

Maior est apud Hebraeos rusticus humilis quam superbus Philo.
S. Regis. Philo. superbus, est gl'ia sua et popularis amoris magnitudo.

N. Inn. 2080.

1

Logics Quæstiones singulæ

VERSAM

RESISTOT

LOGICAM

Summa tractata
a. d. J. de S.
cobo de d. d. d.
spano Magistro
ordinario p. h.
anno a partu virginis

Aurea de d. d. d. manu scripta a Nicolao. Cristoforo. Topk.

VERSA

1803

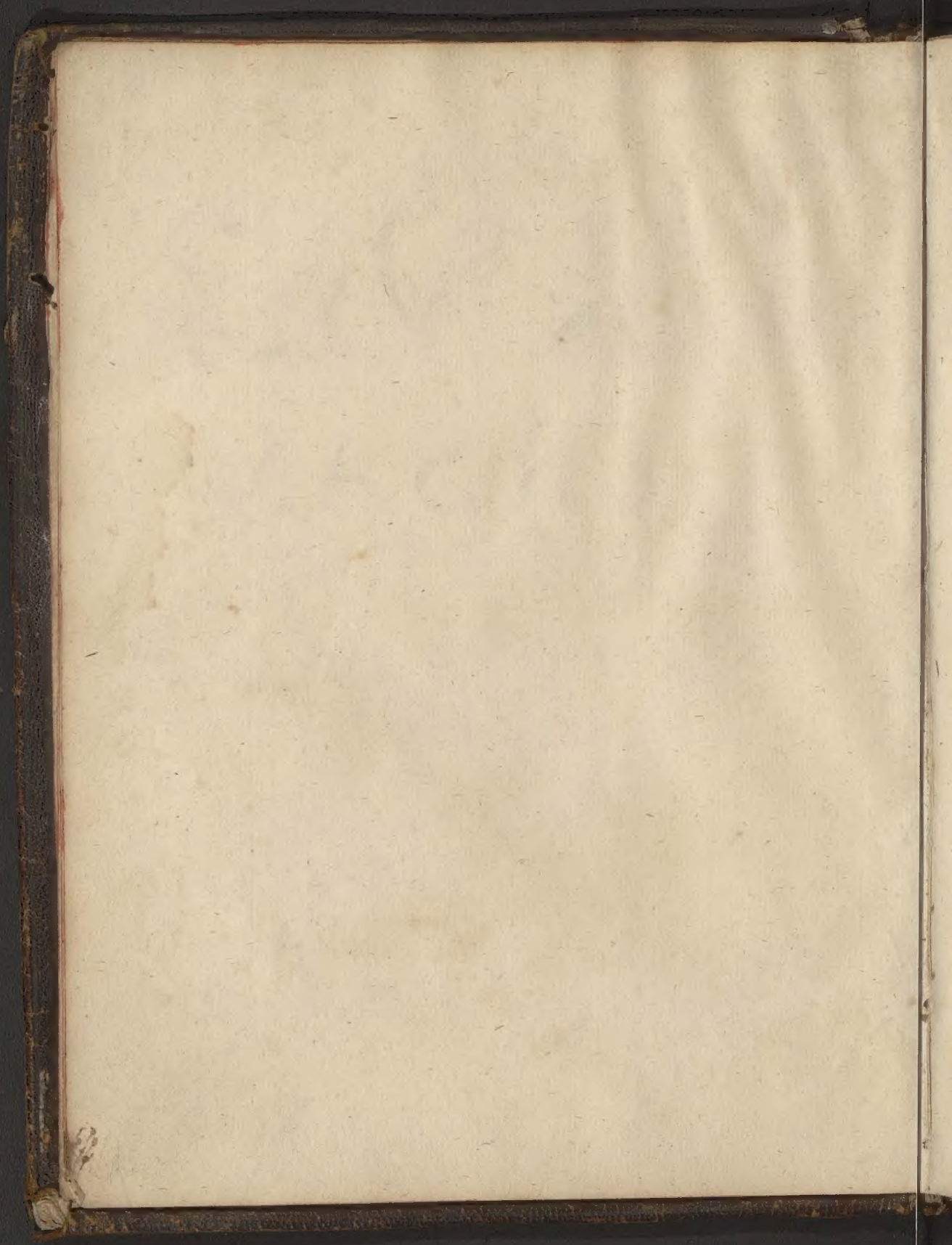
1803

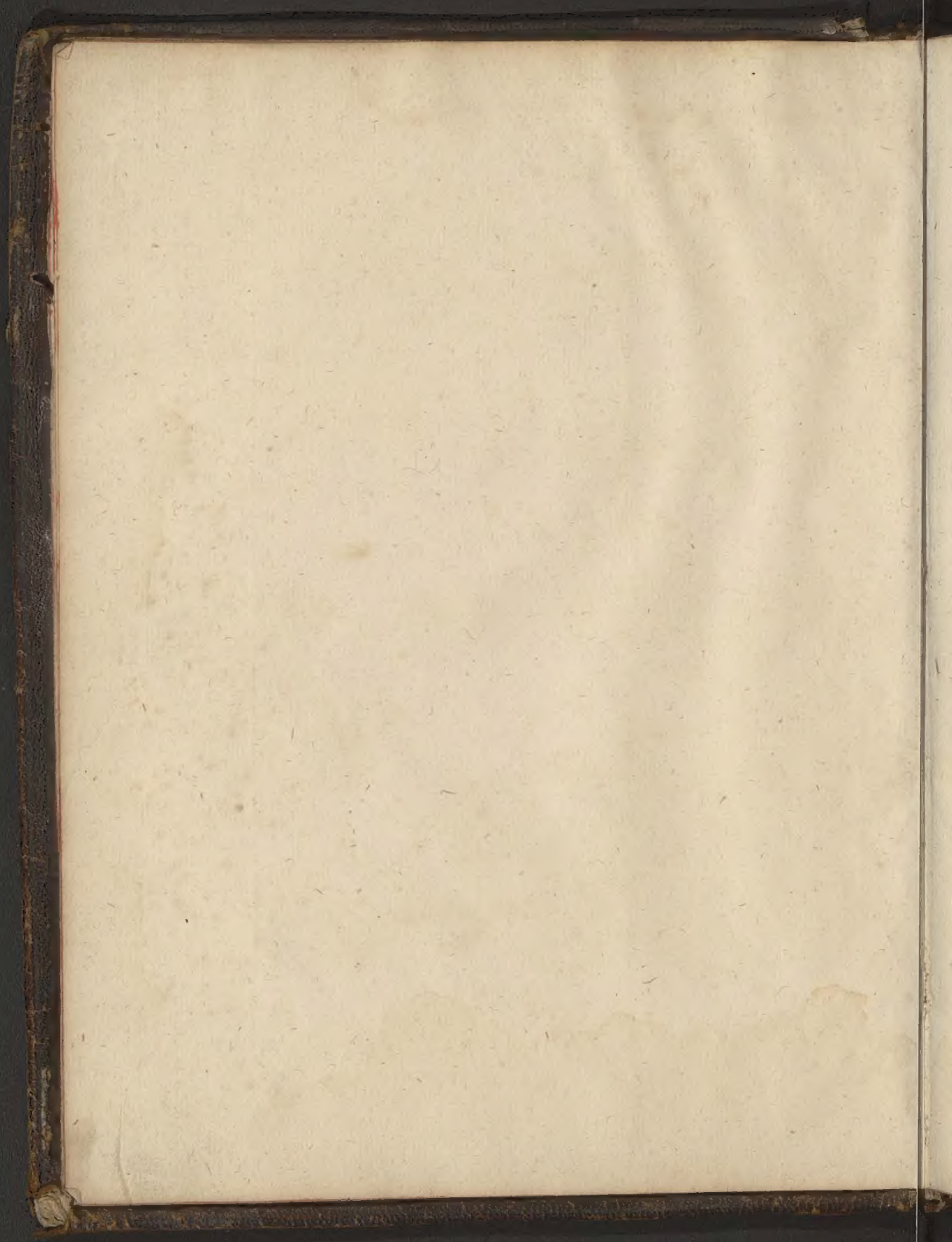
1803

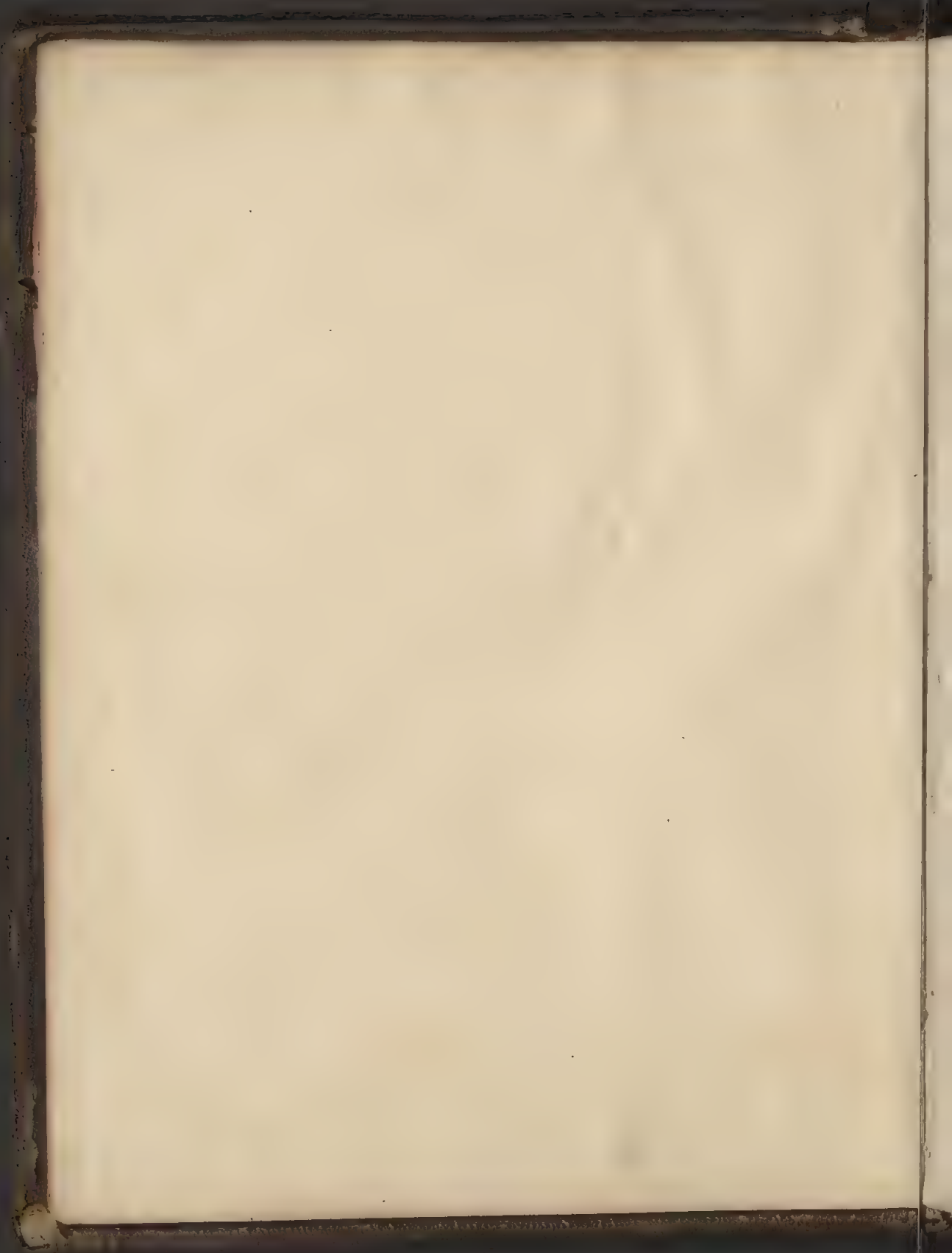
1803

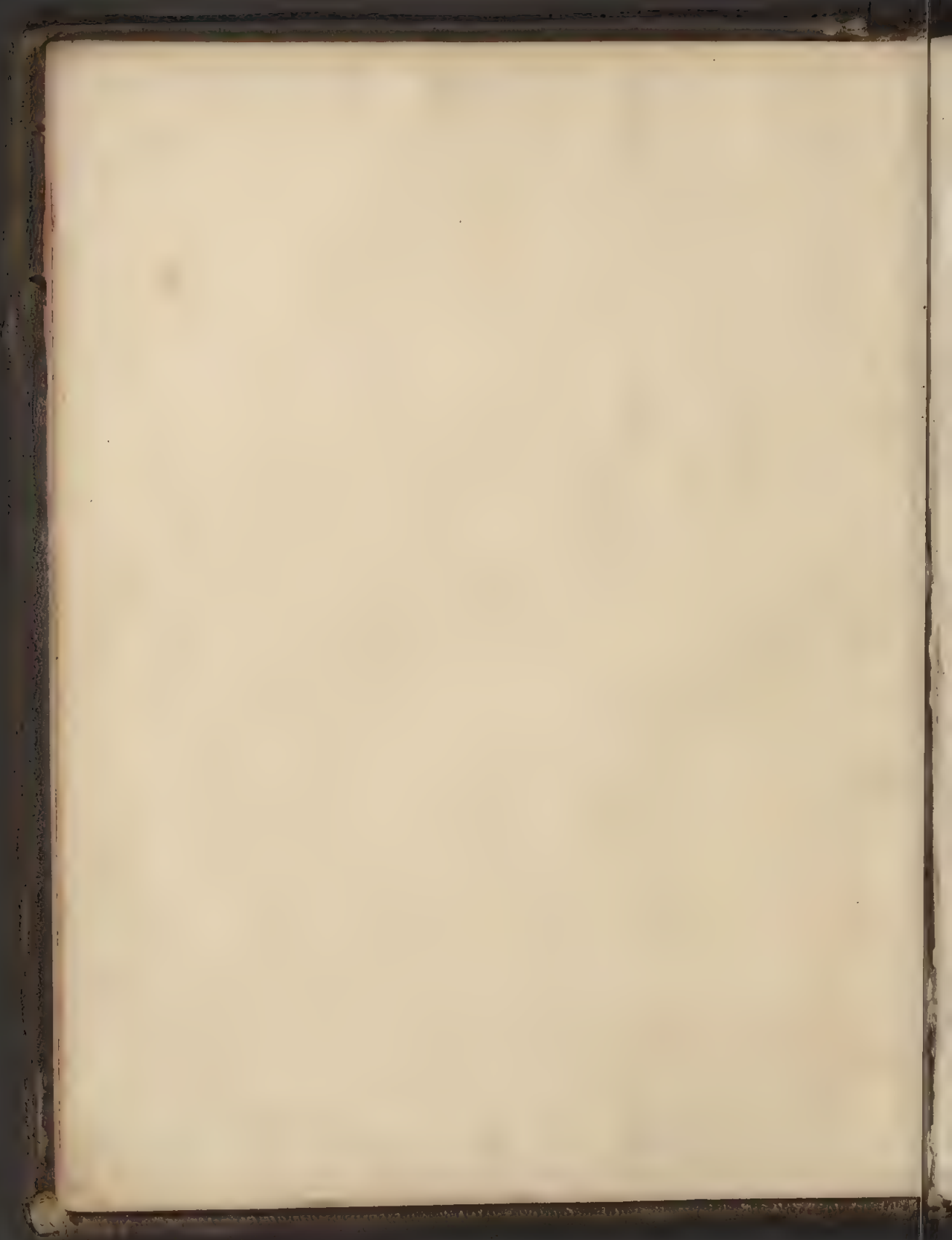
1803

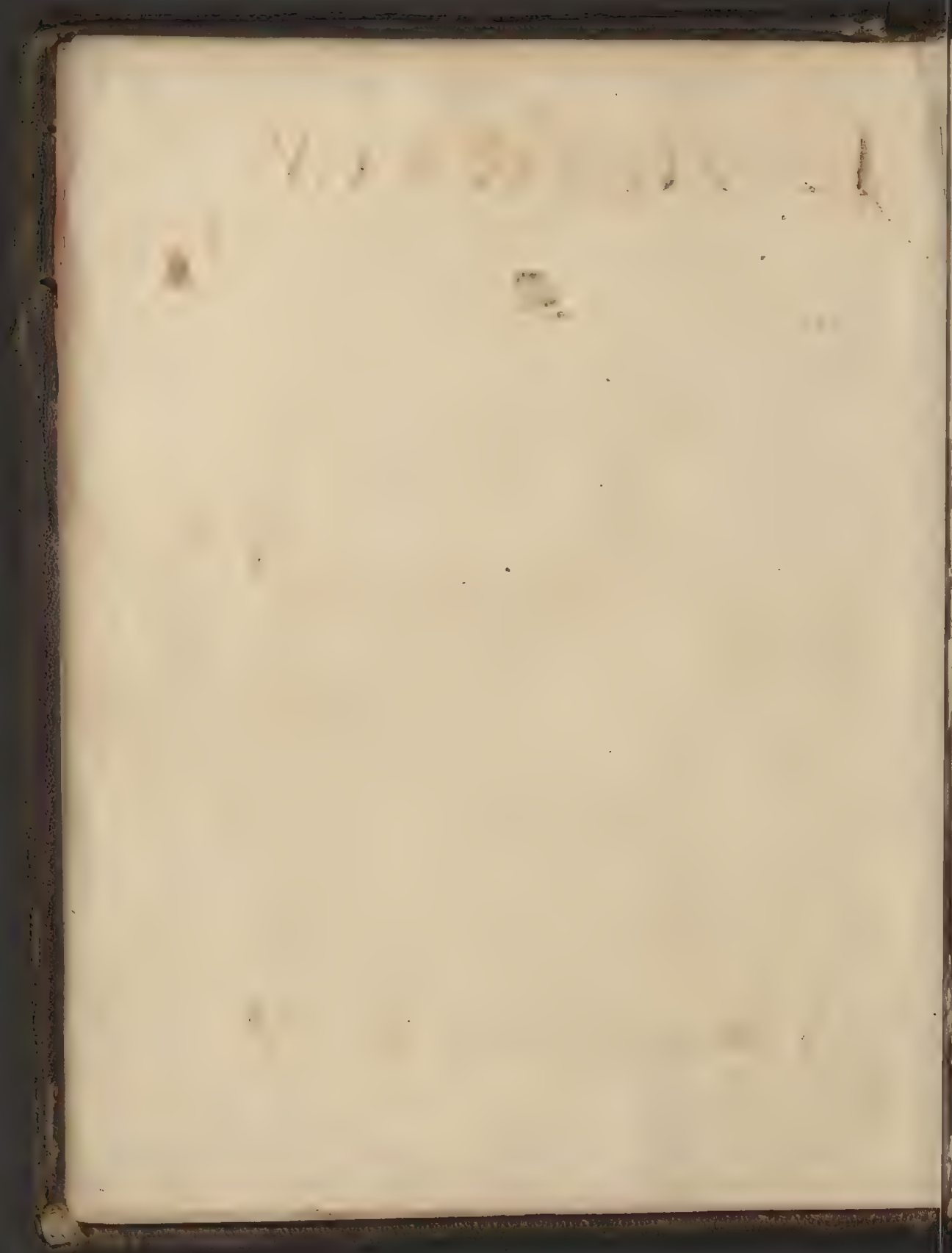
1803

IHS LOGICA CV

ius simulā brevissime aggredimur tradere, cō scia diverſas operationes intellectus noseri, ut recte exaruantur. Ha aut operationes tres sūt. 1^a, 2^a, 3^a. In cognitōe nō verū triplex nō se habet intellectus noseri, aut enim vñ nūdā apprehendit sine ullo assensu, et iudicio, ut cū apprehendit hñm, seu, nō. Aut rei apprehensa aliquid tribuit affirmādo vel negando, ut cū dicit hñm esse visibilem, seu nō ē in iugū, Aut deniq; aliquid de re probat inferēdo unū ex aliis, ut cū dicit, hñm ē visibile quia rationalis ē. Hinc igitur tres statuētur operationes intellectus nri. 1ª quē ē simpliciter apprehensio 2ª quā ē cōpositio et divisio 3ª quā ē diversus. 1ª operatio ē natā scdā: ex multis nō rebus apprehensib. cōfigit una Enūciatio. 2ª tertia nā ex multis Enūciationib; sit una appumata. Hic ē quod scdā oporū supponit primā 3^a primā et scdā. Possūt vō tri operationes ducti a nob cōsiderari. Part sūt in natā. 2^a et 3^a vō explicāte. Vix nō ē inq; intellectus, ut gēd nante cōfigimur, id vōcē exprimur. Cūq; vox nobis clarior sit cognita et facilior, sit ut in Logica maius claritatis cū operationes intellectus cōsiderāte prout sūt in vōcē.

PRIMA PARS DE PRIMA OPERATIONE INTELLECTUS ET IIS QUAE AD ILLAM SPECTANT

PRIMA operatio intellectus consistit ut dicitur ē in simpliciter apprehensione rei, cū quae possūt simpliciter apprehendi, pertinet ad primā operationem. Dicitur aut simpliciter apprehensio illa cognitio rei, quae sit sine ullo assensu affirmativo et iudicio intellectus. v.g. cū apprehendo hñm. Possūt aut apprehendi nō solū res simplices ut hō, leo, sed etiā cōiunctae, ut homo albus, vel rationale, imo etiā Enūciationes et syllogismi, tūc i ubi res cōplexae apprehenduntur, apprehenduntur simpliciter quoddā intellectu intuitu, sine ulla affirmatiōe vel negatiōe quā faciat intellectus, ut si in obiecto ipso id ē Enūciatiōe vel syllogismo apprehensib, sit obiectivā affirmatiō aut negatiō, quae tūc ē obiectivā, quod intellectus simpliciter cognitiōe apprehendit. Cum igitur oia quae possūt apprehendi, sit vel in cōplexa, quae una simpliciter vōcē explicāte ut hō, leo, aut cōplexa ut hō albus nō solum primo de vōcib; nō cōplexib, postea de cōplexib; carētib; affirmatiōe vel negatiōe, nā de Enūciationib; et syllogismib;, in sētib; huius simulacra partib; diversis. Quoniam vō vōcē Logici terminū appellat idē de terminis nob agēdū ē.

SECTIO PRIMA

DE TERMINIS INCOMPLEXIS SECUNDUM SE TORVQV MULTIPLI CIDI VISIONE.

TERMINUS duplex accipi potest. 1. Latè et strictè. Si latè acci-
piatur prout se extendit ad oia uocè, diuidit in Categorematicum et Syncategorema:
Categorematicum est uox perfecta quæ p se dici pot de aliquo aut aliquibus ut docer-
tal, sono, Categorematica non prout Latina diabile est. Syncategorematicum uero
est uox imperfecta quæ p se non dicitur de aliquo sed solum alibi conuenit ut Barre, docet,
sapienter. Istos terminos Syncategorematicos attinet oia aduerbia Ciceroni, Præpositi:
Si uero sumatur terminus strictè et proprie sic definitur ab Aristotele: 1. præcipue.
Terminus est id in quod resolutus propositio tanquam in subiectum uel prædicatum.
Cum in propositio multas uoces contineat quædam Categorematicas quædam Syncatgo-
re: et Categorematica uocab sunt loco subiecti uel prædicati, Syncategore: uero sunt
tanti modi quæ et determinationes subiecti et prædicati, merito illa uox proprie
dicitur terminus, quæ est subiectum uel prædicatum in propositio, et quia sola uox Catego-
re: potest esse subiectum uel prædicatum ideo sola uox Categorematica proprie
dicitur terminus. In hoc autem termino strictè accepto tria possunt considerari. 1. Quæ:
si subiectum ipsius termini quæ est scatio. 2. Prædicatum et extensio ipsius termini
prout uidetur ad plura uel pauca se extendit 3. Qualitatem in qua ipse
terminus, seu modus scationis termini, et hac triplici ratione possumus terminum diui-
dere. 1. Igitur si termini subiectum et scationem spectemus, terminus diuiditur in signifi-
cacionem ut homo, et non scationem ut Bliceri. 2. Categoriæ uero, qui prout se ipsi aliqd
aliud nob manifestat. 3. Igitur prout sonus, manifestat nob naturam quædam ratio-
nalis. Non scationis est ille, qui prout se ipsi nihil aliud manifestat, audita non uoce
Bliceri prout ipsa uoce nihil aliud ex ea cognoscimus. 2. diuiditur
in positivum et negativum. Positivus dicitur ille qui ponit aliqd in re, uel cuius scationem
aliqua res in mundo, ut homo, leo, uel ipsi uera res ut scimara, serpens, etc.
Negativus, qui nihil ponit in rerum natura solum negationem aliquid rei, ut non homo, non
uiculus. Est autem terminus negativus duplex. Aliter per negationem ut non uiculus,
aliter per uiculationem, qui dicitur negatione sed in subiecto apto, ut Cæcus, surdus, Caecus
non dicitur id solum quod non sit aptus uidere, est privatio uisus, Surdus, quod non sit aptus
audire est privatio auditus, ideo laus nec surdus nec caecus dicitur, quia licet non uideat
nec audiat, non est tamen aptus ex natura sua uidere uel audire. 3. diuiditur in ter-
minum positivum ad scationem res ipsas ut homo, leo, etc. Terminus 2. negativus illa qui in
positivum ad scationem alios terminos prout sunt scationi rerum ex instituto. Igitur sic
terminus Nomen, sunt omnes terminos qui ad nomen prima parte orationis referuntur
similiter, subiectum, prædicatum, Genus, species, Indivisum. Definitio Enunciatio, oia
in hac sunt uocab scationis rerum ex instituto. Sicut autem termini sunt inpositi-
tione quia uocab sunt inposita ad scationes res, igitur non sunt ex cogitatione
aliquid uocab ad priores uocab scationes. Si autem spectemus qualitatem dicitur:
terminum singularem et Commune. Singulare est illa qui ad unam tantum rem se extendit ut Petrus hic homo.
Comune qui ad multos ut animal, laus. Porro singularibus aliis est Collectivus
qui multa con-

qui multa quidē scāt, sed nō quatenus multa, sed quatenus illa multa sūt
 unū collectivū ut Populus Cracoviā. Alius ē determinatus q̄ determinate
 unā rē scāt, ut Patres, tres sō. Alius vagus, qui rē quidē certa scāt sed
 indeterminatē, quātū ē ex rē vocis ut aliquis sō, unū certū hūm scāt
 nō tñ ex rē vocis apparat an sit hic vel ille. Alius ex suppositione ut Regis
 filius, scāt Woladyslau, si nō habet nisi hūc unū. **SECTIO SECUNDA** autē
 munib; vel ē ita communib;, ut oīty propandū rebus verb; cōpetat et cōtra:
 scāt, q̄ quod res nō transcedat ut **Imō Bonū, Verū, Bonū**, haec nō de
 oīty rebus verb; dici possūt; **scāt ē ita communib;** ut alia rebus p̄tētib; cō:
 petat, et dī Supertranscedēs ut imaginabile, intelligibile, opinabile, **scāt cō:**
 munib; aliquib; tantū, qz nō oīty rebus cōpetit, sed aliquib; tantū, et dī tantū
 nō transcedēs, et hīc dividī nō omniūcū Equivocū, et Analogū. **Univocus**
 unā natām nō multis scāt, ut sō scāt eādē natām humanā nō Petro et Joāne.
Plurivocus multas et divergas natās scāt oīty diverga rōne, ut terminus
 Canis, aliā natām scāt nō igno Canis, aliā nō Canis terrestris, aliā nō navi:
 no. **Analogus** divergas quidē natās nō multis scāt, tanā propter aliquā
 proportionē et ordinē. An duplex ē terminus Analogus, aliis ē Proportio
 ut q̄s dī de gēe scām et de p̄de aīatib; propter proportionē, et similitudinē:
 nō quādā, qz sicut p̄s scām se hīc ad scām, ita ad aīal aīatib;. Aliis ē
 attributionis q̄ cōvenit multis propter ordinē et attributionē ad unū p̄ri:
 cipale analogatū ut Sanū cōvenit q̄ se aīali, Pomo nō et medicina cōvenit
 quatenus dicit ordinē et attributionē ad sanitatē aīatib;, p̄ra nō dicit se:
 ra quatenus sūt affectiva sanitatis nō aīali. **Si deniq; specteng qua:**
 litatē et modū gentis terminū tūc terminū dividī sō. In abstractū et cōm:
 tū. **Abstractus**, scāt natām q̄si natām separatā ab eo cuius ē natā
 ut humanitas. **Concretus** scāt natām quasi cōiunctā habētē natām ut
 sō, albu, homo nō scāt q̄ modū habētis natām humanā. **Albu** habētē natām al:
 bedinib; 2° dividī nō absolutū et cōnotatū. **Absolutus** scāt q̄si rē q̄si
 existētē ut sō et oīa sēme substantia nōa agud grammaticol. **Cōnotati:**
 scāt rē q̄si adiacētē alteri, oī simul alterū illud quasi cōnotat et oīa sē:
 re nōa adiacētē, albu nō scāt albedinē q̄si adiacētē corpori, sēu corp;
 ut ē affectū albedine. **Terminū cōnotatū** dī etiā denominatū cognō:
 denominatū ab aliō, ut albu ab albedine, dulcē a dulcedine. **Utriq; idē**
 terminū hoc ē cōcretū et abstractū, absolutū et cōnotatū ex parte rei
 scāt nō differūt sed solū ex nō scādi, nā eādē rē scāt, abstractū et cō:
 cretū, albedo ē albu, sed nō eādē nō, abstractū nō scāt natām sēu sē. **Cōre:**
 tū idē scāt q̄si natām cōiunctā et cōcretā nō, sēu abstractū et cōnotatū.

SECTIO SECUNDA **DE TERMINIS INCOMPLEXIS** **COMPARATIS AD INVICEM.**

Termini incomplexi considerati alia possūt ut comparati adin:
 vice et hoc nō dividēt nō p̄tēntes et nō ingērentes.

Impertinētes dicuntur qui nec se mutuo inferunt nec sibi repugnant ut pueri
et bestiae, et factor et confusor. Pertinētes uero dicuntur qui vel se inferunt vel sibi
repugnant. Inferunt autem se 1° terminus inferior et superior, tunc affirmativa quia ne-
gative licet non eodem modo. Affirmative quidem terminus inferior, inferat abso-
lute superiore, quia superior est de essentia inferioris ut si est homo, bene inferat quod
sit animal. Terminus uero superior non inferat absolute inferiore sed sub distinctione
ut si est animal non necessario inferat quod sit homo, potest enim hoc esse, uel leo, uel aliquid
brutum, licet bene inferat potest sub distinctione, est animal quod est uel homo uel brutum.
Negative uero superior inferat absolute inferiore ut si non est animal, quod nec homo nec
brutum, animal enim est de essentia hominis et bruti, cum natura est illud pronuntiationis
et quocumque remouetur genus remouetur et species illius generis. Inferior uero
non inferat superiore nisi particulatim. Vnde ex hoc quod non est homo, non licet infer-
re uniuersaliter quod non sit animal, sed bene licet inferre particulatim quod non sit
quoddam animal. 2° se inferunt termini conuertibiles seu reciproci ut sunt homo
et uisibilis, nam si homo est recte inferatur quod sit uisibilis et e converso, si uisibilis
recte inferatur quod sit homo. Negativa autem se inferunt ut non est homo quod non
est uisibilis, et e contra. Termini uero repugnantibus. Alii sunt disparati, alii
oppositi. Disparati sunt illi qui non possunt uni rei nec simul nec successive co-
iungere ut homo et lignum, lapis et leo. Oppositi sunt illi qui sibi repugnant et tol-
lunt se ab eodem subiecto. Sunt autem oppositi quatuor quia. Alii sunt con-
tradictorii qui opponuntur ut affirmatio et negatio ut homo, non homo, alii Privati-
ui qui opponuntur ut Privatio et habitus ut caecitas et uisus. Alii Contrarii qui
dicuntur duae formas absolutas expellentes se ab eodem subiecto ut albus et ni-
grus, calidus et frigidus. Alii Relativi qui opponuntur sibi secundum rela-
tiones ut pater et filius, paternitas et filiationis, filiationis uero paternitati.

S E C T I O T E R T I A DE TERMINIS PRAEDICABILIBUS IN COMMUNI ET DE GENERE IN P A R T I C U L A R I.

Termini pertinentes dicuntur etiam in Praedicabiles et Subjaci-
biles. Terminis praedicabiles statuit Logici quing. GENUS, SPECIES, PRO-
PRIETAS, PROPRIUM, ACCIDENT. GENUS est id quod praedicatur de pluribus
differentibus specie in quaestione quid est, ut animal, angelus, color, animal in
praedicatur de homine, equo, leone, et quae differunt specie. Similiter angelus et angelus
color de coloribus. Illa dicitur differre specie, quia uel sunt diuersae species ut homo et equus
uel sunt individua diuersae speciei ut pater et filius. Illud uero praedi-
catur in quod si quod apte respondet ad quaestionem quid, ut si quaeratur quid est
homo apte respondetur est animal, animal si praedicatur in quod. Est autem genus duplex
aliud superius quod super se non habet aliud genus, et dicitur genus generalissimum ut
subiecta, creaturae, et alia quae praedicantur toti. Aliud est genus medium sive sub-
alternum, quod super se habet aliud genus et dicitur genus subalternum quod sub altero genere
genus, ut animal quod super se habet multa genera, nempe. Viri, corpus, subiectum.
Est autem hoc natura generis subalterni ut respectu superiorum sit genus, respectu
inferiorum sit genus, animal enim est. respectu hominis, leonis et eorum, respectu
uero uiridis est

10
 uō uerūis ē species, quia uerūis p̄dicatur de aliā cōgē de sua eē. An p̄-
 nēs subalternū respectu superiorū habet subiecti, respectu inferiorū p̄dicari.

S E C T I O Q U A R T A D E S P E C I E.

S P E C I E S est quod p̄dicatur de pluribus differentiis solo
 nō nō in quāstioe quid ē, ut hō, leo. Illa differūt solo autē quia cū nullo dīferi-
 mine, quod sit uniuale differūt, in numerando tñ differūt, ut c. Petrus et Paulus
 quāuis sit agnō hñes differūt tñ in eo quod ipe ē vñ hō et ille alter. Est autē
 spēs duplex. Alia ē Infima quae aliā dī rīma, actōma, specialissima, sub qua
 nulla ē alia spēs, ut hō ē spēs infima, qz sub ea nullo ē spēs, nisi adīduā.
 Alia ē spēs Media quae aliā dī subalterna, quae sub se cōtinet alias spēs, et ē
 parti genū, parti spēs; respectu inferiorū specierū de quibus p̄dicatur in
 quid ē genus, respectu superiorū quibus subijctz ē spēs. An spēs subalterna
 idē planē ē cū gnē subalterno, vñ aliā ē spēs subalterna qz licet sit spēs
 uerūis, tñ ē sub ea alia spēs, de qō p̄dicatur in quid instar generis
 dicitz in aliā de homine, leone, equo, canem de suis speciebus.

S E C T I O Q U I N T A D E D I F F E R E N T I A.

D I F F E R E N T I A ē id quod p̄dicatur de pluribus in quale p̄-
 se in quale essentiali, ut sensibile de hñe, Equo. et Rationale de Petro, Paulo.
 p̄dicatur in quale quid, quāstio ē, quid, inquit de eē, ut c. Rationale ē diffra
 hñe, qz p̄dicatur de hñe in quale essentiali, si ē quāres qualis hō ē sed
 id quod illi essentiali cōuenit, respondebo ē uerūtem, seu rationalis essentiali. Dicit
 aut sit nulla alia diffra essentiali, puta Cōmūis et Propria, tñ sola diffra esse-
 tialis, quae a hñe dī diffra propriissima cōstituit tertiu p̄dicabile, alia uō
 accidentales diffra, scilicet cōmūis et Propria p̄tinet ad qm et sñ p̄dicabile.
 Est aut duplex diffra. Quāda generica quae cōstituit genus ut sensibile cōstituit
 ē aliā. Quāda specificā quae cōstituit spēm ut rationale cōstituit hñem. Illa
 instar quibz p̄dicatur pluribus differentiis spēs ut sensibile de hñe, Leone, hñe
 instar speciei p̄dicatur de pluribus differentiis nō, ut rationale de Petro
 Paulo. Doāre, utraqz p̄tinet ad tertiu p̄dicabile, qz utraqz p̄dicatur
 de pluribus in quale p̄, quae ē definitio diffra spectantis ad hoc p̄dicabile.

S E C T I O S E X T A. D E P R O P R I O.

P R O P R I U M quatuor modis dī. Aut in soli sed nō cōpetit hñi ut ē
 gramaticū, Aut oī sed nō soli ut ē bipede, cōpetit oī hñi sed nō soli quia cōpe-
 tit et Gallo. Aut soli et oī sed nō sēqz ut Caniscere soli et oī hñi cōpetit sed nō iñ
 iactate p̄uocata. Aut deniqz soli oī et sēper cōpetit, ut ē visibile et discretiua:
 bile soli hñi et sēqz cōpetit. Propriu tribz prioribz modis acceptū, p̄tinet ad quē:
 tū p̄dicabile, qz ē propriū cōtēgēs nō necessm. Propriu uō quarto nō cōstituit
 hoc quartū p̄dicabile quod dī propriū et definitz ē id quod p̄dicatur de
 pluribus in quale accidentale et necessm. Est aut Propriu duplex. Quōda Generi-
 cū quod gñi cōpetit ut ē sensitiuū ē propriū aliis, alia specificā quod cōpe-
 tit speciei ut ē visibile cōpetit hñi, ēre binnibile cōpetit, equo.

Canis latrat: Elephas haurit: Asinus claudit: Arquis ablat: Coru accipit: Lupa comit: Lupina frangit: Equus p̄nit:
 Hic aut: Sus parit: Bos impit: Ficus p̄it: Lene, uidet: Nala blut: Quas, retriunt: Gallina nūit pipit:
 Ad sua edit: om̄a blut, nūit ablat: Nixco, nūit: Ilus m̄itrat: Gallia nūit: Leo, rapit: Apey, frendet: Lūc
 catillat: Vix, truat: Turbar et color illi p̄nit.

S E C T I O S E P T I M A. DE ACCIDENTE. VBI ETIAM TRA- ditur sufficientia quinq[ue] Prædicabiliu[m].

Accidens est id quod adest et abest præter subiecti corruptionem ut ad albu[m] doceri, si seu est id quod conuenit rei non necessario sed contingenter, non definitur, ad id quod prædicatur de pluribus in quale accidentale contingens et non necessario, ut albu[m] dicitur de Petro Paulo, in quale accidentale contingens, quia si quilibet qualis est Satyrus contingens, bene responderet esse albu[m]. Quod autem non sit plures nec generationes termini Prædicabiles sic ostendi potest. Nam quod prædicatur, vel prædicatur in quod vel in quale. In quod dupliciter vel de differentiis specie, vel de differentiis solo numero, illud ad genus, hoc ad speciem refertur. Si in quale, vel prædicatur in quale spirituale, vel accidentale. Si spirituale est essentia. Si accidentale est ens vel prædicatur. Nuncupatio vel contingens. Si ne: ens est proprium, si contingens est accidentale. Porro Individuum non numeratur inter prædicabilia, licet si de uno prædicetur, tamen eius prædicatio non est propria sed accidentalis. Prædicari non solum ad mensuram, et Individuum sibi ipsi non mensuratur proprie loquendo, sed proprie loquendo Individuum non est prædicabile. Quare terea inter Individua non numeratur voces complexæ ut definitio et alia prædicata complexa multa vocabula, quia hoc loco solum quinq[ue] de terminis in complexis. Hactenus de terminis Prædicabilibus.

S E C T I O O C T A V A. QVOD ET QVOTVPLEX SIT PRÆDICAM[ENTUM]

Genera et species quatenus certa quadam serie et ordine coordinantur sub summo genere usque ad infimam speciem, prædicamentum constituit verum. tota series subordinationis communis quæ consistat ex ipsa subiecta, summo genere ab extrinsecis illi subiectis generibus, et speciebus ipsi subiecta summo genere subiectis. Cum si res conueniant in aliquibus naturis et illa natura rerum in aliis donec generatur ad supremum genus, ostendit fieri potest talis coordinatio generum et specierum et ab infima specie derivatur usque ad sumum genus. Cum autem sit decem genera et categoriæ ad quæ res omnes reuocantur decem generibus erunt prædicamenta. ut **Substantia** ut homo, angelus. **Quantitas** ut magnitudo, binary. **Qualitas** ut calor, frigus. **Relatio** ut paternitas, filius. **Actio** ut generatio. **Passio** ut generari, caligari. **Sititudo** ut esse prout, sicut. **Ubi** ut esse in loco, sicut deorsum. **Quando** ut esse in tempore, huius. **Modus** ut esse cognitus, calidus. seu alio quocumque modo indutum. DE singulis in particulari agendum est.

S E C T I O N O N A. DE SUBSTANTIA.

Substantia est ens per se subiectum; dicitur autem per se subiectum: re quod in sua existit nec in alio in existendo ut homo, leo, lapis, in eoque differt subiecta ab accidentibus quod accidentis non in sua sed in et opere subiecta a qua substantia existit ut albu[m].

accipit ut albedo, nigredo, sapor. Substa uo d nullo sustinetur sed propria
sua uirtute existit ut co, agug. Diuidi Substa prima sui diuisione in cor:
porea et spirituale, Corporea in Animata et in Inanimata. Animata in
sensitiva et in rationali, sensitiva in brutum et brutum. Similiter quae sunt diuidi:
da cetera membra in suas inferiores species. Diuidi etiam ab Aristotele in pri:
ma et secundam. Prima substa sunt Individua ut Petrus, Paulus. Secunda sunt genera
et species ut homo, animal. Punctum aut Individua prima substa eo quod illa sunt
quae uere et proprie existunt in mundo, species uero et genera existunt ratione Individuorum
cum extra Individua non reguntur atque adeo Individuis primario et proprie existere
possunt, quibus uero et speciebus secundario. Prima substa autem definitur Aristotele:
de ea quae nec in subiecto est, nec de subiecto dicitur, id est quae nec in haerent in sub:
iecto aliquo ut accidentibus, nec de illo et de parte subiecti a se separari praedicatur
qualia sunt Individua ut Petrus, Paulus. Haec breuiter de Substa.

SECTIO DECIMA. DE QUANTITATE.

Quantitas est ens per se existens per se accidentis ratione cuius
res sunt extensione ut magnitudo, numerus. Diuidi autem in Continua et Discreta.
Continua diuidi illa cuius partes non sunt interruptae sed sunt quaedam comuni
termino copulatae. Est autem duplex. Permanens et Successiva. Permanens est cuius
partes simul omnes accipi possunt, et diuidi in lineam seu longitudinem, superficiem
seu latitudinem, Corpus seu crassitudinem ^{vel} profunditatem. Successiva est illa cuius par:
tes simul accipi non possunt sed una post alteram, et diuidi in Motum et Tempus.
partes in specie et motu sunt eiusmodi ut continuo generentur et corrumpantur,
prioribus abeunt posteriores in eam locum succedunt. In his omnibus quantitatibus
possunt figurari figuram, quasi indivisibile aliquid concretum et continuum una
parte cum alia, quod indivisibile sit quasi finis unius partis et principium alteri:
us sequentis. ut in linea indivisibile hoc est punctum, quod omni longitudine, lati:
tudine, et profunditate caret, quodammodo concretum partes lineae inter se, in suffi:
cie est linea, in corpore est superficies, ita ut si figuram puncti cadaveris
illo motu describeret nobis lineam, si cadaveris linea, describeret nobis superficiem
si cadaveris superficies describeret nobis corpus. In corpore indivisibile est nucleus
sustentans quod concretum praeteritum cum futuro. In motu et tempore est quod con:
cretum partes motus. Quantitas discreta est illa cuius partes sunt a se distinctae,
nec ullo termino comuni copulatae, ut sunt omnes numeri, binarii, ternarii, quater:
narii etc. Partes in numeri sunt unitates quae sunt se nullo comuni termino coniunguntur,

SECTIO UNDECIMA. DE QUALITATE.

Qualitas est id, quo peculiariter quaedam ratione accidentis quales
dicuntur, seu est accidentis quae qualis sit, res propria ratione explicamus, ut si quis
petat, qualis sit Petrus bene respondetur quod sit albus doctus. Qualitatis
quatuor species enumerat Aristoteles: 1^a Habitus et Dispositio. 2^a Naturalis
potentia et Impotentia. 3^a Passio et patibilis qualitas. 4^a Figura et forma.
Habitus est qualitas bene vel male afficiens subiectum digne nobis a
subiecto ut sunt omnes habitus scientiarum, uirtutum, uiciorum, et difficultates amittuntur,

Dispositio ē qualitas bona vel male efficiēs subiecti sed facile mo-
bilis, ut ē calor in manu, sanitas vel infirmitas in corpore animalis.

Naturalis potentia ē vis quādam ad facile agēdū vel resis-
tēdū, ut vis ad curvēdū, lucēdū, ad ferēda pōdera, vis ad agēdū.

Naturalis impotentia ē impotentia et imbecillitas quādam
ad agēdū vel resistēdū ut mollietas in brachio, rancitas in stomacho.

Passio ē qualitas quā movet sēp et si passionē infert sēp, vel quā
et motu nascitur et facile transit ut rubor ex verecūdia, calor ex timore.

patibilis qualitas ē id quod passio solū hōi sēp propriū
quod nō ē facile mobilis a subiecto sed dū in eo gmarat, ad hanc speciem
qualitatis referuntur, oīs colores, soni, odores, sapores, et qualitates tā-
gibiles, calor, frigus, humor, siccitas; oīs etiā passionēs animi. Ira, Ti-
mor, desiderium, amor laetitia, tristitia; oīs etiā passionēs ex motu aliquo sensibili
in corpore oriuntur. **Figura** ē extremorū quantitatis disposi-
tio in p̄ra quantitate considerata ut figura trianguli, quadrati, cubici, &c.

Forma ē extremorū quantitatis dispositio in re aliqua naturali
considerata ut forma hominis, leonis, &c.

SECTIO DVODECIMA. DE RELIQUIS SVMLIS GENERIBVS.

Relatio ē ordo quādam et habitudo unius rei ad aliam ut paternitas ē
ordo et habitudo patris ad filium. Si nō ut pater ē filii pater, q̄ sit dū respectu fi-
lii, similitudo alia inter duo alba, ē ordo illorū inter se. Sic ordo et habitudo
vocatur ratio. Ea vō quā hūc ordinē et similitudinē hnt dicitur relata, quāduplex
ēa sit. alia aequiparativa, ut simile aequale, d̄ simile inaequale, alia disgi-
parativa quā unus duplicia sūt, alia suppositiva ut si. domus, frater, mater,
et alia oīa quā sūt digniora iis ad quā referuntur, alia suppositiva quā ex
alta parte hūc referunt, ut filius, pater, dominus, &c. et ex altera nūq̄ dignior
iis cū quibus referuntur. Hōc de relatione.

Actio ē productio rei seu res ut procedit ab agente ut calefactio
frigorificatio. **Passio** ē receptio alicuius forme ab agente ut cale-
factio ē recipere calorem a calefaciente, frigefactio ē recipere frigus a frigefaciente, &c.
Ubi ē dē loco, ut dē domo, in templo, hic differt sit dū, infra, ante a dextris a sinis-
Situs ē dīssō quādam partium corporis in ordine ad locū ut sedere, stare, iacere, &c.

Quando est esse in tempore, ut huiusmodi, nudiustertius.

Habitus ē adiacētia unius corporis ad alium ut cū togatū, ē
habere togā adiacētē, cū calcatū, loticatū, &c. Hūc usq̄ agimus de
terminis incomplexis sed nō et comparatis ad invicē, de iis dē comparatis
nō ordine ad propositionem ut nō cū nigredine agens sedā parte. Quā de terminis
complexis breuiter dicemus in quos p̄mū locū obtinet definitio.

SECTIO DECIMATERTIA. DE DEFINITIONE EIVSQ̄ DIVISIONE et legibus et de modo eam investigandi.

Definitio ē quae

Definitio. ē quae naturā aliquā explicat, in quo differt a definito quod definitū totā naturā rei continet sed nō explicat, Definitio nō explicat sed p̄r explicat naturā aliquā uocis. Natura autē uocis ē (ratio) uel naturā rei per uocē scilicet. 1° nō dī definitio nōis per quid nōis, quasi qd sit nōis, uel quid scit explicat, ut indefinitū ē quod sine caret, Magnanimus q. magni sē an nū. Fides quae sit quod dictū ē, oīs damq. origo ac etimologia uocū huc p̄tinet 2° nō nō, dī definitio rei, per qd rei, qd sit res explicat. Definitio rei ē triplex. Essentialis, Accidentalis, Causalis. Essentialis explicat naturā rei p̄ partes essentielles, quae uel sūt metaphysicae et dicūtū p̄ se et dīffra, uel physicae et tūc dicūtū materia et forma. Itaq. haec exī definitio essentialis scō ē aīal. rōnālē, hoc ē cōstās ex corpore et aīa rōnālē Prior qd metaphysica, posterior physica. Definitio Accidentalib. explicat naturā rei p̄ accidentia idq. uel p̄ propria ut rō ē aīal. rībīlē, uel p̄ cōmēma, quae tō simul sūt. uni tātū rei cōpatit, ut rō ē aīal. impūne bipēs. Definitio Causalis explicat naturā rei p̄ causas. Causarū autē qnā sūt quatuor. Materia ex quo alqd sit ut arca ex hīno. Forma per quā res sit tale cū ut rō sit cū hīno p̄ aīam rōnālē. Efficiens quae aliquid efficit, ut artifex ē cū efficiēs domū. Finis cuius grā sit aliquid, ut finis domū ē cōmoda habitatio, uel propulsiō mīrri, aīu calē. Materia et Forma sūt causae internae et effectuales, rōn definitio p̄ naturā et formā p̄tinet ad definitionē essentialē. Efficiens et Finis sūt causae externa et quasi accidentales rei, cōn definitio facta p̄ causas exteri. nq. pōt reuocari ad definitionē accidentariā. Definitio p̄ materiā ē haec domū ē adificiū factū ex laterib. uel ex fūdāmēto, parietib. et tūc tō cō. Itē. Per Causā Formālē, ut rō ē aīal, aīa rōnālē p̄dicit. Per causā efficiētē, ut calor ē qualitas impressa rōnib. corporib. a sole. Per causā finālē ut domus ē adificiū ad propulsiōem calē mīrri factū, scō ē aīal creatū ad uidēdū p̄r.

LEGES BONAE DEFINITIONIS SVNT
trib. PRIMAE. Cui definitio sit clarior definito, alias nō poterit explicare naturā rei, quare nō debet ēē p̄ ignotiora uel ague ignota, ut rōn ē imago mortis. Neq. p̄ uoces metaphysicas, ut rō ē arbor inuēsa, Neq. p̄ ambigua ut hīa ē primū elementū. Neq. p̄ sensu ut rō ē hīo humanā naturā sol ē q. facit diem, dies n̄ sine sole nō pōt intelligi. SECUNDA Definitio debet reciprocari cō definito, ita ut cui cōp̄tēt. definitio, cōp̄tēt ad definitū et ē cōn, quare male sit definitio quae p̄ratur definito, cōp̄tēt utiā aliis, ut rō ē substa. rībīlē, quod cōp̄tēt utiā aguo. TERTIA Definitio nec debet ēē manca, nec superflua. Manca ē si nō cōtinet oīa p̄r. dicta essentialia rei, ut si dicā. scō ē substa. rōnālē, nō cōtinet hī p̄r dīcatā intercedētia nō substa. et hīem, neq. quod sit corpus uīuēs et sentiens. Superflua ē quae nō necesse p̄r dīcatā cōtinet ut si dicā. scō ē substa. corpus uīuēs, aīal. rōnālē, superflua ē haec definitio, quia substa. corpus, uīuēs n̄ aīalē cōtinentur, Simili si addā bipēs.

Porro à definito ad definitionē licet argueretur, tñ affirmatiue quā negatiue
 hīc illa pronūciata. Cūq; cōpatit definitio cōpatit et definitū. Sequēcūq;
 negatur definitio negatur et definitū. Quod prōdicatur de definitioe, prōdica-
 tur et de definito. quod negatur de definitioe negatur et de definito, et cōn-
 ut si Petro cōuenit ēē hūm cōueniet etiā cā aīal voratē et ē cōn, si de hū:
 capitulo negatur quod sit aīal rationale, negabitur etiā quod sit hō, et ē cōn
 si de aīali rōnali dī sēibile dicetur etiā de hūm, et ē cōn si de aīali rōnali
 negatur, optine negatū etiā de hūm et ē contra. **INVESTIGAN-**
da aut definitioe duplex ē modis. Per diuisionē et resolutionē. Per
 diuisionē. Cū scilicet supremū genus rei definienda et illud pōpōsitab diffra-
 diuēding, reiectib; differeētib; nō cōueniētib; rei definienda descendit; q; si
 q; gradus usq; ad infimā spēm. v. c. si uale definire spēm, sumo substantiā, et di-
 uido illā p corporea et incorporea. Cū q; hō nō sit substantiā incorporea q; dicitur
 corporea, reiecta substantiā incorporea, diuido ulterius substantiā corporea in animā-
 tā et in inanimatā, cūq; hō sit substantiā animata, nō inanimata, reiecta substantiā
 corporea inanimata, sumo ulterius substantiā corporea animatā et diuido illā
 in sētiētā et nō sētiētā, et reiecta nō sētiētā, diuido sētiētā in rationalē
 et irrationalē. Itq; ita colligo oēs istas differeētias in unū et constituent
 mibi definitionē hūm quā ē hoc. Hō ē substantiā, corporea, uiuēs, sēsiuit, rōnalis.
 In quo nota diligētur. 1. ut diffra oēs sit essentiāles nō accidentāles.
 2. ut prius fiat diuisio p diffra uniuersales, postea p ming uniuersales. 3. ut
 oēs diffra affirmatiue, quā sit in sēmi genē et infimā spēm. **PER resolutionē**
 oēs aut procedit; oppositō inō ab inferioribus ad supiora, cōsideram; nō id
 in quo oīa inferiora cōueniūt et illud statuē; prō definitionē spēm v. c. q; oēs
 indiuidua hūm cōueniūt in hoc quod sit aīalia rationalia, aīal rōnale erit
 definitio hūm. **Acceperis de definitionē et de Prima parte Sumulor.**

SECUNDA PARS DE SECUNDA
Operatione intellectus et de iis quā ad
illām spectant.

Quid sit intellectus

De affirmatiue

Secunda operatio intellectus consistit ut imitio s; partib;
 dictū ē in affirmatiōe et negatiōe, idēq; ab Aristotē: vocatur **Compositio**
 et **Diuisio**. **Compositio** ratiōe affirmatiōis, **Diuisio** ratiōe negatiōis. Cū nō
 una affirmatiō de altā, cōponit; quodā modo p intellectū unā cū altā, sicut
 ē contra cū negatiōis. diuēding quodā modo et remouem; unā rē ab altā
 sicut prōdicatū a subiecto. Itā affirmatiō aut quā negatiō in enūciatiōe
 spectat; tñ nō affirmatiō vel negatiōis, cū enūciat; aliquid magis alicui
 uel nō magis, ut si dicam; hō ē bonus, parib; nō ē minus.

SECTIO PRIM A.
DE ENUNTIATIONE EIUSQ; PRINCI-
PIIS NOMINE et U 260.

Enunciatio defini-

Enuntiatio dicitur ab *enuntiō* *oro* *verū* *vel* *falsū* *scāb* *cū* *est* *enunciatio*
 nō sit nulla orōne, alia *gōe* *imperfecta*, quā nō dicitur *re* *ita* *cū* *vel* *nō* *mā*
 ut *hō* *iustus*, *si* *sang* *ēm*, *utinā* *scribā* *re*. alia *uō* *perfecta* quā *scant*
re *ita* *cū* *vel* *nō* *cū*, ut *Deus* *ē*. *Prima* *gōe* *nō* *scant* *verū* *vel* *falsū*, *scā*
uō *scant*, *qz* *scant* *re* *ita* *cū* *vel* *nō* *cū*. *Enunciatio* *ē* *ex* *quā* *canū* *orōnem*
quā *scant* *re* *cū* *vel* *nō* *cū*, ac *proinde* *scant* *verū* *vel* *falsū*. *Verū* *cū* *ē* *cōfor-*
mib *rei*, ut *Deus* *ē* *bonus*, *falsū* *cū* *nō* *ē* *cōformib*, ut *Deus* *nō* *ē*. *PRINCIPALIS*
enuntiatione *cōsistēntia* *sūt* *duo* *catē*, *Nomen* *et* *Verbum*. *Nomen* *ē* *vox* *Categorēmatica* *scāb* *sine* *tye* *ut* *homo*. *Verbum* *ē* *vox* *Ca-*
tegōrematica *scāb* *cū* *tye* *ut* *homo*, *coelo*. *Significare* *nō* *cū* *tye* *nō* *scant*
tye, *sed* *gratē* *sui* *formale* *scāb* *adscāre*, *tye*, *sic* *oīa* *verba* *tye*
adscānt, *qz* *id* *quod* *scant*, *scant* *in* *aliquo* *tye* *ex* *tye*, ut *amo*, *scant* *amo*.
re *nō* *proprēti*. *Nomina* *nō* *licet* *quādā* *tempō* *scant*, ut *annus*, *mensis*, *dies*,
nō *en* *scant* *cū* *tye*, *qz* *nō* *scant* *id* *quod* *scant* *in* *aliquo* *tye* *existere*. *Proprēti*
prēterito, *vel* *future*. *Quēdā* *autē* *quādā* *verba* *finē* *enuntiationis*
proprē *aliquā* *sieri* *Categorēmatica*, *qz* *nō* *in* *tye* *at* *tye* *pro* *scāb* *nō*
pro *re* *scāta*, *ita* *ut* *pro* *scāb* *accepta* *sūt* *Categorēmatica* *et* *tye*.
tye, *accepta* *nō* *pro* *sui* *scāta* *sūt* *Categorēmatica* *et* *tye* *ut* *nō* *in* *his*
enuntiationib *Deus* *ē* *adverbū*, *Deus* *ē* *dictio*. *Ego* *ē* *pronome*. *gra-*
re *tales* *verba* *accepta* *pro* *scāb* *sūt* *noīa*. *Quē* *et* *verba* *pro* *scāb*
accepta *sūt* *noīa* *et* *scant* *sine* *tye*, ut *homo* *ē* *disyllabū*, *sic* *ē* *amo* *sup-*
ponit *pro* *scāb* *ut* *ē* *dictio* *quādā*, *et* *ut* *abstrahit* *ab* *oī* *tye*. *Porro*
Nomen *in* *enuntiatione* *hō* *loī* *subiecti* *et* *gradicati*, *verbum* *uō* *loī* *copula*.
cōiūgētis *gradicati* *cū* *subiecto*. *In* *oī* *enuntiatione* *sūt* *duo* *termini*
qz *cōiūgētis* *inter* *se* *affirmatiue* *vel* *negatiue*, *ē* *aliā* *termini* *cōiūgētis*,
termini *qz* *cōiūgētis* *sūt* *duo* *noīa*: *termini* *cōiūgētis* *ē* *Verbum*, *ut* *in* *hac*
enuntiatione, *hō* *ē* *actū* *ronale*, *hō* *ē* *doctz*, *verbum* *ē*, *cōiūgētis* *actū* *et* *do-*
ctū *cū* *hō*. *Cū* *autē* *verbum* *cū* *incluat* *aliā* *in* *se* *nōmē*, *cū* *idē* *scant*
verbum *et* *nōmē*, *tūc* *differt* *in* *mō* *scādi*, *sic* *ut* *qz* *ponit* *solū* *verbum*
in *enuntiatione*, *ut* *cū* *dicto*, *hō* *ē*, *hō* *sapit*, *tūc* *aliā* *verbum* *cōiūgat* *nōmē*
quod *includit* *in* *se* *cū* *subiecto*, *in* *gradicatis* *in* *enuntiationib* *scāb*, *hō* *ē* *scā*
scāb, *hō* *ē* *sapientib*. *Hinc* *ē* *Nomen* *ad* *elatum* *in* *enuntiatione* *verbum* *uō* *for-*
mā *qz* *verbum* *re* *spōdat* *iudicio* *mētis*, *cōiūgētis* *res* *apprehēssas*, *quod*
iudiciū *ē* *forma* *enuntiationis* *internā*, *et* *in* *eo* *cōsistit* *essētiāl* *re* *enunci-*
atiōis. *Nomen* *uō* *re* *spōdat* *ip̄is* *re* *apprehēssas* *quē* *sūt* *mātā* *enunciati-*
ōis *internā* *ideō* *qz* *forma* *et* *essē* *enuntiationis* *cōsistit* *in* *illa* *cōiūctiōe*
quē *qz* *verbum* *ex* *ponit* *de* *quo* *lativ* *sui* *loco*.

SECTIO SECUNDA

DE Divisione Enuntiationis in

SECTIO SPECIES

Enuntiatio latē *sūta* *diuidi* *in* *simplicē* *sive* *Categoricā* *et*
cōiūctā *sive* *Hypotheticā*. *Si* *quē* *de* *illa* *quē* *unū* *cōsistit* *subiecto* *et*
gradicato

ut si a aial. Cōiuncta quā cōstet ex pluribus significibus emiciationibus
ut si si a aial a. Simplex emiciatio. alia a de Ingra alia modalib. De mē
illa a qua tātū dicit gradicatū mē subiecto ut si a aial, si a albr.
modalis illa a qua dicit gradicatū ingre subiecto cū aliquo mōo, ut si a
necesso aial. Nos primo agemus de emiciatione simplici de Ingra, Secundo
de emiciatione significis modalib. Tertio de Cōiuncta quā Hypothetica.

¶ Prædictio singula de Injuria. Omnia ut dixi constat subiecto et
 prædicato, et tunc dicit prædicatū meū subiecto ut hō c. atal, cignus c. alio
 potest aut tigris considerari s^o secūdu subiectū 2° secūdu prædicatū.
 3° secūdu prædicatū et sub prædicticiōne pot. dividi. Subj. et prædic.

De Enunciacionis: compositio in illa predicatio et subiecti copunctio
et in una propositione gradicatio et subiecti ratione conectio diversa affirma-
tiva, et negativa. Gratia conectio prolatetur in affirmativa enunciatio-
affirmativa in qua affirmativus verbu seu copula sive predicatu existat affi-
mativus ut to e aias, sive negativus ut to e no laib. Negativa e in qua ne-
gativus verbu seu copula, sive predicatu existat affirmativus, ut to no e laib,
sive negativus, ut to no e no aias. Ratio e gr affirmatio et negatio in enunciati-

one speculatur in dictione gradiente ex subiecto. Hanc autem conversionem dicitur
grat. Verbi sex copula. a. An si verbi affirmativus enunciatio erit affirmativa
si negativus negativus. Propter autem negari potest verbum in enunciatio 1. q. 2. sub:
Ceo graffigitur signum univale negativum ut nullo modo est lapide, negatio est collig
qd qd potest invenit. 2. Cu per verbe graffigitur negatio utroque modo non est alio.

De hoc etiam non predicari et subiacere dicitur Enunciatio in Directa seu Naturali et Indirecta seu Innaturali. Directa ea est in qua predicatur id quod predicari debet et subicitur id quod subijci debet. Id autem debet predicari quod in se rei, predicari non potest ad in se. In se autem alicui aliquid dicitur 1° Per simplicitatem 2° Per unitatem manifestam. Per simplicitatem ut in his Enunciationibus Petrus est Petrus et alius dicitur cum tota de partibus simul sumptis dicitur, ut caput, manus pedes, etc. sunt unum corpus. Propterea cum definitur predicari per definitionem ut animal rationale est homo, in his non Enunciationibus predicatur in se subiacet tantum per simplicitatem. Per unitatem autem manifestam in se et in superioribus partibus in ipso. Quibus non individuis 2° Per se essentielles. 3° Per accidentia et substantias. Per partes in uno toto. Per accidens non accidentem coeque accepto, ut albus et dulcis, accidens non in coeque dicitur et formam accidentalem et substantiam. Quare albus recte dicitur in se dulcis quia in se subiecto dulcis. Ita per Enunciationes esse Naturales et Directas Petrus est homo, homo est animal, animal est rationale. Petrus est albus. Cervus est cornutus. albus est dulcis. Innaturalis sive indirecta Enunciatio est illa in qua predicatur id quod subijci debet, et subicitur id quod predicari debet, hoc autem accidit cum id quod in se subijciatur id cui aliquid in se predicatur, ut cum inferiora de subiectis superioribus, vel subiecta

de subiectis accid

ծախսի առում:

de quibz accidentibus predicantur, ut homo est Petrus, albus est homo. Huc quoque:

duci potest illa Enunciatiois divisio, in Enunciatione da scdō adiacēte, in qua solū

verbum ē, predicatur ut homo ē, Petrus ē, et Enunciatione da tertio adiacēte, in

qua praeter verbum, Petrus , datur aliud predicatū ut homo ē doctus. Si rō spectetur

quantitas siue Extensio Enunciatiois dividitur in Universalem, Particularem, In-

definitam, Singularem, spectatur autē quantitas per Extensio Enunciatiois ex sub-

iecto tantū, nō aut ex predicato, nā propter predicatū nulla Enunciatio dicitur: ex

universalis aut particularis, scilicet. tunc ē singularis Petrus ē homo , licet predica-

tū sit univale: hoc rō nō ē singularis. quidā homo ē Petrus licet predicatū sit

singularē. Solū ē ex subiecto vel communitate vel singularitate, secundū c-

quantitas Enunciatiois. Si igitur subiectū sit singularē erit Enunciatio singularis

ut Petrus ē albus, si nō subiectū sit cōmune tūc vel accipitur cōmuniter et

cū signo universalis, et tūc erit Enunciatio universalis ut oīs homo ē aīal, nullus homo ē

aīal, vel accipitur particulariter et cū signo particulari ut tūc erit Enunciatio

particularis ut quidā homo ē aīal, vel accipit indefinitē abqz illo signo univale

vel particulari, et erit Enunciatio indefinita ut homo ē aīal, homo ē albus.

Circa signa adverte, signa absolute universalia praeposita Negativa fieri parti-

cularia; et absolute particularia eadē negōne praeposita fieri universalia.

nā oīs et nō nullus sūt signa particularia. nō qdā aut et nō aliquis sūt

universalia. Circa Enunciationē universalem nota cā pōre ēē universalem dupl-

1. dicitioe Materiae abqz illis signis. 2. dicitioe Formae cū Enunciatio homo

aliquid signū univale quod facit formā Enunciatiois universalis. Enunciatio uni-

versalis ratioe mātē, alia ē universalis rōne subiecti patē, alia ratioe

subiecti et predicati. Quōd subiecti, cū predicatū ex nātā sua cōve-

nit toti subiecto, et scdm totā universalitātē subiecti, ut homo ē aīal, nō nō

scdm universalitātē predicati, licet nō aīal oī homo cōpetat, nō tñ homo oī aīali

subiicitur. dicitioe predicati et subiecti cū totū predicatū scdm to-

tā suā universalitātē convenit toti subiecto scdm suā universalitātē et

accidit in terminis reciprocis seu cōvertibilibus homo ē visibilis, homo ē rōna-

lis, nā et oīs homo ē rationalis et visibilis, et cō rōnale et visibile cōpetit homo .

Enunciatioes universales ratioe Materiae sūt oēs Enunciatioes necesse in quibz

ē predicatū aliquid vel effectiale, vel ad essām cōsequēs. Effectiale ut rati-

onale respectu homo . Ad essām cōsequēs, ut visibile respectu aīal homo .

Enunciatio universalis ratioe Formae ē illa quae ē univale propter signū uni-

versale praepositu dicitur subiectū in sua inferiora ut oīs homo ē biges.

Si igitur dicitur quod in sua inferiora, sūt nō signa universalia quae nō dicitur

sed potius collectivā sēmit, ut oēs homo sūt duodeci. Alia xō, dicitur

quidē subiectū sed nō in sua inferiora, sed vel ratioe homo , ut sēg homo ē

biges, vel ratioe loci, ut ubiqz homo ē biges, ubi terminū homo , dicitur

ad oē tempus, et ad oēm locū, nō nō ad oīa inferiora. Quare tales Enunciat-

ioes nō sūt dicitur sēg homo univales, qā nō sūt de subiecto univale acci-

ptō, sed reducuntur sēg ad indefinitas, illa vero ad singulares collectivā

*Enunciatio singularis
de terminatu ut hic homo Petrus
Paulus etc. In particulari vero subiectu e
terminis conuenit notatus signo particulari quida uel singulis. q. q. d. p. d.
de multis diffinitiuu predicari. Circa indefinitas Enunciations aduerte.
omnes indefinitas rationes nate ea uel uniuersales ut ho e aial, uel Particulares
ut ho e iustus. Per se tñ acceptas no stat nisi particularitatem, vñ tñc Enu:
ciatio. ho sedet gratia e q. u. uocib. tati de ual et atq. tñc quida ho sedet.
Circa singulares nota quada e singulares ex terminis, quaru subiectu e ter:
minis singularis ut Petrus e ho, quada e singulares ex suppositione in g. b. l. e. e.
terminis sit uniuersalis, supponit tñ singulr, quod accidit ea in suppositione singulr
ut ho e q. p. o. qua in suppositione collectiuu aut ois q. p. o. tñc sunt duodecim,
utrobis n. subiectu no pot. predicari de multis. Si deniq. q. p. o. tñc*

*Qualitas Enunciations. Primum 1º In uera ut falsa. Vera e qua
conuenit ea qua sit conuenit in re, et diffinit ea qua sit diffinita in re ut
ho e iustus, ho no e lapis. Falsa e qua conuenit diffinita, et diffinit con:
uenit, ut ho e lapis, ho no e iustus. 2º eadem aut no e ueritas et falsi:
tas in ois Enunciations, na ueritas Enunciations de Præterito et Futuro
ex præteritis ratione dependet. vñ. hec. Adamus fuit, ideo e uera, q. fuit aliqñ
ueru dicere in præteriti Adamus e. Simili et tñc. Nudus conflabat e uera
q. uerū aliqñ erit dicere in præteriti. Nudus conflabat. 2º. dicitur in Enu:
ciatione necessaria conuenit impossibilia. Necessaria e in qua predicatu ita
moyt subiecto ut no possit no inesse. talia no predicata sit uel affirmatiua. Gen.
spes, p. p. r. a. uel esset conuenit, ut Propriū quarto mo, ut Petrus e ho, ho e
aial, rationalis, uisibilis. Conuenit e in qua predicatu ita moyt, ut possit no inesse
subiecto, uel ita no inesse ut possit inesse, talia sunt predicata accidentiu conuenit
argua ad quatu predicabile uenit, ut ho e albus, calidus. Impossibilia e
in qua predicatu nullo mo pot. inesse subiecto, talia aut sunt duplicia. Alia
preparata, alia repugnatiua, ut ho e lapis, calidus e frigidus. Aduerte circa
predicatu impossibilia. Si Enunciatio sit affirmatiua erit impossibilia, si sit
negatiua erit necessaria, ut ho e lapis, ho no e lapis, sicut etia circa predicatu
necessaria Enunciatio affirmatiua e necessaria ut ho e aial. Negatiua impossibilia, ut ho no e aial.*

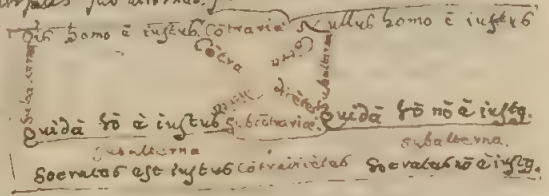
*De prima affectione Enunciationis
de inesse qua est oppositio.
Primum 1º ex affectionibus Enunciationis de inesse e oppositio. Est autem
oppositio repugnatiua duarum Enunciations eodē subiecto et predicato. conuenit
secundu præteritū uel qualitatem ut ois ho e iustus. quida ho no e iustus. Quales
autem oppositio pot. q. d. in Enunciations. Alia ratione terminorum, in quibus termini
sunt oppositi, ut ois ho e calidus; ois ho e frigidus. Ista Enunciations sunt contraria
q. predicata sunt contraria. Ista e ratio Enunciations quado in terminis nulla
e oppositio, sed solum in contrariis terminis. ut si termini contraria in affirma:
tiua uel negatiua, uniuersali uel particulari. Prior oppositio Enunciations no spectat
ad logice*

Circa Enunciations Particulares nota illas differre ab Enunciations
singularibus ratione subiecti, q. in Enunciations singulari subiectu e aliquod signi:
laru de terminatu ut hic homo. Petrus. Paulus etc. In particulari vero subiectu e
terminis conuenit notatus signo particulari quida uel singulis. q. q. d. p. d.
de multis diffinitiuu predicari. Circa indefinitas Enunciations aduerte.
omnes indefinitas rationes nate ea uel uniuersales ut ho e aial, uel Particulares
ut ho e iustus. Per se tñ acceptas no stat nisi particularitatem, vñ tñc Enu:
ciatio. ho sedet gratia e q. u. uocib. tati de ual et atq. tñc quida ho sedet.
Circa singulares nota quada e singulares ex terminis, quaru subiectu e ter:
minis singularis ut Petrus e ho, quada e singulares ex suppositione in g. b. l. e. e.
terminis sit uniuersalis, supponit tñ singulr, quod accidit ea in suppositione singulr
ut ho e q. p. o. qua in suppositione collectiuu aut ois q. p. o. tñc sunt duodecim,
utrobis n. subiectu no pot. predicari de multis. Si deniq. q. p. o. tñc

QUALITAS ENUNCIATIONIS. Primum 1º In uera ut falsa. Vera e qua
conuenit ea qua sit conuenit in re, et diffinit ea qua sit diffinita in re ut
ho e iustus, ho no e lapis. Falsa e qua conuenit diffinita, et diffinit con:
uenit, ut ho e lapis, ho no e iustus. 2º eadem aut no e ueritas et falsi:
tas in ois Enunciations, na ueritas Enunciations de Præterito et Futuro
ex præteritis ratione dependet. vñ. hec. Adamus fuit, ideo e uera, q. fuit aliqñ
ueru dicere in præteriti Adamus e. Simili et tñc. Nudus conflabat e uera
q. uerū aliqñ erit dicere in præteriti. Nudus conflabat. 2º. dicitur in Enu:
ciatione necessaria conuenit impossibilia. Necessaria e in qua predicatu ita
moyt subiecto ut no possit no inesse. talia no predicata sit uel affirmatiua. Gen.
spes, p. p. r. a. uel esset conuenit, ut Propriū quarto mo, ut Petrus e ho, ho e
aial, rationalis, uisibilis. Conuenit e in qua predicatu ita moyt, ut possit no inesse
subiecto, uel ita no inesse ut possit inesse, talia sunt predicata accidentiu conuenit
argua ad quatu predicabile uenit, ut ho e albus, calidus. Impossibilia e
in qua predicatu nullo mo pot. inesse subiecto, talia aut sunt duplicia. Alia
preparata, alia repugnatiua, ut ho e lapis, calidus e frigidus. Aduerte circa
predicatu impossibilia. Si Enunciatio sit affirmatiua erit impossibilia, si sit
negatiua erit necessaria, ut ho e lapis, ho no e lapis, sicut etia circa predicatu
necessaria Enunciatio affirmatiua e necessaria ut ho e aial. Negatiua impossibilia, ut ho no e aial.

SECTIO Q. V. A. L. T. A.
DE PRIMA AFFECTIONE ENUNCIATIONIS
de inesse qua est oppositio.
Primum 1º ex affectionibus Enunciationis de inesse e oppositio. Est autem
oppositio repugnatiua duarum Enunciations eodē subiecto et predicato. conuenit
secundu præteritū uel qualitatem ut ois ho e iustus. quida ho no e iustus. Quales
autem oppositio pot. q. d. in Enunciations. Alia ratione terminorum, in quibus termini
sunt oppositi, ut ois ho e calidus; ois ho e frigidus. Ista Enunciations sunt contraria
q. predicata sunt contraria. Ista e ratio Enunciations quado in terminis nulla
e oppositio, sed solum in contrariis terminis. ut si termini contraria in affirma:
tiua uel negatiua, uniuersali uel particulari. Prior oppositio Enunciations no spectat
ad logice

ad Logicū sed ad alias scilicet, quā res considerāt, est n̄ oppositio negat̄ rē gē
Enūciationē ut cū dico frigidus. Posterior uō spectat ad Logicū. Logicus
n̄ considerat quātitatē et qualitātē Enūciationē. Quare et oppositio sēdm
quātitatē et qualitātē considerabit. Est aut̄ oppositio sēdm quātitatē, opposi-
tio sēdm unīualitatē vel particularitatē. oppositio uō sēdm qualitātē a oppositio
sēdm negatiōnē vel affirmatiōnē Affirmatiō enim et negatiō ē qualitatis affecti-
alis Enūciationē. Est igit̄ quadruplex oppositio Enūciationē. Contradictoria
Contraria, Subcontraria, Subalterna. Hec enim ē oppositio sēdm quātitatē et
qualitatē et ē contradictoria, ut inter Enūciationē unīualit̄ affirmatiuā et parti-
cularē negatiuā et ē contraria, ut c. om̄s hō ē iustus, quidā hō nō ē iustus. Sic
nullus hō ē iustus. Quidā hō ē iustus. Hec ē oppositio sēdm qualitātē tūc nō
sēdm quātitatē et tūc si Enūciatiōes ambq; sūt unīuersales erūt oppositio contra-
ria ut inter unīuersalem affirmatiuā et unīuersalem negatiuā v. c. om̄s hō ē
iustus. Nullus hō ē iustus. Si uerō sint ambq; particularēs erūt oppositio subcontraria
ut inter particularem affirmatiuā et particularem negatiuā. v. d. Quidam hō ē
iustus. Quidam hō nō ē iustus aut̄ demq; ē oppositio secundū Quātitatē nō
Quātitatē et tunc erūt oppositio subalterna. ut inter unīuersalem affirmatiuā
et particularem affirmatiuā, ut inter unīuersalem negatiuā et particularem nega-
tiuā. v. c. Om̄s hō ē iustus. Quidam hō ē iustus. Item, Nullus hō ē iustus
Quidam hō nō ē iustus. Enūciatiōes sub alternas particularis subalternata, quōdā
in opposita tabella cernis.

Circa has oppositiōes. Nota. s. Duplex ē in his Enūciationibus oppositiō
spectari posse. Alterā Logicā quā ē oppositio sēdm quātitatē et qualitātē
ut iam explicatū est. Alterā Physicā, quā est oppositio. Secundum ueritatē et falsitatem.
Quorū est quadruplex, ut dictū est Posterior est tamen duplex. Contradictoria et contra-
ria. Nam inter Contradictoria et Contraria contrarietates opponuntur ubi in ueritate et falsitate
Subcontraria uerū et subalterna uerū omittit. Nam subcontraria possunt ēē simul uerū et Quidam
hō ē iustus. Quidam hō nō ē iustus. Subalterna possunt ēē simul uerū. Omnis hō ē
iustus. Quidam hō ē iustus. Aut̄ simul falsū. Quidam hō ē iustus. Quidam hō nō ē iustus. **LEGES** igit̄ oppositiōes
contradictoriae quod ueritatē et falsitatem uerū. Secunda. Contradictoriae contrarietates
nec simul uerū nec simul falsū, sed semper quādālibet. ad semper una debet ēē uerū. altera falsū.
ut ex ueritate omnis licet argui ad falsitatem alterius. Secunda. Enūciationes contrariae
simul uerū simul uerū vel falsū in maioria negantur. In maioria uerū contingenti, possunt ēē
simul falsū, nunquam tamen possunt ēē simul uerū. Tercia. Enūciationes subcontrariae possunt ēē
simul uerū in maioria contingenti, in maioria necessaria non possunt ēē simul uerū sed una uerū
falsū, nunquam tamen possunt ēē simul falsū. Quarta. Subalternae possunt ēē simul uerū et simul falsū.
Nota. Hec Enūciationes singulāres, cum multi habent qualitatem, si opponantur secundū qualitatem
opponuntur, quātoq; oppositiōes, quasi opponantur contradiciōis, maxima enim oppositiōis contradi-
ctoria est. Hec uerū aut̄. Hec enim in omni oppositiōis arandum est ut hōmīnē eodē florē
modo a capite, quod non.

modo accipiatur tū quod nōmā, tū quod pōtationē, tū quod suppositionē. Si nō
nō eodē modo accipiatur, Enūciatiōis nō erūt oppositae.

SECTIO QUINTA DE SECUNDA AFFECTIONE ENUN- CIATIONIS de Inesse quae est sequi diuina

Secunda ex affectionibus Enūciatiōis de Inesse ē agnoscētia. Eū aut agnoscē-
tia Enūciatiōis oppositae agnoscētia propter negationē oppositā. ut nō oīs
hō currit, agnoscit hūc. Nihil hō nō currit. Radix totius agnoscētia ē
negatiua, quae cū sit naturālis naturae totū quod possit se inuicē tollit atq; op-
positū mutat. In Enūciatiōe aut duo inueniuntur quae tolli possunt. Quātitas nimirū
et qualitas in verbo seu copula. Si igitur negatio praepōnatur verbo tollit quali-
tatem Enūciatiōis et facit ex Negatiua affirmatiuā, et ex affirmatiua negatiuā.
Quātitatē uō nō tōgit, qz antecedit quātitas negationē: si uō praepōnatur sub-
iecto tollit quātitatē et qualitatē Enūciatiōis, qz utriusq; possit se inuenire. Ex
hō praepōnita Enūciatiōi facit eā agnoscere sua cōtradictoria, ut nō hō hō
currit, agnoscit hūc, quidā hō nō currit. Secunda regula. Negatiua postpo-
nita subiecto Enūciatiōis facit eā agnoscere sua cōtrariā si Enūciatiō
sit uniuersalis, si uō sit particularis facit eā agnoscere sua subcōtrariā
ut oīs hō nō currit, agnoscit hūc nullus hō currit, et hūc quidā hō nō
currit, agnoscit hūc subcōtrariā quidā homo nō currit. Tertia regula
negatiua praepōnita et postposita facit Enūciatiōis agnoscere sua subalterna
ut nō oīs hō nō ē aīal, agnoscit hūc. quidā hō ē aīal, ita hūc nō quidā
hō nō ē aīal, hūc oīs hō ē aīal. Ita oīs regulae cōpōnuntur a Logico hoc uerū.
Prae, contradic, post, contrā, pra postq; Subalter.
Nota. Cū cōcurrit iuxta se duas negationes utraq; eā tollit facit facilitatis
causa, qz tātūde ualeat duas negationes simul positae, atq; si nō conueniunt.
una nō tollit alia, et sic restituit affirmatiōē Enūciatiōis. In tātūde ualeat qz
nō gda hō nō nō ē aīal, atq; ita. nō gda hō ē aīal, quae agnoscit hūc. nullus
hō ē aīal, quae ē subalterna illis quae habebat duas illas negationes ablatas.

SECTIO SEXTA DE TERTIA AFFECTIONE ENUNTI- ATIONIS de Inesse quae ē Conuersio.

Tertia ex affectionibus Enūciatiōis de Inesse ē Conuersio. Eū aut Conuer-
sio ēa ppositio ex tentionē Enūciatiōis seruata qualitate et ueritate ut quidā
hō ē iustus qz quidā iustus ē hō Enūciatiō quae cōuertitur dī cōuersa.
Enūciatiō in qua sit cōuersio dī cōuertat. Triplex statuitur Conuersio a
Logico. Simplex. Per Accidēs, Per Cōtrapositiōē. Simplex ē tñspositiō pposi-
dicati et subiecti, manēt eadē quātitate et qualitate Enūciatiōis. Sic cō-
uertitur uniuersalis Negatiua in uniuersalē negatiuā. nullus hō ē laus
qz nullus laus ē hō, itē particularis affirmatiua in particulārē affirmatiuā
ut quidā hō ē iustus. quidā iustus ē hō. Per accidēs seu ex parte
ē transtpositio

est transpositio subiecti et predicatori, namque eadem Qualitates conuertuntur ad non eadem quantitatem. Sic conuertitur. *Unusquisque Negativus in particulari. Negativus est nullus homo est lapis. Quodam lapis non est nigro. Item conuersio affirmativa in particulari affirmativa est. Omnis homo est animal. Quodam animal est homo. PER CONTRADICTIONEM est impossibile subiecti et predicatori suavia eadem quantitatem, et qualitates Enunciationis. solum mutatis terminis exemplis. in infinitis. Sic expostius in Negativis. Sic conuertitur. *Unusquisque affirmativus in particulari affirmativus. ut Omnis homo est animal. ergo omnis non animal est non homo. Item particularis Negativa negat eularem Negativam, ut quidam homo non est iustus, ergo quidam non iustus, non est totus homo. Quia hoc genus conuersionem comprehendit et datus uersus.**

Ecc simpliciter conuertitur. *Etia per hoc:*
As o. per contra sic fit conuersio tota.

ubi illa dicitur. Per hoc. o. dicitur, quod Enunciatio, qua conuertitur conuertitur deus et in illis dicitur. Enunciatio conuersa affirmativa. Et dicitur, in his non omnes Enunciatioes per omnes conuersiones conuertitur, sed omnes Enunciatioes conuertuntur, quam conuertitur ueritate ut patet considerant.

SECTIO SEPTIMA DE ENUNTIATIONE MODALI.

Hucusque diximus de Enunciatioe simplici absoluta seu de Simple. Nunc agendum est de Modali de qua tunc breuissime hic agimus ubi de ea diuisi libere de Incertis. Enunciatio modalis a modo dicitur, dicitur autem predicatum in se subiecto cum aliquo modo, ut scilicet e necessario atal. Sic autem modus ut faciat Enunciationem modalem, de qua hic loquimur, debet determinari coniunctionem predicatorum cum subiecto, quam determinant hic modi. *Necessarius, Contingens, Impossibilis*, et ideo hic faciunt Enunciationem modalem. et determinatur ex triplici glaciaria, in qua recipitur. Enunciatioes. *Sunt enim Enunciatioes per triplicem modum. Necessarias, aut sunt in quibus Contingens, et hoc recipiunt modum Contingentem, aut sunt in quibus Impossibilis et hoc recipiunt modum. Impossibilem.* Cum ergo triplicem et modum. *Necessarius, Contingens, Impossibilis*, triplicem quoque Enunciatioes modales. *Primo de modo necessarii, quae habet adiunctum modum Necessarium, ut si hominem esse animal est necessarium. Secundo de modo contingens, quae habet adiunctum modum Contingentem, ut si hominem esse lapidem est contingens. Tertio de modo impossibile, quae habet adiunctum modum Impossibilem, ut si hominem esse lapidem est impossibile. Ubi nota contingens adiunctum modum Impossibilem, ut si hominem esse lapidem est impossibile. Ubi nota contingens dupliciter recipi potest. Primo ut opponitur Necessario aut ut scilicet, quod potest non esse. Sed ut idem est quod possibile, seu ut scilicet, id quod potest esse, siue sit Necessarium, siue uerum et contingens. Ex quo uno modo atqueque contingens, erunt quatuor modi. Enunciationum, Necessarium, Impossibile, Possibile, et Contingens, et secundo modo, ut communiter recipi solet, erunt tantum tres modi, Necessarium, Impossibile, Possibile, seu Contingens, Possibile uero diuiditur in Possibile et Possibile. *Non, ut Possibile est sine curru et non. Porro modus duplex potest potest, in tantum. habent modales. Primo ubi ipsam Enunciationem, ut si homo necessarius est animal efficitur facit modum et diuidit Enunciationem, qua hoc Enunciatio est una, homo necessarius est animal. Sed extra ipsam Enunciationem, ut si hominem est animal est necessarium, et talis modus facit nouam Enunciationem diuidendam, et precedentem Enunciationem, in hoc Enunciationem. modum sicutque predicatum de priori Enunciatione, quae a Logico dicitur, deum, sicutque de subiecto. Et quidem priores Enunciatioes non habent magis difficultatem, habent enim se admodum Enunciationum de Simple, posterioribus uero habent, et ideo de illis in sequentibus est agendum.**

Nec igitur huc propinquius adducam, dicto sic postponamus quia ista maiori facilitate cognoscitur
 propinquitas, et modus dicto indicat, nobis enim qualitas, et quantitas Enunciationis probatur,
 cum idem est dictum: Hec est, est hominem quod animal, ac hominem esse animal est et esse.

S E C T I O O C T A V A. DE QUALITATE MODALIS ENUNCIATIONIS.

CUM qualitas in Enunciatione duplex sit essentialis et affirmativa et Negativa
 et accidentalis ut Veritas, Falsitas, Necessitas, Contingentia utraque hanc qualitatem
 in Enunciatione modali. Primum igitur Enunciatio modalis ratione qualitatis in affirmati-
 uam et negatiuam, Affirmativa est illa, in qua modus affirmatur de dicto siue
 dictum sit affirmatiuum siue negatiuum ut scirem esse aial est necessarium, et scirem non
 esse lapidem est necessarium. Negatiua est illa in qua modus negatur de dicto siue dictum
 sit negatiuum siue affirmatiuum ut scirem non esse aial non est possibile. scirem esse
 doctum non est necessarium. Scitis est quod affirmatio et negatio in Enunciatione modalis
 ex contrarietate predicati cum subiecto, at in Enunciatione modali predicatum est illo:
 dictum, subiectum est dictum. Verbi gratia, est. contingens modum de dicto, si quod uerbum affirmati-
 uum modus de dicto est Enunciatio affirmatiua, si uero negatur negatiua
 idque siue dictum negatur siue affirmatur. 2° diuiditur in Veram et Falsam. Vera
 est in qua modus conuenit dicto. Falsa, in qua modus non conuenit dicto, cui
 autem modus conuenit dicto, quod dictum est tale qualitas est modus ut si modus est necessarius:
 nunc possibile uel impossibile dictum quocumque sit necessarium possibile uel impossibile
 sit hoc est uera. scirem esse aial est necessarium, quod modus est necessarius et dictum
 est necessarium. Ista est falsa. Scirem currere est necessarium, quod modus est necessarius:
 nunc dictum non contingens. 3° diuiditur in necessariam et impossibilem. Necessaria
 est omnis Enunciatio uera, hoc est, in qua modus conuenit dicto, quod modus quodammodo
 uenit dicto, scilicet conuenit. cum tra Enunciatio sit necessaria, scirem esse aial est
 necessarium. scirem esse doctum est contingens, nec enim contingens, contingens est contingens
 sed necessarium. item hoc est necessarium. scirem esse lapidem est impossibile, nam impossibile
 non est contingens impossibile, sed necessarium est impossibile. Impossibile uero
 est omnis Enunciatio falsa in qua scilicet modus non conuenit dicto, quod in modus non conue-
 nit alicui dicto, nunquam illi potest conuenire. Vnde tra Enunciatio sit impossibile
 scirem esse aial est contingens. scirem esse doctum est necessarium, nam negat dicto necessarium
 potest conuenire modus contingens, negat dicto contingens modus necessarius, negat
 dicto impossibili modus necessarius uel contingens. Vnde scilicet nulla Enunciatio
 modalis est contingens sed uel necessaria uel impossibile.

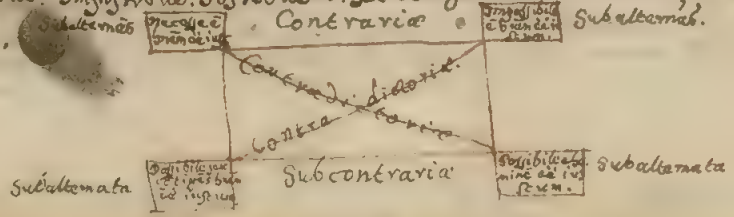
S E C T I O N O N A. DE QUANTITATE MODALIS ENUNCIATIONIS.

Modalis Enunciatio secundum quantitatem diuiditur in uniuersalem et Parti-
 ticularem. uniuersalis est illa, quae se modum uniuersalem, particularis quae parti-
 ticularem. Modi uniuersales sunt duo. Necessarius, Impossibilis. Particularis
 possibile siue contingens, uel. tra sunt modales. scirem esse aial est necessarium scirem
 esse lapidem est impossibile. scirem non particularem. scirem esse doctum est possibile siue
 contingens est.

cōtingēs ex his modis necesse ē affirmatiuū. Impossibile negatiuū. Modus
aut ille particularis possibilis ē cōtingēs, aliqñ ē affirmatiuū, qñ accipit
tū abqñ illa negatiō, aliqñ ē negatiuū, qñ accipit cū negatiōe, et dñ
possibile nō, seu cōtingēs nō, Ex quo patet nullā enūciationē modale cā
Indefinitā aut singulārē, sed aut uniuersalē aut particulārē. Patet etiā
uniuersalitātē aut particularitātē modalis enūciatiōis nō pēdere ab
uniuersalitate uel particularitate dicti sēd se sēd tātū ab unitate
uel particularitate modi. Quid? Si quantitas modalis enūciatiōis se:
moda ē ex uniuersalitate aut particularitate modi quō ē uerū quod sup̄ dicti:
nūc quantitas enūciatiōis iūmēda ē a subiecto nō a p̄dicato, nā
modus n̄ enūciatiōis modalis ē p̄dicatū. Sēd qñ. Cū dicim⁹ quantitatē enū:
ciatiōis modalis desum̄ a modo, nō negamus desum̄ etiā a dicto quod ē subie:
ctū, qz modus denotatur nobis etiā quantitatē ipsius dicti. Modus n̄ uniuers:
salis cōtingit dicto uniuersū, particularis particulari. Sed hoc ita ē intelligē:
dū quantitas quantitatē possung⁹ distinguere a dicto. Quada ē ratio sub:
iecti qz sūt p̄dicatū dicti cōtingit subiecto dicti, uel uniuersū uel parti:
culari pro utq̄ suis inferioribus uel alijs. Et hoc propriū ē quantitatē
enūciatiōis. Alia ē ratio cōiunctiōis p̄dicati dicti cū subiecto dicti.
Cōiunctiōis sūt uel p̄dicatū uel nō p̄dicatū. Et siue subiectū accipit
atqz uniuersū, siue particulari, siue indefinitē siue singulr. Prior quantitas
nō spectat ad enūciationē modale, ē n̄ propria absolutarū enūciatio:
nū, sed posterior quā ē cōiunctio p̄dicati dicti cū subiecto dicti, indicata
q̄ modū, q̄ modus si p̄dicatū ponat talē cōiunctionē uel p̄dicatū tollat, enūci:
atio erit uniuersalis. Tales modi sūt Necesse, Impossibile, si nō sūt cōiuncti:
ōis ponat ex se aut particularis ut possibilis seu cōtingēs, qz ita pōnt
rē ut quātū a n̄ se p̄mittat aliqñ nō ēē. Cōiunctiō q̄ quantitatē enūciatiōis
modalis n̄ subiecto dicti ratio cōiunctiōis p̄dicati ipsius dicti cōiuncto,
sed hoc quantitatē, denotata a mō q̄ et ē p̄dicatū, et fugit offō synca:
legoramatō designat quantitatē multitudinis.

S e c t i o S e c i m a.
De oppositione Enuntiationum Modalium.

Oppositio modalis enūciationi ē quadruplex. Contraria, Contra:
dictoria, Subcontraria, Subalterna. Contraria fit q̄ modos contrarios necesse,
Impossibile, Contradictoria fit q̄ modos cōtradictorios. Necesse, Possibile
nō, seu cōtingēs nō, Impossibile, Possibile. Subcontraria fit q̄ modos subco:
trarios. Possibile, Possibile nō, Subalterna fit q̄ modos subalternos. Necesse
Possibile. Impossibile, Possibile nō. Sex cōtingēs nō ut uidet̄ in tabula.

Ex quo patet 1° oppositionē modaliū nō ēē dīfēmēdā ex oppositiōe dīctōrū
sed ex sola oppositiōe modali. Deinde patet in oībz enūciationibz aliis alibz
oppositis debere sumi idē dīctō, ita ut in oībz vel sit univērsale vel particulare
vel indefinitū vel singulare. aliis enūciatiōes nō erūt oppositae. Oppositio nō nō
dōrū debet ēē circa dē dīctū. eodē nō acceptū. Exēpla in pōpōtē sūt. **LEGES**
aut oppositiōis modaliū q̄s ad veritatē at falsitatē sūt planē eodē q̄s
in enūciationibz de Inge. Quara cōtradictoria nō possūt ēē simul vera
nec simul falsa. Contraria possūt ēē simul falsa, nō simul vera. Subcō:
Favaria possūt ēē simul vera nō simul falsa. Subalterna possūt ēē si-
mul vera et simul falsa. Exēpla facit patet.

S E C T I O V N D E C I M A. DE AEQUIPOLLENTIA ENUNTIATIONUM N V M M O D A L I V M.

Equipollentia enūciationū modaliū spectanda ē ex æquipollētia
modali, sicut etiā in enūciationibz de Inge. spectabamz æquipollētiā ex
æquipollētia signori. Sit aut æquipollētia p̄dicta negatiōis. Negatiō p̄pō:
Ita nō facit æquipollētiā enūciatiōis cōtradictoria. Negatiō p̄pōsita facit
æquipollētiā contraria vel subcōtraria. Negatiō p̄pōsita et p̄pōsita nō
facit æquipollētiā subalterna. v. nō necesse, æquipollēt p̄pōsiti nō, p̄pōsiti
p̄pōsiti, æquipollēt p̄pōsiti. Necesse nō, æquipollēt impossibīle. Possibīle nō,
æquipollēt, p̄pōsiti nō, nō necesse nō, æquipollēt p̄pōsiti. Nō impossibīle nō,
æquipollēt p̄pōsiti nō, Exēpla sūt in pōpōtē.

S E C T I O S V D E C I M A. DE CONVERSIONE ENUNTIATIONUM M O D A L I V M.

Unam tūc regulā de cōversioe modaliū hoc loco assignabimz reliqua
suo loco dīcturi. **Regula ē.** Oēs enūciatiōes modales cōvertūt ad cōver-
siōnē suā dīctōrē, ut si dīctū, cōvertūt sīgtr vel p̄ accidēs enūciatiōis etiā
modalis cōvertūt sīgtr vel p̄ accidēs. Si aut enūciatiō modalis cōvertūt
nō q̄n modus sit subiectū et dīctū p̄dicatū, id enim nullā difficultatē cōstat
sed q̄n nāctā eodē nō dīctū cōvertūt ut si dīctū. Necesse ē oēm t̄mē ēē
aīal q̄ necesse ē quiddā aīal ēē t̄mē. Possibīle ē quiddā lapidē ēē albu
q̄ possibīle ē quiddā albu ēē lapidē. Nō impossibīle ē quiddā t̄mē vidē.
q̄ nō impossibīle ē quiddā ridē ēē t̄mē. **Hæc t̄n regula ēē exceptiōe in**
dīcto univērsali affirmatiuo in enūciatiōe de impossibīli affirmato. Nec anīli:
cōt cōvertēre. Oē aīal ēē t̄mē q̄ ē impossibīle q̄ quiddā t̄mē ēē aīal
ē impossibīle. Itē. In dīcto univērsali affirmatiuo in enūciatiōe de necesse
vel possibīle negato. nec enim licet cōvertēre. Oē aīal ēē t̄mē nō ē necesse
q̄ quiddā t̄mē ēē aīal nō ē necesse. Itē. Oē aīal ēē t̄mē nō ē possibīle
q̄ quiddā t̄mē ēē aīal nō ē possibīle, in his enim enūciationibz cōversio sūt
vera cōvertē.

vera cōuertētes falsae. *Quidam* haec enūciatiōes modales nō possūt
cōverti ad cōuersionē suā dīctorū. De mīgrū ē cōpus ē necesse,
q̄ quoddā cōpus ē mīgrū ē necesse. Itē. De grāmaticū ē hñm ē necesse
q̄ quoddā hñm ē grāmaticū ē necesse. Cōuētiōes hī sūt verae cōuertētes
falsae. *Idem* haec cōuertētes ē falsae, nā enūciatiōes quae sūt sēp
dīuīse debēt cōverti mūtato nō necesse si modū possibīle. ut de grā-
maticū ē hñm ē necesse. q̄ quoddā hñm ē grāmaticū ē possibīle.
qua nō sūt sēp cōpositū possūt cōverti manēte nō necesse ut oēm
hñm ē aīal ē necesse. q̄ quoddā aīal ē hñm ē necesse. Reliqua
quae de enūciatiōibus modalibus hīc dīci possūt trādēta cōmodig de m.
tēpore: lib. 1.

§ E C T I O D E C I M A T E R T I A DE ENUNTIATIONIBVS HABENTIBVS Sensum Cōpositū et Dīuisum.

Ad cognoscendā ueritatē et falsitatē multarū enūtiōum
aduertēda ē dīligētior dīuīsiō illa enūciatiōis in eas quae sūt sēp cōpositae
quae sūt dīuīse. Illa dīcūtū habere sēp cōpositū quāu terminū iūgētū mē p̄t
sēd m formalia sua sēpta, hoc ē qñ tā subiectū quā p̄dicatū formatū accipiūt
quatēq talia: ut sō ē rōnālis, adīficatōr adīficat. Musīq cātāt, sīgīs cō-
būrit, albū ē coloratū. Itē. Illa nō sūt sēp dīuīse quāu terminū nō iūgētū
inter se sēd m formalia sua sēpta, sed sēd m materialia ut qñ p̄dicatū nō
cōuertit formali sēpto subiectū, sed sūpposito habētū, ut Musīq adīficat
adīficatōr cātāt, cōpus ē albū, albū cūrit. Hīc ē nullas enūcia-
tiōes nō sēp dīuīse ē ueras in cōposito falsas, et ē cōtra nō sēp cōposito
ueras in dīuīso falsas, v. c. ha enūciatiōes Caei uidēt, Mortui resurgūt
calidē sūt sūgīdū, albū deīgnatē, nō sēp cōposito sūt falsae. Caei nō
formatū accepti nō uidēt, sēd m mortui quatēq mortui formatū accepti
nō resurgūt, sed illi q̄ erāt caei uidēt, et q̄ erāt mortui resurgūt. In
sēp nō dīuīse sūt uerae, ut cōstat ex trādēta explicatiōe. Itē ha enū-
ciatiōes, S rēi nō peccāt, albū nō ē mīgrū, nō sēp cōposito sūt uerae in dīuī-
so falsae; nā sēp quatēq sēp nō peccāt, licet illi hñes q̄ sūt sēp pos-
sūt peccare. Itē p̄terea ha, Impossibīle ē p̄dēstīnatū dānari,
impossibīle ē reprobi saluārī, in sēp cōposito sūt uerae in dīuīso falsae.
Itē aut possibīle ē reprobi saluārī, possibīle ē p̄dēstīnatū dānari
nō sēp dīuīse sūt uerae in cōposito falsae.

§ E C T I O D E C I M A Q U A R T A DE ENUNTIATIONE CONIUNCTA EIVSQ3 SPECIEBUS ET QUALITATE.

Hic q̄ p̄mīs de enūciatiōe sīplice, tā absoluta sive de sīpse quāsi modalē
Itē agēdū ē de cōiuncta quā ē altā ex sp̄ciebus enūciatiōis.

Definitio est.

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

copulativa

Enunciatioq; composita est illa quae constat ex multis significib; aliqua copula ne se con-
erit ut si dies est, lux est. qm sicut ex subiecto et predicato fit una Enunciatio
qua subiectu et predicatu coniungit p verbu ut cu dies scō ē albg. ita etia huius.
erit duaru Enunciationsu significu effiat una Enunciatio. conuerſa. ut si dies ē
lux ē. Prout autē varia Enunciations conuerſae, sicut etia sūt uariae copulae
alia ē Enunciatio copulativa, in qua coniungit duae Enunciations p particula
conuerſionis. Et, ut Calu mouet, et ignis ad aeth notu rapitur. Alia ē disiunctiua
in qua disiungit Enunciations p particula disiunctiua. Vel, ut uel dies ē uel
nox ē. Alia ē conditionalis in qua Enunciations coniungit p particula si, condi-
onale, ut si asinus uolat, habet alas. Si tō ē agnus ē omnibilib. Alia ē Cau-
salis quae continet particula causale p via, ut ex terra ē interiecta inter solē
et lunā ē accipit luna. ex luna ē interiecta inter nostru aspectu et sole
ē accipit sol. Alia deniq; rationalis seu illativa quae continet par-
ticula illatiua Ergo uel igitur. ut scō ē rationalis, igitur risibilis. Huc spectant
Enunciations Locales ut ubi senal asinus lapsus ē ibi iteru nō sunt pedes.
Ita Temporales ut qm dies erit sol illucyget. Quare conditionalis, Causalis,
et rationalis Enunciatio magis sūt explicationes quāda quā Enunciations.
Circa qualitate generale horu Enunciationsu Nota ēa consistere in illa co-
iunctione duaru Enunciationsu, sicut qualites Enunciationsu generales de duobus
consistit in coniunctione Predicati cu Subiecto. Ex quo sequi qualitate esset:
ale et conditiones Enunciationsu conuerſarū assignandos ad ex particula conuerſiua.
Illa ē Enunciatio affirmatiua, in qua particula coniungit ē affirmatiua
ut Et dies ē, et Petrus dormit. Illa negatiua in qua particula coniungit ē
negatiua ut Neq; dies ē, neq; Petrus dormit. Sim ilr tunc ē affirmatiua.
Si Petrus nō percauerit nō dānabit. Itac aut negatiua. Neq; Petrus pecca-
uerit saluabitur. Circa qualitate accidentale horu Enunciationsu quae
ē ueritas et falsitas. Nota. Hanc spectanda ad ex ueritate et falsitate
particularu coniunctiu. ut ex particula copulatiua. Et, coniungit utraq;
Enunciationsu simul, tunc Enunciatio copulatiua ē uera, qm utraq; Enunciatio
conuerſa ē uera. Falsa uō qm utraq; ē falsa, uel altera. ut: Hae copulae
tunc ē falsa. Et tō ē agnus. et ē omnibilib. It tunc. Et tō ē agnus et ē autē.
Disiunctiua uō particula facit Enunciationsu uera, si altera disiunctiua erit
uera, altera falsa, nā disiunctio regit oppositionē disiunctarū Enunciationsu
sic ista ē uera, aut dies ē aut nox ē, qz si uera ē die ad. falsu ē nox ē
Ista uō erit falsa aut calu mouet, aut terra gessit, qz hae Enunciations
nō disiungit, nec sibi repugnat, sed sūt simul uerae. Conditionalis uō Enuncia-
tio erit uera si illatio fuerit uera, qm siue antecedens sit uera siue falsu
dumodo illatio sit uera Enunciatio conditionalis erit uera. ut si tō uolat
tē alas, si tō ē agnus ē omnibilib, qm ē illud p^{er}sonu pronuatiu.
Conditionalis nō sūt in dē. siue en conditionis sit uera siue falsa, tñ ex illa pot
aliquid ueri inferri. Ex illatioe quq; cognoscitur ueritas Enunciations Causalis et
rationalis. p^{er} am tñ sūt explicationes.

haec uō decimae.

SECTIO DECIMA QUINTA DE DIVISIONE EIVSQ3 VARIETATE ac legibus.

Divisio pertinet ad hanc secundam partem in qua de jeda opoe agimus
qz e' enunciatio quedam partium de suo toto ut animalium aliud e' rationale aliud
irrationalis. Partes hae gradicant de suo toto id e' actali. Divisio igitur e' co:
tig in quibus partes dicuntur. ut Bonoris aliud utile, aliud honestu, aliud de:
lectabile. Totu appellatur divisu, partes, membra dividenda. Sicut igitur varia
sunt totoru et partium quia ita etiam varia sunt quia divisionu. Divisio ergo
alia e' Noib, alia sexi. De omnib e' quia quatuor dividuntur in sua scita ut Ca:
nis aliud e' terrestris, aliud marinus, aliud celestis, scita n' sunt q' partes
scitatis noib. Divisio sexi e' quia re ipsa dividuntur in suas partes, ut hunc
alter albus, alter niger, alter medii coloris. Divisio sexi e' duplex.
Alia Substantialis quae fit in partes substantiales, alia accidentalis quae
fit in partes accidentales. Divisio Substantialis e' triplex. Alia totius
universalis in suas partes subiectivas, ut quib in vrb, q' in Individua
particularia n' sunt q' partes universales, et dicuntur partes subiectivae quod sexi:
ciat, tagna inferioris superioris, ut aiatem aliud e' ho aliud brutu. Alia
e' totius essentialis in suas partes essentiales, sive Physicas ut Materiam
Formam et h' alia pars e' corpus, alia autem vobis particeps, sive alata:
Physicae et Genus et diffra ut h' alia, alia pars e' aial, alia rationale. Alia
deniq e' totius integralis in partes integrantes, ut h' alia pars caput, alia
pedes, alia pedes etc. Quicquid autem totu integrale, quod constat ex partibus
materiae quantitate affectis, cu igitur corpus dividit in varias partes matie
e' divisio totius integralis. Est autem totu integrale duplex Aliud quoyveor
quod constat ex partibus matie quib de vobis, ut aqua, caro, lapis, vinu, etc sunt
tota quoyvea qz oib ipsoru partes sunt totales, oib n' partes eumib
sunt caro etc. Aliud e' exogyveor quod constat ex partibus matie diverpe
vobis, ut h' alia pars e' caput, alia man, alia pedes, alia torax, etc quae
partes sunt diverparu naturaru. Haec autem divisio d' ab aliis totius material
in suas partes materiales. Divisio uo Accidentalis e' triplex. Alia e' sub:
iecti in sua accidentia, ut ho aliud e' doctus, aliud rudis. Alia e' accidentis
in sua subiecta, ut albu aliud lac, aliud nix, aliud aial. Alia deniq e'
accidentis in accidentia, ut albu aliud dulce ut lac, aliud insipidu ut nix aliud
mali saporis ut calx. Affertur ab aliis duo alia quia divisionu. 3o. (Duo quia divi:
Effectus q' suas causas. 2o Causa q' suos effectus. Divisio effectus q' suas causas: sione
sab e' quatuorplex 1a Per causa materiale ut annulus alter ex auro, alter
ex argento, alter ex aere. 2a Per causa formale ut seditu aliud e' volutu
aliud quadratu, aliud triangelare. Et hae duo divisiones veniunt ad divisione
Substantiali sicut duae reliquae ad accidentale 3a e' q' causa efficiete ut

Definitio divi:
sionis.

Duo quia divi:
sione

Leges bonae
divisionis
1^a Lex

Ignis alter e gentes ab igne, alter ex attritione corporu, alter ex vicijs so:
lavibus. Mures alii sunt gentes a sole, alii a muribus. 4. Per causa finali
ut edificare aliud e ad gopa et ornamenti, ut arcus trinus talis, aliud ad uti:
litate ut domus, ali ad divinum cultu ut templu. Divisio no causa p suos effectus
fit hoc mo. Sol alia induat, ut luti, alia liquefacit ut caru. Leges bonae
divisionis sunt quatuor 1^a Singula partes parvi acceptae, debet esse angustiores
suo toto, id e no debet esse latius patere ac totu pars cui minor debet esse suo toto.
Quare haec e mala divisio, aiatem alia sunt sensibilia, alia rationalia, qz se:
sibilia ta latius patet, qua ipsu divisu aial. Quid? Haec divisio e bona
In ea alii sunt albi nigri, alii medii colorib, et in membra dividetia latius patet
qua sua totu ac proinde, no sunt angustiores suo toto. Albu n et nigrum ac mediu
color extendit se etia ad alios res que no sunt membra, no no solum ad hunc.
Idea. Haec e bona divisio, quia licet alba, nigrum, medius color, absolute acci:
pta latius pateat qua totu, in alba totu, nigrum totu, ac medii colorib totu, no latius
patet, sed unu quodq angustius qua totu, membra n dividetia includit in se divisu.
2^a Partes simul iuxta debet esse aequales toti diviso, ita ut de quocunq
du divisu, de eode dicatur aliqd ex membris dividetibus, et e con, de quocunq
du membris dividetibus de eode dicatur membru vel toti divisu. Ita e qz si par:
tes simul iuxtae sunt inaequales toti diviso, vel minus continet qua totu, et sic
aliqua pars deest, et divisio no e sufficiens qz no explicat oes partes totu.
Quare haec divisio e mala. Item alii sunt albi, alii nigri, qui adest tertiu
membru, aliq n membra, nec albi sunt, nec nigri sed medii colorib; vel plus conti:
net qua totu, et sic aliqua pars e redundant et divisio superflua. Un haec e
mala divisio. aiatem aliud totu, aliud brutu, aliud angeli, qz redundat tertiu
membru, quod no continetur sub toto id est plus continet tra partes qua totu.
3^a Divisio debet fieri qua brevissima, alies no claritate sed confusione
pariet. Si igit membra dividetia sunt pauca poterunt oia poni in diviso ut de:
mentu aliud e ignis, aliud aer, aliud aqua, aliud terra. Si vero sit multa divi:
sio debet fieri p differentias univales et proximab et deinde p multas subdi:
visiones procedendu e ad enumerationem oim partiu ut Substa alia e Corporea
alia spiritualis. Corporea alia e animata, alia inanimata. Nota qd diffrae
negativab no ponendae a n diviso, qz nega no e pars rei, at n diviso
solum ponite partes rei. Possunt en tollerari diffrae negativae, vel qd positivae
nob sunt ignotae, vel qd negativab in locu positivaru substituiunt et e di:
viding aial in sonante et Irrationale. Per Irrationale no intelligimus
mora negatione irrationalib, sed diffrae quada positivae brutu constituta
ad qua sunt negativae rationalitatis. Quare ad brevitate divisionis iuvat
dividenda p diffrae oppositas. Similiter ut faciamus divisione Universalis et
qua nullis negare queat. 4. Membra dividetia debet esse ab invicem di:
stincta ita ut unu no includat in se aliud. Quare haec e mala divisio scribo
alia pars caput alia oculi, alia reliqua corpus. qz oculi continentur in capite.
Sic haec sumi:

2^a

3^a

4^a

Item haec. Item in aliis sunt docti alii bipedes, quia bipedes continentur sub do-
ctis, et est contra, inde enim omnes sunt docti et bipedes. Similiter tamen a mala. Item
minimè alii sunt flabiles alii rigibiles, quia natura divisionis sepe includit in de
non sunt flabiles et rigibiles. Haec tamen in divisione totius universalis ita est
caligida, ut unum naturam dividens non sit formatum aliud, etiam si aliqua ratione
includatur in alio, unde haec sunt bonae divisiones. Bonorum aliorum honestum, aliud
utile, aliud delectabile. Sicut non datur aliquod bonum, quod et sit honestum
et utile, tamen ratio formalis unius, non est ratio formalis alterius, quod sufficit
ex dictis ad bonam divisionem. In divisione totius universalis in partes subiectas.
Hactenus de divisione et de secunda parte summae.

TERCIA PARS DE TERTIA Operatione intellectus et iis quae ad eam spectant.

Haec est tertia, ultima, et praecipua pars huius summae
tertia intellectus nostri operatio et ea quae ad eam spectant explicanda sunt primum
a quo haec tertia operatio consistit in discursum de eo primum agendum est.

SECTIO PRIMA.

QVIVD SIT DISCURSUS.

Tertius intellectus nostri operatio ut dictum est consistit in discursum.
Est autem discursum illatio unius ex aliis. Quare tria numerare debemus. Tria in aliis sunt
1. Id ex quo inferatur aliud et de antecedentibus. 2. Id quod ex aliis
inferatur et de consequentibus. 3. Ipsa illatio quae explicatur per particulam illationis
nam Ergo vel Igitur ut apparet in hoc discursum. Omnis autem inferentia a natura
est immortalis. Substantia spiritualis est autem independens a natura igitur immortalis.
Est autem illatio, iudicium intellectus, quo id iudicat consequens sequi ex antecedente.
datur et per hanc illationem tertia operatio distinguitur a prima et secunda, nam Antecedens
et consequens pertinet ad secundam operationem quia utriusque est enunciatio quaedam at non illi consequens
quod est ex antecedente est propria et essentialis tertiae operationi. Unde sicut effectus
secundae operationis consistit in contradictione praedicati cum subiecto explicato per verbum Ergo,
Ita effectus tertiae operationis consistit in illatione consequentis ex antecedente explicata per
particulam illam, Ergo vel Igitur.

SECTIO SECUNDA.

De discursu materiali et formali.

Tertius discursum in materiali et formali intelligatur. Nota omnem
illationem fundari in connexionem antecedentis cum consequente non enim ex quolibet
antecedente licet inferre quodlibet consequens. Sed tamen ex antecedente conexo
consequente. Haec autem connectio potest esse duplex. Materialis et formalis. Materialis est
cum rebus consequentibus antecedentibus consequenti, absque ulla forma et dispositione boni discursum
ut ratio est quod si ratio est subiecta. Haec connectio est realis quia atque tamen connectio
realis cum subiecta tamen inferri potest cum seos superiori. Haec tamen non est forma boni discursum

na si hac forma utar in aliis propositionibus erit malis dicitur 199 ut si di:
ca hō ē aīal q̄ hō ē lapis. **Cōnexio Formalis** ē cōnexio rōne dispositi:
ōis terminorū et p̄posonū quā dīpō ē forma boni dīcūsub ut si dīcā dē rōnata
ē rīgībīlī. oīs hō ē rōnabīlī. Ergo ē rīgībīlī. Hīc ē cōnexio formalis qz cōjē:
quīs īfert ex antecēdēte ob illā dīpōnī terminorū et p̄posonū ī antē:
cēdēte, quā dīpō talis ē ut cuiusqz matē suarē applicata īferat nēcēssē.
oīs nō ē lōgīcī mī bīuīs sīmlēs optīma cōcludit. Hīc igit ē illā dīvīsiō dīcūsub
ī Materiali et Formali. Materialis ē itte obīcīlā varī cōdīctīōnē et
fūdātā ī cōnexīō materialī. Formalis ē illatīō nō p̄p̄tā solā varī cōnē:
tīōnā sūd atīā p̄p̄tā formā yfā et dīpōsītiōnā terminorū et p̄posonū quare
gōā dīcūsub cōcludit solū rōne matē nō rōnē formae, gōā vō rōnē matē et formae

S E C T I O T E R T I A. DE REGVLIS DISCVRSVS.

Cum itto quā ē forma essētiālis dīcūsub fūdātē ī cōnexīō antecēdētē
cū cōjēctā, sequūt ex hoc duā sī reglāe illatīōis et dīcūsub. **1^a Reglā**
1^a Reglā. Ex vērō antecēdēte nō pōt īferri nīqz vērū cōjēctū. **Probr.** qz ex vērō nō
sēgtr nīqz vērū, nec vērū hē illā cōnexīōnē cū fālo, cōtrariū nō īfert sūd tollit sūd cōtra:
rīū. atqz vērū et fālo sūt cōtrariū argūvērū nō īfert fālo sūd tollit vērū. Hīc ē quod
si antecēdēs sūt nēcēssarīē cōjēctū sūt fūcūvērū nēcēssarīē, sī antecēdēs cōtīgēs
uel pōssībīlēs, cōjēctū sūt fūcūvērū cōtīgēs uel pōssībīlēs. **Dīcīb.** 2^a antecēdēte cōjēctū
pōt alīqz īferri pōt alīqz īferri cōjēctū nēcēssē ut hō cūvīt q̄ ē aīal. **2^a Reglā**
Id ē qz vīrtuatī cōtīnētē ī antecēdēte illā p̄pō nēcēssē. Oīs aīal ē aīal
quā antecēdēs cōtīgēs pōt īferri cōjēctū nēcēssē sūd mediātī p̄pō nēcēssē.
2^a Reglā. Ex fālo antecēdēte nō pōt īferri nīqz fālo cōjēctū. **Probr.** ex
fālo nō hē cōnexīōnē cū vērō sūd cū fālo solū, at oīs illā fūdātē ī cōnexīō antecē:
dētē cū cōjēctā, alīos sī fālo ē cōnexīō cū vērō, vērū quōqz cōnexīō ē cū fālo
et sic ex vērō īferre līcēt fālo. **Rōdē.** sī ex fālo īfert vērū cōtrariū īfē:
rēt cōtrariū quōd ē īpōssībīlē cū cōtrariū pōtīus qz tollāt quā īferant.
Dīcīb. **Cōmē.** ē **Probr.** p̄p̄tā. Ex vērō nō pōt īferri nīqz vērū. Ex fālo
aut īferri pōt et fālo et vērū. **Quod īferri pōssīt fālo.** **1ª Reglā.** Quod vērū
Probr. hoc dīcūsub. Oīs lapis ē angelus, gabriel ē lapis q̄ gabriel ē angelus.
Itē oīs lapis ē aīal, socrates ē lapis q̄ socrates ē aīal. **2ª Reglā.** Ex fālo quatenus
fālo ē nō pōt īferri nīqz fālo. ut p̄bātū ē. sūd ex fālo quatenus nōvīt alīquā
rōnē vērū pōt īferri vērū. vñ formalī loquēdo, vērū nō nīqz ex vērō īferretur.
nō atīā ex fālo īfert nō nīqz quatenus fālo hē rōnē vērū. Fālo aut hē
rōnē vērū uel ex sup̄pōsītiōe sūt sup̄pōnēdo ē vērū, ut sup̄pōsīto quod hō ē
cūvīt, sēgtr ē aīal, uel ex opīnōe et exīstīnātiōe bībō ut si ego exīstīmō
vō fālo ē vērū pōssīt ex illā īferre alīqz vērū. Quare hīc p̄pō ex fālo
īfert vērū, ē fālo ī se sū cōjōsīto, pōt aut ē vērū ī se sū dīvīso. **Adē**
quod illā illatīō quā ex fālo vērū īferimur nō ē fūdātā ī vērū sed ī opī:
nōe uel sup̄pōsītiōe n̄rā. qz nīc vērū et fālo nūllā ē cōnexīō īvērū sūd
tātū ī opīnōe n̄rā ut dīxī.

S E C T I O Q V A R T A. DE SPECIEBVS DISCVRSVS.

dīcūsub p̄p̄tā.

Dixerunt species quæ etiam argumentationis species dicuntur, quatuor sunt: *Enimvero, Inductio, Exemplum, Quævis*. Quævis sufficit
 enarratur à Logico. Syllogismus, Enimvero, Inductio, Exemplum. Quævis sufficit
 scientia hac non colligi potest. Quod dixerunt fundatur in conexione antec
 dentes cum consequenti. Et per conexio hæc possit esse quatuor lex, quatuor ob
 errat species diversus. Prima erit. Est duorum per aliquod terminum. quia enim
 id est visibile coniungitur cum rationale ideo coniungitur inter se, ut cum dico de
 rationale est visibile. Quod dicitur rationale. ergo a visibile. et hæc conexio per
 dat primam speciem dixerunt quæ dicitur Syllogismus. Secunda est conexio in
 natura duorum inter se cum scilicet duo aliqua. per semetipsam coniunguntur ad in
 uicem, ut causa et effectus. universale et particulare, et similia ut sol uocat
 ergo dies est. Quod planeta est in celo, ergo luna est in celo. Et sicut varie
 possunt esse hæc conexiones immediate. ita etiam varia possunt esse principia
 notissima de his conexiõibus aut posita causa ponitur effectus. dato p. artem
 lani ponitur universale dicitur contra. Et hæc conexio fundatur secundum speciem dixerunt
 sua quæ dicitur Enimvero aut ex una propositione colligimus alteram ob immediatam
 conexione illarum inter se. Tercia conexio est cum particulari cum suo
 universali. quod convenit utque particularibus convenit et universali et hæc
 conexio fundatur tertia species dixerunt, quæ dicitur Inductio. cum ex aliquo particulari
 colligimus universale aut sic p. n. calidum est et ille a ille. et. ergo omnis p. n. ca
 lida est. Quarta conexio est duorum particularium habentium idem universale quæ
 quæ sunt eisdem speciei habent inter se negant similitudinem aut quodammodo
 non potest alteri quæsi copulare et hæc conexio fundatur quarta species dixerunt
 quæ dicitur Exemplum aut Aristoteli licet dixerit causa appropinquare platonem
 ergo licet nobis veritatis causa appropinquare aristotelem.
 Inter has species syllogismus est notissimus et perfectissimus ideoque de eo prius
 faciemus copiosius agenda.

DE SYLLOGISMO, PRIMA SPECIE DISCURSUS Sectio Quinta de materia Syllogismi.

Duplex est materia syllogismi. Remota et proxima. Remota sunt termini. Proxima
 sunt propositiones. Quod ad terminos attinet In syllogismo sunt tantum tres
 termini. Maius Extremum. Minus Extremum. Medium. Maius extremum est quod dicitur præ
 dictum in conclusiõne. Minus extremum quod est subiectum in conclusiõne. Medium
 quod connectitur cum utroque extremo in præmissis. Latro est. Quia syllogismus
 consistit in conexione scilicet duorum extremorum propter terminum ad hoc aut sufficiunt
 tres termini duoque coniunguntur, et tertius coniungens. Maius et minus Extremum
 ingrediuntur conclusiõnem sed tertius terminus non ingrediuntur conclusiõnem sed manet in
 præmissis.
 Quod ad propositiones spectat erunt etiam sunt propositiones in syllogismo
 Maior et minor propositio et conclusio. Maior non est illa quæ primo loco ponitur. sed
 quæ continet maius Extremum hoc est quæ continet prædictum et conclusiõnem. nam à ma
 iori.

extremo de maiori propo. Aliud propo. est illa quae continet minus extremi
 et de qua tenet subiectum conclusionis. Conclusio est illa quae continet maius et
 minus extremi. Sunt autem tamen tres propositiones in syllogismo quae syllogismus
 est inueniendus coniungenda alius et minus extremi cum medio termino ut dixi.
 de in conclusionem coniungatur utriusque extremi inter se. Et hoc praestatur tribus
 tantis propositionibus. Ex a in prima maior extremi coniungitur cum medio termino
 In secunda alius terminus coniungitur cum minori extremo. In tertia
 maior et minus extremi coniunguntur inter se. Unde hic est nodus faciendi
 syllogismum accipienda est praedicabili conclusionis, quod de est praedicabili quae
 tenet et coniungenda cum medio termino, postea minus extremi coniungenda
 cum eodem medio termino ac denique inferenda est conclusio in qua termini quae
 tenentur coniunguntur inter se ut patet in hoc syllogismo. Quod bonum est laudabile
 omnis virtus est honesta ergo omnis virtus est laudabilis.

Sectio Sexta de forma Syllogismi.

Forma syllogismi consistit in recta dispositione et terminorum quae propositioni
 in omni enim rebus recta et conueniens partium dispositio est forma. Dispositio recta
 est terminorum de figura. Dispositio recta propositionum de nodis. Unde forma syllo-
 gismi includit in se figuram et modum.
 Est igitur figura recta dispositio terminorum secundum praedicationem et subiectionem
 tenentur quod igitur modis poterunt disponi termini in syllogismo secundum praedi-
 cationem et subiectionem ut erunt figurae. Simpliciter autem dicuntur termini di-
 spositi positi in syllogismo. Nam vel alius terminus cum extremo subiecti
 et de altero praedicatur et hoc dispositio constituit primam figuram. Vel alius terminus
 de utroque extremo praedicatur et hoc dispositio constituit secundam figuram. Vel
 denique alius terminus subicitur utriusque extremo et hoc dispositio constituit
 tertiam figuram. Quare merito tres tantum figurae statuuntur. *Exemplum prima*
 Omne bonum est laudabile. Omnis virtus est honesta. Ergo omnis virtus est laudabilis
Exemplum secunda. Nullum turpe est laudabile. Omnis virtus est laudabilis ergo
 nulla virtus est turpis. *Exemplum.* Tercia. Omnis virtus est laudabilis. Omnis
 virtus est honesta. Ergo quodam bonum est laudabile.

Nodus est recta dispositio propositionum in quantitate et qualitate ut scilicet
 propositiones sint vel universales vel particulares affirmativae vel negativae.
 Unde si non sit recta dispositio propositionum in quantitate et qualitate licet syllo-
 gismus sit in bona figura erit tamen in nullo modo aut omnis syllogismus qui ex quibus
 particulantibus acis. Iuris negativis constant in enim in nulla figura consti-
 tuunt. Ex his facile intelligi potest definitio syllogismi. Syllogismus enim
 est oratio in qua quibusdam positis aliud ex necessitate cognitur ob ea quae posita
 sunt. Quibus enim definitio est syllogismus est oratio in qua duabus propositionibus
 maiori scilicet et minori praemissis ac dispositis secundum figuram et modum

conclusio ex Necessitate sequitur propter praemissas Unde patet qd
Silla ibi est in forma obiecta maiore et minore propositioe magna et
neganda consequentia, quia conclusio necessarie sequitur ex praemissis.

Seccio Septima de Prima figura et duobus principiis quibus nititur.

Prima figura est in qua mox terminus subiectus in maiori propositioe, praedicatur
in minori fundatur aut Prima figura in duobus principiis notissimis. *luminaria*
terali aut affirmatio quod est dicitur de o, a ltero Negatio, quod appellatur dicitur
de nullo Primum principium est. quidquid universaliter affirmatur de aliquo subiecto
affirmatur etiam de o, de quo subiecto illud affirmatur ut si de homine affirmatur
quod sit risibile affirmabitur etiam de o, de quo affirmatur huiusmodi
homo affirmatur de Petro atque risibile affirmabitur de Petro. Et in hoc principio
fundatur duo modi Prima figura Barbara et Darii ut ois ho e rationale
de risibile e ho. Ergo de risibile e rationale. ita ois ho e lapis. quoddam autem e
lapis. Ergo quoddam autem e lapis. Secundum principium est Negativum. quidquid nega-
tur universaliter de aliquo subiecto negatur etiam de o, de quo tale subiectum
praedicatur. Et quid est si subiectum de aliquo praedicatur universaliter, tunc illud
quod de subiecto negatur, negabitur etiam de o, de quo universaliter si praedicatur
particulariter. Et in hoc principio fundatur duo alii modi Prima figura Celarent
et Ferio. Quia enim de homine negatur lapis. Negabitur etiam de o, de quo
praedicatur ho, Quare, negabitur etiam de o, de quo risibile quod de quodam autem est
ho e lapis. de risibile e ho, Ergo nulli risibile e lapis. Item nullus ho e lapis
quoddam autem e ho Ergo quoddam autem non e lapis.

Seccio Octava de regulis ad cognoscen- dos omnes bonos et malos modos Prima figura.

Quia in Prima figura fieri possunt multi modi Qui tamen non omnes possunt diffinitiones
positiones secundum quantitatem et qualitatem ex qua varia dispositioe negatur varia;
tas modorum ex his quae alii sunt boni alii mali ut statim patebit ad eas diffini-
tiones traditas sunt a legibus aliquae regulae. Tres sunt communes omnibus figuris

Prima regula In o figura ex partibus particularibus nihil necessarii sequi
In Prima. Quoddam autem est affirmatio. quidam ho e rationalis. Ergo quoddam ho e affirmatio.
In Secunda. quidam affirmatio est affirmatio. quidam ho e rationalis. Ergo quidam ho e affirmatio.
In Tertia. Quoddam affirmatio non est affirmatio quidam affirmatio est affirmatio Ergo quidam affirmatio non est affirmatio

In Tercia quidam quadrupes est asinus. quidam quadrupes est equus. Ergo quidam equus est asinus.

Secunda In prima figura ex his Negativis nihil necessario regulatur
In prima. Nullus asinus volat, nullus pastor est asinus. Ergo nullus pastor volat.
In secunda. Nullus volans est asinus, nullus pastor est asinus. Ergo nullus pastor volans est asinus.
In tertia. Nullus asinus volat, nullus asinus est pastor. Ergo nullus pastor volat.

Tercia In prima figura conclusio sequitur debiliore parte in qualitate
Quantitate. id est si aliqua praemissarum sit particularis vel Negativa conclusio
quoque debet esse particularis vel Negativa, ut patet in Tercia Tercio. Tercio
in primis. id est

Quarta In prima figura maiore existente particulari nihil necessario
sequitur ut quoddam animal est asinus id est animal. Ergo quoddam animal est asinus.

Quinta In prima figura minore existente negativa nihil necessario sequitur
id est si est huiusmodi nullus pastor est id est ergo nullus pastor est huiusmodi.

Si autem regulam id est quia in talibus modis potest dari antecedens verum alio
sequens falsum, quod est contra regulam boni dictionis

Proinde hoc regulam adverte Primo ad id verum rone formae id est quod est
in dispositione propositionum et Terminorum. Postea ad id falsum rone materiae
ut rone materiae potest ex his particularibus vera sequi conclusio, ut
quoddam animal est rationale quidam animal est animal. Ergo quoddam animal est rationale. Sic ex his
negativis ut nullus homo est lapis, nullus equus est homo, ergo nullus equus est lapis
adverte Regula maiore propositione non semper est ea quae primo loco
ponitur, ut ante monui, sed in qua maius habetur gradus ut de studio ter-
mino hoc enim est cogenda maior in prima figura.

His ita constitutis facile demonstrare possumus quinam sint boni modi quinam
in prima figura. Varietas enim modorum nascitur ex varia dispositione proposi-
tionum in qualitate et quantitate. Quae igitur propositiones habentur in qualitate

quadrupliciter differunt, scilicet ut utrumque ambobus universalibus. Vel utrumque
particularibus. Vel maior universalis minor particularis, vel maior particularis minor
universalis. Regula haec membra quadrupliciter differunt, possunt boni modi

quatuor esse. Ut enim ambobus propositionibus sunt affirmativae, aut ambobus negativae,
aut maior affirmativa minor negativa, et est contra. Quare quatuor sunt

modi possibiles in prima figura ex quibus alibi, quatuor tamen (loquendo de mo-
dis qui directe inferuntur) concluduntur ad id quod in illis qui indirecte inferuntur alia est ratio

de qua infra. Boni sunt. Primus, cum utroque propositio est affirmativa universalis
Secundus, cum maior est universalis negativa, minor universalis affirmativa.

Tercius, cum maior est universalis affirmativa, minor particularis affirmativa. Quartus
cum maior est universalis negativa, minor particularis affirmativa. Reliqui duodecim quibus
reliquis dispositionibus propositionum habentur in qualitate et quantitate possunt fieri
in prima figura sunt autem non boni quia non servatur in eis praedicta
quia ut patet ostendit, licet possint esse boni rone materiae. Quatuor vero

Com o modo Indirecto nota Primeiro esse tempo local em q^o o indirecto com
o directo se encontram e interfere. q^{do} os sillogismos são directos

Et in collige in prima figura maius extremum et illud quod prædicatur de me.

...dine e corrigatur. nuper aut dicitur in ...
...aut extremum illud ei quod subiicitur modum antea dicitur d. subiicitur de:

Exempla Modoræ Prinsæ figuræ Indirectæ Concludentium.

sectio decima de Secunda figura modis eius.

Secundo figura est iniqua medius terminus praedicatur de utroque extremo Principii & est
quoniam uterque secunda figura non est affirmativa sed Negativa nam quod affirmativum est
positum falsum est. Nego enim si aliquid praedicatur de utroque extremo sequitur quod
extrema de se praedicantur si est huiusmodi praedicatur de gallo et sine, non requiritur quod
gallo praedicatur de sine vel de gallo. Solum ergo est principium Negative respondentis
finem, quod tale est si aliquid repugnat uno termino alteri vero convenit illi. Cuius termini
sibi quos repugnabunt ut quia sine repugnat esse lapide adamanti vero convenit. Sed et
adamanti sibi repugnabit.

Ex his collige in secunda figura non posse inferri propositionem affirmativam. Sed tamen negativam quia ista figura non interitur principio affirmativo sed in negativo. Sed investigando autem modos istae figurae eodem non procedendum est ut in prima figura processimus. Faciamus duobus regulis propriis istae figurae. Prima est quod si affirmativus in secunda figura in hiis sequitur ut. Omnis homo est animal, omnis equus est animal ergo omnis equus est homo. Ista maior ex parte particulari in secunda figura in hiis sequitur ut. Aliquid canens est passer nullus homo est passer nullus homo est canens. His igitur regulis beneatis ex duodecim modis possibilibus istae figurae quatuor ut tamen numeramus bonos. Cesare. Camestres. Festino. Baroco.

Exempla. 1.
 Ce nullus turpis est amplexuarius
 Sa omnis virtus est amplexuaria
 re nullus virtuosus est turpis
 Ca omnis virtus est amplexuaria
 ne nullus turpis est amplexuarius
 (Festino) Nullus turpis est virtuosus

Ce nullus turpis est amplexuarius
 Sa omnis virtus est amplexuaria
 re nullus virtuosus est turpis
 Ca omnis virtus est amplexuaria
 ne nullus turpis est amplexuarius
 (Festino) Nullus turpis est virtuosus

Porro Cesare & Camestres inferunt aliam conversionem suae conclusionis quia tamen convertens conclusio Cesare concluditur directe in Camestres et convers: tamen conclusio Camestres concluditur directe in Cesare istas ex Cesare et Camestres inferuntur illius modus istae figurae indirectus. Solum ex maiore modo istius minus inferitur quod directam conversionem inferri eius tamen conversionem esse inferri potest namque cum ex maiori particulari affirmativa et minori universalis negativa inferatur particularis negativa ut. Aliquid coloratum est album nullum in grui est album. ergo aliquid coloratum non est nigra qui modus respondet nisi Festino.

Sectio undecima de tertia figura & modis eius.

De tertia figura illa est in qua medius terminus subicitur utriusque extremi interitur autem duobus principiis per se notis uno affirmativo altero negativo. Affirmativum est tale: quod sunt eadem omni tertio, sunt eadem inter se non quod unum sit sed partem quatuor sunt in illa tertio vel quia convertuntur amodo. Cuiusmodi etiam aliqua ex parte inter se ut quia album et dulce convertuntur: in tertio nunc lacte convertunt eadem ex parte inter se, quia quoddam album est dulce et quoddam dulce est album. Huius principii imitatur tres modi tertiae figurae scilicet. Ipsi: et passivi. In quibus modis semper coram inferitur particula: nis non enim sequitur, si aliqua duo convertuntur tamen tertio quod etiam omnia convertuntur inter se, sed tamen quod particula: ut quia album et dulce convertuntur lactis non sequitur quod album est dulce sed tamen quod quoddam album sit dulce. Principium vero negativum est tale: cum tamen praedicatum negatur de aliquo et alibi affirmativum de eodem. Sicut illa duo praedicata negari particula: de se. ut. quia de se negatur quod sit lapis et affirmatur quod sit album poterit etiam de quodam albo negari quod sit lapis non vero quod est album. Huius principii imitatur tres modi

[Faint handwritten notes, likely bleed-through from the reverse side.]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

in omni imperfectione nulla illata fuisse ea in prima figura cadere et non in
 natur ex eorum praemissis quae non differunt nisi ut convenienter et ad effectum
 de vultus non quidquid inferitur ex contraria recte probatur in inferri etiam ex
 in veniente per quod pronuntiat. quidquid inferitur ex contraria inferitur ex
 virtute o' e' contra.

Exempla reductionis ostensiva syllogismorum Imperfectionum.
 Prima figura.

Pa: o' honestu' est laudabile
 Pa: o' virtus est honesta
 Ep: quoddam laudabile est virtus

Ca: nullu' turpe est laudabile
 Pa: o' virtus est turpe
 No: nullu' laudabile est virtus

Pa: o' honestu' est laudabile
 Bi: quoddam virtus est honesta
 Et: quoddam laudabile est virtus

Pa: o' honestu' est laudabile
 No: nullu' virtus est honestu'
 No: quoddam laudabile non est virtus

Pa: quoddam honestu' est laudabile
 No: nullu' virtus est honestu'
 No: quoddam laudabile non est virtus

Secunda

Ca: nullu' turpe est laudabile
 Pa: o' virtus est laudabile
 No: nullu' virtus est turpe

Ca: o' virtus est laudabile
 No: nullu' virtus est laudabile
 No: nullu' virtus est virtus

Ca: nullu' virtus est laudabile
 Et: quoddam virtus est laudabile
 No: quoddam virtus non est virtus

Tercia

Pa: o' virtus est laudabile
 No: o' virtus est honesta
 Et: quoddam honestu' est laudabile

Pa: nullu' virtus est laudabile
 No: o' virtus est turpe
 No: quoddam turpe non est laudabile

Pa: o' virtus est laudabile
 No: o' virtus est honesta
 No: quoddam honestu' est laudabile

Pa: o' honestu' est laudabile
 Pa: o' virtus est honesta
 Pa: o' virtus est laudabile

Ca: nullu' turpe est laudabile
 Pa: o' virtus est turpe
 No: nullu' virtus est laudabile

Pa: o' honestu' est laudabile
 Et: quoddam virtus est honesta
 Et: quoddam virtus est laudabile

Pa: nullu' honestu' est virtus
 Et: quoddam laudabile est honestu'
 No: quoddam laudabile non est virtus

Pa: nullu' honestu' est virtus
 Et: quoddam laudabile est honestu'
 No: quoddam laudabile non est virtus

Quarta

Ca: nullu' laudabile est turpe
 Pa: o' virtus est laudabile
 No: nullu' virtus est turpe

Ca: nullu' laudabile est virtus
 Pa: o' virtus est laudabile
 No: nullu' virtus est virtus

Pa: nullu' laudabile est virtus
 Et: quoddam virtus est laudabile
 No: quoddam virtus non est virtus

Quinta

Pa: o' virtus est laudabile
 Et: quoddam honestu' est virtus
 Et: quoddam honestu' est laudabile

Pa: nullu' virtus est laudabile
 Et: quoddam turpe est virtus
 No: quoddam turpe non est laudabile

Pa: o' virtus est honesta
 Et: quoddam laudabile est virtus
 Et: quoddam laudabile est honesta

pa ois virtus est honesta
ti quoddam virtus est laudabile
us quoddam laudabile est honestum.

Se nulla virtus est laudabile
vi quoddam virtus est turpe
sen quoddam turpe non est laudabile

pa ois virtus est honesta
vi quoddam laudabile est virtus
i quoddam laudabile est honestum

Se nulla virtus est laudabile
vi quoddam turpe est virtus
o quoddam turpe non est laudabile.

Sectio decima quarta de reductione
 syllogismorum per impossibile

Item ex reductionibus syllogis mori Imperatorum et per Imperabile tunc aut
hinc syllogis nos reducimus ad primam figuram (i.e. impossibile quod ex contradictorio
conclusionibus cum altera premissa inferri non potest unde alterius premisse
tenetur aut hac reducere ad probanda verum in syllogismo Imperator recte
inferri si premisse sint vera et concessa, si enim quis concedit premissas
ipse veras conclusionem esse falsam ducatur is ad impossibile, nam debet
contradictoria alterius premisse concessa concedere, atque ita concedit contra-
dictorias cum simul veras.
Et aut si ambo quod quod modis primae figure reducendi sunt syllogismi inveni-
unt aliquot voces quarum vocalis mutantur ad quos modos reducuntur. Pro
quatuor modis istae figure inuenta est vox quidam, prima syllaba (i.e.
natale primum modi) scilicet figurae nomen Cesare reducendum est ad Tertia
qui consistit particulari Negati. Secunda syllaba (i.e. modus) scilicet
dum scilicet Camestres, reducendum est ad Quartam. Tertia syllaba (i.e. vocalis) scilicet
Secundo reducendum ad Celarent. Quarta (i.e. vocalis) scilicet Barbara reducenda
ad Celarent.

Sic ergo reducendi sunt modi secundae figurae per impossibile

Ca	Nulla turpe e laudabile	Fe	Nulla turpe est laudabile
ra	oio virtus e laudabile	vi	Quidda virtus e turpis
ra	Nulla virtus e turpis	o	Quiddam virtus no e laudabile
Ca	oio virtus e laudabile	DI	Na oio virtus e laudabile
na	Nulla virtus e laudabile	vi	Quidda virtus est virtus
(Fe)	Nulla virtus e turpis	1	Quidda virtus est laudabile
Ca	Nulla virtus e laudabile	Ca	Nulla virtus est laudabile
na	Quidda virtus est laudabile	La	oio virtus est virtus
(Fe)	Quidda virtus no e virtus	Ca	Nulla virtus est laudabile
ra	oio virtus e laudabile	vi	Quidda virtus est laudabile
ra	Quidda virtus no e laudabile	Ca	oio virtus e laudabile
Ca	Quidda virtus non est virtus	vi	Quidda virtus est virtus

Aliter autem reducimus syllogismos sed a figura alter tertia sequitur nam
 si a figura accipimus contradiCTORII conclusionis pro minore et sic inferimus
 contradiCTORII vel contrariū minoris ut patet in tabula precedenti. Inter
 ea vero figura accipimus contradiCTORII conclusionis pro maiori et sic
 minori inferimus ad contradiCTORII maioris ut patet in tabula sequenti.
 Pro modis autem III figura nuxta sunt duae voces LE et ARE ROMANIS.
LE indicat da-asti reducendū eē ad Celarent. LE Jekyton ad Barbara.
ARE Dyanis ad Celarent. LEO Batysi ad Tono. MA Hocardo ad Barbara

Hoc propter 218 *Fenlon ad Gari.*
 ad regulam 5a per regulam 5a nudi tenet per 5a per 5a per 5a
 ut tenet 5a
 1da 2da 3da 4da 5da 6da 7da 8da 9da 10da 11da 12da 13da 14da 15da 16da 17da 18da 19da 20da 21da 22da 23da 24da 25da 26da 27da 28da 29da 30da 31da 32da 33da 34da 35da 36da 37da 38da 39da 40da 41da 42da 43da 44da 45da 46da 47da 48da 49da 50da 51da 52da 53da 54da 55da 56da 57da 58da 59da 60da 61da 62da 63da 64da 65da 66da 67da 68da 69da 70da 71da 72da 73da 74da 75da 76da 77da 78da 79da 80da 81da 82da 83da 84da 85da 86da 87da 88da 89da 90da 91da 92da 93da 94da 95da 96da 97da 98da 99da 100da 101da 102da 103da 104da 105da 106da 107da 108da 109da 110da 111da 112da 113da 114da 115da 116da 117da 118da 119da 120da 121da 122da 123da 124da 125da 126da 127da 128da 129da 130da 131da 132da 133da 134da 135da 136da 137da 138da 139da 140da 141da 142da 143da 144da 145da 146da 147da 148da 149da 150da 151da 152da 153da 154da 155da 156da 157da 158da 159da 160da 161da 162da 163da 164da 165da 166da 167da 168da 169da 170da 171da 172da 173da 174da 175da 176da 177da 178da 179da 180da 181da 182da 183da 184da 185da 186da 187da 188da 189da 190da 191da 192da 193da 194da 195da 196da 197da 198da 199da 200da 201da 202da 203da 204da 205da 206da 207da 208da 209da 210da 211da 212da 213da 214da 215da 216da 217da 218da 219da 220da 221da 222da 223da 224da 225da 226da 227da 228da 229da 230da 231da 232da 233da 234da 235da 236da 237da 238da 239da 240da 241da 242da 243da 244da 245da 246da 247da 248da 249da 250da 251da 252da 253da 254da 255da 256da 257da 258da 259da 260da 261da 262da 263da 264da 265da 266da 267da 268da 269da 270da 271da 272da 273da 274da 275da 276da 277da 278da 279da 280da 281da 282da 283da 284da 285da 286da 287da 288da 289da 290da 291da 292da 293da 294da 295da 296da 297da 298da 299da 300da 301da 302da 303da 304da 305da 306da 307da 308da 309da 310da 311da 312da 313da 314da 315da 316da 317da 318da 319da 320da 321da 322da 323da 324da 325da 326da 327da 328da 329da 330da 331da 332da 333da 334da 335da 336da 337da 338da 339da 340da 341da 342da 343da 344da 345da 346da 347da 348da 349da 350da 351da 352da 353da 354da 355da 356da 357da 358da 359da 360da 361da 362da 363da 364da 365da 366da 367da 368da 369da 370da 371da 372da 373da 374da 375da 376da 377da 378da 379da 380da 381da 382da 383da 384da 385da 386da 387da 388da 389da 390da 391da 392da 393da 394da 395da 396da 397da 398da 399da 400da 401da 402da 403da 404da 405da 406da 407da 408da 409da 410da 411da 412da 413da 414da 415da 416da 417da 418da 419da 420da 421da 422da 423da 424da 425da 426da 427da 428da 429da 430da 431da 432da 433da 434da 435da 436da 437da 438da 439da 440da 441da 442da 443da 444da 445da 446da 447da 448da 449da 450da 451da 452da 453da 454da 455da 456da 457da 458da 459da 460da 461da 462da 463da 464da 465da 466da 467da 468da 469da 470da 471da 472da 473da 474da 475da 476da 477da 478da 479da 480da 481da 482da 483da 484da 485da 486da 487da 488da 489da 490da 491da 492da 493da 494da 495da 496da 497da 498da 499da 500da 501da 502da 503da 504da 505da 506da 507da 508da 509da 510da 511da 512da 513da 514da 515da 516da 517da 518da 519da 520da 521da 522da 523da 524da 525da 526da 527da 528da 529da 530da 531da 532da 533da 534da 535da 536da 537da 538da 539da 540da 541da 542da 543da 544da 545da 546da 547da 548da 549da 550da 551da 552da 553da 554da 555da 556da 557da 558da 559da 560da 561da 562da 563da 564da 565da 566da 567da 568da 569da 570da 571da 572da 573da 574da 575da 576da 577da 578da 579da 580da 581da 582da 583da 584da 585da 586da 587da 588da 589da 590da 591da 592da 593da 594da 595da 596da 597da 598da 599da 600da 601da 602da 603da 604da 605da 606da 607da 608da 609da 610da 611da 612da 613da 614da 615da 616da 617da 618da 619da 620da 621da 622da 623da 624da 625da 626da 627da 628da 629da 630da 631da 632da 633da 634da 635da 636da 637da 638da 639da 640da 641da 642da 643da 644da 645da 646da 647da 648da 649da 650da 651da 652da 653da 654da 655da 656da 657da 658da 659da 660da 661da 662da 663da 664da 665da 666da 667da 668da 669da 670da 671da 672da 673da 674da 675da 676da 677da 678da 679da 680da 681da 682da 683da 684da 685da 686da 687da 688da 689da 690da 691da 692da 693da 694da 695da 696da 697da 698da 699da 700da 701da 702da 703da 704da 705da 706da 707da 708da 709da 710da 711da 712da 713da 714da 715da 716da 717da 718da 719da 720da 721da 722da 723da 724da 725da 726da 727da 728da 729da 730da 731da 732da 733da 734da 735da 736da 737da 738da 739da 740da 741da 742da 743da 744da 745da 746da 747da 748da 749da 750da 751da 752da 753da 754da 755da 756da 757da 758da 759da 760da 761da 762da 763da 764da 765da 766da 767da 768da 769da 770da 771da 772da 773da 774da 775da 776da 777da 778da 779da 780da 781da 782da 783da 784da 785da 786da 787da 788da 789da 790da 791da 792da 793da 794da 795da 796da 797da 798da 799da 800da 801da 802da 803da 804da 805da 806da 807da 808da 809da 810da 811da 812da 813da 814da 815da 816da 817da 818da 819da 820da 821da 822da 823da 824da 825da 826da 827da

Das oē honestū ē laudabile.
bi } quoddā virtus ē honesta
tib } quoddā laudabile ē virtus.
Fa } oē honestū ē laudabile
ga } nullū turpe ē honestū.
ma } quoddā laudabile nō ē turpe.
Fi } quoddā honestū ē laudabile
sa } nullū turpe ē honestum
som } quoddā laudabile nō ē turpe.

Ca } nullū laudabile ē virtus
la } oē honestū ē laudabile
ret } nullū honestū ē virtus.
Dar } oē laudabile ē turpe
ba } oē honestū ē laudabile
va } oē honestū ē turpe.
Da } oē laudabile ē turpe
ti } quoddā honestū ē laudabile
ji } quoddā honestū ē turpe.

Hoc genere reductionis possit syllogismi indirecti s^a figurae reduci ad directos
hoc nō. Sennā cōtradictoriū cōditis p^{re} maiori, et maiori pōnēdo loco mino:
vis. Sicut nigeret cōtradictoriū vel cōtrariū minorū. Exemplo Calatib in quomi:
nō sennā ē pro maiori et cōtradictoriū cōclusionis pro minori.

Pro modis his indirectis ē inuenta vox. Nesciebatis Prima syllaba xē
indicat Barali: reducēdū ē ad Calatib. 2^a Calatib ad Darī. 3^a E. Pa:
bit ad Calatib. 4^a Fapeino ad Barbara. 5^a Tib. Fijaga ad Darī.

Sic igitur reducendi sūt syllogismi indirecti s^a figurae per impossibilia.

Da } oē virtus ē laudabilis
va } oē virtus ē honesta
tib } quoddā honestū ē laudabilis
Fa } nullū vitium ē laudabile
la } oē vitium ē turpe. ergo
ga } quoddā turpe nō ē laudabile.
Di } quoddā virtus ē laudabilis
sa } oē virtus ē honesta. ergo
ma } quoddā honestū ē laudabile.
Da } oē virtus ē laudabilis
ti } quoddā virtus ē honesta
ji } quoddā honestū ē laudabile
Bo } quoddā vitium nō ē laudabile
ca } oē vitium ē turpe
do } quoddā turpe nō ē laudabile
Fa } nullū vitium est laudabile
ri } quoddā vitium est turpe
son } quoddā turpe nō ē laudabile.

Ca } nullū honestū ē laudabile
la } oē virtus ē honesta
ret } nullū virtus ē laudabilis
Dar } oē turpe ē laudabile
ba } oē vitium ē turpe
va } oē vitium ē laudabile.
Ca } nullū honestū ē laudabile
la } oē virtus ē honesta
ret } nullū virtus ē laudabilis
Fa } nullū honestū ē laudabile
vi } quoddā virtus ē honesta
o } quoddā virtus nō ē laudabilis
Dar } oē turpe est laudabile
ba } oē vitium est turpe
va } oē vitium est laudabile.
Da } oē turpe est laudabile
ti } quoddā vitium ē turpe
ji } quoddā vitium ē laudabile.

S E C T I O S E C I M A Q V I N T A DE SYLLOGISMIS QUI CONSTANT TERMI- NIS O B L I Q U I S.

Hucusque egimus de syllogismis, cuius termini sūt in recto id ē in nō:
minatiue, Nūc breviter egēdū ē de iis syllogismis q^{ui} sunt terminis obliquis
uno vel pluribus q^{ui} si habent peculiare difficultate. Syllogismus igitur ex
obliquo d^{icitur} ille cuius termini sūt obliqui. Est aut duplex syllogismus ex obliquo
Affirmatiue cōcludens et Negatiue. uterq^{ue} quatuordecim modis diuidi so:
test. Aut enim unū tantū extremū ē in obliquo, aut uterq^{ue} aut mediū
in una tantū p^{re}missa ē in obliquo, aut deniq^{ue} mediū in utraq^{ue} p^{re}missa
ē obliquū. De orq^{ue} his syllogismis hac vniuersalis regula dari potest.

REGVLA Extrema in his syllogismis eo modo sunt inferenda in conclusionem quo accipiuntur in praemissis nisi quod impediatur id est si extrema in praemissis fuerint in obliquo etiam in conclusionem inferenda sunt in obliquo. In particulari autem tunc de syllogismis affirmativis quia negativis datur aliqua regula. Loquendo ergo de affirmativis

REGVLA. 1^a Si unum tantum extremum in praemissis est in obliquo etiam in conclusionem debet inferri in obliquo ut omnis creatura est Dei. Hoc est creatura. Ergo deus est Dei.

REGVLA. 2^a Si utrumque extremum in praemissis sit in obliquo poterit utrumque in conclusionem inferri in obliquo dummodo legitime inferatur conclusio. Tunc autem legitime inferetur quando extrema ea proportione qua coniunguntur et medio in praemissis coniunguntur inter se in conclusionem ut omnis locutio est a lingua. Omnis locutio est a gutturo. Ergo quoddam quod est a gutturo est a lingua. Item omnis egrus est Dei. Quodam egrus est Petri. Ergo quoddam quod est Petri est Dei.

REGVLA 3^a Si medium fuerit in obliquo in una tantum praemissa tunc extremum alterius praemissae inferretur oblique in conclusionem ut contrarium est opposita natura nigrum et album sunt contraria. Ergo nigrum et album est opposita natura.

REGVLA 4^a Si medium in utraque praemissa sit obliquum potest inferri legitime conclusio dummodo extrema ea proportione iungantur inter se in conclusionem qua proportione iunguntur in praemissis ut omni homo est sensibilis. Omnis homo est sensibilis. Ergo aliquid cui est intellectus est sensibilis. Item. Cuiuslibet hominis est stare. Cuiuslibet hominis est sedare. Ergo aliquid cuius est sedare est stare. Hic vero syllogismus cuiuslibet regis est distribuere magistratibus. Quiddam egrus est regis. Si inferat ergo quiddam egrus est distribuere magistratibus male inferat quia in eo sunt quatuor termini. Medium in terminis aliter supponit in maiori. Scilicet pro sola regione regia. Aliter in minori. Scilicet pro re possessa a rege. Potest autem emendari haec conclusio Ergo quiddam egrus est distribuere magistratibus. Loquendo de syllogismis negativis totidem similes regulas afferri possunt.

REGVLA. 1^a Si unum tantum extremum est obliquum in praemissis debet etiam obliquum inferri in conclusionem ut nullus bonus est a parone. Omnis honestus est bonus. Ergo nullus honestus est a parone. Item. Nullus bonus est brutus. Omnis homo est in mundo. Ergo quoddam quod est in mundo non est brutum.

REGVLA 2^a Si utrumque extremum sit obliquum in praemissis etiam in conclusionem utrumque inferatur in obliquo ut nullus homo est ab angelo. Omnis homo est a deo. Ergo quoddam quod est a deo non est ab angelo.

REGVLA 3^a Si medium in una praemissa sit obliquum extremum alterius praemissae inferatur in obliquo sive illud sit medium obliquum in praemissa affirmativa ut nullus homo est angelus. Sic egrus est cuiusdam hominis. Ergo egrus non est angeli. Sive sit in negativa ut nulli brutum non est omnis egrus est brutum. Ergo nulli egrus non est ratio. Hic vero syllogismus in Calavene. Nullus sol est animal omnis egrus est a sole. Ergo nullus egrus est ab animali. Malg est ergo quatuor terminos in maiori sunt

supponit pro ipso solo in minori ad pro re genta à sole

Quarta si nudum sit obliquum in astris praemissa extrema inferetur eo modo
quod sunt in praemissis scilicet in recto ut qd in nict in intellectu. dicitur in nict ben:
sub. Ergo eundem cui nict sensus nict in intellectu.

Ex his octo regulis habetur laetudo colligi hanc regulam universalem de syllo-
gismo in obliquo. Si syllogismus sit obliquus extrema eo non sunt inferenda in
concl. quo non ponebatur in praemissis. amice denterat ex apto casu quo
in tertia regula adnotavimus hoc qd mens in una talis praemissa in
obliquo tunc extrema alterius praemissa ex recto efficitur. obliquum in concl.
Semper tunc adverte di e ad syllogismus ex obliquo sit in forma alias non in-
feret vera concl. Nota etiam aliquid in hi referre, inferre conclusionem
ex rectis vel obliquis maxime in secunda figura ut nulli in coram e lapidi
qd emaragdo conuenit e lapide. possumus inferre Ergo nulli emaragdo conue-
nit e inem. vel Ergo nulli emaragdo e b. quid e in sensu habet
astris concl.

Secunda d. quarta regula syllogismi in affirmatiu. ex obliquo et tertia
syllogismi in Negatiu. ex eisdem obliquo a nobis supra traditae sunt
contra Porphyrii lib. 6. cap. 30

Seccio xvi de syllogismis singularibus

Hic agitur de syllogismis constantibus medio termino communi, nempe
de syllogismis constantibus medio termino singulari, qui vocantur singulares
vel expositorii, vel quia per eos exprimitur syllogismus communis, vel quia
sententia euidenter ut re quasi oculis ex se ipso videtur, v. et demonstratio
manifestabilis dicitur, quia enim terminus singularis e maxime unus, ideo ma-
ximè conit duo extrema inter se.

Syllogismus igitur singularis e in quo medius terminus est singularis, ap-
pellatur a his nomine expositorius ad rem dicta. Sunt autem duo genera syllogi-
smorum singularium illi sunt in quibus nudus talis terminus est singularis
illi in quibus talis medius terminus quia praemissa sunt singulares.

De utrisque syllogismis aliquot regulae dantur solent à logicis. Loquendo
igitur de syllogismis primis.

Prima regula Tales syllogismi in octo modis prima e scilicet figura infra
posuit quia illis conuenit prima figura prima e scilicet figura. In prima tunc
figura maior semper erit singularis ut boetius e scilicet syllogismus quidam b
e boetius Ergo quidam b e scilicet syllogismus

Secunda regula Tales syllogismi singulares in secunda figura posuerunt
scilicet ex suis affirmatiuis quia prima figura affirmatiua scilicet figura e quadret
syllogismus singularis licet non quadret communibus. Principium autem e bo-
et quibus aliquid singulare seu in numero predicatur illa quod de se

prodicatur negs enim una res singularis potest esse distinctis rebus, diu-
no autem exestit.
Sunt autem in hac secunda figura quatuor modi affirmativi huius divisionibus
approbati. Barbara. Scitica. Faesibi. Timara. nam vel utraque
premissa est universalis et tunc inferitur conclusio in modo Barbara. ut oia:
terre efficiunt diem et hic sol. oia elementa quarti celi et hic sol. Ergo oia pla-
neta quatuor celi et aperi efficiunt diem. Vel utraque est particularis et sic in-
feritur conclusio in modo Scitica. ut quidam homo est Socrates, quidam Philosophus est
Socrates ergo quidam Philosophus est homo. Vel maior est universalis minor parti-
cularis et sic inferitur conclusio in modo Faesibi ut ois filius Sophronisci est So-
crates, quidam Philosophus est Socrates ergo quidam Philosophus est filius Sophronisci.
Vel denique maior est particularis et minor universalis et sic in Timara
ut quidam Philosophus est Socrates. Ois filius Sophronisci est Socrates. Ergo
ois filius Sophronisci est Philosophus.

Nota in talibus syllogismis conclusionem non sequi debilius parte nam in
Timara inferitur conclusio universalis ex particulari.

Tercia Talis syllogismus non possunt fieri in tertia figura. Sed huius
est quia si modum est singulare in tertia figura utraque propositio est singularis
propter singularitatem subiecti, in syllogismo singulares tertia figura pertinet
ad secundum genus syllogismorum singularium.

Quod ad secundum genus syllogismorum attinet qui scilicet sunt singulares
non propter predicta quia propter premissas sit.

Prima regula. Tales syllogismi in prima figura duobus tantum modis possunt con-
fieri in Barbara et Celarent ut huius homo est Philosophus Socrates est hic homo
ergo Socrates est Philosophus. Item Socrates non est quadrupes, hic Philosophus
est Socrates ergo hic Philosophus non est quadrupes. Item Socrates est
premissae sunt singulares vel erunt ambae affirmativae et sic concludent in Bar-
bara vel ambae negativae et sic in celarent, vel maior erit affirmativa
minor Negativa et sic etiam nihil concludent, quia in prima figura non igitur
stanta Negativa nihil concluditur, vel maior erit Negativa minor affirmativa et
sic concludent in Celarent ut patet in exemplis adductis.

Secunda In secunda figura tales syllogismi tribus modis concludi possunt
in Barbara Cesare, Camyres: nam vel ambae propositiones sunt affirma-
tivae et sic concludent in Barbara. vel maior Tullius est Cicero. Item do est Cicero
ergo do est Tullius. Vel ambae sunt negativae et sic nihil concludunt
vel maior est affirmativa minor Negativa et sic concludent in Camyres ut
Socrates est filius Sophronisci. Plato non est filius Sophronisci. Ergo Plato non est So-
crates vel denique maior erit Negativa et minor affirmativa et sic concludent in
Cesare ut Plato non est Socrates. Item Philosophus est Socrates. Ergo hic Philosophus
non est Plato.

Tercia In tertia figura tales syllogismi duobus tantum modis concludi possunt
in Barasti et Delaglon. Item in utraque premissa est affirmativa et sic con-
cludit in Barasti ut Socrates loquitur Socrates est homo. Ergo quidam homo loquitur

Vel utroque est Negativa aut maior affirmativa minor Negativa et Recursi
quidquid concludunt propter minorem Negativa aut demum maior est Negativa
minor affirmativa et sic bene concludunt in Syllogismo et Socrates non est equus
dumtaxat barbares est animal ergo quoddam animal non est quadrupes.

Interdum hi Syllogismi sunt falsi in Characteribus. Essentia divina est Pater
Essentia divina est filius Ergo filius est Pater. Alter. Deus est Pater. Deus
est filius ergo filius est Pater. Ita hic in Decalogis. Pater non est filius, Pater
creat, ergo creans non est filius. **Q. 1. In his Syllogismis modis termi-**
nus non est singularis eo modo quo requiruntur ad Syllogismos singulares, nam
terminus singularis qui debet esse medius Syllogismi singularis debet esse ita
singularis ut neque sit plures res neque sit idem cum re, quae est plures res.
Sed hic autem non sunt termini in divinis, nam Deus sive essentia divina est quidem res
singularis sed ita ut simul sit plures res neque plura supposita. Pater
etiam ita est singularis ut identifiatur cum essentia divina quae est plures res

Secundo **12. Invenitur duobus Syllogismis non valere quia sunt ex his bar-**
baricis utriusque enim est quoddam res quae est essentia divina sive Deus est si
quoddam res quae est essentia divina sive Deus est filius Ergo filius est si.

Terminus vero Syllogismis nihil concedit quia medius terminus in maiori
non sufficit simpliciter pro suo immediato scilicet, id est pro ipsa persona patris
in minori vero sufficit per patrem extendendo etiam se ad mediatum scilicet
id est ad essentiam divinam sive deitatem. Quapropter in divinis attendi debet terminis est
essentialibus tanquam communibus. Terminis vero personalibus praecipue attendi debet
singularibus. De quo late Theologi in prima parte c. 1. Sonae

SECTIO DECIMASEXTA DE SYLLOGISMIS MODALIBUS.

Haec deinde agimus de Syllogismis simplicibus absolutis hoc est constans pro:
positionibus simplicibus absolutis sive de necessitate hunc quodum est de Syllogismis
modalibus.

Syllogismus per modales est constans una vel pluribus proposi-
tionibus modalibus. Materia eius duplex est Proxima et Remota.

Proxima, sicut duae propositiones modales aut altera modalis altera absoluta
ut Necesse est quod animal est sensibilis. Necesse est quod homo est animal Ergo Necesse est
omnino quod homo est sensibilis. Item Necesse est omnino quod animal est brutum Ergo Necesse est
omnino quod brutum est brutum.

Possunt autem ad structuram modalium Syllogismorum non solum modales propositiones
sed et absolutae sed etiam modales in modalibus variè mixturi.

Remota materia sunt tres termini in quibus tamen non numeratur modus
forma modalium Syllogismorum et figura etiam et non constat quodammodo etiam absolu-
tari quodammodo in altero quodammodo triplici figura. at quod modum concludendi non idem sit
in omnibus, quia quidam enim Syllogismi quorum altera praemissa est ex necessitate hunc

illis modis colligant conclusiones ex necessariis, quibus absoluti colligit ab-
solutas quod facit considerari in reliquis tñ tanta e varietas ut nō possit
facile regulis comprehendi, de quo alibi plenius viderimus

SECTIO DECIMOCTAUA de Syllogi- smis Hypotheticis.

Hactenus geminus de Syllogismo Simplicis seu Categorico absoluto & Modali
Nunc de Hypothetico per Coniunctio ferendū ē. Syllogismus aut Hypotheticus seu
coniunctivus est ille qui continet una vel utraque præmissa Hypothetica.

In usu autem talis ē duplex Conditionalis & Disiunctivus. Conditioalis est
tae propositione conditionali Coniunctivus disiunctiva. In Conditionali sunt duo
modi boni argumēti tadi. PRIMUS ē Hypothese antecedētis ad positionē
sequētis ut si bō ē aīal ē, sed bō ē oppositū ē, itē si nō ē aīal nō ē bō.
sed nō ē aīal ergo nō ē bō. SECVNDVS ē A destructione consequētis ad destruē-
tione antecedētis ut si est bō ē aīal, sed nō ē aīal ergo nec bō. Itē si nō ē
bō nō ē aīal sed ē aīal ergo ē bō. Itē illud pronūciatū argumē-
ti consequētis ē falsū et antecedēs erit falsū.

Itē duo modi argumētadi qui in syllogismo conditionali possunt esse sunt falsi.
PRIMVS ē positione consequētis ad positionē antecedētis ut si bō ē aīal ē, sed
aīal ē ergo bō ē. SECVNDVS ē destructione antecedētis ad destruētiōnē con-
sequētis ut si bō ē, aīal ē sed bō nō ē ergo aīal nō ē.

Syllogismus Disiunctivus amicus talis habet modū cōcludēdi nimirū A positione
unius partis ad destruētiōnē alterius. vel, a destruētiōnē unius ad positionē alterius
cuiuscunque tade, itaqz e natura propositionis disiunctivae, ut si una pars verū sit
vera altera debeat ēē falsa quia enim sunt simul vera vel simul falsa nō
disiunguntur sed contrarij coniunguntur. Exemplū huiusmodi cōcludēdi ē hoc, aut
dies ē aut rex ē, sed dies ē ergo rex nō ē. Itē aut dies ē aut rex ē
sed rex nō ē ergo rex ē. Præterea aut dies ē aut lux nō ē sed lux ē ergo di-
es ē. Et modis hi verū ē siue disiunctiva affirmativa sit siue Negativa
siue mixta ut facit considerari.

SECTIO DECIMA NONA de regulis quibusdam generalibus ad inveni- endum aptum medium siue argumē- tum pro formandis Syllogismis.

Insuper agimus de syllogismo tam categorico quam hypothetico necesse est sup
est de inventionem illius pro conficiendo syllogismo. Dabimus ergo aliquot re
gulas una est universalis pro concludenda de questione siue affirmativa siue
negativa, duae aliae sunt particulares; una pro concludenda questione af
firmativa, altera pro concludenda negativa.

Regula Universalis ad omnem questionem concludenda haec est ut sumamus
id quod convertitur ad subiecto vel predicato questionis tunc enim est a
proximum medium seu argumentum. Convertitur autem minimum definitio essentia

Nota est autem descriptiva; deinde diffinitio essentialis ac deinde proprietas quarto
ad quatuor. Ergo quatuor probanda sunt sumere possumus pro medio vel
definitione subiecti aut predicati, aut diffini essentiali aut proprietate
quarto ne aliunde subiecti et predicati. ut sit haec questio affirmativa
concludenda. *omnino sit bipes*, poterit probari primo per definitionem subiecti
predicati. v. g. per aial rationale quae est definitio hominis. et aial habens duos
pedes quae est definitio bipedis. Itaque per diffini essentiali hominis et bipedis magna
per rationale quae est diffinitio essentialis hominis et bipedis duos pedes quae est diffinitio
essentialis bipedis. *et per proprietatem hominis et bipedis nempe per risi*
bile quae est proprietas hominis, et risibile quae est proprietas bipedis. Similiter
si sit haec questio concludenda negativa *omnino non sit magnus* poterit concludi
per definitionem, diffini, et proprietates utriusque, ut per aial rationale quae
est definitio hominis et per lapidis attrahendi ferri quae est definitio magni

Nota Quomodo vero medium convertibile ad subiecto vel predicato questionis licet
sit aptissimum et sufficientissimum ad probanda questionem tamen non concluditur
omnino media multa enim media sunt quae non convertitur nec ad subiecto nec
ad predicato conclusionis, atque ideo haec regula tradita est universalis
quod pro de questione concludenda non est pro de medio. Quae igitur sequatur re
gula erunt universales pro de medio.

Prima regula ad concludenda questionem affirmativam accipiedum est medium si
ne argumentum quod conveniat tam subiecto quam predicato ipsius questionis
universali vel particulari secundi expetitur modum in quo questionem illam volo
concludere. Si igitur proponatur aliqua questio affirmativa concludenda expressa
da est prima et secunda vocalis modi illius in quo ea volo concludere ad prima
vocalis indicat mihi universalitatem vel particularitatem modi respectu pre
dictae questionis, secunda vocalis indicat universalitatem vel particularitatem
modi respectu subiecti questionis, nam in maiori propositione predicatum quod
sumitur regitur modum in minori vero subiectum eiusdem questionis regitur ei
de medio itaque vocalis indicans maiorem propositionem indicat mihi universi
tatem illius respectu praedicati questionis. Vocalis vero indicans minorem
indicat mihi universalitatem vel particularitatem illius respectu subiecti

questionis est: ut hanc questionem concludenda in his virtutibus sit laudabilis
 hoc est: ut concludi in Barbara. Sumo igitur medium quod universali ter predicatur
 to quia subiecto questionis conuenit quale est honestu et concludo. Quod honestu est laudabile
 ois virtus est honesta ergo ois virtus est laudabilis. In Barbara sumo medium cui ter praedicatur
 quia subiecto questionis universali ter inquit ut ois homo est animal, ois homo est sensibilis
 ergo quoddam sensibile est animal. In figura vero sumo medium cui predicatur particulariter
 subiecto questionis inquit ut quoddam homo est albus ois homo est sensibilis ergo quoddam
 sensibile est albus. Similiter in aliis.

Secunda regula ut concludatur questio negativa inueniendi est medium siue
 negatiui repugnans vel predicatum vel subiecto questionis id est conueniens
 vel particulariter iuxta expectatam modi in quo volo concludere. Si igitur medium fuerit
 negatiui repugnans predicato questionis concludetur in oblique illis modis in quibus ma-
 ior est negativa ut in Aleventi, Tario, Cesare, Festino, Falsipon. Hec ratio est
 in Jon. Si vero medium sit repugnans subiecto questionis concludetur in Camestres
 et Baroco in quibus maior est affirmatiua minor negativa, ut volo probare
 hanc questionem nulla virtus est vitium sumo pro medio honestu, quod est repugnans
 predicato questionis et facia syllogismum ex maiore negativa. Nullu bonu
 nestu est vitium. Ois virtus est honesta. Ergo nulla virtus est vitium. Dignu etiam
 numeru metiu repugnans subiecto questionis rursus est et facit syllogismum
 ex minore negativa et concludit eadem questionem. Oe virtus est vitium. Nulla virtus est vitium. Ergo
 Sempiternu est vitium. Sicut prima duo vocales modi in quo volo concludere
 ut tale sumu medium respectu predicati et subiecti questionis quale exigit
 utraque vocalis ut dicitur supra. Et haec tres regulae sunt ad expectandum deinde

SECTIO Vigesima de diuisione Syllogismi in suas species.

Prout diuidi possunt syllogismos. Primo ratione formae secundo ratione materiae
 tertia ratione diuisionis in singulas seu categoricas ac concludendi siue hypoteticas
 de quibus haec agimus. Quae ratio de materia diuiditur in demonstratiuas
 Topici et Sophisticas. Quoniam in syllogismo quoad formam syllogisticam non differ-
 runt. possunt enim concludi in eadem forma. Sed differunt in materia ac materia
 syllogismi demonstratiui sunt propositiones necessariae quibus impossibile est
 alter se habere ut ois corpus conflatum ex contrariis est corruptibile. ois
 mixtum est corpus conflatum ex contrariis ergo ois mixtum est corruptibile.
 Materia quoad Topici sunt propositiones probabiles quae sunt ut
 se habere ut in ois hyeme cadit nix nunc est hyeme ergo nunc cadit nix.
 Materia denique syllogismi sophistici sunt propositiones apparetiores ut
 quidam non amissus habet, bene annulu non amissus ergo annulu habet.
 Insuper sequitur Primo syllogismi demonstratiui esse necessarium in ratione
 formae nec in materia. Syllogismi vero Topici esse necessarium in ratione
 nec in materia et quia causa est probabilitas. Sophistici vero formae esse necessarium
 nec in materia nec necessarium, nec absolute probabile nec in materia

renter vel necessarii vel probabile quoniam in syllogismo sophistico
sape contingit non esse veram formam syllogismi nec veram materiam, sed tantum
ex hypothesis vel ad finem.

Secundo sequitur syllogismi demonstrativum generare scientiam id est perfectam
et inimitabilem cognitionem. Topicum generare opinionem id est cognitionem
probabilem cui formidine oppositum. Syllogismus generare errorem id est cognitionem
falsam.

Medium sive argumentum pro syllogismo demonstrativo est tantum duplex Causa
vel effectus proprius unde duplex quoque est demonstratio una à priori seu
propter quid quae scilicet probat effectum per suam causam altera à posteriori seu
quia quae probat causam per suum effectum. Exempli gratia Omne rationale est risibile
aut homo est rationale ergo homo est risibilis. Exempli gratia Omne risibile est
rationale aut homo est risibilis ergo homo est rationalis.

Medium sive argumentum ad syllogismum Topicum est varium ac multiplex
quidquid enim inveniatur in subiecto vel predicato quocumque dicitur ad pro:
banda quæstionem hoc pro medium argumentum in syllogismo Topico. Quia non nu:
dum Topica ad locos quoddammodo redacta sunt à legibus, loci enim sunt sedes quorū
dā mediōrum et argumentōrum

SECTIO VIGESIMA PRIMA DE DIVISIONE LOCORUM.

Loci dupliciter sunt Extrinseci et Intrinseci. Extrinseci ut autoritas rei sententia
auctorum de quæstione proposita Intrinseci alii sunt à se ipsa, alii à se ipsis
tunc rei alii ad accidentibus rei alii ab aliis. Dis. alii à comparatione rei cum aliis
autem sunt late Topici. lib. 7. Nos hic quiddam breviter duximus de extrinsecis

SECTIO VIGESIMA SECUNDA DE LOCIS EXTRINSECIS ab autoritate.

Quod ad locos Extrinsecos attinet, ducuntur media seu argumenta in eis ab
autoritate quae duplex est, Divina et humana. Ad locum ab autoritate diuinam
quasi certissima et infallibilis spectat autoritas Sacramenti (venerabili fratri) et
nisi Apostolicarum. Insuper Ecclie in conciliis confirmatis congregatis, Secretis
summi Pontificis quibus res vel ad fidem vel ad morem spectantes Ecclie tota
totaque est species dicitur. His proxime accedit consensus sanctorum
venerabilium et beatorum doctorum.

Ad humanam vero autoritatem spectant, dicta prudentium virorum sententiae, et
Maxima huius loci est Cuiusque expertus in sua arte credendum est. In usu loquendi
gemina est usus conjectura. In sententiis de rebus fortis iudicii sapientium
Quintus autem ab autoritate argumentum est affirmativum vel Aristoteles scilicet
cuius est corpus simplex alterius quod ab elementis ergo tale est corpus.
Et negativum vel Aristoteles negat infinitum quod infinitum ergo non est possibile.
Argumentum autem ab autoritate negativum ut amentem intelligitur non valet ut
hoc apud Aristotelem non inveniatur ergo non est verum.

Sectio Vigesima Tertia de locis Intrin:
 Secis & primo de locis à re ipsa.

Locum inveniendi et dicendi est inveniendi, vultu sunt. Primi sunt a re ipsa. Primi
 sunt duo considerantur nomen et natura rei.
 A nomine dicitur ducitur cognoscitur. Primo ab Etimologia seu ab interpretatio-
 ne loci est nomen debet cognoscere rei, exempla multis loci multa sunt quod
 Oratores et poetas. Quid. ubi et sapo. Et quia ver agere tunc oia. et sicut
 lem memorat ab aserto tempore dicendi. et ubi. I. A verbis nomen nomen
 natus habet. Quando autem sunt nomina propria ipsa dicitur hoc loco, et ubi
 sunt in nomine sexis a verendo. et in nomine babalwms a balbuciendo Philo: 3.
 et in nomine siphidici Philo II quod is oia iena solueret deducta Etimologia
 a verbo soluo id est solvo et nomine dicitur id est res. Sequuntur etiam Philo siphidici
 hoc loco et siphidici: primo cali et quod semper cali currat, quia vocatur
 calor id est quia semper currens. et 2 siphidici a nomine autocratos quod
 sunt casus, quasi dicitur, siphidici praesera,

Secundo dicitur in ex. conjugatis sunt aut conjugata quae ob modum
principali dicitur aut sapienter sapienter a sapientia. sapienter a ego
sapienter legitur. Quid. hinc nunc vult scire secula plurimum vult sonos. scilicet
natis. Et propter ista vult scire causas. Terent. homo suum humani mal. et
Coniunct hic locis iocis quodam qualis a illa. 2. de natura hominis
cui legitur de Ojonijs Tyrano. Id. natus argentarius natus de o. de
infinit autem in quibus quod moris ergo de venter infertur est. Sonori
deorum. uti se coru bonitate velle dicitur. Et ubi. 1. epist. edictum. Tribuni
natus in avaritii et appellatur quae avari. et acti. 4. quae iste aut cor
Inquit hoc. Marcus. Prolegus. qui non in nomen caligine quae caligine apparet.
Hic in exerta non habent oia vera conjugatorum nomen.
Maxima suus loci est. cuius quod vult omni conjugatorum vult ob vult ob reliqua. Maxima
cuius quod vult nec reliqua. debet in conjugata vult et aut propter.
loci. hinc.

SECTIO vigesima Quarta de locis
à natura rei.

a natura rei.
 Si loquitur a natura rei multumque aptum potest dici Primo a definitio ad defini-
 tum. Maxima dicitur. Quod quatenus affirmatur vel negatur a seipso. affirmatur vel rei. Maxima
 fatur definitio et e contra. Item quod affirmatur vel negatur de definito et e contra.
 affirmatur vel negatur de definito et e contra.
 Secundo si descriptio ad posterum simili plane modo ac a definitione addi-
 tur. Tercio si signum. Maxima dicitur. Quod affirmatur univocum vel genericum
 in intellectu de genere. affirmatur etiam univocum vel genericum de speciebus

ad dignitatem, et alias dignitates potentias, habitus vel actus.

Causa formalis Causa Formalis sic arguimus. Posita forma ponitur effectus formalis subla-
ta forma tollitur effectus formalis
Causa efficiens Causa Efficiens triplex dicitur argum. Primo ab existentia causa ad existentia effe-
ctus si cetera sit. Maxima scilicet. Posita causa in actu id est, in operari, ponitur
effectus in actu. Posita causa in potentia, ponitur effectus in potentia. Sublata causa in potentia
tollitur effectus in potentia. Sublata causa in actu tollitur effectus in actu.
Secundo de his existentia effectus ad existentia causa Maxima scilicet. Posito effectu
in potentia ponitur causa in potentia. Sublata causa in potentia tollitur effectus in potentia.
Tercio de his existentia effectus ad existentia causa Maxima scilicet. Posito effectu
in actu ponitur causa in actu. Sublata causa in actu tollitur effectus in actu.

Causa talis Causa talis effectus. Et sic triplex dicitur argum. Maxima est. Qualitatem
ad qualitatem rei quae per se tendit ad illi finem. Maxima est. Qualitatem
ad qualitatem rei quae per se tendit ad illi finem. Maxima est. Qualitatem
ad qualitatem rei quae per se tendit ad illi finem. Maxima est. Qualitatem

Secundo Ex qualitate finis ad qualitatem aliam causam. Maxima est. Qualitatem
ad qualitatem rei quae per se tendit ad illi finem. Maxima est. Qualitatem
ad qualitatem rei quae per se tendit ad illi finem. Maxima est. Qualitatem
ad qualitatem rei quae per se tendit ad illi finem. Maxima est. Qualitatem

Sectio Vigesima Septima de locis à ge- neratione corruptione et usu rei.

Sumitur etiam argumeta à generatione et corruptione rei. Maxima est. Quibus generatur
vel bonum vel malum. Abusu rei sumitur etiam argum. Maxima est. Quibus abusu bonum et
malum.

Sectio Vigesima Octava de locis ab ac- cidentibus.

Ad locum ab accidentibus spectant accidentia propria et communia. Et videtur
habet argumeta ad sua subiecta. Et communibus ad communia. Et propriis ad
particularia. Et affirmativa quae negantur id est, dicitur. Primo ab existentia acci-
dentis ad existentia subiecti. Secundo à qualitate accidentis ad qualitatem subiecti.

Diversa quæ accidentia sibi vendicant. Accidentia sunt proportionata suis
subiectis. Huc spectat locus ab operatione. Operatio enim est accidens quod
dā rei. Maxima est Ex operatione cognoscitur natura rei

SECTIO VIGESIMANONA de locis ab adiunctis.

Adiuncta alia sunt praedicta ut nobilitas familia, facta maioris Edu:
catio, Portenta, alia circumstantia ut Locuti, Tempus, Comitatus, &c. Alia sub:
sequētia ut barba vitigerina &c. Adiuncta alio nocte Circūstantia cū autē
Maxima est Quales sunt Circūstantia talis viximile ē re ipsa &c.
Ad Circūstantia Comitatus ē insignis locus agri &c. in Catil. crine pda
quis tota Italia vengit &c. Et in omni pro suo pro Comado legum de
C. Faniis Cerga. Nōne ipsū caput. Et Marti in Boili. Crine vaber, niger ori:
breuib fide lumine laus. Sē magna praesens Iule si bonis &c.

Sectio Trigesima de locis a Comparatione.

Comparatio potest fieri inter similia & dissimilia maiora parva. Minora atq.
posita. Et simili maxima e. Similiu idē e habēdū iudiciū nico in quosd
similia. Quid. Scilicet ut filiū rē. Quod si similitudo trabatur ex rebus si:
ctis tenēde suat memoria fabula & c. Proclari huius e exēplū apud
Horatium de seipso cōtra 1^a. Quod si ne populus si manūs rē. Itē exērat
locus a proportiōe est amī proportiō similitudo gradū duorū inter se. Scdm:
ter etiā locus adtransmutata proportiōe ut naut se habent duo ad quatuor
ita sex ad duodecim quia utroq; est proportiō dupla Ergo a cōmutata pro:
portiōe naut se sūt duo ad sex. ita quatuor ad duodecim. Est enim sex
proportiō dupla.

Ad hunc similem ducitur etiam Alaxima et dissimilem et dissimilem est ducitur
ratio in eo in quo dissimilia sunt. Huius loci praedictum exemplum est apud Calista.
Dissimilem hominem nepotem ei, Virgili. et Tenebris: hoc in hunc quatuor erat. et
infra et non ita scilicet.

¶ Maiori dicitur affirmatiue negatiue tantu. Maxima e, si quod magis videtur
non esse veru nec id quod minus videtur veru esse. Et minori dicitur affirmatiue
negatiue tantu. Maxima e, si quod minus videtur e veru et id quod maius. Quid
¶ et corpus redimere. et Horatis. Et regulat omnes argunt; et.

¶ Poritur. Quod est etiam. ^{Interdum} Quod pariter ratio eas se habent eodem modo
ut se habet simplr ad simplr sic magis ad magis, et opposit ad opposit. vel
si prædicatū sequitur subiectū etiam incommensurabili sequitur incommen-
surabili. Alioquin. Cuius ad quod sit et

Castia Aguecatio laborat hoc topisma. quiddam non amittit habet cor:
nua non amittit, quod cornua habet. Hic est aguecatio in medio termino. Nota:
mitti. nam in maiori intelligit de rebus ante habitis. In minori non extendit ad
res etiam nunc habitas. **Secundus locus** est ambiguitatis
seu amphibologiae omnibus quae potest habere plures sensus. ut quiddam est Aristote:
talis possidet ab Aristote. Haec Logica est Aristote. Ergo possidet ab
Aristote. Est amphibologia, nam in maiori denotatur habitudo rei possessoris ad
possidendum. In minori habitudo effectus ad causam. Similis est amphibologia et
in ovis Episcopi sunt habes. Ipsi Episcopi sunt Episcopi quod Ipsi equi sunt homines.
Admittitur autem Amphibologia. Vel propter Ironiam, ut qui
dicit te egredere respondere collaudat te. Praeceptor autem te respondit dicit
te egredere respondere, quod cum te regre tendit collaudat te. Vel pro:
pter Accentum ut qui habet in mensa leporem habet carnes, tu scilicet
habes in mensa leporem quod tu semper habes carnes. Vel propter Quae:
ritatem ut quiddam adis decorem, librum adis quod librum decorem. Vel
propter Diphthongum ut ovis ager est bestia Iste iudex est ager
quod Iste iudex est bestia. Vel propter Aspirationem ut quod tamatur ha:
mo capitur, vinum amatur quod vinum trano capitur. Vel propter mutati:
onem Causam ut quod videt quibus hoc videt, arborum quibus videt quod arbor
videt. Nam vox, hoc, potest esse in accusativo, et in nominativo. Si in
accusativo vera est maior propositio. Si in nominativo falsa. Vel propter
diphthongum Syllabarum unius dictiois quae diphthongia officit dixer:
sa scationem ut quiddam Peris facit inverte facit coactus. Haec enim
Peris facit in uita quod facit coactus. Et aliis similibus modis.

Tercius locus est Figurae dictiois cum ex similitudine acci:
detali duarum dictioinum colligitur similitudo scilicet. quod sit tripliciter.
1. Cum ob similitudinem utriusque vocis eadem Grammatica affectio tribuitur
ut habes est 3^a coniugatiois Ergo et habeo quavis hoc non nisi rudibus
proponitur. 2. Cum ob similitudinem vocis res unius gradicamenti
transferimus ad aliud idque sit variis modis vel a se a substantia trans:
simus ad qualitatem ut quos digitos habuisti fuerit etiam nunc habes.
sed tantum digitos habuisti fuerit Ergo tantum digitos nunc habes. quos
dentes habuisti fuerit etiam nunc habes. sed quatuor dentes habuisti
fuerit Ergo quatuor dentes etiam nunc habes. Vel transimus a substantia
ad qualitatem seu a re ad modum ut quod tavi amisti hodie comedi:
sti. sed tavi amisti gulam erudu, Ergo gulam erudu hodie comedi:
sti. quicquid hominem vidisti tavi, vides et hodie, sed tavi vidisti ho:
minem sanum. Ergo et hodie vides hominem sanum. 3. Cum ob similitudinem
vocis transimus ad suppositionem personalem a simplici, vel ad simplicem a personali
ut vides latens patet quia animal hoc est vides quod hoc latens patet quia animal. hoc
est vides non est species. hoc vides est homo. Ergo homo non est species.

Quartus locus est Accensus q in sedo loco sup e explicatus. Quintus
 est Compositio. Sextus Divisio. In his locis fallacia accidit, cu vel a
 se su composito ad divisu, vel a se su divisio ad compositu argumetur sophista,
 de quib sepius supra ia agi, ut cu in bne vigilare e possibile, dormire e no,
 Ergo dormire vigilare e possibile. Corro in se su composito e falsa, in se su
 divisio e vera. Et, nullu aliu pot ee nigr, paries e albus, q paries no pot
 ee nigr. Maiore vera in se su composito, corro no inferetur in se su divisio.

SECTIO Trigesima Tertia. De locis sophisticis contra ditione id est in re.

Primus est fallacia accidentis, qn cu duo snt coniecta existimamus qd
 convenit vel repugnat un, convenire vel repugnare alteri, quod accidit cu mutata
 suppositio personalis in significati, vel formalis in materiali, ut Inus e gladius, gla-
 dius e triyllab, ergo Inus e triyllab. Ita possibile e proprietat bnis, ro
 e possibile, q ro e proprietat bnis. Ita. Si uablatu patet qua aial, ro e uirib
 q ro latu patet qua aial. **Secundus** est fallacia sedm qd et signifi-
 catio aut ductu. 1. Cu a dicto signifi argumatur ad dictu sedm quid
 ut licet canibus uisci, q licet canibus uisci in uigiliis no licet occidere, q nuc
 magis uiscu licet.

Nota aliquando licere argumtari a dicto simpliciter ad dictu sedm
 quid, qn dictu simpliciter accipitur uniuersale, et dictu sedm quid no
 est diminutib vel dystrahens dictu signifi. Quia sub propositione uniuersali
 licet subsumere particulari, ut ois bnis snt bipedes Ergo et ille q
 sub in stasoria snt bipedes. Aliquando uero no licet quando nimiru
 dictu simpliciter enunciatu indefinitu et aequiuale particulari. Si
 cu uero sedm qd e dictu diminutib vel dystrahens. 2. Cu a dicto sedm
 qd ad dictu signifi argumatur, aliqua enim cu adiectioe snt uera quia
 sine adiectioe snt falsa ut No licet in quadragesima uisci canibus, ergo
 no licet uisci canibus. Mendax dicdo se madau dicit uari, Ergo
 mendax dicit uerum. Petrus est bonus latro ergo e bonus.

Tertius est Ignoratio. Elencbi seu ignorantia contradictori:
 oru quado qua no snt contradictoria existimantur esse talia.
 ut Perarius e maior binario et minor centenariu Ergo denariu
 maior et minor est simul.

Quartus est Consequens cu argumatur a destructione
 antecedentis ad destructione consequentis ut qui dicit te esse equu
 dicit te esse animal, sed qui dicit te esse equu dicit falsu.
 Item q dicit te ea aial dicit falsu. Val a positioe consequentis ad po-
 sitionem antecedentis ut si equus est homo est aial
 sed e aial qui

Quintus ē sectio principii quando idē per idē probamus vel
ignotus aut eundē ignotū. Tunc enim quasi gratis petimus principii id
est cōclusionē nobis cōcedi ut si per proximā, univēsale per par-
ticulare, particulare & univēsale quod adveniens eundē negat, probet
aliquid.

Saxtus. Est nō causa ut causa qñ falsitate conclusionis attribuitur
alteri praeiudici quia nō ē causa ipsius falsitatis ut dñs sō ē dñs
quidē causā. Ergo dñs sō ē Grammaticus. Si dicā hanc conclusionē
nō esse falsā quia illud ante cedens ē falsū. cōmitto fallā etiā nō
causa ut causa nō enim illa propō sō alia quae tacet ut causa
falsitatis conclusionis nempe. Qd disciplina causā ē Grammaticā
Sextimus. Est multiplicis interrogatiois tāquā vñs qñ sōs ppa
mīca interrogatioē multa patit et vñs vñs rōs ondō sōi rōs
dñi ut si pstat itē et lō sunt ne adēl rōnāle vel nō. Si affi
mas inferet lōnē cē rōnāle. Si negat inferet dñm nō cē rōnāle
Hactenus de locis Sophisticis

[illegible]

Handwritten text: *Handwritten text, possibly a signature or name, written in cursive script.*

DE CONDITIONIBVS
Syllogismorum ex parte for-
mæ ex quibus constabit quinã
Syllogismi sint vitiosi nõ serua-
tes formam syllogisticam.

Hic ubi agimus de syllogismis confitetur oportere agamus de
 conditionibus boni syllogismi ex parte formae ut ex eis cognoscamus
 quinam syllogismi sunt boni et in forma quod non recte enim a norma
 et index sui oblig.

Quoniam autem conditiones hae nec traditi nec intelligi possunt nisi prius
affectiones quaedam terminorum (si loquimur enim conflatur ex terminis)
quae à re certioribus, expressio, scilicet, ampliatio, distractio restrictio

alienatio. Pimunt et appellatio vocantur ----- traditur et intelligitur
gatur Ideo de illis primo agendum est. Sit ergo.

DIGRESSIO DE AFFECTIONIBUS quibusdam Terminorum quae variatae vitiunt Syllogismos.

*Haec affectio convenit terminis non secundum se nec comparatis ad invicem
de quibus considerationibus terminorum qui initio sumuntur sed considerationibus
in ordine ad propositionem et consequenter in ordine ad syllogismum cuius
partes sunt propositiones. Cui autem termini dupliciter in propositionibus possunt
considerari. Primo In ratione subiecti et praedicati. Secundo In ratione scilicet
et variae acceptiois quae habent in propositionibus, neque enim termini
eodem modo in propositionibus accipiuntur et de prima consideratione agimus
in secunda parte cuius agimus de Enunciatiois hinc tamen agemus de secunda
non recte adducimus rationem scilicet scilicet et variae acceptiois, quae habent terminum
in propositionibus et consequenter est agendum in syllogismis. Haec enim facit
ad nostrum propositum. Sit ergo.*

SECTIO PRIMA quid sit Suppositio.

*Suppositio est usus et acceptio termini quod enim terminus vel pro seipso
accipitur vel pro re posita, id est supponere, vel pro seipso vel pro re posita
In suppositione tria possunt spectari Primo quasi substantia suppositiois
hanc autem est acceptio termini pro hac vel illius. Secundo Quantitas quae
tensio suppositionis quatenus scilicet terminus pro pluribus vel paucioribus
supponit. Tercio Qualitas et potest suppositionis.*

SECTIO 2^a de divisione Suppositionis Secundum Substantiam.

*Si spectetur substantia suppositionis, suppositio dividitur In Materialem
et Formalem. Materialis est acceptio termini pro seipso non pro
re posita ut cum dico. Homo est animal, hoc supponit materialiter, quia supponit pro
seipso hoc est pro hac dictione. Secundo. Praedicatum enim vox non potest capere
huic termino. Ita nisi accepto pro seipso. Formalis est acceptio ter-
mini pro re posita non pro seipso ut. Homo est animal, hoc supponit formaliter, pro re
posita hoc est natura humana quia gradum aliam copulatio huius quatenus*

35
Secundum naturam humanam, non quatenus est dictio.

Nota igitur vocem aliquam posse supponere pro seipsa Primo Intrinsece eo quod ipsa seipsa sciat, ut apparet in subiecto huius propositionis Homo est nomen. Vox enim nomen supponit pro seipsa et seipsa sciat, quia etiam hoc vox nomen est nomen. Similiter subiecta harum propositionum sciunt seipsa. Nomen est vox, vox est sonus, sonus est qualitas, nam cum dictio nomen inposita sit omnibus nominibus scientibus etiam seipsa sciat quandoque quidem et ipsa nomen est, quod eodem modo dicitur de de ducentibus vox et sonus. Secundo Extrinsece quia vox seipsa non sciat, accipitur tamen pro seipsa propter adiectum hoc aliam vocem ut apparet in subiecto huius propositionis Homo est dissyllabum. Vox enim hoc accipitur pro seipsa propterea quod hoc vox dissyllabum copulatur huius accepto pro seipsa. Prior suppositio est formalis quia nomen terminus supponit pro seipso tanquam pro re scata hoc autem est proprium suppositionis formalis supponere scilicet pro re scata Posterior vero est materialis quia nomen terminus supponit pro seipso non tanquam pro re scata, ac proinde supponit materialiter.

Supponit igitur materialiter Primo voces non significantius ut cum dico Placidus est vox. Secundo voces scientius pro seipsis non vero pro rebus scientibus acceptas ut cum dico homo est vox, homo est sonus. Tercio autem in his propositionibus termini hoc supponere materialiter quia procedi aliter non potest illi copulatur nisi materialiter et pro seipso accepto homo enim est vox quatenus est dictio non quatenus est natura realis in mundo.

Suppositio Formalis ut supra tetigi est acceptio termini pro re quam significat sive rem illam significat proprie ut homo verum hominem sine improprie ut homo hominem puti

Formalis Suppositio est duplex altera simplex altera Personalis Suppositio simplex est acceptio termini pro suo immediato significato. Suppositio vero Personalis est acceptio termini pro suo mediato significato.

Nota enim Terminū tā Commūne quam Singulare duplex habere significatū.

Alterū quod immediate scāt, alterū quod mediate. Terminus Communis immediate scāt naturā commūne, ut commūne ē, mediate vō scāt sua inferiora etc. Itō mediate scāt hūmāni commūni mediate vō scāt Petrū Paulū etc. Singularis vō mediate scāt naturā singularem ut singularis ē, mediate vō scāt sua superiora v. c. Socrates immediate scāt hūmāni quatenus Socrates ē, mediate vō scāt homīnem, animal, vivens corpus substantia.

Suppositio vō singularis ē acceptio Termini pro suo mediate scato. Tunc expō. Terminus communis supponit simplr qñ supponit pro natura communi ut communis ē, v. c. in his suppositionibus. Itō ē qñs Itō ē quod commune obij hūmāni, Terminus tō supponit simplr quia supponit pro hūe tāti in communi accepto nō vō pro aliquo singulari hūe. Unde quod attribuitur hūi sic accepto nō potest attribui singulari hūi. Petrus enim nō ē qñs nec ē quod commune obij hūmāni. Terminus vō singularis tunc supponit simplr qñ supponit solū pro natura particulari ut particularis ē ut apparet in subiecto hūis Eniclaetis, Petrus ē nōmīnū et tunc nō licet id quod attribuitur Petro attribuerē hūi vel animalī, fal. si enim ē hūmāni vel animalī ē individū.

Suppositio Personalis est acceptio Termini pro suo mediate scato. Tunc expō. Terminus communis supponet personalitē cū supponet pro suis inferioribus etc. Itō cū supponet pro Petro Paulo, etc. quā sunt personae quāda. Unde enim dicta ē suppositio Personalis ut apparet in subiecto hūis propositiois Itō ē animal. hūc enim tō supponit pro Petro Paulo, etc. quia Petrus Paulus, ē animal. Et tunc id quod attribuitur terminis Communi possit etiam attribuerē terminis singularibus. Terminus vō singularis tunc supponet personalitē, qñ supponet pro suis superioribus, superiora n. sunt mediatē scatum Termini singularis vō quod attribuitur termino singulari poterit etiam termino Communi et superiori attribuerē ut apparet in subiecto hūis propositiois Socrates ē animal, senbit, ambulat. terminus Socrates supponit etiam pro hūe quia verū ē dicere Itō ē animal, ambulat, senbit, etc.

Secutio Tertia de divisione Suppositio- nis secundum quantitatem.

Suppositio si eius quantitas spectetur dividitur in discretā Communem, discretā ē, cū terminus pro una re singulari accipitur ut Petrus currit. Communis est cū terminus supponit pro multis vel Itō ē animal. Suppositio communis ē triplex Distributiva Collectiva Syncretiva

Possunt enim plura sciri his tribus modis vel distributione singula ^{potest quatuor}
ut hic dicitur illa re vel collectione simul, oia scilicet quasi ^{non erant nota}
collegetur, vel distribuere ut hic aut ille, i.e. Suppositio distributiva ^{proinde dicitur}
e acceptio termini pro multis, ita ut accipitur etiam pro singulis ^{pro multis, et pro singulis}
seu subest. Ois ho e aial, terminus ho accipitur pro singulis ^{seu sem.}
hois hntes na et Petrus e aial, et Paulus re. Collectiva est ac. ^{quod collectiva}
ceptio termini pro multis simul subest ut ois ^{hoi sunt duodecim. pro multis, malis, iustis.}
oio Planeta in celo sunt septu. hic enim termini apli et Planeta sub
ponunt collectivam. Distributiva e acceptio termini pro multis ^{subest} ^{pro multis, sed dicitur}
nunciatio ut Alio ho legitur terminus ho supponit pro hoc, vel illo, re ^{arbitrio.}

Suppo Distributiva dividitur in determinata et confusa. ^{distin: oia in}
Determinata dicitur est qd terminus vnan guide rem determinatam ^{ut dicitur in}
scit quia tr no explicat quae sit illa, potest multis distributione applicari ut ^{pro determinata}
cu duo. Aliquis ho legitur vnu certu hntm significo qui legitur quia tr
no explicat quis ille sit posu hntm terminu applicare multis distributione
duendo aut hic ho legitur re Suppositio distributiva confusa e qd termi ^{confusa dicitur}
nus accipitur pro vno tantu sed no determinate in etia multis distributione
convenire potest ita tr ut nulli conveniat determinate ut si dicitur, ad sedendu
necessarium e sciam, scilicet hoc vel illu no aliquo determinatu, ad equitatu
necessarius e egnus, scilicet hic vel ille re na aliquo determinatus. Unde
no liceret dicere aut hic egnus e necessarius ad egitatu aut hnt e ne.

Suppositio sedm quantitate dividitur etia in perfecta et imperfecta. ^{perfecta dicitur}
Perfecta est qd terminus supponit pro oibz sub inferioribus ^{perfecta dicitur}
pro quibus potest supponere ut ois ho e aial, terminus ho supponit pro oibz
sub et singulis hntibus et hoc suppositio dicitur a logicis suppositio
pro singulis generu. Imperfecta e. qd terminus no supponit pro ^{imperfecta dicitur}
oibz inferioribus pro quibus potest supponere sed pro aliquibus tantum ^{pro aliquibus tantum}
hoc aut accidere potest dupl. 1° propter signa quaedam quae nec sunt communes ^{propter signa quaedam}
solia nec particularia sed media ut cetera, neuter, alter, duo, tres, etc. ^{propter signa quaedam}
et cetera similia. Talia enim signa referunt terminos communes et suppo ^{propter signa quaedam}
nant no pro oibz sub inferioribus nec pro vno tantu sed pro aliquibus tan ^{propter signa quaedam}
ti ut si dicitur cetera oculus e habet alter oculus e ceteris, neuter o.

oculus e pariter, etc. in his propositionibus semper oculus semitur pro ^{propter signa quaedam}
duobus tantu. Sed etiam alibi signa restringuntur sed ex toto casu. ^{propter signa quaedam}
quandi ut. Ce aial fuit in arca Noe, ois Palatinates in comitibus, etc. ^{propter signa quaedam}
runt. Tota civitas effusa e maffatallu. hntes enim e no dicitur laan, ^{propter signa quaedam}
hic fuerunt in arca Noe, sed ex singulis generibus araliu allegat ^{propter signa quaedam}
ex singulis palatinatibus allegat fuit comitibus re. et hoc suppositio ^{propter signa quaedam}
in a logicis suppo pro generibus singuloru

SECTIO quarta de divisione Suppositionis secundum qualitatem.

Suppositio si eius qualitas spectetur dividitur in affirmativam & Negativam. Illa terminus supponit affirmativam cui est praefixum signum affirmativum ut omnis homo illa vero supponit negativam cui est praefixum signum negativum ut nullus homo.

SECTIO quinta de pronuntiatis quibusdam ad cognoscendas terminorum Suppositiones.

Nota de sunt pronuntiata quaedam a Philosophis tradita quae faciunt ad cognoscendas terminorum suppositiones. **PRIMUM** pronuntiatum. Terminus suppositio talis est qualis exigit terminus cui adiectus. Termini enim coniecti inter se determinant suas suppositiones ad invicem etc. Subiectum tale suppositionem habebit quale in ipso requiritur predicabili. et est contra. predicabili quale in ipso requiritur subiecti. v.g. si dico homo est vox. in hac propositione, homo supponit materialiter quia predicabili vox non requiritur. non enim in hoc teste gradum habet nisi accepto materialiter, vox vero supponit formaliter pro omni voce: habet scilicet quia id requirit subiectum homo. non enim non aliter interpretemur quod: et quia vox scilicet dicitur omnes voces, in alia scilicet habet vocem hominem. Si enim dico. **Secundu** pronuntiatum.

Termini seipsos scilicet supponunt formaliter. Ratio est quia suppositio formalis est acceptio termini pro suo scilicet, sed in terminis seipsos scilicet ergo supponunt pro seipsis formaliter. Tales termini sunt nomen, vox, bonus, durus, ens, accidens, Unde hic syllogismus est bonus. Omnis ens existit, hoc dictio ens est ens ergo hoc dictio ens existit. Et non esset bonus si nomen dicitur tam in maiori quam in minori non supponeret formaliter.

TERTIU pronuntiatum. Signum universale vel particulare adiectum alicui termino non facit illi terminum supponere formaliter non materialiter. ratio est quia omnia signa trahunt terminum ad sua inferiora ac proinde trahunt ad rem quam scilicet inferiora animi scilicet a termino, et consequenter tunc terminus supponit formaliter quia supponit pro re quam scilicet, Quia etiam hoc signum facit terminum supponere personam non materiam. v.g. in his propositionibus omnis homo est animal, quidam homo est albus, terminus homo semper supponit pro his quae continentur sub hoc termino homo. unde haec propositio est falsa. Omnis homo est vox quia terminus homo ex vi signi praefixi supponit formaliter pro his scilicet inferioribus quibus non competit esse vox. Et ergo signum autem haec est vera. Homo est vox quia terminus homo a nullo signo restrigitur ad suppositionem formalem. unde potest postea determinari ad suppositionem materiale a graduato inferiorem.

Ex hac regula collige nullū terminū materialit̄ supponēte esse
capacē signi vel universalis vel particularis nisi forte diversimodē
significando scilicet signū quibz utriusq; termino masculino vel
feminino ut dicitur propositio est vera. Omnis homo est rex. hoc est. Omnis nomen
homo est rex. hoc est falsa. Omnis homo est rex uti docuimus.

Quarta Propositione. Prædicata intentionalia faciunt subiectū
supponere simplex. Et autem prædicata intentionalia quod rei consistit non est
natura sua sed per operationem intellectus. Tales sunt hæc propositiones
hoc est species. hoc est prædicatum vel subiectum. hoc est quod commune multis. ista et
non omnia prædicata non conveniunt naturæ humanæ nisi quatenus est per in-
tellectum abstracta à suis inferioribus.

Quinta Propositione. Omnes terminus simplex supponens est singularis
non quod voce sed suppositioe scilicet quia terminus communis
ut simplex supponit non potest prædicari de multis. ergo quatenus si
simplex supponit non est universalis sed singularis. ut in hac propositione
hoc est species. hoc supponit pro natura humana ut prædicta est à suis
inferioribus. Et ut sic non prædicatur de Petro Paulo etc. ga-
lathus non est de prædictis ab individuis. Unde hæc terminus homo
sit communis non tamen communiter accipitur sed singuliter. Et certe
una quiddam res est et singularis pro ut præcenditur à suis inferioribus
autem. Hinc collige Primo. Nullū terminū simplex supponētem
esse capacē signi nec universalis nec particularis. Secundo est
quia termini simplex supponētes habeat se instar terminorum singu-
larium, at termini singulares non sunt capaces ullius signi ergo
nec termini simplex supponētes. Quare hæc propositiones sunt falsæ
scilicet Omnis homo est species. Alguis homo est species, quia terminus homo ex vi signi fixo-
rum signorum supponit personam unde non potest postea à prædicato in-
tentionalibus trahi ad suppositionem simplicem, hinc signis vero propositiones
sunt veræ. Hæc etiam sunt veræ nullus homo est species. Alguis homo non est species
sed terminus homo supponit personam non simplex propter signa, quare
versus verum est signa impedire suppositionem simplicem. Secundo
signa facere terminū supponere personam quia ut dixi signa
trahunt terminū ad suppositionem formalem ergo vel ad formalem sim-
plicem vel ad formalem personalem. Sed non ad formalem simplicem utia
probavi ergo ad formalem personalem.

§ 2. 10. 11. Offige Omnes propositiones cuius subiectū supponit singul
esse singulare n. e. hoc Itē ē qd ē ita singulare sicut hoc De
us ē. Ratio ē quia propriū singulare ē illa cuius subiectū ē
singulare sed in utraque hac propositione subiectū ē singulare, n. frui
ma quidē singulare ex supposito, n. secunda vero ex natura sua
ergo utraque propositio ē quæ singulare.

Sextum prolixitas. Distributiove supponit primo terminus notatus
signo univ[er]sale Omnis, Nullus, nisi aliunde impediatur. ut Ois bō ē cūct
Nullus bō ē lapis. Sed Terminus Negativus, negatio enim semper
distribuit termini quē afficit. vñ, in hoc proposito univ[er]sale negat:
cūctā tā subiectū quā predicatū supponit distributive. nec. Nullus bō
lapis, quia nec hic bō nec ille, nec ullus alius ē lapis. et nullus bō
ē lapis, neq[ue] hic lapis nec ille lapis, nec ullus alius. In proposito nō
particulari Negativa quia solū predicatū negatur, solū etiā graduatū
semiter distributivē. ut Quidam bō nō ē lapis, scilicet, nec hic lapis
nec ille nec ullus alius.

Septima propositio. ^{omni ad distributionem} *Supponit terminus communis nullo*
signo nec universalis nec particulari affectus, non enim est ulla ratio
cuius ad maiorem suppositionem trahatur et ea non indicat ulli signo
unde ad minima supponit distributive. Si tamen subintelegatur inter
minima signum aliquod vel universale vel particulare tunc potest sup
ponere ratione quidem signi universalis distributive vel collectivae
Ratione vero signi particularis supponet distributive ut in hac propositio
quidam de currit.
Hinc est in omni propositione affirmativa tam universalis quam particulari gra
duali supponere distributive dum modo sit terminus communis id est ordi
inarie loquendo quia in tali predicato implicite continetur signum par
ticulare quod est distributive scilicet. Quod bonum est alicui quidam bonum est alicui
predicatum alicui supponit distributive pro bono vel illo alicui ac si diceretur
Ita est quoddam alicui.

SECTIO sexta de statu ampliatione
et distractione.

Alia ex affectionibus terminantur sunt status, agilitas, et dignitas.
 etio: terminus enim non solum supponit pro re aliqua sed etiam sufficit
 pro re prout in aliquo tempore existit. Vel ergo supponit

pro eodem tamen tempore denotatum per verbum principale in ipso
 titio, et tunc dicitur habere statum ut cum dico. qui sciet loquitur, termi
 nus qui sedet supponit pro ipso praesenti, pro quo etiam supponit verbum prin
 cipale loquitur. Vel supponit pro eodem tempore et pro alio etiam et tunc idem ipso
 tunc dicitur ampliari, eo quod ultra tempus designatum a verbo extendatur
 etiam ad aliud ut Petrus sanavit multos aegrotos. terminus Petrus di
 stinguatur ad tempus praeteritum, denotatum a verbo sanavit, et ad tem
 pus praesens ubi scilicet est Petrus qui est vel fuit. sanavit. Vel denique
 supponit solum pro diverso tempore ab eo quod denotatur per verbum, et tunc
 dicitur distrahatur quali ad aliud tempus quam quod a verbo denotatur trahatur
 ut dormiens vigilabit, hoc est, qui est vel erat dormiens, vigilabit
 Terminus igitur tunc habet sui statum quod ad applicatur, nec distrahatur nisi
 tunc ubi ampliatur cum extenditur ad tempus tamen denotatum a verbo quam
 non denotatum, tunc demum distrahatur cum non supponit pro eodem tempore
 pro quo supponit verbum principale.

SECTIO SEPTIMA de regulis ampliationis et de eius divisione.

Terminus ut dixi tunc applicatur cum extenditur ad tempus tamen deno
 tatum a verbo, quam non denotatum. Quatuor vero tempora statuuntur legiti
 ad quae terminus potest applicari. Praesens. Praeteritum. Futurum, positi
 ve, de quibus traditur haec regula.

PRIMA REGULA. Verba praeteriti temporis applicantur sua subiecta ad
 praesens et praeteritum ut dixerat fuit prae, id est, dixerat quod et fuit. Aris
 tototeles dixit glotonem id est, Aristoteles quod vel fuit, &c.

SECUNDA. Verba quae possunt designationem vel actionem per quam desi
 nit res applicantur terminos quibus tribuuntur sua scationem ad praesens et futurum
 et praeteritum: ut deservio domum, id est domum quae est vel erat, coheret
 id est quae sunt vel erat. Aliter corruit, id est quae vel erat &c.

TERCIA. Termini qui possunt prioritate applicantur praecedentes terminos
 ad praesens et praeteritum: subsequentes ad praesens et futurum ut Petrus
 est prior Adamo hoc est, Petrus quod est vel erat, est prior Adamo quod vel erit
 Ad tempus praesens et futurum applicantur prima verba futuri quibus ut ignis
 exurit, id est, ignis qui est vel erit. Iuxta Senecam, id est qui est vel erit. Petrus

SECUNDA. Verba quae possunt inchoationem vel actionem per quam res incipit
 esse, applicantur terminos quibus tribuuntur sua scationem ad praesens et futurum
 ut Pluvia incipit id est, Pluvia quae est vel erit. Compositum adhibetur, quod vel erit

*Terminus est qui terminat
aliquid in se vel in alio
ut terminus est qui terminat
aliquid in se vel in alio*
Terminus Verba scilicet posterioritate, impliant praedictos terminos
ad praeteritum vel futurum sequentes ad praesens vel praeteritum ut Antichristus
et posterior Petrus. id est Antichristus qui est vel qui erit et posterior Petrus qui
est et erat. Ad praesens praeteritum et futurum ampliat terminos in his
et similibus propositionibus. Natus morietur id est qui est vel qui erat vel
qui erit natus. Petrus filius amabit fratrem. Petrus discipulus refectet laicos.
Id est qui est vel qui erat vel qui erit.

*Ampliat terminos in his
et similibus propositionibus
ut terminus est qui terminat
aliquid in se vel in alio*
Amplia Ad praesens praeteritum futurum et possibile ampliat pra
subiecta ad praedicata transita ut Omnis homo est rationalis id est qui est vel qui erat
et qui erit vel qui potest esse rationalis. Secundo Praedicata includunt
verba potest vel possibile etc. Homo potest currere id est qui est vel qui erat vel qui erit
vel qui potest esse potest currere. Tercio Praedicata generalia ut
Omnis homo non facit id est vel qui est vel qui erat vel qui erit vel qui potest esse non facit.

*Ampliat terminos in his
et similibus propositionibus
ut terminus est qui terminat
aliquid in se vel in alio*
Amplia Ampliatio alia est temporis tamen non suppositivum talis est in terminis
significativis ut Petrus currit id est idem Petrus qui nunc est et qui erit cur
rit. quodam est temporis et suppositivum talis est in terminis significativis
nominibus ut Petrus profugaturus est ampliatio ad terminos praesentes
et futuros. Similiter in hac propositione sapienter bene gubernabunt regibus
est sensus, siquidem nunc sunt, et in quibus postea erunt sapientes et reges
quodam est temporis et formam non subiectorum ut Calidus exiret id est
idem subiectum quod nunc est calidum vel quod erit calidum exiret. Vbi ad
solum est ampliatio ad terminos praesens et futurum sed etiam ad formas aucte
ad duos calores distinctos praesentem et futurum.

*Ampliat terminos in his
et similibus propositionibus
ut terminus est qui terminat
aliquid in se vel in alio*
Terminis amplius habet se ad non ampliat ut superior ad inferiorem
id est et modus argumentandi in istis terminis valet enim homo qui est po
test disputare cum homo potest disputare. Homo non potest esse laicus ergo
homo qui est non potest esse laicus etc.

SECTIO OCTAVA de restrictione aliena tione diminutione et appellatione

*Reliquae terminum affectiones sunt
brevis de signis*
Reliquae terminum affectiones sunt brevis enumerata in sectione agens
brevis de signis.

*Restrictio est contrarium
suppositionis termini ut non
supponat pro omni
subiectis quod sit propter
aliquam vocem adiectam
restringentem*
Restrictio est contrarium suppositionis termini ut non supponat
pro omni subiectis quod sit propter aliquam vocem adiectam restringentem
ut Equus Turchicus velociter currit. Si propter Turchicus equus restrin
gitur ad supponendum pro equis Turchicis tantum et similia.

Species quædam restrictionis sunt Aliaratio Diminutio. Appellatio. Restrictio. Aliaratio est restrictio termini a suo proprio scato ad alium proprium ut Que leones pueri sunt in foro. hinc leones restringitur ad pueros. Diminutio est restrictio termini in suo proprio scato ut non inagere scet ut si tropus dicitur scaturit de res. restringo terminum alium ut supponat tamen pro una par. te foris neque pro dentibus. Appellatio est denominatio cuius termini ab alio et ab denominatione restrictio ut Petrus est egregius. Logice. vox egregius denominat Logicum et restringit ad egregios tamen.

Est autem in appellatione terminus appellatus qui tribuit suam scationem alteri. Tales termini sunt connotativi scant enim formam ut adiacentem alteri ut doctus egregius magnus etc. et terminus appellatus qui recipit scationem terminum appellatum. Tales termini sunt absoluti vel per modum absolutum etc. si dicam Petrus est magnus Logice. terminus, Magnus, est appellatus, terminus autem Logice est appellatus.

Appellatio autem est duplex una Formalis, altera Materialis. Formalis est quando terminus appellatus tribuit suam scationem termino appellato formati accepto ut Petrus est magnus Logice. Magnus, tribuit suam scationem, termino Logice formati accepto quatenus Logice. et non quatenus homo in sensu est Petrus est magnus in Logica.

Appellatio Materialis est quando terminus appellatus tribuit suam scationem termino appellato materiali accepto ut iste Logice est magnus, Materialis, tribuit suam scationem termino Logice non formati accepto, quatenus Logice est. sed materialiter quatenus homo est. Unde sensus est, iste homo est Logice est magnus non in Logica sed in corpore.

Ad quod prædictum appellationes assignari possunt quatuor regulæ. Prima est ut si est Logice est magnus. Prædicatur de appellato appellat illi materiali ut si est Logice est magnus. Prædicatur de appellato appellat illi formati ut iste est magnus Logice. Secunda regula est terminus appellans antepositus immediato termino appellato appellat illi formati ut Petrus est bonus Cicaredus. Tercia. Terminus appellans postpositus termino appellato appellat illi materiali ut hic Cicaredus est bonus. Petrus est Cicaredus bonus. Quarta regula est cognoscendi vel appetendi appellant terminos formati ut video venientem, appetito dulcor, Logice Forfec. lib. 8. cap. ultimo.

Hactenus de digressionē.

CONDITIONES syllogismo- rum ex parte Formae.

Hic positis de affectionibus terminorum eximus iam de conditioni-
bus syllogismorum ex parte formae. quae scilicet conditiones requiruntur
ut syllogismus sit in forma, ut nactus caramus topographicos syllo-
gismos. huiusmodi enim inveniuntur syllogismi quodammodo valere forma
boni syllogismi in bona figura et bono modo, verum tamen sunt falsi.

Sectio Prima de Prima Conditione.

Prima Conditiō ut syllogismus sit in forma debent eius termini
servare eandem suppositionem applicationem restrictionem et reliquas af-
fectiones terminorum de quibus in digressionē eximus. Quare syllogi-
smus cuius termini tales non servat non est in forma. etc. si idem modus
terminus in maiori pro una re supponat in minori pro alia vel si
maius extremum in maiori aliter supponat quam in coniectura. Similiter si minus
extremum. etc. syllogismus talis non est in forma. 2° huius est quia est
quatuor terminos licet enim idem terminus videatur esse in utroque
suppositione quoad vocem non est idem et quoad re scilicet et suppositionem
huius conditionis defectu in syllogismo sunt octidui. Ois equus cuius
visus est niger est niger. Quicquid est equus cuiusvis dñi Ergo quicquid est
fuit terminus cuiusvis est niger supponit in maiori determinate pro quodam
dñi nempe Patre in minori supponit extra determinate pro alio dñi
scilicet Alexandro Et qui dicit te esse aial dicit verum qui dicit
te esse asinum dicit te esse aial Ergo qui dicit te esse asinum dicit verum
In hoc syllogismo terminus aial non eodem modo supponit nec in maiori
supponit determinate pro quodam aiali determinato scilicet rationali
in minori non supponit determinate pro alio quodam aiali scilicet irra-
tionali. Et nulli dexteri est sinisteri occurrat omnis manus a dextra
Ergo nullius omnis manus est sinisteri, hoc minus extremum nempe manus
in minori supponit determinate pro quodam manu non pro oi. in coniectura
vero supponit distributive pro oi. Et Ois planeta sunt septem sol et
luna sunt planeta Ergo sol et luna sunt septem. Alius terminus

in maiori supponit collectivam in minori distributivam. Et nullus vel
dormiens vigilat. Ois hō ē aīal dormiens. Ergo nullus hō vigilat. Hic
terminus dormiens in maiori habet statū et supponit pro tpe. presenti
in minori aīo applicatur quatuor tpe. praesenti, futuro
possibile. Et qui bone dormit nō peccat. qui egregie bibit bene dor-
mit. Ergo qui egregie bibit nō peccat: hic terminus dormit in ma-
iori habet statū, supponit enim pro eo qui dormit in tpe. presenti
in minori aīo applicatur ad eos qui dormiunt et possunt dormire et
ita ad tempus futurū et possibile. Et quicūq; nō peccat ē in grā
huius latibristes nō peccat. ergo latibristes ē in grā. hic nō ē
terminus ē nō peccat, in maiori supponit pro existentibus tantū, in minori
aīo ampliat ad existentes et nō existentes. Et. Ois mortuus ē nō ens
nullus hō ē nō ens. Ergo nullus hō ē mortuus. hic terminus hō in mi-
nori supponit pro existentibus, in conlōe applicatur ad existentes et nō exi-
stentes. Et. Ois individū predicatur de multis. haec medius terminus in maiori
ergo haec predicatur de multis. hic medius terminus in maiori
nō supponit naturā pro seipso, in minori aīo supponit formatū pro
nōn significatio. Et. Nulli dulci visu percipitur. Quoddā albu
est dulce. Ergo quoddā albu nō percipitur visu. hic alius est
mū albu in minori supponit pro albo, in sensu diuiso, id ē, pro re
quae ē alba, in conlōe aīo supponit pro albo in sensu composito
id ē pro albo quatenus albu ē.

Dico alius terminus in prima figura nēqua supponit eodē mō
nam in maiori propositio ē supponit distributivam in minori dis-
iunctivam. Ergo nēqua in prima figura syllogismus ē in bona forma.
R. Supponit id distributivam et disiectivam nō diversificat terminos
ac proinde nō facit in syllogismo quatuor terminos. Sed ē quia pro
eadē re supponit terminus distributivam et disiectivam acceptis
licet nō eodē mō. Terminus acceptus distributivam supponit pro
singulis determinate, acceptus vō disiectivam supponit pro sin-
gulis indeterminate et sub disiectivā. Quare et si in medio
termino prima figura mutetur suppositio distributivam in disiectivam
hū ex ista mutatiōe suppositio nō diversificatur medius ter-
minus ne fiant quatuor termini in syllogismo.

SECTIO SECUNDA DE QUIBUSDAM DOCUMENTIS SPECTATIBUS AD PRI- mam Conditionem.

7.16.120 Huc reuocari possunt duo eg-gia documenta quae de suppositio-
terminorum in syllogismo datur a rectoribus. Primum est de
Medio termino. Medius terminus in altera saltem praemis-
sa debet distribui. Debet accipi pro ore re pro qua se testatur.
Huius defectu syllogismus in prima figura ex maiore existente par-
ticulari nihil concludit, quia nec in maiori nec in minori medius ter-
minus distribuitur ut quoddam animal est equus. Omnis homo est animal. Ergo
quoddam homo est equus. Eade de causa non concludit syllogismus ex pri-
mis particularibus ut quoddam animal est equus, quoddam homo est animal. Er-
gode homo est equus. Ratio huius est quia si praedicatum non iungitur
toti subiecto sequitur etiam ut non possit iungi illis, quibus iungitur sub-
iectum nec omnibus nec aliquibus necessario, ut si equus non iungitur
omnibus continentibus sub animali, nec iungitur illis quibus iungitur animal, nec
omnibus nec aliquibus necessario, at ita non iungitur tunc ut patet
in exemplis traditis.

Defectu praedicati conditionis vitiosus est hic syllogismus. Tamen animal
est quadrupes. Omnis homo est animal. Ergo omnis homo est quadrupes. Similiter
etiam nec in maiori nec in minori distribuitur quia sensus est quoddam tantum animal
est quadrupes. Adde quod est duplex medius terminus nam in maiori est animal cum
particula exclusiva tantum in minori vero est animal sine exclusione. Item Praedi-
catum conditionis defectu hic syllogismus non valet. Omne animal fuit in arce. Tu
es animal. Ergo tu fuisti in arce. Hoc quia videlicet animal in maiori
non distribuitur pro omnibus et singulis suis inferioribus completum sed tantum
pro generibus singularium incompletum. Similiter hic syllogismus. Omnis essentia di-
uina est Pater. Filius est essentia divina. Ergo filius est pater. Hic essentia divina non
supponit pro ore re quae est essentia divina, sed enim est falsa, non enim omnis res
quae est essentia divina est pater, ut patet de filio et spiritu sancto, potius
hic supponit pro essentia tantum communibus tribus personis. In his enim syllogi-
smis maior ita se ferre debet ac si esset particularis quia vere se
rectum non iungitur minoris uti sumi debet. Unde sicut in prima
figura ex maiori existente particulari nihil sequitur ita etiam ex istis syl-
logismis nihil sequitur.

In prima ipsa figura distribuitur semper medius terminus propter uni-
uersalitatem maioris propositionis, in secunda figura distribuitur propter
negationem praefixam quae habet vim distribuendi in tertia figura
distribuitur propter universalitatem maioris vel minoris propositi.

Ex quo patet syllogismos predicatos non esse in forma quia in eis
 fuerat medius terminus distributus in aliqua praemissa
 De qua praedicta conditione defectu in sua figura ex prioribus apparet.
 namque nihil sequitur quia medius in neutra praemissa distributus
 ut dicitur hoc est animal. Omnis cyrus est animal ergo omnis cyrus est homo.
 Secundum documentum est de maiori et minori et tertio et tale est. Nullus
 terminus qui non fuit distributus in praemissis debet distribui in con-
 clusione. Hic patet quia si plus debet inferri in confectione quam accipiebatur
 in praemissis, sed in praemissis termini accipiebantur non distributi
 ergo in confectione non possunt inferri termini distributi. Unde illud
 logicarum promissum est termino non distributo ad distributum non va-
 let argumentatio.

Hoc documentum late patet nam propterea nec in Barabasi nec in
Barabasi nec in Barabasi nec in Barabasi ex praemissis amixta libere
 potest inferri universalis conclusio quia subiecta conclusionis distribueret
 quod non fuit distributum in praemissis. Propter eandem causam in Barabasi
 et tertia figura mixta existeret negativa nihil sequitur quod est
 argumentatio a maiori extremo non distributo ad distributum.

Praedictae conditiones defectu sunt vitiosae si syllogismi Planetae sunt
 septem sol et luna non sunt septem ergo sol et luna non sunt planetae
 hic maior extrema Planetae in maiori supponit collectivam et ideo non
 distribuitur in confectione aut supponit distributivam et distribuitur.
 Item nulla manus est caput in eo tunc est manus ergo in nullo tunc est
 caput. hic est argumentatio a termino distributo ad distributum. nam
 in maiori extremo non est illud in eo tunc sed ens seu existeret in eo tunc
 obliquum enim non sunt termini categoriamatici nisi subintelligatur
 categoriamatici. Itaque minor propositio sic exponitur. Quoddam existens
 in eo tunc est manus debet inferri ergo quoddam existens in eo tunc non est caput
 non vero in nullo tunc est caput. Item de rationali est animal, tunc hoc est ra-
 tionalis. Ergo tunc hoc est animal. hic animal in conclusionem distribuitur propter
 negationem exclusivam propositionis, in maiori vero non distribuitur. Ad id quod
 hic syllogismus est in prima figura et si mixta negativa illa est propositio
 exclusiva tunc hoc est rationalis est negativa, sic enim resolutior hoc
 est rationalis et nihil est tunc est rationale seu nihil nisi hoc est rationale
 Defectu aliarum proprietatum terminorum est vitiosus hic syllogismus

Ista uel sit e panis, si uero facit ista uel sit ergo si uero facit panis
hic mutatur appellatio nā uel sit in maiori appellatur materiatur
in minori format. Ideo quod e permixtio terminoru de qua dicitur infra
in quarta cōditione. Et ex his habet. iudiciū terre de defecibutione
sylogismoru in quibus nō seruatur proprietates terminoru

Sectio Tertia de Secunda Con- ditione.

Secunda Cōditio ut syllogismus sit in forma eius con-
tineri in conclusōe legitime debent inferri. Quae aut nō legitime
inferuntur cū aliter inferuntur quā accipiebatur in premisis. ut
quidā sō uidet asinū oīs sō uidet lunā ergo luna uidet asinū. hic e
in in minus ex tē mī nō legitime inferitur nā in premisis erat, uidet
lunā, in conclusiōe uero inferitur, luna, debet ergo ita inferri ergo
quidā uidens lunā uidet asinū. Item sic canis ē furem, iste canis
ē pastor ergo a fū furem. hic conclusio nō legitime inferitur tūq
quia modū id ē iste canis ingreditur conclusiōe nō loco subiecti. tū
quia utriusq ex tē mī praedicatur in conclusiōe. legitime ergo conclusio
erit ergo quidā quod ē fū ē tū. Item si dicitur domo ē asinus, in hac
domo ē sō, ergo sō ē asinus, conclusio nō legitime inferitur in secunda
cōm erat. ergo alicubi ubi ē sō ē asinus

Sectio Quarta de Tertia Cōditione

Tercia cōditio ut syllogismus indefinitus sit in forma debet reduci
in cōd definitū. Quia aut syllogismus indefinitus qui cōstat ex
propositionibus indefinitis id ē nō notatis signo universalis uel parti-
culari. Ratio ē. tū ga syllogismus indefinitus nō ē in alio modo
nā in al modo ē dispositio propositionū secundū quantitātē, at in syl-
logismo indefinito propositiones nō sunt dispositae secundū quantitātē
tū quia propositiones indefinitae q se sunt aequales particulari-
tibus ergo et syllogismus indefinitus aequale syllogismo ex qui-
bus particularibus at syllogismus ex iuris particularibus nō ē
in forma ergo nec indefinitus

Quare hic syllogismus ē malus. Hies ē pastor, sō ē hies
ergo sō ē pastor. Si tū reducatur ad aliquē modū poterit aliqd
valere id ē.

uolare id ē si propositionibus præfixis signa universalia vel particu-
laria ex signis enim apparet quatuor syllogismus valeat. unde præfixi
erunt syllogismus ē valens quia si præfixis signa propositionibus ap-
parebit ē in nullo sive figurae ut quodcūq; bipas ē passiv. Oib; sō est bi-
pas. Ergo quodā sō ē passiv. Sic si syllogismus cu sit in prima figura, na-
ioni ex præfixa particulari nihil concludit. Sic aut syllogismus sō ē rati-
bilis, rationale ē sō, si rationale ē ratiabile, licet indefinitus, ē in
bonis qz pot reduci ad Barbara præfixis signis universalibus Oib; ut Oib;
sō ē ratiabilis. Oē rationale ē sō. Ergo cū rationale ē ratiabile.

SECTIO QUINTA DE QUARTA CONDITIONE.

Quarta conditio ut syllogismus sit in forma cuius termini
nō debant inter se permisceri, id ē, nō debet aliquid p̄tines ad unū
terminū cōiungi alteri termino. Ratio ē, tū quia termini in syllogismo de-
bant ēē distincti, at si permisceri nō erūt oīo distincti, cum quicūq; talis syllogi-
smo erūt quatuor termini. Oīo apparet in hīs syllogismis. Si secundum immediatū sequitur
omni. Omni homini immediatū sequitur secundum. Ergo omni homini immediatū sequitur secundum.
Sic homini sunt hominib; cū est in oratione extrema acceptiv illa vox immediatū sequitur et for-
funditur cū omni termino, et sunt etiam quatuor termini. Cū omni medius terminus et in est idem
in oratione et omniū propositioni, in oratione omni medius terminus est secundum, in omni aut
sequitur immediatū secundum, atq; ita sunt duo medij termini. Et nulla oratio est oratio oratio.
omni sō est omni oratio. Ergo nullus homo est oratio oratio. Sic sunt duo oratio homini, oratio
et oratio oratio. Et quibus orationibus quibus passiv. Omni autem oratio est orationem. Ergo omni
nūc oratio orationem. Sic in oratione, cū dicitur homini est orationem in oratione uero orationem
Et omni homo differt ab oratio. qz addat quatuor non differt ab alio. Ergo quoddam quatuor
non differt ab homini. Sic et a parabola non differt a parabola ad orationem hominibus inquit in
oratio oratio oratio. Et sic quatuor hominibus. Nota etiam omni terminus in oratione
omni tollit formam syllogisticam sed illa tantum quā induit in syllogismo quatuor terminis.
Dico autem sunt quatuor termini quorum unus et idem terminus in oratione appositioni est oratio.
in alia oratio est homini, cū alio, ut Omnis cat. Orescitur moribus quidam homini oratio
cat. Ergo quidam homini Orescitur moribus. Si orationem homini in oratione est homini.
in oratione uero est homini, ac proinde non est idem terminus et oratio appositioni. Quoniam
uero homini in oratione appositioni sunt homini homini syllogismus est in forma et homini sunt.
tantum hoc. ut qui sequitur sequitur inferuntur pram. Cū in sequitur sequitur oratio cū in sequitur
pram omni et oratio homini sunt. Probis homini et eadem oratio accipitur. Et hūc
Introductioni et e sample præfixa dicta sup̄o in idem oratio quā sup̄o diximus dicendum. Similiter
in hac formula galambia tradidimus quā Aristoteli in sua Logica latē præfixa. Cū
sup̄o est quoddam hūc orationem. addit quā Aristoteli post Aristoteli eius Logica addidit.
Et sic autem sunt appositiones quatuordecim. Similiter, quā obferunt et declarationem

indiget

DE EXPOSITIONE QUARUNDAM obscurarum Enuntiationum.

Hæc sunt inter habiles, Exclusivæ, Exaptivæ, Reduplicativæ, reliquæ
enim in Philosophia suis locis commodius exponantur.

SECTIO PRIMÆ.

De exclusivis Enuntiatiōibus.

Exclusivæ Enunciatiōes sūt illæ quæ cōstāt signo aliquo exclusivæ
qualia sūt. Tantū, Solū, Sūtaxat, et hīc similia ut si dicat Sātū sō ē
aīal, solus sō ē vōis participat. ut autē hāc Enunciatiōis exponatur, ob-
servandū ē signū exclusivis, an sūt p. teneat ex parte predicati vel subie-
cti, vel copulæ, et totius propositiōis, neq. n. n. oīq. hīs modis eadē hā-
bent interpretatiōē, sed diversa quæ hīs regulis utcūq. cōfēdi potest
1ª REG. VI. 48; nulla sit in Exclusivæ Enunciatiōe negatiō, et solū
tūc expers seculi bñ ē, sic exponetur, sola vīrēs expers seculi bñ est, et
nihil quod vīrēs nō est expers seculi bñ ē. 2^a Si negatiō praefigatur
toti Enunciatiōi, ut nō tāti homo ē intelligēs, sic exponetur. Homo est
intelligēs, et aliquid quod nō ē homo ē intelligēs. Committitur sic exponitur
nullus sō intelligit, vel aliud ab hūc intelligit. 3^a Si sōle vābō
et nō signo exclusivæ negatiō adiungatur ut solus amor morbi nō amat
medicū, sic exponetur, amor morbi nō amat medicū et quidvis aliud
amat medicū. 4^a Si tā signo quā verbo negatiō addatur, ut nō
tāti gula nō ē saviendū, sic exponatur, gula nō ē saviendū, et cui-
dā quod nō ē gula nō ē saviendū. 5^a Si exclusivis signū adhibeatur
voci nūmerū denotata ut quinq. tria, et singl. exponi potest. Uno modo
per nomen Plura a lēro q. nomē, aliud ut tāti quatuor sūt elemēta
id ē tāti quatuor sūt, et nō plura, vel et nō alia ab hīs. Verū quia
capta regula cōfēdi nō potest, quā hāc Enunciatiōis quæ exclusivæ
dicuntur recte exponatur. Hoc solū nota illud signū exclusivis nunquam
excludere sive a subiecto, sive a predicato ea quæ necesse est illi, vel ex
natā rei, vel aliunde cōiuncta sūt. id quod solēt dicere Dialectici Signū
exclusivū nō excludere cōcomitantiā, ut tāti sō log. got. hic nō excludo
aīal, nec alia quæ de hūc predicatur. quod intellige nisi differat suppo-
sitiō et signū exclusivis determinet subiectū, ad certū suppositiōis
modū rationē predicati adiuncti, ut nō cōfēdat oīa quæ sūt sub subiecto
quod dixerim propter Enunciatiōis aliquas quæ formatur in terminis divi-
nis ut solus pater generat, solus filius generatur, solus spiritus s. gē-
ratur, hic enim excluditur, tū essētia divina, quæ tamē ē idē cū tribus
p. sonib. hī personæ admittit, et si sūt idē reāl. tū aīra divina, et nōne vī-
nib. p. sona sūt tū ipsa p. sona immediatē tū mediātē quidq. ē idē cū p.
sona, id ē, p. sonā, et ratioē aīræ p. sonas alias. Sed de hoc alibi.

DE C T I O SECUNDA De Enuntiatiōibus Excepti-

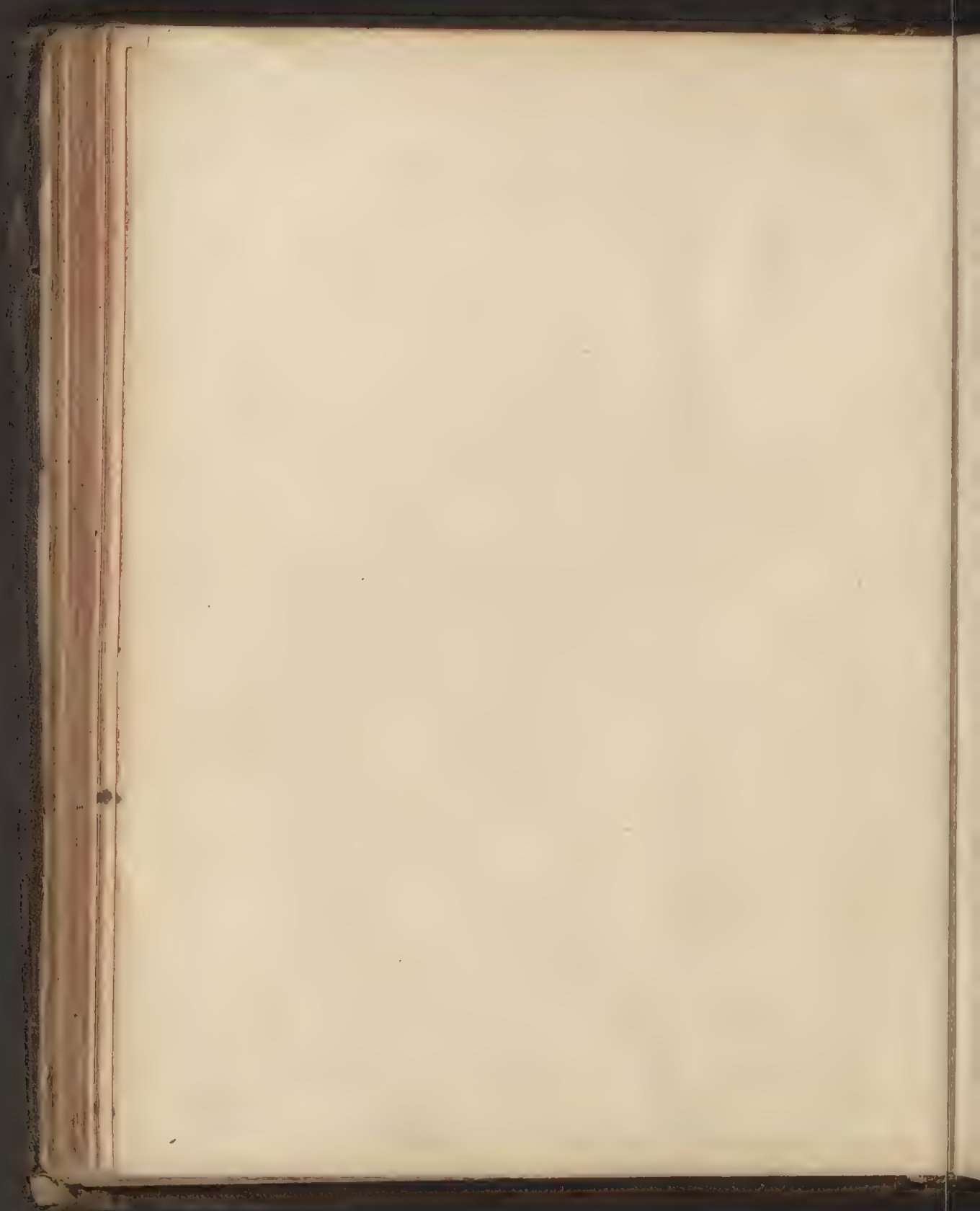
Exceptivæ Enunciatiōes illæ sūt quæ cōstāt signo aliquo exceptivæ, ut Propter
I talē quā, nisi, v. ut oī aīal propter hūc ē ratiois expers. Hanc p.
gra sēp sēp excipit aliquid subiecti a participatiōe predicati ut oī
aīal propter hūc ē irrationalis, quo fit ut terminus exceptivus sit inferior
termino a quo excipitur et talis terminus a quo sit exceptio dicitur
ut patet in eīdēto exēplo, nā terminus sō inferior ē aīali a quo excipit
et propterea

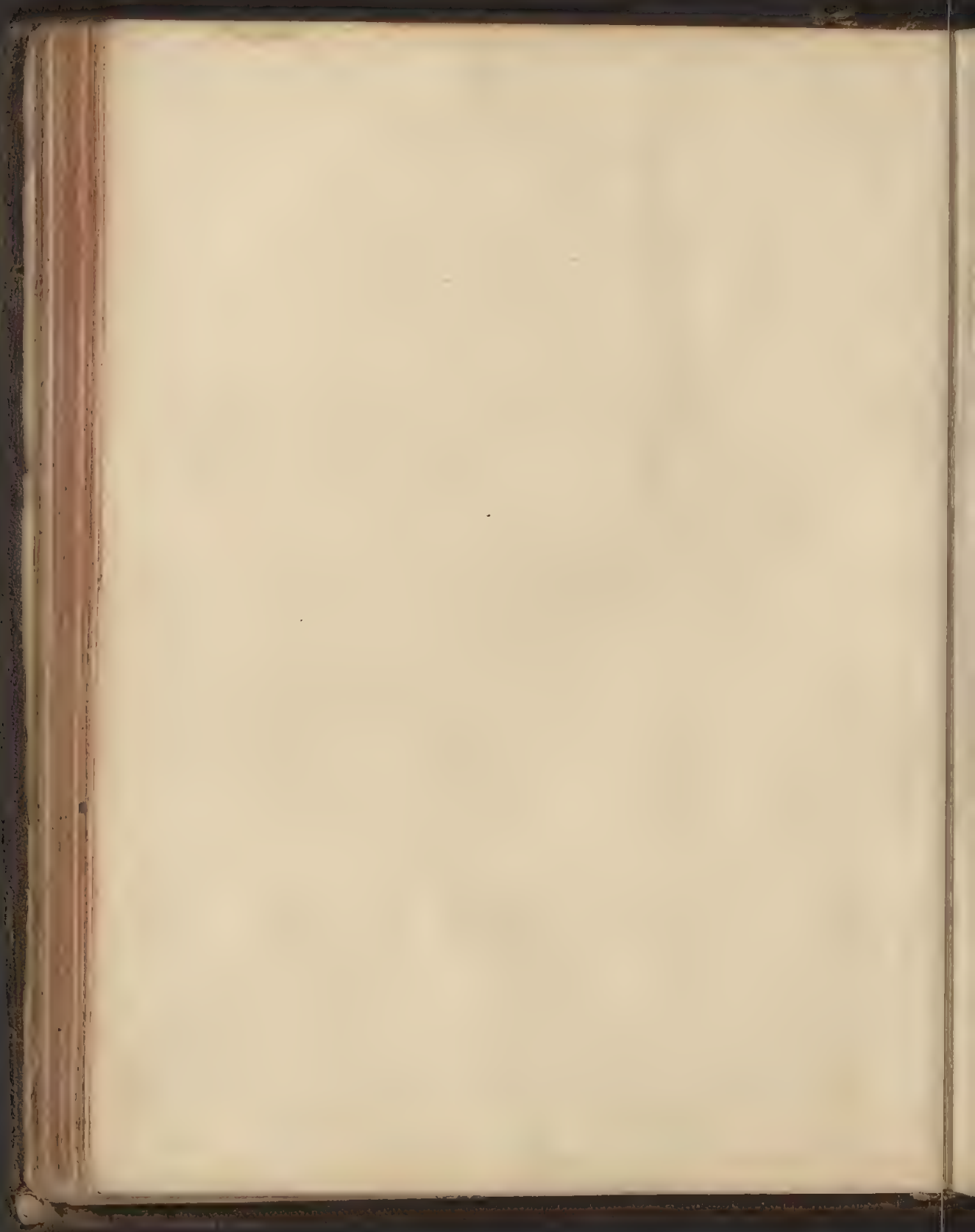
et propterea aīal distribuitur. Itaqz minus propria casūda ē ex-
ceptio cum illa quā sit exceptio notatur signo particulari ut si aliqua regio
prater Italiam ē ferax bonorū ingentiorū, nā exceptio nō posset dari
datur, ut id ā quo sit exceptio, notetur signo uniuersali. Existeret enim ē
parte ā toto quā cōtraferre. Quatuor autem sūt modi quibus efficitur
exceptio enūciatio, et scdm illos quatuor regulae. Prima regula Si signū
et uerbu affirmetur ut oī aīal prater hominē ē irrationale exponatur co-
pulative hoc modo. oī aīal quod nō ē hō, ē irrationale et nullū hō ē irrationale.
Si solū signū affirmetur ut oī aīal prater hominē nō ē mobile, tūc
similiter copulative exponatur. Nullū aīal quod nō ē hō ē mobile et oī hō
ē mobile. Si solū signū tibi negetur ut nō oī aīal prater hominē ē
bipes, tūc disiunctiue exponatur. hoc nō, Aliquod aīal quod nō ē hō nō ē bipes
uel aliquis homo ā bipes. Si uerūqz tā signū quā uerbu negetur ut nō
oī mobile prater calū nō pot intavire tūc quoqz disiunctiue hoc nō Aliquod
mobile quod nō ē calū pot intavire, uel aliquod calū nō pot intavire.
In praedictis enūciationibus tā exclusivis quā exceptivis enūciationibus
illa duae quae exponūt vocatē exponat. Exposita uō enūciatio vocatē praedictis.

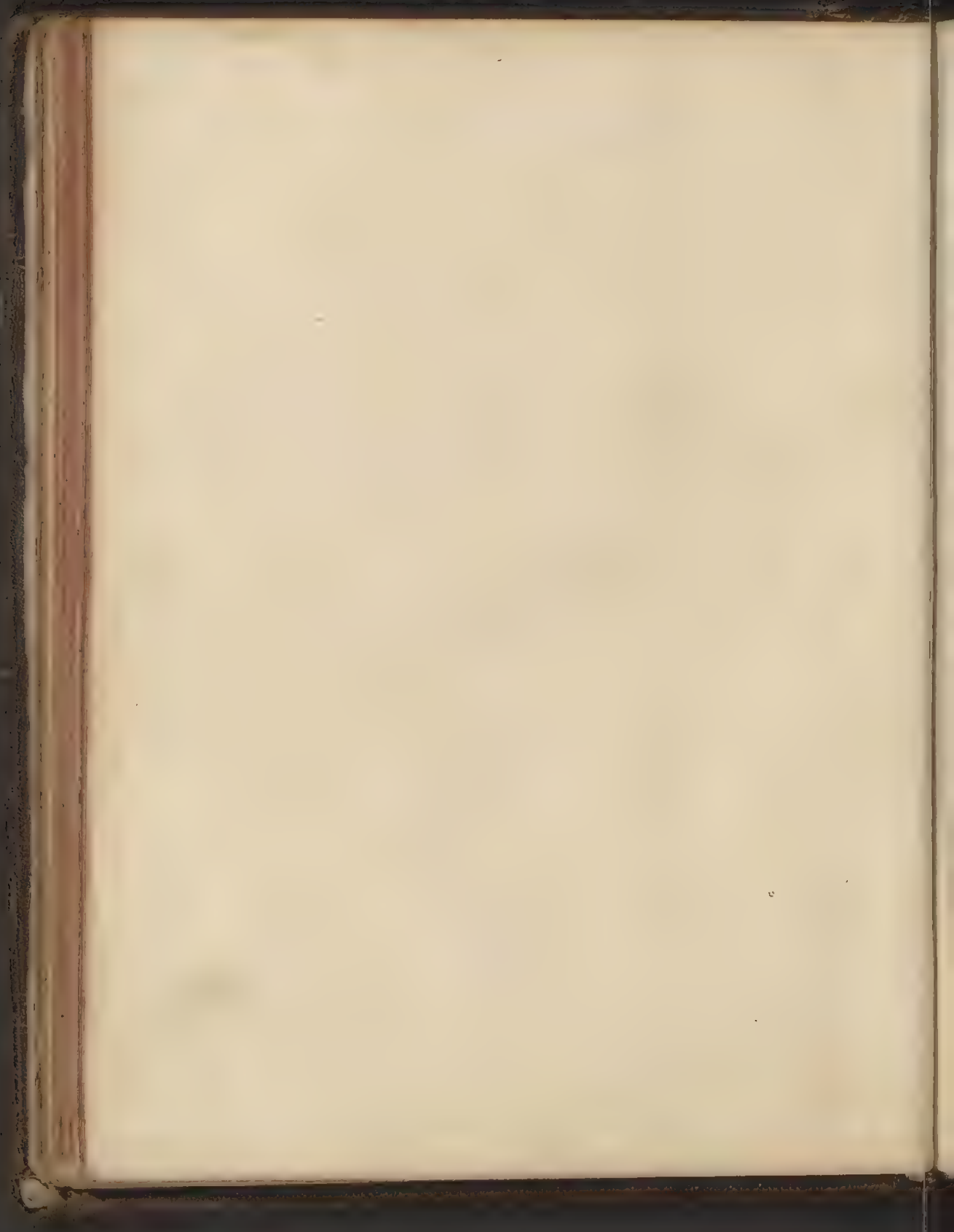
SECTIO TERTIA DE ENUNCIATIONIBUS REDU- CTIVIS.

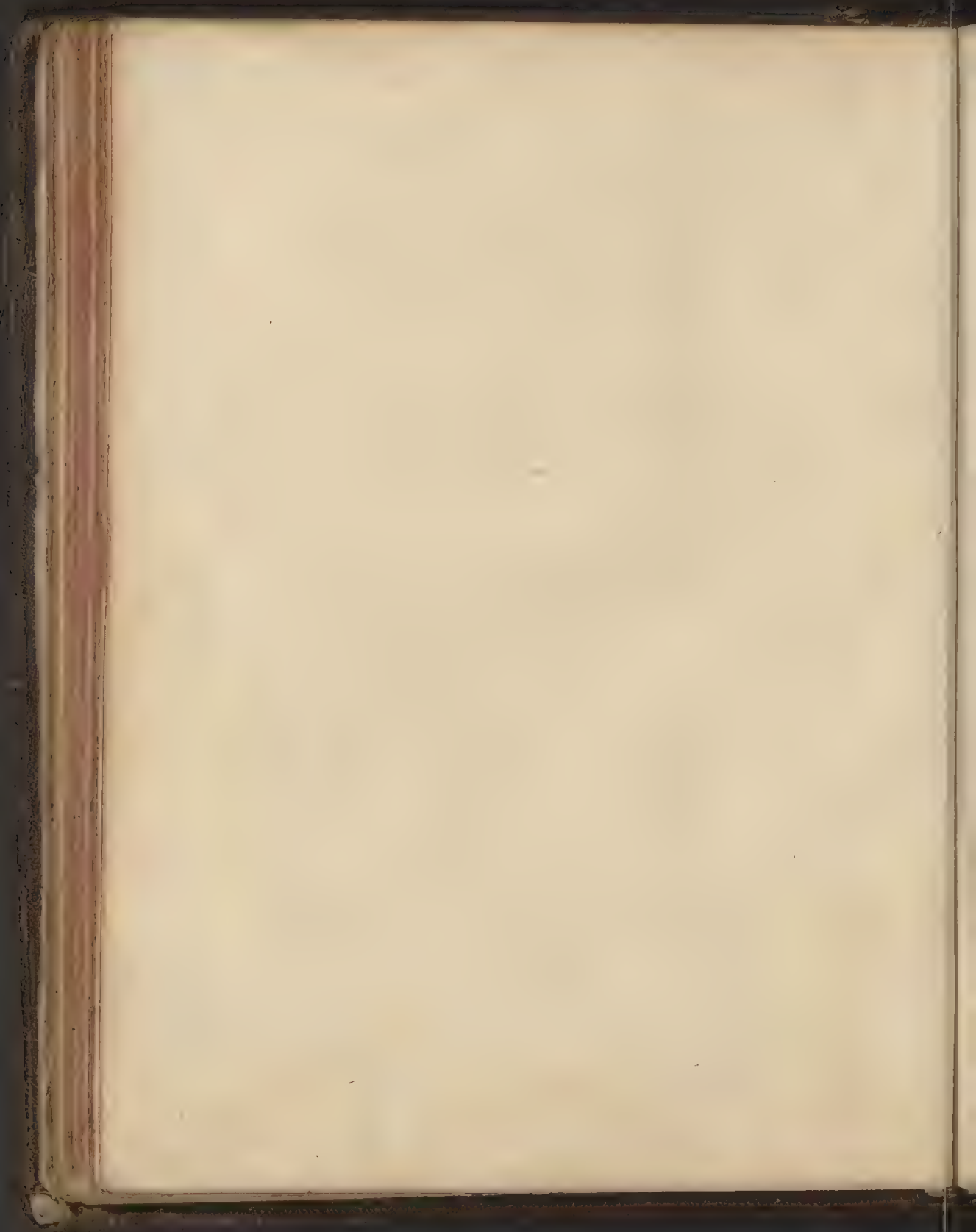
Enūciatioes reduplicatiue dicuntur illae quae consistūt dictionē aliqua gemina-
ta seu reduplicata ut quatenus, ex parte. et ut hō quatenus hō ē rationalis.
Quorū modis utitur his signis dialecticis. Uno specificatiue, altero red-
uplicatiue. Specificatiue quā cū designat nō subiectis rationē aliqua scdm
quā uel cū qua eis praedicata cōueniūt, ut docet quatenus capillos ha-
bet crispus ē, nā crispitudo tribuitur docet scdm capillos. Eodē mō-
do cū reseruita additōes sine quibus nō, ut signis quatenus prope ē ali-
mentis, et sub hac forma nō ēget alia expositioe propositiois specificatiue
nisi ut clariori uocabulo aperiatur illa reseruitio quae superuenit ter-
mino ā appositionē signi reduplicatiui, hō nō quātū hō ē species id est
cōueniter sūptis. Reduplicatiue aut tūc sumūtur hac signa cū designat
aliquid quod subiecto cōuenit ad causā praedicati ut hō quatenus ē ra-
tionalis ē sensibilis. Et hae enūciationes exponūtur facilius una enūcia-
tioe exponente causali, ut apparet ex his regulis.

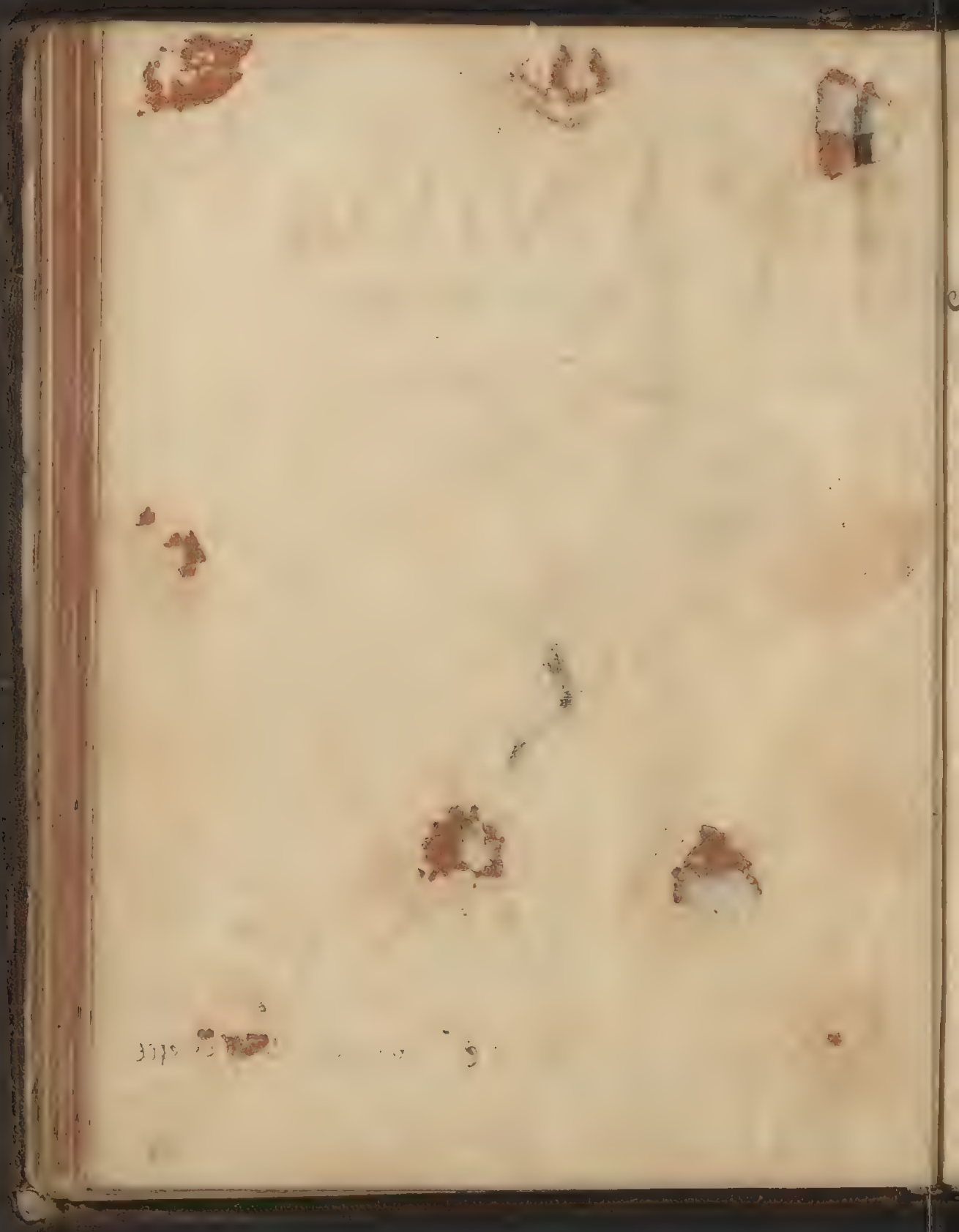
1^a Si signū reduplicatiue et uerbu affirmetur ut hō quatenus ra-
tionalis ē, designante capite, sic exponetur, hō qz rationalis ē designante
capite ē. 2^a Si solū signū affirmetur ut hō quatenus hō ē, rationis ex-
positio ē. 3^a Si solū signū negetur, ut hō nō quatenus hō ē grammaticus ē, sic exponetur
hō nō quatenus hō ē grammaticus ē. 4^a Si signū et uerbu negetur
ut hō, nō quatenus homo ā, nō ē grammaticus. sic exponetur. hō nō qz hō
ē grammaticus nō ē. Haec tenus de tota sumulōe
ad laudem et gloriam omnipotentis regis. Dñs et illi asys d.

1 M 1 N 1 R

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

33 34 35 36 37 38 39 40 41 42

43 44 45 46 47 48 49 50 51 52

53 54 55 56 57 58 59 60 61 62

I

dirigibiles sunt. Ex his colligitur primo obiectum Logice. Obiectum enim in qualibet scientia, illud circa quod proximè immediate illa scientia versatur. Cum igitur Logica proximè immediate versetur circa operationes intellectus nostri dirigendas, sequitur obiectum Logice esse ipsas operationes intellectus quatenus dirigibiles sunt. **Secundo** finis Logice. licet enim in speculativis scientiis finis sit ipsa cognitio obiecti, in practicis tamen finis non est cognitio, sed effectus ipsius obiecti. v. c. finis artis lignaria non est cognitio ligni sed effectus, id est, ædificatio. Quia vero finis, est nuda cognitio corporis naturalis. Cum igitur Logica sit quodammodo practica ex eo quod dirigit operationes nostras sicut et alie scientie practice sequitur ut finis Logice non sit actus, sed quia effectus operationis intellectus, cuiusque finis gratia, inuenta est et instituta Logica. Tercio officium Logice. officium enim cuiuslibet scientie est dare media et instrumenta ad finem illius scientie consequendum. Cum igitur finis Logice sit perfectio operationis intellectus, sagax officium eius est, dare media et instrumenta quibus operationes intellectus nostri officii possint, ut non erremus in cognitione veritatis. **Quarto** necessitas Logice cum animam dirigat nos in cognitione veritatis, clavis et porta omnium scientiarum. Hæc est ratio quare ita in apertis contraximus, plures et convenientes tractatus sunt ut per ita pro more philosophorum recentiorum Philosophorum Logica explicatio ponenda ac dissoluta sunt questionibus aliquot quæ proximales dicuntur, quibus distincta boni quæ brevitatem de natura Logice tacta sunt explicatio continetur. Quæ quidem præfatus doctrina continent futuram deinde ipsi reliqui universæ Philosophiæ partibus.

DISPUTATIO PROOEMIALIS de Natura Logice

Proposita hæc Disputatio in genere et quasi unius aspectu cognita totius Logice natura ad singulos deinde eius partes consequendas facilius pergeremus.

QUESTIO PRIMA.

Quæ fuerit Logice origo et qui eius inuētores.
 Cum Logica, ut colligitur ex Philosopho primo Elenchorum. 11. et 1. Rhetorice primo. duplex sit. Altera naturalis quæ nihil aliud est quæ naturaliter differendi ratio à natura indita. Altera artificialis quæ constat præceptis bene differendi. Propter quod quæstio sicut et sequentes non est de naturali Logica sed de artificiali, circa cuius originem tria dubitari solent quibus dubitationibus respondebimus.

PRIMA DUBITATIO AN LOGICA ANTIQVA

etiam initium duxerit à natura an vero ab experientia.

Logica sunt

Logica sicut et quavis alia scientia duobus modis agere potest ut docet philosophus 1.º ethicorum 2.º. scilicet uno modo per doctrinam ab alijs ea habentem accipiendo altero per inventionem seu per se inveniendi rationes. Sic patet non esse difficultas de Logica per doctrinam accipi, sed per propriam inventionem habita, loquimur enim de Logica in prima sui mentione. Id hoc autem sensu convenienter autorem ferre oēs logica occasione quod est mathematicae initium duxisse à natura, ostendit deo ab intellectu mediante experientia per hanc tamen, atque alias sententias pro quo. Nota 1.^a Experientia dupliciter est. Altera exterior altera interior. Exterior est qua habetur per sensus externos ut. quod ignis comburat, quod vinum emulsi fiat ventriculo. Interior est ad hoc duplex. Alia qua fit per sensum internum, ut per imaginationem et hoc dicitur sensitiva interna alia per intellectum et dicitur intellectualis. Quae res sunt duplex. Alia qua habetur per intellectum directam, alia qua per reflexam. Ad his variis experientiarum initium differunt artes et scientiae omnes, nam per experientiam sensitivam internam inventa est Physica, Medicina, et artes omnes. Per experientiam autem sensitivam internam qua fit per imaginationem inventa sunt Mathematicae: imaginati enim primi Mathematici sufficienter quatuordecim taliter capta et passionibus tam figurarum. Per experientiam vero internam Intellectualem directam inventa est Metaphysica congruentes cum primis: Accidentalibus et capiunt investigare boni principia causas et passiones per experientiam denique internam intellectualem et reflexam inventa est logica. Quod ut videtur perspicuum.

Nota 2°. hoc est de iudicio inter intellectus et sensus progenti in exterioribus
quod intellectus u^{bi} sit potenti^{us} immaterialis et universalissima potest se
reflectere supra se et suos operationes. Potest enim non solum alia intellectus
sed etiam sensus et sua intellectione in hoc contenti sub Ente quod est
eius obiectum. Sensus autem non potest se ipsu^m gerere nec sua operatione
ut patet experientia et alibi probatur. Cum igitur intellectus sit potentia
flexibilis habet hoc propriu^m inter alios potentias cognoscens quod non solum
cognoscit alia se sed etiam reflectit in se supra sensu^m, cognoscit et se, et sui
operationes, modo quo in illis procedit. Et ex hac reflexione intellectus
super suas operationes, apprehensionem subiecti, compositionem, et divisionem
videtur experientia se ipsu^m mittere in logica. Nunc enim Philosophi
primi logica mitteret, non contenti directa cognitione aliarum reru^m sed
reflectentes cognitione sua supra proprios actus, et attentè inspicientes
discursus, et progressiones intellectus diuturna tandem experientia aduer-
terunt multa circa quibusmodi progressus et operationes intellectus egi-
ssent, quas quidam regulas, methodos, artificia in logica adhiberent
quae deinde seculi perfecterunt. Et ex his constat resolutio dubita-
tionis, quare sit

ASSERTIO Logica artificialis quavis occasionati et impositiua in

possibile est et ob intellectus: media experientia: interna ^{et a natura} et reflexa. Prima pars patet, quia omnes homines natura sunt ut apprehendere, cognoscere et discernere, et primi illi Philosophi arte inventa Logica sola natura duci hoc prestabant. Secunda pars patet quia omnes habitus intellectuales, quibusque ab intellectu effluunt, sed Logica est aivsmodi Ergo. Et quia Logica est de obiecto quod per se habet quodammodo in ab intellectu natura eius obiecti sunt operationes intellectuales quibus constat quod effectus ab intellectu, et tunc ad se autem sunt de obiectis, quia non sunt ab intellectu. Tercia patet ex Philosopho qui id agnovit de scientia parte 1. q. 1. cap. 1. et 2. post. 1. ultimo et quia omnis cognitio est universalis, hoc autem non potest haberi nisi per inductionem. Inductio autem secundi Philosophi autem non differt autem parum differt ab experientia, et quia omnis scientia procedit ab his principibus quibus nititur, omnia autem principia habentur per experientiam seu inductionem 1. Primum: secundum: 2. cap. 2. 1. post. 33 et 2. post. 33 ergo Logica habetur per experientiam. Quarta de illis quod Logica fuerit inventa per experientiam reflexam, probatur ex eo quod: etis notatio facta, et quia non modo curiositas cognoscendi naturam et operationes intellectus mihi sed etiam, idque maxime, errores plurimi per inter Philosophi ad obsequium adgerunt principes Philosophos et retorquentes mentis oculos supra proprios alios, inspicere diligenter modum quem intellectus tenet in rebus investigando veritatem rigentes simul causas a quibus erroribus hi proveniant quia reflexio dicitur in animadversione deprehensa sunt multa circa discursus et modum rectum procedendi intellectus mihi quod ex ab regulis, et ab omnibus cognoscenda artificiali Logica non ex ac in istis dederunt. Et ex his constat etiam resolutio sequens debitatio.

SECUNDA DUBITATIO

An Logica inventa sit ante vel post alias scientias.

Respondeo breviter, inventa est post alias scientias nisi state imperfecto consideratis: ante illas tamen in statu perfectio acceptas. Prima pars patet quia Logica inventa est factus reflexus, et experientia dicta procedit debitatio, et ad hoc reflexi, postea res sunt quod dicitur: intellectus enim primo fertur de re in veritate aliqua, quia inventa reflexio deinde et retorquet quod cognoscere in modum illi quem tenet in eius investigatione et investigare eundem tenet, ac errores cavet, ergo saltem imperfecta debuerit procedere alio scientia ex quibus per

non habet intellectus
et cognoscere naturam
Logica est inventa

et tunc ad se autem
sunt de obiectis, quia non sunt ab intellectu

Inductio non differt ab
experientia

Logica inventa per
experientiam reflexam

Imperfecta debuerit
procedere alio scientia

experientia vero

experientia reflexa deduci possat istu Logica. Tu ga Logi:
ca a de mo sciendi, at hic deducitur ex scientiis, ergo Logica
e deducenda ab aliis scientiis, e posterior illis, in statu saltem im:
perfecto consideratis. Secunda pars probatur quia nulla scientia
habere possumus qd sciamus nos scire, sed q Logica scimus
nos scire ergo nulla scientia perfecta potuit e ante Logica
Conf: ga primi scientiarum inventores, inventa Logica, perfectas
dixer sub necessitate facere de obiectis scientiarum quib ante in:
venta Logica faciebant cu erroribus, ergo Logica precessit
scientias in statu imperfecto consideratas.

Logica e de mo sciendi
Logica postea in aliis sci:
entis e, sicut magis de iis
dicitur.
per Logica scimus nos
scire
Logica prior aliis scien:
tiis in statu imperfecto con:
sideratis.

TERCIA dubitatio qd fuerit primus inventor Logicae.

Stoici (quibus consentit Galenus lib: de hie: Philo: ca: 4) ante
ne Logicae faciunt Zenone. Platonici (quibus consentit G. Aug:
lib: 3. contra Acad:) Platonem. Peripatetici Aristot: Qui et non:
parit ante Aristotelem existisse multos Philo: sophos, q aliqui cor:
porene Logicae habuerint, preceptibus tradiderint, sed tunc non
fuit Aristoteles fuisse primu q illa integra ac perfecta tra:
didit, unde merito dicitur e primu Logicae inventore.

Stoici consentiunt
Aristoteles quibus per:
fecit Logicae methodo.

ASSERTIO quavis negari non potest ante Aristotelem fuisse
aliquam Logicae artificiosam usum, atque hanc praestitisse: Siquidem
Aristoteles dicens e primus inventor atq scriptor Logicae
perfectae, et Methodicae tradite. Prima pars patet tu ga ante
Aristotelem fuerunt aliqui artes et scientiae totius perfectae
multique extiterunt doctissimi Philosophi: Plato, Socrates, et alij,
aliqui etiam in finibus Medici et Mathematici ut Hippocrates
Euclides et alij. quos constat habuisse cognitionem Logicae ut
ex ipsorum libris patet. Tu ga ipse Philo: 1.° Aleax: d (3. Met:
sema secunda ca: 1. videtur ostendere docuisse fuisse peritudo:
gicae eius quasi adscribit definitiendi doctrinam. et 8. Met: 6.
laudat definitiões Architas Tarentini, ite 1.° Pri: 32. et 2.° 1.°
5. diuisione quasi Platonis inuentu definit, sibi no soli offerri:
bit Syllogismi moru narratione, de quibus nihil oio ab aliis se accepit:
se affirmat. lib: 2. Elen: 1.° ubi mo ubi aperte videtur indicare
se saltem reliqua accepisse ab aliis: tu ga Architas ut refert
Simplicius in intro Praedic: cognosce de graduum meta. Platonem
ut docet Philo: 1.° in praefatu Pri: et Laertius in vita
Platonis multa praecpta Logicae tradidit et persequitur id e lib:
genti Platone. De Zenone no solu scribit Cicero lib: 1.° de

Ante Aristotelem inveni:
unt de iis finibus Philo:
sophi.
Hippocrates Medicus et Plato
Matheticus.
Aristoteles docuit tri:
bit definitiendi doctrinam.
Architas Tarentinus.
Plato multa praecpta
Logicae tradidit.

Albert et magister
Liber. Bononiensis

De vitiis Philosopho: cui fuisse Logica peritissimum: sed etiam Alber-
tus 19. post. ca: 10. tract: 10. c. 1. ait vix ad sua tpa pervenisse
partem Logicae quae cōposuit Feno Ex quibus vix patet, ne-
gari nā posse Logica aliqua saltem ex parte, ante Aristotelem
nō solum mūtā eā, sed etiam per modū doctrinae traditā et scriptā
Secunda pars quod inuentio Logicae ac perfectio sit attribueda
Aristoteli patet: hē ex eo quod licet de vna aut altera parte Logicae
aliquid habeamus, existisse ante Aristotē: ut ex dictis patet ex
nulla tñ mūm memoria cōstat ante Aristotelem totā Logica
cōscripta fuisse quod ab Aristotē: not relictā sunt, licet vna
parte, alter alterā ante illū scripserint. Si quod licet post
Aristotē aliqua etiā addita sunt ad vna Logica Cuius Prochordus
dixit tractationē illā de syllogismo Hypothetico quā Albertus
alii miserunt Aristotē: Logicae, et post libris primum explicat.
Porphyrius etiā addidit quinqs Prædicationes. Gilbertus Sorre-
tus Lex principia. Galenus multa alia in duodecim libris
quos de demonstratione dō scripsisse) tñ haec omnia quae a quadi-
cibus et aliis interpositis addita sunt Aristotelis Logicae, tā par-
ut nomen sunt et gloria hanc Philosopho nō possunt, maxime
ei haec omnia facile ex dictis ab Aristotē: deduci potuerint. Sed
etiā multo gloria a Philosopho scripta fuisse quae minime
perire nā si quae in vita Aristotē: credimus. Et 70 libris
quae cōplexus ē, cui tñ praeter prædicationes, sed etiam ad nos
Logicae librique venerint.

QUESTIO SECUNDA.

DE NOMINIBVS LOGICA ET DIALECTICA.

Scientia hanc differēdi tñ veteres quae rectoribus Philosophia:
vix nominibus appellavit, ab aliis eam dicta ē Organica iudicādi, ab
aliis Alletrodus sciendi, Alletrodus, Alletrodus syllogismorum, scilicet:
tā veritatis, index veri ac falsi. ratio differēdi, disputatrix, di-
sputatoria, alagistra iudicii, Logica, Dialectica. Quae duo posse-
ma novā usurpatione iā sunt eo quod plurimae ex prioribus eā cōple-
pasint, potius definitiones, seu descriptiones, quā nomina, regenda sunt.

De Galen:
Hae duae partes pro-
pnae ordinant.

Et Aristoteli nō idē
sonant
quod per. nōn dialectica
nā illa

Hae porro duo nomina licet apud eos peripateticos pro vna eadē re
congruatur apud Aristotelem tñ nō idē sonant, nā is nomē dialecticae
nunquā appellavit universā facultatē Logicā, sed eā solum partē
quae Topica vocatur seu quae ex locis communibus tractat appenāta
ad differēdiā probabit de oī quæstione: nā et syllogismi. Dialectica
secum ē syl-

secum ē syl-

Iuxta operationes intellectus rationis.

Intellectus rationis
cognoscit nullo alio
operatione.

Quod non sint
operationes.

Quod non sint
operationes.

Quod non sint
operationes.

Quod non sint
operationes.

Intellectus

Prob. Simpliciter apprehensio. Compositio et divisio. et dixerunt.

Quod ut explicetur nota Intellectus rationis tunc dicitur operari cum ut aliquis cognoscit, nam praeter cognitionem nullam aliam habet operationem. Habebant se triplici modo in rebus cognoscere; aut enim rem nuda, affirmare veritatem absque ulla sensu et iudicio; aut rei apprehensio aliquid tribuit affirmando vel negando; aut denique aliquid de re probat inferendo unum ex aliis. Hinc erunt semper operationes intellectus. Simpliciter apprehensio. Compositio et divisio.

Quod autem non sint plures nec pauciores patet. Et quid est quod non sint pauciores, quia ad perfectam rei cognitionem non sufficit nuda rei apprehensio, nec nuda enuntiatio sed requiritur dixeretur quod probem rem ita se habere ut apprehendi et enuntiari. ut, non statim ac apprehendendo bonum cognosco perfectam naturam boni, et ea quae ei insunt, sed prius debet formare multas enuntiationes de eo scilicet quod sit sentiens, rationalis, et has enuntiationes adhuc debet probare et sic demum cognoscere quod sit. Si autem haberemus intellectum ita simpliciter ut Angeli, qui cum simpliciter intuentur rem clare et perfecte cognoscunt cum omni suis proprietatibus non exercent nisi unam operationem: et quia habemus intellectum obscurum qui res confuse apprehendit et cognoscit, ita ut ex vi apprehensionis non statim appareat quod sit in re, propterea indigent pluribus operationibus.

Quod vero non sint plures, tribus, inde constat, quia ad habendam perfectam cognitionem rei, tribus sufficit. postquam enim intellectus probaverit rem ita se habere non progreditur ulterius sed gessit in illa cognitione.

Est autem hic ordo inter has operationes ut prima sit materia, scilicet secunda, tertia, quare secunda operatio sequitur primam, tertia primam et secundam.

SECUNDA DUBITATIO.

Quid sit prima operatio intellectus.

Prima operatio intellectus consistit in simpliciter apprehensione rei, quare ad ea pertinent ea omnia quae possunt simpliciter apprehendi. Singlex autem apprehensio est illa cognitio rei quae fit sine ulla apprehensione affirmativa et iudicio. Intellectus. Intellectus vero simpliciter apprehendi non solum res simplices ut bonum, sed etiam res compositas ut enuntiationes et syllogismi. Intellectus enim apprehendimus multas enuntiationes et syllogismos quibus nec affirmamus nec negamus, talis autem cognitio non pertinet ad secundam operationem quae requirit iudicium et apprehensionem intellectus, pertinet ergo ad primam.

Hinc in prima operatione non debet esse affirmatio vel negatio, nisi enuntiationibus aut, et syllogismis, et affirmatio et negatio, Ergo non possunt.

ergo non possunt pertinere ad primam operationem. **¶** Affirmatio vel
negatio potest esse duplex. una ex parte obiecti cogniti, alia ex par-
te intellectus cognoscentis. In prima ergo operatione non debet esse
affirmatio vel negatio ex parte intellectus ut scilicet intellectus
faciat illam affirmationem vel negationem potest tamen esse tenens se
ex parte obiecti cogniti quia scilicet est obiectum quod cognoscitur.
Et certe aliud est facere affirmationem vel negationem, aliud ea co-
gnoscere. In prima enim affirmatio et negatio tenet se ex parte in-
tellectus, in secundo ex parte obiecti. Intellectus ergo in prima
operatione non facit affirmationem vel negationem, sed potest ea in facere
cognoscere. Omnia igitur quae possunt apprehendi ad duo capita veniunt
aut enim sunt simplex, quae una simplici voce explicatur sicut bonum, sed
aut complexa, quae pluribus. Complexa sunt duplicia, aut enim continent
aliquam affirmationem vel negationem ut sunt enunciationes et syllogismi
aut non continent ut alia rationalia. sicut albus, vir sapiens.

Affirmatio vel negatio
tenet se ex parte
una ex parte obiecti
et ex parte intellectus cognoscentis

Intellectus in prima op-
eratione non facit affirmatio-
nem vel negationem

Quia quae possunt apprehendi
ad duo capita veniunt

Complexa duplicia

TERCIA QVBITATIO.

QVID SIT SECUNDA OPERATIO INTELLECTUS

Intellectus nostrus non solum res simplices, simplices quaedam ratione ap-
prehendit sed etiam apprehensas dividit. Dividit autem conferendo
omni rei alteri, ut si quid inest, attribuendo; si vero non inest, venien-
do. Quare recte a Philosopho secunda operatio intellectus est divisio di-
visionis rationis affirmativae, divisionis rationis negativae. Quia autem
affirmatio quae negatio conveniunt in hoc quod utraque est attributio
quaedam, et conventio omnis rei cum altera, ideo vero formalis secunda operatio
consistit in conventione duorum terminorum, ita tamen ut illa con-
finitio sit iudicio et assensu. Nam etiam in negativae, intellectus ut re-
latione praedicati comparat cum subiecto, ut actor a Philosopho
3 de anima. Sicut autem simplex apprehensio, vocibus simplicibus
exprimitur, ita et composita facit intellectus exprimitur per enun-
tiationem. hoc enim est oro dicens aliquid inesse vel non inesse
alieri.

Intellectus res apprehensas
dividit conferendo
omni rei alteri
si inest attribuendo
si non inest veniendo

Affirmatio et negatio con-
veniunt in hoc quod utraque
est attributio

Intellectus ut relatione
praedicati comparat cum
subiecto

QVARTA DVBITATIO.

QVID SIT TERCIA OPERATIO INTELLECTUS

Tercia operatio intellectus consistit in discursu. Huius autem est illatio
omnis ex alio. Quare tria considerare debemus in omni discursu
Primum id ex quo inferitur aliquid, et dicitur antecedens. Secundum id quod
ex alio inferitur et dicitur consequens. Tercium ipsa illatio

quae explicatur per particula illativam Ergo vel Scilicet ab est
 iudicium intellectus quo is indicat consequentem reg. ex antecedente
 Et haec illatio distinguit formatu tertia operatione a prima
 & secunda, nam antecedens & consequens pertinent ad secundam operatio-
 nem, ipsa vero illatio consequens ex antecedente e propria & essentia-
 lis tertiae operationis. Unde sicut esset secunda operationis consistit
 in coniunctioni gradus uti cu subiecto explicata per quibz est,
 ita esset tertiae, in illatione consequentis ex antecedente explicata
 per particula Ergo vel Scilicet. Quia aut illatio fundatur in
 collectione consequentis cu antecedente non enim ex quolibet antecedente
 licet inferre quodlibet consequens sed tantu ex antecedente conexo
 consequenti. Reliqua quae de operationibus intellectus in
 particulari dici possint explicabuntur infra suis locis commodius
 haec enim quae hic de eis tradidimus sufficiunt ad praesentem in-
 stitutum.

haec est illatio
 quae est in intellectu
 ad subiectum ista

In ista ita constituta ad instituta de natura Logices progre-
 ssuale disputatione procedendum est. sit ergo

QVESTIO TERCIA. QVOD SIT OBJECTV LOGICES.

Questio haec, praecipua est huius Proemii, in qua tot ferè sunt senten-
 tia quae capita. Ut sensu illius intelligat, nota obiectu scientia
 quod e obiectu scientia esse id, circa quod scientia versatur seu quod explicat. Versatur autem scientia
 circa sui obiectu explicando principia, species, et passiones ipsius
 his enim tribus. cognitio nihil aliud restat in obiecto cognoscendo
 Quare recte a Philosopho 1. post. 43. definitur obiectu scientiae
 esse generale quod cuius principia species atqz passiones explicatur
 in scientia. scilicet. Scientia. Quia habet pro obiecto corpus na-
 turale cuius principia materia scilicet & forma. species, Caelu
 Elementa, mixta, passiones. Quantitate, bonu, malu censurus co-
 siderat.
 Ex hac aut definitione obiecti primo colligitur ratio rationis nomi-
 ni quibus obiectu scientia appellatur. Nam aliquando dicitur genus, quia se-
 per pro obiecto statuitur aliquod genus, cuius species explicatur in
 scientia. Aliquando dicitur subiectu, quia semper pro obiecto statuitur aliquod
 subiectu habens multas passiones et affectiones quae de ipso loquuntur

obiectu scientiae
 quod est materia
 et lignu dicitur genus
 et lignu dicitur subiectu

de subiecto de

6.

de subiecto demonstratur. Ex quo etiam patet ratione loqui mur de sub-
 iecto scire non esse questionem de subiecto intentionis ipsius scientia
 quod constat esse intellectum. Sed de subiecto attributoris, cui videtur
 et attribuitur passio et de ipso et de subiecto ipsius de
 monstratur. *Aligñ dñr* compositum, propter principia ex quibus componitur *Aligñ dñr* compositum
 maxime vero proprie de obiecto eo quod quasi obiectum in scientia
 consideranda ducta similitudine ab obiectis potest fieri cognoscibi-
 li quae eis cognoscenda et consideranda obijciuntur ut color visui
 sonus auditui, &c.

Secundo colligitur quod obiectum debeat continere omnia quae evaduntur *Quomodo obiectum de*
 in scientia. non enim eodem modo debet omnia continere. Sed alia tangere sua prin- *del aut non bene m. 10.*
 cipia, alia tangere suas species, alia tangere suas passiones et sic suo mo-
 do revocatur ad obiectum scientiae. Ex quo etiam intelligitur illi
 lud quod communiter dñr obiectum debere predicari de omnibus sub se *Obiectum debet predicari*
 contentis, esse intelligendum vel in recto, vel in obliquo, nam de spec- *vel in recto vel in obliquo*
 iebus predicatur in recto, ut Corpus naturale de Elementis *De speculativa natura m. 10.*
 Coelis, mixtis; de principiis vero et passionibus, solum predicatur *De principis et passionibus*
 in obliquo, dicimus enim, materia est principium corporis na- *in obliquo.*
 turalis, quantitas est passio eius corporis, &c.

Tercio colligitur, quoniam obiectum in scientia sit unum, cum enim *Quomodo obiectum in*
 in scientia multa consideretur, ut principia species, passiones, non possunt *sit unum*
 ista omnia coalescere in unum esse obiectum, cum essentibus a se
 differant: quia tamen reducuntur ad ordinatum ad unum genus cuius sunt
 vel principia vel species, vel passiones, ideo in scientia non dicuntur
 plura esse obiecta sed unum ad quod omnia reducuntur. Est igitur in
 scientia unum obiectum non unitate essentiae sed unitate attributionis *Ergo unum obiectum non unum*
 seu ordinis, dñr vero loquatur de solo ipso genere, ad quod attribu- *patet essentia per unum ad*
 tionem habent passiones, species, et principia, cum ab ipso scientia *tributionibus, seu ordinibus*
 ut dicimus, designat sua unitate et specificatione debet esse unum
 saltem eo pacto ut definitione aliquo modo una explicari possit
 Ex quo sequitur non debere esse unum equivocum nam hoc non est vi- *non debet esse unum equi-*
 num secundum rationem et definitionem, sed tantum secundum nomen: de solo *uocum*
 autem nomine quae potest esse scientia debet esse unum vel univocum *sed analogia vocem autem*
 et vel saltem analogice, nam etiam de analogo potest esse scientia *analogia*
 ut patet ex philosopho 7. Metaphysicae 2. postquam enim ibi proba-
 rit ens esse analogum, docet de eo posse esse scientiam, per analogiam

quo a intelligendi n
omni sua an nō sit nō ē
varius formale rōnē.

quodāmodo secundū vix dicitur
Quarto colligitur quō sit intelligēdū in qualibet scia mōri
tatu ēē vōnem formale obiecti, nā avari negari nō potest nō
qualibet scia, q̄dō gl'rimas vōnes formales obiectōrū, specie
distinguit, alia enim est vō formalis passionū, alia specierū,
alia gnis, alia principiorū. (Dicitur tñ mica ēē vō formalis
obiecti nā q̄a vōnes formales reducuntur ad vna sicut enim
spēs principia et passionēs reducuntur ad obiectū id ē genus,
ita vōnes formales specierū passionū et principiorū reducuntur
ad vna vōnem formale, ipsius gnis obiecti. Vel q̄a mica tatu
ē vō formalis ipsius gnis, quā specificat sciam. Quare vō for-
malis obiecti in scia statuitur nō alia, quā vō formalis ipsius
gnis a qua denominatur et specificatur scia. Itaqz scia ip̄a
totalis specificatur ab vna vōne formale gnis supremi, sub
quo continentur formalitates alia specierū, passionū, principiorū.
Vnde vō formalis scie totalis, nō ē vō formalis adgrega-
ta toti scia sed vō formalis principalis ad qua vocatur alia vōnes forma-
les. Porro obiectū scia aliud ē formale, aliud materiale. Formale
quod etiā solet dici subiectū geo. dicitur illud quod p̄ se et qua-
terū tale consideratur in scia. Materiale vō quod etiā solet
dici subiectū quod, quod p̄ se ē quatenus tale nō consideratur
sed quatenus substat alicui vōni formali. Vnde solet ēē idē
obiectū materiale in diuersis scis nō vō idē formale, v.c.
Grammatica v. Libertonica eūde sermonē considerant sed nō sub
eādē vōne formale. Ip̄a Grammatica considerat sermonē quate-
nus cōgruus ē. Rhetorica quatenus ornatus. Dicitur P̄sici-
ca, sed in na. Philosophia Moralis considerat eūde inem
sed sub diuersa vōne formale, nā P̄sica considerat ut na-
turale. Medicina ut sanabile. Philosophia Moralis ut bea-
tificabile. In scientiā Ergo subiectis maximē attendēdū
ē formale. Quod materiale restringitur et adgregatur ip̄i
scia, habent enim se materiale et formale in subiecto
scie sicut se habet genus et diffin. in spē, nā sicut genus
non adequatur speciei, sed extenditur etiā ad alias species,
determinatur aut ad spēm p̄ diffin. ita etiā obiectū ma-
teriale ē inadeguatum scientiā quā extenditur etiā ad
alias scientiā

alias scientias. determinatur aut ad hanc scientiam per formale
Et ita etiam sicut diffinitio contrahens genus et constituens speciem
adagatur ipsi speciei, sic obiectum formale contrahens et quasi co-
arctans materiale adagatur scientiae, eamque specificat, datque omni-
tudinem distinctionis à ceteris scientiis.

Præterea obiectum scientiæ aliud est totale aliud partiale. Totale
omni in se comprehendit quæ tractatur scientia et respondet toti
scientiæ. Partiale vnde tantum partem obiecti totalis comprehendit
et respondet scientiæ partiali. Huc reducitur illa divisio obiecti
in adagatum et principale. Adagatum est illud, quod tam late patet
quam ipsa scientia id est est quod obiectum totale. Principale vero est
præcipua pars obiecti totalis ut Verbum in Metaphysica. Ita in Philosophi-
ca demonstratio in Logica etc.

Denique obiectum aliud est proximum et immediatum ut ligna, sunt proximi
in obiectum artis lignariae, aliud vultu et mediatum est arborum
sunt obiectum eiusdem artis lignariae.

Hic ita constitutis sensus questionis est. Quod sit obiectum Logice
proximum adagatum tam formale quam materiale.

In hac re ut intro dixi maxima est diversitas opinionum. ex quodam Obiectum Logice non
hinc videtur Logice de obiecto per accidens vel de remoto, vel de mixto.
adagato et principali vel de obiecto Logice ab Aristotele nobis
nullo modo. vel etiam de subiecto adagato, alia atque ratione considerata.

Prima igitur sententia est eorum qui asserunt obiectum Logice esse voces
sive orationes vel sermones quod manifestabitur. Ita quidam generum
meminit Rhetorica cap. 3. sive Logice et Rhetorice: ita. i. in Porphyrio
cap. 4. In hac videtur inclinare Averroës in Platonicis verbis existit:
nam Logice de vocibus agere est docet Averroës de doctrina
Plato: cap. 3. Idem Averroës in prefatione in Porphyrio: et præcipue
in prædicamentis, et in quaestione an Logice sit pars Philosophiae.
Simplius in prefatione in prædicamentis debet de utilitate sive
suavitati: Philosophus in proemio in Posteriora.

Ex his itaque videtur Averroës et Antonius Averroës in
principio suae Logice. Platinus Nobilissimus ultima quaestione
Logica cap. 17.

Sed contra, quia voces non sunt per se obiectum Logice sed tantum
accidens. Ut hoc intelligatur nota. Voces tribus modis posse
considerari. 1.º secundum suam naturam realem, sic consideratur à
Physico. 2.º secundum quod sciunt aliquid, sic à Grammatico

Considerare hanc sententiam.

Voces et ipsae considerantur.

Tercio scilicet dū quod explicat operationes mentis nostras sic
 a logica. sunt enim voces imaginis quaedam sensibiles in
 intellectu nostrarū in quibus clarius elucet quā in seipsis
 Logica igitur aptatur vocibus maiori facilitate causa
 est facilius explicat ipsas met operationes intellectus. Unde
 nō tā considerat voces quā operationes in vocibus ita ut
 voces nō tā sint ipsū obiectū quā cōditio obiecti Logici
 In quo differt Logica à Rhetorica et Grammatica: nā hæc per se
 voces spectat, dirigunt enim et perficiunt in intellectu circa
 formationē et ornatū vocū illa vō dirigunt intellectū in su-
 is propriis operationibus quæ postea p̄ voces clarius expli-
 cat. Hoc posito probatur voces nō ēē obiectū p̄ se Logice
 1o Si quod per accidens spectat ad logicū nō ē obiectū p̄ se
 Logice, sed voces p̄ accidens spectant ad logicū ergo nō
 sūt obiectū p̄ se Logice. Minor tū ga voces spectant ad
 logicū tū quatenus explicat operationes intellectus quab
 per se Logica considerat et explicatur ē, tū ga postpositio-
 nes nostras dirigunt sine ulla voce quia nō pendet a
 vocibus, sunt illis priores. Unde hæc vōne voces spectant
 obiectū oīem scientiarū quia oēs scientiæ utuntur vocibus
 ad explicandos suos discursus. Secundo scientia quæ a-
 git per se de vocibus nō sūt eadē apud oēs gentes,
 sed Logica ē eadē apud oēs gentes ergo nō agit per
 se de vocibus. Minor patet tū inductione alia enim Gram-
 matica apud Hebræos, alia apud Latinos, alia apud Græcos ē
 sic etiā Rhetorica. tū, ratione, quia scientia sagax suū ob-
 iectū, sed voces nō sūt eadē apud oēs gentes ergo nec scia de
 vocibus. Quoniam vō Logica ē eadē apud oēs gentes, habet pro
 obiecto id quod ē eadē apud oēs gentes nempe operationes intellectus.
 Dicitur. Eo nō, quo res definiuntur, ita considerantur, sed oīa quæ
 sunt in Logica, definiuntur per voces, ergo etiā cōsiderantur
 sub vōne vocū. Minor patet, inductione q̄ Aristoteles, nomen
 et verbum, per vocē definiunt. Enunciationē et syllogismū p̄ oīem

in eis sunt quædam
 quædam sunt
 quædam sunt

differt Logica à Gram-
 matica et Rhetorica

Probatur secundum
 quod probatur

Tamen quædam sunt
 operationes intellectus

operationes nostras dirigunt
 sine ulla voce

Probatur secundum
 quod probatur

quædam sunt quædam
 sunt quædam

operationes intellectus
 sunt quædam

operationes intellectus
 sunt quædam

De notatione

demonstratione per syllogismum et si definitur quidem in
 logica operationes nostras quatenus explicatae vocantur, ita in
 reduplicatio quatenus, non reduplicat ratione formali rem defi-
 nitam sed tantum conditione sub qua definitur. Rude quod res
 vocat sunt necessaria conditione obiecti logici singuli et absoluti
 nam et in logica quatenus est doctrina et disciplina id est quatenus
 nam illa aliquid tradit vel adicit necessario utatur vocibus in co-
 siderata secundum se non necessario illis utitur potest enim logi-
 cus in se consideratus esse perfectus etiam mutus.

Secunda sententia est eorum qui asserunt obiectum logicum
 esse res omnes ita Georgii Agricola 2. de inventioe dialectica
 cap. 2. et a quo non nullum discrepat Sandenrus 2. dicit
 quatuordecim ultimam in solutione ad primum, et Antonius Rodericus
 in prologo in Sorbi: qui licet dicant logicam non solum agere
 de rebus, sed etiam de entibus rationis, volunt tamen per se agere
 de rebus et primis intentionibus, per accidentem vero de entibus
 rationis et secundis intentionibus.

Sed contra, quia res omnes sunt tantum obiectum remotum non
 proximum logicum. Quod est intelligas reuera id quod initio
 huius proxi dixi scientiam esse duplicem aliam quae versatur
 circa res secundum se acceptas explicando naturam proprietates
 et principia singularium rerum: aliam quae circa operationes huma-
 nas dirigitur. Illa dicitur speculativa, haec practica.

Dico ipsae operationes nostrae sunt res, ergo scientia, quae versatur
 circa illos, versatur circa res. Quia operationes nostrae sunt quod
 res, tamen a scientia dirigitur ipsas non considerat ut res sed
 ut bene vel male a nobis fieri possint. Unde secundum quod res
 sunt, id est secundum naturam suam reale pertinet ad scientiam specula-
 tivam, secundum quod vero fieri bene vel male a nobis possunt
 pertinet ad scientiam practica. Quia igitur logica sit scientia dirigens
 operationes intellectuales in sagittas ut immediate et proxime
 versetur circa eas, immediate vero et remote circa res omnes,
 in hoc sensu, quia operationes quas dirigit logica applicatur
 rebus omnibus.

Hoc posito proba res omnes non esse obiectum proximum logicum
 sed remotum. 1. Si iudicemus praeiudicio hoc modo Nulla scientia
 dirigens operationes nostras proxime res considerat sed logica
 est scientia dirigens operationes nostras. Ergo logica res proxime non considerat

secundo argumētū

Secundo considerare res, & explicare naturas rerū, sed Logica
ea nō explicat naturā colligens rei ergo nō cōsiderat res.
Minor, tū quia in Logica nihil traditur de natura celestium
& elementarū, mixtorū et similiarū, tū quia si Logica res cōs
ideraret superuacaneas essent alia scilicet, nā de rebus mā
terialibus metaphis tractat. Physica de materialibus
Genis nihil in Logica docetur aliud quā modus dirigendi
operationes intellectus.

obiecto 1

Prima obiectio. Logica disputat de oibz rebus ergo habet
pro obiecto oēs res. Antecedens ē Aristoteli, et patet, quia ex
locis dialecticis eruantur argumēta ad oēs res probanda.
S. Logica dupliciter considerari potest. 1. ut ē cōsideratio sci
entiarū et hoc nō per principia aliarū scientiarū disputat de
oibz rebus. 2. Per se, et ad ē auxiliata ab aliis scientiis, et sic
tāte modū disputandi de oibz rebus tradit. Logica p̄ se
nō nōdē quā includit in se alias scias habet pro obiecto res
oēs. Secundo aut nō nō ita. Secundo scilicet. Esto Logica ut est
auxiliata ab aliis scientiis disputet de oibz rebus, adhuc tū
nō sequitur ipsā habere pro obiecto res oēs, quia nō disputat
de oibz rebus ex principis intrinsicis et reals ut ipsarū rerū
sed tāte per regulas quorūdam gnāles cōsequentiā quā trahit
dūctur in Logica.

Secundo argumētū
i. utrumque aliter
tunc ut auxilia ab aliis

secundo 12 Logica ut
syntactis et aliis obiectis
secundo ut utriusque

obiecto 2

Secunda obiectio. Per Logica cognoscimus res oēs ex hypo
thesi habet pro obiecto res oēs. Si nō ita cognoscimus res
oēs per Logica quod Logica ex se nobis pariat earū cognitionē
sed quod nobis tāte dirigat et adiuuet in earū cognitionē.
Ex hoc aut sequitur proximū obiectū Logice esse cognitionē nō
scilicet quā dirigit, remota vō res quā cognoscitur.

et 5. mod.

Tercia obiectio. Hoc ē obiectū artificis et instrumenti
ut scriptoris et calami, fabri et mallei, sed Logica instru
menti scientiarū ergo idē erit obiectū Logice quod aliarū
scientiarū namque res oēs. R. Instrumenta sūt duplicia quorū
dā quā dirigitur ab artifice et applicatur ad opus, ut scri
ptor dirigit calamū, et talia idē habent obiectū cū artifice
quodā vō nō dirigitur ab artifice, sed ipsū potius dirigit
et talia pro immediato obiecto habent operationē artificis quā
dirigit nō ad opus. Ex hoc aut genere instrumentōne ē Logica
Ex his collige neque res oēs secundū se esse proximū obiectū Lo
gice ut probat ē, nec in probabile disputatiōne veniunt
tū quia

instrumenta duplicia

obiecta quā nō dirigit
aut ab artifice aut
instrumento dirigit.

et 3.

ut quia hoc modo sunt obiecta rationis logicae, modus enim dicitur
propterea de illis probatur est obiecta proxima, ut quia etiam sunt
obiecta inappropriata, cum logica non solum agat de rebus sed et
nisi in probabilem disputationem sed etiam et cadunt sub
tione demonstrationis. Negat ut subest secundum intentionem
bus seu operationibus intellectus, quia hoc modo non rebus, sed operibus
eundem intentiones vel operationes intellectus essent ad hoc obiectum pro:
ximum, non res sumptae hoc modo non consideratur per se, sed ut subest
secundum intentiones vel operationibus intellectus quare essent
remota obiecta seu secundaria, id quasi per accidens. Itaque nullo
modo res sunt proxima obiecta logicae.

inter obiecta inappropriata
logica non solum agat de rebus
sed etiam de operationibus
intellectus sed etiam ut
subest definitionem etiam
non solum.

Secunda sententia est eorum qui essent obiecta logicae esse
vel modum sciendi sumpto proprie modo sciendi proinde comprehendit
demonstrationem et definitionem ut Arabes Abicena in principio suae
logicae capitulo 2. Alfarabi in Alfarabi. et in Arabicis Latinis, ut re:
fert Fonseca 2. alibi: ca: 2. quae: 1. per: 7. Vel esse instru:
mentum sciendi vel potius cognoscendi ut sententia in questionibus
in Porphyrio. Quosdam in Proximum Porphyrio in Fonseca lib:
2. alibi: ca: 9. quae: 1. per: 7. et deinde in primo Priorum quae:
2. Vel esse demonstrationem facientem sive ut sententia videtur
Graecis. Alexander. Innotius innotius Filoponus partem innotius
dicitur. partem priorum. Vel esse syllogismum ut sentit deinde quae:
3. in Porphyrio. et alii quoniam nemo ait Alberti tract. 1. suae Logicae
c. 7. Vel esse argumentationem ut sentit Alberti tractatu:
propositionibus c. 7. Lovanienses et Caietanus, in principio Innotius
dicantur. Et ea sententia Alberti. tribuit Avicenna. Alfarabi
et Alfarabi. Etiam Avicenna c. 12 et Alfarabi: ca: 1. et 2. voluit
non argumentationem solum sed etiam definitionem per se ad logicam per:
tineret.

quidam obiecta
obiecta logicae esse vel
modum sciendi sumpto
proprie modo sciendi.
vel instrumentum sciendi
vel cognoscendi.

vel esse demonstrationem
facientem sive.

id esse syllogismum

vel esse argumentationem

vel non solum argumentationem
sed etiam definitionem per se.

Sed contra, quia negat demonstrationis negat syllogismum nec ar:
gumentationem (de modo sciendi et instrumentum sciendi vel cognoscendi
dicitur infra) est obiecta logicae. Probat: quia haec non comprehen:
dunt omnia quae continentur in logica. Demonstratio enim non continet
vel syllogismum Topicum nec alias species argumentationis sicut
entimena inductionem et alia. Ita definitionem divisionem emen:
tationem quae licet aliquo modo possint referri ad demonstrationem, tamen
alia per se extra demonstrationem sunt modi sciendi et considerandi
debet a logica. Item demonstratio non continet syllogismum qui est
eius genus nec argumentationem quae est genus syllogismi. Unde probatur

demonstratio non continet
vel syllogismum Topicum

Demonstratio revocanda est ad syllogismum & argumentationem
 tamquam species ad genus quod est contra. pro obiecto enim sua
 statui debet supremum genus quod est in ea scilicet. Syllogismus est
 ne combat oia quia ne combet argumentationem quae est eius genus
 nec alias species argumentationis. neque definitionem, neque divisionem
 neque enumerationem quae tamen secundum accepta sunt instrumenta sciendi.
 Item argumentatio non comprehendit divisionem, definitionem enumerationem
 definitio enim est est genera argumentationis est distincta instrumentum
 sciendi quatenus explicat naturam definiti. Enumerationis extra argu-
 mentationem consideratur a logico et est quaedam attributio cuius
 de altero re.

Quarta sententia est eorum qui volunt ens rationis esse ob-
 iectum logicae, hanc videtur tenere Avicenna in principio sua logicae.
 col: 1 & 2. et 1. sua alibi: c. 2. Averroes, q. alibi: comento 2. et
 in Epitome logicae Alberti: 1. alibi: tractu: 1. ca. 2. 8. Thomas q. alibi:
 lecti: 9. opusculo 42. de genere c. 4. et opus: 26. in fine, et magister
 Boetius de Trinitate et 1. logi: lecti: 20. quae sequitur Epitome in
 praefatione in libi. Alberti: Henricus de secundis intentionibus
 parte ultima c. 2. et 7. Bonaventura in initio in praedicamentis.
 Sotus quasi colina praemiale. et Thomista oes quatuor Bonaventura:
 ras et docet in eo quod ponit et ens rationis pertinere ad logicam
 dicendum a. 8. Thomas q. putat logicam esse tunc de secundis in-
 tentionibus quibus convenit non instrumenti cognoscendi.
 Est porro ens rationis est hic accipitur id quod advenit rationis per
 operationem intellectus. et ex hoc quod cognosco parietem resul-
 tat in pariete relatio quaedam rationis signi ad cognoscendum quia
 nunc refertur paries ad meum intellectum tunc ante non refertur
 Item cum affirmit pariete esse albi resultat in albedine relatio quae
 est ratio ad parietem tamquam praedicatum ad subiectum, et in ipso pa-
 riete resultat relatio tamquam subiectum. Haec autem entia rationis
 debent considerari posuit. 1. secundum suam naturam et sic consideratur
 a metaphysicis: cuius est considerare ens quatenus ens, et quiddam parti:
 cipat naturam entis. Secundo quatenus sunt instrumenta cognoscendi
 seu quatenus deducunt nos in cognitionem reistarum operationum intel-
 lectus. Et sic dicit Thomista ens rationis considerari a logico ut
 probare duobus praecipue argumentis. 1. quia quatuor tractantur
 in logica sunt entia rationis ut genus, species, subiectum, praedicatum
 syllogismus enumeratio, et sequens et ergo logica debet pro obiecto
 esse ens rationis. 2. illud respicit logica pro obiecto per quod
 perducitur ad sci-

pro obiecto sciendi
 debet habere genus quod
 est in ea scilicet
 syllogismus est eius

argumentatio est natura

enumeratio est extra argu-

quidam agunt
 ens rationis obiectum

quod sit ens rationis

1. secundum suam naturam
 2. secundum suam operationem
 3. secundum suam instrumentum

probat duobus praecipue argumentis

10
 perducitur ad sui finem nempe ad dirigendos operationes intellectus
 sed hoc per Entia rationis diriguntur. Ergo Entia rationis quatenus
 dirigunt operationes intellectus seu quatenus est instrumentum co:
 gnoscendi est obiectum Logicae.

Quod si a Thomistis petas, quomodo Entia rationis dirigat opera. Obiit
 finis intellectus. Si dirigere tamquam signa operationi, dicit enim
 ex rectitudine umbrae cognoscitur rectitudo soli, ita alia ex re:
 certitudine Entia rationis cognoscitur rectitudo operationum intellectus.

Ita sicut ad quodlibet corpus segetur umbra illi corpori convenienter
 ita ad quolibet operationem intellectus, resultat in re, proprium
 quoddam Entis rationis, indicans nobis illam operationem. ex. si affirmo
 aliquid de aliquo, statim resultat in re, relatio praedicati et subiecti,
 indicans meam affirmationem internam. Si per ista relationes resultat.

tunc ad meam cognitionem, convenienter rebus, velut quod est convenienter
 erit mea cognitio in miris mala. Ita per ista relationes resultat.

sub dirigetur hoc modo si enim ad meum discursum resultaverint
 in re sub relatione rationis quae debent resultare ad bonum discursum.
 sunt, et quae explicatur in structura Syllogismi, tunc ex parte termini
 noni quae ex parte propositionum, bonus erit discursus, si namque
 dirigo meum discursum respiciendo tamquam ad idem quoddam Entia
 rationis regita in bono syllogismo.

Haec sententia Thomistica mihi nulla modo probatur et valde
 rationibus potest confutari. 1.º quia Entis rationis non congruit dicit
 oia quae considerantur in Logica Ergo non est obiectum Logicae
 Antecedens, quia multa considerantur in Logica quae non sunt Entia
 rationis ut substantia. Quales sunt. Qualitates ut Propositionis, Affirmatio,
 negatio. Conuersio propositionum Equiualentia, oppositio, Syllogismus.
 Selectio, Consequentia, Argumentatio cum suis speciebus. Denique quae
 cumque docet Philosophus in libris post de demonstratione realia.
 sunt, ut quod demonstratio quod situm, quod debeat esse ex primis
 veris indemonstrabilibus, notioribus, causisque reclusis
 et alia quae plurima. Tunc quod et modi Syllogismi, quae for:
 tasse videntur Entia rationis ab intellectu exegitata, nihil
 aliud sunt quam ipsi veluti modi discurrendi reales, quales sunt in
 intellectu nostro.

Secundo. Quia Entis rationis ut Thomistae ipsi fatebuntur
 non spectat ad Logicam quatenus dirigit operationes intellectus
 at hoc Entis rationis nulla pacto dirigit ergo non potest statui

Ad hoc quod dicitur
in principio operantis

quod si in ratione sit

propter hoc quod dicitur
in principio operantis
et hoc quod dicitur
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

quod si in ratione sit
in principio operantis

pro obiecto Logice. Alioquin, si ignorare non potest dirigere nos
in cognitione, sed ex rationis est ignavis nobis operationibus Ergo
non potest nos in eis dirigere. Quod sit ignavis proba. Ad hoc
enim rationis sit recte, et tunc, quod regit bonis ac. dicitur
non possit aliter cognoscere quia ex ipso bono dicitur Ergo sic est
nobis notior bonis entibus rationis et potius per illud debet cognoscere
bona entia rationis quam contra, si bona entia rationis boni di-
scerni. Unde potius per conditiones reales boni dicitur debet di-
rigere operationes meas quam si entia rationis. Quare et recte
adnotavit Boetius hic modus fuit invenienda Logice, adducto.
verum Philosophi se aliqui errare, aliqui non errare, quod poterant
animadvertere ex conformitate suorum dicitur, cum experientia re-
rum scilicet et cum consensu aliorum bonum praeque praelectione.
Deinde propter hoc non poterit notare in illis dicitur, rebus quam modum di-
scernendi sensus, tunc quod dicitur illis dicitur, quod adverte,
rat esse malos atque ita notatis proprietatibus boni dicitur,
et defectibus malis, expressa tunc est coniunctio cognitio modi
et proprietatum quas regit bonus dicitur. Unde ante entia
rationis dirigere dicitur si cognitioni modi et proprietatum quas re-
git bonum dicitur et hanc cognitionem habita esse illa a:
animadvertentia Philosophorum supra dicta. Post hoc autem adver-
terit ^{propter} quod entia rationis per bonum dicitur rebus adverte
ant, ita quod per malum atque ita cognitio est ens rationis co-
sueque malum vel bonum dicitur. Quare pro hoc dea rationis dicitur:
sue in Logica non sit statuenda entia rationis, sed dicitur et bo-
nis dicitur cum omni suis conditionibus et proprietatibus quas co-
ditiones expliciter in Logica: cum agitur de constitutione syllogi:
sui in certa figura et modo ita et modi figurarum sint quasi
dicitur de directione dicitur seu tertia operationis proportionati
intelligi etiam modo de directione appropinquatio et compositionis ide-
grima et secundum operationis. Confirmatur primo quia non possumus co-
gnoscere an aliquid ens rationis sit recte et convenienter rei nisi
ex ipso bona operatione ad quam resultat, non ac. ens rationis recte
quod consequatur bonum syllogismum non possumus cognoscere esse re-
ctum nisi ex ipso bono syllogismo seu dicitur recte et prior est quam
illud ens rationis quod ad illud resultat, ergo potius ex ipso bono

significatio operantis

II.

Distingue cognosco autem rationis recta quae est contra. Confirmatur
 secundo. Quod posterius est et posterius cognoscitur non potest esse
 directum eius quod prius est et prius cognoscitur. Sed ens ratio
 est posterius operationibus intellectus cui consequenter ad illas et po-
 sterior etiam cognoscitur, nam ex eo cognoscitur esse rationis quod est.
 sequenter ad operationem rectam. Ergo prius cognoscitur operatio recta
 quae est rationis recta et consequenter est ratio quae est poster-
 rius, et posterius cognitum non potest dirigere operationes. Confirmatur
 tertio. Quia ens ratio, est cognitum longe difficillimum et sa-
 tis ex tot difficultatibus, circa ipsum, adeo, ut non pauci non sine ma-
 gno dubitent, an sit ratio. Operatio vero intellectus qui
 per se habet a nobis genere quodam cognitionis interno, ita ut illis
 dubitare non possumus. Quare potius debent dirigere operationes no-
 strae per se habet, quam per rationem. Confirmatur quarto. Quia nec
 moralis scientia dirigit operationes voluntatis per se habet, quae
 et ea sequitur, sed prescribendo modum rectae rationis quae debet
 instare.

Ens rationis posterius
 operationibus

Ens rationis est difficile
 et non pauci non sine ma-
 gno dubitent

Operatio intellectus qui
 per se habet a nobis genere
 quodam cognitionis interno

Quia nec
 moralis scientia dirigit
 operationes voluntatis per se
 habet, quae et ea sequitur

Tercio. Ego ens ratio dirigit operationes intellectus ad he-
 bi non potest statui pro obiecto Logicae, sed operatio dirigit.
 biles. Ut patet Primo. Quia obiectum artis dirigere non est id quo diri-
 git, sed id quod dirigit, et inductione constat, nam obiectum medicinae
 non est Pharmacia quod fit sanatio, sed anima sanabilia quod sanatur.
 obiectum fabri lignarii non est securis, sed lignum quod per securis tra-
 ctatur. Obiectum fabri ferrarii, non est malleus, sed ferrum quod per ma-
 leum artificem tractatur. Obiectum sancti moralis non est virtus
 aut preceptum morale quod dirigit bonum sed ipsum bonum quod bonum
 est et sic in reliquis. Sed Logica est ars directiva ergo
 non debet pro obiecto ipsi ens ratio quod dirigit sed potius ope-
 ratio quae dirigit. Secundo. Sed statui est pro obiecto lo-
 quatur, ad quod non vocatur, sed ad operationes intellectus, oia ve-
 ro vocatur, etiam ipsum ens ratio, ergo operationes, et non ens ra-
 tionis sub statuenda pro obiecto. Minor igitur ens ratio est
 effectus, quia, signum et medium operationum intellectus, et effectus
 ad causam, signum aut signum vocatur. Ergo et, ens ratio non re-
 citur ad operationes, sed gloriatur in, quod passio ipsi subiectum. Et
 enim ens ratio quod pertinet ad operationes. Tercio propter quod
 in quod est tale et illud magis. Sed ens ratio, propter operationes
 intellectus dirigibilis statuitur pro obiecto Logicae Ergo magis

Inter 1.

Obiectum artis dirigere
 non est id quo dirigit sed id

Obiectum medicinae

Logica est ars directiva

Ad operationes non vocatur
 ens ratio, ergo operationes
 et non ens ratio

Ens ratio est effectus
 quia, signum et medium

Ens ratio quod pertinet
 ad operationes

si res non habet obiectum
necesse est

neque umbra, sed et
corpus vel in igne repositum
tunc in igne, est dicitur
esse in igne, sed ignis
fuit et corpus ignis.

unde afferunt
operari: Logici hoc opus
magis adhibere debent
tamen non debent.

conceditur quod
non dicitur de his.

pro se quod quidam
amantur

tunc autem de his
non est in ista res.

statuenda sunt ipsae operationes ut dirigibiles pro obiecto. Quia
quia tunc ratio non sub alia ratione formati ponitur pro obiecto nisi
quatenus est directum operationum intellectus. Sed quod id est quatenus
non est intrinsecum. Quarto demum, ut similitudinem ipsam in
ipsa rebus, atque ad ea revocantur se habet. Est ratio
ad operationes intellectus. Sicut se habet umbra ad stillam vel imaginem
speculo ad corpus quod representat. Sed si quis intendere ex rebus
umbrae investigare naturam stillae, aut ex qualitate imaginis appa-
rentis in speculo qualitate corporis representati non debent ibi pro
obiecto principali vel umbra vel imagine. Sed stilla inducit pariter
vel corpus representatum et imaginem. Ergo ad Logicos ex rebus
ne entium rationem, investigat rebus operationum, non debet habere
ipsam rationem pro obiecto sed operationes quoniam rebus inue-
niunt. Et ex dictis patet id utriusque firmum. Thomistarum.

Quinta sententia est eorum qui dicunt obiectum Logice prope
tunc peragitur intellectus non sicut dirigibiles ad res sed ad
res naturales et proprietates sine errore. Haec sententia videtur esse
J. Thomae in praefationibus in prima de inter: et in l. posteriori.
ubi querens ex professo quidnam sit obiectum Logice, dicit hoc
operationes intellectus. Et etiam Giddi in l. post: in tunc et ubi
multis hoc explicat. Ad hoc etiam sententia rationabiliter videtur
non vni posse. Quia et alii autem graves qui dixerunt Logice
in sermone de omni non censendi sunt intellexisse hoc de operatione sicut
est explicativa operationum mentalis. Sic etiam illi dixerunt obiectum
pro argumentatione vel syllogismo nam hoc forte sunt loci de ob-
iecto generali. Item illi qui dixerunt esse instrumentum sciendi
vel cognoscendi ut infra ostenda. Item haec sententia est in com-
muni omnium fere rationum.

Ad hoc. Obiectum per se proximum et adequatum Logice sunt
operationes intellectus in quatenus dirigibiles sunt in ordine ad cogni-
tionem veri et sine errore exerceantur. Haec assertio est quinta sen-
tentiae et probatur l. ex reputatione aliorum sententiarum. Et ex pluribus.

Prima quia operationibus intellectus quatenus dirigibiles sunt
conferunt omnes conditiones obiecti. Ergo sunt obiectum adequatum
et antecedens. Nam quod intellectus ut dirigibiles, est genus quod:
scilicet et alia definiuntur et habere sex proprietates. Primum ad hoc
obiecto ita specificatur Logice ut dirigatur ad alia facta
habet enim hoc obiectum materiale, hoc est ipsa operationes

intellectus rationis.

in intellectu, tunc formale, hoc est eadem quatenus dirigibiles sunt
ut sine errore exercatur nulla enim alia scia propter logicam
quae sub hac ratione operationis intellectus non considerat et infra deinde
satisbit, et ad directionem operationis praedantur quatenus in logica
trahatur. Praeterea hoc obiectum est genus quoddam nam principia
specie ac passionem consideratur in logica. Specie operationis sunt
1^a, 2^a, et 3^a operatio. Species prima operationis sunt termini singuli. Species 2^a sunt
omnes et coniunctio ad definitio. Species 3^a sunt operationes sunt affirmatio et negatio. Species 2^a sunt
nam enunciatio singula et universalia. Species tertiae sunt syllogismi
Inductio latine nomen. Exempla. Principia syllogismi sunt propositio
Principia Propositionis termini. Multae etiam proprietates de
atque his demonstratur in logica confirmatur. Quia illud est obiectum
Scientia quod per se primo consideratur in scia, et in suis partibus
explicandis tota scia cura consumitur, sed logica primo per se
considerat operationes intellectus ut dirigibiles sunt per seipsas
in ordine ad res et tota logica consideratio in eis explicandis
consumitur Ergo. Minor. Quia si per se tota logica discursus
diligenter consideretur totus consumitur in dirigendis distributionibus
in ordine ad res quae ipsis subsunt. Hic in libro traduntur
et prima logica pars agit de 1^a operatione, de de eius ma-
teria id est de rebus utique quatenus saltem imperfecta cognitio mi-
nistraria et ad directionem primae operationis. In libro autem de sophis-
tis sunt secunda logica pars, traditur perfecta cognitio enunciatio-
nis, quae nihil est aliud quam secunda operatio intellectus id est iudiciu
consequens praedictum cum subiecto per affirmationem vel dividentem per
negationem. In reliquis duobus libris tamen analyticis quae logicae et de-
monstrativae tertiae logicae pars continetur agit de argumentatione et de pro-
prietate tertiae operationis intellectus tradendo modum quo recte fiat in
determinata forma et materia. Ergo tota logica cura consumitur
in tradenda triu intellectus operationum directio. Id est notan-
terentia rationis quae per ordinem ad ipsas res quibus conveniunt
definitiones quae a logica traduntur ut definitio generis species syl-
logismi etc. Si recte consideretur ut supra attingitur.
Quidnam, an Entia rationis penitus excludatur ab obiecto logicae
per se non penitus excludi. Adiecto enim ea ad logicam pertinent sed
secundario, primario enim directio operationis fit per res reales
operationes autem explicatae est. Quia tunc operationes conjunguntur Entia
rationis triqua effectus signa et indicia ipsarum hinc fit ut possit
illis uti sapienter in ordine ad suum obiectum id est ad directionem

Nulla scia propter logicam
quae operationes intellectus

hoc obiectum est genus quoddam
nam principia specie ac passionem

Species 1^a sunt termini singuli
Species 2^a sunt omnes et coniunctio

Species 3^a sunt operationes
nam enunciatio singula et universalia

Quia illud est obiectum
Scientia quod per se primo

discursus
in dirigendis distributionibus

in libro traduntur
et prima logica pars agit de

perfecta cognitio enunciatio-
nis

Id est de rebus utique
quatenus saltem imperfecta

operationis intellectus
tradendo modum quo recte

Id est notan-
terentia rationis quae per ordinem

Id est de rebus utique
quatenus saltem imperfecta

Id est de rebus utique
quatenus saltem imperfecta

Id est de rebus utique
quatenus saltem imperfecta

operationū triqua lignis gubda et mōi hīs aūt, nō triqua ob-
iecto, ita tñ, ut prius rectificentur entia ratiōis per operatiōē
deinde ad sic rectificata applicentur ad dirigēdas aliquo modo alias
operationes.

Ex his constat quod sciendū sit de illa scientia quae obiectū
logice facit infernū seu modū differēdi seu sciendū (Quis-
late vocabulo sciendū) seu cognoscendū quā de se habet. Item: 2. scilicet
ca: 3. quod: 1. nec: 5. videtur enim a nostra nō differre: nō
infernū seu modū differēdi, sciendū aut cognoscendū intelligi
ut dicitur ait Fonseca, oratio mentalis quae cognoscit ex cognitiōe
aperitur. Oratio aut mentalis nō aliud fuit quā ista
operatiō intellectus et ita ipsemet aperte ibi docet. Hinc
ad emendatā ratiōē critica constituta esse vni dirigēdis pro-
priis actibus ratiōis praeceptis aperiari, quod etiam auctoritate
S. Thomae confirmat quā nō supra adduximus.

Prima obiectio. Physica propriū ē agere de directis operationibus
intellectus ergo nō logica. Respondetur. Eiusdem scilicet ē agere de re
de modo naturali rei, sed Physica agit de operationibus intellectus ergo
et de modo naturali earū, qui nō ē aliud, quā directio ut scilicet fiat
talī modo quā debet fieri. De illius operationibus intellectus differt potest
a Physica, tunc enim docet qui et qualis sit ista modus nō se ut ai-
gravit de intellectu fiat per species intelligibiles, an intellectus possit
se reflectere supra se. Secundo Practica et in ordine ad directio-
nē hoc ē quatenus hūc rectū modū possumus assequi in nobis opera-
tionibus, seu quatenus illū possumus eis applicare et sic nō potest
considerari a Physica quod probō, quia Physica cū sit scia spe-
culativa quod considerat debet considerare sub ratiōe speculativa
alias excideret ratiōem formalem sui obiecti, at, considerare mo-
dū operationis in ordine ad directionē, nō ē considerare sub ratiōe
speculativa sed sub ratiōe practica, ergo talis consideratiō nō spectat
ad Physicā, speciat igitur ad Logicā quae tradit modū vniūque
haberi modū in operationibus assequamur et exprimamus. Similiter
quid ē in obiectis artium nā in statuā, ac. quod ē hūc substantia
statuā, siue quantitas, siue figura, ē consideratiō Physica
oīa enim haec sunt entia Physica sed diversa tñ ratiōe hūc po-
nent ad Physicā et ad artē statuāriā nā ad Physicā sub ratiōe
speculativa Physica enim considerat essentiam quantitatis et figurae

Secundo se ad

huius rectificationis
entia ratiōis per operatiōē

intelligitur quod
ratiō obiecti hūc
infernū seu modū
sciendū aut cognoscendū

quod nō intelligitur
infernū

quod sunt Mentales
nō

Logica de emendatā
ratiōe critica constituta ē

etiam ex parte rei, de
speculativa, ratiōe naturae

huius hūc in
ratiōe naturae

Physica nō sit scia specu-
lativa, quod considerat de-
bet considerare sub ratiōe
speculativa

Quid ē in obiectis artium
nā in statuā, ac. quod ē hūc

secundu se: ad utraq ob statuariā spectant sub vne practica
 quatenus nimiru illa quantitas et figura possunt p vram operationē
 applicari et accommodari huic materiae artificiosae. Circa
 ergo c scia agere de re et de modo suo speculative, nō eiv:
 dem ob scia c agere de re et modo practice, at Logica
 agit de mō operationū nō speculative sed practice.

scia c scia
 agere de re et modo
 speculative
 practice qd nō eiv:
 de.

Secunda obiectio Eade scia nō potest eē simul realis
 et rationalis sed Logica simul c realis qā tractat de realit:
 ratione operationū, et rationalis qā tractat de entibus vniū
 uti docuimus. Ergo nō sit realis et rationalis eē scia quādam:
 possibilis. **Q. Primo per instāā.** Metaphysica c scia realis cū
 tñ tractat tā de ente reali quā de ente vniū utriusq enim
 entis naturā et proprietates cōsiderat. Intellectus etiā sim:
 pter eē potentia realis cū tñ surgetur tā circa entia realia
 quā circa entia vniū utriusq enim cognoscit et sēp obiecto
 licet illa pīncipaliōe sūt secundariō. **2. q. Logica potest dici**
 scia rationalis nō qā agit de entibus rationis sed qā agit de
 operationibus intellectus quae sunt ratio at entia intellectus
 qui dī rō. Et re autē hoc nō sciam rationem c esse realem
 cū eiv obiectū id est operationes vniū sit vera Ent reale
 Sed qā per sciam rationem solet cōmuniter intellgi scia quā
 habeat pro obiecto Ent vniū, ideo **2. 3. Logica simpliciter**
 dicenda cē sciam reale nō rationalem, tñm. quia pīncipale
 eiv obiectū Ent c reale nāpe operationes intellectus dīn:
 gibiles. Entia vō rationis sunt tantū obiectū secundariū,
 denominatio vō scia fit ā pīncipali obiecto cū qā de ipsis
 met entibus vniū tractat reatv, cōsiderat enim ea nō qua:
 tems sunt entia vniū sed quatenus dirigūt reatv operationes
 nras. Quare etiā ex illa parte qua tractat de entibus vniū
 tronis cē scia realis

Logica agit practice.
 scia nō potest eē
 simul realis et rationalis.
 2. q. 3. instāā
 Metaphysica
 tractat tā de ente reali
 quā de ente vniū utriusq
 enim
 Intellectus etiā sim:
 pter eē potentia
 realis cū tñ
 surgetur tā
 circa entia realia
 quā circa entia
 vniū utriusq
 enim
 Logica potest dici
 scia rationalis
 nō qā agit de
 entibus rationis
 sed qā agit de
 operationibus
 intellectus
 qui dī rō.

Logica simpliciter dicenda c
 scia realis nō rationalem
 quia eiv obiectū pīnc:
 cipale est Ent reale nāpe
 operationes intellectus
 dīn:
 Entia rationis sūt tñ
 obiectū secundariū

Dices Si Logica c scia realis cur Philosophus illā nō nu:
 merat inter scias reales 6. Met: ca: 1. et 11 Met: Summa 3.
 ca: 1. **Q.** Quia ibi Philosophus loquebatur de scientiis p se
 quae nō sunt instrumentariae ad alias scias, Logica autē c cō:
 mune instrumentū scientiarū aīem.

QUESTIO QUARTA. AN LOGICA SIT VERE ET PRO- PRIE SCIENTIA.

Logica esse sciām sūcto latē scia nomine progrediēz cognitōi,
presertim intellectu, indubitātē ē. quēstio Ergo ē an sit verē et pro-
prīe scia sicut dicuntur Per se vel Metaphysica cō sōm Et quoniam
huc difficultas induit alias duas, an scilicet Logica sit facultas verō
idē simul cū illis per breues dubitationē decidetur.

PRIMA DVBITATIO. AN LOGICA SIT FACULTAS.

Asseruit Balduinus. q. 7. Logica. probat tū ex Physicis 1. h. 2. q. 4.
asserit. Dialectica v. h. 2. cōtēnēt nō ē tractandus ut scia sed
ut facultas. tū ratiōe, quia facultas ē illa quā possumus in opē,
sed per Logica possumus disserere in utraqz parte pro et contra
Ergo Logica ē propriē facultas.

Nota pro solutio ē. Facultatis nomen dicitur asserpani posse 1. b. 2. c. 1.
pro quacūqz re dātē facultatē et potestātē ad aliqd efficiendū id
est pro quacūqz re quā aliqd possumus. Quo pacto qd dīcūtis
et potētis et habitibz quibzqz multū possumus idē bōc oīa
lato nodo facultates appellari solent. 2. propriē pro quāda po-
testate seu habitu, quo possumus in utraqz parte, cū enim facultas
si cūm vocabulū attēdamus sit id quā aliqd facere possumus,
illē nō plus possit q potest in utraqz parte quā q tātū in vna,
hinc factū est, ut illē scia et artes, quibz possumus in utraqz parte
te antonemascere et propriē facultates vocentur. Huiusmodi
ē Rhetorica quā suadere v disuadere potest. Hic ergo secūdo
nodo dubiū hīc ē an Logica sit propriē facultas nā primo mō
nillū ē dubiū.

ASSERTIO. Logica propriē loquēdo nō ē facultas. Probatur. Quia
facultas illa propriē ē cuius praecepta et finis sunt in utraqz par-
te, sed praecepta et finis Logicae nō sūt huiusmodi Ergo Logica
nō ē propriē facultas. *Silicet.* quia oīa praecepta Logicae
referuntur ad dirigēdas operatiōes intellectus in ordine ad cogni-
tionē solā, essent aut in utraqz parte si essent ad cognoscē-
dū et nō cognoscēdū & sicut Rhetorica dī facultas quia ē ad
disuadēdū et persuadēdū Unde quia sicut illa Logica quā de probabili-
bus

et opus quod se relinquit
facere

habet et ab ipso quod se
relinquit

propter logicam non quod
habet modo

non enim facere quod facit
non

quod est proprium

logica est una in aliis
artibus quod facit

non enim est una in aliis
artibus

non enim est una in aliis
artibus

non enim est una in aliis
artibus

non enim est una in aliis
artibus

forma aliqua in materia externa ut facere statuam imaginem. et
altera ex parte operis facti ut scilicet post se opus relinquit non
enim sufficit operatione esse externa ad hoc ut dicatur facta sed
necesse est etiam ex parte, ut post se opus relinquit id quod expresse ve-
nit Philosophus 1. magistri Alvarii c. 33. ubi etiam arte Cuius
sandi non vult esse arte propria, solum ex eo, quod non relinquit vltu-
opus unde magis ea refert inter sanctas actiones quam inter factivas.
Confirmatur. Quia propterea non dicimus facere, locutione, ambu-
latione, quia per istas operationes nulli opus relinquitur licet sint exter-
na. Cum igitur logica non consistat circa operationes externas relin-
quendo opus sed circa internas nempe intellectus quia nulli post se
opus relinquit, per se loquendo, sequitur logica proprie non esse
factivam nec directivam fabricationis et consequenter non arte.
Prima obiectio. Logica est habitus ad rationem faciendam ergo est ars.
Hec cadens, quia sciat cum ratione syllogizans. Quicquid, logica non facit
syllogizans sed tantum tradere aliis scientiis modum faciendi. **Contra.**
Logica multa demonstrat de suis obiectis sed demonstratio est syllo-
gizans ergo logica facit syllogizans. **Se.** Logica facere syllogizans
sumendo latius nomen facere, quatenus idem sciat quod operari, at
in definitione artis facere sumitur scientia et explicatio est pro opo-
ratione externa relinquitur opus.
Secunda obiectio. Cognitiones quae habent eundem modum procedendi
quod habent diversas materias continentur sub eodem genere ut pri-
us in duobus, eadem enim est ars statuaria quae movet formam
statuariae in marmor et in lapide africano, licet maxime hylagides
opere differat, sed logica debet eundem modum procedendi quem habent
aliae artes quia cum logica quae aliae artes procedunt perficiendo
vel dirigendo suas materias. Ergo licet alia sit materia logicae alia
artium, continentur tamen logica sub eodem genere sub quo aliae artes
hoc autem genus est ars in communi. Ergo logica est ars.
Se. Modus procedendi potest esse idem ad genus proximum vel remotum
ergo artes conveniunt in uno modo proximo generico procedendi
nempe perficiendi et tractandi materiam corpoream, at debet etiam con-
venire in uno genere proximo artium, logica autem cum artibus convenit
in uno modo procedendi generico sed valde remoto nempe in dirigendo
operationes, atque adeo convenit etiam cum artibus in genere non proximo
sed remoto, hoc autem genus non est ars sed habitus directivus in communi
Est ergo habitus directivus in communi tamquam genus habens pro

hic de gen

quod si dicitur quod
propter hoc quod
propter hoc quod

pro cognitio certa et evidens rei necessaria, per se et necessaria
causae propter quod non est, et sic sumitur idem dicitur scire, id est: scire
est distinguatur non solum a propter hoc quod scire, sed etiam ab arte, scire
et aliis quae non sunt proprie scire. Hoc tamen demum accipitur adhuc
propter hoc quod sola cognitio speculativa et excludit quaecumque scientiam
et cognitio propter hoc quod se sumitur 6. Et hoc: 3. id est: ubi ex
professo separatur philosophus omnem actionem et actionem a scire
in his quae variis acceptationibus scire quatuor priores sunt
scata et propriae duae vero posteriores propriae et propriae, quatuor
propriae ultima.

itaque si dicitur quod
scire hoc quod

scire quod non est dubium de scire in quatuor priores acceptationibus
scire certi est logica est scire. Sed est dubium de scire in quinta ac-
ceptione est logica, eo facto quod scire scire. Est etiam dubium de scire
quinta acceptatione, an ea sit satis ad hoc ut scire et proprie logica
sit scire, an vero etiam vagatur ut sit propria sui et speculativa ut in sexta
acceptatione sumitur nomen scire. Et in hoc solum differant auctores primi
et secunda sententia, quod illi putant scire accipi proprie solum scire non
et quia ostendit logica non esse propria sui nec speculativa, ideo ea re-
citant a nomen proprie scire. Si vero putant, quod licet ad nomen scire
speculativa vagatur, ut sit propria sui, tamen accipitur scire nomen sexto
non id tamen non esse necessariu ad nomen scire propriae id est: in
nomen ut agitur sit a speculativa et practica: sed tamen esse de:
necessariu ut sit cognitio certa et evidens rei necessaria per se et
niginta acceptatione sumitur nomen scire. Et cum logica habeat
hoc quatuor non sit speculativa vere esse et proprie scire quod
etiam nobis probet.

ut si dicitur quod
scire hoc quod

Assertio logica est vere et proprie scire hoc quod scire est au-
torum scire sententia. Propter id. Illa cognitio quae habetur per
demonstrationem est vere et proprie scire. Sed logica habetur
per demonstrationem. Ergo est vere et proprie scire. Maior patet ex
1. parte, c. 2. ubi dicit Philosophus demonstrationem esse diligenti-
facientem scire. Et Confirmatur. quia scire est vere per propria cau-
sa cognoscere sed demonstratio facit nos vere cognoscere per propria
causa ergo facit nos scire. Et sane cum ibi Philosophus ma-
ni vere scire et demonstratio definitur in hoc ut vere ac
propria scire et in 1. Philosophi: id est: licet non arbitramur scire
omnibus, cum proprias rei causas et principia cognoverimus.
Necesse vero scilicet quod logica cognitio habeatur per demonstra-
tionem. Et aperte. quia scire sit in logica quae demonstratur ut

quod scire sit
scire hoc quod

quod demonstratur

Quod demonstratio faciat scire, quia procedit p causas; quod
singuli modi figerant recte concludant, quia nō tūc illis nō.
tūc nō pīncipiis dīcī de dī, o dīcī de nullo; Quia et illa pāb
Logica quā de syllogismo probabili et sophistico tractat bā.
ut suas demonstratōes, demonstrat enim quod syllogismus Topicus
optimū figat, qā procedit ex probabilitatib, quod sophistico qā
qā at errorē qā procedit ex falsis. Multa etiā demonstrātur
in Logica de Conversioe propositionū de oppositōe de suppositōe
de reductōe syllogismi. Item preter demonstratōes in Logica
sunt etiā definitōes multa et pīncipia p se nota ut illa dīcī
de dī o dīcī de nullo. Confirmatur. Scientia proprie est habi:
tus certus et audax rei necessariē p propria etiā ut dīcitur ex pī:
loso 1 post; et explicatur bene a Toletō in fundamētō pīmo
sed Logica ē aliusmodi Ergo ē proprie scia. Miror quia Logica
ē habitus certus et audax rei necessariē p proprias causas, quia syllogismi demonstratōis, et aliorū quā pāb arte dīcī de
quibus demonstrat pīncipiis p proprias causas et ea sūt oī nō
certa nec possunt aliter se habere. Nā ut. impossibile ē
quod syllogismus in bona figura et modo nō nō tūc pīncipiis
illis dīcī de dī ac quod nō recte concludat, quod demonstratō
nō cōstat ex pīncipiis et immediatis, quod nō quic sciat, quod syl:
logismus Topicus nō cōstat ex probabilitatib, quod nō generat
opinionē ac. Secundo. Nisi Logica sit perfecta scia nulla
scia erit perfecta. pī sequela. Oīs scia fundatōr in duob, pīmo
imperfecta cognitōe pīncipiōrū ex quib dīcunt quā conclusōes
tūc in perfecta cognitōe modi dīcunt dīcunt conclusōē ex pīnci:
piis. Pīmū habetur ab aliis scia hīs. Saccidit a Logica nō
Ergo Logica sit perfecta scia alia scia nō erit scia perfecta
Tercio. Oīs habitus intellectus tēper verus ex pīncipiis. T. C. C.
c. 3. aut est scia quā ē habitus demonstratīvus, aut intellectus qō habi:
tus pīncipiū pīncipiū aut sapientia quā est habitus tā pīncipiū
quā conclusōē, aut prudentia quā est habitus actīvus, aut deniq
arō quā est habitus passīvus. sed Logica nec ē ars nec prudentia
nec sapientia nec intellectus ergo erit scia, nec dīcāt, Logica
nō fuisse cōprebēta illa dīvisō quia est habitus instrumentalis
rām, cōprebēnduntur oīs habitus tēper veri cū ergo Logica sit
talis quia ē habitus demonstratīvus debet p se cōprebēdi. Nā
dīcāt etiā p se Logica reduci ad sciam tāquā instrumentū pīncipiū
quia tā p se est membrū dīvisōis sicut alii habitus, est enim

quia syllogismi demonstrant

scia Logica sit perfecta
scia nulla scia erit perfecta

In perfecta cognitōe
pīncipiū

In pīncipiū pīncipiū

habitus intellectus

quā ē scia
scia nō pīncipiū
scia pīncipiū
scia pīncipiū

Logica sit instrumentū
pīncipiū

habitus per se temper crees debet ergo per se contineri sub
scia no p accidere no.

habitus per se temper crees debet ergo per se contineri sub
scia no p accidere no.

Porro et si no defient aliqui quia probabit et no magis serio
concluditur in logica tñ tñc, no tollit et ea scia vñc, tñ
quia argumenta probabilia argue in oibz scientiis numeratibz,
no enim oia demonstrari possunt, tñ quia hac paucissima sunt
illa qd quia demonstrantur plurima ut patet quia ab illis dno;

in logica plura sunt que
demonstrantur, quia tñc
demonstrari no possunt.

in logica secunda pñ.

in logica tñc quia sui

in logica tñc quia sui

Respondent ad argumenta mñi a scientiis autem per se scia
tñc. Ad vñc crees scia, patet predicta regri etia ut co.

gratia sui gra sui, no gra operis atqz ita sola cognitione specula
tione est crees scia, tñc enim crees scia cu re ipsa m se

perfecte cognoscimus, no vñc cu aliqd cognoscimus propter opus
suis probant gratia ex Philo sopho. tñ 2 Metis: 3, ubi sola co

cognitione speculativa vocat scia, veritatis, eo quod cum re ip
se consideret. Præterea vñc tñc in ordine ad opus, Et cu scia sit

propter veritatem sequitur sola speculativa est crees scia
tñc. Et co: c: 3. vñc ubi sola cognitione speculativa agno

scia scia et distinguit ab arte et cognitione bñ gradibus.
patet tñc tñc no. Sed quod distinguit scia ab arte, constituit

rationem essentiali scia, cu eade diffa essentialis constituat re
et distinguit ab oibz aliis, sed est gra sui, distinguit scia ab arte

ergo est gra sui constituit rationem essentiali scia. Maior. ga oia
alia sunt scia vñc comeniam præter hoc quod scia e gra sui

art gra operis, nñ etia art admittit demonstrationes sicut et scia
art a se igitur mñc tñc et colligitur ex Philo sopho 1

Metis: in proemio, et patet tñc quia cognoscere re ipse est
demonstrare, et architectus ex Philo sopho cognoscit cum sui opus

ergo demonstrat, solum ergo ga illa demonstratio nñ e gra sui sed gra
opus no sicut vera et propria scia.

Contra hanc responsionem sic licet argumentari. Hanc codi
ho, est gra sui, no pertinet ad rationem scia et scia e, ergo frustra

regitur Antecedens. pñ tñ Philo sophus 1 Post: 5 loquens
de scia proprie ut scia est, nulla tale conditio possit, tñ

quia id quod no pertinet ad perfectionem essentiali scia no per
tinet ad rationem scia, sed hanc conditionem no pertinet ad perfectionem

essentiali scia ergo nega ad rationem scia. Maior. ga scia ut
scia nihil aliud e quia perfectissima quidda cognitio, Ergo illa

scia e gra sui
et gra sui operis

scia e gra sui
et gra sui

ta ut pertineat ad rationem scientiae, quae dicitur aliqua perfectione co:
 gnitionis ut est certitudo evidens etc. Minor ergo tota perfe:
 ctio essentialis scientiae, nascitur ex perfectione principiorum. sicut
 tota perfectio effectus, nascitur ex perfectione causa, principia
 enim sunt causa scientiae ex ipsis deductur conito scientifica
 si igitur principia sint perfectissime cognita, id est, certo et evidē:
 ter productur ex eis, perfectissima scientia, siue illa sit gratia sui si:
 ne gratia operis, possunt enim tā certa. et necessaria principia esse
 de obiecto practico sicut de speculativo, ut ex gratia sui
 non pertinet ad perfectionem essentialis scientiae, cum hoc tantum habeatur
 ex principis certis et evidētibz, quae possunt esse in scientia quae non
 est gratia sui sed gratia operis ut dixi. Confirmatur, quia scientia nota:
 tur se ut erit scientia teste ipso Philosopho quod eas in scientiis
 numerat sed eas non sunt gratia sui ergo aliqua erit scientia non sit
 gratia sui. Haec igitur conditio constituit scientiam non in ratione scientiae abso:
 luti sed in ratione scientiae speculativae.

Tota perfectio effectus
 nascitur ex perfectione
 causa

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Ad primum respondeo. Philosophus sola contemplativa vocat scientiam
 theoreticam, quia ea sola veritate absolute insequatur, non in ordine ad
 opus, at ex hoc non sequitur practica non esse scientiam theoreticam quia
 ipsa insequatur veritate sed in ordine ad opus.

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Ad secundum. Nego minorem, non scientia non sit gratia sui, haec est distinctio:
 quantum ad arte sufficit ergo diversitas obiectorum ad distinguenda
 scientiam ab arte. Quia ergo arte habere verum demonstrabilem
 non Philosophus s. Ethic. c. 6. regat arte versari circa demon:
 strabilia, quia quae demonstrantur aliter se habere non possunt,
 at ad versari circa ea quae a nobis pendit, et aliter se habere
 possunt ergo non versatur circa demonstrabilia. Unde sit et ar:
 tes vel nullae habeant demonstrabiles vel satis paucas easque
 imperfectas. Non enim demonstrant absolute vel ita se habere sed
 ex suppositione finis vel operis ut Architectus ens non demonstrat
 simpliciter fundamenta debere esse tā profunda sed ex suppositione
 tatis vel tati ad finem. Quia ergo artes non obtinent demonstrabiles
 nisi tanquam demonstrationibus sed tanquam argumentis probabilibus,
 non enim curat existant rationem causam quae reguntur ad demon:
 strationem

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Scientia non sit gratia sui
 sed gratia operis

Prima obiectio. Si totales nūquam numerat logicam inter
 alias scientias ergo non est scientia. Ad Aristotelem in eni

ratioe scientie nūquā meminit logica q̄a nō nōtāit logicā
de scientiis p̄ se quā nō sūt instrumentariae ad alios quālibet
Secūda obiectio Aristotelis distinguit logicā a scientiis
2. Met. 15 absurdū nōt ē generare scām et modū sciendi
ubi modū sciendi ē logica distinguit a scientiis. Aristoteli
talis nō illo loco nō separat logicā a scientiis cōmuni sed tūc
ab aliis scientiis ad quas logica ē necessaria: negat modū sciendi
et intelligit logicā sed obiectū logicā. Logica enim nō ē
modus sciendi sed cognitio modi sciendi. Modus enim sciendi
est obiectū logicā

QUESTIO QUINTA AN LOGICA SIT SCIENTIA PRA CTICA VEL SPECULATIVA.

Logica sit sciētiā
practica vel speculativa

Quid dicitur sciētiā
practica

Quid dicitur sciētiā
speculativa

Quid dicitur sciētiā
practica

Quid nec sciētiā
practica nec speculativa
sed instrumentaria

Constituto quā logica quod ē sciētiā generāda est ciū diffā in quo
sunt praesens quāstio patet an logica sit sciētiā practica vel spec
culativa, in qua sunt variae p̄p̄ositorū sententiā.

Prima sententiā ē eorū q̄ asserunt logicā ēē sciētiā speculativā
ita Albertus tractatu primo intractabiliu c. 4. Bonaventura 6. Met.
quā. 2. v. 6. Scotus quā. 4. prologi. Petrus Andreas 6. Met.
quā. 3. Savelus ibidē quā. 7. Sotus ibidē. Probat. 3.
Speculari ē naturā rei secūdu se investigare et cognoscere
scire sed logica investigat et cognoscit naturā et proprietates
demonstrationis et aliorū modorū sciendi Ergo ē speculativa.
Volunt ergo si, obiectū logicū ēē principatū speculativū, se
cundariū ēē practiciū. Ex hac enim speculatione logica, descendit
ad praxin docēdo modū appropinquandi, definiendi. 2.

Secūda sententiā est eorū q̄ asserunt logicā esse sciētiā practi
cā ita Averroes apud Caspaliū quā. 2. prologi conctō. 2.
Gregorius quā. 3. prologi. artic. 1. Savelus 6. Met. quā. 5.
Scotus exaritationē 307. n. 23. For. 2. Met. c. 3. g. 2. h. 9.
Probat. quia oīs cognitio directiva ē practica sed logica ē
cognitio directiva. Ergo ē practica.

Tercia sententiā ē eorū q̄ dicunt logicā proprie nec esse sciētiā
practica nec sciētiā speculativā, sed esse instrumentariā et
organicā ad defeniēdū si speculativā, si practiciū habitiō

Ista quidā recitantes et (ut videtur) d. Thomas. opusculo 70
 q. 5. arti. 1. hanc etiā videtur defendere Graecis, et oēs qui
 hanc logicā ad portā philosophiae sed operari et instrumentū
 probant. Quia logica nō ē speculativa, quā ē directiva ad
 opus, nō ^{etiam} practica, quā dirigit operationes intellectus quae
 nō sūt vere practicae, cognitio enim a practica distinguitur.
 Est ergo habitus quidā medius inter habitū speculativū et pra:
 ctivū, et poterit dici habitus organicus seu adhi. intellectus, seu des:
 serviens oībz scientiis tā speculativis quā practicis. Confir:
 ex philosopho. 1. Topi. c. 7. ubi dividit problemata in speculativa
 practica et adinventoria utriusq., qualia sūt logica. si ergo
 problemata logica distinguuntur a problematibz practicis
 et speculativis et ipsa logica distinguatur a scientiis pra:
 cticis et speculativis

operationes intellectus
 nō sūt vere practicae.

Ergo habitus inter habitū
 speculativū et practivū.
 et medius
 organicus. Adinventivus
 deserviens oībz scientiis.

Nota pro solutione quaestio. 1.º Ex philosopho 2 de aīa, 23.
 Intellectus sicut et quāvis aliā potentia est proprius obiectū,
 ab eo recipere suā unitatē et distinctionē. Cum aut intelligibile,
 quod ē obiectū formale intellectus, possit ab eo dupliciter intelligi.
 vel ut cognoscatur tācū vel etiā ut fiat! inde est quod intellectus
 noster licet unus sit secundū rem, secundū rationē tamen constituitur
 duplex a gradibus fine alter speculativus, alter practicus ut da:
 betur. 3 de aīa 49. et 6. Etio. c. 1 et 2. quatenus enim versatur
 circa res, ut in sola earū cognitionē sistat nō ordinando illā ad
 opus, d. speculativus, quatenus vō versatur circa res ut operetur
 ordinando illā cognitionē ad opus d. practicus. Sicut aut intelle:
 ctus ipse duplex ē a gradibus duplici fine ita etiā et habitus
 intellectualis seu sciētiā ē similis duplex. Altera speculativa quae
 est perfectio intellectus speculativi, altera practica quae ē per:
 fectio intellectus practici. Relicta ergo distinctione intellectus
 loquar hic de distinctione sciētiā practicae et speculativae utri:
 deamus ad quā nā spectat logica.

Intellectus sicut et aliā
 potentia recipit suū obiectū.

obiectū intellectus noster
 intelligibile.

Intellectus in gradibus rationē
 est duplex.

quidā speculativus

practicus.

Nota ergo sicut consequenter, sciētiā speculativā illā esse, quae
 naturā rei secundū se acceptae investigat et explicat, quapro:
 pter eā quā cognitionis est philosophica mathematica metaphysica.
 Practica vō, aē illā quae investigat naturā rei ut sita nob:
 seu ut cadit sub operationē nostrā vñ ē quā operis, ut sciētiā morā:
 lis et artis oīs. Ex quo videtur duplex distinctio inter sciētiā pra:
 cticā et speculativā, differunt enim, fine, obiecto, modo

quae est sciētiā speculativa

nam ad hanc sciētiā

dispositio intellectus

primo Dico.
 In
 quibusdam rebus

quibus sunt in scientiis

si est in scientiis

si est in scientiis

si est in scientiis

si est in scientiis

si est in scientiis

si est in scientiis

si est in scientiis

si est in scientiis

si est in scientiis

procedendi. Differunt ergo primo haec scientia fine ex Philo. 2
 Metaph. 3. nam finis scientiae speculative est veritas hoc est ipsa meta
 veritatis et obiecti cognitio. Practica vero finis est operis sicut
 veritas alicuius operis. Unde scientia speculativa est gratia sui gratia
 intendit aliud quam cognitionem sui obiecti. Practica vero est gratia
 gratia eius cognitio ad operis aliquid dirigendum refertur.

Dices. post aliquid adducere scientias speculativas non tam propter cogni-
 tionem obiecti quam propter alium finem ut. lucrum vel honorem Ergo
 etiam scientia speculativa extra cognitionem alio refertur.

R. Quia est finis in scientiis. Alter scientia est finis, alter scientia
 illa est essentialis et intrinsecus scientia; hic, accidentalis et extrinsecus.
 Cuius, ille scilicet ex natura ipsius scientiae, hic vero ex intentione scientis.
 Speculativa ergo scientia, nullum aliud finem essentialiter habent propter
 cognitionem rei secundum se, possunt autem in finem habere accidentem.

Secundo differunt haec scientia obiecto. obiectum enim scientiae specu-
 lativae est res ipsa secundum se considerata: practica vero est res prout
 sit vel producat a nobis. Hinc est tot obiectum scientiae speculativae
 sit a nobis independentem quia non sit a nobis, sed simpliciter factum.
 obiectum vero practicae sit dependens a nobis quia per nostra operatio-
 nem sit et producat ut ait Philo. 6 Metaph. 1. Hinc etiam est ut
 in scientiis speculativis obiectum sit mensura et regula scientiae
 quia speculativa conformatur se ipsi obiecto, et ita ipsum cognos-
 cunt ut est in se: in scientiis vero practicis cognitio sit mensura
 et regula ipsius obiecti, cum enim obiectum practicum fiat ab ipsa
 scientia practica tota sua directione ab ea accipit, talis enim ac-
 est statua qualem est cognitio artificis quam habet de forma statuae
 sua.

Tertio differunt modo procedendi. nam scientia speculativa proce-
 dit modo speculativo et resolutionis investigando naturam et pro-
 prietates rei secundum se et resolvendo illam in sua principia.
 practica vero procedit modo practico et compositivo dirigendo seu
 dando praeccepta et modum operandi et ostendendo quomodo sui obiecti con-
 foratur et fiat. Scientias speculativas tres tantum assignat
 Aristoteles: Metaphysica physica Mathematica. Practicas vero in Ethicis
 et facit distribuit. Mathematicas versatur circa numeros dirigens
 dat ut naturales scientias quas actiones nostrae voluntatis dirigunt
 facit autem circa facientes ut artes oves.

His positis. Dico primo. Logica non est proprie scilicet speculativa. *ut. haec assertio est auctori secunda sententia et probatur*
 Primo. quia intrinseca ratio scilicet speculativa est, ut consistat in sola
 cognitione tantum in ultimo fine, nec referatur ad opus. contingit tamen
 tamen obiectum ut illud cognoscatur et non operetur ut ex Philosopho dicitur
 2 Metaphysica: 3. et habetur etiam 1 Metaphysica: 2. ubi dicitur scilicet speculativa in
 ventu fuisse ob fugam ignorantiae et nullius operis gratia, et Logica in his.
 Secundo referatur ad opus, id est, ad recte exercenda et corrigenda opera.
 hoc intellectus conficiendo bonas definitiones divinos et arguenda:
 hoc ergo non est speculativa. Secundo. Nulle scilicet directiva opera:
 rationum est speculativa, sed Logica est scilicet directiva operationum ergo
 non est speculativa. *Major quia quatuor continent scilicet speculativa*
 non continent scilicet directiva ergo scilicet directiva non est speculativa
 Ante ceterum quod primo. Similiter scilicet speculativa est cognitio obiecti
 et finis directiva est directio operis, secundo obiectum speculativum
 est res secundum se, et ut indecedens a nobis, obiectum directivum est res:
 secundum quod fit a nobis. Tercio. Speculativa procedit speculativa,
 et resolutionem investigando causas et proprietates rei secundum se, et
 directiva docet modum operandi, cum ergo Logica sit scilicet directiva
 non potest esse speculativa.

Autores prima sententia. Logica est quidem directiva sed sen-
 denti ac provida secundum esse practica, primario vero speculativa
 quia principia sunt principia speculativa et proprietates operationum in tel-
 lectibus seu modi differendi per se diriguntur. Contra. 1. operatio
 intellectus solum dicitur considerari possunt. Primo secundum se sub:
 stantia. Secundo. secundum quod fit a nobis recte vel male, Primo
 modo sunt quod obiectum speculativum, actualis speculatio non ad
 Logica sed ad Physica pertinet, operationes enim intellectus secundum
 se sunt extra naturalia ac Physica, ac provida a Physica consi-
 deranda. Secundo modo operationes non possunt esse obiectum specu-
 lativum quia speculativa scilicet non considerat rem ut sit sed secundum
 se, si ergo nuncitur in Logica principia speculativa ac passionem
 argumentationis et aliorum modum differendi id fit considerando
 argumentationem, et alios quodam differendi in ordine ad directionem
 ut dirigibiles sunt non vero secundum substantiam. hoc enim fit in
 artibus scientiis practicis in quibus investigatur natura et pro-
 prietates rerum practice ut scilicet moralis natura virtutum

modi in practico in ordine ad directionem. Secundo. quia ne
 cessario in autorem duas Logicas species distinctas cadere
 debent: altera speculativa altera practica. speculativa enim
 a practico specie differt, hoc autem maxime est.

Ex his patet ad secundum primam sententiam ab eadem Logica
 circa argumentationem et reliquos modos differendi et quatenus hoc
 a nobis recte affici possit, et sic coram primaria specie et practico
 explicatur in Logica non vero consideratur secundum se

hic consideratur non sec
 do sua natura sed secun
 dum finem et modum.

Prima obiectio. Illa sententia, cuius finis est cognitio obiecti, est speculativa
 sed Logica finis est cognitio obiecti ergo est speculativa. Minor. Quia
 enim Logica finis proximus sit directio operationum, finis tamen
 ultimus est cognitio omnium verum et operationum directas.

Logica speculativa non est
 quilibet cognitio sed
 cognitio sui proprii obiecti.

R. Cognitio quae est finis sententiae speculativa non est quilibet cognitio sed
 tantum cognitio sui proprii obiecti cognitio vero omnium verum ad quam
 ducitur Logica non est cognitio obiecti Logicae

Secunda obiectio. Logica versatur circa obiectum speculativum,
 ergo est speculativa. Antecedens. Nihil magis est speculativum
 quam ista speculatio, sed Logica habet pro obiecto istam spe
 culationem. Ergo. Minor. quia dirigit istam speculationem.

R. 1.º Retorquendo argumentum Logica versatur circa cog
 nitum practicae quae dirigit tam speculativam quam practicae. Ergo
 si quid valet argumentum Logica erit practica. Secundo. si
 obiectum Logicae sit speculabile ex natura sua, non tamen
 ducatur a Logica sub nomine speculativa, quia non consideratur
 secundum se et naturam suam sed prout fit a nobis.

obiectum Logicae speculabile
 non est considerandum
 secundum naturam suam

Antea secunda assertio nota 1.º operationes nostras dupliciter
 considerari possunt. 1.º secundum se et substantiam suam, 2.º secundum quod
 fiunt a nobis. Primo non sunt obiecta speculativa. secundo practicae
 obiecta ad se sunt practica nisi quatenus fiunt a nobis

hic consideratur oper
 atio nostra

Secundo Nota Triflitas est in nobis operationes quae recte
 male a nobis fieri possunt id est directioe indigent. Aliae sunt inter
 lectus, aliae voluntatis, aliae potentiae executivae quae sunt oes
 operationes externae. Iste oes operationes dupliciter denominari possunt
 nam secundum quod fiunt a nobis ducuntur actiones seu practicae per a se
 autem enim ut actio dicit processum quendam ab agente secundum

hic consideratur
 operationes nostras

hic sunt intellectus
 aliae voluntatis
 aliae potentiae executivae
 hic sunt operationes
 externae

quod ad referatur ad obiecta varie denominatur, v.c. in intellectu.
 Que operatio intellectus prout sit ab intellectu dicitur actio est ad
 respectu obiecti, dicitur cognitio vel intellectio. In voluntate opera:
 tio voluntatis quatenus est a voluntate dicitur actus seu actio volu:
 tatis est ad respectu obiecti dicitur volitio, amor, desiderium, &c.

30.
 Et regitur per obiectum
 Et sit ab intellectu, actus
 Et regitur obiectum
 Quia.

In potentia executiva operatio potentie executivae est sit a pote:
 tia executiva dicitur actio, est respectu obiecti quod est illa actio
 sit dicitur factio. Cum igitur omnes nostrae operationes dirigibiles conveni:
 ant in ratione actus legiter potest denominari a passibus
 quod enim Latine est actio. Graecis est πρᾶξις. In genere tamen ope:
 rationes intellectus est crare prout quia sunt verae actioes
 omnes autem actio est praxis. Quod ita verum est ut dicamus
 eandem operationem intellectus esse crare et speculationem et praxi:
 m diversa ratione: quatenus enim referatur ad obiectum dicitur specu:
 latio obiecti, quatenus ad intellectum a quo quasi agitur dicitur
 actio intellectus et est consequens praxis.

In potentia enim actus
 agitur ex dicitur
 Et regitur obiectum
 Quia.
 Conuenient in ratione
 omnis.

Nota tertio. Licet nomen praxis sit commune ad actiones
 relinquentes opus et actioes nullum opus relinquens, ea enim omnes
 habeant finem a potentia suis, tamen peculiariter quaedam ratione nomen
 praxis conuenit actionibus non relinquens opus sive sint inter:
 nae sive externa quia enim in sola actione consistit absolute di:
 cutitur occidendo. aliae vero quia praeter actionem includunt opus
 peculiariter nomen dantur factioes seu actiones facticiae, unde pra:
 xis seu actio aliqua accipitur genericè prout est genus ad actioem
 et factionem, aliqua vero specificè prout distinguitur a factione
 et tunc non sunt actiones in communi sed certa species actio:
 nis non relinquens opus. Ex quo factio potest intelligi diuisio
 praxis seu actionis in actionem et factionem.

Actioes quas potest esse
 ut actiones non relinquens
 Et sit agitur ex
 Quia.

Praxis dicitur actio
 alia accipitur
 Genus et prout genus
 specificè ad factionem

Nota quarto. Illud esse praxim aliud cognitionem practica
 Praxis enim in communi est omnis actus cuiusvis potentie apud
 dirigunt ab intellectu. Cognitionis vero practica est cognitio de praxi qua:
 re praxis est obiectum cognitionis practicae.

Aliud est praxis aliud
 Cognitionis practicae
 Cognitionis est obiectum
 quatenus praxis.

Hic ita constitutis dicitur secundo. Logica simpliciter est scientia practica
 Haec assertio est autorum secunda sententia ex praemissis funda:
 mentis probatur 1.º Omnis scientia dirigens operationes nostras est
 scientia practica formativa, sed Logica est scientia dirigens operationes
 nostras Ergo est formativa practica. Minor est certa etia conclusio

adversariis, quare de maiore tibi est tota difficultas.
 Probatur Ergo Maior. Quia ois scia quae versatur circa
 obiectu formatu practicu e formatu practica sed ois scia
 dirigens operationes nras versatur circa obiectu formatu pra-
 cticu Ergo ois scia dirigens operationes nras e formatu practica
 Maior huius argumentationis e Efficiencia. Minor fr. operationes
 nrae ut fiunt a nob frut obiectu formatu practicu, nae operatio-
 nes ut patet ex prima notatione solum dicitur considerari possunt
 1. secundu sua substantia. 2. secundu quod fiunt. Primo no no sunt
 obiectu formatu practicu, sed formatu speculativu, restat ergo
 ut secund. no, sint formatu practicu, sed formatu speculativu, sed ois scia
 dirigens versatur circa operationes prout fiunt a nob. Ergo ois
 scia dirigens versatur circa obiectu formatu practicu, et conse-
 quenter, ois scia dirigens erit formatu practica et logica quae
 e scia dirigens operationes intellectus erit formatu practica.
 Unde etiam sequitur ut operationes considerate 1. no secundu sua
 substantia no sint praes formatu ga praes ut praes, no e
 obiectu speculativu sed practicu, at operationes primo no
 sunt obiectu speculativu Ergo hoc no speculativu no sunt
 praes formatu, erunt igitur tibi praes considerate sed
 no secundu quod fiunt.

operationes nrae sunt obiectu
 formatu praes ut patet ex
 nota 1.

operationes primo modo no
 sunt praes sed formatu
 eo modo ut in.

ad o. si operationes quae fiunt
 sunt praes.

Re autores tamen de substantia nro ois operationes quae fiunt
 a nob ad ois praes ac proinde no ois esse obiectu formatu
 practicu na praes proprie e opo potestiaru distinctarum ab in-
 tellectu ga operationes intellectus sunt potius operationes quae praes,
 an no poterat facere logica formatu practica
 Sed Contra 1. Sed e no se habent operationes intellectus ad
 non praes sunt operationes alieni potestiaru Ergo si operationes
 alieni potestiaru dicuntur vere praes, alia dicuntur operationes
 intellectus. Maior. Quia opo act. voluntatis no di praes
 secundu substantia, sed secundu quod fit a voluntate, at fieri oportet
 convenit operationibus intellectus atq voluntatis Ergo etiam
 illis conveniet esse praes ad 2. Praes ut praes, est actio,
 sed esse actio ad veri convenit operationi intellectus Ergo di:
 de veri conveniet ad praes. 3. Id quod e commune actioni
 et factioni dicitur praes. Praes em di tibi de actione quae de
 factione, sed actioni et factioni nihil aliud commune nisi actio
 in communi, Ergo actio in communi e veri praes, sed actio in communi

operationes voluntatis e di
 praes, quia per voluntatem

cōtrahit et cōtrahit intellectus. Ergo praxis in cōmuni
cōprehendit operationes intellectus nō quatenus sunt cognitū gradū
sed quatenus sunt ab intellectu.

Porro id quod dicitur, praxim essentiatē regere ut sit à potē-
tiā distincta ab intellectu falsū ē. 1° quia actio ē vera: *Quia siue procedat
intellectu siue à voluntate*
siue siue procedat ab intellectu siue à voluntate, sed praxis nihil
aliud ē quā actio. Ergo tā ē vera praxis si procedat ab intellectu
sicut si procedat à voluntate 2°. Cū nomen praxis ex vi sua
scātionē possit extēdi ad scādas oīs actiōes tā intellectus
quā aliarū potētiarū, quā rōne cōtrahitur ad scādas solas
actiōes aliarū potētiarū. Dicunt Aristoteli si cōtrahit
sa nomen praxis. Contra, quia hoc nō primū falsū ē nā
ut patet statim, extēdit nomen practica ad oīm cognitionē
grā operis. Tūc id facit Aristoteles cū rōne vel
sine rōne. Nō sine rōne. Ergo cū rōne. at nulla rō afferri
potest cur nomen praxis ita cōtrahi debeat, ergo Aristote-
les id nō cōtrahit.

Secundo si essentia oīs cognitionis quae refertur ad opus ē pr-
mativē practica, sed logica refertur ad opus quā pro fine habet
rectas operationes intellectus. Ergo ē vera practica. Maior ē ex
philos: 2 subls. 8. ubi distinguit scām practica à speculativa,
ex eo quod finis speculativus ē veritas, practica opus. Ex quo
fit arguo. Id quod distinguit formativē scām practica à specula-
tiva constituit essentiativē scām practica in rōne practica
eadē enim ē diffa distinguēs rē ab aliis oibz et constitutō
sed referri ad opus distinguit formativē scām practica à spe-
culativa. Ergo hoc ipsū constituit scām practica in rōne pra-
ctica. Vbi nota opus nō accipi ab Aristotele solum pro eo
quod relinquitur post operationē, sicut statua, ē opus statuā,
cū essentia scāe practicae sine eā opus. Sed etiā pro ipse operatiōe
alias scāe actiōis nō esset grā opus. Et Arist: ipse 9 Met: 16.
expressē asserit operationē ēē opus. Cū ergo Logica finis
sit recte operari ē intellectū scāter Logica ēē grā opus ac
per cōsequētē practica.

Quia siue procedat
intellectu siue à voluntate
siue actio

Finis speculativus
est veritas
speculativa opus

Opus quod acci-
pitur

Prima obiectio. Oīs scāa practica, vel ē actiōis vel facti: *Practica vel ē
actiōis vel facti*
na ut patet ex 6. Met: 3. nec enim aliter dicitur opus
practica. Philo: 9 subls, sed Logica nec ē actiōis nec facti
Ergo nō ē practica. Minor pr. nō ē facti quā nō est actiō

420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

nōa bica ga nō versatur circa actionē. Relatiōe enim dīloso:
definit ea quae procedit ab electiōe et cōsultatiōe ut patet ex
6 Metis: 1: et 6 Ethic. 10. Unde agit idē esse agibile et eligibile
sed tales actiōes nō sūt opatiōes intellectus quia hae nō cadūt
sub electiōne vel saltim nō cōsiderātur in ordine ad electiōne
Ergo logica nō versatur circa actiōes.

R. Logica ē actiua nō factiua, ad Aristotē dico cū nō dīloso:
se ubi scās actiua nō est suab opes. ga nō mīte dīt agere nisi
de scientiis per se, nō dō de scientiis instrumentariis. Quare
nō definit actiōne uniuersā sed tātū illa quae ē obiectiua scās
moralis, hae enim ab electiōe proficiunt. Quod nōa colligit
quia si mīte dīt scās Aristoteles tractare de scientiis instru:
mentariis quales ē logica debet facere tā anīa dīlo:
sione quae cōpōndere posset logicā, at etiā secūdu ad:
uersariū Aristoteles in illa dīuisiōe scās in speculatiua et
practica nō cōpōndit logicā ga voluit logicā nō esse
speculatiua nec practica sed gōa etiam. Ergo tā ex pā quā
ex aduersiōe scās Aristoteles hae dīuisiōe nō cōpōndit
logicā. nō igit mīte ē practica ut hīc definitur ab Aristotele
nō cadat in logicā. Cū autē actiua scās sint duplices, alięque
dīuigunt actiua volutatis alięque intellectus nō, Aristoteles tātū agit
de primis scientiis nō de secundis ga illae sunt, scās, hae instrumentariae.

Adde quod illa definitiō actiua nō cōpōndit actiōes externae et
internae, bonae, malae, et quia ut se nō pōndent ab electiōe,
cū tū vīe scās: 1. magis nōa et c: 30 et cōcet actiōes et cō:
pōndat sub actiōe.

Secūda obiectiō. Philoſophus 6 Ethic. oīs habitus actiua
nōa ad prudētiā, factiua ad artē, sed logica nec ē prudētiā nec
artē. Ergo nec ē actiua nec factiua, et cōsequēter nō ē practica.
R. Philoſophus nōa ad prudētiā oīs habitus actiua nōa scās:
scās, scās nōa cōpōndit sub scās, nam, sub hac cōpōndit
scās scās morales quae sūt maxime actiua nōa sub prudētiā. Vnde
et logica sub scās cōpōndit.

Tercia obiectiō. Logica ita ē scās practica ut nōa mīte factiua
sed mīte scās actiua nōa scās. scās a scās patet in ex dīlo:
et cōfirmat per se ex eo quod practica quae dīlo:
scās ē. Logica nōa artē sed scās proprie. si autē esset effi:
ciua nōa debet esse artē. Vnde quā scās actiua

Logica est agibile et factiua.

Actiua scās sunt habitus.

Actiua ad prudētiā
Factiua ad artē

Actiua nōa scās
Factiua nōa scās

Logica nōa scās
Factiua nōa scās

primo et præcipue versatur in actibus internis et ineventibus,
effectibus vō in iis quæ transeunt in externā materiā. Cū ergo
logica primo et p. se versetur in operationibus intellectus dirigēdis
gratias etiā secundario et p. accidens degeat ad dirigēdū externā
sermonā efficiatur necessō. Logica inter ceteros scīs et nō inter
effectivas potēda esse sicut Psychologia Moralis ponitur inter ceteras
vō et nō inter effectivas quæ licet versetur in externis virtutibus
actionibus primo tñ et præcipue agit de internis. Adde quod si
orb^{Cicari} Icarū et similes quæ licet versetur in externis actionibus
quæ tñ nullū posse opus relinquit inter actiones scīs et nō inter
effectivas numerātur ab Arist. in 1. Mag. Mor. c. 33. multo mag
gis inter actiones scīs numerāda erūt Logica quæ nō mō nō
ē de iis actionibus transeuntibus quæ post se relinquit opus sed mag
is se loquēdo de illis actionibus externis etiā ineventibus sed solū
de internis operationibus intellectus.

Pico quarto. Logica nō ē habitus quidā medivs niter practicu
et speculativū habitū. Hoc assertivū ē contra tertiā sententiā
Pⁱ. Tum q^a Logica ē determinata practica ut probatū ē ex
nō ē habitus medivs. tū q^a ois cognitio necessario ē vel practica
vel speculativa quod p^o 10. Sententia Philopⁱoni oīem, q^a hac di
visiōe semp^e utitur nō et ipse Philo^s. in qua alia cognitiois divisiōem
dedit et ea passim vniu^ersaliter utitur ut = Met^s. 2. et 11 Met^s.

Junia 3. c. i. et 6. dicit: Ex-1. ubi agit. de mitalle et aut specu-
lativum aut factivum aut activum esse. Si ergo hoc divisio est sufficientis
debet in omnem cognitionem cadere. 2° Ratio quia omnis cognitio autem
gratia sui vel est gratia operis. sed omnis cognitio gratia sui est speculativa, omnis
cognitio gratia operis est practica ut probatur 1. et 2. assertio. Er-
go omnis cognitio vel est speculativa vel practica. quod patet ad
nonam tertiam sententiam. Ad autoritatem Philosopherum. Quia ibi di-
stinguere problemata logica solum a problematibus moralibus
practicis. non solum ab omnibus practiciis. Quare nec logica distin-
guetur ab omnibus scientiis practiciis sed tantum a moralibus. Quinimo
et ibidem logica docetur esse practica quia docet esse administran-
tem et per alios quod est esse practicum.

Quod. Si autem administratio practica et speculativa
necque practica nec speculativa non est maior res cur sit specu-
lativa quam practica. sicut melius gradibet tam ab hac quam
ab illa arte non magis de quibus quam illius artificis sed lingua

proposio logica si pro
cedit

admirulatur scientiis practiciis et speculativis ergo nec est practica
q. Logica aut alia scia, no est practica, aut speculativa q a
serviat scientiis practiciis. coal speculativis et supponit argm
sed dr practica q agit de obiecto et opabile a nob. Specu
lativa no q agit de obiecto speculativo sicutu se considerat
et no qua opis. Constat aut ex dictis Logica esse de obiecto
opabile et gra alterius atqz adeo esse determinate practica
maxime q admirulari et servare sapit ex se proxim et ita
licet subvertat scientiis speculativis e tn maior ex servatio
guare sit practica.

Reliqua quo obijci possat patet ex solutioi questionis

QUESTIO SEXTA AN LOGICA SIT PARS PHILOSOPHIAE.

Prima sententia est eorum q
dicuntur esse scientiam

Prima sententia e eoru q asserunt Logica esse partem philosophiae
dicunt enim philosophiam in naturalem moralem. Logica seu ra
tionalis. Hanc sententiam tribuitur antiquis stoicis et Platonis
sic habet philosophia: priorum et posteriorum. initio praedicat. Laertius lib. 7.
in vita Zenonis. Huius divisionis meminit Cicero lib. 1. et de quest.
Plutarchus lib. 1. de placitis c. 1. Tribuitur communiter Graecis
etiam Platonem et inter alios D. Augustinus lib. 8. de civitate
c. 4. Et Eusebius lib. 11. de praeparatione c. 1. eandem tribuit
Aristoteli lib. 7. de philosophia: et ait ex Hebraeis manasse. Sed
no desunt q dicant hanc quae Eusebius ait esse quaedam aliam
Aristotelem dixisse a nro, quae Eusebius designat solutus e
appellare.

Secunda sententia est eorum q
negant Logica esse partem philosophiae

Secunda sententia e eoru q negat Logica esse partem phi
loso: cu solius sit usus instrumenti atqz organo. Hanc se
ntentiam Hipparchus Laer: tribuit Ariste: in eius vita quod ait
partem esse philosophiae in speculativa et practica. Logica vo
constituisse quoddam organum ipsius. De tunc Alexander et
philosophi: priorum et posteriorum: initio praedicat: 8. Ido: opus: 10. quae de
divis: scientiarum artium: 10. ad secum: Simplicius in praedicat. Averroes
negat alios: Simara in tabula orbeo apud. Alibi: in libris: c. 1
et 2 alios: c. albino. et eadem sententia sequenter notiones
multi qui eodem modo Logica non esse partem ex consequenti negat esse
partem philosophiae.

Tertia sententia e media asseritur logica et parte phi-
 losophiae esse, et instrumentum. Sed non simpliciter et eodem modo omnibus ex-
 plicat. Amovimus enim initium: referre Platone sensum be-
 quia rebus convenit ea parte Philosophiae, quae ad instru-
 mentum. Quod videtur secutus Doctus initio sui commentarii in
 Sophisti: ubi asserit ex epla Manus quae simul et pars e et in-
 strumentum corporis. Sed inter haec Averroes initio sui logicae
 et demonstrabilis ut refert Albertus in praedictis: tractu 1. c. 2. tota haec
 questio de de ratione existimat. nam si Philosophia inquit latius sumatur
 logica e quae ipsius pars si probetur instrumentum. De videtur scilicet
 simpliciter in praedictis: et Albertus loco citato.

Philosophia est instrumentum
 mentis.
 Logica est veluti commentum
 de sensu
 ex in omni causa naturali
 non in
 Similiter idem

Nota pro solutio. Tota huius questionis decisio pendere ex definitione
 Philosophiae quae investigare possunt ex origine ipsius Philosophiae
 scribit enim Plato in Timaeo, et Aristoteles in Metaphysica: c. 2. ex admiratione
 effectum quoniam causa ignorabatur capere homines Philosophari. Phi-
 losophari ergo e causas investigare rerum. Quare et Philosophia nihil
 aliud erit quam causarum investigatio seu cognitio rerum cum suis causis
 quod etiam confirmatur ex definitione Philosophiae a veteribus tradita
 sic enim veteres ea definebant ut refert Armon: initio praedicam:
 Philosophia e cognitio rerum ut sunt, cum non res sunt sed suas causas
 Philosophia erit cognitio rerum et suas causas. Huc spectat illa tracta
 siue Platone siue Averrois Philosophiae definitio. Philosophia e
 rerum divinarum humanarumque cognitio ubi et cognitione non intelligitur
 videtur aliqua et imperfecta rerum cognitio sed perfectissima et scientia
 ea quae e cognitio et causas rerum, ut etiam Cicero et Iulius quae ex-
 cat. Philosophia magis e rerum divinarum et humanarum scientia cognitioque
 quae causa cuiusque rei sit. Ex quo patet cum omnia scientia sit rerum cognitio
 et causas, omnem scientiam esse partem Philosophiae Aristoteles tamen non Phi-
 losophiae praestitit huiusmodi ex parte antonomastice appellat ut. 2.
 Metaphysica: 3. ubi sola speculativa scientiam Philosophiam appellat et 1.
 Metaphysica, ubi sola metaphysica quae inter scientias speculativas praestitit
 huiusmodi e.

Originis philosophiae
 definitio philosophiae
 definitio philosophiae
 definitio philosophiae

Hic cognitio dicitur 1. Logica e instrumentum Philosophiae. Haec
 assertio convenit cum secunda et tertia sententia. Quod 1. autem
 late. Tu quia omnia Philosophiae logica habet organum seu instru-
 mentarium appellant Tu quia Aristoteles sua logica organum
 inscripsit. tu quia 1. Sophisti: c. 2. problemata logica vocat ad
 mimulationem et dejectionem alius. 2. sententia per ad rationem

Logica habet organum
 et est instrumentum

inferenti satis est ut adhibeatur ab aliquo agente ad aliquem effectum
sed logica adhibetur ab intellectu ad cognitionem omnium rerum ergo lo-
gica est instrumentum ad cognitionem omnium rerum et per consequens ad philo-
sophiam.

Logica duo.

Logica generalis et
naturalis philosophia.

Quod fuit inferenti

Nota hic 3°. In cognitione duo regim. Substantia et Modus. Sub-
stantia cognitionis efficit intellectus ex propriis principibus: quod modum
vero eget a rebus Logica. 2° Logica non tantum est instrumentum philo-
sophiae sed et ipsa, quia tradere instrumenta ut enim scientificae et
moralis procedit circa sua obiecta investigando naturam et pro-
prietates modorum cognoscendi, non est instrumentum. Sic enim non applicatur
scientiis. Instrumentum enim exercet officium instrumenti non nisi dum ap-
plicatur ad agere ipsa vero praeccepta Logica de definiendo di-
videndo argumentando sunt illa quae applicatur et dirigunt nos in cognitionem
rerum. Quare Logica, rem bene praecipientem tantum est instrumentum

Secundo Logica est pars philosophiae. Haec assertio prima
et tertia sententiae contra servanda. Pr^o 1°. Autoritate omnium anti-
quorum philosophorum. 3° Philosophia dividebatur in naturalem, moralem, politico-
nam seu logicam, sic divisit Plato ex Eusebio supra: et Aristoteles
8. de civitate: 7. quae divisione servati sunt etiam. et Aristoteles 1° 2°
c. 12. ubi recensitis tribus generibus questionum naturalem, moralem

Philosophia generalis et
naturalis philosophia.

logicam subiungit de his autem philosopho agendum esse ad veritates
et dialecticis ad opinionem. quibus verbis aperte et bene philo-
sophia divisionem admittit et logica vocatur philosophia, si enim phi-
losophia ad veritatem id est demonstrativam agere debet de illis tribus
quibus questionum cum constet de questionibus tamen quibus melius alii agere
demonstrative nisi loquatur aperte sicut Aristoteles Logica est phi-
losophia et ex consequenti pars philosophiae. Eadem etiam philo-
sophiae partitione secuti sunt Stoici, Peripatetici, Christiani, scolastici. ut do-
cet Lactantius in vita Iulianus comparabat praedicta tria membra
animis rebus. Nam primo comparabat totam philosophiam animi cuius

Philosophia generalis et
naturalis philosophia.

status et nervus erat similis Logica (forte quia Logica est futu-
rum totius philosophiae sicut ossa animalis et sicut et nervus si-
cut motus ita et Logica fuit motus disputationum in philosophia)
carnibus etiam, anima philosophia. 2° Comparabat vero animus
cortex logicam dicebat, (forte quia Logica argumentationis for-
mis convenit philosophiae sicut cortex ovis albumen dicebat
moralis. vitellus naturalis. Tertia comparabat pro frigifero
animus sepe Logica (forte quia Logica defendit philosophiam ab
invasione errorum) fructus morales, summi et arbores naturalis dicebat

Philosophia generalis et
naturalis philosophia.

Philosophia generalis et
naturalis philosophia.

penitus comparat

Denique comparabat ubi optima administrata in qua logica est, quanto ubi ordinata
 et minorum. Certe quod defuit ut dixi. Philosophia civilis, etiam opti-
 mam legem subeat. Eadem etiam Philosophia divisa in sex partes et distributa
 lib. 1 de orato: ubi inquit Philosophia in tres partes est distributa
 in naturae observatione in differendi subtilitate in vita atque mo-
 ribus. 3. etiam Augustinus supra eam mirifice collaudat et ex impressione quae
 de divina Trinitate profusus se putat. Denique Eusebius eam ab
 Hebraeis manasse testatur. Porro sub naturali Philosophia
 comprehenditur Metaphysica: Physica: Mathematica: quod enim de se
 naturas rerum personat. Per Naturalem Philosophiam intellectus
 penetrat in seipso varia et multiplici cognitione rerum. Per logi-
 cam proficit in suis operationibus. Per Moralem proficit operationibus alieni
 potestatem. 2. probatur ex comparatione si moralis quod dirigit opus
 bonis consuetudinis habetur in partibus Philosophiae tunc non etiam logica quae
 dirigit operationes intellectus utriusque enim pars est ratio. nam sicut logica
 est instrumentum ad dirigendum operationes intellectus, sic moralis ad dirigendum
 operationes voluntatis. Confirmatur quia si Mathematica quae agit de qua-
 ntitate in perfectissima accidenta est pars Philosophiae, cum logica non est
 scilicet pars quae nobilior obiectum considerat nempe operationes intellectus
 Tertio propter rationem. Philosophia est cognitio rerum divinarum et causarum sed
 logica est pars cognitionis rerum omnium per causas, ergo est pars Philosophiae
 Minor. Quia logica investigat causas et principia rerum dirigibilium
 Confirmatur primo quia ad rationem partem duo tantum requiruntur. 1.
 ut pertinetur suo non naturae totius. 2. ut cohercat cum aliis partibus
 pars enim seipsum non componit totum ac proinde non est totum. At logica
 habet utriusque nam et participat naturam Philosophiae et ostendit et coher-
 ret cum aliis partibus Philosophiae quia sine logica alia Philosophiae
 partes sunt impares de et sine nomine non merentur. Confirmatur
 secundo. Philosophia est adaequata perfectio intellectus at si logica
 non est pars Philosophiae Philosophia non erit adaequata perfectio intellectus
 Ergo. Minor. quia intellectus indiget triplici perfectione. Primo enim debet per-
 fici in seipso per cognitionem rerum et sic proficitur per partem Philosophiae naturalem
 2. debet profici in suis operationibus et sic proficitur per logicam. 3. debet
 profici in ordine ad alias potestates dirigendas et sic proficitur per partem
 moralem unde si defuerit logica deest quicquid intellectui coram perfectio
 Prima obiectio. Philosophus 1. Top. c. 2. Philosophia logica di-
 stinguit aut enim dialectica esse coacta ad disciplinas Philosophiae
 et c. 12 de quatuordecim inquit quae in disputatione conveniunt

Quanto ad Philosophiam

Augustinus eam

Eusebius

sub Naturae et Philosophiae

per Naturalem Philosophiam

Logica investigat causas
et principia dirigibilium

Ad rationem partem duo
requiruntur

Intellectus perfectio
triplex - in seipso
in suis operationibus
in ordine ad alias potestates

Ita sunt operationes
in ordine ad alias potestates

R. 1° Nego antecedens potius enim Philosophia est effectus
Logicae cui enim Philosophi viderent se non posse assere Philosophiam
sine Logica, nunciat. Logica autem Philosophi nunciatores Logicae
non erat Philosophi effectus sed tamen tunc ad Philosophiam.

Primo quibus ego perit Logica. **R.** Experientia bonum dicitur. Primo perit Logica

R. 2° Nego consequentiam pars enim potest esse effectus eius rei
cuius est pars, ut patet in nutritione, pars enim carnis quae
regitur per nutritionem est effectus vivens et pars. Diversa tamen
ratio. Est enim effectus vivens totius partis ad generationem
quae est eius causa. Est autem pars quatenus simul cum parte ad generationem
tunc componit vivens. Sic Logica ad se est effectus alicuius partis
Philosophiae potest tamen simul cum illa parte componere Philosophiam.

Quarta obiectio. Logica est modus quod cognoscendi et per consequens
quod modus totius partis Philosophiae. Ego non est pars Philosophiae
consequens. Quia modus rei non est pars rei, accidens enim non est pars
rei, sed modus est accidens quoddam ergo non potest esse pars rei.

R. Nego antecedens Logica enim non est modus cognoscendi, sed scire
dirigens modum cognoscendi, hinc enim est obiectum Logicae non ulla
Logica. Logica non est modus cognoscendi
sed scire dirigens modum cognoscendi
hinc enim est obiectum Logicae non ulla
Logica.

Quinta obiectio. Nulla pars Philosophiae refertur ad aliam, aut
est mixta cum alia, sed quoniam se ipsam considerat, et ad aliam distinguitur
tunc est Logica refertur ad totam partem Philosophiae, et est mixta
cum illis, et potest subministrare illis modum discernendi ergo non est pars.

R. Nego maiore. Multae enim partes Philosophiae aut refertur
ad alias ut Ethica et Economica ad Politicam, aut sunt cum aliis
partibus aliquo modo mixtae, ut Geometria cum Mathematica Astronomia.
tunc cum Musica idque non deo accidit quia non sit quavis circa suum
in obiectum proprium et se habere sed quia mutuo sibi operantur et prestat
Adde quod Logica scire est distincta ab aliis partibus Philosophiae
et soli praecipua Logica sunt mixta non autem ulla scire Logicae.

Scientia sunt mixtae
sunt.

QVAESTIO SEPTIMA AN LOGICA SIT SIMPLICITER NECESSARIA AD ALIAS SCIENTIAS CAPESSENDAS.

Pro sensu questionis intelligendo scilicet ex Philosophia 5. Metaphysica 5. de
per aliquid dicitur Necessarium uno modo simpliciter et absolute alio modo ex
hypothesi. Necessarium absolute est id quod ita est Necessarium ut non
possibile sit aliter se habere ut per se, hinc est animal rationale, per se
alio modo

Naxia se. procastor sty erommi ni oratioe ni Julianu et de
 Oecologia et de modestia ni cōcertationibz seruāda appellat
 suppositioes resolutiones et arte. styto. mala et flagella styip:
 ciata. Cirillus. lib. 3. thesauri. c. 3. circa mediū. Chalcidica
 Aristotelis ut theoreticorū propria nominat. Cyprianus etia homil:
 11. in Genesi de dialctica ita loquitur ut de aliena a disciplina
 fidei. Genigz supra huiusmodi de dialectica et Philosophia Ari:
 stotelis lege apud Iustinu g. integrū librū scripsit cōtra dogmata
 Aristotelica. apud Eusebiu. lib. 2. cōm. theses c. 69. et 76.
 Basilidū homil: 7. in Examerō et epistola 97. et lib. de spū sancto
 et aliis pluribz locis. h. res.

Secunda sententia est eorū q. asserūt logica esse singl. necessariā
 ad agnoscendos scōs. Ita cōmuniter sentiunt Peripatetici. Anstet simpl:
 in metaph. in primis. in ethicis. in politicis. in ethicis. in ethicis. in ethicis.
 Argazet c. 2. huc logica dicitur. 2. nels. cōm. 15. Et in ethicis
 in logica. Tolet: et dicitur gressi: 1. in logica Albert: trac. 1. logi:
 ca c. 3. 3. Thom: 2. nels. lecti. 5. et in opibz 70. Scot: in libro
 logicae. Caleta: in libro gressi: et cōmuniter receptores et Gale:
 nels q. cōtra sectatores Erasmyrati loco citato probat logicā
 esse necessariā hac rōne. Nam ex quolibet ingē huc in terra quod
 libet aut non. si licet formis huiusmodi discursu. Ignis ē calid:
 aut nix frigida, thus stultus ergo logica ē necessaria. si nō
 licet ergo necessaria ē logica, quā q. ex quo deducēdū sit. logica
 quozq. esse necessariā nūcūo probat in libro quod agimus nūcūo
 philosophus ē debet. Eae etiā logica in his sententiis necessariā do:
 citat. in Bruto de clavis orato: adeo ut solū suspiciū agnoscat
 iuris scientiā adyū quod logica probē tueret. Mathematicis vō
 esse necessariā Proclus lib. 1. in Euclidē proposi. 12. Christianis
 quozq. esse necessariā docet Augu: cōtra Cresconiu hūana: lib. 1. c. 2.
 et lib. 2. c. 2. et lib. 6. de ciuitate c. 36 et 38. et lib. de ordine
 ca. 13 et aliibi. Albertus supra et 3. Thom: supra et in it. post:
 et epistola ibidē. Illudanexta huius sententiā sit duo. Prima de
similitudine ex autoritate Philosophi 1. nels. 8. et 4. nels. 8. 9. et 1. de
 partibus c. 1. ubi agit antiquos philosophos ex ignoratione logicae
 in multis errasse et 1. Phil: 16 et 22. repñedit Parmenidē et
 Metasū q. reseruatō syllogizare, ideo 2. nels. 15. asserūt esse
 ingē simul querere scōm et modū sciendi. Secundū ex ratioe
quia ad perfectā scōm duo requirūtur 1. Cognitio principiorū ex q. vō
 est de seceda cōcto. 2. Cognitio modi deducēdi cōclusionē nō satis
 in c. nos scire sed etiā debemus scire quod sciamus, hoc autē scire

habetur a Logica prima ab aliis scientiis.

Tertia sententia est eorum qui negant Logica esse scientiam
coherens ad suas rationes sed tamen ad bene esse, ita Zander:
2 Metaphysicae questio 11. Henricus Gandavensis. 1. Metaphysicae questio 2 et 2 Metaphysicae.
questio 12. Item: 2. Metaphysicae c. 3. questio 4. tractatus 2. Savelus tractatus
Logicae c. 4. Illi namque dicunt hanc scientiam esse, quia sine Logica
artificiale hoc est sine practico Logica. potest haberi cognitio
di. differendi & sola Logica naturalis id est per se non naturale in talibus
censetur per se habere nobis quod per se.

Dico 1. Logica non modo perniciosa, non est, sed etiam utilissima
ad alias scientias. Haec assertio est contra primam sententiam et probatur
primo autoritate non solum antiquorum Philosophorum sed etiam sanctorum
patrum qui Logicae studia minime conuenerunt. Plato in Parmenide.
Exercitatus in ista facultate quae grammaticas et mathematicas
has videtur aliam veritatem esse. Iuxta et lib. 7 de Reipublica: iubet
fieri legem de data opera dialecticae. Plurimum habet de dia-
lectica laudibus in Sophista: Cratylus et Protagoras et similiter
etiam Aristoteles: locis supra citatis ignoratiam Logicae Antonomastice
ignorantiam et rudem appellat. Forte quia ignoratiam Logicae ignoratiam
aliam scire iuxta dictum Augustini lib. 3. contra Academicos. Logica est ars artium
et scientiarum. Et ceterum de clavis oratorum: ubi Logica huius omnium
facultatum appellatur. Augustinus etiam 2 de ordine. Dialectica nunc est
quae docet docere, quae docet discere, quae sola scientia facere vult
et potest. Et lib. 2. de doctrina Christiana ca. 31 de disputationibus.
nunc est disciplina ad omnia quae questionum quae in scriptura sunt dissolvenda
primum valet ad ea. Item: sancta definitio et conclusio plurimum locorum
scripturam adiecit. Hieronymus in Epistola: Quoniam nunc quod in seculo habetur
sanctum dogmatum quod ad terram sanctam pertinet et putatur esse robustum
hoc dialectica arte subvertitur et mistum nunc omnium et sanctorum et sapientium
quod putabatur esse fortissimum Clemens etiam lib. 6. Stromateum. Dialectica
est esse valde in veritate a sophistis conuoluitur. Porro duobus Logicae
causis parare aut intellectum nostrum tamquam ceram ligatam ad recipiendos fructus
Logicae et morales characteres valde probatos et integros. Et liber: Symon
ait cum qui scit sine Logica esse simile igni coherere neferenti per se coherere
nec. Augustinus lib. 2. sua Logicae Logica nunc est esse quodammodo omnium scientiarum
sicut enim tendere examinatur omnia etiam Logica examinatur scientia.
Et hinc alii rectiores solent Logica copiare sapientiam per se
nam si quis ignorat an aliqua definitio vel demonstratio sit bona si
apparet ea regulis Logicae statim id illi manifestum fuit

plura testimonia

Logica cum aliis scientiis
quodammodo coniuncta est

Plura testimonia in Logica commendatione in prologo sua Logica.
Quod ad attinet ad S. Patres citatos in prima sententia dico eos quod S. Patres de Philosophia.
non refragare absolute Logica et Philosophia et recte eius
usu, sed potius laudare et commendare ut ostendi. Constat enim
haec studia non esse a Christiana religione aliena sed maxime potius con-
sua et necessaria ad fidei doctrinam et propagationem et defensionem.
Quod patet non solum ex eis quae ex Augustino et Hieronymo attulimus sed etiam
ex eo exemplo Patrum Augustini, Gregorii, Basilii, Gregorii, Isidori Hieronymi
et aliorum quod Logica et Philosophia instruat Christianam religionem plu-
rimis illustrant in Augustino lib. 1 contra Crescentium multa capita
ostendit Christiane. Apostolum Paulum, ac ceteros apostolos fuisse dialecticam
in disputando; neque quinquam vellet quere dialecticam cum Christianis
esse repugnandum. Item S. Patres qui Logica et Philosophia dantur videtur
non dantur illas absolute sed depravatum esse illarum, quod non est tantum
sua sed scientis, nullas res esse usque adeo bona quae sunt ex depravi-
tata voluntatis affectu abuti non possint Unde Augustinus lib. 7
de opibus suis S. Paulum dicit non studia condemnare aut scholas dialecti-
conum sed quod non fuerint ex eis sapientiae fructum, propter quem
artes istae a Deo datae sunt. Patet ergo Patres cum S. Petro
et Petri 2. et Apostolo ad Rom. 1. et ad Coloss. 2. non veram Philoso-
phiam sed Philosophiam inanem quae legi Dei non est subiecta regni,
habundans arrogantia et crinitate quoniam Philosophiam affectando
sua existimatione veritate corrumpunt et omnia secundum suum caput
ac sensum negligenter cum divina ac humana autoritate contemnit
et se solos sapientes existimant, ut val in vno Littero manifeste
cernitur, ita ut vel ob hoc non recte illud dixerit sit a Terbuliano
et observari a S. Augustino Philosophum esse gratia animi et popularis animi utile
managium. **Consequenter** Quia ut late sequitur Iohanni in praefatio
Mels: c. 5. scilicet S. Patres praecipue praei illi Ecclae doctores
Philosophiam Aristotelicam vel propter errores aliquos contra fidei do-
gmata ut de mundi origine et aeternitate vel propter doctrinam
aliquo dubiam et obscuram ut de immortalitate animae de Dei providentia
de bonorum premio et malorum poena. et depriment ac repugnant,
praefertentes illi ceteris Academicarum et Stoicorum doctrinam, quae
si prima fronte spectatur minus a Christiana abhorret religione
qua Peripatetica. Sed cum procederet hae cum deprehenderet alios
doctores veteris Graecae et Stoicorum placita specie religionis
et pietatis plurimos inane deceptos et in variis beneficiis adhibere

Aristotelis ad errores superiores esse et g. nemine lateant
cetera quoque quae ab eo traduntur egregia esse et quae mirum modum
christianae religioni conducant, quasi mutata aedificatione Peripatetice
doctrina ceteris praeferre crederent. Quasi ceterum
et auctoritate universalis Ecclesiae tales pene Aristoteles in scholis
legantur. Et ita factum est ut Aristotelica doctrina fidei re-
gulis correctae adeo bene merita sit de christiana Republica
et tota progenie Philosophiae ut hoc sit omnis Aristotelis legibus
et praecipis servandis. Sed de his satis.

Secundo probatur Aristotelis Ratio. Quia utile illud est quod
ad bonum aliquod confert, sed Logica cum dirigat operationes intellectus
confert ad veritatis cognitionem facili et sine errore assequenda
in omni scientiis quod est maximum bonum Ergo est utilis.

Tercio probatur Augmentis faciendis pro vera assertione
quae a fortiori hanc probant.

Dico Secundo. Logica non est singulis necessaria ad alias scientias
consequendas. Haec assertio est auctoritate veteris sententiae.

Probatur. 1.º Ab Exemplo. Quia disciplina Mathematica
fuit habita pro scientiis, atque non indigent Logica, hinc gaudeant
veritas ante Logica. Invenit enim Logica perfectam tribuitur
aut Platoni vel Aristoteli et ante eos inventa sunt Mathematica
Geometria enim invenit. Egyptii. Aristoteles. Sidorius. Astronomi
michi Sythi et Chaldae et alii Graecos prius eius auctor coelestia
Stalae. Alii Stalae Pythagoras, tum quia Mathematica antea
ante eos alios scientias proponebatur addiscenda. unde Plato pro
suis in gymnasio scribi iussit. Nemo ex his Mathematicarum
huc ingrediatur, et Aristoteles. 1.º Plato. praeceps autem esse etiam capax
Mathematica. at si Logica indigeret, post Logica essent addi.
Secunda. Tum quia nullo modo potest Logica, nam neque argueretur
in forma, neque definit ad normam praecipientem Logica, quod illis sci-
re obicit Philosophus in Topicis sed sola evidentia obiecti contenta
bonos discursus facient. Ergo Logica non est singulis necessaria
ad Mathematicas suas, et consequenter nec ad omnes scientias.

2.º. Cuius est fundamentum assertio, quia ad comparanda scientiam aliam
rei duo tantum sunt necessaria. 1.º ut inveniat quae principia illius rei
et illis assertantur. 2.º ut sciat se apertis et minimis fallacibus

Ita Logica non
necessaria

Ad istam doctrinam
Logica.

dyonisius

disserendi ratio est ad demonstrandas conclusiones ex alicuiusmodi
principiis, sed hoc contrarium potest praestari absque Logica artifi-
ciali, nam talis est lumen naturale intellectus ad apprehendendum principia
per se nota, et ad cognoscendum aptos et minime fallaces disserendi

*lumen naturale fons
est ad apprehendendum prin-
cipia,*

formas. Ergo logica artificialis non est simpliciter necessaria ad acci-
piendum alias formas. Confirmatur et explicatur praedicta ratio
Logica solum est necessaria ad alias formas quia tradit cognitionem
cognitionem rationum modorum disserendi sed hoc cognitio potest haberi
sine praecipitis Logicae. Ergo. Maior est certa alia confusio
usque aduersariis. Alii dicunt. Intellectus solo lumine naturali
absque aliis praecipitis Logicae potest iudicium facere de bono
modo disserendi. Ergo ad cognoscendum bonum modum disserendi non est ne-
cessaria Logica. Antecedens patet 1. quia intellectus solo
lumine suo naturali potest inuenire bonos modos disserendi, et
praecipita Logicae. Ergo sola etiam suo lumine naturali poterit iu-
dicare de bono modo disserendi. 2. Intellectus solo suo lumine
naturalis potest cognoscere alias res ergo et suum etiam modum co-
gnoscendi. Porro potest intellectus cognoscere bonos modos
disserendi vel ex conformitate cum, cum re cuius est cognitio, ga-
nitur eundem in principis lumine naturali notis.

*boni notis habemus co-
gnoscere vel ex conformita-
te, etc.*

Respondent aduersarii 1. Intellectus dum iudicat de bono mo-
do disserendi nihil aliud facere quam formare sibi praecipita Logica
sine potius probari intellectus sine praecipitis Logicae non posse iu-
dicare de bono modo disserendi. Contra quia intellectus digne
potest iudicare de bono modo disserendi 1. Formando sibi praecipita
quodam universaliter videlicet quod talis modus disserendi semper in
a materia sit bonus et hoc modo procedens est iudicare praecipita
Logicae praecipita enim universaliter faciendum Philosophum ad arte sibi
nunt. 2. Iudicando istum modum cognoscendi in particulari esse bonum
et hoc iudicium fit sine ullis praecipitis Logicae, quod sic patet
quia antequam intellectus faciat praecipita universaliter de bono mo-
do disserendi prius in particulari iudicat in hoc discursu esse bo-
num modum et in alio atque alio, et quia videtur in aliis particularibus iudi-
cari bonum, colligit tunc praecipitum universale, tunc no-
tum disserendi semper et mixtum esse bonum. Idem respondens
intellectus solo lumine naturali iudicare aliquos discursus et
videtur in habere bonum modum disserendi et cum si paucissimi
sint, semper intellectus non potest in omni discursu iudicare de

De bono modo differendi solo lumine naturali sed contra

quia ego quero de differendis solo scientifico, et si necessaria

si ad alias sententias ego et ad ipsam.

Lumen soli naturale sufficit.

de bono modo differendi solo lumine naturali sed contra
quia ego quero de differendis solo scientifico, et si necessaria
no sit evidens ergo poterit intellegere iudicare et si eas habet
aut rectu modu differendi. Tercio si logica esse simpliciter
necessaria ad alias sententias agere esset etiam simpliciter necessaria
ad agendum scissa, consequens a falsu, ergo et antecedens.
Si sequela aliam, quia eadem e ratio necessitatis logica
ad alias sententias agendum, et ad agendum scissam propterea enim d;
aut ipsi adversarii logica esse necessaria ad alias sententias ge
trahit rectu modu differendi: et eo no cognito no possemus esse
certi de nra cognitione, at hoc ipsu valet in agitione logica
ea enim agimus qd dixerunt logice, ut ipi certi simus de illis
differendis erit nobis necessaria cognitio de recto modo differendi
hoc e logica et sic logica ad scissam erit necessaria. Hoc
aut absurdu e vel enim ad logica e necessaria alia quodam logica
vel usq ad scissam si primum, dabitur pro casu in nra nra
ad illa alia logica erit necessaria alia, et ad illa iteru alia si
si secundu tunc sequitur logica esse antequa sit, seu esse priore
scissa, antequa enim esset agitata logica, praesupponatur ad
tanta necessaria ad scissam agendum, et sic antequa inveniretur
praecipua bene differendi ia eadem ante erat.
Rt. Logica secundu nra parte ea necessaria ad scissam sci
acdu alia parte vi e: logica ut tradit modu argumendi
necessaria ad scissam ut tradit modu definiendi et diuidenti
hoc aut no esset absurdu. Contra quia agendum falsu
probat quod sequeretur logica secundu nra et eadem parte ad se
esse necessaria vi e: quod ad praecipua tradenda bene differendi
praesupponatur praecipua bene differendi ga in illis tradendis
cogitamus nos bene differere vel no, si no, ergo no sumus certi
de illis praecipuis, si sic ista certitudo nascitur ex cognitione
praecipuorum et modoru differendi non ex lumine naturali secundu ille
et sic praecipua ista praecedunt scissa. Ego autem dico ad illa praecipua
no praesupponi alia praecipua, nec aliam logicam, sed soli lumen naturale
quod potest iudicare de bono modo differendi, tu circa praecipua logice
tem circa praecipua aliam scientiam, ac proinde, no esse simpliciter nec
cessaria logicam nec ad scissam nec ad alias scientias.

hio Tercio

Ingenio est ad ga que p lumen naturale difficulter assigne-
rentur poterit assignari per præcepta Logica facilius, nec enim
bona consequentia statim lumine naturali deprehendi potest sed a labore

TERTIA Obiectio Solas scientias addiscit omni tibi iussit
labore qui eo ante illas Logica, duas, aut in addiscenda Logica
alteri in aliis scientiis. Ergo Logica laborem auget et impedit nos
in scientiarum cognitionem. **R.** Duplex quid est labor addicere Logica et
scientiis, sed quatenus laborem infunditur in addiscenda Logica et in
trahitur in addiscendis aliis scientiis. Sine Logica enim duplex maior
esset labor in scientiis capessendis. Ergo Logica respiciens alteri
scientiarum addiscendam facit alia, ut enim hoc licet aliquid operis ad-
dant reliquo corpori, illud tamen omne compensat gratuito facit autem
expeditivis colare: ita facilius promissa Logica augere scire
qua sine ea, licet labor videatur augeri.

QUARTA Obiectio Degenerat Logica fore perfectior
aliis scientiis cum ipsa non indigeat illis, alia vero ipsa indigent

R. Non arguit magnam perfectionem esse aliquid ~~esse~~ necessarium ad alium
tanta infirmitate nec enim non hoc sic non potest ab eo non contra
in nemo dixerit alibi esse perfectionem hanc.

QUINTA Obiectio alium labor de fallaciis periculosus est et cogit,
et alia suppletur, cum cognitio recta, sit etiam cognitio obliqua, atque alio
sufficit cognoscere conclusiones boni syllogismi ad cognoscendam fallaciam
et defectuosam. **R.** Liber de fallaciis non est periculosus cum non ad offe-
sione sed ad defensionem tradatur, nec etiam suppletur quia in illo traditur
syllogismi conclusiones, quarum pretermisum vitiosum redditur syllogismus
hoc autem licet potuisset tradi in aliis libris quia in tradita non erat
et conclusiones multae ut suppletur traditur idem separabilis tradita
sunt nec est suppletur quod maioris perspicuitatis gratia expressius et se-
paratim traditur.

DECO TERTIO. Logica ordine doctrinae præcedit periculis
scilicet hæc assertio est secunda et tertia sententia et ex his
tas intelligi potest ex dictis, quod enim requiritur ad hoc scire debet
ordinis doctrinae addisci ante omnia, sed Logica est talis Ergo

Confirmatio quia si Philosophus 2 Metaphysicorum 15. ait absurdum esse
simul quærere scire et modum sciendi absurdum nullo erit quærere
ne scire ante modum sciendi. Unde nec Rucros ibi cum niger qui
qui velit addiscere

Duplex est labor assignare
Logica et aliis scientiis

Logica quod ut alio agitur
aut

Logica debet assignari
ante alias scientias

qui voluit adducere alias scias ante logicā esse simile illi
 Medicō q̄ applicat primū remedia ~~medicō~~, deinde recurret ad
 Gallenum et Hippocratem ut videat an recte applicaverit.

CONFIRMATIO. Sicut autem illa quae sunt instrumentaria aliarū
 scientiarū sunt priores illis ut frenetia equi, ita et logica quae ē instru-
 mentaria aliarū scientiarū debet esse prior illis.
 Nec te moveat quod Plato docet nō esse permittendū in Republica
 ut iuvenes ante trigēsimum aetatis aetatem operā logicā ne per-
 tuerent passionē ea abutēti in determinatē Reipub. ita Plato docet
 logicā esse adducendā post alios scias sicut fugiendam garrulitatem
 quae maxima esse solet in iuuenibus loquacibus. Et quia loquaces
 depravatis moribus maxime potest obesse Reipub. ideo docet post
 trigēsimum aetatis aetatem esse logicā quo tunc gressibus passionibus
 cessant occurrentes ea abutēdi.

QUESTIO OCTAVA AN LOGICA SIT UNA SIMPLEX QUALITAS IN INTELLECTU

Huius quaestiois plena resolutio tradita ē in lib. 1 post 43. ^{sectu}
 nunc petemus en scia sit una simplex qualitas ex quo clare
 intelligatur quid dicendum sit de logica. Nunc breviter respondeo
 ad quaestionē. Primo logica esse qdē unā cū sit de uno genere
 ac genere iuxta Philo. 1 post 43. Secundo. Nō esse unā sim-
 pliciter qualitate, ut voluit Thomista, alioquin q̄ haberet habitū
 unius conclusionis logicae, sicut per frequentes averb. circa illam conclusionē agere
 totā logicā quod absurdū est. Tertio. Esse unā q̄ aggregatā
 licet multorum habitū partialiū, in ordine ad unā rationē formalem
 obiecti. Propter quia quot sunt in scia obiecta sp̄s distincta tot
 debent esse habitus scia sp̄s distincti, habitus enim et averb.
 specificiter ab obiectis, sed in logica sunt plura obiecta sp̄s
 distincta et secundū rationē formalem sp̄s distinctas considerant
 ut prima operatio, secunda, tertia. etc. Ergo in logica sunt plures
 habitus sp̄s distincti. Ergo logica nō ē unus habitus sp̄s
 sed unus ex aggregatione multorum habitū in ordine ad unum obiectū
 formale qdē. Sicut enim haec plura obiecta quae sunt in logica
 licet sint vere et essentialiter distincta sunt tamen unū attributū ad
 operationē dirigibile quae ē genus logicae, ita etiam habitus illi
 respondentes sunt qdē sp̄s et essentialiter distincti sed tamen unū
 in ordine et attributū ad illā rationē formalem obiecti. Unde
 ad unitatē logicae seu cuiuslibet alterius sciae generatae

no sufficit aggregatio utriusq; boni habitus sed requiritur practica
et talis aggregatio sit ordinata ad vnam formalem obiecti
Sicut ad hoc ut sit una domus no sufficit quilibet aggregatio
lapidum lignorum calcis. &c sed requiritur aggregatio ordinata
ad formam domus. Cuius fusiis loco citato.

QUESTIO NONA QVA SIT DEFINITIO LOGICAE

*in
hoc loco dicitur de
indivisi
et dicitur de
indivisi*

*in
hoc loco dicitur de
indivisi*

*in
hoc loco dicitur de
indivisi*

STOICIS Cicerone 2 de Oratore definiebant Logicam arte be-
nediscendi et vera diiudicandi. **Plato** 7. de Repub. dixit esse
disciplinam qua ad interrogandum et respondendum sicut scientia docet
aptissimi sumus. **lib. 4. autem 9. de Rep.** dixit esse organum iudicij
verum **lib. 7. Academic.** quæstio: dixit esse iudicium veri ac falsi
Initio autem **Logico:** cona cum **Proelio** ibidem dixit esse rationem
discendi **Alexa:** initio gnō: aut **Peripat.** consuevit vocare **Lo:**
nam **Ale totum** et **Logis morum.** **P. Aug:** **lib. 2. contra Academic.**
dixit esse scientiam veritatis. et **lib. 2. de ordine** dixit esse di-
sciplinam disciplinarum et **lib. 2. de doctrina Christiana** dixit
esse scientiam definendi, diiudicandi, et indicandi. **lib. 8. de civitate.**
P. aut esse quam verum aut falsum determinatur et libro 1. contra
Cresconium dixit esse artem que docet consequentiam demonstrare
sive vera ex veris sive falsa ex falsis **bon.** initio summa et **Alexa.**
ca. 3. quæstio: 1. secus: 2. definit in fine discendi doctrinam.
Ex recitationibus alii definiunt scientiam rationalem veri et falsi di-
iudicium alii scientiam per habitum rationalem de ente rationis et instru-
mentum cognoscendi. alii habitum intellectuale rationale, instructurum
et operationum directum rationis. **Quæstio** tamen et congruentibus di-
ctis supra definitur **Logica** a **Stoicis:** 1. **post:** initio: et communiter
a recitationibus scientia directiva operationum intellectuales. Quæ defi-
nitio sic explicatur. **Logica** est scientia. Definatur **Logica** per scientiam
et per genus proximum nam doctrina sive habitus sunt genera remota
congruentia tamen artibus quam etiam fides, opinio, et facultates omnes
et alios habitus non scientificos a quibus tamen omnibus differt **Logica**
per genus scientia quæ illi proprie convenit. **Directiva** operatio nam
intellectuales. Item particula **geniter** loco differt quia per hoc constituitur
Logica in propriam formalem et distinguitur ab omni alia scientia.
Nam per particulam **directivam operationum** quæ ad hunc habet locum
propinquioris quibus distinguitur a scientiis speculativis quam nunc ad dire-
ctivam operationem.

Recitationes

*in
hoc loco dicitur de
indivisi*

per particula

Nella foto sopra è
 un'immagine per il 10.
 -ma-

grüße bewußt

grüße bewahren
zu dem andern

22. 2. 1880. 1880.
 23. 2. 1880. 1880.
 24. 2. 1880. 1880.
 25. 2. 1880. 1880.
 26. 2. 1880. 1880.
 27. 2. 1880. 1880.
 28. 2. 1880. 1880.
 29. 2. 1880. 1880.
 30. 2. 1880. 1880.

[illegible]

1790. 1791. 1792.

nam et regulas à se quo traditas. Quamvis autem finis hic principalis sit
ut pote ad quæ ille alter ex natura sua ordinatur. Cuius enim
dum procepta dirigendi operationis mentis ut eas alicuius rei
ab eo illo in actu potest logica perfecte consistere potest quæ esse
per se. Logica si sciat et tradat prædicta præcepta etiam si nū
qua tradat illis, ipse enim ipse et exercitum et per accidens ipse sciat
et ita non erit et necessarium ut logica illius præcepta arguatur.
Idem per se ipse ad quæ in propria materia logica dixerit
et per alios sciat ut in propria illius materia iuxta in modum
et regulas à logica præscriptas dixerit.

Ex his patet solutio questionis dictæ. Quia enim est proprium et immediatum
Logica finem esse dirigere operationem intellectus tradendo modum
et rationem exercendi illas, ab eo errore, seu quod idem est tradendo modum
unde dixerit finem esse ultimam ac principalem esse ipsas operationes
seu ipsam rationem dirigere. Cui autem logica sit scia practica habet
utrumque finem modo in annotatione explicato.

ST. VESTIO VNDECIMA. DE DIVISIONE LOGICÆ ET EIVS PARTIBVS.

Ex multis divisionibus quibus logica in suas partes distingui solet aliqua sunt
quibus dividitur divisio totius universalis in suas partes subiectas
alia quibus divisio totius integralis in partes integrantes. Nos primo tra
demus divisionem eius in suas species, deinde in partes integrantes.

Divisio per genus in species dividitur primo logica in naturalem
et artificialem. Hæc divisio traditur à Philosophis 1. Elementis: c. 11. 2. 2.
Philos: c. 1. Logica naturalis est vis discernendi aut rationandi et
discernendi modum cuius à natura, omnis enim ut ait Philo: habet alicuiusmodi
rationes conficere et rationibus respondere. Artificialis est habitus
quodam constantibus præceptis et regulis bene rationandi ex longo usu
et experientia rationationum collectis.

Secundum dividitur in Universalem et particularem. Hæc divisio
traditur à Philo: 1. Elementis: c. 8. et 1. de partibus: c. 1. Logica universalis
scilicet nihil aliud est quam scia quæ in universum et in communem abstracta
derivo ab hac et illa scia docet quomodo definiendum dividendum demonstrandum
et argumentandum sit. Logica particularis est quam magis
scientia docemur quomodo in ea definire demonstrare et argumentari
debemus, non enim omnes scia sensu et eodem modo definiunt, et demonstrant,
nam Philosophus dicit quod materia definitur. Multis prædictis non sic nec etiam

Unus est motus

Matematice. Præterea de Mathematica dicitur quod non demonstrat per se, sed
mater quæ tamen demonstrat alia scientia. Vide præter Logicam universalem.
Sed quæ hæbit communem cum omni scientia. Scientia quæ sunt alia Logica particulari inæquiva-
lentiæ, quæ doceret quod in hac scientia et quod in illa definiendū esset.
mōstrādū esset. Et hanc Logicam particularem vocat Philosophus præter
loco citato libro de partibus, solutus illa tradere in initio scien-
tiam est videre in 1. v. 2. Page: et mit. lib. de animi et. c. lib. de partibus et alia.
non vero simul cum Logica universalis quæ hæc abstracta sit ab omni scientia et ab
omni materia. Particularis vero est cuncta et concreta rebus, namque variatur
modum definiendi et demonstrandi scilicet ab ipsis rebus.

Tertio dividitur. In docere et scire, hanc divisionem insinuat
Philosophus 1. Top. c. 2. v. 9. In explicandis autem membris illius non omnino
venit estque præcipua controversia de Logica scire. Sed aliquid dicit
eandem Logicam universalem esse et docere et scire, docere quatenus
auxilia ab aliis scientiis, scire quatenus est illis cōiuncta, sic non est
opus illarum. alii vero ut v. Thomæ 4. Metaph. lect. 4. parte 2. Scoti
in 1. Top. per docere intelligit universalem Logicam quæ docet præcepta
et modum differendi: per scire vero, habitum probabiliter differendi de aliis
rebus quæ cum distinguatur formati à Logica docere. Etiam est Logica do-
cens, ita ut uterque reducatur ad docere, sitque illa annexa.

Logica scire
docere

Ve explicetur hæc sententia per Thomam et Scotum quæ puto esse veram
premissa est solutio illius difficultatis. Si enim Logica proprie sit
differere probabiliter de aliis rebus. Pro qua dissolutione Nota primo.
quia duo posse considerari, cum est doctrina differendi. altera
differendi. Et ut certa ab incertis distinguamus.

solari respectibus

prima differendi
secunda differendi

certa

Certa est primo Logica proprie esse tradere doctrinam et modum
differendi de aliis rebus, tamen demonstrative quæ probabiliter.
Secundo aliquid esse differendi tamen demonstrative quæ probabiliter
proprie Logice, quia Logica circa sui obiectum, multa demonstrat multa
probabiliter differendi, quibus hæc esse differendi non est dissimulanda
doctrina differendi quæ demonstrative et diffusiva Logice sit doctrina.

Tertio. Vbi differendi demonstrative de aliis rebus non esse
proprie Logice, quia alias hyperbolicæ essent alie omnes scientie quæ
magis est demonstrare naturas et proprietates singularium per
Hæc sunt certa. Incertum autem est illud an esse differendi pro-
babiliter de aliis rebus sit proprius Logice, videtur omnino esse
quia Philosophus 1. Top. c. 1. v. 2. expressa docet dialecticam esse proprie
probabiliter de aliis disputare ex his minimè cum numeris quibus
in libro Topici explicat quæ loci cum sunt reales

scire

videtur secundum philosophum ad sequi genere disputare rebus de ob-
iectis quod in quatuor videtur obiectum logicum. Hoc enim non
speculat sed operationes dirigunt.

hinc videtur non esse
hoc idem obiectum

In hac difficultate duo sunt. Primum logica esse loquendo in
specie ad habitum logicum. Quia si verbum logicum speculat ad
logicum, speculabitur ad ea quod demonstrati dictionem, et sic
logica erit demonstrare, definire, dividere, etc. res, quod est absurdum et falsum.
Sic enim ceterum scilicet iuxta causam operis. Confirmatur. Quia lo-
gica tamen et verum precepta dixerunt non vero illi. Hoc enim ad alia quod
ergo verbum logicum non speculat ad habitum logicum.

Quia tamen et verum
precepta dixerunt
non vero illi.

Secundo si dicitur eundem artem esse prescribere modum faciendi et facere,
facere precepta et uti illis, idem enim prescribit per artem fingendi, non solum
sicut modum fingendi sed et effectum ipsi si autem. Ergo ad eandem quod logica
pertinet doctrina dixerunt et verbum ipsum. Quia ergo ad eandem
artem speculare precepta faciendi et uti ipsum, artem enim esse tantum
docere quod res facienda sit, et deinde ad potentiam vacillare. Hinc
ceterum ea arte, unde per artem fingendi, prescribit tantum sicut modum fingendi.
Ex ergo eo ipsa si autem per se habet vires proprias necesse est potentiam mo-
dum applicando manum ut ea artificialiter tractando. Et hoc enim
videtur habet in logica. Logica enim est tantum tradere precepta
dixerunt arti vero illis et sequi est aliam scientiam.

hinc videtur non esse
hoc idem obiectum

Dico 2. Habitus dixerunt probatur de ob-
iectis habitus logicus. Quia si habitus non habet obiectum
formatum logicum, non est formatum logicum, sed habitus dixerunt pro-
babitur de ob-
iectis rebus, non habet obiectum formatum logicum. Ergo non formatum

hinc videtur non esse
hoc idem obiectum

Minus quia obiectum formatum logicum sit operationes in tolli-
bus quatuor dirigibiles, et obiectum ipsum habens sunt res ob-
iectum formatum logicum. Ergo non formatum logicum.
quia rebus de ob-
iectis rebus dixerunt. Ergo 2. Habitus dixerunt de ob-
iectis probatur dixerunt de ob-
iectis rebus, non formatum logicum. Ergo non formatum

Consequenter. Quia per est ratio de contrariis, non sicut modus demonstrandi
di speculat ad logicum quod ac modum probatur dixerunt in artibus dixerunt
seu ad et probatur dixerunt, quod debet speculare vel non speculare ad logicum

Sic tertia aperiuntur nota 1. Habitus bene dixerunt pro-
babitur dixerunt de ob-
iectis rebus non esse proprium logicum absolute et formatum
quia logica tantum de non dixerunt non de rebus. Tractat. 2. Non etiam
esse proprium aliam scientiam, quia ad scientiam non pertinent se nisi habitus
scientifici, sed hic habitus non est scientificus sed operativus. Ergo
per se ac proprium non speculat 3. Non possit etiam habitus esse
ita ut nec ad

ita est nec ad Logicā nec ad alios scias reducatur. quia vere spe-
ciat partem ad scias partem ad Logicā. Ad scientias, et rationē
obiecti, galetur circa obiectū formale scientiarū, licet nō
eodem modo, quo scientia. hoc enim scientiā versatur circa suū
obiectū et sub ratione scibilis, iste vero habitus circa idē obiectū
est sed probabitur et sub ratione opinabilis: et ratione finis
galetur tunc finis quē scia nō cognoscit verū in se.

si vero dicitur
sub ratione scientiā

Ad Logicā vero pertinet ratione modi differendi. ga Logicā docet no-
ta differendi probabitur de oibz rebus. Ex his colligitur quod hic
habitus debuit esse annexus vel scientiis vel Logicā. si scilicet
esse ratione cur Logicā annexatur potius quā scientiis.

ad Logicā ratione modi
differendi

quia scia versatur circa finem ratione circa suū obiectū et iste
habitus versatur in parte de ga opinabilis tū. 2. Quia iste
habitus sicut dicitur, repugnat scia, nō habitus scientiā est mi-
nus annexus. hoc enim est falsissimum et nō necessarium ex natura sua
quia opinio semper est ad finem oppositū. habuit ymaginem
et Logicā tū ga docet modū probandi differendi de oibz
rebus et hoc nō cognito nulla fore difficultas in oibz istis differ-
endi probabitur ga annexa probabilia nota occurrūt ita nō cogit.

scia versatur circa
suū obiectū per
modum.

si vero dicitur
in oppositū

Ad Logicā autem sit scia communis deserviens oibz aliis, quo quodā
modo includatur ut ipsi adiungatur ea omnia quae sit communia aliis sci-
entis, et hic habitus ē communis oibz scientiis. Locus debuit assignari
si Logicā et ita proprius erit eis reducere.

Hic ita constitutus dicitur si habitus hic differens probabitur de oibz rebus
nō ē proprius Logicā absolute et formati nec aliam scientiarū
sed est proprius Logicā reducere. Haec assertio quoad oēs suas
partes constat ex praemissis annotationibus.

habitus hic probabitur
deservens de oibz rebus
sed est absolute proprius
Logicā sed reducere

Ex his patet quod respondet sic ad Aristotē: loca adducta supra.
tū enim multo philosophus ad Logicā spectare hunc habitū reducere
modo explicato in quarta assertione. Unde patet ex his divisionibus
Logicā nō docere et ostendere quā magis probabilius. per rationē enim lo-
gica intelligimus hunc habitū probabitur differendi de oibz rebus
et vere distinguitur formati a Logicā docere reducere tū ad hanc
est illi annexus et ita vere alia erit Logicā docere alia reducere
Auctores autem prima sententia supra relata nō diligenter Logicā
docere ab arte. Et huiusmodi opinio de divisione Logicā in
suas species nō apparet de divisione eius in suas partes integras:
tū divisione in partes integras dividitur primo Logicā in
divisione definitionis, Argumentationis et Inductionis. Haec divisio ē
Platonis et patet ex Aristotele de doctrina eius c. 3. Sed dividitur
in questionē definitionis et Argumentationis quae sunt tria potentissima instrumenta scien-

divisio in partes
integras.

Haec divisio quae à multis traditur licet bona sit ga. et ad videndum
ad eam conformis libris quos ab Aristotele habemus cum nihil ex his libris
in istis de divisione ex instituto tractaverit nec alia de definitione nisi in eadem
Cicero. forte forte quae definitio erat in ista à doctore divisio à Platone
argumentationis aut se primi auctori fuit. lib. 2. Elementi. c. 1. bino
ideo magis probatur divisio quae infra ponemus.

Tercio dividitur in theoreticam et demonstrativam. Hec est
quater à Porphyrio: 1. Metaph. cap. 8.

Analytica Galei
et Porphyrii.

Quarto dividitur in Analyticam dialecticam et sophisticam id est
in ea parte logicae quae docet modum procedendi in negotiis in
probabilibus in apparentibus. Hanc colligitur ex ista actuali divisione librorum
Aristotelis, quoniam praeter tres partes sunt. scilicet posteriori. Topicon
et Ethicorum, nam reliqua omnia quae procedunt propter eas tres partes
esse videtur. In particulari autem analytica seu resolutione meminit Philo-
sophus. 2. Metaph. c. 2. dicitur cum aliam partem, meminit eodem libro text. 5. ois aut
tres simul videtur inferre. 1. Topicon c. 1. ubi dividit syllogismum in Necessarium
probabilem et sophisticum.

Inventiva est.

Judicativa est.

Quinto dividitur in Inventivam et Judicativam. Inventiva est
per quam agitur efficiuntur ad argumenta id est media inveniuntur ad quae
finitur conclusio. Judicativa est quae agitur efficiuntur ad argumenta
inveniente accommodata ad inferentiam confirmata Inventiva suppeditat materiam
Judicativa adhibet formam.

ad eam partem Topicon
et Ethicorum.

Duplex autem est Judicativa altera quae docet quomodo sint conservanda, scilicet
argumentationis, altera quae docet quomodo Metaph. et c. et argumenta aliqua
quae ad alia tractanda aptentur inter se disponuntur. Hae duae partes
Logicae servantur argumentationi, cum eorum inter se sit oratio in qua ex argumē-
to id est medio explicato et dilatato in unam vel plures propositiones
altera pars gratia conclusionis persequitur et ad structuram argumentationis
datis ad institutum confirmandi. Primi est inventio argumenti, altera accommoda-
tio à Philo. attribuitur Logicae, quia Logica agit et invenit media et
resolutione quae hanc tradit formam argumentationis. Inveniuntur autem Analytica seu
nec alio ad argumentum inveniunt et ad quae ratione conclusionis est inveniunt.

Sexto dividitur in directivam primam operationis intellectus, directivam
obscure scilicet, directivam barbare. Et haec divisio magis nobis probatur huius
est conformior sententiae nostrae de obiecto Logicae, huius quae habetur in istis
libris quos de Logica ab Aristotele habemus. Superba hanc enim divisionem
recte Logica Aristotelis dividitur in tres partes ita ut prima pars
illius spectat ad dirigendam primam operationem, quae est simpliciter agere
conducit praedicam mentem atque adeo et sequitur Porphyrii, ad illam
secunda quae spectat ad dirigendam secundam operationem quae est compositio
et divisio continet duos libros per se huiusmodi seu de interpretatione.

Terminanda est.

44.

De re de his qua tertia opero intellectus qua i. dicens ut dicitur:
 giteur, continetur duos libros Porphyrii, in quibus de forma allegiis in
 comae dixerunt, duos libros poster. in quibus de allegiis
 demonstratio sive in materia necessaria octo libros. In quibus
 in quibus de allegiis probabili, sive in materia probabili, duos de
 in libro Elementorum in quibus de allegiis sophistico, sive in mate-
 ria oppositi Philo: dixerunt. Juxta hac autem particione logica co-
 nabitur singulas eius partes explicare. Faciendo initium a tradi-
 tionibus sive potius ab Hippocrate Porphyrii in illa. Et de his huius-
 usque tota hac descriptio Proeniaci constat aperte natura et
 definitio logica. Ita veniamus ad Porphyrii Introductionem.

IN INTRODUCTIO- NEM PORPHYRII DE QVI- Q VNIVERSALIBVS.

Quoniam quae Arist.: in praedicamentis et reliqua logica tractantur.
 allegi: non possunt nisi cognoscatur quod sit genus, quid species, quid differentia
 quid proprium quid accident. Et hoc clare et perspicue traditur a
 Porphyrio in suo libro de quatuor universalibus. Ideo consueverunt
 philosophiae professores hac Porphyrii introductionem Arist.: logicam prae-
 ferre, quae etiam et nos eam consuetudinem sequentes praefecimus.
 Sive dicitur tota hac introductio in tres partes. Prima, quae continetur
 primo capite, continet proenium totius introductionis. Haec quae quatuor se-
 quuntur, absolute colligitur ultimo capite, continet conformationem
 universalium inter se et in illis in quibus conveniunt quae in illis quibus
 differunt. Aut quibus introductionis est Porphyrii in inferi-
 o libri et introductionis absolute nulla restrictio addita. Illi
 tradit sibi et suis. Ordo ut prius agat de singulis universalibus
 deinde singula inter se conferat. Quod est universale hoc enim est
 genus aut species explicatur. Similiter est agendum de propriis
 et aliis accidentibus intelligere Quod variata sunt. Veritas in modo;
 quod est magna ut dicitur. Sed tamen est necessarius hic libellus
 ut singulis ad logicam Arist.: sed tamen necessarius fuit hic quod
 ut ad melius esset. Cum in ipsa logica est: e. ante praedicamentum
 de propriis et accidentibus universalibus de quibus ibi breviter ait Philo:
 sed commodius sic separatim traditur. Legge hac et alia minutiora
 quod Tolitum latet, et nos ea vocantes suffraganter explicabimus.
 Porro sequemur in tractatu divisionem huius libelli et tota
 doctrina dixerunt in tres partes. In prima quae est noster

Tota introductio in tres
 partes dividitur.

Ordo introductionis.

divisio eius

partes intro-

Non omnia sunt libelli
 magis ad aptum.

Proa mi genus de conuenienti in comuni et de hoc per cognitione entis rationis
et secundum intentionem intelligi non potest, hinc genus de ente
rationis et secundum intentionem. In secunda de universalibus
in philosophia. In tertia de omni comparatione.

PRIMA PARS INTRODVCTI ONIS DE VNIVERSALI IN COMV NI. ENTE RATIONIS ET SECUNDIS INTENTIONIBVS.

Caput primum Porphyrii quod est
Proa mi.

In prima parte huius Proa mi agit Porphyrius per intentionem rationis
intendere quare de genere universalibus seu Individuabilibus. In secunda agit
modum procedendi qui tenentem est si hoc introducere est latius dicemus de eo to

DISPVATIO PRIMA DE VNIVERSALIBVS IN COMVNI. VBI ET ENTE RATIONIS ET SECUNDIS INTEN TIONIBVS.

Quia conuenientia est dici sine cognitione entis rationis et secundum intentionem
intelligi nullo modo possunt per hunc breuiter de ente rationis et secundum
intentionem.

QVÆSTIO PRIMA AN ET QVID SINT ENTIA RATIONIS, ET AN SINT OMNINO IDEM CVM SECUNDIS INTENTIONIBVS.

Questio haec multis in philosophia continet difficultates breuiter dubita homi
bus deinde deus.

Prima Dubitatio Quid nomine Entis rationis in telligant Philosophi.

proa mi genus de
conuenienti in comuni
et de hoc per cognitione
entis rationis

secundum intentionem

R. nomine Entis rationis intelligunt proprie Philosophi id quod soli habet esse
ab intellectu obiectiue. Pro cuius intelligibilia sunt. Entis rationis si omni
nem quare, nihil esse aliud, quam Entis rationis intellectus, seu quod existat
in ratione atque intellectu. Quia aut aliqua dicitur esse in ratione non modo
subiectiue, seu extra intellectum, aliter obiectiue. Ea sunt in ratione subiectiue
quod sunt in ea per se et realia in se habentia itaque accidentia in se habentia
et proinde sunt omni entia realia, tunc sunt omni habentia secundum rationem
et intelligibilia, sed ac deus intelligendi, quod omni genus rationis
in se habet vel aliter

si fuerint, vel etiam ab eo causantur, dicuntur entia rationis, id est entia in intellectu, sed hoc col dicitur sunt vere entia realia. Ex ergo sunt in ratione obiectiva, quia habent appropinquandi et cognoscendi a ratione seu intellectu. Et ex his quibus dicitur quod non tantum habent appropinquandi et cognoscendi, sed etiam esse sui realia extra se, sunt causas, ut sunt omnia entia realia, quia ab intellectu cognoscuntur realia, vero sunt quae tantum habent appropinquandi et cognoscendi, et tunc dicuntur esse solum in ratione obiectiva, quia ex se sunt solum per considerationem rationis, seu in intellectu, ita et esse ipsorum, non sit aliud quam appropinquandi et cognoscendi, et hoc sunt entia rationis proprie dicta. Quae solum dicuntur esse in ratione seu intellectu obiectiva, non quod sola ea habeant hoc, quod existant obiective in ratione, sed annotantur, multa enim obiecta realia hoc etiam habent cum existant obiective in ratione non sit aliud quam cognoscendi, et ea obiecta realia cognoscuntur, sed hoc solum dicitur, quod sola entia rationis sibi iam considerant, quod dicuntur esse in ratione obiectiva quia proprie illud esse appropinquandi et obiectivum non habet nisi in alio esse. Cetera vero entia realia, extra animam, licet non cognoscuntur ab intellectu habeant esse obiectivum, tamen quia habent aliud esse reale extra intellectum a quo possunt esse denominatur, id est non dicuntur habere esse obiectivum sed proprium esse reale.

quae sunt entia realia

quae sunt obiective

quae sunt solum rationis

proprie dicta.

quae dicuntur in ratione.

habent esse aliud extra intellectum.

Ex propriis et aliis rationibus

Tunc aut obiectiva

quae habent fundamentum

in generali ratione

positivum

Porro. Entia rationis proprie dicta est duplex. Aliud est quod fit ab intellectu, quod nulla habet fundamentum in re et tale appropinquandi sed ad libitum ab intellectu fingitur ut chimera. Secundo autem. Aliud habens fundamentum in re proprium quod convenit rei ut esse rationis in se, hoc enim ens rationis habet fundamentum aliquod in re proprium quod convenit rei per appropinquandi intellectus. Illa enim relatio ipsi valet ad videndum non est in se, tamen ipsi cum appropinquandi ab intellectu.

Respondeo. hoc ens rationis habens fundamentum in re est duplex. Aliud negativum aliud positivum. Negativum est caritab, hoc enim cum sit negativum oppositum ac si non sit in se, quatenus in appropinquandi per intellectum habet quoddam esse appropinquandi et obiectivum seu esse rationis. Positivum est relatio aliqua ad rem.

De hoc ente rationis proprie dicto et opposito entis realis multa quaeri solent sequentibus dubitationibus tradenda et explicanda.

Secunda Dubitatio.

An hoc entia rationis vere sentitur.

Prima sententia est contra quae negat vere dari entia rationis. Ita dicitur in 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 5. et lib. 7. 1. 6. ubi contra sui praesentorem dicitur tunc accipiuntur tunc dicitur non dari in intellectu entia rationis, sed quatenus de rebus affirmatur ad realia. Propter hoc autem in eadem videtur esse sententia cum in 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales. Secundum autem etiam quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 5. et 6. ubi dicitur quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales. Tercium autem etiam quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales. Quartum autem etiam quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales. Quintum autem etiam quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales. Sextum autem etiam quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales. Septimum autem etiam quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales. Octavum autem etiam quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales. Nonum autem etiam quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales. Decimum autem etiam quatenus 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales.

Secunda sententia est contra quae affirmat vere dari in intellectu entia rationis ita in 1. 2. ad 2. lib. 7. 1. 6. ubi dicitur tunc dicitur esse sententia autem contra qualitates reales.

ab inter ni mente quod ois dicit eū in vōnis fluxu. lib. 1. natu:
 iuliu quaffi: c. 11. Quercos lib. 1. de aia cōmē: s. Item iſſe et Philoſophia
 d. Thom. præſentem pmo de aia tertia oratione. ſubſor. go. de na:
 tura qm̄b et 7. nels: loc. 7. Scot: gree: p. conuerſi: ſterheus
 tractatu proprio de eal. mōm̄b. Caritatus in ſonſariū exp̄li de qm̄
 et quicub de ente et eſſentia Et prima ſerbo quæſtioni 29. articulo
 1. ſolus quæſtione 5. Præmiati. ſonſera quinto Metaphiſicōn capite
 ſeptimo, quæſtione ſexta, ſecundō quinta et ſexta alibi. Et ſic ſententia
 tū cōmūis Penſateticōn.

Per ſia ſententia quæſt medice quonidā reſtione y loat proſter auto:
 natat eūm Philoſophia ad mittat entia vōm̄b, putat tū ea neceſſaria
 nō eſſe, ſed abſq̄ illis oia, quod de rebus affirmat hō, ſaluari poſſe, q̄ dero:
 minatioes rebus extrinſecas, in x. ſu dēmūm ſimal ſet hō
DICO PRIMO. Probabilis tūm e quod aut hōc ſentia ſet hō ſoluet
 entia vōm̄b nō eſſe neceſſaria, et ſic illis oia, quod de rebus affirmat ſaluari
 poſſe. **Explicatur ſententia.** Quæſtione autem vōm̄b tūm̄b ſaluari
 optime poſſunt q̄ denominatioes extrinſecas, q̄ eſſe cognitū in pōnē
 nō e alio in ſentia q̄ tūb, ſed pura denominatio extrinſeca à co:
 gnitōe intellectus. Si aut enim intellectus, q̄ ſua cognitione, quā habet
 de obiecto, denominatur formatu cognitionis obiecti, ita q̄ eadē cognitio:
 ne obiecti denominatur cognitū, per dē enim intellectus cognoscit ob:
 iectū, et obiectū cognoscitur ab intellectu. Quare et q̄ idē denomina:
 tur intellectu cognitionis, et obiectū cognitū, eadē enim cognitio,
 ad intellectu comparata, denominat aut actū cognitionis, comparata mō
 ad obiectū denominat illud ſuſtine cognitū. ſic dē cognitio obiecti, q̄
 haberi cognitione de obiecto. Et tū in hoc duplex diſſa. Prima quod in:
 tellectus à cognitione quā habet de obiecto denominatur **reſtione** q̄ cogni:
 tione eſſe cognitio obiecti, obiectū vō q̄ cognitione, quā de iſſo dero:
 minatur ſuſtine. iſſū enim e quod cognoscitur ab intellectu. **Secunda** quod
 intellectus à cognitione quā habet de obiecto, denominatur **reſtione** q̄ cogni:
 tione eſſe cognitio obiecti, obiectū aut iſſū q̄ cognitione ſui quā habet in in:
 tellectu denominatur **extrinſeca** q̄ cognitio nō e in iſſo ſed in intellectu.

Confirmatur. quia q̄ eadē actione et q̄ eadē reatu denominatur q̄ eadē
 et ſonſu reatu denominatur ſuſtine vō: ſic dē eadē ſententia quā e in ſonſu
 et ignis dē caleſcentis et ſonſu dē caleſcentis, ſed cognitio e actio, quā dē in
 tellectu intra obiectū exp̄ q̄ eadē reatu cognitione et intellectu dē dicitur in:
 a tr cognitione et obiectū reatu cognitū. eadē enim e via aut Philoſophy
 ſententia et e contra. Et tū diſſa nōt cognitione et alias actioes tū:
 ſententia, quod tū ſubſectiue in pōnēte, ac pōnēte extrinſeca denominat q̄ eadē,
 illa vō et eadē alio actioes manētes ſubſectiue in quāte ac pōnēte ex:
 trinſeca denominat obiectū, vōm̄b tū reatu.

His ita explicatis ſic apparet obiectū e: ſonſus reatu denominatur cognitū
 à reali cognitione intellectu, quā e de iſſo exp̄ nō ſed aliquid entis vōm̄b neceſſario
 debet dici cognitū. **Attente:** ſententia prima quā Philoſophy 5. nels: 20. exp̄ſe
 dero ſubſectiue et riſibile idēo reſerri ad iſſū et iſſū quod ſonſe et riſibile ſic dē iſſū
 exp̄ Philoſophy

quia de rebus affirmat
 non pōnēntia tūm̄b
 ſententia eſſe.

Asserit

quia denominatio
 est in intellectu
 et non in re
 et non in cognitione.

quia denominatio
 est in intellectu
 et non in re
 et non in cognitione.

quia denominatio
 est in intellectu
 et non in re
 et non in cognitione.

Conferat

quia denominatio
 est in intellectu
 et non in re
 et non in cognitione.

Ergo Philosophus per sola denominatione extrinsecam a secula et virore eunt deo: ^{habetur de obiecto} minari scibile et visibile. ^{habetur de obiecto} Secundo ergo cognoscitur referunt et ad intellectum cognoscitur, quia est ab intellectu, et ad obiectum cognoscitur quia est de obiecto Ergo potest de omnia: re et intellectu cognoscitur et obiectum cognoscitur. **Ex his.** Denominatio sequitur ad quod res reale est cognita. Ergo reatu denominatur cognita. **Notum** quod reatu cognoscitur et reatu continetur in cognitione per reale cognitionem quod de re. nec dicitur enim qui vado i dyl. 39. quod s. denominatio est ista extrinsecas non est reales, sed entia rationis, quia nihil reale potuit in nobis denominabis. **parati** enim a quo nihil reale adducit per hoc quod denominatur visibilis non contra, ad denominationem reale tria dicitur regnare subiectum quod denominatur reale, forma, denominatio reales, et tunc rex quodam vel modo forma denominatio ad subiectum denominatum, sic parati sunt, atque denominatur albus ab albedine reali, reatu in se existente, ^{habetur de obiecto} modo fit est de denominatione a forma reali necessitas sit reales, sed denominatio obiecti cognoscitur est denominatione a forma reali nunc a cognitione reali quia est de obiecto Ergo ista deo: ^{habetur de obiecto} minatio vere est reales, ad rationem secundum solent, tunc denominatio nihil parati ^{habetur de obiecto} re in re denominata Ergo. **De** distinctione. Nihil sunt reale in se et ^{habetur de obiecto} cetero, nihil reale extrinsecam a seculo, sicut enim duplex est forma una extrinsecam a seculo alia intrinsecam rei, illa intrinsecam afficit subiectum, quia existit in subiecto est albedo in pariete, tunc extrinsecam quia applicatur quodammodo extrinsecam subiecto, quod loci afficit locum, vestis corpus, ita duplex quod est denominatione reales, una a forma intrinsecam ut parietis ab albedine, alia a forma extrinsecam sicut ut loci a loco, et quodammodo ab actore quia est in passio, sicut Ergo alio modo: calfactio nihil sunt reale intrinsecam in quodam modo est ignis, et non sit intrinsecam in eo sed in passio alicuius, et tunc extrinsecam denominatur quod id est ignis quia est ignis forma extrinsecam ita obiectum extrinsecam denominatur: tunc cognoscitur a cognitione tamen a forma extrinsecam, tunc aut nihil debet ^{habetur de obiecto} ponere intrinsecam in re, nec dicitur tunc denominatione fieri quod intellectus tunc, non reatu, non contra, etiam intellectus est reales et cognitio intellectus est ad reale Ergo et denominatione a cognitione intellectus sunt reales. **Primo** quod dixi de esse cognoscitur id est planum ducit a de aliis entibus rationis ^{habetur de obiecto} nam sicut variis modis potest intellectus cognoscere res, videlicet vel in ordine ad alias res, vel in seipsis, ita variis modis res denominatur cognita, si enim intellectus cognoscit naturam communem multis, natura ab hac cognitione denominatur communis multis. ita si intellectus ducit unum attribuat alteri, ab hac cognitione omni denominatur privativum et alterum si vero ducit quia est cognitio ^{habetur de obiecto} a modo predicati vel subiecti et sit de rebus.

Dicto secundo. Nihilominus oportet dāter entia rationis. **hinc** assertio est ^{habetur de obiecto} autorū sicut de sententia. Et probatur primo eorum autoritate, maxime christi: talis ibi adducitur. 2o. Id quod non existit nisi per appropinquationem intellectus non potest esse ens reale, sed tantum ens rationis. sed multa talia attribuitur rebus quia non existit nisi per appropinquationem intellectus. Ergo multa dāter entia rationis. **Major.** Id enim quod sola cognitione existit in re non potest esse reale. **Minor.** aut videtur non reatu obiecti cogniti ad intellectum, nisi ad rationem: tunc, veluti ad rationem, relatio ita universalis ad sua referuntur quod speciei relatio predicati et subiecti, relatio columnae ad manū de qua, et alia superata quia vari attribuitur rebus non sunt entia realia Ergo sunt tantum a seculo de seculo intellectus. Nec dicitur ista esse denominationes extrinsecas quia ista

Scilicet si visibile refertur ad quodammodo cognoscitur.

Cum sit potius in no mine intrinsecum. Denominatur ad esse rationis.

Ad denominationem reale tunc regnare

Forma rei est duplex

Intrinseca quia afficit subiectum et extrinsecam quia applicatur quodammodo extrinsecam subiecto

Intrinseca quia existit in subiecto et extrinsecam quia existit in passio

De no minis in se et extrinsecam a seculo

variis modis intellectus cognoscit res. vel in ordine ad alias res, vel in seipsis

Ad assertio

denominatio est extrinseca
quia non est terminus extrinsecus

Relatio rationis non est
terminus extrinsecus

Relatio rationis non est
terminus extrinsecus

relationes cognoscuntur esse intrinsecas, si res, per modum relationis nunc,
denominatio est vero extrinseca fuit a forma extrinseca non intrinseca
Quia ista relatio videtur resultare ex illis denominationibus. 3. Relatio
ratio rationis est ens ratio, ut oes fatetur, sed necesse non dicitur ratio
ratio rationis ergo necesse non datur etiam ens ratio. Aliter. Quia rela-
tiones rationis illic communiter dicitur a Philosophis quod communiter ratio
solum per operationem in tales sunt, sicut relationes reales, dicitur, in quibus
bus advenit, secunda illam naturam, ut in se sunt, et absque ulla operatione
tali sunt, et multae dantur relationes, quae solum conveniunt rebus per opera-
tionem intellectus. Ergo. Aliter. Quia talis communis relatio inter ens et rationem
ex eo enim solum quod intellectus apprehendit non ens, tamen alterum ex
terminis inter ens et non ens, respectus rationis. Item relatio
quod est operari est, ex eo enim quod intellectus procedit a multis speciei-
bus relationis quod in aliquibus ad sua species et ex eo quod procedit a multis individuis
inter in hac relatio operari ad individua quae relationes sunt rationis
et quod ratio, cum non conveniat alicui et alicui, nec in se et in se
sed tamen est hoc cognoscitur ab intellectu. Ergo datur necesse non re-
lationes rationis. Exce potest dici hoc relationes rationis, quod denominationes
extrinsecas, quia hoc relationes sunt intrinsecae in rebus per modum relationis
realem et ita denominat intrinsece, denominationes autem extrinsecae
fuit a forma extrinseca non intrinseca.

denominatio rationis non est
terminus extrinsecus

Tertia dubitatio. Quid sit hoc ens rationis.

Quia dicitur
denominatio rationis non est
terminus extrinsecus

Prima sententia est eorum qui asserunt hoc ens rationis esse mere denominationem
obiecti cogniti ab actu intellectus eo modo quo a nobis procedit dubitatio
explicatur. Ita dicitur: 1. disti. 39. quass. 31. Secunda est eorum qui dicunt
hoc ens ratio esse id quod cognoscitur esse et obiectum intellectus seu esset id
quod videtur in re vel consideratur ab intellectu. Ita. 1. disti. 39. quass. 31.
art. 3. disti. 1. disti. 28. disti. 3. disti. 31. quass. 31. et plerique alii Philosophi.
Tercia sententia est eorum qui asserunt hoc ens ratio esse id quod videtur esse et obiectum
intellectus seu quod non videtur nisi per sola considerationem intellectus
seu quod solum habet esse obiectum in intellectu. Ita Tom. 1. disti. 31. quass. 31.
quass. 31. disti. 31.

Dico 1. Falsa est prima sententia. Propter 1. quia denomina-
tio illa extrinseca est realis ut patet ex dictis. Ergo non potest esse ens ratio
2. quia cum ratio, esse videtur, colitur esse deus, sicut contra rationem, et tamen
non fuit denominatio ab actu intellectus non esse ratio potius denominatur
ab actu videndi, esse videtur ab actu videndi. 3. quia relationes quae cognoscuntur
non est denominationes extrinsecas sicut ens ratio est patet. Ergo ens ratio
non est denominationes extrinsecas sed quod cognoscitur ad denominationem.

Confirmatur. In istis denominationibus necesse non datur esse aliquam re-
lationem. res enim non potest denominari cognita nisi cognoscatur habere aliquam
rationem non cognoscitur vel etiam ad aliam re simul cognita. Ergo ens ratio
quod cognoscitur ad re vel cognita non est mere denominationes sed aliqua est
relatio non realis ut etiam dicitur. fatetur. Ergo ratio est. Confirmatur.
Quia denominationes illa quae res denominatur cognita ab intellectu est denominationes

relatio non realis

relativa pot' ap'iri re' d'icte ordine ad aliud sed denominatio relativa nulla e' nisi rei denominatio conveniat aliqua relatio per qua referatur d' ordinata. Sed id aliq'uo denominatur. Ergo ens ratio n' e' sola denominatio.

Confirmat. 2. Quia p' istas denominationes extrinsecas no' salvatur a; tum entis ratio n'a cu' ens ratio sit per quod res quae sunt extra intellectum vel extra intellectum vel ad intellectum ipsi vel ad alia re' intellecta debet esse ratio. Cui in ipsa re per modum quasi cuiusda' proprietatis ni' ha' re' h' et re; faveat illa ad aliud. id aut' p' quod res esset no' e' pura denominatio sed relatio aliqua no' realis pot' constare. Ergo ratio.

PICO. 2. Insufficient' e' definitio entis ratio quae offert' s'cda s'cda. Quia haec definitio no' completitur oia entia ratio ga' d'icte ratio entia ratio. Quae no' consequitur esse et obiectum intellectui na' ad obiectum ratio. Ratio consequitur relatio voluti, et ad operationes cuius relatio est. Negatio est etia' quae convenit rebus no' consequitur ad operationes intellectus cum tamen sit entia ratio. Similiter nec relatio in colina ad manum dextra nec relatio creatoris ad creaturas in Deo.

PICO. 3. Ista est o' tamen definitio entis ratio quae offert' tertia s'cda. Atq' ista universali' ens ratio illud e' cuius est g'ndes ab operatione intellectus per quod no' existit nisi per sola consideratione intellectus tunc quod solus habet esse obiectum in intellectu. Ratio est quae ens ratio id eo d' ens ratio ga' ex ista per sola ratione d' app'ositione. Conde o' relatio voluti d' app'ositione sola d'icte entia ratio quod no' existit nisi p' app'ositione intellectus. Est haec definitio communis oib' entis ratio.

Ex his solvitur etia' illa difficultas. An ens ratio sit nihil. (Hoc no' enim est esse nihil reale, no' nihil absolute ga' e' no' ens reale, no' vero no' ens absolute. habet enim suu' modum propriu' essendi; per app'ositione, ratio cuius d' ens ratio ga' t'n iste modus essendi e' proprius modus essendi, Deo ens ratio. no' e' proprius ens, comparatur ad ens reale sicut b' g'ndes ad b'n in x'u unde ens de ente reali d' de ente ratio no' g'ndatur t'nec sed analogice ga' diversa e' no' entis, in ente reali et ratio, in ente enim reali e' no' variabilis, in ente no' ratio similiter inaria t'nec.

Quarta Dubitatio

An entia rationis conveniant rebus antequam concipiuntur ab intellectu.

Entia ratio no' conveniunt rebus antequam concipiuntur ab intellectu probat' si efficaciter possit vid' esse ex ista existentia ratio. Ens enim ratio no' potest convenire rei nisi existat, no' potest aut' existere nisi per app'ositione intellectus. Ergo no' potest convenire rei antequam concipiatur et app'obatur ab intellectu. P. Entia ratio prius conveniunt rebus qua' concipiuntur et app'obantur ab intellectu. Ita Thomae alii. Prob' 1. modus ga' prius conveniunt rebus ergo variati ergo conveniunt relatio ad oculu' ag' a' t'nec app'obatur ab intellectu ga' variati ergo d'icte am'um, aut e' debet convenire ista relatio. 2. Hoc patet r'ne ga' o'ntes n'z n'z o'ntes e' p'p'riam naturam o'ntes sed ens ratio est obiectu' cogniti'o'is ergo prius conveniunt rebus qua' concipiuntur. Ist' ratio dubitatio d'icte. Ad hoc ut conveniat aliq'uo p'ndicte rei no' e' necesse ut existat in ipso, sed t'nec ut habet ratio et o'ntes p'p'riam qua' necesse est debet convenire illi rei et de illa affirmari. Haec no' app'obatur ubi d'icte h'z conveniunt esse etal' rationale ens p'p' ratio ad hoc ut conveniat

rebus quibus est existat in eis ratione fundamēti, in se nō formati nō
existat, nisi enim apprehendatur ab intellectu.

Quinta dubitatio.

An ens rationis sit aliquid existens vere subie-

ctum in rebus.
Sensu dubitatio est an entia rationis sint quoddam quasi arbitralia
in rebus ex nostra cognitione, ad similitudinem accidentium realium quae sunt in ipsis rebus.

Prima sententia est eorum quae asserunt ens rationis subiectum esse nō quā
solum habere ad obiectum in intellectu. Ita Thom. quib. 1. q. 2. c. 1. dicitur de anima q. 3. art. 1. dubi-
tatur an aliquid ex Thomistis. Secunda est eorum quae dicunt ens rationis esse aliquid existens vere
subiectum in rebus. Ita videtur sentire doctores quosdam graduales ac 1. dicitur 23.
in primo enim loco asserunt universalitatem (quae est ens rationis) esse obiectum
in intellectu, subiectum in re. In secundo autem loco dicitur ens rationis tantum esse
nō in intellectu, sed etiam sentire alii doctores.

ASSERTIO. Ens rationis est aliquid subiectum existens in rebus sicut asser-
tione 1. dicitur sententia. Quod 1. dicitur ens rationis est ens quod apprehensione ergo ubi entia ubi
apprehenditur esse, sed apprehenditur esse in obiecto, ergo vere erit in obiecto, v. e.
relatio ubi est in parte ubi ga ubi apprehenditur esse, apprehenditur autem esse ubi quodlibet
ibi fundamēti. 2. dicitur concedimus entia rationis esse quod causatur ex nostra
apprehensione in rebus nō possunt esse illa ratione a distinguenda a ente reale. 3. dicitur
vel pariter denominatur extrinsece a mea cognitione vel intrinsece ab actu re-
lationis ad meā cognitionem. Si prima ista denominatio realis ga est a forma reali ut sit in se
ergo ens rationis est aliquid subiectum in re ex apprehensione.

Quo autem nō hoc fiat hic explicare possumus. In intellectu dupliciter habet rationem:
nō quā reale, alterā intentionale. Illa est manifestis, hanc quodāmodo transiens
in obiectum, dicitur enim in intellectu sua actio ut transiens obiectum. Per hanc
ergo actionem intentionalem autem tendit in obiectum et sit quodāmodo id est intentione
nō quā reale obiecto potest producere aliquid ens intentionale seu ens rationis
in obiecto. Verum enim licet cognitio naturae sit tantum in intellectu quodāmodo
nō nō dicitur terminari ad obiectum ut transiens obiectum esse in obiecto terminari:
sine tendere in obiectum, ac.

Et ex his patet ad fundamēti quoddam 1. sententia. Probat enim quod actio nō
intellectus nō nihil produci posse in rebus et consequenter ens rationis nō esse
subiectum in rebus. Intellectus autem agens nō habet vim in obiecto a se a se
dicitur produci aliquid ens est ergo ens rationis nō est entitas existens in re
Antecedens patet. tū ga actio intellectus est manifestis nō transiens in exte-
rius naturam, tū ga oī agens debet esse cōsecrari facienti in quod agit, nō
enim agens agit in se, sed in alio, sed intellectus nō contingit obiectum ergo
nō potest aliquid in obiecto producere. 2. dicitur in 1. q. 2. c. 1. dicitur. Intellectus
autem intentionale potest producere aliquid intentionale in obiecto quodlibet dicitur ga sicut videtur in obiecto
ita sua actio intellectus reali aliquid quodlibet dicitur obiectum. 3. dicitur in 1. q. 2. c. 1. dicitur.
batione. 4. dicitur intentionale quodāmodo transiens in obiectum actio nō realis est manifestis
nō quāda subiectum est ut sit productum intentionale in obiecto.

Sexta dubitatio.

An ens rationis sit omnino idem quod
secunda intentio.

Solutio communiter nulli dubitat esse differētiā inter ens rationis et quoddam
intentionem quibus aduersatur Thomistae et Thomae: 1. dicitur: c. 1. q. 2. c. 1. dicitur.

aiunt em

...ent enim si ens ratiois non idem est quod secundum intentionem.
Nota pro solutio intentionem non committit nihil aliud scire quam intentionem quodam
modo unde in illis est, reperitur intentio in quibus terminatur intentionem in aliud
Et ergo in tribus terminatur intentionem ideo et in tribus invenitur intentio. Quare
nexta hoc tripliciter accipi potest intentio. 1.º Propter quod quod intentionem tenet
in obiectum sic species intelligibiles et sensibiles in intellectu et se ipsas quodam
dicuntur species intentionales. 2.º Propter quod quod intentionem tenet in
obiectum sic actus intellectus quo id tenet in intelligibile et actus voluntatis
quo bene tenet in fine alique boni vel mali dicuntur intentionales. 3.º Propter
obiectum in quod tenet intentionem et hoc de intentione obiectiva et quodam passiva
Nam propter quod intentionem tenet in obiectum, et intentionem quodam actus voluntatis non esse
est ad nostrum propositum ideo de illis minus nos aggimus sed tantum de intentione
intellectus quodam deinde duplex. Alia ex parte ipsius intellectus, alia ex par-
te rei per obiectum intellectus. Ita de intentione formalis seu conceptus formalis
et nihil aliud est quam ipse actus intelligendi quo res cognoscitur et in illa tenetur
Hanc de intentione obiectivam seu conceptus obiectivam et nihil aliud est quam ipse res
seu obiectum quod cognoscitur et in quod tenetur. Purpure autem intentione obiectivam
prestat omnia quod intellectus intendit, bene autem sunt duplicia aliquid in genere
intelligibile est enim quod conveniunt rebus extra intellectum, aliud enim quod
conveniunt rebus aut cognoscitur ab intellectu seu et intellectus tenet inde est
quod ista duplex hoc genus intelligibile duplex est dicitur intentione obiectiva
Nam primum genus intelligibile dicitur prima obiectiva intentio et ideo quodam
dicuntur nota primum intentionem. Secundo autem genus dicitur secunda intentione obiectiva
ita et nota quibus secundum dicitur nota secunda intentionem. Et ista intentionem
primum tenet in ea quod conveniunt rebus a parte rei deinde ad in ea quod
conveniunt rebus quatenus intellectus tenet, inde est quod ea quod conveniunt rebus
extra intellectum dicitur prima intentionem obiectivam, ea vero quod conveniunt
rebus quatenus intellectus tenet dicitur secunda intentionem obiectivam. Obiectum
secundum autem respectu cognoscitur ab intellectu. Et sunt primum res quod cognoscitur ab intellectu
ita intellectus primum tenet in ea quod conveniunt rebus ut sit quod in ea quod
conveniunt rebus et intelligitur.
Hinc duplex intentio, obiectiva respectu et tenet duplex intentio formalis tenet
quod de prima alia quod de secunda. Prima intentio formalis actus illius
intellectus quod tenet in prima intentionem obiectivam cognoscenda. Secunda
intentio formalis, quod id tenet in secundam intentionem obiectivam, intelligenda.
Istis ita constitutis sed ad dubitationem ens ratiois non idem tenetur de quod
secunda intentionem. Quid loquimur de sola secunda intentionem obiectivam de qua
sola pro dicitur dubitatio? Et hoc responso colligitur ex dictis de prima
et secunda intentionem obiectivam. Constat enim primo non tenet primam intentionem
ipse ens ratiois. Ratio est quod multa conveniunt rebus extra intellectum quod
non sunt entia realia sed modo et concipitur et alia generationem ita conveniunt
coluntur velato dicitur, hoc velato creatoris ad creaturam, ita paret
ti velato nisi, et quod omnia conveniunt rebus a parte rei extra intellectum
et ideo sunt prima intentionem obiectivam nam quod non conveniunt rebus et generationem
intellectus. 2.º Certe non tenet ens ratiois de secunda intentionem obiectivam quodam
intentionem obiectivam conveniunt rebus extra generationem intellectus, et ideo non
congregatur illius generationes ut deinde est.

3. ostendit illud tamen ens rationis esse secundam intentionem quod ostenditur
ad operationes intellectuales ut sunt relationes universales quibus species generata
si subiecti sunt, quia hoc conveniunt rebus per operationes intellectuales seu
quatenus intellectus sunt. Et hoc sola proprie dicuntur entia rationis
logica quia a logicis considerantur in ordine ad directionem operationis
non intellectus

Hic diligenter tota hac questio consistit quod respondendum sit ad dubi-
tationem illam qua patitur in ens rationis sic tamen existat ut dicitur in cognitione
qua ipse cognoscitur: an vero existat antequam cognoscatur et actus cognitionis
in illud terminetur etc. et intelligi habet an resultet et sit in forma
relatio rationis, qua ipse patet de cognitione et ad mens intellectus in relationem
antequam alioquin cognoscatur hanc relationem et terminum an vero existat in genere ymaginis
negatur ostendit in ego et quod terminum alioquin actus cognoscatur.
In hac dubitatione dixerunt Philosophi. De Thomista affirmat ens ra-
tionis existere ante illam secundam intentionem reflexam, et addit, in cognitione
reflexa cognoscitur, esse secundam intentionem. Et voluit cogniti de qua dicitur
scilicet ad cognitionem dicitur quod dicitur in cognitione reflexa. Scilicet ad cognitionem dicitur quod dicitur
in cognitione reflexa. Et hoc modo tamen dicitur differre ens rationis (ex quo
aut de ente rationis logico) a secundam intentionem. Probat autem ens rationis
existere, antequam actus reflexus cognoscatur, quia obiectum nunc semper debet
praeexistere potentia, et ad illud circa illud, non potest autem generare et non
rationis cognitionem reflexam. Si non esset ante illam nam si ens rationis non
esset nisi ex quo cognoscatur cognitionem reflexam, ante actus ipse potentia foret in obiecto
obiectum quod videtur impossibile et obiectum debet esse semper priusquam
natura, quam ipse actus in illud tendit. Scilicet ad cognitionem reflexam debet ens ra-
tionis non existere formatum in se, nisi in cognitionem reflexam cognoscatur, et a-
ctus ipse cognitionis in illud terminatur et addit nullum esse dyonem inter
ens rationis consequens operationes intellectuales et secundam intentionem. Probat
autem ens rationis non existere nisi, in actu cognitionis in illud fertur, quia et
ens rationis, non habet aliud esse quam esse apprehensum et obiectum et
et in obiectum in intellectu, nihil sit aliud, quam obiectum intellectus et tamen
minime quod dicitur, videtur ens rationis non aliter existere nisi in actu reflexo ab intellectu cognoscatur
ad fundamentum vero Thomista respondet, respondet, dicitur obiectum, in modo
in et terminum, aliter terminum tamen. Dicitur ergo quod licet obiectum
minime non est necessarium ut procedat, et patet in chimera et aliis fictionibus.
quae non sunt antequam cognoscatur sed simul ac ipse cognitionis qua cognoscatur.
Iste sententia scilicet Thomista est verissima, et ideo.
Ad propositam dubitationem dico 1. ens rationis convenire rebus antequam
cognoscatur ab intellectu, ut animi conveniat satis et existat in se fundam-
entum et dicitur a quarta dubitatione. 2. ens rationis in se et formatum
non existere nisi in cognitionem intellectualem quae formatum et terminum in
illi est bene probat de cognitione et patet ex dictis a nobis tamen tamen in quarta dubitatione.
Dico 3. Proprie loquendo illud solum ens rationis convenire rebus quatenus intellectus sunt. Et licet hoc autem
cognitionem operationes intellectuales et dixi dubitatione sexta, et illud solum est pro-
prie illud obiectum, quod convenit rebus quatenus intellectus sunt. Et licet hoc autem
entia rationis est in se formatum non existat nisi in cognitionem ab intellectu non existat
in proprie loquendo secundam intentionem quia non cognoscatur ad res et cognitionis, sed ad esse
quatenus operationes ipsam potentiam vel habent alia fundamenta vel generationes. Et hoc
illa autem entia rationis quae consequuntur operationes intellectuales propriam in cognitionem ab intellectu
ut patet ex 6. dubitatione fundamētum Thomista solutio est bene a philosophis et philosophis videtur
qua dicitur dubitatione 6. et 7. Et actum de ente rationis et deest de intentionibus.

Questio secunda

QUESTIO SECUNDA

49

QUOTIPLUR SIT VNIVERSA

LE.

VNIVERSA in comuni sunt, e id quod e comune multis. Est duplex. Vnu complexu
LE. alteru simpliciter. Complexu nunc aliud e qua propt aliqua universalis ut ois ho
 e animal, vel definitio ut animal rationale. Et hoc nunc sumitur universalis a
 philosopho 1. Post: tex: 35. ubi agit inchoabile e aliter haberi universalis qua
 p inductione, et 1. Post: tex: 21. et 1. Arist: c. 2. Nos nunc agimus hic de uni:
 versali complexu, sed tantu de simplici. **Vniversale** p simpliciter e id quod
 cu sit vnu aliud simpliciter, respicit tu multa. Ex qua definitioe duo colligitur
 esse de vno universalis. 1^a est contras rei in se. 2^a ordo illius rei ad multa.
Vniversale est quasi loco gub. ga e vnu, e qd comune universalis et singulari. Ordo
 vno ad multa e loco differe, ga per hoc distinguitur universalis a singulari, quod
 respicit universale duat ordine ad multa, singulare ad vnu tantu.
 Sicut aut varius et multiplex e p tota vno ad multa, ita varia singula
 universalis, praecipua tu sunt tria. **Vnu e** universale in causando quod
 vnu cu sit, plura causat, et extendit e ad plura p causalitate, ut p vnu
 cu sit, producit ois ros, Caelu vnu cu sit, coarrit ad ois generatores vni:
 sublimariu, et propterea ta deus qua caeli dicuntur universalis in causis
 Aliud e universale in representando vel sciendo, quod vnu cu sit multa res
 representat vel coarrit in eis in intellectu existens, representat ois snob
Quod e universale in sciendo quod vnu cu sit existit in multis vel natu:
 ra humana, vno cu sit, existit in tota re flatore 21. **Pr** aut universale
 in sciendo quod sciendo suu e extendit se ad multa.
Pr hinc erit quod universale soli universale in sciendo e simpliciter universale,
 reliqua sunt universalis sciendo qd. **Ratio e.** Quia quod coarrit rei vno naturo,
 coarrit simpliciter, et ad universale in sciendo coarrit rei vno naturo, esse
 ad universale in causando et representando coarrit rei no naturo, esse
 sed vno opationis. Ergo universale in sciendo e universale simpliciter, Universalis
 vno in causando et representando sunt universalis sciendo qd. **Minor.** ga
 universale in sciendo sciendo natura sua extendit se ad multa, et ideo du
 universale in sciendo, qd sciendo essentia sua e in multis, at vno universalis
 in causando et representando no sciendo essentia sua extendit se ad multa,
 sed sciendo causalitate et representatione qua sunt quasi quoda opationes
Ex quo sequitur quod universalis in causando et representando sunt simpliciter sin:
 gularia in sciendo. **Ratio** enim et Caelu sit res in se singularis, et sit vnu
 opationis universale, universale vno in sciendo no sit simpliciter universale sed coarrit
 ad multa singularia. **Hinc** etia sit re cu universale et singularis oppositum
 universale in causando oppositum particulari in causando. **Unde** philosopho dixit
 qd causat in universalis et particularis. **Vniversale** e quod plura causas dixerit
 et Caelu particularis e quod vnu tantu. **Vnu** qd universale in representando oppositum particulari
 hoc e, e id quod vnu tantu representat vel coarrit in intellectu Caelu. **Vniversale**
 vno in sciendo oppositum singulari in sciendo, hoc e, e id quod e vnu tantu in sciendo
 ut subius qd no potest e multa in sciendo. Et de hoc universale in sciendo pro:
 posita dispo futura e, alia enim universalis sunt simpliciter singularia in sciendo
 hoc aut vnu ac proprie e universale in sciendo.

Universalis duplex
 complexu
 simpliciter

Universalis quod

Vnu quod naturo

In representando

In sciendo

Universalis simpliciter

Ad universale sciendo

Vnu quod e universale

Vnu quod e universale

QUESTIO TERTIA. AN VERE DENTUR HEC UNIVER- SALIA DE INESSENDO.

PRIMA sententia est Cratili et Heracliti ut videntur. *Prima sententia est Cratili et Heracliti ut videntur. Et Cratili et Heracliti negant dari universalia at ex consuetudine negant dari sensus autem non sunt de rebus mutabilibus. Et fluxibus qualia sunt autem inferiora sublatibus univ-*

salibus. Et de eadem sunt sententia Pyrronis et Pyrron. Et Pyrron ait: quod refertur Anon. mit. pro: negant universalia eo quod putaretur autem ad incommensurabilia, contra quos aperte dixerit Plato apud Ammon. supra. Nam vel isti nuntius Philo. sibi cognoscunt hanc incommensurabilitatem non vel non. Si enim exprobat eo: non tamen potest, et sic nullum est eorum fidem habere. Si sciamus credere eis non est, quod id dicat quod non cognoscunt. Epistola autem ex Pyrrone. Epistola. Si universalia negant, aut dixerint nihil esse praeter quod id quod sensus percipit potest. Universale autem non possit sensus percipere. Post. 3.

Secunda sententia est Comenit aemulorum. *Secunda sententia est Comenit aemulorum. Et Comenit ait: quod de rebus affirmant dari universalia quoniam diverso modo ea sonant de quo supra.*

Nota pro solutione. *Nota pro solutione. Res in mundo existentes esse quod diverse sunt non tamen ita ut in nullo conveniant, sed in aliquo differunt in aliqua communi. Nam ut. omnes substantiae conveniunt ratione substantiae differunt in ratione talis vel talis substantiae omnia autem conveniunt in ratione autem differunt in ratione autem quoniam est autem rationale aliud irrationale. Ita autem conveniunt habet laetitia. dicitur quodam et potest esse maior et minor. Secunda quod res in mundo vel sunt rationibus inter se conveniunt. autem magis conveniunt Socrates cum Platone quam cum Quercu. et magis cum Quercu quam cum glacie, et magis cum glacie quam cum lapide, et magis cum lapide quam cum arboribus. Cum igitur naturae quoniam multis eadem ratione conveniunt quoniam est ex se non sit magis additum rationem quam aliter. sit ut ex se sint non differunt ad quodam in multis ac proinde inde sit natura aperta esse in multis quod est commune universale. Invocatur perinde. Et dicitur.*

Invocatur perinde. Et dicitur. Et ex hoc colligitur solutio quaestio. Sit igitur.

Assertio, dari vere aliquas naturas universales certe est. *Assertio, dari vere aliquas naturas universales certe est. Pro 1. si in natura naturalibus, secundum quod philosophus. Natura eadem ratione cognoscitur multis. Sit minor. Ius, sed datur naturae eadem ratione cognoscitur multis. Ergo datur naturae universales. Minor patet ex definitione universalis quod definitur esse ratione conveniunt multis. Minor fit quia datur naturae universales cognoscitur multis. natura humana, equina et ut patet ex annotatione. Confirmatur 1. ex praedicatione cum enim dico Socrates est homo, terminus homo vel supponit per Socratem et sit propositio autem idem et negatoria vel propositio, minor et sit autem falsa vel denique pro natura communi autem minor et sit habet rationem dari minimam naturam universalem. Confirmatur 2. ex definitione nam cum duo habent eandem autem rationem, hoc definitio non est singularium quoniam terminus singularia sunt. quia cum non eadem sit singularitatem a diversis singularibus hoc autem definitio non eadem ratione cognoscitur ovis singularibus. Cum igitur eadem ratione cognoscatur, cognoscatur illis naturae humanae quodam in ovis mutata et proinde*

natura naturae

ratione naturae universalis 2° dicitur scire ut patet in viris doctis
sed scire talia sunt de universalibus. 1° dicitur: c. 1. 1° post: 33 et 1° post: 49
et alibi. Ergo dicitur universalis. 5° Ex 3. 1° 5°: opus. 55. Oes m^os
naturae habent appetitum sciendi. Ergo ne hic appetitus sit frustratus. 1° dicitur: c. 1. 1° post: 49
sed expleti sed non potest expleti nisi de universalibus. 2° dicitur: c. 1. 1° post: 49
de universalibus: non vero de singularibus. ut ex 3. 1° 5°: paulo ante dicitur
ergo dicitur universalis. Confirmatio turgitum e philosopho qua
subiacet scriptis id e singularia
Ex his rejicitur opinio nominalium dicitur universalis non esse res
sed nomen quoddam communia vel conceptus seu notio communis. quae etiam
primo rejicitur infra.

Scientiae talia sunt
universalibus.

Expleti sunt non
sunt expleti nisi de
universalibus

Rejellitur hic opinio
Nominalium

QVÆSTIO QVARTA QV ID SIT VNIVERSALE ET QVO MODO DEFIATVR.

Universalis tunc definitio tradit philosophis. 1° primo de interpreti. c. 5. 1° post: 33
Universalis n^o est, e quod in pluribus praedicari nati e. 2° 1° post: 33
45. Universalis e ap^oti qd ut in pluribus nati e. 3° 1° post: 35. et 3° post: 35
46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.
46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.
46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

Primo definitio tradit

Universalis n^o est, e quod in pluribus praedicari nati e.

2° 1° post: 33

45. Universalis e ap^oti qd ut in pluribus nati e.

3° 1° post: 35. et 3° post: 35

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

46. 2° 2° et 3° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35. 1° 1° post: 35.

Præterea brevis de his tribus definitionibus. hoc est commune ut vobis dicat
 omnino falsum. si prius debere esse omni quod videtur illa parva de quod
 debere esse non actu sed apprehensione in multis, quod videtur se
 quætes particulas bene præcipua et clavis definitionis est scilicet ga
 hinc est de qua expressius est etiam amicus. hinc declaratur et si
 hinc et dicitur per passionem videtur etiam. Quare et diligenter ad
 nobis explicandum est.
 Est ergo hæc definitio. Universalis est quod est in multis. in se scilicet quod
 id est. Universalis est quod aptum est multis in multis. In quod est in se
 sunt quatuor particule explicandæ. Prima est quod. Secunda aptum est.
 Tercia. In multis. Quarta. In multis.

in multis de debet esse omni
 debet esse in multis
 in multis

Prima igitur particula est quod. id est. Universalis est in se id est in se
 secundum rationem sed etiam secundum rationem. id est. Universalis est in se
 in universalibus. Primo. 1. post. c. 10 et 11. Et 1. de gener. c. 1. et 1. de hinc parti
 cula excluditur a ratione universalis hinc definitio in primis universalibus co
 mune est definitio in se quod non sit omni secundum nomen. deinde apponitur ad
 finem a casu. quod licet sit omni secundum nomen. sed et multa secundum rationem.
 Quædam vero quæ parte sunt in se ratione. et ex parte formali et obiectiva non
 excluditur. quæ parte vero non sunt simpliciter omnia quæ non simpliciter eadem ratione
 sunt inferioribus convenient. ideo quodammodo excluditur. Atque hæc
 ratio non ens et omni. 1. Metaph. c. 1. de ratione esse maxime universalis
 alibi quod dicitur oppositum ad 1. Metaph. c. 1. et 1. Ethic. c. 6. ubi Aristoteles
 negat ens et unum esse idem in omni. et esse universalis in omni
 per hanc prædicamentalem. quæ sunt diversarum naturarum. De hæc
 ergo scilicet id est quod sit universalis non simpliciter sed transitive et
 et analogice non univoca nec univoca quæ aut est. Et hinc patet
 Universalis debere esse unum univocum dicitur naturam unam simpliciter

quædam quædam
 sunt universalis.

Unitas naturæ quæ
 quæ sit est naturæ
 unitatis.

Unitas est unitas
 unitatis unitatis
 unitatis unitatis

Unitas est unitas
 unitatis unitatis

Unitas est unitas
 unitatis unitatis

Unitas est unitas
 unitatis unitatis

Unitas est unitas
 unitatis unitatis

Unitas igitur particula est quod. id est. Universalis est in se id est in se
 secundum rationem sed etiam secundum rationem. id est. Universalis est in se
 in universalibus. Primo. 1. post. c. 10 et 11. Et 1. de gener. c. 1. et 1. de hinc parti
 cula excluditur a ratione universalis hinc definitio in primis universalibus co
 mune est definitio in se quod non sit omni secundum nomen. deinde apponitur ad
 finem a casu. quod licet sit omni secundum nomen. sed et multa secundum rationem.
 Quædam vero quæ parte sunt in se ratione. et ex parte formali et obiectiva non
 excluditur. quæ parte vero non sunt simpliciter omnia quæ non simpliciter eadem ratione
 sunt inferioribus convenient. ideo quodammodo excluditur. Atque hæc
 ratio non ens et omni. 1. Metaph. c. 1. de ratione esse maxime universalis
 alibi quod dicitur oppositum ad 1. Metaph. c. 1. et 1. Ethic. c. 6. ubi Aristoteles
 negat ens et unum esse idem in omni. et esse universalis in omni
 per hanc prædicamentalem. quæ sunt diversarum naturarum. De hæc
 ergo scilicet id est quod sit universalis non simpliciter sed transitive et
 et analogice non univoca nec univoca quæ aut est. Et hinc patet
 Universalis debere esse unum univocum dicitur naturam unam simpliciter
 Ut autem per se intelligatur quæ sit unitas ista naturæ univer
 salis. Nota. Naturæ esse una. nihil est aliud quæ esse indivisa
 in se. et divisa a quocumque alio. sicut enim divisio creat multitudinem.
 Unitas ita indivisio unitatis est. hinc autem quæ dividitur est unum
 divisio vero sit multiplex. Porro unitas est duplex. alia Numerica
 alia formalis. illa est indivisio naturæ in plura eisdem nobis et ra
 tionibus. hæc in plura numero et diversitas est eorum numero quæ non est di
 versitas in multis diversitas. hæc est indivisio naturæ per principia for
 malia et essentialia. hoc est indivisio naturæ in diversas naturas
 diversitas est naturæ humana est una formalis quæ non est hæc et
 non hæc naturæ sunt quæ sunt plures naturæ diversæ esse. Unitas
 Numerica est unitas rem singulari seu naturæ singulare
 Unitas formalis est unitas naturæ tot naturæ est et ideo de for
 malis quæ competit naturæ secundum formalitatem ipsius naturæ. deinde
 Unitas Numerica est unitas simpliciter quæ est indivisio unitatis in unitate et di
 versitas unitatis quæ non secludit unitatem formalem quæ est unitas numerica. Unitas
 est unitas formalis. diversitas est unitas numero quæ singularis est unitas est

Unitas est unitas

Unitas vñ Formatis est unitas secundū quod qd nō ē cōmūda ambo
nō em excludit cōmūgionē sed tān dīuīōnē eīētiālē. Quid sit ut pōt
sint aliqua esse omī formati quā sit multa singlī. Socrates ē nō at Plato
sunt vñ formati qā sit omībus esse et natura humana, cū tñ sint multa
singlī, qā sit multi mō. Et idē hūc unitas formati ē minor unitate
numerica, qā cū nō includit sed hōiō mēlūitū, et qā nō dicit cōmūgionē
sed tān dīuīōnē eīētiālē. Quid etiā nō ē cōstat qā unitas dīuīōnē
ergo maior unitas, maior dīuīōnē, mī nor unitas, minor dīuīōnē, at omī
tas numerica dicit dīuīōnē nī multa, tān dīuīōnē natura quā dīuīōnē na
tura. Unitas vñ Formatis dicit dīuīōnē tān nī multa dīuīōnē na
tura ergo unitas numerica ē maior unitas, unitas formati minor.
Esse vñ natura vñ numero ē esse dīuīōnē nī multa numero. Vñ autē
dīuīōnē dīuīōnē et dīuīōnē numero quā numeratō dīuīōnē ut cū dīuīō
gocātē esse omī hōmīnē. Platone sēdm, Joanne bērmū zc. Quāto
sōlo numero dīuīōnē sit singlīana. Esse autē natura vñ formati
ē esse dīuīōnē eīētiālē seu esse nō dīuīōnē eīētiālē.
Porro Unitas Formatī ē duplex illa Negatiua pāllā Positiua. Ne
gatiua ē illa quā dicit natura dīuīōnē eīētiālē, nō dīuīōnē cōmūgionē
quā unitatē positiua sīmplī dīuīōnē, quā natura quā sit nī Socrate
et Platone sit omī formati, qā nō dīuīōnē eīētiālē, nō tñ sit
omī formati positiua, quā natura Socratis et Platōis nō cōmūgionē
lēgit quā nī vñ natura omī unitatibz positiua, alia enim ē en
titatē natura Platōis alia Socratis. Unitas vñ formati Positiua
ē illa, quā ita dicit dīuīōnē eīētiālē, ut etiā dīuīōnē cōmūgionē
sīmplīter dīuīōnē, quā natura humana quā ē nī Socrate, ē vñ formati,
qā vñ esse, et qā positiua, qā illa vñ esse, ē vñ tān unitatē,
nō vñ dīuīōnē nī multas unitatē. Hoc etiā nō natura diuina, ē vñ mī
tribz pōnē qā illa eādē unitatē natura diuina quā ē nī Socrate
nī sōlo et spū s. nō sōlo vñ esse, hoc enim unitatē et esse dīuīōnē quā
Entitatē dīuīōnē qā nō ē res quā nī mūdo, esse cōmūgionē tān pōnē
ta eīētiālē Unitatē Formatī Positiua iudicatur nī unitate Numerica
Unitatē formati Negatiua sit nī dīuīōnē numerica ut nī dīuīōnē eīētiālē
Pōnē tā unitatē Formatī quā Numerica ē duplex. Formatī unitatē ē
Generica vñ natura generica alia spēcīa dīuīōnē natura spēcīa
qā tā natura generica vñ unitatē quā spēcīa eīētiālē nī se cōmūgionē
formati. Numerica alia unitatē alia vñ unitatē qā vñ dīuīōnē
nō ē Socratis qā unitatē numerica dīuīōnē nī numero sō, alia
obīectīa qā quā res ē nī numero obīectīa. Illa cōmūgionē res vñ
nō ē extra intellectū. Hoc res vñ existētiā obīectīa nī intellectu
qā cōmūgionē numerica ē dīuīōnē qā tā natura humana
cōmūgionē Socratis et Platōis vñ nō ē vñ numero, sed andīphox
qā Socratis nō ē vñ numero sō cū Platōne, et tñ ē vñ numero
et vñ dīuīōnē, qā quatenus ab intellectu abstracta sīnglīana
nō sit ab eis abstracta nō ē nī illa mūltīplīana, sed ē vñ numero
obīectīa tā qā ē hūc et tā illa. Confirma: Quia natura hu
mana ut amū cōcepta, dīuīōnē alia natura, et qā cōcepta nō formati

Unitas formati quā
nō ē excludit dīuīōnē
nō sed tān eīētiālē
Esse vñ natura vñ
formati, multa singlī.
Unitas formati minor
ē unitas numerica
qā tān eīētiālē dīuīōnē

Unitas formati vñ natura
numerica.

Unitas formati vñ natura
numerica.

Unitas formati vñ natura
numerica.

Negatiua dīuīōnē
dīuīōnē eīētiālē
cū nō nīquā unitatē.

Unitas formati positiua.

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

Unitas formati positiua
dīuīōnē eīētiālē
dīuīōnē eīētiālē

ab vñ natura
numerica
unitatē.

no formatu, ergo numerice. scilicet in genere obiecti ga in meo
intellectu e omni numero obiectu, in intellectu alterius e aliud numero obiectu?

Hic de unitate suppositio, dubiu e qua unitate natura universalis
dicatur ee una in supposito definitioe. Et in primis certu est natura
in hac definitioe no diu quocumq no una, ga unitas natura ibi restringitur
ab aliis paribus definitiois ad supponendu pro certo quoda gne unitatis
iniri quida stat cu aptitudine ad multa. Quod igit sit ista gne unitatis
potabit diuendo singulas unitates praedictas. Et in primis natura
universalis no e una numerice unitate numerica reali, quod exco

pro genere unitatis
natura universalis - una

1. natura numerice

quod e una numerice
reality no e aptu ee in
multis.

manifeste patet, ga id quod e una numerice reality, no e aptu esse in
multis, at natura universalis tali unitate debet esse quida cui no
congruet aptitudo ad multa. Ergo no potest ee una unitate numeri-
ca reali. maior natura enim boeratis ut boeratis e no potest esse
in aliis inib, at natura boeratis ut boeratis e e una numero reality
ergo natura una numero reality no e apta ee in multis. Prinde na-

2. x. d. q. una unitate fore
natura negatiua.

tura universalis, no e una unitate formali negatiua. hoc modo
patet ga natura universalis debet ee una simpliciter, sed unitas for-
malis negatiua no e unitas simpliciter ergo natura universalis no de-
bet esse una unitate formali negatiua. Minor aperte constat ex
eo ga natura v. c. humana boeratis ut Platonis est una formatu dupli-
ciue, et tñ boeratis ut Plato no sit eam simpliciter sed multa sim-
plici, ga alia e Entitas natura humana boeratis alia Platonis.

alibi esse una, ratio

Ita id aut. scilicet quod natura universalis debeat esse una
simpliciter. Pr. ga ee una simpliciter e esse indivisiu in multis ta eiusde
qua diuerse rationis, sed natura universalis debet ee indivisa
ta in multis eiusde rationis qua in multis diuerse rationis, id enim quod
debet diuidi aliqua diuisione debet ee indivisiu aliqua diuisione. Si eni
ta e diuisiu no e diuidentu, natura aut universalis debet esse
apta diuidi ta in multis eiusde rationis id e singularia, qua in multis
diuerse rationis id e sps. ergo natura universalis debet ee in
se indivisa ea in multis eiusde qua diuerse rationis et quod
no e simpliciter debet ee una simpliciter. Cu igit unitas formali negati-
ua no sit unitas simpliciter natura universalis, no poterit esse
una unitate formali negatiua.

1. natura universalis non
boeratis diuisione
no diuidentu

ASSERENDO

Pr. in unitate
natura universalis
in unitate

Assendum igit e Naturam universalem ee una unitate formali po-
sitiva. Ratio e tu ga unitas formali positiva e unitas simpliciter, ga facit
natura aut id solu essentiatu sed etia Entitatu, ita ut sit una simpliciter, et
Entitatu. Tu ga ee unitate formali positiva stat aptitudo ad multa, natura
enim v. c. humana quatenus e una unitate formali positiva e apta esse in
multis. Quoniam igit unitas formali positiva, no e unitas pura, sed mixta
ex unitate formali et numerice, dicit enim omnimode indivisione ta in specie
qua in Entitate seu indivisione ta in multis numero, qua sps, ideo qua tenet
aut indivisione esse specie seu in multis specie e unitas formali quatenus
vero dicit mo-

Unitas formali signi-
ficat no e pura unitas
sed mixta e forma-
lis e numerica

52.

vero dicitur in divisione in multa numero categoris includit in se unitate numerica.
Ue autem unitas numerica sit duplex, alia realis alia obiectiva, rea:
lis quae repugnat naturae universalis, ut ostendit philosophus in 1° libro metaphysicae.
merica obiectiva quae includatur in unitate formali positivae naturae huius.

numerica
reales repugnat naturae
universali.

habetur natura eius universalis non est una numero res existens a parte rei, sed
potius est multa res, alia enim res a se in se habet alia in se habet. Re quia
de se habet multas singularitates. Est enim una et consideratio ne, quae
tenet enim intellectus abstractus ea a singularibus, in quibus et per quae mul-
tiplicatur, categoris facit ea numero una, quia illa considerat ut una numero uni-
versale de hanc unitatem aliqui vocant, unitatem per se, non per
ali unitatem obiectivam, quia per ea res a numero una, ut a obiectiva in in-
tellectu. Ita constat prima pars huius definitionis.

scilicet, unum, non est
una numero a parte rei.

per singularem multiplici-
tatem.

hanc unitatem quidem,
ut intellectus per se,
quidem obiectivam.

2^a pars 1^a.

per se unitatem quidem
in se habet, ut intellectus.

Unitas, alia realis
supra et in se habet
in se habet, ut intellectus.

universalis existens
in se habet, ut intellectus.

philosophus quidem
quidem in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

scilicet, in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

philosophus quidem
quidem in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

philosophus quidem
quidem in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

philosophus quidem
quidem in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

philosophus quidem
quidem in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

philosophus quidem
quidem in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

philosophus quidem
quidem in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

philosophus quidem
quidem in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

philosophus quidem
quidem in se habet
ut intellectus, ut intellectus.

Secunda pars huius definitionis est, quod pars huius definitionis exprimit appertinentiam quod in
multis, quae est quodammodo essentialis, constitutiva et distinctiva universalis ab
ob, alio, universalis enim per hoc quod est appertinet in multis, distinguuntur ab ob,
alio, ut ex explicito patet. Est enim huiusmodi philosophus de universalia, an
sola appertinentia sufficiat ad constituendum essentiam universalis ex se negatur
etiam esse actus quod in multis. Alii putant universale non esse actum
universale, nisi actu sit in multis, et proinde dicunt quod actus quod non est in multis
appertinet enim est eo, non est actus sed potentia universalis. Probat enim quia universale est quod
commune multis per hoc quod extendit se ad multa, et quod actus non est in multis
non est actus commune multis nec per hoc quod extendit se ad multa. Ergo nec etiam est
actus universale in multis. Alii autem hoc per hoc quod universale est commune multis
actus universalis per appertinentiam actus quod in multis, non est per se actus quod
essentia in multis. Quod per se autem est quod philosophus definit universale
per appertinentiam, non per se, idem non solum in prima et secunda definitione, sed etiam
in tertia in qua tractatur de definitione universalis per se actus quod in multis
et supra ostendit, huiusmodi quia in una quod in se actus quod in multis
rei constitui per appertinentiam operari non per actum operari non.
Ex ista enim ratione est quod categoris non ad categoris, categoris
huius est esse illuminativum non illuminare actus, ita ut calor sit actus actus
et essentia calor categoris non categoris actus, huiusmodi non illuminare. Hoc quod huiusmodi
philosophus tractat per appertinentiam ad essentiam in multis non est per se actus quod
huius in multis. In ratione quia natura abstracta a singularibus
non existit in singularibus ut huius, sed ego existit formativum singularibus
formativum universalis inter universale enim et singulare non datur medium
sed non est singulare quod abstracta a singularibus ego est universum.
huius per se actus quod.

Ad rationem primam satis est. Universale enim in actu coexistit diffi-
nitatem in actu primo, alio modo secundo, quod huiusmodi est forma quod.
scilicet in actu, actus secundus est opus quod constituit in actu operari.
Illud autem ab huiusmodi actus essentialis quod per se forma et diffi-
nitatem essentiale res habet ad in actu primo, huiusmodi actus secundus
quod opus est actus res. Et etiam illi huiusmodi huiusmodi quod rei huiusmodi
huius actus essentialis postea actus talis huiusmodi universale per se actus
non est actus universale in actu primo, per se actus actus quod
actus universale in actu secundo, huiusmodi quod huiusmodi in se habet huiusmodi

Per hunc tractatū demum
per modū est in multis.

2007 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର

ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤਾ

†. 1000. 1000. 1000. 1000. 1000.

12. FEB 2 1962 - JAMES W. HARRIS

"sub. f. 1. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845.

Lyngbya amara

הא' ב' ו' י' ט' ז' ח' טו' י"ז

et prima ē in multis.

relig. & informatione.

2. 1. 62

200-1111-1111

Sphenocorymbus

reclutamento de alunos

ultimatus compit

10/10/1912

and the other two are the same as the first two.

14

= mō liatuniatv. f

streets.

St. George's.

most important.

296-524.

„Zugewandte“ „unverwandte“

Allegoria = *Allegoria*

1. Prima particula ē. Multis. Hec particula cōplet et abfolvit
 differentiā cōstitutivā univēſaliſ, ſcāt enim univēſale debere mēſe
 in multis. Difficilis tñ ē quonā nō hī multa accipienda ſint, nō enim
 poſſūt accipi: pro quolibet multis. Sic enim natura divina eſſet univē-
 ſalis, qā una exiſtens eſt acta eſſe in multis pſonis Div. ſub et quibz at nu-
 tura divina ūi exiſtiat ſit ſingularis, et una numero neqz eſſe univēſaliſ
 ſubſta pſi duplici accipi poſſūt. 2. Forma ut ſint multa ſarūd illa natura comu-
 nē quō ſingularia ſūt multa ſub natura univēſali qā cōtra dūc ad ſe accipiendo
 multiplicat pſius differentiās indiuidualis natura communē nē. ſecundū Pla-
 tonem. re ſūt multa ſub natura hinc cōmuniſ qā aliis dō ē ſecundū
 aliqz ſtato. ſecundū enim differentiā indiuidualis cōtra dūc natura humana
 ad ſociatē ſalū ad Platonē nō exiſta cōtra dūc ſit pſi dūc ſit idē cū
 natura humana identifiēter multis ſingularis. reatū differentiſ ſit etia ex
 ſit multiplex reatū. Quid nō multa accipi poſſūt materialit at ſalict
 nō ſint multa in illa natura cōmuniſ qua participāt, ſed nī aliqua alia ratio
 et ſec nō natura divina ē in multis pſonibz.

natura ad diuinā multiplicata nullis et singulis. multiplica-
re de finibus diuinis alia de singularibus. Singularia enim quatuor singularia contra:
sunt ad se naturā generis et multipliciter differētiis individuales ac proinde
illa differētia sunt mixta ac multipliciter ga propter differētiās individuales et facit
naturā hanc et nō illā huius et illius etc. Item propterea diuina quatuor non possunt
nō contrahant ad se naturā sed solum in natura contrahi de facta singulari
existat. Cū ergo si in definitioe naturā uniuersalē et apta esse multum
mixta gendi e de multis formati. tunc autem multa sunt infusa regere de
singulis unde ita e naturā uniuersalē de multis, atq; si dixerimus
esse in multis inferioribus. Et ex his patet definitio uniuersalis.

Die dicke ist 7

[illegible]

speciebus substantia non est in se habens, non igitur alia ratione, nisi quod gratia et
 species sit talis nota quodammodo multis singularibus substantiis convenia dicitur capere
 notitiam de se de optimo statu de quibus nihil aliud est quam de notitia de se
 tunc, nominaverat quod proprie regere et quod evadit. Et prima loci dicitur ad primo loci
 dicitur minus valde in se habens quod gratia et species substantiarum sunt dicitur d.
 bene nota species enim eius loci est gratia et species primarii substantiarum non esse
 primo se substantia in rem natura ut patet. Dato, sed substantia in substantiis
 singularibus, quod non primis substantias vocamus. Sed secundum loci dicitur de bonis
 dicitur: res 20 quod 2 secus 3. Illi sunt talis modus loquendi quo interdum non est
 pro rebus. Unde sequitur illud loci dicitur de optimo statu dicitur. Invenire nihil aliud est quod dicitur
 in re de notitia regni dicitur: hoc est de regno dicitur: gubernare non est quod dicitur
 quod non habet etiam dicitur: habere ut dicitur: non est quod dicitur: non est quod dicitur
 non est de rebus dicitur: id est dicitur: non est dicitur: non est dicitur: non est dicitur
 tunc dicitur: non est dicitur: non est dicitur: non est dicitur: non est dicitur: non est dicitur

Secunda Obiectio Si universalis aliquid sit, erit media inter singularia
 et erit species, et inter species et singularia in se mediat prout dicitur per
 medium ut patet in ex. Philo: 1 pergen. c. 1. Et ex communi aliorum dicitur
 bene qualiter soli sentit. Res. Coceptus, res singularia. Ergo universalis non dicitur
 dicitur a nobis. Commensuratio. Res. Naturae universalis est scilicet generis commensuratio
 na, mediat et est media inter species et singularia, quae mediat sentit.
 Ex quo patet inter species et singularia mediat, non solum conceptus formalis me-
 dius, sed etiam obiectivus, illi respondet de natura ipsa commune, quae per me-
 dium formale mediat conceptui. Itaque universalis conceptus obiectivus me-
 dius, respondet conceptui formali, id est media, non solum inter species et sin-
 gularia sed etiam inter conceptum formalem et singularia ipsa. Quae quod dicitur
 intelligit bene, format quidam conceptus formale finis, cui conceptui respondet
 mediat et est media inter species et singularia, sed natura a singularibus abstracta a spec-
 iebus multis singularibus. Quia natura de conceptus obiectivus, et est universalis
 dicitur quod illi conceptui formali mediat hoc obiectivus respondet etiam singula-
 res finis.

QUESTIO SEXTA

UTRUM UNIVERSALES EXISTANT IN REBUS.

Constat ex duobus modis quod si gratia sit natura universalis, non
 potest ut quoniam in natura dicitur dicitur in rebus et in singularibus, an extra
 singularia, quae quodammodo dicitur dicitur in rebus et in singularibus, an extra
 singularia dicitur dicitur universalis a parte rei. Res. In singularibus, aliorum natura quae
 secundum se sit universalis et non ex operationibus. Itaque dicitur. Res. Universalis sit na-
 tura in singularibus. Res. ex parte in rebus. Quia cum quodammodo in una et eadem
 coincidunt. Et autem dicitur dicitur in rebus quodammodo dicitur dicitur dicitur
 universalis primo secundum naturam, pro natura ipsa rebus quae substantia universalis
 et aliorum est effectus universalis et talis universalis est natura, in rebus natura co-
 incidentia, non est secundum suam predicata esse talia. Occurrit formativum pro natura
 in rebus facta universalis sit talis natura ad naturam et est universalis et talis
 universalis est talis natura ut agitur universalitate quae universalis est talis
 in unitate et agitur dicitur ad effectum in multis. Deinde dicitur quodammodo
 sit dicitur relatione ad sua inferiora et talis universalis est natura facta uni-
 versalis propter modum suum inferiorum. Et sit comparata ad sua inferiora

55

si enim esset natura et natura singularis et una numero, nulla
non posset effici universalis et multiplex numero et e contra. Naturam
in singularibus existens est una numero et singularis, natura deum extra
singularia existens est una forma et universalis et habet in propria
his positio. Dico 1°. Natura absolute abstracta, seu natura quatenus natura
id est secundum suam predicatam essentia nec est universalis nec singularis
Explicit assertio. Sicut non debet ulla natura quae de facto non sit universalis
vel singularis, tamen natura ex sua essentia nec est universalis nec singularis sed
abstracta ab utroque: sicut etiam nullum animal datur in mundo quod non sit vel
rationalis vel irrationalis, et tamen animal quatenus animal, hoc secundum essentiam
animalem, nec est irrationale nec rationale. Sic explicata assertio propter
efficaciam 1°. Quidam dixerunt aliam sententiam se dicens quatenus talis, illi scilicet
et ob id convenit, et. Quia rationale convenit huic secundum se ideo semper ob id
illi convenit, sed esse universale vel singulare non convenit naturae semper ob id
Ergo non convenit illi secundum se. Minor pars semper et ob id convenit naturae
esse universale magis posset esse singularis quod est contra quantitatem naturae.
namque humana in se habet est singularis et sic in rebus. Si vero semper
et ob id convenit illi singulari esse magis posset esse universale quod
tamen constat esse falsum, natura enim humana est predicata de pluribus singu-
laribus, singularis enim non posset de pluribus predicari. 2° quod dicitur
natura ut natura est convenit illi quatenus altero et duobus modis
vel formaliter quia in formalitate ipsius naturae et quia in modo ut per
et diffinitur quae sunt predicata essentiae ipsius naturae vel causatur quia ex
principio esse causatur et oritur, et visibile quod causatur et agitur
essentia huius, sed universalitas et singularitas non conveniunt naturae quatenus
tamen ergo non conveniunt naturae quatenus natura est. Maior pars naturae
est natura dicit tamen essentiam. Ergo quod dicitur naturae ut natura est convenit illi
quatenus abstracta. Minor pars si universalitas convenit naturae quatenus
impossibile esset natura effici singulari, singularitas enim est universalis
utroque modo, et autem convenit quatenus abstracta autem contrarium non potest
convenire alteri. Si ita natura abstracta quatenus singularis impossibile esset effici universale
eodem argumento, et natura nunc est universalis, nunc singularis et habet
ex 1° argumento. Ergo neutrum illi convenit abstracta et secundum se. 3° quod
convenit naturae ut natura est convenit etiam utroque participatibus, illa na-
tura sed universalitas non convenit utroque participatibus, natura. Ergo non convenit utroque
participatibus. Maior pars quia quatenus conveniunt aliam quatenus talis est conveniunt illi
semper et ob id ut quia convenit huic quatenus hoc est esse rationale vel
visibile semper et ob id huic ideo convenit. Minor pars probatur quia si pro-
pria participat natura, et singularis non convenit quatenus universalis
quia non utroque participatibus, natura convenit esse universale.
Ex his colligitur 1°. Natura quatenus natura est nec convenire nec repu-
gnare universalitati huius quia natura est natura abstracta ab utroque et quod
utroque in differens, natura enim est natura sola dicitur predicata abstracta
alia vero quatenus abstracta non sit nec includit nec excludit 2°. Naturam esse

natura ex singulari
et quatenus universalis

ASSERTIO.

abstracta nec est universalis
nec singularis.

I Probatur

2 Probatur

vel formaliter

vel conjunctiv.

3. Probatur

ita quod non sit esse
habet a se quatenus

Universales naturae
non sunt in natura

universali aliunde e. accidens hoc e. universaliter e. qd. separatum
naturae sunt albedo e. qd. separatum parietis. Quid. qui aggd. conuenit naturae
vel conuenit illi ex sua essentia vel ex similitudine seu vel ab intra vel ab extra
sed universaliter non conuenit naturae ex sua natura. Ergo utrumque aliunde
debet illi competere sicut qd. albedo non fuit ex natura parietis debet illi
ex trine re aduenire. 3. Universaliter ita conuenire naturae ut possit
se ab ea separari. Quid e. pa. contrarium tollitur per aduentu a posteriori
sui singularitatis e. universalitatis contraria. Ergo hoc per se aduenit tolli potest
maxime qd. natura quae e. in se ipsa ta ad singularitatem quae e. in
se ipsa. 4. Natura non e. universale p. se, nec primo nec per se, aut secundo
non p. se quod ponit Aristoteles. 1. post. qd. illa conuenit p. se primo non rei quae sit

quia sunt in natura pri
mo in se p. se
post. sicut p. se non p. se

e. essentialia est autem in ratione conuenit in primo non p. se. Hoc est dicere
conuenit secundo modo rei quae sunt ab extra q. illud. 2. post. hoc est dicere
est respicere conuenit in. at universaliter nec e. producatu essentialia naturae
nec conuenit essentiali ut ostendit. Ergo non conuenit naturae p. se.

Natura humana est
ex se ipsa in se
aliter

Ante secundam assertionem Nota naturae ut. humana contrari ad indiui
duum ex. Socrate p. differentia quada. indiuiduale sit indiuidui ut. Socrate sit natura
contra sit ad hominem p. differentia essentiali. In his rebus ratione aliter. Hoc
autem diff. indiuiduale seu singularis in eo essentialiter consistit ut faciat natu
ra esse hanc numerum, et p. hanc diff. d. ab aliis naturis, ita ut sit hanc so
crates p. hanc differentia indiuiduale e. diff. ab aliis ut. hanc sit ita
naturae Socratis p. eadem differentia indiuiduale contrari essentialiter diff.
Ita e. natura Platonis humana et aliorum hominum. Hinc fit ut vnde dicitur
naturae Socratis non esse naturae Platonis quia videtur naturae in Socrate p. diff. ita
indiuiduale facta e. ei propria id autem quod e. propria Socrati non potest
nisi illi soli conuenire in natura humana in Socrate non habet aptitudinem
ad esse in Platone qd. ita non est propria Socratis sed conuenit ut. p.
et hoc contra rationem singularitatis hanc enim debet esse naturae
ad unum tantum. Et hoc annotatio est fundamenti sequentis Assertionis.

Assertio. 2.

Hic ergo positis. Puto 2. Naturae in quo aliquo singulari existens ut.
naturae humana quae e. in Socrate non e. ac si e. formatu universalis
ita autem feda. P. si ex annotatione quia natura existens in aliquo
singulari loci sit una, non in e. a p. se in multis, quod requiritur ad esse
tale ratione universalis. Quod autem non sit apta esse in multis, dicitur
q. quia natura facta singularis nulla debet aptitudinem ad esse in
multis sed natura in singularibus existens, e. natura facta singularis
ergo nulla debet aptitudinem ad esse in multis ac p. consequens non e.
universalis. Illud. Qd. hic a propriis e. essentialis essentibus singu
laritatis facere naturae, ita hanc est non alia, ita esse hanc utro
alterius. Ergo impossibile e. ut natura facta singularis habeat apti
tudinem ad esse in aliis singularibus. Similiter e. per se. Quid. Quid.
quia singularitas tollit a natura eam aptitudinem ad esse in multis
ut constat ex annotatione. Et hoc videtur a singularitate a priori
et ea intetur sequens. 2. qd. nulla aptitudo in rem naturae existit
qd. impossibile sed impossibile e. naturae humanae quae e. in Socrate e. in Platone
ergo in natura humana Socratis non datur talis aptitudo et consequens e.

Singularitas tollit
a natura eam aptitudinem
ad esse in multis.

natura

natura existens in sono singulari non capta esse in multis. Malon
Sed quia non datur potentia ad impossibilia, sed ad impotentia, tunc quia non
tunc potest reduci ad suum actum. Ergo habet autem possibile ad quod ordinatur.
Quia dupliciter potest fingere natura humana quae est in Socrate. Primo
in Platone. Secundo ut relinquat esse Socratis et agat esse. Platonis et
quasi transferatur de Socrate ad Platone. Quod non relinquere esse So-
cratis agat esse Platonis. Sed utrumque implicat manifestam contradictionem.
Primum quod quia sequeretur eadem naturam simul esse et non esse. Utrumque
et suppositum quia supponitur esse in Platone. Quod esse quia emittit suum
esse quod habebat in Socrate. Sed naturam amitti suum esse est contrarium,
sicut a generari esse generari. Ergo natura ista simul generaretur et
corrumperetur. Secundum etiam implicat contradictionem, quia sequeretur
eandem naturam esse hanc et non hanc, quae sunt contradictiones. Primo quia natura
Socratis quatenus est contructa ad Socratem est una numero et coeque.
Sed est ita bene et non sit alia, omni enim numero est indivisibile in se.
Sed numero est differendum ab aliis. Et proinde natura hanc So-
cratis ita est bene nepe Socratis ut non sit alia nepe Platonis.
Sed Platone ubi natura est bene nepe Platonis ut non sit alia nepe Socratis.
Sed ergo eadem est natura Socratis et Platonis sequitur eundem eandem
naturam esse Socratis et non Socratis ita esse Platonis et non Platonis.
quae sunt contradictiones, quia ad differentiam individualis Socratis ita est.
Fuitur Socratis ut non sit Platonis et ad differentiam individualis Platonis ita
efficitur Platonis ut non sit Socratis. Consequenter si natura humana
Socratis posset esse in Platone, sequeretur Socratem posse esse Platonem.
Sed quia Socrates ideo dicitur Socrates quia habet naturam humanam contra-
dictam per differentiam Socratis, sed ideo Socrates habet eandem naturam huma-
nam per differentiam Platonis. Ergo simul esset Socrates et Plato quod impossibile.
Sed natura in singulari existens est apta ad essendum in pluribus. Simile
ut univocalis et singularis. Singularis quatenus Socratis est. Univocalis quia
tenet est apta esse in multis, at hoc est impossibile quia duo contradictoria.
nam simul et semel una natura coexistunt. Natura enim nec determinata.
sed unum tantum, non est apta esse in pluribus. Sed natura in sono singulari existens
est intrinsece determinata ad unum tantum singulare. Ergo nec apta est in pluribus. Malon quia
Sed determinata ad unum, non est determinata ad multa, quia ista opponi-
tur. Ergo natura intrinsece determinata ad unum non est apta esse in multis.
Illud quia natura se differentia individuali determinatur ad unum
tantum. Quia intrinsece, quia non debet cogitare naturam humanam in So-
crate esse in re distincta a se, ut sit singularitate eius ad Socratem.
unde sequitur extrinsece quodammodo esse singularitatem quia est singularis
per aliquod a se distinctum sicut panes est albus per albedinem, et materia rem
materialiter, informata per formam. Hoc enim nota est, quia in re nulla est
differentia naturalis, inter naturam et hanc naturam, sicut inter naturam humanam.
nam est natura Socratis, quia hoc in re sunt una simplicissima Entitas, habet
una simplicissima naturam, in qua continentur omnes gradus naturae, superiori et inferiori
et gradus sensibiles naturalis et intellectuales sicut in lumine solis continentur
omni illi natura visibiles faciebantur eandem entitatem solis illuminat et calefacit.

natura pugnat pugna
ita in alio.

quod sequitur hanc
et hanc

in sono singulari
Sed, et in multis
est

ita natura apta fore
determinata ad unum
et ad multa

in sono singulari
ita et in multis

ut ratio intellectus
et animalitas est ab
illo.

Altera dicitur quod
est animalitas est ab
illo.

Quod si nos distinguimus quod quidam ab alio formati ut ad diuines animalitate
non est rationalitate, vel singularitate formati, eo dicimus utrumque fit ab
intellectu, cuius fundameto est ex parte rei, quia intellectus potest una formati;
ut rei agualitate multis formalitatibus. Ad istud conceptibus conuenit,
sicut prius licet sit una simplicissima formalitas quia est agualiter multis
formalitatibus, quia possunt esse distinctae, idcirco multa in deo distinguuntur formati.
unde aliqua distinguuntur formaliter formalitate concepta et percepta, sed in intellectu
autem vero formalitate reali in re existente gradus per modum alio non
modo distinguuntur formati ab aliis gradibus, non possunt enim. Unde legitur naturam in
formate esse non agere singulare determinatum, sed in determinatum dicitur una.

Ad ad superiora duo quod meta aduersus. Natura formati esse unum:
determinatum singularem determinatum et indeterminatum diuersa ratione.
Natura vero sui sui gratibus antecedit sua contrarietate ad determinatum et indeterminatum.
Istis dicitur determinatum ratione vero contrarietate ad determinatum et singularem et
determinatum esse ad conuenientem et singularem determinatum et indeterminatum:
ita dicitur natura non est agere. Contra istud modo contrarietate possunt
esse simul contra de quod periculis simul sit aliter et non aliter. Aliter quia:
tenet habet albedinem, non aliter non sui quatenus antecedit albedinem.
2° Natura humana formati ratione sui sui quatenus antecedit sui
determinationem, non conuenientem et agere esse in pluribus, nisi negatur de remote et
natura vera. 3° Licet sit veri natura humana formati non esse determinatum, sed quia
propositio habet determinatum, natura humana formati
est ratio sui esse non est determinatum, non est sit se quod non habet deter:
minationem sed quatenus habet, non tamen procedit ab ipsa esse sita natu:
re humane ante non negatur determinatio sed causa determinatio quia
negatur natura esse causa determinatio esse ad dico panem quatenus sita:
res est non esse aliter non nego albedinem esse in panem sit nego illa albedinem
grati est in panem omni ex esse panem dei conuenientem quatenus panem est quare
et panem sita est aliter non est non aliter, et natura humana formati sita
est determinatum non est indeterminatum.

Expositio dicitur

quatenus est conuenientem
et determinatum.

Ex hac asseritio sit confirmata dissolui possunt fundameto ista sententia non
troni a seorsum natura in singularibus. Ex ista sit natura formati conuenientem
sui in singularibus. habere sua conuenientem sita. Sed ostenditur erit ea in for:
ma proponere et dissolui.

Prima Obiectio. Quia est proprium quod vera sententia fundameto natu:
ra una et agere esse in multis, et formati et totum conuenientem, sed in singularibus.
datur natura una et agere esse in multis. Ergo in singularibus. datur natura for:
mati, in totum conuenientem. Minor est probata. Quia illa est definitio conuenientem formati
sui. Quatenus sita sit. 1° est quia natura in uno singulari existit sita. in hoc erat
esse una non solum numerica, sed etiam formati positum. Et etiam est agere esse in pluribus.
Quod sit una numerica habet, quod sit una formati probatur. Si quia non est multis
formati. Ergo: non formati, quia omni formati est in multis in essentia, sed na:
tura quod est in totum est in se indistincta in qua. Ergo est una formati, quare non solum
conuenientem numerica, sed etiam una, unitate formati, quia non solum est in multis
in multis numero, sed etiam in multis essentia distincta. Quod sit una formati
positum, habet, si quia est una simplex essentia, non multis, si quia indistincta
est numerica reali. Quod aut sit agere esse in multis. Pr^o natura est
se in differens ad multa, et agere esse in multis sed natura humana in hoc erat
est se in differens ad multa. Ergo est ex se agere esse in multis. Alia ex parte
est natura in intellectu agere sita solum proponere est agere esse in multis quia in:
differens ad multa et propter hoc solum est conuenientem. Minor probatur.

quia natura

Per Digestion in Alcohol
line

quid natu vā tūmo
na fit yilo gōu mīnāthē

Infrascriptus c. 10.
structura ex B. maff^m 16

[illegible]

Наскільки це набуває
абстрактне.

Distiguitz ^{supra} Appetitia

Pape-ua

14

2

Quincunx 6 to 8 ft.

apudinde pignificat

11

glavice

Individuum est singulariter
talius quod singulariter
non potest esse aliud
ad aliud.

et determinatione naturae ad unum. inde est quod natura existens in aliquo
singulari ut. boerate etiam secundum se non sit indifferens positive. Idcirco quod mul-
ti dicunt naturam in uno singulari ut. boerate. non positive neque negative. Idcirco
indifferens quod est eius indifferens colligitur per determinationem ad unum. Idcirco
in singulari. Idcirco obiectum natura absolute est indifferens negative. Idcirco na-
tura in boerate est natura absolute. Ergo natura in boerate est indifferens negative.
Idcirco Non valet hoc argumentum. comittit enim fallaciam a dicto simpliciter ad
dictum secundum quod dicitur ad naturam particularem a natura absolute. ut si quis dicit.
vel licet comedere carnes. Ergo licet in vigiliis. licet enim esse indifferens.
ita comparatur natura absolute non tamquam essent natura contracta. Idcirco natura in boerate non
boerate enim non est natura absolute seu secundum statum suum absolute sed nuda.
natura contracta et dicitur.

Individuum est singulariter
talius quod singulariter
non potest esse aliud
ad aliud.

HIS positis. Deo in forma ad argumentum. Secundo maiorem, d. ergo minus
ne negem quod natura humana in boerate sit ex se indifferens ad multa. Idcirco gaude
ex se. non sit ex qua claret vel constet ex se oppositio. nec ex se. id est solitarie
se sola considerata est indifferens ad multa. natura enim quatenus se sola
consideratur non colligitur vel est in boerate. quare quatenus est in eo. non est ex
se indifferens. Idcirco enim repugnat. Unde natura quod est in boerate. non quare.
quod est in eo. sed quatenus est. Idcirco se sola considerata extra illud. est indifferens ad
essendum in multis. Idcirco gaude natura in boerate non est indifferens. Idcirco ai quare
vel. natura boeratis ex se non est determinata ad boeratem vel Platonem. Ergo
ex se est indeterminata seu indifferens. Negari potest cum Caretano consequentia
gaude non valet argumentum a negativa ad affirmativam de predicamento infinito cum
induplicato addita. Idcirco gaude non valet. Idcirco ex se non est albus. Ergo ex se est
et non albus. Idcirco gaude talis argumentum est a non includere ad excludere. Idcirco enim
dico. natura ex se non est determinata. Idcirco ex se. natura ex se non includere deter-
minationem ad aliquid singulari cum non infero. Ergo natura ex se est indetermi-
nata et indifferens se suis. Idcirco natura ex se dicitur positive negatione deter-
minationis ac proinde excludere a se determinationem aut passum. Idcirco gaude si na-
tura ex se esset indeterminata. nunquam posset determinari. Idcirco quod contracta
natura ex se. scilicet ex sua essentia. nunquam potest ab ea tolli. Idcirco si non facit
se habere. Idcirco si non inferitur. natura ex se esset indeterminata seu indifferens
nec ligatur ex se. Idcirco indifferens non positive sed negative. Idcirco secundum se non
habere determinationem ad unum singulari. sicut habet non habet deter-
minationem ad albedinem potest concedi natura ex se est indifferens negative. Idcirco
non determinata. licet aliunde sit determinata ne se a dicto individuali.
at indifferens negative non sufficit ad faciendum universalem sed vagantur
indifferens positive quia natura non habet in singularibus sed ex se in generalibus
Et hinc ad summe concluditur quod natura in singularibus. sit remote universa.
natura in generalibus sit non de proximo et formatu. Et sic soluitur plene pri-

Individuum est singulariter
talius quod singulariter
non potest esse aliud
ad aliud.

Individuum est singulariter
talius quod singulariter
non potest esse aliud
ad aliud.

Individuum est singulariter
talius quod singulariter
non potest esse aliud
ad aliud.

Individuum est singulariter
talius quod singulariter
non potest esse aliud
ad aliud.

Individuum est singulariter
talius quod singulariter
non potest esse aliud
ad aliud.

Idcirco secundum probationem quae talis est. naturae humanae quae est in boerate
quatenus natura humana est non repugnat se in multis. Ergo ex se est apta ad
in multis. Idcirco. Deo. s. ad antecedens natura humana boeratis quatenus est
est in boerate repugnans in multis. Idcirco ad quatenus est abstracta a boerate
non repugnat esse in multis. neque enim ista non repugnans comparatur naturae
semper et in se habet. sed solum in eo quae habet extra singularia. Idcirco
respondendo negando consequentia quae ex non repugnans naturae existens in quo singulari
non potest

58

no potest inferri positina aptitudo plus enim e habere aptitudinem posit:
na, qua habere no respugnat. Quod est enim dicitur aliud aliud no respugnare vero
proxime altero remoto. Proxima si res habeat sufficientem dispositionem ad
aliud effere dicit. Propter hoc res habeat sufficientem et proximam differentiam
potest tamen ea habere, sicut hinc rei exempla. forma enim accommodata ad formam
cuius proxime no respugnat habere, cum eo forme non accommodata no resp.
Inat quod, sed remote, sicut etiam proxime no respugnat a habere, agrotis quo
no respugnat sed remote. In natura per quam a in doctate e no respugnatio
vero ta ad esse in multis no ad proxima ga cu sit contra etiam no habet
sufficientem et proximam dispositionem ad essendum in multis sed potest ea agnoscere
ga potest e multum abstracti ad individuum et cadere libera e in differentis
Ex no respugnatio ad remote no licet inferre aptitudinem proximam. Et sic
sunt solutio ad prima via probata in uno singulari natura esse non
apud ista in multis ac congregata universaliter. Sed secunda autem via probat
naturam in multis singularibus esse formatam universalem commode respondere
infra post tertia assertionem. Nunc pergit ad alios obiectos eius rei
Secunda obiectio se habet natura ad differentias non individuales
oppositas sicut se habet materia ad formas oppositas ut, paries ad albedinem
et nigredinem materia h. hoc quod habet una forma no amittit aptitudinem
positivam ad formam oppositam. Ergo neque natura humana h. hoc quod e contra:
ita qd differentia individualis Socratis emittit aptitudinem ad alios differentias
individuales et qd conjungens natura in Socrate e apta cu multis individualibus
Quod. solutio omnes obiectos habet ex quarta probatione secunda assertio:
hinc quare iuxta ibi dicta respondet. Ite differentia in duobus, in uno
namque respondendi, et in ipso quod respondit. Nam natura dum respicit differen-
tiam individuali Socratis, identificatur cu eo, ac proinde ita sit illius ut no
possit esse alterius propter identitatem, forma vero no identificatur cu materia
Quia differentia individualis essentialiter habet facere naturam hanc et non
alia, in hoc enim est tota eius essentia. Et respondet natura sibi hanc et non aliam si:
nec tunc aptitudinem ad essendum in alio. Forma autem tale facit in natura.

Propter aliud aliud no
respugnat.
Proxima
Remote
Exemplum, n. rem

Et no respugnatio remote
no licet inferre proximam
Ite natura

In uno respondendi
Et in ipso quod respondit
Natura identificatur
cu eo
Et non aliam si

Indeterminata per se
aptitudo ad alia
natura in se

Tertia obiectio se habet natura ad differentias non individuales
oppositas sicut se habet materia ad formas oppositas ut, paries ad albedinem
et nigredinem materia h. hoc quod habet una forma no amittit aptitudinem
positivam ad formam oppositam. Ergo neque natura humana h. hoc quod e contra:
ita qd differentia individualis Socratis emittit aptitudinem ad alios differentias
individuales et qd conjungens natura in Socrate e apta cu multis individualibus
Quod. solutio omnes obiectos habet ex quarta probatione secunda assertio:
hinc quare iuxta ibi dicta respondet. Ite differentia in duobus, in uno
namque respondendi, et in ipso quod respondit. Nam natura dum respicit differen-
tiam individuali Socratis, identificatur cu eo, ac proinde ita sit illius ut no
possit esse alterius propter identitatem, forma vero no identificatur cu materia
Quia differentia individualis essentialiter habet facere naturam hanc et non
alia, in hoc enim est tota eius essentia. Et respondet natura sibi hanc et non aliam si:
nec tunc aptitudinem ad essendum in alio. Forma autem tale facit in natura.

Quarta obiectio se habet natura ad differentias non individuales
oppositas sicut se habet materia ad formas oppositas ut, paries ad albedinem
et nigredinem materia h. hoc quod habet una forma no amittit aptitudinem
positivam ad formam oppositam. Ergo neque natura humana h. hoc quod e contra:
ita qd differentia individualis Socratis emittit aptitudinem ad alios differentias
individuales et qd conjungens natura in Socrate e apta cu multis individualibus
Quod. solutio omnes obiectos habet ex quarta probatione secunda assertio:
hinc quare iuxta ibi dicta respondet. Ite differentia in duobus, in uno
namque respondendi, et in ipso quod respondit. Nam natura dum respicit differen-
tiam individuali Socratis, identificatur cu eo, ac proinde ita sit illius ut no
possit esse alterius propter identitatem, forma vero no identificatur cu materia
Quia differentia individualis essentialiter habet facere naturam hanc et non
alia, in hoc enim est tota eius essentia. Et respondet natura sibi hanc et non aliam si:
nec tunc aptitudinem ad essendum in alio. Forma autem tale facit in natura.

Quarta obiectio se habet natura ad differentias non individuales
oppositas sicut se habet materia ad formas oppositas ut, paries ad albedinem
et nigredinem materia h. hoc quod habet una forma no amittit aptitudinem
positivam ad formam oppositam. Ergo neque natura humana h. hoc quod e contra:
ita qd differentia individualis Socratis emittit aptitudinem ad alios differentias
individuales et qd conjungens natura in Socrate e apta cu multis individualibus
Quod. solutio omnes obiectos habet ex quarta probatione secunda assertio:
hinc quare iuxta ibi dicta respondet. Ite differentia in duobus, in uno
namque respondendi, et in ipso quod respondit. Nam natura dum respicit differen-
tiam individuali Socratis, identificatur cu eo, ac proinde ita sit illius ut no
possit esse alterius propter identitatem, forma vero no identificatur cu materia
Quia differentia individualis essentialiter habet facere naturam hanc et non
alia, in hoc enim est tota eius essentia. Et respondet natura sibi hanc et non aliam si:
nec tunc aptitudinem ad essendum in alio. Forma autem tale facit in natura.

Quarta obiectio se habet natura ad differentias non individuelles
oppositas sicut se habet materia ad formas oppositas ut, paries ad albedinem
et nigredinem materia h. hoc quod habet una forma no amittit aptitudinem
positivam ad formam oppositam. Ergo neque natura humana h. hoc quod e contra:
ita qd differentia individualis Socratis emittit aptitudinem ad alios differentias
individuales et qd conjungens natura in Socrate e apta cu multis individualibus
Quod. solutio omnes obiectos habet ex quarta probatione secunda assertio:
hinc quare iuxta ibi dicta respondet. Ite differentia in duobus, in uno
namque respondendi, et in ipso quod respondit. Nam natura dum respicit differen-
tiam individuali Socratis, identificatur cu eo, ac proinde ita sit illius ut no
possit esse alterius propter identitatem, forma vero no identificatur cu materia
Quia differentia individualis essentialiter habet facere naturam hanc et non
alia, in hoc enim est tota eius essentia. Et respondet natura sibi hanc et non aliam si:
nec tunc aptitudinem ad essendum in alio. Forma autem tale facit in natura.

nos aut quoniam ex natura in se habet sit universalis etc.

Ista prioritas non est
in se habet sit

Secunde ista prioritas nature, antecedens sua contritione, non est prioritas
realis. Nec enim prius natura humana invenitur in mundo quam contrahatur ad
aliquid singulare quod habet et hoc accipit esse quod sit huius singularis determinatum.
Singulare autem sit quod est et intellectum cum fundamento in a parte rei quod sit
tunc in intellectu contrahere naturam, hoc ordine procedit et tunc sit in se deinde

Ista prioritas non est
in se habet sit

contrahatur ad hoc singulare, tunc existat in mundo. Unde istud prius non dicit
aliquid in se habet sit prius sed in se habet sit nature seu in se habet sit rationis, cum enim in se habet sit
nature seu rationis sit in se habet sit in se habet sit, sicut dicitur in se habet sit in se habet sit
nature esse rationalem et in se habet sit in se habet sit est possibile et tunc nullum datur
in se habet sit in se habet sit sit rationalis non possibile fore vere in se habet sit nature et prius
est sua contrahere, et ad hoc universalis, et contrahere nature ut est in se habet sit
ob hoc dicitur non est et in se habet sit in se habet sit est universalis quia ista prioritas est
et affirmativa in se habet sit.

Si est natura et
ut non est et in se habet sit

Et tunc quod dicitur contrahatur nature existat in se habet sit in se habet sit non est in
universalis. tunc dicitur an sit in se habet sit nature existat in se habet sit in se habet sit
sit universalis, et tunc sit in se habet sit, an universalis a ligno saltem modo
existat in se habet sit ex se habet sit in se habet sit. Pro quo.

Assertio. 3.

DICO Tercio. De natura existens in multis singularibus. scilicet natura
humana quia est in se habet sit et Platone non est et formati universalis
ita autem sit in se habet sit. Pro quia non est in se habet sit in se habet sit
ergo non est universalis. Quod non sit omnia sit. Nam universalis debet esse
una simplex, sed natura in se habet sit et Platone non est una simplex ergo
non est universalis. Aliter probata est supra quod sit natura contrahatur
nature contrahatur debet esse una tunc sit in se habet sit quia existat in se habet sit.

Natura in multis
singularibus non est una
natura universalis.

Ista non sit una sit.

Quod natura in se habet sit
non est una simplex.

Aliter. Si quia entitas natura contrahatur entitas natura Platone
et ista entitas sit in se habet sit, et hoc, et contrahatur. Dicitur ergo
natura contrahatur et Platone non est una simplex, tunc quia quod sit
generationibus. generationibus et diversis corruptionibus. corruptionibus non sit
una et eadem formalis entitas, sed natura contrahatur et Platone non est
una et eadem formalis entitas generationibus. generationibus et diversis corruptionibus.
corruptionibus ergo non sit una entitas, tunc quia si natura contrahatur et Platone
tunc est una entitas. Sicut autem sit in se habet sit in se habet sit et tunc sit in se habet sit
per absolute per potentiam autem in se habet sit de novo creati ad aliquid ad aliquid
contrahatur est absurdum. Pro quia creati est in se habet sit ex nihilo producere ergo id quod
creatur debet esse cum nihil, sed per se entitas in se habet sit creati est eadem cum
entitate in se habet sit ergo sit creati non est in se habet sit creati non potest
sit. Simili ratione non potest in se habet sit, quia entitas sit in se habet sit remanere
in se habet sit in se habet sit, non est in se habet sit in se habet sit. Si quia natura contrahatur debet
diversa entitate formalis ab entitate formalis natura Platone
quia etiam sit in se habet sit in se habet sit, tunc natura contrahatur et Platone
malum in se habet sit, ergo sit in se habet sit debet entitas formalis quia una in

quod sit creati

Non potest ad aliquid

et per duas etc.

at p duas unitates nō potest aliqd dici tenē simplr sed duo. Ita hoc
tet natura exytere in doctate o Platone hinc in multis dypterib.
nō esse uni simplr. Quod aut nō sit apta esse in multis Dr. Quia apto:
hinc natura universalis est inagueda gnatibz aptitudo ad nā inferiora sed in natura
generatis et Platonis nō ē ista aptitudo gnatibz ad oīa inferiora
sed tūc sunt multae aptitudines particulares Ergo in natura doctae:
hinc et Platonis nō ē aptitudo natura universalis. Ita lo. Tu ga apto:
bido ē diffa esēctialis aptitudo cōtinues universalis at universalis quābz dūm
pōest omī esēctiati. Ergo cōstituitur p omī aptitudinē generalē. Tu ga
ōtia alia universalis habet omī gnatū aptitudinē. nō ē. universalis
in causa dō per omī virtutē actiō ē apta causare multa nē. Tu ga
bō differt universalis ā singulari quod singularis aptitudinē tantum
ad esēdū in omī. Universalis ad ad esēdū in multis. At igr ista apti:
tudines differat esēctiati oportet dicere aptitudinē singularis respi:
care ad omī tantū aptitudinē ad universalis ex sua esēā respicere mul:
ta et proinde esse generalē aptitudinē aliter in universalis
nō distinguatur esse triu ā singulari nisi aptitudo p quā cōstituitur
ad singulariter ad aptitudinē singulari. De natura Ergo universalis ē apta
esse in multis, nō p multas particulares aptitudines. Sic enim natu:
ra universalis nō aliquid est quam multa naturae particularē vel ad apta
apta p omī aptitudinē gnatem sicut materia p omī et eadē apti:
dinē ē apta recipere oīs formas. Ita lo. nō pōb. Tu ga natura quā ē
in doctate nō est apta ē nisi in eo Ergo nō habet aptitudinē generalē
sed particularē ad omī tantū ga ista aptitudo gnatibz vel esset in na:
tura doctatis tantum vel in natura Platonis vel in contrariis.
nō pōb nec secūdu nē ga nō ē maior ratio cur potius sit in omī
quā in altera, tu si esset in natura doctatis requireretur ga natura
Platonis vel nō esset apta ga carent aptitudinē, vel certe esset
apta per aptitudinē nō nē sed in alia natura nempe doctatis exytere quod ē
esēdū. Nō tamē ga omī esēctis accidēs nō potest esse in subiecto diversis maxime
nō dyctis. Ergo nō datur simplr talis aptitudo in natura doctae ē Platonis sed tā
sūt multae aptitudines particulares, quae nō sunt universalis sunt tñ multa particularia
nō sunt. Itā universalis ē multa particularis aptitudines nō pōb generalis. Ita lo.
Ex dictis huc asseritur patet clare solutio ad secundā corā pōbā:
prima obiectio cuius solutio ē huc dycti nā ad illud quod dicit natura
in doctate et Platonē esse omī. Ita lo. nō pōb. Tu ga omī formatū negativū nō
cōre esse omī simplr secundū formatū positivū quod requiritur ad naturā univers:
salē. Unitas enim formalis negativa ē omī sicut dū quid dō illud nō quod obji:
cit Naturā exytere in doctate et Platonē esse apta esse in multis. Concedo
tōcū argumētū. Vere enim natura in doctate o Platone at sit in multis
apta ē esse in multis, sed nō ē apta omī aptitudinē generalē quā requirit
ad naturā universalis sed solū multis aptitudinibz particularibz. Nam in
doctate dicit aptitudinē ad doctate tantū, in Platone ad Platone nē in nullo
tā singulari dicit aptitudinē generatā ad oīs.
Ex solutio huius questionis constat solutio alterius. An scilicet a parte nō datur
aliqua unitas minor unitate numerali ad quā respōdēt affirmatiue oī docto et dy:
3. quae 1. o Caricano de Ente o dycti cap. 9. quod ita pōb. Unitas formalis
est minor unitate numerali sed ā parte nō datur unitas formalis negativa. Ergo datur

Quod nō sit apta ē
in multis pōb

Universalis ē omī
formati.

Universalis in largitō

quod differt univ:
salē ā singulari.

est apta ē in multis
nō p multas particularis
aptitudines.

Ita qd idem accidēs
nō potest esse in diversis
subiectis dyctis

Est una natura diffu:
cūca o Platonē negativū

natura d' parte rei
intra minor naturae
numerali.

non accidit ad non potest
impleri nisi ut accedat
in una simplici
sive simpliciter

non differt unitatem
in unitate simpliciter

specificam in pluribus, non in
generica in pluribus, non in
speciebus

omnes minor unitate numerali. Illi 210v. Quia natura socialis et natura
Platonis e indijsa formati ac proinde una formati ut recte probat ista
obsecro 1^a sex textus gra possit post secula aduersione. **PLATONIS** si natura
socialis et Platonis est una formati ista unitas vel e in natura socialis
vel in natura Platonis vel in utroque, ut paulo ante exponebatur de asphu.
dina generali in natura socialis et Platonis. **PLATONIS** est in utroque natura
Et de istis unitatibus accidit id potest esse in dictis. **Subiectis**. Concedo
de uno accidit singuli. Nego de uno secundum quod est in in proposito. De
unitate formati negativa e unitas secundum quod per se est. **PLATONIS** unitas
formales singuli, una in natura socialis alia in natura Platonis quae qua
teris conuenit in comuni naturae unitatis formales diuiter una formati
unitas, sicut est in socialis et Platonis quatenus inter se conueniunt
diuiter una est unitate secundum quod. Quare in quo differat unitas
formalis ab unitate specifica et generica. **PLATONIS** se habet unitas
formalis ad unitatem specificam et generica sicut se habet natura ad
esse amicale unitas enim formales conuenit natura in naturae natu
ra, unitas ad specifica aut generica conuenit natura in quatuor unitatibus
naturalis est. Est ergo unitas specifica, unitas formales natura unitas
generica in pluribus, non in speciebus, unitas ad generica e unitas formales ma
tura unitas est in pluribus, speciebus. **PLATONIS** de hac questione.

QUESTIO SEPTIMA

VTRVM VNIVERSALLA SINT NATURAE EXTRA SINGULARIA PER SE SVBSISTENTES.

supra in questionibus
natura e qua in
speciebus
aut in substantiis

In Constat ex dictis superius questione naturas in singularibus existere non
esse universales, de una videtur e an extra singularia sint universalia
Et quoniam dictis cogitare possumus naturas extra singularia existere 1^a
Realiter 2^a per considerationem et abstractionem intellectus, ideo hac questione
primam solum examina bimus, secundam sequenti.

Prima sententia est eorum qui ponit naturas universales extra singularia
realy. Ita Plato qui ut colligitur ex multis istius dialogis praesertim 1^a de
legibus in Parmenide et Seneca dixit naturas et istas verum quod beatus ex istis
extra singularia in generales et incorruptibiles quam participatione
singularia ista constaret ut: ponebat inem in comuni si se existere
postea participaret a singulis istis, qui inem vocabatur **autovay**
egoror, id e istis inem et variis inem, eo quod erat bonum istam non
participatione neutrum inem singularis. Porro istas istas substantias
vocabat istas genera, rationes, primigia, exemplaria, vocas, diversa consideratione
na ut sit esse

Assertio. 1.

Quercus 1^a americana
2^a 2^a americana

[illegible]

quod dicitur non singulariter
Singulariter tamen

myself in a similar way

2. Substratum is yv
 yv is $\bar{a}5$. Pi

rol de parte viviente

In obsequio del cuerpo
de la vida de la madre.

1. The first is the *method*.

in telicibus quod non fuit in seipso. sed dicitur non cadere in seipso
Ergo non sunt obiecta maiori cognitioni. In quia intellectus in cognoscen
rebus non in

63.

rebus nō mēdit cogitatio natura aliqua separata à rebus sed naturā
nā ipsa in rebus existerē nūquā animā naturā expariter se respiciere
aliquā Idēā; tūc ga sciet se habet res ad esse ita v ad cognoscere sed
res habet esse q sua principia interna Ergo et p se res cognoscitur
p eadē principia interna; at Idēā nō sūt principia interna sed separata
ta Ergo nō sūt obiectū natura cognitiois. Unde collige quod etsi cū
adverit p idēas possit cognoscere res, tūc ad hoc nō oporēt p se res;
simā vel cognitionē ipse q Idēā est volebat Plato, p seior enim cogitō
nā ē m se ipsa quā nō aliquo alio ga illa ē mēditiva hanc abstractiva
tūc ga hāc Idēā nō sūt nō cōfētunt ad cognitionē sed etiā ad aggrā
nat, nā pmetur laborē quē suscipimus in cognoscere rebus sensibilib. Insuper
eadēs esset ad aliū laborē in cognoscere idēas rerū, hoc autē ē du
plicatū nō minuerē laborē. Quod autē Idēā nō sūt modus et cogitō
tio obiecti p quia modus obiecti debet ēē in ipso obiecto, alio nō
poterit ipse agnoscere v nō scire, at ipse idēā pōtēt separata
à rebus cognitis Ergo nō possunt ēē modus et cogitō eadē idēā vel
plato cōcederet. Et ex hīs patet quod Idēā nō sūt necessaria ex parte
abstracti. Tūc quod nō sūt necessaria ex parte intellectus p quia intellectus ad
intelligendū eadē rerū nō ē. Quid intelligēt 2° speciem intelligibile
per vim intellectus habet intelligere quāvis nō. Per speciem, hanc
aut illā rē determinatā. Hic intellectus nō vim intelligendi nec oporēt
accipit ab Idēis Ergo hāc nō sūt necessaria ex parte intellectus. **MAIOR**
patet quo ad 2^{am} partē. Quia vis intelligēti sūbstantialis intellectui Ergo
nō accipit illā ab Idēis. Quod ad 3^{am} etiā patet. Quia ipse nō ad
Idēas sed à sensib. accipit, quia intellectus nō pōtēt aliā viderē, deperdet
à sensib. in intelligibilib. nisi ga ipse intelligibile accipit ab eis q quā
videt intelligit, et inde fit ut nō sit intelligat ut quod sensibilib. nō
pōtēt Ergo intelligit ipse nō accipit ab Idēis, alio nō m daret
sensib. ad intelligendū. Et ex hīs patet quod Idēā nō sūt necessaria
ex parte intelligendi. Tūc quod nō sūt necessaria ex parte applicationis
obiecti cū intellectu, quod erat illud tertiū quod diximus necessariū
ad sciam. **P**ropter quod obiectū in rōne obiecti sufficienter applicatur
in intellectu q ipse intelligibile, q quā monet v determinat intellectum
ad cognitionē sed ipse intelligibilis nō orit ab idēis Ergo neces
sario obiectū cū intellectu accipit ab idēis. **MAIOR** patet clare ga ma
jorem et intelligimus res remotas, et etiā nō existentes et hoc solū
propterea ga obiectū sufficienter applicatur potētiā mēditionālī id
ē q sua essentia etsi nō reat v ē sicutū suū ē reale. **MAIOR** proba
ta ē in p^{re}cedēte dictis. Et ita ex hīs vobis cōstat quod Idēā nō sūt
necessaria propter sciam et cognitionē rerū. **Ita** probetur nō ē neces
saria propter generationē rerū. **3°** Quia sine Idēis agētia naturalia
habent vim sufficientē ad producendos suos effectus Ergo nō oporēt Idēas
ad agēdiū. **MAIOR** patet duplex vis ad agēdiū vgnitur. Illa vis
absoluta producendi, atq vis producendi talē vel talē effectū

res sunt se habet ad esse
ita ad cognoscere
res habet se p sua prin
cipia interna.

Ipse nō sūt
obiecti

sed nō sūt, hanc
intellectus nō pōtēt
intelle. naturā rerū
intelligendi
in intellectu nō
speciem intelligendi.

Intellectus nō sūt
sensibilib. nō pōtēt
sed nō sūt nec ex
parte applic. nec ex
cū intellectu.

Probat ut Idēas
nō esse necessarias propter
generationē rerū.

Ita probetur
nō ē neces
saria

Idem in materia
si in se sunt determinati

In materia non naturalis
liber in se sunt

Quod habet in se
determinatum

Quod habet in se
determinatum

Idem in materia
si in se sunt determinati

Forma secundum se
determinata

Idem in materia
si in se sunt determinati

Idem in materia
si in se sunt determinati

quod duo in agentibus. artificialibus sunt distincta &c. in naturis
adificandi, est ipsa potentia naturalis illius. aut ad tale vel tale domum
adificandi est idem quod habet in sua materia. In agentibus vero naturalibus
ipsa duo coincidunt quia calor &c. producendo calorem et habet quod
absoluit et producit tale effectum sibi simile sed omnia agentia natu-
ralia sunt utraque aliter in se habent. Ergo non intelligitur idem ad producendum
suos effectus. Ad id quod habet vim producendi patet experimentum quod videtur.
nam ea producunt suos effectus. quod vero ex seipsis tantum producant effectus
non ostenditur. Ad id autem agentia quod sunt similia et sunt propter similitudinem
determinata ad producendum similes effectus vel sunt dissimilia et sunt
alia alia. Et hoc sunt determinata ad producendum tales effectus
ab alio agente simili &c. sicut alio autem vim producendi alia ab
ipsa alia a quod deciditur, in alio vero quod non sunt generata a simili
determinata ad producendum tales effectus est quod, quod cum aliam rem similem
trahimus idem ab habet in se, in se habet rebus omnibus vim et determinationem
ad producendum tales vel tales effectus. 2. Quod idem est diffinitionem
tertia et inducit formam si se habet. igitur enim. &c. quod diffinitur hunc ad
formam ignis inducenda perfectam absolutam diffinitionem, inducit formam
ignis, formam autem habet sua 6 diffinitiones, sed agentia naturalia diffinitionem
materiali ad formas aut patet se habet. Ergo inducit ipsas formas ab ipso idem
3. Probi. retorqueo appropinquans idem generari a simili sed idem non
similis rebus generis. Ergo non potest esse causa generationis rem. Aliter per res
que generantur sunt materiae sensibiles, singulares, at idem in alio bonum.
vel ipsa idem non poterunt generare vel si idem autem sunt dissimiles po-
terunt, poterunt etiam agentia naturalia generare quatenus sunt dis-
similia. Et hoc tamen eadem assertio probatur ex multis alijs modis quod Plato
in oppositum Aristotelem venit in hoc proque citatis supra &c. 6. sunt
7. Sic obicit. Cum idem secundum Platonem non differat essentialiter ab
idealibus, quia enim idem non possit esse esse idealiter, tamen ex
rebus eiusdem nominis et essentia alijs possunt separari et materiales videlicet
esse idealiter. Et i. sunt. tex 28. illi obicit quod consequenter idem
propter cognitionem non habet possunt idem autem rem quae cognoscitur
est generis, relationum, materialium. Item quod secundum illud sit triplex
modus. unus ipsa idem, secundum idem, tamen hoc communis idem a
idealiter. Est enim omni dicere idem est hoc, et hoc existens in mundo
est idealiter hoc, et hoc communis idem a idealiter est hoc. Unde alia
absurda agitur Aristotelem huius citatis. Et hoc assertio magis confirmari
nabit ex secunda ubi ostenditur, non solum non dari actu in natura sed
sed nec dari posse sine manifesta implicatione contradictionis.
Nunc soluta aliqua motiva quod adducit Plato possunt in natura rem
sae idealiter ipse autem non dicitur a motu ad generandum habet idem ab
ut secundum quod

62.

est sciam quam habent de rebus & generatione verum saluaret. Et ex
his capitulis multa summat exgentia quorum summa positis obiectis
dilect.

Ex primis capitulis scilicet propter sciam semel Plato habet obiectum.

Prima Obiectio sciam si sit inmutabilis et semper vera debet habere ob-

iectum inmutabile et semper verum non se habet sed singularia, scilicet philosophia, non

sunt inmutabilia nec esse non se habet semper ex generatione et corruptione

Ergo sciam obiectum est quod universale non subiectum metaphisicum tale est idea

Ergo debet dari idea. **Pro** Cedo sciam esse inmutabilem et esse verum

in singulis existens sunt inmutabiles, licet enim mutare rationem existens tri-

ga possit esse et non esse generari et corrumpi non tamen mutatur ratio existens

ga non mutatur in suis gradibus existens. **Pro** sciam verum est scire

esse autem rationale quare propter hoc non sunt statueretur idea.

Pro Cedo. Per hoc quod singulari tamen intelligitur tamen esse

aut rationale vel ergo id quod intelligitur vere ens vel non ens. Sed

est non ens ut patet Ergo est vere ens, vere ergo existit hoc commune

Pro Cedo. Per hoc autem intelligitur hoc est in veri natura non in deo sed in se

et rationis, ac de hoc in suis causis, potest autem in deo et per hoc asseritur

explicabo.

Secunda Obiectio sciam cognoscere legem ad modum essendi, intelligitur

enim debet esse conformis rei et ita debet non intelligere est sicut in se sed

cognoscere hoc abstractus a singularibus. Ergo vere est hoc separatum a sin-

gularibus. **Pro** Cedo. Cuiusmodi illa vero modo cognoscitur legem ad modum essendi

vel aliqui modo valde. Est enim duplex modus essendi in re. Ille qui

verum habet res, alter qui est actus habere sive ab intellectu sive ab aliis

causis. Abstrahitur igitur a singularibus modus naturalis non qui habet na-

tura parte rei sed qui est habere actus et intellectus.

Tercia Obiectio sciam vera sunt semper eterna sed existens singularibus in

se habet non sunt semper eterna. Ergo quod est singularis debet dari esse

separatum a singularibus. **Pro** Cedo. Per hoc quod est existens singularis est existens

in singularibus corruptibile cum ipsa singularia corrumpuntur. **Pro** Cedo. Per hoc quod

ab aeterno fuit verum dicere tamen esse autem rationem et vere sicut ostendit hoc

monstrat esse ad hoc verum dicere idem, et sic de aliis. Ergo sciam habet

aliam partem eternam. Ergo existit per se extra singularia enim ens existit

Pro Cedo. Cedo quod vere esse semper eterna sed non sunt existens in se

et multo Plato sed in suis causis ratio in hoc de quo per hoc asseritur.

Ex sciendo capite idem generatione verum semel Plato habet obiectum.

Prima Obiectio de simile debet generari a simili sed non datur

idea ad quam similitudine res generetur non enim generatio a simili

non datur sicut idea. **Pro** Cedo. Quia nullus agit per se formam quam

non habet Ergo non potest dare formam sibi dissimile. **Pro** Cedo. Quia quod

generatur ex materia ac: mus ex putri, non generatur a simili

Ergo si idea meritis significaret veri per se similitudinem non minus

non posset generari ex putredine. **Pro** Cedo. Quia actus naturalis vel sit

similis sub effectibus vel certe determinata sit ad quod est ab alio simili

sciam non mutatur in suis
gradibus et per hoc.

sciam autem non est in
suis causis
potest autem in deo.

sciam quod duplex

existens vere
non est existens
non in se.

esse ut dicitur et essentia ad similitudinem non regitur idcirco.
Secundo obiectis de omni quod participat a multis debet esse separatum
 ab illis quia si esset in multis non esset unum, sed multa; sed quia ut dicitur
 est unum quod est participatum ab omnibus individuis Ergo debet esse ab
 illis separatum. **Deo** Propter maiorem de participata esse essentiali quod
 participata natura universalis a singularibus quod enim participatio
 consistit in eo quod est unum ac proinde debet esse intra se ipsa non extra.
tertio obiectis ubi datur multa participatio talia debet dari
 aliud tale quod est unum, aliud si non sunt participatio debet dari
 sub in se ipso sed datur huiusmodi singularis participatio Ergo debet dari
 hoc quod est unum non participat essentiali hominis ubi datur participatio
 ab omnibus. **Deo** Distinguo maiorem ubi datur multa participatio
 tunc datur aliud tale quod est unum in se ipso illud vel extrinsecum, extrinsecum
 non est opus dari (ex ipso quod) in alio quod sit aliud participatio
 natura enim ut dicitur. **Secundo** ubi datur natura humana participatio
 natura humana essentialis, quod est natura quod est unum, in se ipso
 non extrinsecum.

Assertio 2.
 non possunt dari omnia
 talia reatu separata
 a singularibus.

DICO 2. Propter quod absolute dei potentia sunt potentie ut dicitur
 universalis reatu separata a singularibus, ac proinde idcirco platonis
 implicat contradictionem. **Primo** manifeste. **1.** Quia illa natura univer-
 salis, reatu separata a singularibus, simul esset esset universalis
 et non universalis. **2.** Quia universalis ex suppositione, non universalis
 propter hoc remanet quia singularis quod tenet singulare non est univer-
 sale nec esset esse in multis singularibus. quia est contractio ultima
 contractio sed ista natura esset singularis Ergo non esset universalis.
Minor propter quod de quod existit in mundo est singularis, esset illud
 pronominale. **Secundo** receptum ab omnibus. **3.** Quia si quod est, de quo
 unum numero est, sed ista natura universalis existit Ergo eo ipso
 quod existit est singularis. **4.** Quia ista natura est dividua in plura numero
 Ergo est una numero Ergo singularis. **2.** Quia ista natura universalis
 esset de esset singularium et non esset de esset. **3.** Quia de esset quod natura
 universalis sunt de esset singularium. **4.** Quia de esset quod natura
 singularia ac proinde negari posset de singularibus idcirco quod
 non est in se potest negari de re. **3.** Quia ista natura universalis vel esset
 esset creatum vel increatum si creatum Ergo singularis autem enim a
 creatum terminatur ad singularia. si increatum Ergo creatum. Nullum enim
 esset propter se ipsum est increatum.

singulare quod tenet
 singulare non est esset
 in multis singularibus.

de quod existit in mundo
 est singularis

namque universalis
 sunt de esset singularium

de creatum terminatur
 ad singularia

PRIMO OBJECTI potentia divina in se ipso excedit potentiam
 intellectus nostri sed potest intelligi in abstracta bene per considerationem natu-
 ra universalis a singularibus. Ergo per potentiam eadem natura separa-
 re reatu, aliud in se maius potentia per se facere quam intellectus nostri

Secunda pars.

esse rem in se
causa

universalia quae nihil aliud sunt quam esse rem, esse incorruptibilia.
Ita ex communi pronuntio Peripateticorum dicitur esse rem esse sempiternam
2° quia illa quae sunt mutabilia et aliter se habere non possunt sunt se-
piterna, sed esse rem sunt mutabiles et aliter se habere non possunt
Ergo sunt sempiterna. Illi vero quia impossibile est hanc non esse aeternam
unde propositio est vera dicitur sempiternae veritatis. **Definitio**
Qua ab aeterno fuit verum dicitur hoc ut hoc est aeternum rationale vel ego
ista veritas fundatur in re, vel est mere in intellectu. In re ergo ab
aeterno erat essentia huiusmodi fundatur hanc veritatem: si ab intellectu ergo
posset intellectus ad libitum affirmare vel negare de hoc quod sit ratio:
nat. vel contra si intellectus non posset negare rationalitatem de hoc
id accidit ex natura rei quia scilicet hoc ex natura sua est aeternum rationale
quod si hoc ab aeterno ex natura sua est aeternum rationale ergo ab a-
eterno habuit naturam suam.

esse rem in se
sua causa

Sed explicandum est dupliciter quomodo haec assertio sit intelligi:
primo per se enim intelligitur et explicatur a multis. **Primo** per
esse rem non existens ab aeterno in re sed existens in suis
causis. Quod ut rectius intelligatur nota est res rem esse, in se esse
aliquid quod existere non potest et existit verum dicitur esse in mundo
et existit nihil aliud est quam a se esse et quod essentia dicitur esse
esse in mundo. **Secundo** existit et duplex altera realis altera in-
tellectualis. Per illam verum existit in mundo per hanc in intellectu
enim consideratur ab intellectu sit in intellectu. **Quarto** autem verum existit
sive reatur. 1° in seipsa extra suas causas, cum habet existit in
seipsa distincta ab existit sua causa ut sit verum esse creatum
2° in suis causis, non in seipsa, cum existit existit sua causa quia
in eius virtute continetur, per eandem enim virtutem a se et causa
potest causare effectum et effectus potest causari a causa. **Unde** quatuor
verum potest causari a sua causa continetur in sua causa ac proinde ex-
istit existit sua causa. Et haec existit in suis causis dicitur
a Philosophis existit rei obiectiva, quia hoc verum existit in suis
causis dicitur existit quod est quasi obiectum generabile a sua causa.
Et sic per rem, licet in ratione esse abstractum ab esse, ac proinde dicitur
a modis esse in seipsis quia in suis causis: tamen esse quia
tamen dicitur esse, non possit abstractum ab his duobus modis esse
aut enim sit reatur in seipsis extra suas causas vel sit reatur in
suis causis. Cum per essentiam rem nec sit nec possit esse ab
aeterno in seipsis ut demonstratum est superius ut dicamus res esse ab
aeterno reatur in suis causis quia continetur in virtute generativa

Ex se et duplex
sua causa
intellectuales

duplex quia res
reatur

per virtutem a se
causa potest causari effectum
effectus potest causari a causa

genera causam

67

mani causari. **C**onfir: quia ab aeterno datur virtus apta causare
tali creatura. Ergo ab aeterno datur etiam apta causari a tali virtute
ita enim e ducere aliquid aeternum et habere ei ista sunt correlativa
apti causare dabitur causari nec una possit intelligi sine alio. Quia etiam
etiam ab aeterno, intellectuali in intellectu primo, q a termino e et etiam
qo ta existens gra possibiles ab aeterno cota platon unde etiam veni
habent dicitur esse ab aeterno obiectum, aeternum reale in gote tra ai
etiam dei aeternum intentionale in intellectudine. Et haec explicatio no
legititer notanda e.

Etiam veni habet in
etiam etiam ab aeterno ob
iectum.

Quaerit in fine quibus quaestiois, an revera Plato id de suis ideis
scilicet quod illi ab aristotele ascribitur, et a nob notata e sunt enim
gravisimi auctores ut Augu: lib: 80 triu quaest: quor: 45 lib: 7 de
civit: c: 24. Plotinus, Porphy, Iamblicus. Philopon simpliciter et
multi alii Platonici q ne part Platonem possunt deas q se possunt
tas eo no quo ille ab aristotele tribuit, licet enim aut possunt ideam
no ta voluit eas q se existere sed in mente divina eo no quo gaudet a
etiam q se existere enim cu sit sufficienter aeternum omni et apte q
intellectu debet in se idem et magnas reru omni ed quam similitudine
efficit res ois qua ideae rationis no sunt etiam reru sed exempla
inter et representativae ideae sunt ista etiam divina ut cognita ab ipso
deo communicabilis aeternae creaturis de quo Theologi a parte qua:
15. Et confirmat in auctores sua explicatio eo primo q no e cre
dibile tate philosophi ac fuit Plato in ta absurdo errore incidisse.
2o. q aristotele: tate videtur repugnare ideis Platonis propter delecta:
tione aeternae et aeternae qbus Plato suas ideam explicabat. **N**ot tamen
ra aut sunt autem philosopho merito dicitur deest dicitur non ma:
xime aristotele unde in lib: 1o ideam vocat. qm lingua et metapho:
ras poetarum.

Quibus philosophus
aeternum debet

Hic in no obstantibus opposita sententia longe aenimilior e scilicet
Platonem non scisse dari ideam naturae separatas q se existens.
extra mentem divinam, eo no quo nob illi tribuimus, quod etiam Platonem as
scribit ois fere Peripatetici: **S**cholius. **A**lbert: **G**. **P**ro: i. **P**ro:
quod: q art: i. **B**et: et alii, et quod pluris e aristotele: locis sepe
citatis cuius omis auctoritates valere debet qua oim Plato:
mentem s. q aristotele. per viginti annos Platonem audire optime
omni mentem sui praeconiter intelligere poterat, nec e probabile cu q
at praesente Platonem iustitiam de ideis patet ex Parmenide et q
in i. **E**tico: c: 6. nunc me fatetur se contra Platonem veritatis solitari:
ja fugare voluisse Platonem imponere opinionem falsam qua nunc
Plato cogitavit maxime cu et a Platonem seu discipulis
Platonem hic videtur et se ipsum Platonem exatib. facile
fallacia argui possit. 2o. quia id patet ex ipso Platonem pmi:
cique in Parmenide ubi Socrates obicit Parmenidi has species

Plato mater divini
ideam qm mentem

seu idcirco cū tantū notioes et in eis existere Parmenides ait
 Platonis persona sustinet respondet nō ēē notioes sed obiecta nob;
 quā nūc in eis existere sed tāquā exēplaria in natura cōstituta
 Neq; Platonis alio loco crederetur nūc inuenit idcirco qd dicit
 nō nūc diuina sed totius expresse essent qd scilicet existere d.
 Quia Plato tria posuit rerū principia aeterna, qm̄, forma, et ma-
 teria prima, at si idcirco ē in mēte qm̄ nō ē diffinitio principia
 qm̄ ea cōstituit qm̄ in ratione principia sicut idcirco enim dicit
 nō intelligitur sufficienter principia agn. Posuit qm̄ Plato idcirco
 qd se subsistentia nō in mēte diuina nec in eis stellato nec in co-
 cao tenet nec in aere ut multo existimat sed abstrahit ab eis
 quia qm̄ abstrahit a loco tempore et aliis cōditionibus singularib.
 Ad duo notia s. scilicet d. ad primum nō ē mirū Platonem in hūc
 errorem incidisse cū in aliis graues incidit ut quid aia rationalis
 nō sit forma informis sed tantū existens deinde errare humanū ē
 sed secundū nō propter solos Metaphoras reprobos est Plato abstr.
 ito: sed quod reuera posuerit idcirco extra mēte diuinā qd existens
 separatus a singularitate habet ex dictis proxime, et ex locis hystor.
 is supra citatis.

QVÆSTIO OCTA- VNIVERSALIA SINT NA- TVRÆ ABSTRACTÆ PER INTELEC-

IAM constat ex duobus expiorib. questionib. universalia nō existere aut
 in singularib. aut extra singularia reatū ita ostendū ē, an existat salu-
 bin qd consideratione abstractione intellectus et quō ab eo fiat. quā quā
 ita est d. superioris grauissima ē. Et in primis cōcor ē hūc Philosophi
 in Peripatetis scilicet, naturas nō ēē universales nisi quatenus sūt
 abstractæ qd intellectus particularib. quā scilicet ut intelligatur
 et probetur. Nota s. abstractio nō ē cōmuni sūta in eis aliud
 quā unius rei ab altera separationē. Et quoniam hūc separatio potest
 ēē duplex una realis alia cognitiois, ita etia et abstractio duplex
 alia realis alia cognitiois. Realis abstractio secundū quā una
 res ab alia reatū separatur, ut aī extra separatur a terra d. una
 pars corporis separatur ab alia qd amputationē. Abstractio aut cogni-
 tiois ē secundū quā aliqua cognoscitua potest ēē duob. rebus co-
 iunctis inter se aggrēdit una, nō aggrēdendo alia ut cū aggrēdit
 coloris pōm nō aggrēdo eius sapore. Hūc abstractio cognitiois
 ē duplex. Alia scilicet idcirco quā sūt qd sūt ut in exemplo nūc posito
 Alia intellectus

Platonis principia
 in eis posita sunt

quā est abstractio

duplex separatio

abstractio cognitiois

abstractio cognitiois
 duplex

Italia intellectiva id e quod sit p intellectus et hoc rursus e duplex
altera negativa altera positiviva. Abstractio Negativa scilicet qua
aliqua duo separantur ab intellectu negativam dicitur de altero ut in hoc
enunciatioe Socrate non e lapis. Positiviva e scilicet qua una res ab alia
di abstracti, quia ab intellectu sine illa, cu qua tn vera concern e
separatur et cognoscitur, huiusmodi e abstractio quantitatis a sub
stantia, figura a quantitate, o naturae humana a differentia individui.
alb. singularium. differunt autem haec duae abstractiones 1o quod negativa
e tantu in sola operatioe intellectus na fit p enunciatioe. Positiviva
cro e in prima operatioe intellectus consideratis unu no considerato
altero. Et hinc oritur scilicet quod abstractio negativa semper
e aliquo indicio, intellectus enim in iudicio dicitur de. no e la
pide p enunciatioe negativam abstractit dicitur a lapide dicitur
dicitur de. no e lapis. Positiviva vero e sine ullo iudicio, intellectus
enim qm considerat quantitatem sine substantia no dicit et iudicat quod
talem e sine substantia aut e conergo. Et hinc oritur tertiu dyen:
ne quod in positiviva abstractione nullu e mediatu, et de hac m.
tegitur pronuntiatu in 2o dy: 18 Abstractioe tu no e mediatu
Negativa vero abstractioe semper e vel cu veritate vel cu falsitate
cu sit in sola operatioe. Et hinc ratio e qd mediatu nuna potest
esse sine iudicio, in abstractione ab positiviva nullu e iudiciu ut dixi
atq adeo nec pot esse mediatu sicut potest cu in abstractione negati
va in qua e iudiciu.

Intellectiva abstr.
duo duplex.
negativa p.
positiviva quid.

quo differunt t.
duae abstractiones.

Negativa fit cu intellectu

Positiviva e quae vbi
iudicio

In positiviva nullu e
mediatu

Negativa est vel cu
veritate vel cu falsi
tate.

Hic Ergo posito Natura universalis: no abstractur a suis par
ticularibus abstractione reali: nec etia abstractione cognitionis facta ab
aliqua potentia sensitiva: sed abstractione intellectiva: no tn negativa:
sed positiviva. Prima pars patet ex diebus superiori quodlibet ubi
ostendit qd abstracta dei potentia fieri possit ut de his universalibus
aliter separata a singularibus. natu. Secunda pars scilicet quod no
abstractatur universalis ab illa potentia sensitiva nec interna nec exte
na patet, et ad solus sit potentia materialis et organo corporeo
in se rebus atq adeo nihil nisi ut singulare scire possit.
Tertia pars. quod no abstractatur abstractione intellectus negati
va p quia in prima abstractione negativis vera no possunt ab
strahi qm, spec, differentiae, propriae, cu haec necess tanu sub parti
cularibus conveniunt. Secunda vero quinti gradicabilis licet, sicut pos
sitiviva abstracti a suis subiectis ita etia possint de illis veri
negari hoc tn abstractio sola no sufficit, ut quod sic e abstractio
sit tantu accidens ad quatu individua spectans cu multa sint
quae veri nega tur de rebus quaru accidentia esse no possunt ut
lapis de sine color de. Ray. Quarta demu pars quod univers
alia abstractatur abstractione positiviva, colligitur ex sufficienti

severa quae universalis
abstractatur a singu
laribus. abstractioe intel
lectiva positiviva.

no sequit potentia
naturae alio qm
nisi singulari sensu.

Abstractioe negativis
no vera no possunt ab
strahi

Hae - quibus natural
causae lae e' singlor
(p. 6)

Nota 2.^a Facile intelligi posse naturā q̄ abstractionē à singularib.
fieri om̄ā. Si enim ab illis q̄ hac praeferunt abstractionē remouetur
fiat una, cū enim natura ex se nō sit multiplici, sed fiat multiplex solu
p̄ differentias individuales, quarū hac ē natura facere naturā unā et
nō alia fīr ut potest ab illis fuerit remota, eo ipso amittat om̄
multiplicitatē q̄ separatur à multiplicatib. se. Cū ergo hac separatio
nō possit fieri nisi sequatur ut debeat fieri p̄ intellectū. Quā cū
intellectus abstrahit naturā à singularib. eo ipso fiat eā om̄ā.
Porro hac unitas naturae abstractae ē unitas singl̄, quales regi
untur ad naturā amensalem, ē enim natura abstracta mōdo hāc
nō multa specie quā nō multa numero, q̄ ut abstracta remouetur à differ
individualib.

indivisibilib. quia ea faciunt multitudinem numero, at. quod e indivisi-
ta in multa specie, quia in multa numero e omni simpliciter. Ergo natura
abstracta e una, simpliciter quia una omni modo. Possunt aut in natura
abstracta duas consideraciones considerare. 1. considerari formaliter, quia na-
tura abstracta e indivisa formaliter 2. considerari numerice, quia e
indivisa numero ac proinde indivisa positivè ac simpliciter.

Prima unitas formalis est realis quia consistit naturae aliam extra
intellectu, natura enim est. Socratis et Platonis a parte rei
e una formaliter negative. **Secunda autem unitas** e unitas rationis
quia convenit naturae ratione abstractionis quatenus enim natura per
abstractionem remouetur a differentiis individuales. **Exterius** non e mul-
tiplicata numero ac proinde una numero, sicut natura ad se habet una re-
aliter determinatur per diffin. individuali re. Socratis ita ad se habet una
numero obiectiva vel intellectualiter determinatur per diffin. ma-
nifesto quia accipit ab intellectu.

Dico. Si natura universalis habet unitatem numerice Ergo est
singularis Ergo non universalis quia universale e singulare oppositum

Q. Natura abstracta in ratione naturae reali non e singularis
quia non e contraria per differentias individuales reales unde potest contra-
di. reati ad multa ac proinde e universalis, **Respondetur** quod in illo
esse obiectivo quod accipit ab intellectu sic e singularis et una nu-
mero quia e omni numero obiectiva, habet una numero per se ipsum,
et sic non e universalis, quia illud esse obiectivum e singulare nec e-
nim natura realiter hoc obiectivum potest esse plura numero obiectiva habet
nec Socrates ut e hic sed potest esse plures locis. Sicut autem quod
esse obiectivum sit singulare, facit in natura ad se universale quia fa-
cit ea esse indeterminata ad multa, unde et ipsa universalitas
naturae e quod singulare, e in ipsa natura effectus respectu suorum
inferiorum universalis, et tamen obiectivum singularibus in intellectu

Non ergo pugnat singularitas naturae obiectiva cum universalitate eiusdem na-
turae respectu suorum inferiorum sed potius illa consistit. Et ex his pa-
tet naturam universalem fieri omnia abstractione, et hac omnia est
faciendi illa omnia remouendo scilicet illa a singularibus. non explicata
Iam quod ad aptitudinem attinet ostendo etiam per abstractionem naturam uni-
versalem fieri aptam esse in multis Pro quo

Nota. 3. quod natura a parte rei propter differentias individuales
contrahit non habet illam aptitudinem ad se habere in multis, licet e-
nim sit in multis ac proinde apta sit esse in multis, non enim apta
e una eademque esse in multis nec habet unam aptitudinem ge-
neralem ad multa quia per suam differentiam individuaalem penitus restrin-
gitur ad sit in uno tantum nec potest esse in alio. Cum igitur intellectus
abstracte naturam a differentiis individualibus eo ipso facit illa apta

56

In natura abstracta
eae unitates.

quid e unitas for-
malis

quatenus remou-
etur a diff. individ.
indivisibilis est omni
e una

In ratione naturae
reali

quod obiectivum
habet naturam universalem
quia quia facit
indeterminata

natura apta
ad se habere aptitudinem
ad multa

not scilicet sit apta una eademque esse in multis, et habeat unam generalem
rationem aptitudinis ad multa, quia habet unam proportionem generalem
sub quo uno eodemque non respicit multa.

Quæres. Quidnam sit hæc aptitudo in natura abstracta. **R.** In-

primis non est motu non repugnancia naturæ ad essendum in multis, ut vi-

detur opinari Stoici, hi quia aptus esset in multis et positivus. Ergo

et apprehendo quod in multis debet esse positivus, quia negativus in his

positivum potest procedere, tunc quia universale est universale, et quod po-

sitivum, ex alio non contrahitur, et ratio est amittitur et quod negativum

ergo debet esse rationem aptitudinis positivum nam si ratio est huius non sit

positivum nullo modo erit positivum. Et inde aptitudo ista non est quod

positivum intellectus faceret naturam aptam, posset etiam facere naturam

et eque apta esse in bonitate et malitate, et ergo hoc non positivum

est, hæc aptitudo non procedere a solo intellectu sed esse aliquid

non solum radicale in natura ipsa que non est propor-

tionata quibuslibet individuis sed certis tantum. Et aliter hæc aptitudo

natura est remota, proxima, enim natura ab intellectu agnit

superest. Ergo ut dicamus quod aptitudo ista sit entitas ipsa na-

tura, et proxima a suis inferioribus. Propter autem simile. Hinc enim multa

tales aptitudines quæ non conveniunt rebus nisi sub aliquo modo acci-

piuntur et apte ad essendum non nisi quatenus est ita modificata sed non

accipiuntur vel aliter, ita est secundum se sit apta remota ad

essendum sub tali modo non proxime: ita philosophus videtur de apti-

tudine naturæ ad multa, natura enim secundum se est apta quæ sed

remota et non sufficienter, eadem vero est proxima a suis inferioribus

est apta proxime, quia illa proxima est expedita, et libera ac positivum

indeterminata et inde agere se habet ad omnia sua inferiora.

Ex quibus patet 1.º quod licet aptitudo esset in multis sit tamen et

conveniat naturæ a parte rei, non tamen aptitudo ad essendum in multis

et modum omnium eisdemque naturæ, hæc enim aptitudo non est realis sed

omnis quia nascitur ex abstracto naturæ et intellectu et dicitur.

2.º patet natura non solum in intellectu sed in universale, sed etiam ab intel-

lectu esse universale, quod est contra Senecam asserente naturas

abstractas ex se et velle habere universalitatem et aptitudinem ad mul-

ta, unde enim hæc aptitudo esse modum quendam reale et convenit na-

turæ ut in intellectu, et si fieri potest, et aliud reale et considerat

rationem intellectus naturæ adveniat tamen ipso est ens ratio non reale

quia ens ratio nihil aliud est quam quod est sola consideratio intellectus exi-

stet in re.

Assertio 1. Hæc ita constitutus sit assertio. Naturæ non sunt universales
nisi quatenus sunt abstractæ et intellectus. Hæc assertio clarissime

patet ex præmissis.

Natura ipsa est positivus
non est contrarius

Natura aptitudinis de
positivus positivus

Est etiam aptitudo in
ipsa natura ut videtur

et aliter sit.

propter de naturis remota

et

Natura ex se est apta
esse ad remota.

unde sit in re non in

re.

patet ex praemissis annotationibus, et e communibus Philosophorum: Ita:
 de Ente dicitur c. 7. Scoti dicitur 3. quod: 1. Aver: 1. de anima text. 8.
 et aliorum fere animae et etiam Philosophi expressim q. 1. de anima. text. 8. con-
 universale magis aut nihil est, aut posterius est, ut enim exponit interpres
 universale nihil est quoad reale existetia, etiam enim ut anima non
 ex se sit reatu separatum se, posterius vero est per abstractionem, per quam
 a singularibus per intellectum abstractum. **¶ Ratio 1.** Universale vel
 est in rebus vel in intellectu, non in rebus ut supra probatum est ergo in
 intellectu. **2.** Dicitur tunc potest considerari. **3.** Absoluite
 est in singularibus. **3.** est abstracta a singularibus, sed natura
 absolute non est universalis neque prout est in singularibus. est Ergo omnino
 scilicet extra singularia non reatu ut Plato volebat Ergo per abstractionem
 est in intellectu. **3.** et priori. Universale quatenus universale est scilicet
 in unitate et abstractio naturae ad essentiam in multis, sed tamen unitas
 quam aptitudo convenit naturae per solam operationem intellectus Ergo universa-
 lia quatenus universalis sunt in intellectu. **¶ Ratio** quia natura est abstr-
 acta a singularibus, et est una et apta una quia est abstracta a differē-
 tiis individuales, per quas multiplicabatur, apta, quia est obiecta una
 differētiis individuales, per quas contraheretur ad unum tantum, et late
 expeditur a in annotationibus.

Universale ex se
 non posterius
 universale quod
 nihil
 natura magis
 deinde

QVÆSTIO NONA AN VNIVERSALE FLAT PER NOTI- TIAM NATURÆ ABSOLVTAM VEL PER NOTITIAM COMPARATIVAM.

Huius quaestiois resolutio colligi fere potest ex dictis superioribus quaestio-
 bus dixi naturam per abstractionem in intellectu a differētiis individuales.
 habere ut sit una et apta esse in multis ac prout universale, sed tamen
 quia multum in illa differētiis autem separabilis deinde. **¶ Ratio** aut
 est quia natura statim abstracta a singularibus. **¶ In seipsa** co-
 gnitio naturae abstractae ut videtur regnat ut comparatur ad sua inferiora
 obvia, cognitio vero naturae in ordine ad sua inferiora deinde notitia co-
 gnitiva.

¶ Prima sententia est coniugata et asserit universale fieri per notitiam
 comparativam ita Averroes 5. Metaphysicae c. 1. Alex: 7. Metaphysicae c. 1. 38. Scoti:
 nihil de anima c. 7. Aver: 12. Metaphysicae c. 1. 38. et aliorum ratio-
 nis 8. **¶ Prima** per se sententia citat tamen in his libris locis quae
 est in seipso opposita, loca adducta statim

¶ Secunda sententia est coniugata et asserit universale fieri per notitiam na-
 turae absolutam id est naturam statim abstractam a singularibus.

getty, get engo
A.C. 0.2510 1st

Dices

Obiectio 2^a scilicet Universalitas non convenit naturae nisi
existat non existat nisi cognoscatur ac sit En. 6. natura non cognoscitur
nisi in comparatione per universalitatem et ideo quia natura ad se non
ergo de primo ad ultimam universalitatem non convenit naturae nisi per
notitiam comparativam. Ad hoc obiectum respondet quia. Cum primo
scilicet natura abstracta simul etiam cognoscitur per universalitatem et ordi-
nem ad multa, sed indivise alio ita enim existens per notitiam abstractam
etiam, sed si et sibi respondet et talis respondet per notitiam abstractam
quia se universalitatem cognoscitur alio modo per cognitionem abstractam
ergo per naturam abstractam, cognoscitur natura in ordine ad interiora
et proinde notitia abstracta non est comparativa quod isti negant
talio autem respondet 2° per intellectus cognoscendo naturam nullam glori-
am rationis facit universalitatem ergo nec indivise nec indivise co-
gnoscitur per universalitatem. Quia aliud est esse aliud cognoscitur, respondet
quod aliud est in diversis cognoscitur ideo debet aliqua natura cognoscitur
aut enim licet in primo sit talior non ideo in alio primo non videtur de-
et talior ad divinitatem vel indivinitatem: ita etiam licet natura abstracta
diviniat universalitatem non ideo tamen cognoscitur natura debet si
ut ipsius universalitatem aliqua ratione cognoscitur. Hoc ergo solvitur
etiam. Quia Universalitatem convenit naturae abstractae ante
in comparationem intellectus, ad hoc autem potest convenit talis est et existat

Yatroē fū dānē fū

18.
naturae secundum se in re ipsa non tunc existet quia apparet deinde
ab intellectu. Iuxta autem quod in universis docui de Ente non supra,
quod: 1. dubitatur quod de quaerenda an Entia rationis conveniant rebus
analogis comparatis ab intellectu.

Q V A E S T I O D E C I M A AN QUAEVUNQUE NATURA POSSIT ET FICI V N I V E R S A L I S

NATURA est quodlibet illud quodlibet vel sit creata ut hoc vel spiritus:
alio vel corporeum vel corruptibile vel incorruptibile, sive in mul-
tis individuis sit sive in uno tantum sive etiam in nullo: vel creata
est divina et de his omnibus quaeritur an possint effici universales. Ratio
dubitandi est quia non omnes ex quodlibet naturis apta est ad in multis signi-
ficari. Ergo non omnes possunt effici universales. Interea: non negamus naturam divi-
nam esse tantum numero et singularem. Quia natura angelica secundum Aristo-
telis et 3. Thomam non potest sed se habere nisi in uno individuo ita ut totum sit
angelorum quod individuum. Ita natura solis et lunae ac stellarum unum
tantum habet individuum, quod si natura unum habet individuum potest effici uni-
versalis quod probatur quoniam etiam natura nullum habet individuum potest
effici universalis, quod est absurdum, ne species cuius enim tunc diceretur
universa si nullum habet individuum.

DICO 1. Natura divina nullus non potest effici universalis. Quia si per hoc
sit una et in tribus divinis personis non tunc est in illis ut in multis personis
cum in eis non multiplicatur quod tamen requiritur ad rationem universalem. 2.
quia natura ad hoc ut sit universalis debet abstracti a singularitate
que universalis sit et non repugnat, et natura divina non potest se abstracti
a sua singularitate. Ergo. Alios quia natura divina est divina et resi-
stita ad quod non est perfectio essentialis includit. Ergo et singularitate
sacramentum enim dicitur. Ergo cum generaliter sit singularis non poterit
abstracti a sua singularitate sicut esset tunc non potest abstracti a reali-
tate quia hoc generaliter est rationat, et proinde non poterit effici
universalis.

DICO 2. Omnis natura creata tam spiritualis quam corporea tam-
quam habet actus individuum quam nullum habet actus individuum potest per se
effici universalis. Quia quia natura abstracta a sua singularitate
ex se non habet illi repugnantiam quoniam potest contrariari ad multa
sive hoc potentia potest reduci ad actum naturalem, sive figurati-
valem id est per absolutam potentiam. Sed hoc enim ut natura sit univer-
salis requiritur ut actus sint multa, magis potest existere per se
et sit actus ordinati sive et actus sint actus talia multa. Probatur
enim analogia non requiritur generaliter ad habendum terminum sed
analogia tantum. Ergo aut natura creata poterit effici universalis

ad. not. p. p. n. c. a.

CONFIRMA: ea ad rationē universalisatis ē ut sit natura cui nō re:
pugnāt saltem q̄ diuina potētia possit esse multiplicata in multis ma:
terias esse singulas scōdū probabilitatē tētrā nō repugnat esse in plu:
ribus individuis et similiter naturae solus et plures, imo hic nō solū
p̄ potētia logica, sed etiā p̄ potētia physica habet plura individua
et sic si nō simul saltem sunt siue natura vō quae nullū haberet in:
diuiduū quāt esset natura humana extrinsecus dominibus possit etiā
esse universalis q̄ saltem p̄ potētia logica possit eā in multis personis
libus a deo fieri Et ex his patet ad rationē dubitationis.

QVAESTIO VNDECIMA QVOMODO SIT RESPONDENDV AD QVESTI ONES A PORPHVRIO PRATERMISSAS ET AD ALIAS QVASDAM DIFFICULTATES DE VNIVERSALIBVS.

TRES sunt quæstiones quas Porphyrius in suo primo se protere mittere aſſi:
serit eo quod aliqui me, et ipse dicit, sint inſubſtantiæ. 1^a est. An genera
et species exiſtāt in reā natura, an vero ſit cōtra aliq̄d ſigmentū
mētē et intellectu ſolū cōceptū, ſive, An univerſalia verē ſint res
quæ exiſtāt in reā natura, an vō cōtra ſint tā hī ſigmentā intellectu
Q̄ (ut colligitur ex eredita doctrina de univerſalib.) Conſtat ex dictis
q̄ univerſalia negō eē naturas reā q̄ ſe exiſtētē extra intellectu
an cōtra Platōē eſtēdī, negō etiā eſſe tā hī intellectu, ſicut ſūt ſi:
ſigmentā liber ab intellectu cōſtituta, vō putabat Averroci: et Epicoſei.
q̄ credebat nulla eſſe univerſalia niſi ſicciſcia, negō etiā eſſe in
ſolis vocibus aut cōceptibus aut cōtra nominaleſ eſtēdī: ſed eē ma:
terias exiſtētē q̄ dē a ſubſtācia rei in iſſis ſingularib. ſeparatā tñ
ab illis p̄ intellectu. Et q̄d ē ſi ſingularia, a q̄bus tales naturæ ab:
ſerā ſi tñ fuerint ſubſtāntialia iſſi etiā univerſalerit ſubſtāntia ut
hō ſecū, cū al. rē. ſi vero fuerint accideſtalia, iſſi etiā univerſale
erit accideſtē ut albidō color quātitas rē. Itaq̄ univerſalia negō
ſūt in ſolo intellectu negō etiā oī in ſolis rebus ſed partim in hīs
partim in illo art. dictū ē.

SECVNDAGVÆSTIO ē. Quid quod ſint in reā natura. Ita res cōmuneſ
quæſ q̄nā et ſpēs vō cōmū ſive quæſ vō cōmū univerſalia, an ſint
corporea vel incorporea, vō eian cōſtat materia vel nō. Q̄ Conſtat
ex dictis aliq̄a corporea eſſe aliq̄a incorporea Cū enim univerſalia
nō differēt reā a ſiſ particularib. illa quæ abſtra hī tñ a ſingularib.
corporeis et materia cōſtitū. erūt corporea et materialia ut hō
mā corpū, rē. Ea vō quæ abſtra hī tñ a ſingularib. materialib.
et incorporeis erūt materialia et incorporea ut Angelus, ſpūs, et
logos hīc de univerſalib. ſiſ ſiſ groſſa natura reali et in ſiſ quæſ ſiſ ſolu
nō quo ad

nā quo ad ipsā universalitatem oīa universalia cū sint extra rationē
sūt incorporea et accidentia existētia nō a parte rei, sine operatione
intellectus, sed in solo intellectu obiective.

TERTIA questio ē An existat ^{in re} quā et spēs sine hac universalia in
ipsis rebus singularibus. nō videtur quod sēp p̄cipimus an varō ab i.
his rebus nō viduisint separata. Q. Cōstat ex dictis contra Platōnē
universalia nō esse reatū separata a singularibus, sed solū rei.
tūc q. operatione intellectus nō quo dicitur supra, unde universalia
nec solū habet esse p. rationē seu in intellectu cū nō sint oīa ficticia
sed habeat fidamētū in re, nec solū habet esse in ipsis singularibus
cū statat separata ab illis, sed partim sūt in singularibus a parte rei, par.
tim in intellectu. In intellectu qdē actu et formato, in singularibus sūt
damētatū et in potentia modo supra explicato.

DICES. Quō intelligenda ē illa divisio universalis in conuersale et
multa in multis et post multa. Rēdo hoc nō. conuersale autem mul.
ta si quod erat, essent idēem illas Platonis quos sūt ante illa multa a
q. d. participantur, universalia in multis sūt res ipsae seu naturae rerū in ipsis
singularibus, existēs conuersale oī post multa, sūt naturae ipsae rerū per intellectū
abstractū a singularibus. p̄cipue enim ē has naturas cū in singularibus, quā ab intellectu sūt
separari per abstractionē ab eis.

Hic ita explicatis sup̄iut ad huc quādā circa tridēta necessitas doceri:
nā de universalibus difficultatib. quae solutiōe indigēt. dicitur Ergo.

Explicita pronuntiati.

Primā difficultas. p. sūm potest ut universalia sūt in intellectu cū mē.
quā fuerint in seip̄, nūq. aut sūt in intellectu, quod nō p̄cipue fuerit in seip̄
Quod enim nūq. sūt in intellectu, quod nō p̄cipue fuerit in seip̄, patet, p̄a oī nra
cognitiō incipit a seip̄e quod aut universalis nūq. fuerit in seip̄e cōstat ex
quod nūq. sūt singularia singularia sūt sola enim singularia seip̄e se offerūt,
ut conuersale aut universalis nō ē singulare Ergo nec seip̄ibile, addē, quod sola
accidentia non essentia sentiiri possūt, at universale dicitur essentia.

Nil ē in intellectu
quod nō p̄cipue fuerit in
seip̄e.

Rēdo ad difficultatē. Sēp̄ illius pronuntiati, nūq. ē in intellectu quod nō
p̄cipue fuerit in seip̄e cū hic, scilicet quod nō p̄cipue fuerit in seip̄e, nō vidē oīo
sed aliqua saltim reatū vel p. aliquid sūt, id ēm ē necesse totā rē quā n.
telligitur cū expōitā sēp̄i, sed fatib. ē ut incipiamus v. illā cognoscere
per sēp̄e aliqua reatū. ut, p̄te q. aliquid effectū aut operationē, deinde ad
faciamus cognitionē p. intellectū at hoc nō universale ē in seip̄e q. ex his
quae p̄cipimus in singularibus. seip̄e, colligimus universalia. 2.º q. d. s. p̄cipue
sēp̄e illius pronuntiati esse sūm. Nūq. p̄cipue ab intellectu nūq. p̄cipue
ut dicitur aliqua seip̄ibile in rebus seip̄ibiles. muentas, hū q. id quē philosophus
3.º de aīa. q. d. nōt nūq. intelligitē p̄cipue nata sēp̄i nra p̄cipue nata
aut sūt incipit rerū seip̄e p̄cipue. nū, q. exgerimus nulla v. dicitur sēp̄i
nūq. nō p̄cipue p̄cipue nūq. exgerimus in imaginatōe aliqua p̄cipue
seip̄ibile ut patet ex de p̄cipue, val de angelis, val de aīa nra p̄cipue
sēp̄e p̄cipue nō universale aīa ē in seip̄e nā et x̄itate seip̄e p̄cipue aīa
tūc et existētia in alio. Colligēdo p̄cipue sēp̄e aīa, dicitur universalis esse
naturā aīa aīa cū in multis.

1. DIFFICULTAS. Vbi apparet qd sit universale formati na vel e' ens
reale vel rationis si reale. Ergo no' sit q' operatione intellectus, si e' ens ra-
tionis. Ergo s' et atal quod sit universale erit entia rationis quod affirmat
tu ga s' no' e' ens rationis, tu ga s' reale est ens rationis. Hoc universale
est universale est ens reale, ga s' universale dicit natura reale affecta mi-
niversalitate licet enim universaliter sit ens rationis no' in universale sicut
licet albedo sit accidens no' in albu e' accidens sed substantia. Unde ita pro:
dictio Paries in quatuoribus e' accidens e' falsa ga nulla ratio e' accidens
qd habet in se accidens enim accidens e' esse substantia accidens ga accidens
in abstracto, no' producat nisi in quid at paries no' e' quidditate acci-
dens. Quare etia universale e' qd reale no' in absolute reale sed reali
q' ratione seu reale affectu. Entia rationis. Quod dicit et alio modo dicit
universale est universale nec e' ens reale nec ens rationis sed q' ratione
partim enim e' reale partim q' ratione, in natura e' reale in universalis
tate e' q' ratione.

2. DIFFICULTAS. Vel universale no' e', vel si e' singulare e' quod
indatur impossibile. Na cu' quod e', singulare e' cu' existetia cum esse
no' conveniat nisi rebus singularibus, et ita quod dicit una entitate singula
Ergo si universale e' sicut in rebus sicut in talibus eo ipso quod e' singu-
lare e', at singulare no' e' universale. Ergo universale no' e' universale
Ideo. Concedo cu' quod e' singulare esse, universalis enim quatenus exi-
stet in intellectu sit singularis obiectiva, illa enim ipse universalitas
e' singularis ga e' hoc numero alia et ga no' e' multae universalitates
sed una simplex universalitas, id aut quod e' singulare ipso no' potest e'
universale alio. Hoc enim no' repugnat. Et sic accidit in proposito, Natura
enim quatenus e' affecta universalitate illa singulari natura tantu obiectiva
e' singularis, neque vero natura reali no' e' singularis, sed indeterminata
ad omnes differentias individuales reales. Quare universalitas quatenus
universalitas facit naturam universalem respectu suorum inferioru quatenus
ad singularitas facit naturam singularem secundu quid neque obiectiva.

3. DIFFICULTAS. Subde rationibus quibus supra probati e' implicare
contradictione naturam esse naturam universalem videtur implicare esse univer-
sali q' intellectui quod sit ostendit. Natura nequit e' naturam universalem, ga e' e'
hoc e' no' hoc ut supra late dicitur e' at si fiat universalis per intellectum
entia e' hoc et no' hoc e' ipso. Alioquin. Natura una eadem manens no'
potest e' hoc e' no' hoc simul, sed natura facit naturam universalem q' nite nobis
simul e' hoc e' no' hoc, ga una eadem e' simul in Socrate et in Platone
alio no' est formati universalis, sed in Socrate e' hoc e' no' alia neque
Platoni, in Platone hoc et no' alia neque Socrati. Ergo una eadem natura
etc. Socrate et no' Socrate Platoni et no' Platoni nec e' no' hoc.
Hoc. Sicut enim ratio coloris e' visibile, ratio q' sensus no' visibile
tu sit una et idem natura ita natura universalis facit esse obiectiva
accipit una e' eadem e' quod eadem esse vero q' quod habet in Socrate e' hoc
et no' alia neque Platoni, sicut e' aliud reale quod habet in Platone e' hoc et no' in
neque Socrate.

neque socratis. ne quidem simul et e socratis et no socratis. 70.
platonis et no platonis. hoc e no hoc, nec enim absurdum e duogua
datur contradictoria eide rei simul et simul coeque ratione divergenti
tali sed bene repugnat ratione unig de eide e inhabitatis.

5. DIFFICULTAS. Cum universalia sint obiecta cognitionis intelli
gentie teste Philoso. Universalia et obiecta intellectus si per se
necessario debet procedere cognitione intellectiva, atqz ita existere natu.
sequela patet, quia obiectum debet precedere cognitionem saltem in natura
si no te pora cu enim sit materia cognitionis, et materia cu sit causa, debet
at precedere sui effectum, consequenter obiectum debet precedere sui cogni
tionem. Ideo. 1. Non sola universalia sunt obiecta cognitionis intelli
gentie sed etiam singularia quae se ad directam cognitionem ab intellectu
ut dicitur 3. de anima. 2. Obiectum cognitionis debet esse prius cognitione
no secundu oia sed secundu id tantu, scilicet quod e obiectum seu secundu quod
cognoscitur. Universalis quia sit obiectum cognitionis rationis naturae realis
no ratione suae universalitatis quae e in rationis scilicet quod ratione
naturae sit ante cognitionem intellectivam no ad rationis universalitatis
quae sit p ipsa cognitionem intellectivam.

SICUT. Etiam ipsa universalitas e obiectum cognitionis ab intellectu
quia e ante operationem intellectus ac pinda real. Ideo etiam universalitas
patet procedit ea cognitionem qua cognoscitur no prius universale sit
ab intellectu qua cognoscatur e universale. Universalis enim tunc sit ab
intellectu qn is abstractit naturam a singularibus. tunc vero cognoscitur
q intellectus reflectit se supra ipsam universalitatem a se factam, si ergo
universalitas procederet ante autem intellectus eveniret extra
at no procedit omne sed aliquo tantu.

6. DIFFICULTAS. Cum obiectum scientiae realis debeat esse reale
et universalis sint obiecta scientiarum realium an no erunt realia?
quod enim sint obiecta scientiarum realium patet quia ex 1. post. q5 obiectum
scientiae debet esse aliquod genus habens esse p se motu principia at genus
e universale Ergo obiectum scientiae debet esse aliquid universale Ideo in obiecto
scientiae duo considerantur scilicet natura ipsius obiecti et modus sive
conditio eius in scientiis Ergo realit. obiectum est aliquid natura realit
e reale quia tunc ipsa natura e abstracta a singularibus. habet autem
universalitatem in qua modus e conditione obiecti. Quare obiectum scientiae
realit scilicet id quod e obiectum debet esse reale. Universalis scilicet id
naturae quae continet sunt obiecta in scientiis et si sunt realia, scilicet
du ratione oia universalitatis no sunt obiecta scientiarum realium
proinde in ratione universalitatis no sunt realia.

7. DIFFICULTAS. Si datur (ut evenit datur) natura reati
singularis an etiam no dabitur natura reati universalit, maxime cu
dato uno contrario in rem natura debeat dari et alteri 1. cor. 1. ff.
alias modis no est pfectus quippe careret una specie regit. et
contrarietate. Ideo dato uno contrarii debet dari et aliud nisi repugnet

et dari universale reatu repugnat. quia in illis contradiçione et supra
quod dicitur quod universale quod singulari opponatur. nam universale
reatu si esset vere opposeretur singulari reatu non ab omni generali et intellectu
vere opposeretur singulari reatu sed tantum singulari et intellectui. Unde fit
ut eade natura simul et semel et sit universalis et intellectui et singularis
reatu neque enim ista universalitates isti singularitati opponitur.

8^a DIFFICULTAS. Videtur universale non fieri per abstractionem
intellectus sed dari in singularibus. quia species et genera sunt formata universaliter
quia sunt species universalis sed hoc datur in singularibus. Ergo universaliter
datur in singularibus. Alioquin quia seclusa operatione intellectus in mundo
sunt multae species rerum. multae genera animalium. Socrates et Diogenes differunt
specie. Socrates et Plato sunt eiusdem specie. Nec Genera et species dupliciter
considerari possunt. 1° Materialiter pro nominibus quibus rebus quibus conceptus
et species aut genera. 2° Formate ut sunt species aut genera quia non sunt
universaliter materialiter. 2° Formate. primo modo datur in rebus natura propria
et species. Secundo modo datur nisi per operationem intellectus unde sequitur universa-
liter formate non dari in singularibus. sed tantum per operationem intellectus modo
supra explicato.

Quod dicitur de universalis tractatione de commensalibus. constat 1° Universalis
est quod natura una quae una et eadem manens apta est esse in multis.

Quia natura a parte rei ideo non est universalis quia non est apta una et
eadem esse in multis licet enim sit in multis una formate negative id est
non differens formate non enim est una in multis formate positive: ideo autem fit
universalis per intellectum quia per eum fit una et eadem in multis. Ex qua illa
non est multiplex in multis alia in uno individuum alia in alio. Quare uni-
versalis non est consideranda absolute sed in ordine ad multa uni-
ta ut sit non unum individuum in uno individuum aliud in alio sed idem per se
positive in uno et alio et ex hoc habetur quod universale dicat unam apti-
tudinem generale ad multa, ut latius dicitur et supra.

2° constat. Naturam unam et eadem esse et a parte rei et in intellectu
est quod universale et particulare sed per diversos modos natura enim a
parte rei est in ipsis singularibus multiplicata et facta propria cuius
illis individui atque adeo habet modum esse singulare, in intellectu autem
est una et non differens ad quodcumque individuum et ideo. habet modum esse in
multis. Ex quo patet universalitatem et singularitatem tamen modis natura
et consequenter universalitatem et singularitatem non esse duas res sed una et eadem sub duobus
modis. Universalitatem quod est in intellectu singularitatem vero in rebus quod
modos non dicit illa natura et natura.

3° constat. Quod si natura secundum se et ut natura est non dicitur ista non dicit
atque adeo ex se non sit nec universalis nec particularis sed secundum se solam dicitur
sua producta esse alia, hinc est quod aliqua natura producta de alio
ut cum dicitur Socrates est homo. hoc est animal. id quod productum est ista natura
secundum sua essentialia tamen non autem secundum hoc modum universalitatem et singularitatem
per illa enim

per illa enim predicatione tunc affirmamus naturam illa quam predicamus
in esse subiecto non secundo nec determinando modum quo illa inest sub-
iecto, an ut universat an ut singulariter quo fit ut quavis natura
attribuamus rebus nisi ea quae fuerunt in nostro intellectu sunt universalia
non tamen attribuimus illa eo modo quo fuerunt in intellectu sed determinate
illo modo quoque illa sit. Quando dicitur Socrates est homo tamen scilicet Socrates
habere in se eam naturam generis est homo non explicando illum modum quo illa
est ut quod sit homo universat aut particulariter quod animi voluerit
scire istos modos solentis illos esse addere predicato vel pateri
sive aut predicativa aut aliter ratione.

4. Constat. quod cum universale sit illa eadem res quae est singularis sed so-
luo quodam modo distincto ita autem modus non exprimitur nisi absolute aliquid
de aliquo predicatum modo est universale recte predicatum de particularibus.
quod ut universale non sit in ipso particulari. Itaque quod universale pro-
dicatur de aliquo particulari autem hoc de Socrate non predicatur ut univer-
sale ut universalius si scilicet sit hoc est de hominem universale, non sic
est predicatio falsa, nec etiam predicatur ut particulari de particu-
lari non sic est predicatio ideoque dicitur negatio illi predicati
universalius ista sola quae est ens ratio non sic autem predicatio falsa
sed predicatur ista natura secundum se sub universalitate tamen tamen co-
dicto sine qua non predicaretur nisi enim prius cognoscant naturam
et ea se ingerere modo a particularibus. quae in eis existentia non inducitur ac
proinde in se cognoscant illa ut una et indifferenter ad multa non possemus ea
predicare de multis. Itaque quod predicatur est ista natura secundum se
quae denominatur universalis ista autem universalis est talis conditio sine
qua non predicaretur id est non est res predicata sed conditio predicandi.

Supererat hic disputare quod numero definitur universalis id est universale
sit pars uniusmodi ad illa sed haec quaestiones commodius differuntur infra
post tractationem de singularibus universalibus in particulari. Haec ergo
de universalibus et de prima parte huius introductionis.

Secunda pars introductionis de universalibus in particularibus
Haec est secunda pars unius libri quae de istis universalibus in particu-
laribus agendum est.

CAPVT SECVNDV DE GERE

IN priori capitulis parte explicat Porphyrius acceptiones generis et deinde
claret tertia quae ad proposita tractatione facit. In posteriori tradit
definitionem generis proprie huius et ea explicat ostendendo quod illud et quod
ponitur loco diffinitionis et quod per ea distinguatur genus ab aliis predicabilibus.

DISPUTATIO. 2^a DE GENERE

PRIMUM quod ex universalibus in particulari est explicandum genus est huius generis
tunc quodammodo oia predicabilia ypererit ab aliis propter sui amplitudinem
ne non continetur, tunc genus est prius natura quam species si species ab illo non convertitur
subiecti diuersi, consequentia, tunc genus est pars subiecti huius generis, genus autem
est totum quoddam universale ac proinde sub hac ratione notis
qua species totum enim notus est subiecti partes. 1. Species. 2. Tunc genus est mixtum quod
imitatur naturam quae in generatione habet mixtum a genere, factus enim prius
vegetatur tunc, deinde scit, tunc de intelligit. 2. de generatione animalium. 3.
tunc demum genus tractatio de predicabilibus maxime est propter predicamenta
in eis aut primo non occurrunt genera.

PRIMUM

QVÆSTIO SECUNDA QVÆ SINT ACCEPTIONES GENERIS ET IN QVÆ CONSIDERE RETUR IN PRÆSENTI.

GENUS vis non spectatur à generatione nomen habet unde et autor
est Philo: 1. Metaph. 33. et Porphyrius. hic et pro generatione ysa accipitur ut ait
dicimus genus hominum ac si dicamus, generatio hominum ab aliquo de genere
tunc: et quo principio generationis esse cum dicimus genus dicere vel aliter
esse quod Romanos genus à hominis origine habet. Hinc igitur Philo
appellavit nomen generis id quod est principium generationis speciem seu à quo
species origine habet et etiam aduertit hic Porphyrius. Alia etiam sunt
acceptiones generis principaliter apud Grammaticos eas non facit ad rem inquit
POVICIUS Philo quod duplex est genus. Omne Physicum autem Metaphysicum
Physicum. Illud est materia ex qua oia generantur, hoc est natura communis
quae per varias differentias determinata varias efficit species. In hoc vero
genera partim conueniunt inter se partim differunt. Conueniunt quia sicut ma:
teria est ex se indeterminata et indifferens ad omnes formas accipientes
et prout varias formas recipit ita ad varias species contrahitur: ita et
natura communis ex se est indifferens ad omnes differentias, et per varias
differentias ad varias species contrahitur et natura talis se rationalitatem
contrahit ad hominem se differentiam ad equum etc. Differunt autem in

et materia re

quia materia realiter diffinitur a forma et natura communis non diffinitur
quod realiter a suis differentiis.

Quod dupliciter, respectu etiam duplex species. una physica quae consistit
materia et forma et hoc quatenus constat ex corpore et anima. Altera
metaphysica quae constat ex genere et differentiis, et ideo hoc quatenus constat
ex universalitate et rationalitate. Quod patet per duas species non realiter.
sed sola consideratione distingui. Sicut etiam videtur competere his.

PONIT hoc genus metaphysicum dupliciter considerari potest. 1.º non realiter quatenus
est a natura quodam realiter. et tractabilis per differentias alio modo secundum pro-
ductionem et intentionem primo non est consideratio metaphysica 2.º logice
quia enim universalis a longius consideratur secundum per inductionem. ut
cum speciat adducendum operationum rationem et quia ratione a nobis quod
consideranda sunt.

Q. VÆSTIO SECUNDA AN GENUS POSIT DEFINIRI.

Sensu questionis est an genus sit genus definiri possit. Nota per solutionem
genus accipi potest dupliciter. 1. materialiter et natura quae denominatur
genus et est per accidens. 2. formaliter. prout genus dicitur ista generalitas
Cum igitur posuimus an genus possit definiri, posuimus legi et de genere ma-
terialiter sumpto et formaliter. Et loquamur de genere materialiter tunc distin-
guendum est. Genus enim aut est generalissimum aut substantia quatuor
qualitas. et et hoc definiri non potest per se supra se non habet aliud quod
nec est sit summi, nec est genus subalternum aut aliud vires corpus.
et hoc definiri potest per se supra se habet genus sub si dicimus autem est
conueniens sensibile, vires est corpus animabile, corpus est substantia corporalis.
Si autem loquamur de genere formaliter in quo seque procedit quod tunc
dubium est an genus possit definiri. Pro quo fit.

NOTA 1.º Genus est genus formaliter potest definiri. Quod 1.º patet. Asseritur.
Sicut et Bonifacius hic et ab Aristotele. 1.º Topica c. 1. 2.º quod constat
genus et diffinitur potest definiri sed genus est genus constat genere et diffinitur
Ergo genus est genus potest definiri. Minor Genus enim est genus et
est substantia universalis et est tale universale neque quod inducat
de pluribus differentiis. species si quidem. Ergo genus est genus constat gene-
re et diffinitur universale enim est genus generis rationem ac differentias
et aliorum universalium tale autem universale est diffinitur genus.

DICO Non videtur ulla ratio quod genus sit genus definiri possit
1.º quod diffinitur est species et genus est genus non est species Ergo genus
non potest definiri. Maior. quia quod diffinitur constat genere et diffinitur
ta, quod autem constat genere et diffinitur est species. Ergo. Minor. quia licet eade-
res respectu diversarum possit esse genus et species sit patet in aliis.

intetio speciei. nō autem ē maior nō autem ad hūm quatenus cōparatur
ad suū iudicium vel ut ē abstractus ab hoc vel illo hūm cōsignatur intetio
tuo speciei dō nō ad genus ut cōparatur ad suū iudicium, vel ut abstractus
situr ab hoc et illo hūm, cōsignatur.

NOTA 3. Genus dupliciter accipi potest. 1° In actu signato ē hoc nō
dicitur. sūm ratione formatū et intentione gñis. 2° In actu exercito
et ē id quod denominatur ab intentione gñis seu natura cui applicatur nō
tēto gñis qd. aīal. Et idē dicitur de specie quā vel potest accipi in actu
signato vel in actu exercito. Genus in actu signato dicitur tāli genere.
Itate nō illa exercet genus nō in actu exercito nō dicitur sed exercet
ratione gñis quē ē graduari de differentib. spere. Illud ē genus dēno.
minas ga dicit intentione gñis ē quā natura denominatur genere
hoc ē genus denominatū qd ē natura effecūa generalitatis ē dēno mi.
nata. Illud ē genus essētiatū ga cōstituitur in sua essētia p illa gene.
ritate hoc dō ē accidentatū et denominatur genus, aīal. am
qd. addit generalitatem.

NOTA 4. Reduplicatiōne potest fieri dupliciter 1° Speculatiue ut
cū dicitur. hō quatenus hō, ē speciei. Jēsus ē quod hō sub hac specifi.
catōe sit speciei licet nō potest hanc specificationē. Similiter species
ut genus ē albus ga paratū utra cōsiderato sub specificatione gñi.
nētis et cōtra cōpōit albedo licet nō ex vi cōtra. 2° Causati quō
proprie dicitur reduplicatiue ut cū dicitur hō quatenus hō ē risibilis. Jēsus
ē, hō, propterea quod ē hō ē risibilis ga in hūm ut hō ē, ē causa nō
bilitatis. Similiter ergo cū dicitur genus ut genus ē speciei, si redupli.
catō sit specificatiua ē vera ppositio sicut et illa, hō ut hō ē speciei
si nō sit causati ē falsa.

Et ex hīs soluitur argumēta pposita. Ad primū. Quod dicitur
finire ē speciei. Cōsignatur vel denominatiue vel essētiatū, denomina.
tiue cōcedo. Essētiatū nego. hoc genus ut genus nō ē speciei, hō dicitur.
quo, vel essētiatū vel denominatiue, essētiatū cōcedo, quod genus
ut genus nō sit speciei. Denominatiue autē nego. Genus enim ut genus
essētiatū ē tāli genus sicut hō ut hō essētiatū ē tāli hō: sed
secundū quod cōparatur ad suū iudicium sūt vniuersale vel generalitatis
argūte denominatiue intentione speciei subicibilis et ē speciei: itē
secundū esse abstractū a sub inferiorib. ē denominatiue speciei ppar.
dicibilis, sicut hō ut hō secundū esse abstractū a suis indiuiduis ē
denominatiue speciei pparadicibilis. Genus ergo essētiatū. nō ē speciei
essētiatū ga intetio gñis ē intetio speciei, dicitur quātē essētiatū, sed
genus essētiatū potest esse speciei denominatiue et accidentatū ga gñi potest ad
natura intetio speciei, hoc ē intetio speciei subicibilis, si cōparatur ad
suū iudicium essētiatū, et intetio speciei pparadicibilis si abstractus
ab hoc vel illo hūm, qd. secundū dicitur vniuersale dicitur genus et speciei, nō genus
ut genus essētiatū ga dicitur essētiatū intentione gñis seu generalitate

comparatu ad ad sui supius et paridu ex abstractu a sub individuis
denominatur spes.

Possumus et aliter respondere. hoc no. Genus in actu signato no e spes
in actu signato, et genus in actu exercito. no e spes in actu exercito ne
specie eisdem, sed genus in actu signato pot e e spes in actu exercito similis
spes in actu signato pot e e genus in actu exercito. No primi e qd genus
in actu signato dicit formaliter intentione gnis, spes in actu signato dicit
intentione spei, et ista intentiones sunt distinctae essentialiter, Ergo genus
in actu signato no e spes in actu signato. No seci e. qd idem respectu
eisdem no pot e e genus et spes vi cuius qd exercet ratione generis
respectu lmb no pot e e spes lmb. No terti e. qd genus in actu
signato, pot e parari ad sui supius, et ita exercet rationem spei, subij:
cibit ut si dicat genus e universale et pot abstracti ab hoc et illud
et consequenter predicari de plurib. numero differentib. et pinde exerce
bit ratione spei. predicabile. No quarti e. qd qd addit mactio
ne speciei pot abstracti a spei subalterna et spei generalissima. Ergo
sic poterit predicari in lingua de suis speciebus, et predicari de speciebus
e. exercere rationem gnis.

Ad 2m spon. Universale quatenus universale constituit supius
p modu gradus genericu e essentiali, et ideo genus habet supius se omni
versale essentialiter tamen gradu genericu. Universale ad secundu quod
illi advenit denominatione intentione gnis, sic constituitur subijne deno
minative qd genus constituit ad naturas affectas generalitate. Cu
ergo universale sit etia affectu generalitate constituitur ut supius
et ita universale essentialiter erit supius gne, denominatione ad continibile
subijne.

Ad 3m spon. Universale secundu quod se denomina
tione intentione gnis definitur absolute qd scilicet ut universale e essentialiter
at idem definitur p seipso sub alia d alia ratione no e absurdum.

Ad 4m spon. Quod ponitur loco gnis in definitione pot contineri sub de
finito denominatione, ut accidit in definitione gnis, genus enim de
finitur p amate qd predicabile, et universale vel predicabile, quod e essentialiter
supius gne denominatione d accidentali e inferius et continetur sub
gne no e aut absurdum idem est in supius et inferius continetur d continetur
diversa ratione supius et continetur essentialiter, inferius et continetur denominatione
seu supius et continetur in actu signato seu in denominando inferius ad d
continetur in actu exercito seu in esse denominato quo puto se habet genus
d universale seu predicabile. Et hoc solutio diligenter notanda subij
sit enim argumenta hac molestissima in hac materia.

QVAESTIO TERTIA

In genus rei

AN GENVS RECTE DEFINIATVR A PORPHYRIO.

77.

Supposito ex superiori quæstione genus posse defini, videmus iam
nunc quò definiendi sit, et an recte à Porphyrio eius definitio tradatur
Definitio ergo quò à Porphyrio tradita est hæc. *Genus est quod
predicatur de pluribus differentiis. species, in eo quod quid est, quod desuper sit
ex philosopho i. Topicorum c. 4. Hæc definitio non admittit ut bonum
nā p. hoc, quod genus predicatur de pluribus, differt ab individuo, quod pre-
dicatur de uno tantum, p. hoc quod predicatur de pluribus differentiis. species,
differt à specie, quæ predicatur de pluribus solo numero differentiis. p. hoc
denique quod predicatur in quod, differt à diffinitione propria, dicitur de
quæ predicatur in quæ. Quare recte p. ea applicatur natura quibus,
et p. ea genus dissipatur, à quibus predicabili, loco quibus ponitur illa
particula (quod predicatur de pluribus) in quo genus convenit cum
reliquis animalibus. Loco diffinitionis ponitur reliquæ. Quia p. eas differt genus à re-
liquis animalibus.*

Pro maiori explicatioe Nota 1. Genus cuiuscumque rei esse duplex. Aliud
proximum, aliud remotum. Proximum igitur solent aliqui tradi p. genus proximum est diffin-
itione definitum, ut cum definitur homo, animal rationale, aliqui p. genus remotum, cum
diffinitione proximi (C. hoc totum loco quibus) est diffinitione propria ut cum hoc definita
substantia sensitiva, rationalis. In hac ergo diffinitione quibus loco quibus ponitur quæ-
stio remotum cum diffinitione quibus proximi. Nam quod predicatur, genus remotum
in quo convenit genus cum individuo, quod etiam predicatur; id autem quod additur,
de pluribus. est diffinitione quibus proximi, quod est animale. animale enim est genus proximum, quibus
in quo iam genus differt ab individuo, sed non ab aliis predicabilibus. quorum cum
quibus convenit in hoc, quod est esse animale seu predicari de pluribus. differt
autem p. reliquas particulas ut infra.

Nota 2. Illam particula quod predicatur non est intelligenda actu
sed apprehensiva, ita ut subsistat. Quod actus sit predicari de pluribus, iuxta de-
finitionem animalis supra explicatam. Illa etiam particula de pluribus, non ita intelligenda
est ut illa plura sint omnia actu, sed subsistat ut sint in potentia etiam logica.
Imo nec necesse est, ut nullum ex illis multis existat, sed sufficit ut non rebus
quæ existere iuxta supra definita.

Nota 3. Per reliquas particulas simul scriptas, differt genus ab aliis
cuius animalibus, ut patet ex explicatioe initio minus quæstionis tradita, et ideo
hoc obtinere in hac diffinitione, locum diffinitionis propria. Sicut si ea separatim sic
natura, non omnino dissipatur genus ab aliis animalibus. Patet predicari in quod convenit
genus cum specie, p. predicari de pluribus differentiis. species, cum proprio genere et diffinitione

generica, et accidere, quod etiam potest dici de generibus speciebus. Per quod
simul acceptas, differt ab aliis, quia nullo est propter genus, quod praedicatur
de speciebus. Differentibus speciebus, in et quod quod est, ut patet ex dictis, et patet et da:
nullo ex singulorum universalium explicatione.

Quaeritur. quid sit praedicari, in quod, specio. Praedicari in quod ut in praedicato
te sumitur, est esse tale praedicatum, et quod recte videtur ad quaestione quid sit
nullo: est si quidam. quid sit nullo. Recte videtur esse aial. Et ideo Praedicari
in quod: non recte videtur, et videtur quod hoc praedicatum non videtur ad
quaestione quod est nullo, sed qualis est nullo. Et ideo Praedicari in quod non est praedi:
cari esse exteri, non diffini praedicatur esse exteri, non in quod. Praedicari in quod
ut alio praedicatur in quod. Altera ut praedicatur sit de natura et ideo de qua
praedicatur. Altera ut praedicatur per modum praedicatur, ut quod subiectum absolute
esse praedicatum sit absolute, et non connotativum, non si fuerit connotativum, cum sit per
scilicet, per modum accidentis et non per modum substantiae, non recte videtur ad quaestione
quid est. Debet Ergo, aut utrumque. Et tamen subiectum quod praedicatur esse absolute
vel utrumque connotativum. Et ideo ad quaestione quod est nullo recte videtur
esse aial, et corpus, et substantia. Quia omnia haec sunt absolute et de quibus sub:
iectum: non recte videtur, est rationalis est sensitivus et quia haec sunt
sunt de quibus subiectum, quia in sunt connotativa, sunt esse illa per modum ac:
cidentis, hoc est forma accidentis, quatenus accidentis et ideo non praedicatur
per modum substantiae alio modo nec absolute in quod sicut praedicatur per modum
speciei. Quia aut diffini non dicitur absolute praedicari in quod ut quod loquitur
sunt subiectum non tamen sunt illa per modum substantiae, dicitur tamen praedicari in quod
in quod de substantia ut esse in quod. Quia per modum accidentis et hoc videtur
proprium adiacere subiecto praedicatur proprium et accidentis cum neutrum
habeat ut est nec sunt de substantia per esse subiectum nec praedicatur per modum
substantiae ideo nullo non dicitur praedicari in quod sed solum in quod et alio
vel necesse est proprium vel utrumque ut dicitur. Et ex hoc etiam
constat per modum praedicari in quod.

Contra praedicatur quibus definitione aliqua obicitur possit quod solutione modo
Prima obicitur. Etiam minuat non est praedicari sed magis praedicari
est propria parte quod segetur ad magis Ergo cum genus sit universale
debet potius definiri per magis quam per praedicari. R. Haec definitio
traditur per praedicari et non per magis quia praedicari est quod nobis et acco:
modum ad introductionem. Quia. Ergo haec definitio non est essentialis.
R. Quia de hoc sequitur quaestio.

Secunda obicitur. Haec definitio non convenit omni, non enim convenit
qui sunt, et praedicatur. Quia quod hic definitur constatur quod diffini per genus
sumitur aut sit primum non potest habere genus Ergo non potest constare per hoc quod
per genus

75

Idcirco Genus summi aut dixi supra, pot summi pro natura reali materiae quae denominatur
del formati id e pro illa quatenus genus e dico id quod licet genus summi materiali
eo quod supra se nullu aliud habeat genus de iure in potest ut bene
probat obiectio formati tñ id e quatenus genus e de iure pot nā sic
e spes quoddā gñs, dividitur enim genus in summu & subalternu, &
ita nō minus dūm genus summu eū genus quā genus subalternu
Nec nō solum pot definiri sed de facto ita definitur Genus summi e q
supra se nō habet aliud genus.

Tertia Obiectio. Definitio debet tradi p notia, spēs aut p
qua tradita hac definitio nō e notia gñe. Si Genus definitur p spēm
nō tūqū p aliquid notū sed tūqū p correlatiuū unū aut p correlatiuū
reū definitū p aliud.

Quarta Obiectio. Genus nō p radicatur in quid de speciebus
Ergo male definitur per predicari in qd. P. Antecedens quia pars
nō p radicatur in qd de suo toto totū enim nō e pars, an nō dicitur
sō a caput, sed genus e pars speciei, qd spēs uolat ex gñe odiffer
Ergo nō pot predicari in qd de spē. Si Genus uerū p radicatur in
qd de spē quia p genus uidemz ad quāstionē qd, ut si generatur
qd sit sō, uidemz eē aīal. qd sit p radicari in qd et quod genus uerū
p radicatur in qd supra qdēd. Itēo. nūc ad probationē antecedēte
Genus e totū quoddā uniuersale vō spēcū spēcū, et spēcū sit
partes illius subiectiue, species etiā est totū gñe nēale respectu gñis
& genus est pars gñe nēalibz respectu spēcū. Genus pō p radicatur in qd
de spē tūqū totū quoddā cōtinē sub se spēs, aīal enim aīal ut e male
scat oī id quod habet naturā aīalibz, cū ergo spēs nō e sō, quibz
habeat naturā aīalibz, scētz quod genus scat oīs spēs in aīalibz et mī
determinatū ac pōtēda ac sint tūqū partes pōtēda. Negō totū pōt
p radicari de suis partibz in qd. Falsū ē enim caput eē mīn, Ergo
Genus nec ut pars nec ut totū pōt p radicari de spē. Itēo. Sed oī qd totū
pōt p radicari de partibz. Sed totū nēale quale ē genus p radicari pōt de suis
partibz subiectiuis quales sūt spēs, totū enim ut ad pōpōsitū spēs scat aff
duplex. Aliud quod habet partes in se, ac ex illis cōpōnētur ut e totū gñe nēale
et totū integrāle, Aliud ē totū quod nō in se sed sub se habet partes, quodq
nō cōpōnētur ex suis partibz tale totū ē nēale ut genus quod sub se
spēs, qñ species dicitur partes subiectiue gñis.

Q V A E S T I O Q V A R T A AN PRÆDICTA DEFINITIO SIT ESSE T I A L I S.

Solutio quæst. 15. Supra. O Antio. Andreas quæst. de hac videtur eē
quæstiale. Amor. nō e pōtēda in explicatiōe huius definitiōis et cōmī.
mī Philosophorū negat esse gñe nēale sed de iurisdictione, qd p quæ tradita
e p radicari quod nō e gñe sed p passū nēalibz, gñe enim nēalibz ē mīn
et quod sagit p radicari tūqū pōtēda pōtēda Et hanc sētia placet. Quāvis

Dica: Predicată definiție gmb a Porphy: tradita nō ē essentialis
sed descriptiva. Pr. 1. Ca Porphyrio n̄ finit cu b̄bitis q̄ cōtineat animal

DICO 2° De illi prohibet quoniam genus possit definiri de primo
gen. ali. d. de fact. reced. sic definit. Gen. e. quod n. est essentiale plu.
no. differentib. sp. vel etia. hoc no. Gen. e. n. nate respiciens essentia
plura d. sp. Probat. Qui p. n. de duos definitiones eund. d. n.
p. rem genus d. differentia. q. n. C. n. genus essentiale n. nate et n.
plura. differentib. sp. q. q. deinde sequit. ut possit p. n. de illis
no. essentiale sit.

[illegible]

convenit rebus praedicantibus substantiam quam quantitatem et aliorum praedi- 76.
cantibus ita quodlibet aliud reale non sit commune multis praedi-
cantibus potest tamen esse aliquid intentionale.

Secundo obiectis. Quod arguitur p^o oia predicamenta no possunt defini
ri carat proprio q^{uo} est definitio essentia sed q^{uo} res resita
in oib⁹ predicamentis. Ergo no pot^{est} proprie defini. *Secundo* dicitur
de tr^{ia} realia q^{uo} ita arguitur p^o oia predicamenta de illis q^{uo} dicitur
predicata no possunt proprie defini t^{er} tr^{ia} denominativa tr^{ia} realia, q^{uo} no
predicata nisi denominativa ut put^{etur} sed et int^{er}io^{rum} n^{on} s^{ed} p^{ro}p^{ri}o et q^{uo}
n^{on} possunt defini t^{er} q^{uo} dicitur defini.

QVAESTIO QVINTA
QVIDSIT ILLVD QVOD IN PRÆDICTA
GENERIS DEFINITIONE DEFINITVR.

Cum nō gñt vt supra dñi duo distinguere possint. 1. Naturā quē denomi-
natē per se quā etiā dñ prima obiectiua intētiō. 2. Ipsā ueritatē
quā ē sēdā intētiō, à qua natura denominatē genū, dubiū ē qd ex his
duob. n̄ huc definitiō definitiue an natura ipsa, an sēdā intētiō, an vtrūq.
Et hac difficultas, ē etiā cōmunis aliois vniuersis, idēq. quā de deō
gñp sic dicētz, dīcra etiā pūbēda sūt de definitiōibz aliorū vniuersū
Prima sētētia Est curi q. voluit solū definitiōibz aliorū vniuersū
Quia seu naturā quē denominatē genū. Ita vidētz sētētia Amō: Boet:
Quarē. supra citati. Sēdā asserit. Formatr at. cōstitutr definiti. 10.
Ita sēdā intētiōn materiātr nō et denominatētr formā intētiōnē seu
naturā substratā. Ita Boet. hic quāq. 19. Sententi. dñdī. quē. i. Cate.
etiā hic ē: dagnē, at. sup. caput 5. De Ente et Essētia. At. etiā pō hac
sētētia citat. 11. Thomā. Tercia asserit. Formatr et. quōdēfiniri
sēdā intētiōn ipsā tñ definitiōn supponere pō ipsā naturā substratā
cui uerē cōueniē, dicit. et. n̄, id quōd pūdicatē sēdā ipsā naturā substratā
Ita sēdā intētiōn id tñ quōd nō uerē uerē aīq. pūdicatē cō. sēdā intētiōnē
m̄ formatr et. et. quōd ē n̄ definiti. sēdā intētiōnē suppositiue tñ
ut quōd naturā substratē. Ita Boet. hic aīq. sēdā genū vel n̄ sēdā a. supiori
Boet. differt n̄ n̄ nō loquēdī. g. m̄. nō cōdēda placet, cō. et. n̄m dūb. definitiōn
supponat. pō definitiō, quare. 11. hac definitiō sēdā intētiōnē debet. supponi
pō prima. Quarta ē quorūda q. voluit dñfiniri sēdā intētiōnē ex. et. sēdā
intētiōnē Quarta demū ē cōdēdātis et. dagnē. Cate. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690

DICO 1° In praedicta definitioe quod non definitur natura ut natura est
Pr^o 1° quia definitio naturae remi solet non habet ad se ipsum sed ad alios
scilicet 2° quia natura ut natura est non habet praedicari de pluribus, cum praedicari
nec sit universale nec particulare sed habet praedicari ut est affecta universalitate
Ergo natura ut natura hic non definitur. 3° quia in hac definitioe nullus
naturae esset explicatur. 4° quia quicquid praedicatur definitum praedicatur
de eius definitioe. Ergo si hic definitur natura ut natura est cum hac sic aliter
dicatur de huius, dicatur etiam de huius eius definitioe scilicet quod praedicatur de
pluribus. differentibus. Ergo quod falsum est.

DICO 2° Nec definitur hic sola secundum intentionem praedicari. Pr^o 1° quia id
definitur quod praedicatur de pluribus, at secundum intentionem ut generantes
non praedicatur, sed id quod sit generatae aliter verum est dicere de eorum
Ergo. 2° quia secundum intentionem non misceatur inferioribus, id autem quod praedicatur
debet misceatur Ergo secundum intentionem non praedicatur et consequenter non definitur.
2° quia praedicari non est referri quomodocumque unum ad alterum sed est referri
per actum intellectus indicatio illud misceatur alteri sed secundum intentionem non re-
fertur per tale actum quia intellectus non indicat secundum intentionem misceatur
sibi sed potius naturam realem, hanc enim quae misceatur et refertur ipsa
non secundum intentionem est relatio rationis per quam refertur Ergo hic non definitur
secundum intentionem

DICO 3° Nec definitur hic tota natura quia secundum intentionem formati
Pr^o 1° quia distincta naturae distinctis definitionibus definitur, at natura secundum
intentionem sunt distinctae naturae. Nec hic ut dicitur explicatur quod alius
naturae. 2° quia natura secundum intentionem facit unum aggregatum praedicatum
quod una definitio definit non potest. 1° et 6° Aristotelis ultimo.
3° quia illud quod hic definitur praedicatur de rebus, sed aggregatum ex natura
et secundum intentionem non praedicatur verum de rebus, falsa enim est hanc per se
hoc est autem at generalitas Ergo.

DICO 4° Praedicatur hic natura ut substat secundum intentionem seu definitur
natura non secundum suam propria formalitatem naturae sed secundum formalitatem
secundum intentionem, id est generalitatem cui substat. Pr^o quia verum in hac definitioe
explicatur formalitatem ipsius generalitatis affectibus naturae, scilicet natura
et in ut affectus generalitatem praedicatur de pluribus. species differentibus. in primo
vero. Aristotelis ut affectus est generalitatem praedicatur de huius. Ergo, hanc, et
Aristotelis dicit naturam definitur ut quod, secundum non intentionem ut quod natura
verum ipsa est genus sed est genus generalitatem ut quod.

DICO 5° Hic definitur quod praedicatur de specie, at genus non praedicatur de
specie non enim dicitur species est genus Ergo. Ideo genus praedicatur de specie
est natura affectus generalitatem non autem ipsa generalitatem affirmari de
specie non licet genus ut genus praedicatur in huius propositione scilicet est
genus quod denominatur genus praedicatur, at natura illa est quae denominatur
genus generalitatem non est denominatur naturam autem natura est res praedicatur
seu non praedicatur, generalitatem non est res praedicatur sed est non praedicatur
sive modus

seu modus sub quo natura predicatur seu conditio sine qua natura predicari
 non potest, natura enim non predicatur de pluribus nisi facta per intellectum unum
 et genericam respectu plurium. Et nota non definiri hanc naturam aliquam
 superiorem omnibus predicamentis et illis communem amovendam cum nulla talis datur
 sed definiri quatenus natura in conspectu cuiuslibet predicamenti quae eadem
 mensura est predicari de pluribus differetibus. Spei siue categoriarum summi sunt
 categoriae subalternae definiri inquam non sub formalitate naturae sed sub for-
 malitate secundae intentionis modo supra explicato.

QVÆSTIO SEXTA VTRUM GENVS ADEQVATE RESPICIAT AT SPECIEM SEV VTRVM SPECIES SIT ADEQVATV CORRELATIVV GNIS.

Pro seipso quæstio intelligendo Nota. Illud esse adequatum correlativum propter quod
 quod nullum aliud est correlativum sicut filius est adequatum correlativum patri, quia per
 de patre non respicit nisi filium. Si ergo genus tantum speciem respiciat de ad illa
 tantum referatur relatio generis, quod est adequatum correlativum generis.

Prima sententia. Est contra quod dicitur genus non esse adequatum correlativum
 generis. Ita Averroes in parte logica ubi ait de spe. Anonymus. Albertus. Cuius hic
 et Bonaventura. et alii. cap. 3. et quæstio 14. Hic huius sententia est. Quia genus pro-
 ducit non solum de spe sed etiam de individuis. Ergo non respicit adequatum
 la speciem. **Articulus primus.** Per inductionem scilicet quia hoc predicatio soveratores est
 aial. **Quæstio secundæ.** Et non est predicatio speciei, quia aial non est species, nec diffin-
 nec proprii nec accidentis ut patet. Ergo supponit ut sit predicatio generis
 et consequenter genus non predicatur solum de spe, sed etiam de individuis.
 2. Quia predicatio aial de hoc aial, ut cum dico hoc aial est aial, hoc
 predicatio non est speciei quia hoc aial non est individuum specificum sed ge-
 nericum. Ergo est predicatio generis. Ergo genus agere de individuis si-
 cut de spe predicatur. In ratione ducta ex definitione generis, quia genus
 est quod predicatur de differetibus. Spei, alii non solum species differunt spei
 suas differetias specificas et est. Sed et eque, sed etiam individua dif-
 ferunt spei ut soveratores et **Quæstio tertiæ.** Ergo genus ut genus non solum
 de spe, sed etiam de individuis predicatur.

Secunda sententia asserit speciem esse adequatum correlativum generis
 ita **Thomas** in **Secunda** **Parti** et nonnulli rationes. **Quæ sententia**
 vera est. Et probatur. Quia predicatio generis vel est de spe, vel de habetate
 speciei. Si est de spe, ut cum dico, hoc est aial, certum est predicationem tunc ter-
 minari ad speciem. Si vero de habetate speciei ut cum dico, soveratores est aial
Quæstio tertiæ est aial, tunc etiam hoc predicatio formaliter terminatur ad speciem
 materialiter vero ad ea in quibus est species. An in hac predicatione terminus format
 predicationis est species. **Confirmatio.** Unusquisque relatio speciei debet assignari

quod est relatio.

Quæ dicitur genus
 vel est aial
 vel de habetate speciei.

Relatio specificum
ad terminum.

Ille terminus non potest
esse nisi species.

Species non potest esse
nisi quodammodo specificum.

Unus est terminus. Relatio enim specificate ad terminum sed relatio generis
naguer consistit eam quod est una species relatio, quia genus in conveniunt unum
speciem genus ergo relatio generis debet assignari uno termino ad quod
ad quod terminatur. he aut terminus non potest esse nisi species. **Confirmatio. 2.**
Quia genus non respicit individua specifica quatenus individua sed quatenus
specificata, respiciuntur individua quatenus individua, et propter hoc
at respiciunt individua ut specificata et respiciuntur species individua
scilicet quod est genus. Ergo.

Prima Obiectio. Genus et genus gradatur etiam de differentiis solo numero
et hoc predicatur de hoc hinc et illo hinc, hic enim hoc, et ille hoc, aut sint indi-
vidua eiusdem speciei, non differunt nisi numero, et tunc de illis aial predicatur non
predicatur specificata, quia aial non est species hinc hinc sed hoc. Ergo genus
atque generum. **Responsum.** Aliter aial predicatur de hoc hinc, aliter hoc, non
aial gradatur de hoc hinc ut de his quibus species ab aliis individuis aliarum
specierum, genus enim ut genus gradatur de differentiis. species hoc non gradatur
de hoc hinc sub sua ratione individuali ut differt numero ab alio hinc.

Secunda Obiectio. Substantia est genus et tunc predicatur de aliis generibus
inferioribus et subalternis ut de corpore, de virtute et ergo genus ut genus
non gradatur tantum de differentiis species. **Responsum.** Quia subalterna respiciuntur quod
inferiora sunt quia sed respiciuntur superiora sunt species unde superiora de illis tanquam
de quibus non tanquam de generibus gradatur.

Hec secunda substantia sit confirmata, et ut dixi vera et bene dicta. Quare
Nota. Individuum est duplex. Aliud genericum ut hoc aial, aliud specificum
ut hoc hoc. Quod igitur attinet ad individua specificata, patet ex dictis quod
respiciunt individua, non quatenus individua sed quatenus specificata, et pro-
inde respicitur species in illis materia. **Obiectio.** Quia genus non respicitur maius
et difficultas an sit hoc predicatio hoc aial et aial sit predicatio
generica et deducit se substantia an non specificata. Et placet sententia
quoniam receptiva essentia habet predicationem et quod genus quia est
aial. quod genus est, non enim est genus quatenus genus est sed quatenus
species est, quare absolute est specificum. **Responsum.** Quia sicut generica pre-
dicatio est de differentiis species, ita specificata est de differentiis solo numero
non enim aial communis nihil dicit nisi diffinitum individuale. Ergo hoc
predicatio est vere specificata sicut animus hoc predicatione specificata
predicatur de hoc hinc, ita aial de hoc aial, virtus de hoc virtute,
corpus de hoc corpore. Substantia ut hoc substantia.

QVÆSTIO SEPTIMA AN GENVS CONTINEAT ACTV SPECIES ET DIFFERENTIAS.

Quod genus non

78.

[illegible]

ग्रन्थ २०

Proter 5

1875

Praty 5

Tringa epe gwei re ce ro.
re e uet co moe i
spe e s t a m i g a e g u i
u l a n e t a m i m a t e .

Quia deo retinuit
 et non per se et differat
 in potestate existit
 et ad finem

genus apud deos: minari ad speciem y nari ad differentias
 in determinate o indeterminate genus ex se nec e specis nec diffinitio est apud e deos:
 minari ad speciem y nari ad differentias dicitur et hoc e genus continere in potentia speciem et diffinitio
 ya enim in determinate indeterminate habet se respectu determinatis sicut
 potentia o genus respectu differentiarum ut continet se habet ad varias species ut
 determinabile ga o determinatio provenit diffinitio idem genus respectu eam
 se habet ut potentia eas continet in potentia sicut alii loquuntur potentia
 vel in actu capto. Sed de. Quid autem genus vagetur speciem sit totum quoddam
 rationale cuius partes subiecta sunt speciem genus enim sit quoddam ba:
 totum natura generis et speciem sit ea quae habet naturam generis ac proinde
 genus e totum, speciem partes quibus et totum rationale continet suas partes in co-
 fusio et indeterminate. Chae ve. analitice totum rationale, sicut autem id quod habet
 naturam rationis non determinando et specificando in particulari ea quae habet na-
 turam rationis, sed in capto ducendo habet quoddam illud sit, speciem autem habeat
 naturam rationis. Sequitur et genus continet speciem in capto et indeterminate
 Et ita in potentia. Ex quo constat alia quod sit genus continere speciem in pote-
 tia et etiam constat aliter genus dici contineri in potentia speciem aliter diffinitio
 non diffinitio continet ut determinabile et contrahibile, speciem autem ut totum aut
 sicut in capto et indeterminate ut ex dicto patet. Haec ergo de genere.

CAPVT TERTIVM DE SPECIE

IN PRIMA CAPITULI parte offert Boetius hinc duos acceptiones speciei et tres
 definitioes speciei legimus. In secunda ut melius intelligatur definitioes species o
 natura ipsius docet quia non in modo praedicamini diffinitioes genus sunt
 mediae ac speciem infima ut ad individua. In tertia agitur de individuo quod
 speciem mediate subiecta et e eis correlatiui.

DISPUTATIO 3^a DE SPECIE ET DE INDIVIDUIS

Quare post praemissum dicitur de specie i. 5° dicitur
 POST EVANGELIUM de qua ait Boetius hinc de specie, tu ga speciem e correlati-
 va quibus, relativa autem simul pignori debet, tu ga e pars subiecti eia quibus, tu ga
 praedicatio speciem ut sit in quod, e nobilior praedicatio diffinitio et reliquorum
 universalium quae e in quod.

QVAESTIO PRIMAE VTRVM SPECIES DICAT DVAS HABITVDINES ALTERAM AD GENVS ALTAM AD INDIVIDVA ET A qua proprie habeat esse speciem et universale.

Circa habitudines speciei solent fieri quaestiones quae breues sunt in huius
 quaestione titulo, diffiniri. Quare per breues dubitationes illas expediens

An species sit

PRIMA DVBITATIO.
AN SPECIES HABEAT DVAS HABITVDINES.

Responsum. Species specialissima duas dicitur habitudines. alteram subijacilitatis secundum quam respicit genus, alteram predicabilitatis secundum quam respicit individuum: duas: quia species specialissima subalterna propter quam quod dicitur eadem duas habitudines species subalterna habet. hoc probare quod illi convenit esse genus et esse speciem, quod non convenit specie specialissimae nec generi summo. Prima pars de specie specialissima. 1° quia quod continetur et continet unam dicitur habitudinem ad continens, alteram ad contentum, sed species specialissima continetur a genere et continet individua. Ergo dicitur unam habitudinem subijacilitatis ad genus alteram predicabilitatis ad individua. 2° Quia species specialissima aliorum generis est species et etiam aliquorum individuum, est species. Ergo dicitur duas habitudines. Consequenter species specialissima duo respicit. Genus cui subijacet et individua de quibus predicatur. Ergo species specialissima habet duas habitudines unam ad genus alteram ad individua. Respondeo. 1° species specialissima ad genus. res, species subijacilitatis, respicitur ad ad individua est respicitur predicatur. Bilitatis. 2° pars. quod ad genus subalterna per Et quod quod dicitur duas habitudines. scilicet ad superiora genus, et ad inferiora species, respicitur apud eos et patet ex rationibus pro prima parte factis. Quod ad rationem tamen habitudinis conveniat illi esse genus et speciem. Speciem respectu superiorum genus respicitur ad inferiora. patet ex eo, quia species subalterna non differt a specialissima quod hoc non habet esse genus et speciem respectu diversorum, non hoc quod respicit alia, est species et patet. Patet hoc autem quod respicit individua nullo modo potest habere rationem generis, cum non respiciat inferiora ista species specialissima habet rationem generis Et hoc est quod dixit Boetius per speciem subalterna tantum habitudinem, videtur species quia species inferiora sine superiora respiciat, non potest habere rationem generis. Sicut etiam genus summi subalterna unica tantum habitudinem, videtur generis respectu inferiorum, quare respiciat superiora cum nulli habeat supra se genus non potest habere habitudinem speciei. At quia species subalterna habet rationem generis et speciei. Species quia habet superiora. generis quia habet inferiora, talia quibus generis respicitur species. Propter quod Boetius dixit species subalterna habere duplicem habitudinem speciem ad specialissimam, et genus summi, habere unicam non quod species specialissima non respiciat superiora et inferiora, sed quia licet illa respiciat, tamen est species, nec unquam habere potest rationem generis.

Species specialissima duas dicitur habitudines

Species specialissima duas dicitur habitudines. 1° 1°

subalterna

quod inuenitur in specie

specie specialissima est genus

Species specialissima subalterna habet unam habitudinem ad superiora et unam ad inferiora

SECUNDA DVBITATIO.
AN VTRA PREDICTARVM HABITVDINVM HABEAT SPECIES ESSE SPECIEM.

Considerans Boetius secundum Leonem, dicit quod species ad speciem per ordinem solum ad genus alii autem speciem habere esse speciem, per ordinem solum ad inferiora. Dico 1° species habet esse speciem per ordinem ad genus et per ordinem ad speciem cui subijacet quia etiam per ordinem ad inferiora de quibus predicatur, et per ordinem ad superiora de quibus respicitur. Species et loquitur de specie specialissima. Haec assertio est communis inter philosophos et philosophum. 2° quod species est natura quaedam media inter genus et individuum, videtur autem dicitur respectu ad utrumque extremum. Ergo species est species.

ASSERTIO.

Species respicitur ad genus et ad speciem

Propter 1° species dicitur ad genus et ad speciem

1. 2.

1. 2.

1. 2.

1. 2.

dicat respectu ad genus quod ad individua. 2. In particulari quod ordo ad
 individua sic excedat speciem. 3. Quia dicitur aliquam naturam quodammodo determinatam
 speciem per ordinem ad individua, et non per ordinem ad genus, quia nullum habet genus, nec ratio
 naturalis nullum habet genus ex quo cognoscitur, quia est ultima diffinitio singularis
 et tunc predicatur tunc de rationalitate. Petri Pauli 20. Hoc multi ceteri
 de penito, hoc enim nullum habet genus supra se univocum, quia nec est subiectum nec quantitas
 et tunc predicatur de hoc et illo quodammodo tunc de speciem. 2. Quia speciem ut speciem determinatam
 sed non est univocum nisi gratia respectus ad individua. Quod non respectus subiecti ad genus sit essentialis
 speciem. 1. Quia quodammodo subiectum propter solam respectum ad superiora quod subiectum
 unde dicitur speciem, nam propter respectum ad superiora quodammodo predicatur dicitur quodammodo
 Ergo o speciem specialiter tunc propter respectum ad superiora quodammodo dicitur speciem
 2. Quia genus respectus speciem ut speciem est, sed ad respectum speciem nisi gratia respectus
 subiecti. Ergo speciem gratia respectus subiecti est, et speciem ac quodammodo est tunc est speciem
 Maior patet per definitionem quodammodo, genus enim predicatur de pluribus differentibus speciem
 et per hoc respectum ad speciem differentibus omnibus aliis. Minor. Quia genus respectus ad
 speciem tunc predicatur ad subiectum, genus enim predicatur de speciem, o speciem
 subiectum in predicatur quodammodo.
 Dicitur quodammodo ut speciem est, habet unum eam tunc quodammodo, sed relatio seu respectus est de
 quodammodo ut speciem est. Ergo speciem ut speciem unum eam tunc habet relationem quodammodo
 Dico. Mayo Maior speciem enim habet divergentes quodammodo secundum quod respectus ad di-
 versos terminos etiam diversis definitionibus definitur a philosophis. Habet quodammodo
 speciem subiectum ad genus in ordine, aliam predicatur in ordine ad individua
 et ita speciem de quodammodo de speciem ut subiectum, et de speciem ut predicatur, et
 enim dupliciter tunc de speciem. Et quia subiectum est, et quia predicatur est.
 Quod non. Quia predicatur habet unum in se magis propria et essentialis
 speciem. Dico et dico. 2. Quodammodo ordo speciem ad individua quodammodo et
 si ordo ad genus est magis proprius et essentialis speciem ut speciem est. 3. Quia
 speciem non. Speciem enim dicitur est speciem eo quod sit habitudo etiam in quodammodo
 ornat enim genus quatenus illud ad se contrahit per diffinitionem specificam. 2.
 Ex communi conceptione hominum et eo quod speciem quasi naturam constituit speciem
 et diffinitio est essentialis subiecti speciem definitur est naturam ex quodammodo et diffinitio
 3. Quia speciem magis videtur pendere a quodammodo quam ab individuis, nam quodammodo
 tunc in sua essentia, individua quodammodo quodammodo quodammodo.
 Ratione tunc quodammodo speciem specialiter tunc habet considerationem ut speciem est magis
 proprie magis essentialis quodammodo conveniat relatio ad genus ob rationem dicitur
 si consideratur quodammodo in se magis illi propria et essentialis habitudo
 ad individua quia per relationem ad genus non distinguitur speciem specialiter tunc
 a quodammodo alio tunc illa conveniat cum speciem subiectum per relationem tunc ad individua
 duam ut ad proprium subiectum distinguitur ab alio.

T E R T I A D I V I T A T I O
AN SOLVS ORDO AD GENVS VEL SOLVS ORDO AD
INDIVIDVA SVFFICIAT AD CONSTITVENDAM ET
D E N O M I N A N D A M S P E C I E M.
 Pro eo affirmative, ut in absolute dicitur quodammodo aliquid, speciem non utrumque
 ordinem, nam per unum ordinem dicitur speciem tunc uno modo, per alterum quodammodo dicitur speciem omnino
 unde aliquando

Religione naturae dicitur
ipse non

unde aliqua naturae dicitur quod tamen propter predicationem ut univaltas
predicantur supra dixi. Quia ista sunt genera, ut substantia, qua licet ut ut pro:
dicata de suis individuis genericis sit quod per predicationem licet absolute non sit
species quia non sit species per subiectionem ad aliquod genus. In quo sequitur de a legibus
genera generalia in maiora sunt ad genera, nunquam species, quia nulli quod secundum subiectionem
dicitur esse posset species secundum quod id est ratio predicationis, predicationis enim sub:
stantia de hac substantia predicationis specifice ut supra probatum est.

Q V A R T A D V B I T A T I O .
AN SPECIES HABEAT ESSE VNIVERSA
LE PER ORDINEM AD GENVS, AN VERO PER
ORDINEM AD INDIVIDVA.

COMMUNIS philosophorum sententia Alberti et Thomae. quod 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100° 101° 102° 103° 104° 105° 106° 107° 108° 109° 110° 111° 112° 113° 114° 115° 116° 117° 118° 119° 120° 121° 122° 123° 124° 125° 126° 127° 128° 129° 130° 131° 132° 133° 134° 135° 136° 137° 138° 139° 140° 141° 142° 143° 144° 145° 146° 147° 148° 149° 150° 151° 152° 153° 154° 155° 156° 157° 158° 159° 160° 161° 162° 163° 164° 165° 166° 167° 168° 169° 170° 171° 172° 173° 174° 175° 176° 177° 178° 179° 180° 181° 182° 183° 184° 185° 186° 187° 188° 189° 190° 191° 192° 193° 194° 195° 196° 197° 198° 199° 200° 201° 202° 203° 204° 205° 206° 207° 208° 209° 210° 211° 212° 213° 214° 215° 216° 217° 218° 219° 220° 221° 222° 223° 224° 225° 226° 227° 228° 229° 230° 231° 232° 233° 234° 235° 236° 237° 238° 239° 240° 241° 242° 243° 244° 245° 246° 247° 248° 249° 250° 251° 252° 253° 254° 255° 256° 257° 258° 259° 260° 261° 262° 263° 264° 265° 266° 267° 268° 269° 270° 271° 272° 273° 274° 275° 276° 277° 278° 279° 280° 281° 282° 283° 284° 285° 286° 287° 288° 289° 290° 291° 292° 293° 294° 295° 296° 297° 298° 299° 300° 301° 302° 303° 304° 305° 306° 307° 308° 309° 310° 311° 312° 313° 314° 315° 316° 317° 318° 319° 320° 321° 322° 323° 324° 325° 326° 327° 328° 329° 330° 331° 332° 333° 334° 335° 336° 337° 338° 339° 340° 341° 342° 343° 344° 345° 346° 347° 348° 349° 350° 351° 352° 353° 354° 355° 356° 357° 358° 359° 360° 361° 362° 363° 364° 365° 366° 367° 368° 369° 370° 371° 372° 373° 374° 375° 376° 377° 378° 379° 380° 381° 382° 383° 384° 385° 386° 387° 388° 389° 390° 391° 392° 393° 394° 395° 396° 397° 398° 399° 400° 401° 402° 403° 404° 405° 406° 407° 408° 409° 410° 411° 412° 413° 414° 415° 416° 417° 418° 419° 420° 421° 422° 423° 424° 425° 426° 427° 428° 429° 430° 431° 432° 433° 434° 435° 436° 437° 438° 439° 440° 441° 442° 443° 444° 445° 446° 447° 448° 449° 450° 451° 452° 453° 454° 455° 456° 457° 458° 459° 460° 461° 462° 463° 464° 465° 466° 467° 468° 469° 470° 471° 472° 473° 474° 475° 476° 477° 478° 479° 480° 481° 482° 483° 484° 485° 486° 487° 488° 489° 490° 491° 492° 493° 494° 495° 496° 497° 498° 499° 500° 501° 502° 503° 504° 505° 506° 507° 508° 509° 510° 511° 512° 513° 514° 515° 516° 517° 518° 519° 520° 521° 522° 523° 524° 525° 526° 527° 528° 529° 530° 531° 532° 533° 534° 535° 536° 537° 538° 539° 540° 541° 542° 543° 544° 545° 546° 547° 548° 549° 550° 551° 552° 553° 554° 555° 556° 557° 558° 559° 560° 561° 562° 563° 564° 565° 566° 567° 568° 569° 570° 571° 572° 573° 574° 575° 576° 577° 578° 579° 580° 581° 582° 583° 584° 585° 586° 587° 588° 589° 590° 591° 592° 593° 594° 595° 596° 597° 598° 599° 600° 601° 602° 603° 604° 605° 606° 607° 608° 609° 610° 611° 612° 613° 614° 615° 616° 617° 618° 619° 620° 621° 622° 623° 624° 625° 626° 627° 628° 629° 630° 631° 632° 633° 634° 635° 636° 637° 638° 639° 640° 641° 642° 643° 644° 645° 646° 647° 648° 649° 650° 651° 652° 653° 654° 655° 656° 657° 658° 659° 660° 661° 662° 663° 664° 665° 666° 667° 668° 669° 670° 671° 672° 673° 674° 675° 676° 677° 678° 679° 680° 681° 682° 683° 684° 685° 686° 687° 688° 689° 690° 691° 692° 693° 694° 695° 696° 697° 698° 699° 700° 701° 702° 703° 704° 705° 706° 707° 708° 709° 710° 711° 712° 713° 714° 715° 716° 717° 718° 719° 720° 721° 722° 723° 724° 725° 726° 727° 728° 729° 730° 731° 732° 733° 734° 735° 736° 737° 738° 739° 740° 741° 742° 743° 744° 745° 746° 747° 748° 749° 750° 751° 752° 753° 754° 755° 756° 757° 758° 759° 760° 761° 762° 763° 764° 765° 766° 767° 768° 769° 770° 771° 772° 773° 774° 775° 776° 777° 778° 779° 780° 781° 782° 783° 784° 785° 786° 787° 788° 789° 790° 791° 792° 793° 794° 795° 796° 797° 798° 799° 800° 801° 802° 803° 804° 805° 806° 807° 808° 809° 810° 811° 812° 813° 814° 815° 816° 817° 818° 819° 820° 821° 822° 823° 824° 825° 826° 827° 828° 829° 830° 831° 832° 833° 834° 835° 836° 837° 838° 839° 840° 841° 842° 843° 844° 845° 846° 847° 848° 849° 850° 851° 852° 853° 854° 855° 856° 857° 858° 859° 860° 861° 862° 863° 864° 865° 866° 867° 868° 869° 870° 871° 872° 873° 874° 875° 876° 877° 878° 879° 880° 881° 882° 883° 884° 885° 886° 887° 888° 889° 890° 891° 892° 893° 894° 895° 896° 897° 898° 899° 900° 901° 902° 903° 904° 905° 906° 907° 908° 909° 910° 911° 912° 913° 914° 915° 916° 917° 918° 919° 920° 921° 922° 923° 924° 925° 926° 927° 928° 929° 930° 931° 932° 933° 934° 935° 936° 937° 938° 939° 940° 941° 942° 943° 944° 945° 946° 947° 948° 949° 950° 951° 952° 953° 954° 955° 956° 957° 958° 959° 960° 961° 962° 963° 964° 965° 966° 967° 968° 969° 970° 971° 972° 973° 974° 975° 976° 977° 978° 979° 980° 981° 982° 983° 984° 985° 986° 987° 988° 989° 990° 991° 992° 993° 994° 995° 996° 997° 998° 999° 1000°

universale species quare
subiectibile est ad esse univale
Propter 1.
Propter 2.
Propter 3.
Univale a predicabile
Predicabile a subiectibile
Intra 4.
Propter 5.
Species quare est
Univale a subiectibile
Univale a predicabile
Univale a subiectibile
Univale a predicabile

Q V A E S T I O S E C U N D A
V T R V DEFINITIONES SPECIEI RECTE SINT
TRADITAE A P O R P H Y R I O .

Species ut dixi procedit de quatuor duo requirunt. 1° Genus cui subiectur
2° Individua de quibus predicata, per quod species ad genus est respectus sub:
iectibilis, respectus vero species ad individua respectus predicabilitatis.
Species igitur defini potest. 5° In ordine ad genus et sic definitur primo
a Porphyrio. Species est genus hominis sub aliquo determinata, deinde species

Species de quibus definitur
In ordine ad genus
Et sic definitur

de qua genus predicatur in Quid. 2. In ordine ad individua qua ratio est
 et sic ab eodem Porphyrio definitur. Quod est quod predicatur de pluribus. dicitur
 fore lib. numero in quaestione 2. dicitur per Porphyrio definitur
 quod. Et quibus duas predicationes alia dicitur de univ. cati qua explicatur quod
 et respectus subiectibilitatis quod in ordine ad genus alia non esse duas gen.
 de textu Porphyrii accommodatis leg. illi enim ut ex serie textus patet
 ut duas posuit. ut ergo explicatur de se dicitur. Sit.

ASSERTIO Secunda habitudine subiectibilitatis qua dicit ad genus re
 de definitur. qua sub assignato quod ponit. quod de qua genus predicatur in Quid.
 de habitudine ad univ. qua dicit ad inferiora de definitur qua pra.
 dicitur de pluribus. differens. numero in Quid. Haec assertio est communis ac separata
 quia illa est recte definitio de definitur qua bene explicat naturam rei sed
 per predicatur de definitur recte explicatur natura quod secunda de variis habitudines quod di
 ad superiora et inferiora ergo sit bona. Alioquin quod per prima de definitione
 definitur quod quatenus subiectur quod subiectione predicamentali. per secundam
 vero quatenus subiectur subiectione predicationis per tertiam denique quatenus
 est universalis et dicit ordinem ad sua inferiora de quibus predicatur Et quia
 haec habitudine est solius speciei specialissima (nam subalterna respectu inferio
 rum non habent habitudinem speciei sed generis) idcirco licet duas predicationes defini
 tiones conveniant omni speciei. Omnes enim tam subalterna quam minima
 subeuntur quod Tertia in est propria solius speciei specialissima quod sola hic non in
 speciei immutabilis respectu inferiorum et ita recte definita est. at illa respectu quod
 est immutabile dicit per differentiam numero. phare in habitudine dicitur quod a quod non in
 predicatur de differentia. Haec. quod autem solius de differentia. numero. quod illa est habitudine in quod dicitur
 a reliquis tribus habitudines. scilicet quod propria et separata. quod solius predicatur in quod a quod recte definita est.

OBJECTIONES Contra hanc definitionem. Quia aliqua objecta solius quod solius quod dicitur
 predicatur scilicet quod quod non agitur de individuis non est significata ne non in
 propter quod non recte definitur quod per predicatur de individuis. Quod quod
 de individuis non sit scilicet et in individuis principium scilicet non sola individua sed
 se in scilicet aut non sit a se in individuis principium philosophi 2 de anima. Quod
 tot intelligitur per abstracta speculativa. per abstracta autem sunt similitudines
 singularem.

OBJECTION 2. Quod non est predicatur ut habetur in 1. Top. c. 2. Ergo non
 recte definitur per predicatur. Ideo Philosophus eo loco tradit predicatur
 quod inveniunt problematibus. eorumque autem sunt propositiones univ. quod
 aut in qua quod predicatur. et singularis et ob id a Philosopho non est ibi quod
 numerata inter predicatur. non quod illa quod non sit univ. et predicabile
 sed quod per quod in qua predicatur non est univ. sed singularis ut dicitur in 1. Top. c. 2.

OBJECTION 3. Numerus non est quod alterius predicamentum quod qualitativum
 quod quod regitur in omni predicamentum Ergo non bene definitur per numerum.
 Contrary. Solum numerus differunt numero. nam numerus quod dicitur per quod quod
 luteri. soli autem numeri ut binarius ternarius et. constitutus per se numeri
 Ergo si soli numeri differunt numero. non recte definitur quod per predicatur de
 quod differens. numero cum alia predicatur de revere Platone et quod
 numerus. Ideo. licet numerus numerus idcirco secunda quod numerus sit talis
 in predicamento qualitativum ut communis scilicet a dicitur. et numerus numerativus

in ordine ad individua
 et sic ab eodem Porphyrio
 fore lib. numero in quaestione
 quod. Et quibus duas predicationes
 et respectus subiectibilitatis
 de textu Porphyrii accommodatis
 ut duas posuit. ut ergo explicatur
 de se dicitur. Sit.

per predicatur de pluribus
 per predicatur de individuis
 per predicatur de singularibus
 per predicatur de universalibus

numerus numerativus
 ut in philosophia
 quod dicitur.

est in omni

ut si omnib. predicamentis, numerus enim numeratus sunt ipsae res numeri. *numerus numeratus est in omni genere numeratus.*
 rationes, hoc autem constat ex eo quod in omni genere numeratus, ipse per se definitur per hoc nu-
 merum numeratum, non vero per numeratum. Ad confirmationem tamen probatur quod
 soli numeri id est numeri numerati afferat numero esse tria et inter se
 ga differunt per se esse, ipsam autem esse essentialem est esse numeri, et non
 ipsa numerabilia sunt numeri numerati differunt quod numero non tria essentialem
 sed accidentalem et extrinsecam, ga nimirum ratio numeri applicatur illis species
 ergo tunc facile predicari de pluribus, differens numero accidentalem, hoc est de
 istis rebus numeratis.

OBIECTIO 4^a. Individuum non est species et tamen est commune multis individuis et
 de istis potest predicari. Ergo illa definitio species convenit alio a definito. *Alia* hoc ga
 individuum ut individuum non est unale. Ergo non est species. *Alia* hoc ga natura individui
 est communis omnibus individuis. *Socrates* enim agens est individuum ac Plato ergo esse
 ubi duo enim *Socrates* est individuum Plato est individuum. *Quid* Individuum potest
 esse acceptum. *Pro* modo intentionali seu in actu signato et hoc modo dicit intentione
 individuum commune omnibus individuis rebus. eadem et univoca ratio licet accidentalem
 et de nominativum sicut intentionis convenit omnibus generibus rebus univoca licet
 accidentalem et denominativum. *Et* tamen in tertio individui subiecti species et generis
 cari de uno solo. *Aliter* modo ratio seu in actu generato et hoc modo dicit natura
 individualis rebus denominata ab intentione individui. *Individuum* intentionali
 seu in actu signato est species in actu exercito ga predicatur de hoc et de illo
 individuo intentionali acceptis ut species: *de* individuis vero rebus, predicatur
 denominativum et accidentalem et ideo talis predicatio est quanti predicabilis
 ut et duo *Socrates* est individuum Plato est individuum. *Individuum* vero rebus acci-
 ptum seu in actu exercito seu ut dicit natura individualis rebus nullo modo est male
 nec ulla non est commune multis individuis quod ex cogitatur: ga individua in omnibus
 suis individualibus differunt. Ergo maius non convenit. *Consequenter*. ga id in quo
 non differunt in eo non convenit quoniam implicat contradictionem individua convenire
 in aliqua ratione individualis communi, ga illa vero individualis communis est etiam
 individualis et non individual. *Individuum* quidem ex supposito est. non individuum
 non ga est commune multis individuis, de ista enim differt individualis est *Socrates*
 hoc individuum distinctum ab omnibus aliis, at si ratio individualis est communis mul-
 tis individuis non distinguit unum individuum ab alio ga communia non distinguunt res
 sed propria, sicut enim in communibus res convenientia in propriis differunt.

Pro hoc individuum rebus competat eadem ratio omnibus individuis ergo est commu-
 ne univoca. *Ad* hoc. convenit tamen proportionalem non vero univoca, sicut ratio per
 duo convenientia aliis et seipsum. sicut enim ratio per se non dicit natura eadem
 in per se aliis et per se seipsum nisi secundum proportionem, ita vero individua non dicit
 eadem natura individualis in *Socrate* et *Plato* sed tamen eadem proportionem, ga
 sunt *Socrates* est individuum ita *Plato* est individuum. *Quid* Individuum ergo
 est maior differens a predicato de multis secundum nomen et rationem sed de seipso.

Q V A E S T I O T E R T I A AN INDIVIDVI DEFINITIONES RECTE SINT TRADITAE A PORPHYRIO.

Individuum singulis per
 acceptum. *Individuum* rebus

Individuum in actu
 2° dicitur et in actu
 generato

Individuum rebus
 predicatur et denominatur
 et univoca est

Individuum in omnibus
 suis individualibus
 differunt.

Individuum individualis
 dicitur per se
 individuum.

Individuum non distinguit
 res per se propria

diffinitio individui
significatio
diffinitio in modo dicitur

dicitur unum individuum singulare determinatum tamen individuum signatum
dicitur illud determinate. vagum aut indeterminate. convenit ut in eo quod
dicitur eadem res sed differt in non dicitur. In fuit individuum signatum tamen
de genere de uno determinato. ita et individuum vagum. quibus fuit
nomen de multis dicitur sunt etiam individua signata de multis fuit non
et Socrates de hoc et illo fuit et

Propter Assertionem

Sic explicata assertio videtur s. ex Philo. s. ibi est c. 2. ante predicamentum
exemplum dicit quod alius s. non de de subiecto quod est dicitur non fuit
dicitur de multis et c. de subiecto circa medium dicitur tunc est differentia inter
primam et secundam substantiam quod fuit de de subiecto. prima autem non. et si indi-
viduum vagum predicatur de multis dicitur unale. ita dicitur de subiecto
et sic est fuit substantia et ex consequenti vel ex hoc vel per hoc. non fuit tamen
fuit fuit substantia apud Philo. dicitur Porphyrius: nullum plane quod sit indi-
viduum quod predicatur de multis. Mater enim inquit individuum est quod dicitur
non tamen predicatur. Propter hoc dicitur per Anale contra Porphyrius et c. m.
non fuit tamen. Et propter hoc dicitur aliquid medium inter speciem et atomum et individuum
quod est individuum. Si individuum vagum fuit individuum rationem predicatur de mul-
tis ad e. unale. vel predicatur in quod vel in quale. vel in quale quod. id est
quod tamen ga dicitur dicitur existens fuit individuum quod non est de quod dicitur
non in quale tamen ga dicitur dicitur natura quod speciat ad quod. Nec dicitur
in quale quod ga fuit est diffinitio. Nec valet quod dicitur quod dicitur
cuius in quibus modi ga dicitur plane est quod dicitur talis predicatur in quibus modi

quod vel quod fuit tamen
fuit substantia

Si dicitur dicitur per hoc
vergetur
quod est aliquid medium inter
speciem et atomum et individuum

quod tamen vel in quod
vel in quale vel in quale

existens dicitur in quale
modo

3. Si individuum vagum predicatur de multis et est unale certe in propositio fuit
fuit pro multis fuit et alia natura sed hoc est falsum. In hoc enim propositio
quod hoc est fuit et hoc est quod hoc est. Quod hoc est fuit propositio. Quod fuit
fuit pro uno determinato Ergo et. Contra: Quod hoc est fuit pro multis fuit
individuum vagum et tamen fuit pro uno et predicatur de uno tamen non fuit
de tamen de uno et fuit propter hoc Ergo. 4. Idem propter hoc fuit fuit
multa dicitur ex eo enim solo quod individuum vagum est unale ga dicitur natura

quod tamen vel in quod
vergetur
quod est aliquid medium inter
speciem et atomum et individuum

non non particulariter ex hoc quod explicat hoc fuit. In individuum quod hoc
non fuit consideratur. 5. Natura. 2. Illud est fuit et non fuit in particulari
3. In natura individuum id est quod fuit natura propria fuit fuit
quod duo genera fuit natura. In natura fuit et quod fuit compositum multis
non solo fuit et fuit Plato habeat natura humana et non fuit existens
particulari et etia communis multis ga fuit et individuum humanum habeat natura
humanam ita etia habeat non particulari existens et hoc convenit omnia individua.
fuit non est particulare et particulare multis et ideo non est unale nec etia
guardabile nisi de uno tamen. Ex hoc enim primo dicitur dicitur fuit
fuit enim dicitur tamen natura. fuit dicitur et individuum vagum non alius fuit dicitur
natura humana non singula fuit dicitur fuit sed et modo particulari existens
tertia non fuit individuum signatum et determinatum non quibus modi est fuit
Plato. et fuit Ergo dicitur: quod fuit fuit et unale ga dicitur natura
quod convenit multis ita etia individuum vagum ga dicitur natura et medium
particulari existens quod duo convenit multis. Sed non hoc fuit dicitur
propter quod assertio nostra. ga si hoc aliquid valet effectus plane et
individuum determinatum est unale quod est falsum et non fuit dicitur
de quella fuit. ga fuit dicitur: dicitur modum particulari existens et unale
et convenit omnia individuis. et non etia principium individuationis fuit in
determinatum fuit.

Post translationē de rē agē Porphyriū de diffā prius quā de Proprio hī
ga diffā predicatē in quāle essētiāle, propriū vō in quāle accidētāle, ut aut
prius trāclāda essētiālia quā accidētālia hī ga diffā constituit spem
Propriū vō cōfegit hī ga Propriū oritur a diffā et hēc ē pīncipiū illū

84.
quāle prius agē
diffā quā Propriū.
Tunc iungit dā

O V A S T I O P R I M A

Utrum diuisiones diffā recte traditae sint a Porphyrio.

Quia tradit Porphy: diffā diuisiōes 1. diffā alia Communis, alia Propria alia
Propriissima. 2. diffā alia facit alterū id ē accidētū diuersū alia facit a:
liud id ē essētiāliū diuersū. 3. diffā alia separabilē alia inseparabilē. 4.
diffā alia p se alia p accidētē. 5. quā ē diuisio diffā in duo eig officia. Diffā
et diuidit gēnē et constituit spem.
Hec quinq diffā diuisiōes recte sūt traditae a Porphy. Et de pīma gōc patet
ga diffā ē ferēdū quā aliqd ab alio differre dī sed triplē cōspicit vne ab alio
differre nimirū vel p essētiālia vel sō ab Equo p rationalitātē Et hēc ē
diffā propriissima vel p accidētia propria et inseparabilia ut sō ab Equo
p risibilitātē et hēc ē diffā propria vel deniq p accidētia cōmuna
et separabilia ut Socrates a Alabō p deūlationē et rēssionē d hēc
ē diffā cōmune Ergo recte diuidit diffā in tria illa mēbra sēc diffā
Cōmunē Propriā et Propriissimā Et sēcā diuisiōe quā potiq videtū maior
explicatio pīma v sēmitē ab essētiā patet ga vō dī differe id quod ē
in se. Sūc aut sūt vel essētiālia vel accidētālia Essētiālia faciūt aliud
accidētālia faciūt alterū Ergo diffā recte diuiditū in accidētālia quā
cēt alterū cuiusmodi sūt cōmune et propria, et essētiālia quā facultatiō
cuiusmodi ē propriissima. Et tēcia diuisiōe quā ē a cōmū vō cū subiecto
Protr. dīa reuera vō differt ab aliis p quādā, quā nō sūt reuēso cōmū.
Ita cū illa sed separabilia ut ē diffā cōmune, et differt etiā p quādā quā
sūt inseparabilia et indissolubilia ut ē diffā propria et propriissima.
Et quarta diuisiōe quā potiq ē subdiuisiō inseparabilē patet ga diffā
inseparabilē recte diuiditū in cā quā ē p se et pōnita in dēsignitē cūcūq
ē diffā et tāt ē propriissima, et in cā quā ē p accidētē et nō pōnita in dēsigni:
tētiōe quāt ē propria. De quinta deniq quā ē subdiuisiō diffā p se pōn
Protr. ga diffā p se pōn propriissima Et duos actus p sūt diuidere gēnē
et constitūere spem quare secūdū illō recte diuisiōi pot ut etiā patet
Nota In pīma diuisiōe quā pīma quā et magis asurgatā ē diffā
cōmune intelligi oā accidētē separabilē. Sed propria dē accidētē inseparā:
bile quā sūt propria pīma sūc nō. Sed maxime vō propria seu propriissima
diffā essētiālia. Illū hīq aut ē dīsignitē inter hēc diffā recte In pā dī
munis nec ē essētiālia nec inseparabilē. Propriissima ē essētiālia et inse:
parabilē. Propria accidētālia sed inseparabilē. 2. Cōmune et propria
faciūt alterū id ē accidētū diuersū. Propriissima aliud id ē essētiālia
diuersū. 3 Propriissima facit vni pīdicabile id ē diffā alia vō se:
cūcū tota sūt latitudine nō faciūt aliqd pīdicabile nā diffā cō:
munis mīq late patet quā pīdicabile accidētē hēc enim, cōtinet etiā
aliqua accidētia cōmuna quā nō cōtinet sūb diffā cōmuni eo quod hēc
sūb cōpīdat accidētia separabilia illa aut sūt inseparabilia ut eicūq

pīma diuisiōe pōn
Tūc vni ab alio differt
vel pōn essētiālia
vel pōn accidētia pīma
vel pīma cōmune

secūda diuisiōe pōn
Sūc dī differe id quod ē
in se. Sūc aut sūt
vel essētiālia vel
accidētālia

tercia diuisiōe pōn
Tūc reuera vō differt
ab aliis p quādā,
quā nō sūt reuēso cōmū.

quarta diuisiōe pōn
Tūc pīma quā et magis
asurgatā ē diffā
cōmune intelligi oā
accidētē separabilē.

quinta diuisiōe pōn
Tūc illū hīq aut ē
dīsignitē inter hēc
diffā recte In pā dī

diffā cōmune et
propria faciūt alterū
id ē accidētū diuersū.
Propriissima aliud id ē
essētiālia diuersū.

diffā cōmune et
propria faciūt alterū
id ē accidētū diuersū.
Propriissima aliud id ē
essētiālia diuersū.

diffā cōmune et
propria faciūt alterū
id ē accidētū diuersū.
Propriissima aliud id ē
essētiālia diuersū.

Ala finitio digna ratione.

1. *Quercus agrifolia* (L.) Fx.
 2. *Q. macrocarpa* (L.) Fx.

HAEDERIGIUS A PORPHYRIO.

Παρακαλώ εὐχρηστική

1871

1. in de finib.
 conseruaua iuridicor
 neque dicit ad ptem

[illegible]

obicietur, sexta aut secundo intentione id est ut substantia
 quae secunda intentione a qua redditur predicabilis de pluribus differentiis. Item
 potest de finiri et sic habet rationem essentiae. Est enim differentia una ex generis universalis
 est ita intelligenda ut oēs diuisiones et definitiones in hac et superiori questione
 attineant. In illis in id quod diuiditur et definitur prima intentio est res abstracta
 quae dicitur differentia non secundum suam formalitatem realem sed secundum formalitatem secundae intentionis
 secundae est substantia secundae intentionis quae oēs definitur alia entia.

QVÆSTIO TERTIA.
QVOMODO COMPARETVR DIFFRA CŪ GNE
ET DIFFRA SVPERIORES CŪ DIFFERETIS INFE

Differētia in primis comparari cū pnc. deit cū differētiis superioris. pntia
cū ipso deitū cū iis qd bñs predicari pōt, priora duo in hac quæstione expedi:
unt ratione in sequētib.

Diffra ergo comparata cum se pot recte designari ad id quo genere dividit in
speciem ac. autem ad hunc dividit in rationalem, ad hunc per irrationalem. Stabit ergo
se diffra respectu quibus non dividit ad divisa sit non facit divisa per contractionem
generis in ea sit comune multis speciebus, du contractionem per diffra sit proprium
speciei, et divisa sunt per alia per. et. natura autem contractionem per naturaliter
hunc dividit a natura autem, contractionem per rationalitate ad hunc. Unde collige
primo naturam genericam a parte rei non esse naturam, quia a parte rei est contra:
dicta ad speciem, et divisa, quod si divisa est, non est una eademque in multis sed diversa
in diversis ac proinde non est naturalis. 2. Diffra non esse se habere eodem modo ad
genus, sicut se habet forma ad materiam, non habet similitudo sit in uno, quia quod
sunt forma determinat et accedat materiam in diversis.

Exemplis: \bar{c} in dissimilitudo in alia materia, ita differa determinat et adiect
na exhibens quodammodo appetit nata, et ad ea sic determinat et differ
cotraht intrinsecas sui generis & identitate non s. in formatione, idcirco qm
differat et ad facti ad illo una simpliciter intentione nascitur et alia dissim
litudinis non naturae sed in

[illegible]

Ad diff. diuides genus sit officiali. *Pr.* Ratio difficultatis est quia si non est officialis
erit accidentalis. at diff. officialis est quia si non est officialis
Præ. Diff. diuides genus non est officialis. *Pr.* Ratio est quia si non est officialis
erit accidentalis.

Proo. Omne diuides genus in 2. qm. essential. Probr. 1. si ex dictis cōsequi
quasi: 7. ubi probauit genus nō continere ac de diffm diuidētē, ac si ea est
de ista pte cōtineret. Nec ac de et rediret ad illa difficultatibz pgtā
ut ga. Soluti: hic expresse asserit genus nō continere ac de diffm diuidē
at si cōtineret essential, ac de cōtineret. 2. Quia genus ē commune multis
spētibz, dīffmō ē omnis tātibz spēi. Ergo nō ē essential. 3. Quia cōtinentibz
nō ē de essētia cōtracti, cōtractibz enī dīffmōne cōtracta cōtinentia obgati
supradictz illi. sed dīffmō cōtractū genus. Ergo nō ē de ista pte.
Ad rationē difficultatis, hīcō. Qm. essētia

alteri sume de accidentale pro quod e extra form rei sicut veni accidit
suo se beat se p modu accidentis. Rationalitas Ergo licet sit essentialis
sed e in accidentalis actus, accidit enim actus ad ratione vel irrationale

hinc etiam colligitur solutio illius dubitationis: genus prædictum sed de diffā.
gradatū n. e. se de diffā materialit accepta nō vō format, qā nō habet pñā.
yogo nō pñā nō est diffā nō format nō est diffā, hoc aut e. nō pñā nō est diffā qā genus nō e
de qsa diffā.

Q V A E S T I O Q V A R T A. Q V O M O D O C O P A R E T V R D I F F E R E N T I A C Ū S P E.

Diffa coparata eū spē, habet duo officia. Vm ē cōstituere spēm, alterē dīcī:
quere eā ab aliis. Quatenus cōstituere, desinitur ad id quo spēs abidat ā quē, seu
id quo spēs excedit suū genus. Stabit ergo se diffā ad spēm sicut cōstituēs
cōstituē ad cōstituē. Cōstituē aut diffā spēm nō extrinsec. et effectiue quō spēs cōstituē
effectiue pōtēdo illū, sed intrinsec. et formati dādo ratiōā nō partē extrinsec.
spēm. Porro diffā cōstitutiva ē duplex. Vna genericā, altera spēcificā, genericā cō-
stituē genus ut sensibile aīal, nā quā subalterna sūt etiā spēs, spēcificā spēm
nō sicut ut rationale hōmē. Quatenus quō diffā dīstīnguit spēm ab aliis aliā dī-
stīnguit. Et aut eadē diffā quā cōstituē rē dīstīnguit, sīdō cōstituēdo dī-
stīnguit, solū ergo dīcēsa cōsiderandū dīstīnguit rē diffā.
His pōsitib. pōtēdo ē sūt aliquā difficultatē hūc pōtēdo. Prima difficultas
Nā oēs diffā extrīnsec. tā genericā quā spēcificā sūt pōtēdo.
Nota pro se se difficultatis mōdo. Simplicitate pōtēdo cōpositiōm
sicut ergo cōpositiō ē duplex. Alia Physica ex materia et forma n. e. hōm
ex corpore et aīa, altera metaphysica ex duobus gradibus extrīnsec. gradū sūt
determinabili et determinate, seu ex actu et pōtētia, quē et diffā ut cōtēdo
hōm, ex rationalitate et animalitate. ita simplicitas ē etiā duplex. Alia Physica
quā excludit cōpositiōē Physicā quāt ē m. Angēlo q nō cōposita ex mātā et forma
Alia metaphysica quā excludit cōpositiōē metaphysicā quāt ē m. hōm q cōposita
simpliciter. Cōpositiō Physica cū sit maior cōpositiō mcludit nō cōpositiōē
metaphysicā quā minore quare quāvis sūt cōposita Physica ex mātā et forma
sūt etiā cōposita metaphysica ex quē et diffā, nō aut cōverso, nā Angēlo ē cō-
posita metaphysica ex quē et diffā, nō aut Physica ex mātā et forma. Simp-
licitas aut metaphysica ē cōtra cū sit maior simplicitas mcludit nō simp-
licitas Physica quā minore. Itā quā sūt simplicitas metaphysica sūt etiā sim-
plicitas Physica ut hōm q ē simplex metaphysica, ac pōtēdo etiā Physica, nō
pōtēdo cōtēdo sūt cōposita metaphysica sūt cōposita ex quā et extrīnsec. aliqua nō
sūt rōs materiales sūt cōposita etiā Physica ex mātā et forma, aliqua nō
quā sūt simplicitas Physica sūt etiā simplicitas metaphysica Angēlo ē simplex Phy-
sica nō metaphysica. Hoc ergo pōtēdo difficultas ē. An diffā extrīnsec. tā
genericā quā spēcificā sūt simplices simplices, id ē simplices metaphysica
simplicitate excludēdo cōm cōpositiōē quō pōtēdo, si oēs sūt simplices erit
una quēq. ex eis una simplex entitas excludēdo cōm cōpositiōē.
Et quidē quō ad genericas diffās attinet cōmēdo ē Philosophum scētia
eas ē simplices simplices qā dāt unū tān gradū extrīnsec. nō pōtēdo rē.
Alē. Quē etiā cōtēdo. Quia nō ratiōā sūt cōposita ex plurib. diffā.
et cōm supra dīxi, diffā superiores nō cōducūt m mīnoriō, nō cōpōnūt ex

nam duo officia.

quatenus cōstituere

quā nō pñā nō est

quō et de diffā nō format

spēm cōstituē ad dīcī

genus ut sensibile aīal

spēm nō sicut ut rationale

hōmē. Quatenus quō diffā

dīstīnguit spēm ab aliis

et cōtēdo dīstīnguit

rē diffā.

His pōsitib. pōtēdo ē sūt

aliquā difficultatē hūc

pōtēdo. Prima difficultas

Nā oēs diffā extrīnsec.

tā genericā quā spēcificā

sūt pōtēdo.

Nota pro se se difficultatis

mōdo. Simplicitate pōtēdo

cōpositiōm sicut ergo

cōpositiō ē duplex.

Alia Physica ex materia

et forma n. e. hōm ex

corpore et aīa, altera

metaphysica ex duobus

gradibus extrīnsec.

gradū sūt determinabili

et determinate, seu ex

actu et pōtētia, quē et

diffā ut cōtēdo hōm,

ex rationalitate et

animalitate. ita simplici-

tas ē etiā duplex. Alia

Physica quā excludit

cōpositiōē Physicā quāt

ē m. Angēlo q nō cō-

posita ex mātā et forma

Alia metaphysica quā

excludit cōpositiōē

metaphysicā quāt ē m.

hōm q cōposita simplici-

ter. Cōpositiō Physica

cū sit maior cōpositiō

mcludit nō cōpositiōē

metaphysicā quā minore

quare quāvis sūt cō-

posita Physica ex mātā

et forma sūt etiā cō-

posita metaphysica ex

quē et diffā, nō aut

cōverso, nā Angēlo ē cō-

posita metaphysica ex

qd fundamētū ratiōis scilicet qd o diffra specifice cū sint ignotissimae & diffra
 genericas ut pote notione et quas in plurib. terminis a nob. necesse dgeri.
 Sedo iut. ga Ergo hoc sit ut plurimū. Sed Aristoteles et Porphyrius volū differas
 specificas constitui ex cōiunctis plurib. genericarū, nō quod nō sint diffra spe-
 cificae simplices in reb. sed quod illae nō latet. Ad qd quod d. rationalitate nō
 cōueniē ē cū apperit sive id dicitur sicut Porphyrius. ex propria scilicet tertia sicut ut
 cōueniē ē ex scitētia Platonica falsū ē. vado em dicit diffra cū o.
 quatiōis ministerio, quod nō ē in seget. ut ex praesentē docet s. p. om. g.
 calkris hēterar. et s. p. om. i. par. gr. s. art. 3 Et qd quod iut Porphyrius
 seferit in re vere dari diffra simplices specificas licet ignotas nō
 patet, tū ex eius libro de interrogatiōib. et responsiōib. Ambilexi quod
 simpliciū ē de substa. tū ex ordine capite hāre s. p. om. art. cū ait sepe
 diffra in plurib. speib. cōiūcti, ita p. sepe diffra de plurib. speib. dicit manifeste
 ste mut. posse etiā inueniri nō in plurib. speib. nā qd dicit sepe aliqd adde.
 nre admittit certe aliqd aliqd accide. ut nō dicit notauit Porphyrius.

videtur diffra genericae
 scilicet ex dicitur. sed pluri
 notatur ut
 dicitur specificae nō latet

quod Porphyrius dicitur de
 re diffra simplices specificas
 cōiūcti in re vere

Secunda difficultas. An diffra constitutae sit etiā distinguē et cō-
 pdeo affirmative. quia oīs diffra constitutae dat tale determinatū ē, at nō ē
 hoc quod habet tale determinatū ē, distinguitur ab oīs aliis quae tale ē
 nō habet Ergo oīs diffra constitutae ē etiā distinguē. Quod vō oīs diffra distinguē
 sit etiā constitutae Propter. qd diffra in tā hū distinguē nō in quā tū dat illi
 aliqd tale determinatū ē quod distinguē, si nō in tal. vō habeat nō se p. quod
 distinguē debeat nō potest distinguē. Ergo diffra nō pot. ē distinguē nisi
 sit constitutae vā in aliquo esse.

sicut diffra constitutae ē
 distinguē.

nō dicitur distinguē
 nō s. nō dicitur.

Dices. Etiā accidētia et propria passioēs distinguē unā rē ab alia cū
 in illa nō constitutae p. rēibile nō tū diffra ab oīs speib. creatis. Sedo.
 qd accidētia nō distinguē tur accidētali et p. dicitur atq. ita constitutae.
 ita melius accidētali p. distinguē accidētales vō p. primario distinguē et
 constitutae in suo esse substantiali.

quod dicitur p. propria
 distinguē.

nō dicitur distinguē
 nō s. nō dicitur.

Nota ex Philo. 10 alib. text. 12. et 15. textus illa proprie differe
 quia cū in alio cōueniat in alio discrepat quales sūt oīs speib. quae in gne
 cōueniūt, differētiis vō differūt. Quae vō in nullo cōueniūt ea dicuntur ēē
 diuersa nō differētia, talia sūt summa quae sit p. om. diuersa et in nullo
 cōueniūt, tales etiā sūt diffra essētiāles quae se ipsas distinguēte nō p. alios
 diffra qd se totis sūt diuersae.

Tertia difficultas. An diffra essētiāles possint ēē negativa. Sedo
 Cū Philo. i. de parti. c. 7. nō possit, qd diffra cū constitutae q. sam rei dat
 aliquod ēē rei, at negatio nō sit rō. nō dat ēē, sed potius nō ēē. Ergo
 nulla negatio statui pot. pro diffra essētiāli rei. Cūq. p. nō ēē nō
 pot. constitutae spei. Entis p. illa regulā. Quia s. om. generā et nō subal.
 ternatū positōrā diuersae sūt spei et diffra. at nō et nō ēē sūt diuer.
 si quā Ergo. Quareq. est, nō s. sepe uti differētiis negativis loco posi.
 tiuā. negatio nō cōuenit rei p. p. aliquid positīuū quod cū nō latet
 describim. Aliud a posteriori p. negationē et sic p. irrationalitātē in tali.
 finis diffra quādā positīuā bñti. ad quā seget ē negatio rationalitātis

sicut dicitur p. statui pot.
 nō dicitur distinguē rei.

tunc dicitur p. negatio
 nō p. p. p. p.

CAPVT QVINTVM DE P R O P R I O .

In priori capitis parte ponit Porphyrius quatuor modos seu acceptiones proprii
In posteriori effigit quarta acceptione quod e quod conuenit soli, et hoc etiam hoc nunciat

DISPUTATIO QVINTA DE P R O P R I O .

Quatuor modi de Proprio
De Proprio priusquam de Accidēte agitur ē. hūc gā cū Propriū necessō et mediate
fluat ab ejsa debeat statim post multa speculatio ad ejsa trahant, nōxi
me post dīssm cuius ē et eluci effectus. hūc gā propriū predicat p se de se
subiecto et aliqñ cū nos latrat dīssm vīmer proprio illam loco, hūc de nō
ga cū propriū dicat multo modis, et nō Proprio late sūto cōtineat etiam accidē
Idē dīssm cōtineat quā dī prius fuit de Proprio quā de Accidēte cōueni

Q V A E S T I O P R I M A An bene diuidat Porphyrius Propriū ubi etiam an bene definiatur Proprium quarto modo ab eo. ex Aristote

Propriū quatuor modis dicit solus Cideos in quatuor, quā diuidit a Porphy
1. Quod spēs conuenit et cū eīg mīdiūdo sed nō soli spēs ut cū bīpēd et hoc dīssm
respetuū nō cū cōparatō ad alia quā nō hnt duos pēdēs, propriū sē cū bīpēd
2. Quod soli spēs nō cū eīg mīdiūdo conuenit ut cū hūmānitāt quod conuenit hū
sed nō cū hū. 3. Quod soli spēs, cū eīg mīdiūdo conuenit sed nō sēp ut Camē
quod conuenit hū et cū hū solū nō sēp dicit. 4. Quod soli spēs cū eīg mīdiūdo
et sēp cōpetat, ut hū cū rīpēdē glōbīlē dīssm sūm dīssm nātūm et cū hoc
absolutē dī Propriū. Ex hoc aut quod aliqd soli spēs et cū eīg mīdiūdo et
sēp cōpetat sēgta 5. quod cōpetat illi necessō, si nō necessō. Inpō pōssēt
aliqd nō cōpetere et hūc nō sēp cū cōpetere, 2. Quod cōpetat cōuenit ut
si n. soli cū sēg Inpō cōuenit, nā nōg accidēs pōtērit accipi sine subiecto
nō sēp uicī sine accidēte. 3. Quod manet et fluat ab ejsa subiecto, quod
nō soli cū et sēp cōpetat id nō accidit nisi gā nō aliqua causa nō illi soli subiecto
p quā illi soli et sēp cōpetat, qñ sūt nō sēp ad subiectū.
In lōg. 5. Soli. c. 2. Quod tālū ponit modis proprii 5. 1. quod aliqd dīssm
propriū ut cū rīpēdē. 2. Quod aliqd dīssm propriū nō sīssm sed relatiue ad
aliqd ut cū bīpēs. 3. Quod aut duos tālū ponat proprii. 4. Quod Propriū
aut quatuor sibi nō cōtradīnt. gā quatuor modi Proprii ponit a Porphyrio
cōtīnēte sūo illis duob. Inpō: 1. quod dīssm. 2. quod dīssm. 3. quod dīssm. 4. quod dīssm.
Porphyrio Propriū quarto modo quod inter hūc acceptiōes Proprii ponit sūo dīssm.
Inpō a Porphyrio: cū id quod soli cū et sēp accidit. Quālib n. aliqd sūo hūc
nō cū dīssm, sed mēbrū sūo mēbrū dīssm. aut hūc et nō dīssm

Nota. Propria res per alia est quae certi aliquod subiectum consequitur et ea co-
nsequatur ut visibile est et rationale. Sed et alia, figura corpus etc. Alia
quae non consequitur uni certum tantum subiectum sed hinc non dicitur subiectum a quibus
dicitur ut lux quae oritur et a sole et ab igne et a nitida, et a quacunque patrida
et ab oculo felis. quae certum non est gradum substantiale commune ad quod sequatur
lux nisi quod videtur fingere, nam quod lux in sole sequatur gradum specificum solis
nihil patet, quia sol nullum aliud habet accidens specificum nisi lux et cum ergo gra-
dus specificus solis non sit communis rebus sublunariis. sequitur ut lux non consequatur
ad uni certum gradum substantiale sed ad diversos in diversis rebus. Similiter et ca:
lida dicitur frigida et ad naturam ignis et ad naturam luminis et ad naturam
vini piperis, et aliorum aromatum et barbarum calefacientium. Neque hoc mirum
poterit uni et idem accidens omni a diversis subiectis. Porro data etiam multa
accidentia quae a nullo subiecto oriuntur sed ex his quae et ex aliis duobus
subiectis ut spiritus intentionales tam sensibiles quam intellectuales quae nullius
subiecti sunt propriae sed extrinsece productae ab aliis. Ita habitus in-
tellectus et voluntatis et non oriuntur ab ullo subiecto sed extrinsece productae
per actus ipsos intellectus et voluntatis. Quaedam etiam accidentia a nullo gra-
du extrinsece subiecti oriuntur sed ex varia admixtione proveniunt ut colores
dolors saporis. Et igitur enim et erroribus eodem hinc gradus extrinsece
non tam eundem coloris, color ergo non sequitur gradum extrinsece ac per consequens
non est aliquis gradus tantum proprius subiecti.
Ex his difficultatibus colligitur solutio multarum questionum, atque etiam proposita in
breve huius quaestiois.

Prima quaestio est. An omnis natura habeat aliquam proprietatem quae ipsa natura
habet omnem naturam habere aliquam proprietatem solum Naturae suae: non vero omnem na-
turam habere proprietatem physicam id est proprietates tales quae sunt accidentia
ut est et non gradus habet suas proprietates, vnde vnde, bonum, deinde in generalibus
similibus non substantia, qualitatis, quantitatis et magnitudinis assignat. Patet pro-
prietates ut est progressiva, accidentia vnde ita in specie in similibus, sed
non est in similitudine similitudinis. Ad hoc in individuis non habentes ut
ut hinc similitudine et neque desunt proprietates quaedam individuales vnde quae
vnde, quodlibet est forma aliquam vnde attractiva formae, id est in quae accide-
ntia potest considerari, nam coloris in quae vnde, proprium est movere vnde dicitur per
non congregare, caloris vnde rarefacere, frigoris condensare. In ratione
quatenus est tale ens habet tales ens, quatenus ens habet proprietates entis
at illae habitudines sunt proprietates ut albi ut se habet ad rubeum dicitur per
vnde quatenus ut se habet ad rubeum habet contrarium. Sed pars patet quod
non omnis natura habet proprietates physicas nam patet, quia solus substantia est
habere accidentia hoc modo, sola substantia a subiecto accidentia. In illis
philosophorum promissum secundum hoc non est accidentia, accidentia per se
habent proprietates accidentis. Item est quod accidentia oriuntur a substantia
omne est accidentis

intelligitur sit log de proprio no quocumq; sed maxime proprio, quale e propria
Sed o collige. No solu proprie quarto no conueni sub proprio ut e quarta pro
nabile. Ratio e qd conuenit etia alia qd conuenit a subiecto et no soli illi inquit
ut sit proprie dicta.

Tercio collige. De accidens quod unat; sagte aliqua qd e proprie Probr.
quia quod unat; copat; toti spci, necesse copat; et habet suam nature et pmi;
in illa spe proprie quod illi conueniat, et de quod conuenit ab aliqua spe e proprie b; sit
sit proprie nunc et igni, nigredo proprie corui, qd ca corui ex natura sua
exponat nigredine qd exponit tale mixtionem ad qua sagte nigredo qua
q; nuset no auedine.

Quarto collige. Quo ergo lo Porphy: qua alii Porphytici nigredine corui reponit
in accidente ut e quinta predicabile. Sed o collige. Cui spectat ad utrumq;
predicabile id e ad proprium et ad accidens qd diuersa vna na qualitas necessaria e
spectat ad proprium, quatenus conuenit ad accidens. In nigredine n. corui duo spectare
possumus. 1. Conuenientia 2. Existencia. Quod ad conuenientia necesse conuenit corui qd
natura corui necesse exponit nigredine siue illa nigredo accu nst siue no nst,
quod ex ipso eo e conuenit qd pot aliqua se habere ratione, separari a corui e de
fieri sub solo existit corui alii. Quia una etia sunt calor quod conuenit necesse
e in igne quod existit eo pot aliquid no e, ut e calor ignis ad aqua frigido reposita
nec ad conuenientia regner existit ea qd hinc ut. At absente ab existit corui
nec e, visibile. Si enim conuenit ea no nst, tu qd conuenientia spectat; tunc nst
qd n. unat; ex sua natura essentiali existit alteri nec una d; educunt alteri, siue existat
siue no existat qd habet rationem sufficientem aut conueniat illi licet no habeat nati;
one sufficientem aut existat a se in illo et hoc e quod conueniat Porphy dicit
accidens nst; aptitudinali necesse conuenit subiecto, nst; eo ad actualis existit
conuenit. Ex quo dicitur patet no regnare aliquas proprietates separari posse
quod ad actualis existit a subiectis que sunt calor separatur ab igne sunt
frigus ab aqua, sic etia a quantitate separatur ab igne sunt
actuat existit in loco. Collige qd licet talia accidentia existat quod modo
conuenit in conuenit necessario conuenit n. no e existencia, sed debet n. nst;
et conuenientia predicat; ad subiecti dicit conuenit n. nst; calid; ad subiecto secundum
suas rationes formales existit eo formalis existit ratione formalitatis nst; eo e conuenit
Collige. Si proprie quod accidens conuenit n. nst; accidens ergo nst; eo e conuenit
siue ea sit a nob; supra d; duo accidens ut ad proprium fuerit duplici accipi pot
1. In conuenit pro eo quod accidens ut e extra essentia rei siue accidens
necesse siue conuenit et sit proprio e accidens 2. In particulari ut acci
dens constituit quanta predicabile et sic accidens e solu id quod conuenit et no
necesse nst; rei.

Et ex his clare constat no solu resolutio proposita in titulo questionis sed
etia plura aliani, ad questionem n. posita dicendum e no solu proprie qd no
constituent quanta predicabile sed et illud accidens quod fuit ab essentia subiecti
siue nst; eo nst; siue no, ut latius dicitur e supra.

Quarto. Si proprie primo nst; spei accidens eo primo n. diuidit. Porphy;
capite de comitatib; que sagatur ab Aristoteli inter alia d; fuit proprie
et accidens hac etia assignat quod proprie primo n. spei et vna spei
n. diuidit et vocatur e nst; qd e nst; accidens eo e contra primo
n. diuidit et vna n. diuidit corui spei ut eo e grammaticus qd nst; eo
e grammaticus quod etia assignat Porphy o. d. e nst; etia. Ratio bonie
qd proprie onte ab essentia spei ergo primo conuenit spei et qd conuenit

indivisiis. Quod et proprium venit indivisibile secundario: accidentia vero autem non
oriatur ab illa specie sed consequenter insit hic conveniunt soli quod existit, non existit
autem nisi in indivisibilibus. Quia primo conveniunt indivisibilibus secundario autem proprie et sic
prius est socratem esse grammaticum quam hominem.

Dices Aristoteles est de substantia autem omnia accidentia primo esse primis substantiis
et de eis primo dici, ut prima substantie sunt individua. Ergo omnia accidentia capi-
pria quod communia primo insit indivisibilibus, loquitur. Philo. ibi de obiectis accidentibus
unatam de contingentibus quod necessariis ut patet. Sed eo subiecti accidentis est
duplex. Nam substantie determinatio cuius et ratio cuius conveniunt alteri subiecti
existentie cui et ratione cuius existit. Philo. ibi loquitur de subiecto mixtione
omnium in accidentia tamen propria quod communia primo existit primis substantiis
propria vero accidentia et conveniunt primo insit speciebus et mixtione primo indivi-

Q. V. A. E. S. T. I. O. T. E. R. T. I. A. UTRUM PROPRIUM SIT UNIVERSALE ET QUOMODO DO UT SIC DEFINIATUR.

Huius questionis responsio patet ex dictis superius de unalitate diffini. Quod unalitate
in proprio esse non dicere debemus quod supra dicimus de unalitate diffini, pro-
prium in comparatione primo ad speciem quod essentialiter respicit. Item ex eis quod profluit
quod et ratione speciei de proprio ut visibile respicit hominem. 2. Comparatur ad substantiam:
omnino ut visibile ad socratem et Platone. 3. Sed per inferiora ut visibile ad
hominem et illud visibile. Proprium ergo quatuor de de specie non est unale saltem formale
sed virtualiter et aequaliter quod ut sit id de multis. Quatenus autem de de suis in-
ferioribus. Est quod unale sed non distinetur a specie quod habet se per modum speciei ad sua
inferiora et de illis ut de individuis suis predicatur in 2. Invenit ut sit
unale quatenus de de subiectis speciei quod non de de specie consequens est ut et dicatur
de eis de quibus de specie. Hec autem ratio spectatur est formale unale quod ut sit
respicit multa et predicatur de multis. Est etiam unale distinetur a multis ob
quod habet predicationem ubi propria et nulli alteri conveniunt, de in de illis acci-
dentibus essentialia et accidentalia. Quotiens ponitur predicari de pluribus in quod
proprium conveniunt cum aliis unalibus. additur in quod ad diffiniendum quod et speciem
quod predicatur in 2. additur accidentale ad diffiniendum diffiniendum quod predicatur
in quod essentiali. Quod additur tamen necessario ad diffiniendum accidentibus quod colligit
predicatur non pro necessario.

Dices. Nullum proprium est unale, proprium in unale multis conveniunt.
Sed eo quod est proprium uni individuo non potest de unale ut argueretur probat
sed quod est proprium uni unale et communi bene potest de unale quod ipso
quod unale conveniunt, conveniunt etiam et illis de quibus illud unale de. Quod de Pro-
prium respectu speciei est proprium, sed respectu subiecti speciei est commune.
Porro. Cum proprium sit duplex. Nam generative alterum significat, illud pro-
dicatur de pluribus. differens specie, hoc de pluribus. differens numero utriusque in quod
accidentale et necessario. Hec ratio de Proprio. **S. E. C. T. U. M.**

CAPUT QUINTUM

DE ACCIDENTE

In primo capitulo parva ponit Porphyrius una definitionem et una divisionem accidentis. In posteriori quoque duas alias definitiones.

DISPUTATIO SEXTA DE ACCIDENTE

Quod de accidente ultimo predicabili dici possit partim patet ex praecedenti definitione de proprio partim ex his quae hic reparantur de illo dicemus.

QVAESTIO PRIMAE QUID SIT ET QUOMODO DEFINIATUR ACCIDENS UT COM- STITUIT QUANTVM PREDICABILE.

Pro solutione quaestionis nota 1° Accidentes ut patet ex 7° articulo: 75 multis modis accipi sed praecipue tribus, nam omnis illis duobus modis quos Philo-
sophus ait de his quae fortuito et necessario accidunt. Primo accipitur ac-
ciden- sicut eo quod non est subiecta quo facto ponitur in diuisione in noua predicabilia
accidentia et tunc tunc comprehendit accidentia omnia in propria quae conueniunt atque
ad hoc non constituit distinctionem predicabile a proprio. 2° Pro quouis attributo
accidentis quod non quod ad essentiam sui sive fiat ab illa sive non et hoc etiam
habetur articulo 7° comprehendit nomine accidentis proprium quantum predicabile.
Et sic uult Porphyrius: et de proprio accidentis nomine cum explicat ut illa quae
habetur quia proprium dicitur proprium est quod aliquid quod accidit. 3° Accipitur
pro attributo accidentis quod nec pertinet ad essentiam sui nec ad ordinem naturae
sed aliquid de aduenit quo facto albedo dicitur accidens bonis non vero visibilitas
quia licet neutrum sit de essentia bonis, visibilitas tamen profertur ab essentia bonis non vero albedo
Et hoc tertio modo accipitur hic accidentis ut distinguitur hic a proprio et constituitur
ut quidem predicabile.

Nullus modus accipitur
accidentis.

Nota 2° Accidentes tertio modo sumpti, considerari posse 3° in ordine ad suam inferiorem
et color in ordine ad albedinem et nigredinem, albedo in ordine ad bonum et illa albe-
dine. 2° quatenus de illis predicatur et illis inest. 2° In ordine ad subiectum
quod affert et denominat et cui contingenter adheret, ut albedo respicitur hanc
ut latet. 3° Accidentes primo modo sumpti est quod unale, sed non unalitate acci-
dentis, sed unalitate generis cuius est species. Sicut species, ut color respicitur albedinibus
nigredinibus, species autem, ut albedo, respicitur bonis et illius albedinis, nam et color
dicitur de albedine et nigredine, ut de specie in quod, et albedo de hac et illa albedine
et de differenciis. Item in quod, de differenciis generis et species accidentis. Sed o-
mnino est unale distinctionem a reliquis, et constituit hoc predicabile et definitionem
in quod predicatur de pluribus, in quod conuenit accidentis cum aliis unalibus
ponitur, quod predicatur de pluribus, in quod conuenit accidentis cum aliis unalibus
loco differendi ponitur reliquae particulae, nam predicari in quod, differt a quod
et species, et predicari accidentis a differendi, et contingenter a proprio, quod pro-
dicatur accidentis quod sed necessario. Et hoc definitio accidentis colligi potest
ex his quae traduntur a Porphyrio et Aristotele: et sequenti quaestione explicabuntur.
Porro accidentis. Sicut diffinitio et proprium duplex. Primum generum aliam speciem
generum quod conuenit subiectis specie distinctis ut dicitur quod dicitur de bono et au-

Primo modo sumpti

Primo generum et species acci-
dentis.

Secundo modo sumpti.

Primo modo sumpti.

In colligendo hanc defini-
tionem.

Accidentis duplex.

quinti pradicabilis est quater, nō est rei. Ergo pot abesse o deesse ab illa quod
parvipne patet ex solutioe posteriori difficultati.
Ad primam. Quia res potest solari. 1. modus ē Anonij Boetij Auerrois 6. Sto
in prima logica ē de accidenti dicere, et accidens est quod dī separabile in re,
et separabile logica, id ē nūc et oppositioe, si subiecto, propter subiecti conu
tionem, nā subiecti accidentis, nō solum potest concipi sine accidenti, sed etia cū rei
gatione accidentis imo et cū opposito ipsius accidentis, v. c. cornus nō solum potest con
cipi nō, cōcepta nigredine, sed etia potest concipi ut carō nigredine, imo sub opposi
tione id ē albedine, an tñ nō sequitur ulla imutatio et destructio naturae cornu
subiecti vō proprii licet possit concipi nō cōcepto proprio ut si nō cōcepta niji
bilitate, nō tñ potest concipi sub negatione proprii, neq; sub opposito proprii, nisi se
quatur exisio natura rei, et intellectus, v. c. de hinc nō potest negari visibilitas, nec
affirmari invisibilitas, nisi destruat natura hinc, cuius rō ē, qd propriū a hinc
at ab oīa rei nō potest nō conuenire illi esse nisi ea tollat: accidens vō cū nō
hinc ab oīa rei, potest negari de re abis corruptioe rei, si qd nulla se conuexione
cū natura rei sicut se propriū. Quod si dicat, sicut nō possit aū veritate negare
visibilitatem de hinc ita nō possit aū veritate negare nigredinem de cornu. Ergo
hinc rō ē utriusq; inseparabile a subiecto. Respon sicut possit negare nigredinē
de cornu. 1. quia a parte rei nō sit niger et hoc falsū ē quāuis etia sub
sola cornu albos evadit. 2. quod cornu nō repugnat carere nigredine
et hoc verū ē, nō ē autē veni hinc nō repugnat carere visibilitate.
Differētia hinc de separabile accidentis a subiecto facta ē intellectus, quia
nō possit separari proprio qdā receptiones paulo atq; quāuis in idē fere rei
adit aū eo quod diximus, explicat. Differētiā autē duplicem, perfectionē naturae
rei, alterā essentialē et primariā quae solum constituit, et essentialē id ē genus et
differētiā, alterā secundariā quā alii cōplementatū appellat eo quod sit pro adit
cōplementū et tunc cōstituit nō ē essentialē sed ē proprietas quae ab esse
necesso dimanāt. Cū ergo comparādo accidens commune aū differētiā et proprio
quod differētiā potest abesse sine subiecti sui corruptioe quoad primā perfectionē
proprio vō licet possit abesse sine subiecti sui corruptioe quoad primā perfectionē
nō tñ potest quoad secundā. accidens vō commune potest abesse sine subiecti corruptioe
quoad utraq; perfectionē et ita dicūt, intelligēda ē definitio, ut scilicet sit
accidens ē quod potest concipi adesse et abesse a subiecto, sine autē exisioe
tā quo ad primā perfectionē quā quoad secundā. Alio etia mō ē qd procedit
fere rō adit dicūt alii, aut n. dicitur posse tolli essentialē. 1. qd hinc ē dicitur ē
cū tollit aliquod essentialē minime pēg et differētiā. 2. dicitur et cōparatū
per ablationē aliquid quod necessario cōuenit ē cū esse ex eo quod ab illa necessario
ori at. Cū autē pōt accidentia communia posse adesse et abesse abis eo quod
tollat esse aut primo aut secundo mō, proprio vō nō posse abesse abis eo quod
tollat esse secundo mō, et ita voluit definitionē accidentis intelligēda ē de cuius
suo esse neutro ex istis modis. Item iuxta hoc est si propriū sit mō niger
accidens inseparabile de subiecto ut cornus nō ē niger, et mō nō negatur pro
prie, ut rō nō ē visibilis, aqua sit falsa nō ē quod veniet a subiecto vis, ea quae
cū illis in re cōiuncta sūt, tñ nō ita sit falsa ut aqua tollat esse subiecti ut etia si pōt

negative collector eff^o

Est i inter has propositioes hoc dixerim, quod licet utrumq; sit falsum, si falsitas
propositiois de proprio tollit esse subiecti indirecte, q n tollit vjibilitate ab esse
i eo ho n e vjibil, tollit aliqd quod necesse coru eai e cu esse hinc atq; adeo
tollit ipa esse indirecte: falsitas vo propositiois accidens communis de subiecto
no tollit esse subiecti, q n tollit nigredine a coruo dicendo corug no e niger no
tollit directe vel indirecte esse corui. No dixerit ga nigredo no e de esse corui,
nec indirecte ga no necesse e coniecta cu esse corui, cu no fluat ab esse illius.
Et ia ex his patet o accidentis etia illud quod e neparabile n re posse separari
a subiecto logice et p intellectui.

Secundus modus e illuxa. I. Top. c. 4. Subi. tra: n in predictab: c. 5. A. Roma.

De cetera gatus c. 80 et 81. Post: ex singulis m. c. de substa gasserit no solu
logici et p intellectui sed etia Physici et vati o accidentis separabile e a sub
iecto. Hoc aut dicitur pot explicari: O accidentis cu ex natura subiecti qua
ex natura sua e separabile, na reflex natura sua determinat pui tale subiectu
cu illi contingat esse et possit e extra illud subiectu ut nigredo extra corui
in etiope neq; etia subiectu determinat ubi tale accidens si gde no onit ex na
tura illig. Ergo o accidentis e separabile, va si aeri no separatur id e p a
dab p. Thom. 1. post: c. 1. 2. O accidentis no solu ex natura sua separabile
e sed etia de facto separari pot saltem sed aliqua gradu in quo gradu e
tota natura accidentis. ita Boet. addit. lib. 1. Cu o accidentis neparabile
habet certu mixtionem ad quu gatz, sicut illa causa pot variari, ita o esse
e us neq; nigredo, va aut ova coruoni si certo no inficiat posse corui
albos pferre, qn alia de facto dicit corui albi, sicut gasseret, m res, xxi.
et alia actia m nob. p febra nne cadetis dicitur, hnt gasseret natura sua
albu colari ut refert Realiter exercitatioe r. Confir. qd de facto
corui crescit et decreuit m nigredine, naq; n ois corui snt equalis nigredinis
nec iide corui snt eis de nigredinis gradu sge.

non solus intellectus
sed etia p
pot accidens
no a sub

Corui albi datur

Pler. si accidentis neparabile separari pot qd qd neparabile d. Deo.
Sia neparabile vel ga de facto nqua separatur hnt separari posse vel ga
omodo a re separari no pot sed ta tu secudu aliquu gradu, vel damig pgre
separari pot sicut impossibile d. illud quod diffculter fieri potest.

San coeat ex his duob. modis o accidentis comene etia illud quod ntridv
neparabile et logice et Physice pot separari a subiecto p accidens sub.
iecti corruptioe ac proda no concludere pma d. diffcultatem.

Est aut de dubio qua separatio accidentis comene a subiecto. Porphy.
m illa sua definitioe m relexerit, significane an loqua, qn utraq; sntelle:
nre pote logica Et nota quod Porphy. statim post predicta definitioe
attulit quada diuisione accidentis m accidentis separabile ut dicitur, et neparabile
ut nigredo corui. Cuius ergo ex melle Porphy. definitioe m relexerit de se.
primo dixit accidentis e quod adesse et abesse, de m dixit accidentis aliud e
separabile aliud neparabile p vnde obiectioe qua qd potest illi obij:
cere diuisione repugnare definitioe na si aliquid accidentis e neparabile
quod o accidentis pot adesse et abesse sine subiecti corruptioe. Hi quod

subiecto

quibus sita quod accidens inseparabile realiter hoc idem accidens separabile intellectu
na potest intelligi corruptus albus sine corruptione qua respectu agere sunt
definitionem intelligenda esse de separatione logica divisionem vero de separatione
logica alias respectu non quodrent nec solueret propria obiecto huius
et finitro contradiceret divisioni in qua aperte ponitur aliquod accidens inse-
parabile. Adde quod si divisio non intelligitur de separatione logica sed de logica etiam
cum nulli sit accidentis corruptio quod si intellectus separari non possit.

Ad secundam difficultatem. Responsum. Concedo accidentia corruptura sub tam
imo nulla corruptio sit in rebus nisi per accidentia ut ostendit lib. 1 de generatione
quod duplex accidens considerari potest. 1. absolute secundum naturam suam. 2. secundum
quod est. calor consideratur vel ut calor vel ut calidus, aut ut in se vel ut in
accidens per absolute acceptum non corrumpit substantiam quod potest in aliquo saltem gra-
du manere sine corruptione subiecti: at accidens ut in se vel ut in re vel ut in
subiecto potest corrumpere substantiam calor in non quibus destruit lignum sed in quibus et
ide dicitur de de frigore, morbo letali, acrio corruptione. Dices. Ad similitudinem
et acrio ut quidem accidens, sed amhilatio nullo modo potest adesse rei sine corrup-
tione et acrio quod in se, ergo substantiat sed in re non est acrio nisi negativa
seu negatio potius accidentis et influxus divini. Et hoc in quod per se negat suum
influxum creaturam, creatura amhilatur cum per in se perat in creatura
non est accidens creatura ac proinde non corrumpit illi acrio se perat sub:
iecti corruptione. 2. Sicut quod. Et creaturae has qui corrumpit subiectum
posse duplex considerari. 1. ut per se dicitur introductione formae accidentis
id est qualitatis et hoc non potest adesse sine subiecti corruptione quia quod in
corruptio est aduersus solius caloris sed durat lignum. 2. ut per se dicitur introductione
qualitatis et accidens non dicitur productione formae substantiat naturam
qualitatis tale accidens et hoc non non tamen includit accidens sed etiam formam
substantiali ac propria non est corva definitione si non potest adesse sine subiecti corruptione.
3. Sicut alii ista accidentia non sunt cum calor in ligno et letali febribus
non destruit ipsum neque directe nec indirecte. Non directe quia non tollit
aliquid essentiali. Non indirecte quia non tollit aliquid fluxus ab ipsa sed destruit
et tollit existentiā rei, et simul frigida ut sit accidentia, na huius in non
existens, non est febribus accidentis, nec per se altera vatio ligni, extincto aut
hinc quoad existentiā, adhuc remanet ipsa tamen quoad perfectionem generalem quod quod
secundaria, non existens. Adano verum est dicere etiam in huius acrio
et per providentia accidentia non tollit ipsam nec directe nec indirecte, ne-
que dicit potest adesse sine subiecti corruptione hoc est sine ipsa corruptione. Sunt alii
verba illa perat subiecti corruptione non cadit nec in se vel in re vel in
quarto Cum dicitur in fine secundum quod adesse et abesse perat subiecti corruptione
illud abesse ut seget sit. Secundum quod quod potest abesse, abesse eo quod subiectum
corrumpatur. Et ratio huius expositionis est clara quia non repugnat accidenti
habere vim destruentiam subiecti cui inest, sed repugnat ei habere tale cor-
ruptionem in subiecto ut neesse sit a separatione eius a subiecto destrui quod in

Accidens duplex considerari potest.
1. absolute secundum naturam suam.
2. secundum quod est.

hoc in eodem propositio. Et secundum hanc expositionem nulla est difficultas quia cum illa 94.
accidens abesse sine subiecto corruptione. Sed illud quod in argumento additur de se:
non calore quod abesse non potest ab igne sine eius corruptione. Sed mirum non esse
quia si calor est proprius ignis et fluit ab igne, non est in accidentibus eodem modo
sed proprium respectu ignis. Proprium autem separari negat subiecto sine eius corruptione
quod est contra naturam.

Si calor est proprius
eius ignis.

Ad tertiam difficultatem. Sed 1° dicitur morbus et corruptio possunt abesse

sine subiecto corruptione igitur solutione quarta sedae difficultatis. 2° Sicut

accidens cum adfuit non destruit ipsam subiectum sed tamen existit et ita adfuit

sine corruptione esse subiecto, igitur solutione tertia sedae difficultatis.

3° Morbus ut est privatio vitae est accidens negativum, quod hic non definitur

alia. Et retro de accidentibus. Propter quod, alia de negativis. Negativum in eo quod

ignis natura non tamen ponit aliquid quod collit a subiecto, ut potest collere ipsum

subiectum. Illud est corruptione subiecti, aliud efficere corruptione subiecti

non igitur corruptione ipsa efficitur ab aliis causis non vero efficitur corruptione

ei. Et vera negatio nulla debet vin corruptione. Sed dicitur ut non potest debet esse

in corruptione, ita ut ad ipsius praesentiam non sequatur corruptio subiecti, tale acci-

dens etiam morbus, morbus in non praesentia sed potius subiecta corruptione, sicut acci-

dens corruptione subiecti tamen terminus actionis corruptione. Et morbus non est acci-

dens corruptione subiecti sed actionis corruptione subiecti quod est corruptio.

Sed alii. Morbus corrumpit quod vivit, sed non est in vivente, tamen in subiecto.

implicat in vivente est mortui, subiectum igitur morbus in corpore, hoc autem igitur

morbus non corrumpit, morbus in est privatio vitae, et corpus est vivere privatio vitae.

Quod si vivit ipsum dicitur mortui, hoc denominatio est retro corpus

privatio vitae, quod est corruptio subiecti ad oculum. Sed figurata habet figuram dicitur

operatur in de mortui quia corpus est privatio vitae.

Ad quartam difficultatem. Sed 1° in definitione accidentis subiecti non accipi-

te complete pro subiecto in huiusmodi quod est materia, sed pro subiecto denominatio.

quod est subiecta completa ex materia et forma composita. Alius ergo est accidens quod

accidit rei sine corruptione subiecta complete, id est sine corruptione, forma substa-

tialis, tamen minus res substantialis dicitur corrupti, et forma substantialis

quod adit materia destruit alia forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

ma huius forma igitur, ut fit ut forma substantiale sibi in compositum, ut for-

Ad septima. Pro definitione interdu tradit negationes duplici progreſſu de causa
 1. Propter magnam definiti pfectione ut ex Reg definita magis mutabilis
 infinitis 2. Propter magnam definiti pfectione quae de causa definita magis
 esse id quod non e quatu nec quatu. Et cum igitur accides sit magis definitum
 predicabilem ut patet ex suo non predicant in quatu. Et igitur accides sit magis definitum
 quod non definit p. peras negationis sed etiam p. aliqd. positivi quod e
 semp aut e in subiecto subiectis. Adde etiam quod si va est explicata natura
 accidens praecede sub. definitionis. potuit in hac de finiri p. negationis.
 Ad octava. Propter. Porphy. sunt illa verba semp aut e in subiecto subiectis
 Aristot. vo magis aut rei. Sed verba Porphy. ita intelligenda sunt. Semp aut e
 no ut magis in separabilitas accidens aut quod non possit etiam non esse
 hoc existere. Et aut subiectis id e in hoc, na p. hoc accidens est quod
 quae a subiecto seu a subiectis et et ita melius hoc in parte locutus e. Porphy.
 hoc aut rei.
 Ex his collige 1. Scilicet definiti accidens prima definitio, aa n. re
 explicat naturam accidentis et a proprio et ab aliis predicabilibus distinguit.
 na gang, et 2. et diffra. no possit neg. reat. neg. per intellectui abesse a sub.
 lecto ab ipso esse exceptione. proprii vo quamvis possit per intellectui abesse ab ipso
 exceptione primariae pfectionis, no in aliis exceptione secundaria et p. consequens
 ab ipso esse exceptione. 2. Propter etiam definiti accidens secundae definitio
 tu q. hoc a prima ut n. solis verbis differt tu q. hoc explicat naturam accidentis
 ut ab aliis usualibus. distinguit, nuli in ex illa colligitur esse magis et non magis, praeter
 quae accidens communi, tu q. tradit et p. magis quae e esse usualis, et nota posse hac
 i. definitionem ut o. priore intelligi. Logice et Physice. 3. Propter etiam accidens defini.
 niri tertia definitio, ex diebus voluit ad definiti et secundae difficultate. Nota aut
 secundae definitioni melior e. hoc ut ait Porphy. leuoritate. Nota aut
 tiva, hoc data p. negationis, tu q. illa sufficiens explicat ad velle dicere. hoc
 aut no pot. intelligi q. prius sciam quod sit et non ipse. 2. Propter etiam proprii et
 accidens sunt vere usualia cum a Porphy. no sunt definita sub ratione usualis et pra.
 dicabit eo no. quo nos supra definiti. Propter. Propter proprii quatenus usualis e
 colligit facile potuit ex illa definitione. Proprii e quod conuenit o. soli et semp et de hac
 spe predicatur, na p. de spe sua predicatur consequenter et de inferioribus. Ipsi, verget.
 du quatu e usualis. Adde quod in capite de conuenientibus. propter definiti proprii
 male, et predicabile accidentis vo definiti sub ratione usualis clauis a colligi potuit.
 ex definitionis. traditis a Porphy. siquid quod adest et abest et quod colligitur
 inesse et. predicatur in quatu et sequenter quae e definiti accidentis quatenus usualis
 et predicabile e. H. ACCEDES de Accidens et de secunda parte huius introducti.

TERTIA PARS INTRO DUCTIONIS DE COMPARA TIONE VNIVERSALIVM.

Hæc est ultima huius libelli pars in qua de comparatione quinque universalium prædicatorum
inter se quoad ea in quibus conveniunt et in quibus differunt agit Porphyrius. 95.

CAPVT SEPTIMVM DE COMMVNITATIBVS ET DIFFERENTIIS PRÆDUCTORVM QVINO VNIVERSALIVM

In hac ultimo suæ introductionis capite Porphyrius comparat inter se quinque iam supra
explicitè exposta, exponens ea in quibus conveniunt et in quibus differunt. Sed quodlibet de
ex dictis colligi possit ac in hoc vocatus exponemus iis omnis duas huius loci quæ
difficultates tunc dyabolum.

DISPUTATIO SEPTIMA DE CÔPA RATIONE QVINO VNIVERSALIVM QVESTIO PRIMÂ VTRVNIVERSALIA QVINARIO TÂTÛN MERO DEFINIANTVR.

Et si coniectura est tunc Porphyrii tunc interpretum plerumque, sententia universalium quinario tunc numero
definiri, non debet ex graves difficultates quæ hinc quinario numero vel detractat vel addit
hominibus et dyabolum. Et hoc quædam sunt sententia unius quædam possit
videtur. 1. Oia hinc quæ conveniunt in una sententia ratione universalibus Ergo unius tunc unius
convenit. *Articulus* 1. pa unius quodlibet hinc unius multib. 2. Quo tunc sunt modi præ:
dicti sunt in quod unius quale, duo Ergo tunc tunc debet unius. 3. Philoſophus 1.
top: 3. v. quatuor tunc unius prædicta. Genes. Definitio. Proprii et Accidens
at prædicabilia sunt prædicata erunt Ergo tunc quatuor.
Quod quod plura quædam sunt ostendi potest. 1. Quia Philoſophus hoc citato ut prædicat: quod quædam sunt.
ta ut nunc definitio. 2. Quia dicitur ut dicitur de alio prædicabile sic in prædicari potest
de diuiso, alia alia de alio unius. 3. Prædicabile est etia prædicabile, sed prædi:
cabile nec est genus, nec species nec differens, nec proprii nec accidens, sed quædam tunc Ergo
est unius. 4. Prædicabilia sunt duo Ergo d prædicabilia. 5. Prædicabilia
quod prædicata de plurib. nec species nec numero differunt. Ergo illud erit tunc prædicat.
bile. *Articulus* 2. pa natura diuina prædicata de tribus personis, aut persona diuina nec
est in quale, dicitur etia modis prædicari in quale, ut quatuor a personis. 6. Præter modis prædicari in ordi:
nibus. Ergo præter quinque unia quæ prædicata in quod unius quale dant debet tunc
unius quod prædicata in quatuor. *Consequenter* 2. pa unia distinguunt prædicata
modis unius prædicat. 7. pa tunc quædam modis unius prædicat. Ergo dabitur tunc
plura unia. Itaque quædam prædicata in præter quod ut præter quid sententia sententia?
respondet, præter dyabolum, tunc datur prædicata, Cuius, cui, quæ, a quo, ut Equus de
hinc, homini convenit ad vtile. 8. Præcedens videtur quæ tunc prædicabile
tunc in prædicata de dyabolum. Accidens non est modis prædicat, nec differens nec proprii nec
accidens, nec etia modis prædicat, quæ est præter contrahitur præter dyabolum ad
tunc unius. Itaque tunc multos sunt tunc differunt coherentes, quæ sunt tunc tunc
mentis. Ergo non est genus vel species dyabolum accidens ut alia Philoſophus
ipse tunc Ergo præcedens habet dyabolum prædicata ab aliis quinque unibus.
Itaque tunc videtur etia prædicabile aliud ut esse inter se finem finem

ab eis, subiectis, existens sunt modi extrinseci sed hanc predicatio calorem
 tenet, vel calor a intrinsecis, nec e quib, nec effecti, nec diffra, ga no e predica-
 tio essentialis nec e accidentis ga no e predicatio contingens, nec de quib, pro-
 prii ga proprii e actiois dyt neli a subiecto, at isti modi no diffra quia terra
 suis subiectis expro. 10. Diffra quia videtur ea dyt neli a diffra
 specifica, na illa predicatio de effectibus. Iste in ovale essentialis hanc no diffra
 effectibus. numero in ovale essentialis, in universalitate in parte utrobique ratio.
 sed argumenta fieri pot de proprio generico et specifico accidentis generico et spe-
 cifico et idao statueri debemus ordinari numerum unicum neque ex his hanc. Cui
 sunt generica, diffra specifica proprii generici proprii specifici accidentis generici
 accidentis specifici sicut generici et species dyt neli a proprii specifici accidentis generici
 et numero licet utrobique predicatur in quid cum no eam diffra generica et specifica
 hoc no diffra licet utrobique predicatur in ovale essentialis et proprii generici et
 specifici licet utrobique predicatur in ovale necessario. demum accidentis generici et specifici
 licet utrobique predicatur in ovale contingens.

Hec difficultates et proinde octava et nona si ad id duxerit angustias nonnullos
 recedentes Philosophos ut plane asseruerint septem debere consistere predicata
 omnia reperiuntur a Porphyrio enumerata scilicet transcendentes et modis extrinsecis
 sed leni iudicio moti deservierunt a comari et tot saeculis recepto quidem unum
 numero ut ex eorum solutione patebit. Omittit hic Careta: q. 10. consistit unatitia

Assertio.

Assertio omnia sunt tantum quibus nec plura nec pauciora. Quibus species, quibus
 septem proprii accidentis hanc assertio e comari autem fere de ripate hanc ta
 Graecorum quia Latinorum quia Arabum. Reius numeri, sufficiunt colliges si adnotas
 in universali duo spectari. Unum e modus predicandi in quid vel in ovale essentialis vel
 accidentis necessario vel contingens, alterum e terminus ad quem refertur tale ut generis
 ad speciem quod ad individua et utrobique spectat unatitia. Ex his igitur colliges suffi-
 cientia unatitia supra enumerata. Quod unatitia predicatur vel in quid vel
 in ovale. si in quid vel de differentiis, spe, ut generis, vel de differentiis, numero ut spes
 si in ovale vel essentialis ut diffra, vel accidentis necessario, ut proprii, vel acci-
 dentis et contingens accidentis. Quidam unatitia predicatur vel predicatur essentialis
 vel accidentis, si essentialis vel predicatur in ovale ut diffra vel in quid ut generis
 et spes, si accidentis vel predicatur necessario ut proprii vel contingens vel in ovale
 si quod unatitia predicatur vel predicatur contingens vel contingens ut accidentis
 accidentis necessario vel accidentis ut proprii, vel essentialis, si essentialis vel in ovale
 ut diffra vel in quid ut generis et spes. Quid unatitia predicatur vel predicatur
 de differentiis, spe vel numero, si de differentiis, spe vel predicatur in quid ut generis
 vel in ovale essentialis ut diffra generica vel in ovale accidentis necessario ut pro-
 prii generici vel in ovale accidentis contingens ut accidentis generici. si in
 predicatur de differentiis, numero vel predicatur in quid ut spes, vel in ovale
 essentialis ut diffra specifica vel in ovale accidentis sed necessario ut proprii
 specifici vel denique in ovale accidentis et contingens ut accidentis specifici
 Ex his igitur quatuor visis sufficienter colliges quinque numerum universalem et
 solus difficultates omnes mitis quaestiones.

[illegible]

autem in genere distinctum a specie quia incompleta de specie predicantur species vero completa
de individuis quia completa essentiam predicant de individuis. Diffra vero generica et specifica
utramque predicant in completa quia una tamen parte essentiali predicant de pluribus et
idcirco non distinctum. Item tria sunt. 1. Esset natura completa vel incompleta possit habere distinctum.
quere natura mensuratur utrum sit unum vel plura secundum gradum unitatis nihil potest esse in completa vel incompleta
cum ista sint proprietates naturae, non unum vel plura, ut non quod unum de distinctis in natura unum.
2. Quia si genus quod est incompleta natura predicat per modum in completa quia potest. 3.
natura generica est incompleta respectu speciei, ita natura specifica respectu individui.
videtur utrumque in contrarium per novam distinctionem ad hoc inesse in completa non differens sicut nec diffra. Veritas
est genus et species ad distincta unalia quia habet distincta terminos ad quos se extendit
et immediate referuntur nam genus refertur proxime ad species, species ad individua pre-
dicari habet. Item ad hoc inesse ad genus proxime refertur species quia species constituit et quod in individuo
quod est etiam constituit ergo proxime ad genus predicantur species quod de speciebus species
in de individuis ergo habet proximos terminos distinctos. Diffra vero generica et
specificam non sunt distincta unalia nec distinctam habent unitatem quia non habet nisi
unum terminum proximum ad quem referuntur diffra in quatuor diffra refertur per modum quod constituit et cuius proxime
ad rationem species respicit subiecta, species. quae subiecta sunt sunt diffra species sunt diffra
numero non respiciuntur tamen a diffra nisi ratione species in ipsis advertat. Quare terminus
formae predicantur diffra est unus tamen licet naturales sint multi. In alia sunt quod
respicit species et species individua: at diffra est per accidens quia diffra per se respicit species.
licet species sunt. Ergo hoc species invariabilis non differat. species sunt numerumque respicit
a diffra. Item ut breviter dicam genus distinctum a specie quia respicit immediate diffra.
et terminus generis non respicit species. species individua. Item sit ut subiacet distinctum species.
unitatem ad quod diffra generica et specifica proxime et immediate respiciunt unum species
terminum nempe species ratione cuiusdam multo predicantur. Item de de proprio adstrictum
proprium in immediate respicit species accidens individua et ex hac solutione colligebat
clare solutionem alterius difficultatis quod sit per quatuor illa via posita in assertione
videtur potius colligi ordinarius numerus quia quatuor unalia sunt generis
species diffra generica, specifica, proprium generica, specifica, et adstrictum generis species.
videtur in ista diffra generica et specifica non esse distincta unalia nec proprium ge-
nericum et specificum nec accidens genericum et specificum sed hoc esse tamen una unalia
distincta sunt diffra proprium accidens

Q V A E S T I O S E C V N D A .
A N H I S Q V I B V N I V E R S A L I B V S S I T A L I O V L D
C O M M V N E V N I V O C V M

Primo scilicet assertio nihil omnino dari convenit his quae unaliter univocum. Itaque
traci. 2. sua logica c. 9. Item: et per hoc ad definitionem quibus quod per hunc
Iam. in sua logica c. 7. Item: in predicamentis c. 1. Alioquin per hunc
16. Iudicamenta huius scilicet praedicamenta sunt sex. 1. Modi praedicantur sequitur ad
modos essentiae praedicantur in. Item ad hoc. sed modi essentiae non conveniunt univocum
Ergo hoc non predicantur ergo nec his unaliter aliquid aut univocum. Item hoc per modum
essentiae rationis per quod sunt modi, sed hoc non conveniunt univocum in aliquo
reali ut dictum est supra ergo nec modi essentiae sunt. 2. Facta univocum ex aliquo
convenit omnino, sed non unaliter sunt conpetit omnino unaliter. Ergo non est univocum. Item hoc
quod per hoc est accidens conpetit esse unale per se ad diffra et proprium conpetit esse unale

ratione ipsa diffra in et propriu p se respiciunt sola quia et qz sps in multis
 diffra et propriu sut circa in multis. 3° argueret dari aliquos genus infra
 summa qm qz male e genus unum ad decem summa qm. ut hoc e absurdum
 et si sit summa qm no habet infra se genus.
 Secunda solutio e multorum receptione q voluit intentione unalis dici univoca bñ
 in de qm et qm de rebus bñ tribus analogice. in et de oibz simul. hys qm a:
 logica. Alii dicunt de qm et qm et accide de dici univoca de rebus analogice
 qz pinde de oibz simul. hys analogice.
 Sexta solutio assuit intentione unalis cu oio univoca sibi quinqz. Ita dicit:
 quicqz e malum. Tartareus quicqz 2^a. totqz quicqz f. Prole: quicqz 2^a. dicitur:
 Inulqz venetqz et alii.
 Dico 1°. Oibz hys quinqz unatibz nihil reale e commune univoca. Hoc assertio
 e communis cum de Prole 1°. qz oibz qntibz predicamentoru nihil reale e co
 mune univoca. bñsta in et qntitatibz ideo dicitur summa qm qz no convenit
 convenit analogice. In qm qm oia predicamentoru continet in his qm analogice. In qm qm
 e commune univoca. Alii dicunt. qz subiecta quantitas et continet sub qm. 2°. Oibz
 naturis vere nihil e reale commune univoca sed unalia continet oes naturas vere
 Ergo unatibus nihil reale e commune univoca.
 Dico 2°. Intentio unalis univoca convenit oibz quinqz unatibus. Hoc asse
 e secuti et autori dicitur. Sena. Prole. 1°. qz in tentio unalis pari ratione pot
 attribui oibz unatibz. 2°. quia in oibz unatibus possunt distinguere duas voces
 una communis genericis unalis in communi altera propria et specificis talis unalis
 Quales? qz quo specificetur unalia pdeo. vel a distinctione modis predicam
 qz sit triplicis. Na predicam coheret in quod vel in quale existit vel accidit
 necesse vel coexistit: vel alia specificatur a distinctis terminis. sic genus dicitur
 a qm no ex no predicam in qz qz e in qm et qm. Sed ex terminis qz genus alii
 terminu formalu respicit npe qm. qm co alii npe individuu. Cu qm in unatibz
 distinguamus gradus genericu a specifico scilicet gradus genericu unalis et commune
 univoca oibz unatibz.
 Ad primum prima solutio. Hec Alodi esset sit duplex. Alia in sequitur mediate
 ad naturas vere quales modi sut bñsta. Quia Alodi e qualitates abone predi
 camtoru et si modi no conveniunt univoca inter se sicut et natura no quibz sequitur
 Alii sit modi esset q sequitur ad naturas abstractas q intellectui ut sit modi unatibz
 esset et si modi conveniunt univoca ncar se quibus natura ipse no conveniunt univoca
 qm modi no oriunt a natura sed a abstractione ac provide no debet ee qm ibi sit
 natura. Alodi igitur predicat unatibz poterit convenire univoca. sicut sequitur ad
 modos univocales esset q conveniunt univoca ee in modos unatibz convenit univoca
 oibz modis unatibus. Ad secundum. Sed no colit univocatione sicut in societas
 licet non Platonis sit ea qz genitus e a Platone in univoca a ho cu Platone
 ita diffra licet non qm sit univoca univoca in univoca cu qm univoca et qm univoca.
 Ad tertium supra summa qm no e alii genus reale sed intentionale quia natura
 realis nulla e communis sumis quibz potest ee communis natura intentionat ut natura
 sumis quibz predicamentu unalis. Quia aut summa qm in ordine naturarum realium
 no in ordine naturarum intentionaliu. Hec tenet de hac questione et de
 tota qm huiusmodi introducere.

IN LIBRVM PRAE DICAMENTORVM A RISTOTELI S. S.

Postquam ad tradidimus quod de natura logicae et praedicamentorum dicenda
videbatur ad facilius procedendum in praedicamentis et reliqua Aristotelis logicae
na. legat ut ad istius Philosophiae doctrinam et praedicamenta appropinquemus in quo primo
ingressu praemittit hanc ut breves aliquot praefationes vice praemij una disputatione
DISPUTATIO PROOIMIALIS DE PRAE
DICAMENTIS IN COMMUNI.

QVÆSTIO PRIMÆ.

QVOD SIT OBJECTVM HVIVS LI BRI.

Philosophus in praefatione in priora Ariston: et simpli: hic in Prologo huius libri ei
vocat simpliciter quatenus sunt significabilia veri et eade: scilicet tribuit simpliciter
Rox: Porphyro Aviano et Damascio quos nominales sequuta. Quervos de in
Epitome praedicamentorum c: ultimo s. Thom: opus 4. c. 1. et plerique Thomista:
re et docuisse dicit hanc agi de decem praedicamentis ut substat secundis
in te: omib: id e de ipsis naturis veri quatenus substat ordinabilitati praedicamē
secundu subiectionem et praedicationem ac ut sunt genera speciat individua. Hanc
sententia quavis iam non intellecta possit habere veri quia in pro formali obiecto
videtur consistere. Enim ratio et secundas mentes quas in Prologo logicae
exclusit a ratione obiecti proprii logicae ideo congregat ad ea quae in praedi
camentis logicae diximus de obiecto asserendum e auctore Thomae 4. sententiarum: lect: 1. a
et 1. post: lect: 1. Aviano et multis recitationib: qui in hoc libro de prima
operatione intellectus seu de materia prima operationis id e de nobis omib: eide
coordinatio earum et serie praedicamentali secundum praedicationem et subiectionem
ita ut huius libri obiectum sint res omnes non quae sunt considerata
secundu suas naturas na hoc non spectat ad seriem ord: sed sub aliquali earum cogni
tione et secundum earum coordinationem in linea praedicamentali quatenus scilicet hanc
aliqualem earum cognitionem et coordinationem in linea necessaria e ad directionem primae operationis
Quia asserat Protr s: ex consuetudine aliam opinionem na quod ad uocab: att:
net consistat ex dictis quatenus illa citata logica non agere p: de o: cibus sed
catus agens. Primum diuisio definitio et proprietates veri quae in hoc
libro tradit: luce clari e non conuenire ipsis uerbis. Sed ipsis rebus et naturis
realib: quod et ipsismet Graeci fatentur aperte. Et hoc ideo clari fecit non appi
hic solum de praedicamentis ut dicit secundas in te: tuas format: id e de nominabilib:
ne secundum subiectionem et praedicationem ut volebat Thomista sed agere de
illis secundum naturas ipsis reales veri quae ita eadem in natura quod aut ex se patet
tu qz explicat: istae reales naturae substat quantitatibus et in quod definitur

et diuidit ista natura reales secundum naturas suas et proprietates reales ut
quantitates diuidit in continua et discretas: et cetera proprietates singulorum
predicamentorum quae hic tractata sunt vere reales ut subiecta propria esse:
scilicet continua, quantitates et cognate uel cognate, quodlibet subiecti
vere magis et minus tunc quod naturaliter potuisset dicitur: quod de predicamentis si realiter intelligere
qua hic sunt naturaliter de illis agit in Metaphysica ubi tamen iudicium ostendit
naturaliter tradidit predicamentis. Sed utroque non hic agit de predicamentis id
est tamen secundum naturas suas reales quae alia sunt ad rationem et rationem
predicationis et subiectionis quatenus tamen omnia adducunt ad dirigenda prima
operationem intellectus. **¶** Sed probatur ex dictis de obiecto logice cum in eis obiectis
sunt operationes intellectus ut dirigibiles et deinde dicitur prima operationis nullis aliis agat
Philosophus quia hic, dicitur omne uel Aristotelem in praefatione logica tradidit, omittit parum
ea quia prima operatio dirigatur uel certe obiectum huius libri de predicamentis
hic nos est, ut sit natura prima operationis intellectus et ut coordinata in linea predicamentali
prima in operatio sui directionis omne regit aliquam uerum quod in ratione et operatione rationis
in linea. Hic autem tradit in hoc libro explicatis quodlibet quodlibet naturae est rationis et operationis
reuerentia et operatio naturae coordinata secundum lineam predicamentalem.
¶ Quod si aliter, prima operatione non dirigam directionem cum in illa non sit uerum:
tunc autem subiectis quae sunt certum in affirmatiue et negatiue quae operantur ad
secundam operationem. Sed, quod licet prima operationis non possit subesse falsum aut
absoluta dirigat si directionis sunt alia ista rationes nam primis, naturae operationis et difficultate
format in seque obiectum obiectum de re aliquid et obiectum obiectum sub ratione uerum sub:
tamen et accidens tamen unum, aliquid unum pro alio ut subiectum pro accidentibus et
cetera quodlibet corrigi possunt a logice tamen docendo quae est qualis debeat ad bene
apprehensum quod solet praestari in tractatu de definitionibus et diuisionibus, tamen tradit:
de directione naturae apprehensionis. Quod sit in hoc libro in quo explicat omnia
tamen quia et ponit subiecta directionis ab accidentibus, et accidentia alia ista directionis
tradit quae hic sunt ad directionem primae operationis ne unum aut alio aut
pro alio apprehensionis unum quodlibet directionis quodlibet ut natus fiat et subiectum
ab accidentibus, secundum et accidentia ista in seque tradit proprietates
et subiecta et accidentia. Ceterum etiam multi hoc tractatu predicamentorum
ad bene definitionem diuisionem et demonstrationem de definitionibus quod de definitionibus esse
talis debet consistere proximo quae est ultima diffinitio quae non possit facile
occurrere nisi explicata ante oculos ponatur series cuiusque predicamentis
ad diuisionem aut quod diuisionis sit et diffinitio generis et speciem in quodlibet
alternas et infinitas quae operantur non possit ab his quae cognoscuntur series predicamentis
quod demonstrationis dicitur quod quodlibet quodlibet subiectis et accidentibus. Demonstratio
ne pluri sunt qualitates quae operantur posse exari coordinationem et serie
in predicamentis qualitatibus.
Ex dictis hoc fac quodlibet colligas considerari hic ut dixi et naturas reales
rem alia secundum suas proprietates reales quod iam ostendit a alia alia considerari
secundum rationem predicamentis et subiectis in linea predicamentali quod patet
tamen ex dictis tamen ex apparet quae facit Philo^{so}phus antequam ingrediatur ista
dicentibus in multa docet de predicamentis. et de eorum inter se coordinationem
et subalternationem sub eodem genere ut uere intendant in hoc fine naturas
reales predicamentorum explicare ut eas facile possimus secundum rationem subiectis
lib et predicamentis coordinare sub dea primis generibus.

Neque mirū tibi videatur aliquid libri duplici assignari consideratione siquidem
possit in eodem libro diversissime materia tractari ita tamen ut una ordinata ad
alteram et iuxta aliquam rationem aliam quā hic fieri solet. Siquidem si de rebus ut
ordinatur necesse est secundum gradum et subordinationem naturam ita quod talis
ordinatio necessaria omnino est ad directionem primam operationis in eis quod præcipuum in eis
esse agere de prima operatione naturae quibus reliqua quædam etiam sunt tractantur.

QVAESTIO SECVNDA. AN PRÆDICAMENTORVM TRACTATIO SIT CETERAD LOGICAM.

Solutio prima quæstio colligitur solutio hinc inde, licet si aliquid dicitur. Bal.
huius. Sedonius dicitur et Petrus Ramus hanc rem existimet prædicamentum non
spectare ad logicam ob id quod sit Aristotelis repere tendere quod prædicamenta
logica nuncupentur dicendum tamen est quod Aristoteles simpliciter Philosopho, Ramo. Doc.
Aber: S. Thoma, Scotus et reliqui spectare ad logicam, non solum singulis et secus:
dicendum autem tractationem, et cognitionem naturam omnium quæ in illis po:
nuntur. Cuius tractatio et cognitio vel nullius determinata sit et quod cum
seruatiōe simul, nulla in se sit oīa sed oīs oīa explicat, vel certe dicitur subiectis si:
ita se considerat vnde communissimas res et ita ordinat ac disponit diuina do:
ctus in suis classibus sed secundum quod cum cognitione necessaria et ad diuina de operatione
intellectus, prædicamenta in subiectis tractantur materia non solum quoniam operatur ut dixi
sed etiam res, in de determinat materia ad efficiendum proprium syllo:
gismum, adeo ut sine dubio aliqua et imperfecta prædicamentorum cognitio
qualis hic traditur, requiritur hanc nec in prima operatione nec in alia prædic:
te, deinde in logica et in metaphysica seruatiōe omnium debet saltem videri al:
qua prædicamentorum cognitione tradere, ac se oīs subponit aliquam co:
gnitionem illorum, et hinc etiam colligitur logica absque dū oīs esse ad actionem
in prædicamentorum tractatione quod naturæ verū ut etiam res subiectis:
nec. Et hinc etiam habet ad logicam spectare tradere vnde hanc re:
m cognitionem in ordine ad directionem primam operationis et tradere etiam
ad naturam eandem verū secundum prædicationem et subiectum in or:
dine ad eandem primam operationem, quod de coordinatio propriissima
est logica siquidem est eis agere de prædicatione et in quæ ad prædica:
tionem spectat et tamen id ut dixi in ordine ad directionem operationis inteli:
lectus.

QVAESTIO TERTIA. QVAESTIO HUIUS LIBRI INSCRIPTIO, AVTOR, METHODVS, NECESSITAS OCCASIO UTILI: TAS DIVISIO.

Circa inscriptionem etsi ab Aristotele inueniatur hic liber ante logicam, et alibi aliter
commenari tamen à Peripatetis inueniatur hic liber Categoriarum hanc ut Latini vertunt prædi:
camentorum, non inueniatur hic Categoria ut notaretur Socrates. Porphyrius. Alexander et alii
accusantes quæ quod iudicet in foro prebat, sed pro prædicatione aliquid de aliquo
quod si sicut in accusatione ita et in prædicatione uni attribuitur alteri idem prædica:
tione est foro ad accusationem in logica ad prædicationem secundam primis Aristoteles
trahit. Ceterum quod præcipuum est ut una quæ rationem sequit semel et in quibus
actionem eandem quæ non in his operatur solum appellare operationem in de fa:
ctu est ut nomen Categoria quod prædicationem usurpat et hanc re quæ præ:
dicatur ita ut id sit categoria quod prædicatur. Siquidem secundum Aristotelem de de

Categoryis c. i. vocat^{ur} categoriam substantiam Et in eadem sententia sumitur à latini
predicamentis nomen nō ē illa predicamentū sed q̄libet quæ predicatur quia tñ oīa quæ
predicantur videtur sūt à Philosophis in decem quasi classes, in quarum qualibet
ē unū supremū genus quod ita ē prædicatum ut nūquā subijciatur sed sēp prædi-
catur. Ideo anōnymastice illa sola suprema quæ dicuntur sūt predicamentata seu
categorica quo etia nūc solent dici totae ipsæ classes et coordinationes unū
quodlibet quorsū sumo quæ cōtinentur. Prægi nomen categorica seu predicamentū
duplī ut usurpari cōvenit uno nō ē ipso solo supremo genere. alio p̄o sēp et
coordinatione eorū quæ sub sumo genere ipsa ad individua ordinantur sūt disposita.
quo pacto usurpat hoc nomen Porphyrius: eide q̄d cū dicit in singulis predicamentis
cā singula summa quæ et hoc ratione solent designari predicamentū quod ut aliūq̄
quod sumi reat et eorū quæ sub ipso sūt dispositio. Iuxta hoc ip̄i n̄ scribit hic
liber Categoriarū seu predicamentū id ē liber de supramōnū quoniam seu coordinati-
ōe Aristoteli: tñ cōstat ē Seraphatensis cūm sēntentiā lib̄i ab Aristotele: quia
cōscriptū et modus procedendi hoc indicat, q̄d n̄ plane Aristotelis. Nec di-
cas Aristoteli solere scribere obliquū, hic nō clarū, nō n̄ datur Solūm nō ē:
ordinatioe unū cūm, et in p̄mo n̄q̄ssu eā obsequi Nec etiā dicit solere
ipsū transmittere Proamīā hūc aut nō p̄romissū et hūc ab eo aliqua dīa quæ
reperitur ip̄is diebus in aristotelis libris, nā Aristotelis predicamentū sūt loca p̄romissū
et hic logice sēp vulgariter ē sed n̄ famositate ut n̄ḡt aliter: in aristotelis libris
nō logice sēd veritate et propria opinione.
Porro nō fuit Aristoteli: p̄mo n̄q̄ssu predicamentū nā extra illū scripsit
de predicamentis Aristoteles Tarsius: cuius liber manu scriptus lingua p̄onica
quæ tūc utebatur stali extrema stalia parte nicolai asseruit in (h):
olinteria Vaticana. An q̄d Aristoteles fuerit p̄mo n̄q̄ssu id plane cōstat nō p̄t
nullius alterius scripta de predicamentis aut explicat aut citata.
Circā alīūmodū. Derivata quere ab Aristotele: predicamentū facile ē populari
metodo, nā cū nō trahatur nō nō accuratū ut sūt in se sed quatenus sūt
materia opationū intellectus, et quod nō opus erat accurata verū tractatioe
ideo faciliōrī viā p̄cedit nō demonstratio nec exacte admodū dignitudo
sed q̄ descriptio et p̄rogative quodā n̄q̄ssu et faciliōres p̄cedēdo.
Ex quo fit ut liber hic merito p̄cedat sūt nō n̄t aeromaticos sex op̄atū:
tutoris op̄ata dicit sūt, quod p̄rogative q̄d attēctō ac ingemōs aut
dītoris. n̄q̄ssu sūt n̄q̄ssu exotericas hoc ē populariter scriptū in quo
duo quæ Aristotelis lib̄i divisi sūt ut docet Tarsius: in p̄romissū aristotelis c. 1.
Circā necessitate predicamentū cōstat ex dictis p̄ma quæstioe sicut ē:
quicquid predicamentū nullo nō dīgi sēp op̄atōe in collecto idēq̄ hoc
cognitio in logica n̄q̄ssu tradidit.
Circā occasione Predicamentorū. Cū videret Philosophi naturas nūc
p̄rogative n̄q̄ssu in oīa ita ut quodā m̄ se aliqua vñ cōveniret quidā
nō p̄rogative dīgi sūt id ēfferat ut natura quæ n̄t se cōveniret in unū colligere
et sub unō sumo quæ dīgi sūt sēd ordinē sūp̄ioris et inferioris quæ
nō p̄rogative dīgi sūt ad aliud genus reducta et sub aliō sumo quæ
dīgi sūt. Itaq̄ facili ē ut ex nūc verū autem decem classes et coordinati-
ōes n̄q̄ssu sūt in quibz n̄q̄ssu ad quæ nō oīa aliqua naturæ
reducuntur.

Circa bilitatem gradumatorum cognitio ut appropinquat ita ad omnem veritatem
 talis mensura a seque necessaria addit ut nihil tenet in disputatione ad
 adducit possit, quod ex gradumatorum fortibus hauriat et addit quod dixerunt de his
 litaribus gradumatorum ad diuidendum, definitum et demonstrandum et alia quae vix
 de necessitate, si in necessitate cognitio gradumatorum a fortiori vixit etiam
 Circa diuisione librorum hinc diuiditur in tres partes. In Antepredicamenta.
 Gradumatorum et Postpredicamentorum prima pars quae vult gradumatorum
 Gradumatorum premittit tractatus de sequentiis
 de quibus non se coordinatio sub uno summo genere. In secunda, agitur de ipsis
 gradumatoribus in particulari In tertia de oppositis priori posteriori et
 quorum tractatio non eruditur infra.
 Porro aut in libro hoc et dixi agitur de naturis et coordinatio vni
 gradumatorum hinc cognitio necessaria et ad directionem primae operationis ideo
 prius de ipsa prima operatione breuiter dicendum et supposito in libro quod
 eadixi tu initio summae tu initio Proponitur agitur.

DE PRIMA OPERA TIONE INTELLECTVS.

Prima opo intellectus ut hinc citatis dixi consistit epistolarum in nuda assensu.
 Per appropinquat verum quod proprius excludit ab illa omni affirmatio et negatio af-
 seque et diffinitio intellectus. Sicut in affirmatio vel negatio possit cognoscere per
 na operationem non tenet esse effectum, et in appropinquat hinc in lapide hinc appropinquat
 affirmationem sine affirmatio quod ea non facit sed tenet facta in verum.
 Et hinc sequitur 30 In prima operatione ad ea veritatem vel falsitatem propriam.
 ut docet philosophus 1° per artem. c. 1° et 3. de anima 26. Ratio est quod veritas
 et falsitas proprie consistit in affirmatio et negatio; quod in ita affirmatio
 vel negatio aliud ubi in re et hinc verum dicimus cognoscere quod non ita
 falso, atque in prima affirmatio nulla est affirmatio vel negatio Ergo nulla
 quod veritas nec falsitas.

Nota. Veritas a philosopho dicitur consistere in liberam vel altam co-
 gnitionem. Hinc est illa. Secunda quae veritas est vera in seipsa et hinc dicitur
 philosophus de veritate veritatis a se quod cognoscitur. Hinc quaterque Hinc omni
 est quod est verum et hinc Intra dicitur quod tractat et negat quod veritas
 veritas. De in Hinc est verum. Cognitio est illa quod cognoscitur de ea vera
 differunt hinc duas veritates: nam prior est conformitas rei in suis principibus
 et in intellectu diuino et est mensura veritatis omni rei. quod in re hinc est
 quale postulat ad sua principia et quale indicat ad debere intellectus diuini,
 hinc de vera re. Hinc autem de quod talis est quale agitur principia veri veri
 posterior ad est conformitas cognitionis ad re cognita. Sicut falsitas est contra
 et diffinitio. Porro hinc cognitio est duplex. Appropinquat et iudicium. ita veritas
 cognoscitur et diffinitio. Quod cognoscitur appropinquat. quod cognoscitur iudicium.
 Hinc appropinquat est conformitas appropinquat hinc re appropinquat. Veritas
 iudicium est conformitas iudicium ad re. differunt autem hinc duas veritates. 1° ea
 veritas appropinquat in veritate tu in intellectu quae in se. Et in in se
 in veritate docet philosophus. 2 de anima tractu 172 et 3 de anima tractu 26.

quod aut in intellectu in prima est a se igitur operatio ista Philosophus docet multis:
 22. Et ratio est quia talis cognitio sensibilis quia intellectiva potest esse conformis
 obiecto apprehenso. Ergo utraque cognitio potest esse vera. Veritas in eis
 multis cognitionibus est in eis. Veritas quoque iudicii non invenitur nisi in
 sed in solo intellectu quia fundatur in affirmatione et negatione quae est pro:
 pria intellectus. Secundo dicitur. Quod veritas apprehensiva est veritas
 quodammodo materialis respectu cognitionis non, veritas quoque iudicii est veri:
 tas formativa, nam illa fundatur ad apprehensionem etiam non cognitum intellectu
 hoc quoque afficitur et exprimitur per ipsam cognitionem cum in intellectu iudicat
 re ita est vel non est, iudicat quodammodo de veritate rei an sit ut veri:
 tas iudicii sit absoluta veritas. Tertio dicitur. Quia veritati appre:
 hensivae non opponitur falsitas sed ignorancia et non docet Philosophus, dicitur:
 23. Ratio est. vel in intellectu re apprehensa vel debet apprehendere, vel non,
 si apprehendit vere apprehendit, si non, tunc debet habere ignorancia illius rei, non
 falsitatem, quia licet non apprehendat quod credat, sed si illa apprehensio com:
 rei pro alia non potest dici falsa quia illa non iudicat. una re ad aliam.
 Veritas in quo iudicii proprie falsitas opponitur, tunc in talio re oppositum
 est iudicium quia sit in re. Quia per veritatem et falsitatem proprie in re:
 duo veritates, iudicium vero nullum est in prima operatione ista absoluta est
 Philosophus veritatem et falsitatem non esse in prima operatione intellectus.
 Proprietates primae operationis aliter sunt determinatae ut in ea non est veritas:
 re vel falsitatem affirmationem vel negationem aliter positum ut fieri naturae
 et necesse possit abstrahere abstractione, scilicet privativa de qua multa
 dixi de hoc de unitate, re una ab alia cum in intellectu apprehendimus
 una re ubi alia non est negando illa est, sed solum non considerando, tunc
 dicimus unam re abstrahere ab alia re: cum intellectus abstrahit naturam
 genericam a specificam, specificam a singularibus. accidens a substantia, quia
 abstractione invenit etiam in se cum non: hoc in primo sunt in una quae un:
 rius sensibilis percipi possunt ut colores, sapor, odor, sonus, et visus et appre:
 trahit colore a sapore, et ab aliis. quia percipit colore sine sapore non re:
 grado, sed talis non considerando. Per abstractionem generalem dicitur hoc citato
 ubi etiam exposui de illa illud Philosophus abstrahere non est mediatum, est in
 duplex abstractione. Quaedam simplex sive privativa quae sit in prima operatione
 quae cum sit abstractione negatione. sit etiam abstractione mediatum, quaedam quoque est in secunda
 operatione quae sit per negationem unius rei de alia et vocatur abstractione de re:
 gativa et in tali abstractione potest esse mediatum, potest enim negatio esse falsa
 quae ad primam operationem pertinet capitulo est Philosophus ut dixi hoc libro.

**PRIMA PARS HUIUS LIBRI DE HIS
 QUAE SUMMIS GENERIBUS PRAMI
 SITARISTOTELIS ET ANTI PRAE DI
 CAMENTA DICUNTUR.**

HAC prima parte ea omnia explicabimus quae Aristoteles quingus praediculis
 capitulis ipsi de summis generibus tractationi prae misit.

**CAPUT PRIMUM DE AEQUIVOCIS UNIVOCIS
 ET SEMIENOMINATIVIS.**

ratio est specificata per quas designantur. Hinc fit ut res dicatur per gratias uno
 noia conueniunt scilicet possint non esse agnoscere ut homo et bruta. quatenus sunt aialia
 ga scilicet nonne animalis non sunt diuina. Porro hoc dicitur agnoscere quia scilicet
 uoces non sunt animalia non autem legibus uoces agnoscere dicitur agnoscere agnoscere
 res non dicitur agnoscere agnoscere. **Obi.** Nota se diffiniunt inter tres tres uoces
 agnoscere agnoscere, agnoscere non agnoscere et quod conueniunt ad agnoscere et agnoscere
 agnoscere non est nomen in quo ipsa agnoscere conueniunt ut nomen canis
 resque in canis et canis scilicet, agnoscere non sit res ipsa quia tale nomen
 conueniunt et ut in proposito exemplo agnoscere sunt scilicet. Ita etiam canis
 et canis non quia uoces dicitur agnoscere sed designantur deum quod uoces di
 agnoscere agnoscere, res non agnoscere.

SECUNDA DVBITATIO
AN NOMEN AEQUIVOCUM SIT UNUM NOME VEL PLURA
NOMINA.

Pro. Non enim agnoscere licet ratione solum sit unum nomen, id est unus solum singularis
 et in eadem noia non unum. **Ratio.** Quia multitudo rerum nascitur ex formae
 multitudinis. **Contra.** Multitudo rerum non agnoscere conueniunt in se multis formae nobis, quia habet multos
 rationes. Ergo singularis est plura noia non unum. **Pro.** Cum plures ex unitate
 solum non de unum nomen singularis sicut ex multitudine rationum non de plura noia.
Pro. Quia res singularis habet esse a suis formis, quod non sunt tales vel tales
 id habet a forma tali vel tali, quare ex multitudine formae singularis res di
 citur multae, ex unitate non multae sunt tales, unum scilicet quid. **Obi.** si impossibile
 posset ad forma bouis et leonis non eadem nata, singularis diceretur ibi esse duo
 aialia distincta spe non unum, quod admodum est contra rationem in se ipsa hanc biam
 paret esse duos rationes non unum. **Obi.** in multis formis non dupliciter quodam
 subordinatis ita ut una ordinatur ad alteram, et sic tegua designo illius quo
 forma elementorum sunt subordinatae formis mixtae et hae formis uicibus
 quodam modo sunt non subordinatae sed diuinae ac disparatae ut forma bouis
 et leonis. **De** multitudine formae subordinatarum in eadem nata non agnoscere
 multitudinem rerum nam in eadem uicibus sunt multae formae subordinatae. Ele
 mentum mixtum, esse mixtum canis ac demum formae mixtae uicibus de aia
 talis uicibus. **De** multitudine rerum formae quodam modo uicibus de aia
 multitudinem rerum. In non ita ergo forma subordinatae est scilicet non agnoscere
 unum multitudinem nominum. **Obi.** si ratio est nomen esse multiplex, quia de
 qua sunt res, quia in se rationes sunt subordinatae, una non est propter
 alteram ideo non constituit plura noia. **Noia** non agnoscere ac habere plura
 res rationes non subordinatae, quia sunt rationes rerum semper diuinae ideo
 unum quodam modo constituit singularis plura noia.

TERCIA DVBITATIO
AN NOMEN AEQUIVOCUM SIT VARIIS TERMINIS
COMMONIS SEU NOMEN COMMUNE MULTIS.

Ratio dubitantis est. Quia ex una parte id affirmat **Pro.** in de finibus agnoscere
 autem non. Agnoscere dicitur quoniam non conueniunt. **Obi.** autem parte uidetur nomen
 quod non est nomen commune multis, non uel est commune ratione solum talis uel ratione

multitudo rerum nascitur
 ex formae multitudinis
 Obi. non
 de multitudine formae
 non de multitudine rerum
 de multis sunt dupliciter
 subordinatae
 non subordinatae

non nomen habet dupliciter
 designantur.

quod dicitur agnoscere

soni et scatiis, nō ratioe soni, tñ qz cū predicatōe de cane latrabile, vocē Canis nō
 predicatō soni, qz sic falsa ēēt predicatō, atqz n. latrabile nō ē sonus, tñ qz
 sonus nō applicatā rebus nisi p. scationem, vñ vocē nō scantes aliqd. nulli rei
 applicatā. Ergo si nomē agnoscū ē cōmune nō pōt ēē cōmune rōne soni tñc,
 sed si ē cōmune debet ēē cōmune etia ratioe scatiis. Quod ad ratioe scatiis
 nō sit cōmune Probi. Effic nomen cōmune ratioe scatiis ē esse rōne scatiis
 aliqdā naturā cōmune, sed agnoscū nō scāt illā naturā cōmū nē sub agnoscib
 Ergo nō ē nomē cōmune ratioe scatiis.

Pro. tñ. Nō ē agnoscū ēē vere cōmune tñ ratioe soni quā vñc scatiis
 dicitur tñ ratioe nā ratioe soni nō ē cōmune p. predicatōne sed tñc p. scatiis.
 Pro. qz nomen agnoscū nō predicat de quocūqz istū soni. Ergo sonus ille
 nō ē cōmune p. predicatōne, est tñ cōmune p. scationem, qz scāt oia agnoscib
 id ēt quod scāt nō debet predicari de re in quā, ut magis scāt oia scatiis
 nō predicatā in quā de Canis, Canis nō ē imago. Scatiis ad scatiis
 p. scatiis nō scāt nomen agnoscū ē cōmune p. predicatōne, sed agnoscū
 nō unius scatiis ē qz cū predicatōne nomen agnoscū qz Canis de cane marino
 uero predicatā natura scatiis p. scatiis uocē Canis, similis et de aliis canib
 Ergo hoc vox Canis ratioe scatiis ē cōmune p. predicatōne, qz tñ nō unā
 qz oia natura scāt, sed diuersas ideo nō eadē naturā predicat sed diuers
 sed cū scāt naturā cōmune agnoscū id ē diuersa ratioe.

Q V A R T A D Y B I T A P I O . ANAEQVIVOCA DEFINIRI POSSINT.

patro dubitatio ē qz ex vna parte id affirmat s. h. i. q. i. m. c. assignat hic con
 definitione. Ex altera aut videtur nullo mō posse definiri, qz id quod definit debet
 esse vñc natura multa n. naturā nō unā, sed multas definitiones explicat, at agno:
 cū nō ē vnus natura, qz scāt multas naturas diuersas Ergo nō pōt definiri.
 Pro. ad dubitationē cū distinctionē. Agnoscū in actu signato definiri pōt, agnoscū
 cū vñc in actu exercito definiri nō pōt, agnoscū n. scdm naturā agnoscib
 definiri pōt, scdm quod vñc dicit multas diuersas naturas sic sub definitione
 nō cadit vñc. Ca nō quocūqz agnoscū ē, seu quocūqz participat naturā agno:
 catiois pōt definiri, nepe quod sit nomē cōmune, scāt naturas diuersas, quatenus
 qz scāt naturā ciatis latrabilis p. scatiis marini, et syderis celestis, sic definiri
 nō pōt, nisi determinati accipiat, pro vna ex naturis scatiis. Agnoscū
 primo nō ē agnoscū in actu signato, id ē quatenus scāt ipsa ratione forma:
 le agnoscū, agnoscū vñc secūdo nō ē agnoscū in actu exercito, quatenus nō
 naturā agnoscib exercet circa diuersas res. Quod pōt agnoscū in actu
 signato seu scdm rationē formale agnoscū possit definiri Pro. qz quā
 vnus vnā naturā possit definiri, sed agnoscū ut agnoscū habet vnā naturā
 agnoscib, quā quātr et vnūc oib agnoscib coheret Ergo pōt definiri.
 Ex quo collige. Agnoscū sub ratioe formale agnoscū, ē genus vnūcū ad oib
 qz agnoscū, agnoscū nō exercet rationē agnoscū in se respectu pluri
 rerū, tñc uero scatiis nō se uero ē vnūcū similis et respectu vnūcū
 rerū. Agnoscū ergo ut scāt rationē formale agnoscū pōt definiri
 at vñc illa exercet circa diuersas scatiis sic definiri nō pōt. Ex quo patet
 qd ratione dubitadi.

Q V I N T A S Y B I T A T I O .

AN IDEM NOMEN POSSIT ESSE SIMVL AGVIVIV

Pro. Idem nomen pot. esse agvocu et univocu simul, na imprimis quod id nomen
 possit esse agvocu in actu signato et univocu in actu exercito potest ex precedenti
 deductione. Item si vox agvocu, e agvocu in actu signato ga. sicut natura agvocu.
 nris e. si univocu in actu exercito, qd sicut una natura agvocatiois addit no
 convenientia orbi nris agvocu, qia si natura agvocu ut Cens. Gallus, sicut univocu
 agvocu ga. univocu et eade ratioa. eodem illis no et natura agvocu, quod no
 id nomen possit esse agvocu in actu exercito, et univocu in actu exercito simul
 et famel. Pro. qd vox, qui e agvocu in actu signato, e univocu respectu nris.
 duoru illis spai. scilicet. hanc vox. Cens. e agvocu respectu aialis latrabilis,
 et p. nris marini, qd dixerat natura in illis scilicet. e. in univocu respectu oim
 canu latrabili qd in illis una natura canis latrabilis sicut.

Pro. Quo contraria nequeat esse in eode subiecto sed agvocatio et univocatio
 sicut contraria dngs nequeat esse simul in eode subiecto neque vox. Item qd
 qd natura dixerat et natura eade sicut contraria, idem enim et dixerat
 sicut contraria, at agvocu sicut natura dixerat univocu eade dngs.
 Pro. No sicut agvocu et univocu sicut contraria, contraria in debet sicut respectu
 eade et eade valore. sicut agvocu in actu signato et univocu in actu exercito
 sicut contraria nec possit in una voce cadere, no pot. in una et eade. Item, sicut
 natura univocu et agvocu. Item e. univocu in actu exercito et agvocu in actu exercito
 cito respectu eade reru sicut contraria. Item e. agvocu in actu signato et
 univocu in actu exercito, ita e. agvocu in actu exercito respectu unius rei
 et e. univocu respectu alterius no sicut contraria, quod accidit sicut, dixerat
 in voce hanc agvocu e. agvocu in actu signato et univocu in actu exercito
 et voce quae e agvocu respectu spai. e. univocu respectu nris.

Q V I N T A S Y B I T A T I O .

QVIDNAM DEFINIATUR HAC DEFINITIONE

ONTE AGVIVIV ARISTOTELIS.

Pro. Definietur res agvocu in ordine ad vocem, definietur in aia quod dicitur
 comitente et sicut nomen comitente e. sicut autem vox e. quae dicitur et quae habet nomen
 comitente. Quomodo definienda sit vox agvocu. Item. Item no. Item e. nomen
 comitente sicut natura dixerat. Item. Item no. Item e. nomen
 vox agvocu, quod si definiatur videtur clari. Item. Item no. Item e. nomen
 nris sicut vox agvocu e. agvocu in actu signato. Item. Item no. Item e. nomen
 no definiatur, videtur aia agvocu, qd e. no convenientia. Item. Item no. Item e. nomen
 e. nomen comitente sicut natura dixerat, quoniam e. nomen univocu sicut nris agvocu
 natura agvocatiois in orbi agvocu ut de nris e. supra. Item. Item no. Item e. nomen
 agvocu ut supponit pro seipsa sicut in opposita sicut, no definiatur sicut definitio
 sicut definitio ut suppositio sicut inferioris. Item. Item no. Item e. nomen
 qd sicut definitio comitente non agvocu accepto pro sicut in inferioris, no ut pro
 sicut na e. nomen de gubus predicata, sicut natura comitente sicut
 natura dixerat. Item. Item no. Item e. nomen
 quod si petat. Item. Item no. Item e. nomen
 et in suppositio sicut. Item. Item no. Item e. nomen
 Item. Item no. Item e. nomen

quod si est scire naturā agnoscitōis nō ē habere naturā agnoscitōis ita
 hac uox agnoscitōis nō habet naturā agnoscitōis, at in prōpōitiōe definitiōis
 definitiōis agnoscitōis ē habere naturā agnoscitōis.

Aliud ē scire
 aliud habere naturā
 agnoscitōis.

Et hinc colligitur diffinitio inter hanc uox agnoscitōis, et alios uoces agnoscitōis.
 Nam hac uox agnoscitōis hanc naturā agnoscitōis nō habet. Alia uox nō
 habet sed habet uox. Canis nō habet naturā agnoscitōis nā agnoscitōis
 ē Canis latrabit marinus, et lupo, habet tñ naturā agnoscitōis q̄a habet et
 nomē commune scilicet naturā diuersas. Itaque naturā agnoscitōis ē ē
 agnoscitōis nā agnoscitōis, ut supra dixi habere uox, ē. cū agnoscitōis in actu exercitōis
 ē naturā diuersas. Sed hōc sō. Itaque definitiōe definitiōis alia agnoscitōis hōc ē
 cū de quibus predicta ē hōc nomē agnoscitōis seu definitiōis cū nomē agnoscitōis
 cū exercitōis licet nō sōdū actu exercitōis, sed sōdū actu signati agnoscitōis formati.
 uox. Canis, Betulus, gallus, et. Itaque definitiōis nō sōdū actu exercitōis agnoscitōis
 id ē nō sōdū naturā canis marini, et lupo, et gallo, sed sōdū actu signati.
 gallo agnoscitōis, id ē sōdū naturā formati agnoscitōis, sūt nā nomē commune
 scilicet naturā diuersas. Et hōc uox agnoscitōis nō ē agnoscitōis in actu exercitōis.
 cū 2°. Pro. definitiōis hōc nomē quā habet naturā agnoscitōis nō hōc quā
 habet naturā agnoscitōis, at sōdū uox agnoscitōis habet naturā agnoscitōis, nō uox hōc.

SEPTIMA QVBITATIO. QVOMODO SIT EXPLICANDA DEFINITIO AGNOSCITVORVM QVAM TRADIT ARISTOTELIS IN 2° LIBRO.

Huius dubitatio soluitur, habet ex iis quae praemissa sunt de natura agnoscitōis
 definitiōis Aristotelis. Agnoscitōis dicitur quoniam nomē commune ē
 et ratio substantiae secundū nomē diuersa. In qua definitiōe ut dixi
 definitiōis nō agnoscitōis in ordine ad uoces sic aut explicat. Fortitudo
 definitiōis agnoscitōis nō agnoscitōis q̄a una res cū nō potest dici agnoscitōis sed res
 uita nō est multa ut patet ex diuersitate definitiōis quā ē de eia dicitur
 quā debet dici agnoscitōis. Propterea nō definitiōis agnoscitōis in abstracto, sed
 agnoscitōis in concreto ē, q̄a cōcreta cōcreta nō ē agnoscitōis nō sūt sine rebus
 sūt quia hōc definitiōis sūt propter praedicantem in gōis sūt res. Dicitur
 Non sōdū sūt, q̄a nō quā hōc definitiōis definitiōis nō habet cū agnoscitōis
 a se sed a re, q̄a nōtē cōcreta sub tali nomē, cuius signū ē quod dicitur
 res sub uno nomē sūt agnoscitōis, sub alio uox nō ut gallo galinaceo et hō
 trāctis sūt agnoscitōis sub nomē galli, uox cōcreta nō sub nomē aialib.
 sūt agnoscitōis dicitur cū illa ē res illa. Quoniam nomē, sūmme
 nomē ut sit agnoscitōis debet seruari primā cōcreta qualitate id ē quod dicitur
 prius agnoscitōis ad arbore et mulierem: deinde cū accedat, id ē sōdū nō ē nomē.
 agnoscitōis ad sōdū cū et sōdū sūmme et praeterea cū cōcreta cōcreta
 at id ē sōdū nō ē agnoscitōis ad hōc et amo. Et cōcreta, id ē tñ uox
 sōdū quā nō sūt agnoscitōis tñ, et uox. Sōdū apud Aristotē cōmuniter
 sūt definitiōis hōc loco uox sūmme latē ut sūt tñ definitiōis cōcreta quā
 aritmetica quā definitiōis nā multa sūt quā definitiōis cōcreta nō habet
 sōdū tñ nomē agnoscitōis sūt et sūmme quā nō cōcreta quā et diffra se multa.

et a casu, ut aeris scilicet terrestri et marini, casu in quodam ut ista duae nati-
re dixerit uno nomine scilicet. Et hanc aguerit aguerit Philo-
sophus 1. Ethic. 6.

Secundo a Consilio est illud quod scilicet quod nati-
re sunt aliquae similitudine in istis mixta ut per seam, et aialis, scilicet uno nomine
peris, propter similitudinem quada in ratione pedis, quod sicut per aialis sustinet aial
ita per seam sustinet seam. Aguerit a casu, sic sicut communiter designatur. Et quia sunt
quora nomen commune est et secundum nomen ratio subiectae oio diversa. Ad id et oio
ad id est aguerit a consilio quod licet habeat rationes et definitiones diversas
non tamen oio, ratione in affirmabile quia habeat non sicut et a diversa quod non aliquo sit
etiam eadem. Et hinc est quod secundum commune usum loquendi Philosophi nomen aguerit
absolute non intelligatur hoc a consilio sed solum aguerit a casu. Illa vero a consilio
non analogice scilicet. Itaque si convenit ista modis loquendi ut tamen duo sunt non
aguerit absolute intelligenda sunt aguerit a casu seu pure aguerit, non vero
analogice quibus secundum Aristoteli solum intelligatur analogice secundum proportionem.
non ut dicitur extra Aristoteli tamen oia a consilio aguerit intelligatur ut communis
in usum tenet.

Secundo autem de aguerit a Consilio seu analogice. Prima cur-
ra nomen analogice supponit duo. 1. avariorum esse nomen Graecum quod ex
3 de finib. idem est Graecis quod Latinis proportio. Quibus autem analogice nomen
ea proportionem proprie sunt quae est in quantitatibus. de qua agit mathematica
et ea dividit in simplicem et compositam. id tamen non solum ad has proportionibus sed etiam
ad oia similitudinem et affirmatam explicat accommodat. praesertim ad ea quae nec
sunt pura univoca quod non habent tamen oio rationem, nec pure aguerit quod non
oio diversa. Supponit 2. quod licet analogice nomen apud Philosophi est interpretatur
Graecis solum interpretatur, ista uero vocabuli pro ea analogice, quae in proportionibus
Latinis tamen communiter interpretatur in latine pro oia aguerit a consilio ut nobis
etiam interpretatur. His positis aguerit a consilio seu analogice communiter designatur
quorum nomen commune est et secundum nomen ratio subiectae non oio diversa. Et hanc dei-
fini-
tione designat analogice a pure univocis quorum ratio scilicet a consilio est oio eadem
et a pure aguerit quorum ratio scilicet a consilio est oio diversa et constituit analogice
media inter univoca et aguerit quae sunt inter se oio diversa et opposita. Unde
est quod oia a media inter contraria participant, quod non naturae extremorum ita ut
a utroque aliquo non conveniat et utriusque aliquo non repugnet, namque Philosophus ita de
analogice loquitur, ut nec illa sub aguerit comprehendat, ut hoc cap. 1. Antepred-
icanda nunc ab illis designat, ut 2 alibi: Ex. g. nunc sub univocis comprehendat
et g. alibi: Ex. 2. nunc ab univocis designat ut in hoc cap. 3. in quo ita dicitur:
ut univoca, ut illa definitio nullo modo possit analogice convenire.

Porro autem analogice sunt naturae non oio diversas sicut sunt naturae diversas
propter similitudinem aliquam in illis mixta quoadmodum haec similitudo diversarum
naturarum potest esse duplex nempe proportionis et attributivis. ita duae species sunt
analogiarum. Una proportionis alia attributivis.
Analogia proportionis est illa quae sunt naturae diversas quatenus habent
eandem proportionem, quod per est analogia respectu pedis aialis et pedis seam ut in
per seam naturae diversa in se seam et pede aialis est ista secundum quod sunt diversas
naturae pedis non uocatur, quod tamen non seam et aialis est aliqua proportio.

Sicut in hoc, cum habet se ad iustitiam, ita hoc ad iustitiam ad iustitiam, ideo
hoc est analogia proportionis respectu gradus iustitiae et sanctorum. Dimittit principium de ana-
logia hac analogia de fonte, corde, pectore, nam et fontis est principium fluminis, cor est
principium spiritus vitalis, quos generat, et pectus est principium lineae, in quibus
rationes principii sunt quae divergent tamen habent inter se quandam proportionem, sicut enim
fontis est principium fluminis, ita cor spiritum, generat lineam. Haec sunt analogia
sicut et reliquas agnoscit Philosophus multis locis, praecipue 1° Ethicorum cap. 6 v. 1. 2. 3.
Ex vi. ubi etiam bene sola vocat proprie analogiam v. analogia proportionis absolute
analogia secutus est nomen analogia, analogia in proportionem significat.

Haec analogia proportionis solent communiter ita definiri. Analogia proportionis sunt
quorum nomen commune est, et secundum nomen rationis subiectae diversa proportione in affinitate
conducunt. Haec definitio patet ex dictis.

Circa haec Analogia Proportionis nota variis ea potest dividi sed praecipue hoc modo
Analogia proportionis alia sunt propria talia. Alia sunt impropria. Analogia impropria
sunt quae nomen analogiae sunt non quia in uno tantum propria est, malis vero solent translati
propter aliquod similitudinem et similitudinem, et sic videre de analogia de visu bonis, vi-
sitate prae, et secunda portione, quae propria ratio nobis, videre est in sola huius proprie
in aliis de potest translati et translati.

Analogia propria sunt quae nomen analogiae sunt quodam rationem quae vere et proprie
mixta in oibus analogis licet non sit in illis una simpliciter sed talis est proportio ut mixta
de principio subpositis. in oibus in illis mixta vera ratio principii. Quare haec analogia
propria, solent dividi in mixta et non mixta. Non mixta est ut principium respectu gradus boni,
mixta est quae est non tantum proportionis, sed etiam attributionis quibus est analogia
Entis ad substantiam et accidentis ad Deum et creaturam ut dicam in Multa passim.

Foris analogia proportionis haec solent proprietates assequari. 1^a aut non ducit unum
conceptum nec naturam unam simpliciter. Haec est, quae proportio arguit diversitatem proportionis
naturae. Quia in una re non est proportio et diversitate etiam rationem proportionalem
de quo supra. 2^a quod in analogis proportionibus non habet unum principale ana-
logatum ad quod cetera omnia referantur, nam principium rei, ita est analogum ad illa supra
dicta ut sit illa non sit aliquid unum in ordine ad quod cetera dicantur principia.

Et hoc intelligit si analogia non sint mixta, nam si fuerint talia, tunc propter parti-
tione analogiae attributionis potest esse aliquid principale analogatum ut mixta.
Sed in his analogis cum non sunt de eodem principio analogatum non est necessarium
ut alia analogata definiatur per illud ut patet in definitionibus principii, fontis, cor-
dis et. quod etiam intelligit nisi analogia sint mixta tunc in ratione attributionis po-
terit etiam unum alterum definire. Haec autem de Analogia Proportionis.

Analogia Attributionis sunt illa quae sunt naturae diversae quatenus in eis
attributa et ordinatur ad unum a quo denominantur tales. v. g. Sanus dicitur et de famoso
de de pulchro sano, et de exercitatio sano, et de medicina sano, et de consilio sano, et
de de aiali sano, in quibus oibus sano diversae naturae sunt, nam natura fontis, gra-
tus, sanus, est ex conservativa sanitatis, natura pulchri quatenus sanus dicitur est ex
signo sanitatis, natura exercitatio sano, est ex conservativa sanitatis, aiali, nam
tura, medicinae quatenus sano dicitur est ex conservativa sanitatis, natura de de aiali
sano, est habere verum in se sanum, quae consistit in recta compositione de humoribus

aialis, qz in ois huiusmodi analogis, conveniunt in hoc quod attribuitur et ordinatur
 ad unam similitudinem aialis, vel tamen causas, vel tamen signa, vel effectus ipsius, vel
 aliquo alio modo, idcirco sicut dicitur de ois huiusmodi analogia attribuitur. Hanc a:
 nalogia, agnovit etiam Philosophus, dicit in 1. Physicorum: si daretur agnoscere, ab uno vel ad unum,
 quod ab uno denominatur, vel ad unum referatur quod nos vocamus analogia attribui-
 tris. Sicut autem ut supra capite usus obtinuerit, ut analogia attribuitur vocem
 analogam, forte qz habent similem proportionem ad principale analogatum, ad quod attribui-
 tur, tamen nec Aristoteles: nec ullus alius veterum. Derivatur tamen ea sic nominavit, sed tamen
 ab uno vel ad unum. Hanc analogia attributionis conveniunt sic designant. Huius-
 moda attributionis dicitur illa quorum nomen commune est, et secundi nomen rationes diversas
 subiacet, ita tamen ut ad unum analogatum valdeos aliorum attributionem dicitur derivari
 putet ex dictis. **NOVEN** Analogia varia divisiones evadit solent in quibus
 tribus quas praecipue sunt. **1^a** Est s. Thomae in parte quarta: q. 77. art. 5. ubi dicitur analogia
 dividit in duas species. Una si sit duorum inter se, seu unius ad alterum, ut ens versus
 habere et accidere, alia duorum vel plurium ad quoddam tertium ut daretur versus autem
 me dicere, homini, exequitur dicitur. **2^a** Est Aristoteles in 1. Physicorum: 1. ubi dividit hanc
 analogia attributionis in duas species, **primam** est quod formalitas eius a quo derivatur
 analogia, est in ois analogatis, sed non formati nisi in eo latet, quo pacto, sicut est
 analogum, qz se habet in aiali primo, modo, modo, tamen non sed in formati sicut in aiali
 in aiali non nisi effectivum, vel adiectivum. **secundam** est quod talis formalitas est in
 ois, analogatis, etiam formati, quo pacto ens est analogum ad substantiam et accidens
 qz formalitas ens non solum est formati in substantia, primo analogato, sed etiam in ac-
 cidenti quodammodo diverso non nam in substantia. **3^a** Est, et non modo inclinatum ad aliud in
 accidenti non nisi in ordine ad substantiam et inclinatum ad aliud. **3^a** divisione quod
 nuntius solent hanc analogia attributionis dividit, in quatuor species iuxta quatuor
 genera causarum ad quas tamen ad terminos dicit attributionem, sicut in quodam ana-
 logia per similitudinem primo ad unum finem quo pacto aiali medicina, et exequitur
 dicitur sana qz medicina et exequitur refertur ad sanitatem quod est in aiali ut
 ad finem secundo per similitudinem ad unum effectum quo pacto ordo medicus sicut et
 instrumenta dicitur medicina per ordinem ad medicum per illam artem et instructionem
 est causa effectus et inducit sanitatem. **3^a** per similitudinem ad eam formalem quo
 pacto sicut sicut seu fidelis dicit attributionem ad unum tamen ad formam
 seu exemplar. **quarta** per similitudinem ad eam materiale quo pacto accidit.
 hanc analogia dicitur ens a attributionem ad substantiam ut ad substantiam in hoc:
 sonus. **NOVEN** Analogia proprietates hanc solent statui. **1^a** est in his qz
 sit aliquod unum principale analogatum, ad quod alia dicit attributionem et a quo
 derivatur quod denominationem. **2^a** est ea absolute nominatae analogia intelligatur
 principale analogatum. **3^a** est principalia analogata plerumque sunt formati talia
 alia non, ut aiali a formati sunt, medicum non est formati sana sed sicut
 formati. **4^a** addit plerumque qz alia principalia analogata sunt formati talia
 sed tamen sicut est ut formalitas primi analogati sit principalis formalitas ut
 apparet in dato respectu substantiae et accidentis de quo in illo capitulo
 sicut principale analogatum formati in definitione aliorum hoc est habet exceptionem
 in alia analogata sunt notoria principalia et ea substantiam ut nos convenit non solum designare

intellectu exiit. 2° analogia quatenus representat obiecta cognita
et de eo sic considerato procedit postea difficultas.

Et quamvis in annotationis facile est ita resolvere postea difficultas. Nemo
in ea conceptu formale quia obiectum a ratione de una non simpliciter sed secundum
modum analogie conceptus format analogiam representat aliquam naturam communem
simpliciter omnibus analogis, nec in obiecto est aliqua talis natura quae ex eodem concipitur
nec omnibus analogis, sed eadem est natura una proportionaliter uni per attributionem.
Quod conceptus analogus sit unus communis patet. Et quia conveniunt in una aliqua
natura possunt habere unum conceptum communem sed non analogata conveniunt in reali
et una proportio vel attributione ergo habet unum conceptum communem secundum rationem
sive naturam unam proportionalem vel attributionem. Quod vero hic conceptus non sit
unus simpliciter sed tantum secundum quod dicitur patet. Et analogata non conveniunt in
una natura quae sit una simpliciter sive essentialiter sed in natura quae sit una propor-
tionaliter vel per attributionem.

Sed et adhuc difficultas de hac unitate conceptus communis analogi quod hic videtur
in planis eodem modo esse unus, sicut conceptus unius rei non sicut ab omnibus univocis
abstractis et una ratio communis in qua conveniunt et quae deinde contrahitur per varias
diffinitiones ab omnibus analogis, una ratio communis analogis quae contrahitur ad unum
per rationalem ad eum quod terminabile ita ab omnibus analogis abstractis et una ratio
communis analogi quae deinde contrahitur per varias diffinitiones ad varia analogata
vel ab omnibus sanis abstractis una ratio communis sanis quae contrahitur per varias
diffinitiones ad sanitatem in homo, pulvis, medicina, animal et quia in homo quod est diffini-
tionale et naturae sanis in communem et naturae sanis in particularem. Sed hoc
sicut analogorum non est ita unus sicut univocum tunc quod licet uterque communiter
sunt naturae per modum unius tamen conceptus unius quod sunt naturae una simpliciter
id est naturae unius esse quae aequatur conceptus omnibus infirmitatibus etc. animal sunt
naturae secundum quod aequatur conveniunt tamen aequo modo et non conceptus
analogus non sunt naturae una simpliciter id est unius esse sed immoderate sunt
naturae diversae essentialiter alias non est aequo modo. tamen quia conceptus uni-
versales unitate fundati in re ipsa quod vere in re est una essentia et unitas
analogi fundatur magis in intellectu conceptus per modum unius res aliis dicitur
sicut in sanis etc. non dicitur aliqua essentia sanis quae sit eadem in omnibus sanis sed
dicitur naturae sanis quae diversa est in diversis sanis et solum una proportionaliter
vel attributione. Et ex his clare colligitur solutio prima difficultatis
Circa secundam proprietatem est secundum difficultatem. An conceptus analogi sit simpliciter
provisus a conceptibus sive inferioribus.

Et solutio praedictae difficultatis videtur colligi huius solutio, quae negativa est non est provisus
sicut conceptus analogi non est provisus simpliciter a conceptibus sive inferioribus. Quia ratio
est quia non conveniunt in una natura communem, non potest providi ab illis conceptibus commu-
nibus, conceptus in communem dicitur naturae communem, et conceptus communis provisus
naturae communem provisus, sed analogata ut analogata, non conveniunt in una
natura communem ergo non potest illis providi conceptus communis. Quia per quod
conveniunt in aliqua natura communem sunt univoca, et analogata non sunt univoca

Cōceptus analogus
videtur esse proprius

Ergo non convenient in aliqua natura comuni. Si autem hoc videatur ita
se habere, tunc ex parte altera videtur quod cōceptus analogus simpliciter sit proprius
ad cōceptus inferiores, quod ita ostenditur. Cōceptus communis est proprius ad cō-
ceptus proprios, tunc quia cōceptus communis in se includit de cōceptibus propriis in-
feriori, tunc quia cum veritate negatur de illis, cōceptus in communis non est cōceptus
proprius inferiori nec cōceptus proprius inferiori est communis. Ergo est proprius
ad proprios, at cōceptus analogus est cōceptus communis. Ergo est proprius ad cō-
ceptus proprios suorum inferiorum et cōceptus simpliciter est proprius ad cōceptus simpliciter in
primo sensu atque etc.

quid sit cōceptus
proprius.

quid sit cōceptus
simpliciter.

Cōceptus analogus
non est proprius ad cō-
ceptus proprios inferiores.

Nota pro solutio huius difficultatis: illi cōceptus dicitur proprius ab alio quod non
includit cōceptus alterius, et cōceptus albi proprius est ad cōceptus nigri, cō-
ceptus autem ad cōceptus rationat. Cōceptus autem communis dicitur potest dici et esse
proprius ad cōceptus inferiores. Sed simpliciter autem proprius dicitur aliqua natura com-
munis respectu ad naturas inferiores, et accidit in univocis, cōceptus in aliis
secundum naturam significativam a natura bonis, malis et ceteris. 2. Sed quid quod pro-
prie dicitur natura quod vere non est diversa in se, sed solum ex modo cōsiderandi.

Hic positis. Prode ad difficultatem. Cōceptus analogus non est proprius simpliciter
ad cōceptus proprios inferiores: sed est proprius tamen secundum quod dicitur et ex modo cō-
siderandi. 1. propter hoc. tunc quia nihil praesupponit a suo immediato secundo, sed
analogum immediate scilicet naturas suorum inferiorum. Ergo non potest praesupponere
in suo cōceptu ad naturas inferiores, tunc quia cōceptus proprius simpliciter est co-
ceptus unius esse communis sed analogus non praesupponit unam esse communem suam
inferioribus, tunc non est univocum. Ergo non praesupponit cōceptus simpliciter. 2. propter hoc
quod scilicet cōceptus analogus sit quod est proprius sed tamen secundum quod dicitur et ex modo
modo cōsiderandi. Itaque. Quia quatenus simpliciter autem cōceptus est cōfusus et inde

quatenus cōceptus est
et ad determinatum.

nam quod cōceptus est

cōceptus est cōfusus et cōfusus

et cōfusus

terminabitur, autem cōceptus cōfusus cōceptus quodam communis, quatenus non cōceptus
expresse et determinate, tunc cōceptus cōceptus proprius analogatorum
in ipso simpliciter expresse et determinate cōceptus, sed non, id quod scilicet, cōceptus
omnis secundum naturas proprias analogatorum, et quia cōceptus a nobis cōfusus,
et ita ut taceatur proprias naturas analogatorum, ideo dicitur a nobis cōceptus cōceptus
cōfusus aliunde rei, diffinitio a cōceptu expresse et proprio aliunde rei. Quia
scilicet hanc diffinitionem cōceptus analogus a cōceptibus analogatorum est solum
ex modo cōsiderandi non ex natura rei.

Ad idem. Si analogus scilicet mediate naturas analogatorum. Ergo cum praedictum
tunc de analogis praedicabitur omni naturae analogatorum de uno analogato.
Propter hoc analogus id quod scilicet praedicat de analogato, sed scilicet immediate
naturas diversis analogatorum. Ergo naturas diversis eorum praedicabitur
de singulis analogis quod est absurdum, quia sic unum analogatum habent
naturam omnem analogatorum, et sic per omnia simul dicitur praedicatum. Prode
Analogus id praedicat quod scilicet, sed non totum quod scilicet praedicat naturam

et cōfusus

ratione predicationis non regitur ut totum quod scaturit per predicationem attribuitur
habetur subiecto sed tantum ut subiectum sit res scaturit per predicationem sive per
autem illa tantum scaturit, sive multis aliis. prout a dicto animal latrabile est canis nota
scaturit animal latrabile est res scaturit per hoc uocem canis non uocem animal latrabile
est tamen id quod scaturit per uocem canis sicut in animal latrabile est per hoc animal
sic per in predicatione analogica accidit, cum dicitur res animalis est canis, per hoc animal
animalis est res scaturit per uocem canis non uocem animal id quod scaturit per hoc animal
legit per scaturit naturas diversas sed eas predicat de diversis, de his animalibus
quibus, non de singulis tantum. Hanc ergo de proprietatibus analogice predicationis
et attributionis.

analogia quae predicat

Porro a Philonis alia tradita dicitur analogia seu agnoscitio quae proprie habet
analogia seu agnoscitio proprietatis et attributionis continetur alia species analogica seu
agnoscitio quae ab illis uocatur Philonis inaequalitates. Prout ergo illi
hanc divisionem agnoscitiois. Agnoscitio in qua alia est logica alia Philonis
logica est quae definitur a diversis rationibus seu definitionibus secundum unum et uocem
nomen ut in multis explicatum est, et hanc agnoscitioem est proprie talis ut non potest
scaturit simul ut uniuersaliter respiciat eundem et secundum idem nomen. Agnoscitio
ergo Philonis C quae minus propria dicitur agnoscitio est quae definitur secundum se
et est simpliciter ut quod unum subiectum continetur subiectis inferioribus secundum eandem quod est ratio
tione et definitione sed per hoc unum quod aliter et hoc modo sunt agnoscitio, quia quia
respondeat uocem Philonis propter differentiam quae inagratia in per se ratione ea
contrahitur ad species. Et hanc agnoscitioem dicitur agnoscitio seu analogia Philonis
suae inaequalitatis. Respondo igitur de his analogiis inaequalitatis.

Alia dicitur et Philonis

Alia Logica.

Philonis

Analoga inaequalitatis sunt illa quae scaturit una natura continetur quae contra
hinc autem dicitur res naturas per dicitur ab dicitur inagratia quod non uniuersaliter
analogia est animal scaturit naturae scaturit quae contra hinc autem dicitur res naturas
natura hinc autem bruti per dicitur res naturas dicitur rationale, et in rationale et
hinc autem inagratia per se per se rationem differentiam contrahitur ad naturam hinc autem quae
ad naturam bruti quia ista inaequalitas se tenet ex parte differentiae contra
hinc autem non ex parte naturae contrahitur quae eadem est et sequitur non
hanc analogiam inaequalitatem agnoscit Philonis et Philonis 31. autem in ibi
quodam agnoscitioem ad multum dicitur inuenit agnoscitioem, et fortiter
quae autem habet quodam similitudine, inuenit analogia attributionis et fortiter
aliter ad se per se autem quae autem similitudine rationis, id est per se, similitudo in ratione
est similitudo essentiae seu definitionis, et per hoc inuenit analogia inaequalitatis quae
uenit in una natura quae uel per se, non subiectum dicitur genus non est in eo
sed per se latere multa diversa id est multas agnoscitioes.

Analoga inaequalitatis
suae Philonis

Analoga hanc inaequalitatem communiter definitur esse illa quae nomen commune
et secundum nomen non subiectum eadem sed in inagratia participata secundum per se et
inagratia quod per se, leo, canis quibus res sunt analogata animalibus quod hanc
participat, id est nomen animalis et eadem definitionem animalis ut animal est, in per se
illa participat quod quibus, et quibus quae canis, per se inuenit non ratione animalis

participatib. natura analogice propria sunt intelligenda illos duos proprios natus analogorum no dicez
consequi una et praeteri quas supra habebat. Item de duobus analogis et sic ut vult ipse arguendi
et quod ab uno ab et illis oppositum ita ut nunc ad unum idem nomen esse no acceptum et hoc modo dicitur
et arguendi simul si perro nota arguendi intelligamus pure arguendi huc hanc analogia no vult extrema op:
testimoniis sed media aut n media me pure arguendi et univoca ut dixi supra.

**QVAESTIO TERCIA
QVODSINT UNIVOCATA AN RECTE A PHILOSOPHO
DE FINIVNTER**

Ex dictis quibusdam de analogis et de definitione cogitatur quod quodlibet nomen quodlibet nomen
una illa que participat rationem communem naturalis simpliciter et de definitione a philosopho et illa quodlibet no:
nomen commune et secundum non est eadem substantia et de hac definitione recte explicatur nata univocata et si quidam ab arguendi
unum ab arguendi non est simpliciter eadem substantia. Nota pro explicatore huius definitionis et si explicator definitionis arguendi
unum habere sufficienter quod signum quod particula intelligenda sit ita ut si arguendi dicitur arguendi sit univoca idem
univocata dicitur quod sit idem nomen commune et eadem definitionem seu definitionem non secundum unum nomen ut si et quodlibet
univocata recte uti aial ge et non aial et commune illis et si definis hunc quatenus aial et et quodlibet quatenus aial
et minus aial et utriusque definitionem tamen si quod quodlibet quatenus aial et et si quodlibet quatenus aial
sunt ibi aial et utriusque definitionem tamen si quod quodlibet quatenus aial et et si quodlibet quatenus aial

utrum intelligi de substantia de definitione essentiali ipsius univocatis an de etiam de defi
nitione quae illis secundum aliquod denominativum convenit etc. hoc Causito nunc definitionem
nomen dupliciter defini pot. 1o secundum suam essentiam et quodlibet ut quod sit aial rationale
2o secundum aliquod accidens quod illi conveniat ut si sit albus definitur diffinitione
nomen uisus. Et ergo contrarietate an definitio quae debet esse communis et eadem non
ut aial debeat esse tamen primo non idem atque ipsa essentia et quodlibet univocata
an non satis sit si secundum non sit illis communis. quia in re aliter tracti: i. predicab.
c. 3. vult satis esse secundum et ita dicit non solum quodlibet et diffinitionem dicit secundum non
me et definitionem atque adeo univoca de suis inferioribus. sed etiam accidentia et
propria de suis subiectis. Item non quodlibet: 6. predicamentorum. Antea. Item. Causa.
Solut: et aliter dicit illa verba habere ratio esse intelligenda de definitione tamen
primo non et ita voluit sub univocis solum contineri illa quae sunt essentialia univocatis
ita ut sola quodlibet et diffinitionem dicitur univoca cum ista sola dicitur de univocis
tamen secundum nomen. quod etiam secundum definitionem quae est essentialis ipsius univocatis.

Item ibi in hac re licet sentire aliter. non videtur autem reprobare posterior tamen dicitur
et aliter quod citavi absolute magis placet per loquens conformis Aristoteli et
in hoc capite distinguit predicationem univoca a denominativa et in re de supra
aperte aut accidentia non predicari de subiecto univoca et 2o 2o. negat
denominativa esse univoca, quod certe non ob aliam causam sed licet accidentia pra:
dicentur et secundum nomen et secundum rationem suam de subiecto non tamen predicantur tamen
nomen essentialiter ipsius subiecti. Sexta hanc per dicto quod licet magis precise
loquendo de univocis possit etiam dici quod accidentia et propria predicantur univoca
de suis subiectis quatenus predicantur secundum nomen et perinde a ratione nulla flant
portante diversitatem sed eodem modo non conveniunt ipsius subiectis (quod tamen voluit aliter)
quatenus non essentialiter sed accidentia seu denominativa: tamen loquendo precise de uni:
vocis prout distinguitur a denominativis et prout ab Aristotele: univoca predicantur so:
let usurpant dicitur autem non est nisi deo et talibus ea sola quae ad ipsam univocalem spectant
ut sunt quodlibet et diffinitionem predicantur propria univocis cum sola hanc predicant
nomen essentialiter subiecti et si consequens precise loquendo sola hanc esse uni:
voca simpliciter et propria alia vero non nisi minus proprie. Et hoc posuit conciliari
predicare duos aliter et deo sentire etiam quodlibet ostendit ut dixi conformis sit
philosopho et accidentia magis vocat univoca sed tamen denominativa et non precise:
tamen univoca sola essentialiter intelligit.

Et hinc manet soluta illa difficultas quod definitio appropinquat non modo uideatur ad bonum
eo quod conueniat etiam denominatiua secundum nomen et rationem predicatam de multis
ut albus de lacte et facere de cetero in e iuxta dictam predicatam definitionem non conueni-
re proprie denominatiua hoc non predicat rationem effectuales subiecti quod regit
ad rationem ueram uinculorum proprie.

Q V A S T I O Q V A R T A. Q V A S I N T D E N O M I N A T I U A E T A N R E C T E A P H I L O S O P H O D E F I N I A N T V R.

Definitio denominatiua a Philoso tradita e haec. Denominatiua dicitur quatuor p[ar]tib[us]
aliquo digna casu secundum nomen habet appellationem ut grammati[ca] a grammati[ca] acti
ab albedine. Haec definitio non o[mn]es admittit ut bona. et aut explicat a nota s[ic] inter
haec denominas denominatiua, denominatiua hoc e[st] dixerunt quod denominas e[st] nomen
uel res a qua descendit nomen secundum quod sit denominatio ut albedo, denominatiua e[st] res
ipsa quae recipit tale denominationem ut paries. Denominatiua autem haec quae re-
cipit tale denominationem quatuor illa recipit seu quatuor illa recipit quod nomi-
nat ut albi. Haec denominas e[st] albedo, denominatiua paries, denominatiua albi.
Nota 20 esse controuersia inter autem quod definitur haec definitio ipsa ne
nomen denominatiua an res scilicet illud. Sed quia dicto definitur hinc res sicut
in definitionibus conuenit ut appropinquat quod ex eo patet. q[uod] nota non dicitur
proprie habere appellationem. Haec inter se secundum nomen quae tria sunt in definitio-
denominatiua. Nota t[er]t[io] quod cum dicitur definitur nomen quae tria sunt in definitio-
sunt et secundum quos natures sed ut substantia forma denominatiua et uerbi id e[st] definita
paries recipit res non ut paries et nec ut cognoscat sed ut substantia albedini et
hinc non albi. Sed ita constitutis positae definitionis denominatiua secundum
clarior erit si ita coordinata uerba. Denominatiua dicitur illa quae habet
appellationem ab aliquo cui ab eo differat solo casu quod a primo ac se dicitur
denominatiua dicitur illa quae deducit suu[m] nomen ab aliquo a quo solu[m] diff[er]it
r[ati]o ipsa eadem n[atu]ra. Haec grammati[ca] dicitur a grammati[ca] deducit nomen et diff[er]it
sunt a grammati[ca] secundum nomen n[atu]ra n[atu]ra grammati[ca] alio grammati[ca] sed non tota sed solu[m]
ut patet. Et ex hoc constat quare ponatur singulae particulae predicatae defini-
tioni dicitur a denominatiua primo habere appellationem ab aliquo q[uod] ip[su]m
nomen denominatiua hoc indicat q[uod] denominatio e[st] q[uod] ip[su]m nomen ab aliquo.
2° dicitur differre ab eo a quo nomen descendit q[uod] idem non potest denominare
se ip[su]m respectu eiusdem. 3° dicitur differre ab illo secundum nomen non excludendo
quod differat etiam secundum n[atu]ra, secundum nomen uigua non secundum totu[m] nomen sicut
differunt albi a catredra sed secundum sine n[atu]ra id e[st] sola eadem ad quod
secundum additur illa particula. Solo casu.
Ex hac definitione sic explicata collige se quatuor e[ss]e conditiones necessarias
denominatiua facit ut denominatiua et denominas si aliqua conueniant ut id e[st]
scilicet ita ut non sint o[mn]i disparata et defectu uigua quod ip[su]m non e[st] denominatiua
sicut q[uod] scilicet ip[su]m aliud sicut quia illud a quo secundum se denominatiua non e[st]

prout intellectus cognoscit cōcreta et post ex illis facit abstracta et nō quod
ex natura sua ē tale ē. sūp̄r tale et cōcreta ex natura sua habet denominari
ab abstractis idē sūp̄r dicitur cōcreta denomināda ēē ab abstractis et p̄
philosophi q̄ naturas vni spectat faciūt ut patet ex aristotele. in deprimi tōc de
nominatiuū. Grammatici vō a cōcretis abstracta deducūt tāquā ab illis quā sū
erūt prius cognita.

Secunda diffinitio: Vtrū de nominatiuū principatū sūt formā subiectū
quicquid putat de nominatiuū principatū sūt in subiectū. Auert: principatū sūt in formā. Ex eo
quod de nominatiuū sūt duo subiectū et formā vī. albi sūt subiectū et formā
albedinis, albi nō subiectū afficiūt albedine sed nō eadē ratio utriusq̄ sūt nā subiectū
sūt ut quod formā vō albedinis ut quod, licet nō albi sūt subiectū tñ nō sūt illud
secundū rationē formā subie. sed sūm rationē formā albedinis. Quia de nominatiuū
nā formā et ita subiectū ut quod formā ut quod.
Et 2° de nominatiuū principatū sūt subiectū. Propter q̄ dicitur de primis de nominatiuū
cōcreta et q̄ de primis de nominatiuū dicitur nō sūm de natura cuius quod tñ sūt
similitudine dicitur ēē cōcreta nā sūt subiectū sūt ultio loco nā sūt de primis
subiectū. **Contra.** p̄ de nominatiuū naturalisimē explicat p̄ subiectū nō quod
tāquā hoc nō subiectū afficiūt albedine nō vō naturalisimē explicat
abstracta nō nō predicatū naturā de cōcretis nō nō adiecto diminutē nō
nō dicitur albi ē albedo sed albi ē albedo in subiecto. Quia de primis de nominatiuū sūt
p̄ de primis de nominatiuū sūt duo subiectū et formā vī. albi sūt subiectū et formā
albedinis ut quod albedine aut vī. formā et ut quod vī. albi sūt subiectū et formā
Et hoc sūt et cōcreta sūt de primis de nominatiuū principatū sūt in formā sed subiectū in forma vō
de nominatiuū sūt subiectū in humanitate nō si humanitate. Propter q̄ nō illud sūt
principatū quod sūt ut quod illud formā quod sūt ut quod, et cōcreta subiectū
sūt ut quod sūt in humanitate ut habet humanitate naturā vō humanā
cōcreta explicat a. b. Patet in materia ricognatū nō quod q̄ natura sūt
lib. 2. fidei. c. 9. et 12 aut sūt hoc nō sūt sūt ut q̄ habet diuinā naturā
ita hoc nō sūt sūt ut q̄ sūt natura humanā. Et idē negat Philologi vī:
bi diuinā afficiūt sūm propriē loquēdoz afficiūt sūt subiectū in natura hu:
mana aut nō sūt sūt. 2° quia naturalisimē explicat sūt sūt in natura hu:
bet humanitate nō quod naturalisimē explicat sūt sūt in natura hu:
nō gradū sūt naturā de cōcretis nō nō adiecto diminutē. Ergo cōcreta subiectū
principatū sūt nō formā sed subiectū in forma. Quare tñ cōcreta sūt
quā cōcreta subiectū formā sūt sūt formā q̄ sūt illa ut quod principatū
vō sūt habet, illud subiectū habet formā. Hoc subiectū in forma q̄ sūt
illud ut quod. Vñ collige quod sūt artifex q̄ habet multas artes nō de multi
artifices sed eng artifex ita si multas vī albedines in uno subiecto nō dicitur
nō multas albas sed enī albi sūp̄r. et cōtra si una numero forma ēē in multis
subiectis vī. una numero albedo in tribus subiectis sūp̄r. ut vī tria alba
et sūt q̄ enī albi. Vñ si tria diuina personae assumerēt enī unū humanū
decreta sūp̄r tñ sūt et eng sūt q̄ dicitur quid: et si cōtra una diuina persona

aggreuerat tres humanas naturas simplici dictis ungi sicut et plures sunt
propter rationem dictam de principali scilicet coacti subiecti et accidentis. Et tunc
sermo est de Caelani et Medine. 3ª parte. quod 3. art. 6. et Aristoteli 3° quod 2. et
Gabriel, contra 8. Thomam 3° parte. quod 3. art. 6. ad 1um. quod autem coacti subiecti
principali prout forma.

Quod si explicamus Aristoteli de terminis. Et quoniam amicum et denominatum
in peculiari sunt difficultate reliquos sufficienter explicamus in summa.

CAPVT SECVNDVM DE DIVISIONE EORVM QVÆ DICVNTVR ET SVNT.

In prima parte capituli assignat Philosophus unam divisionem, quæ est de gradibus
aliarum sicut complexa ut sicut accipit alia nomen sicut ut sicut. In posteriori alia quæ est de
quæ sunt alia de subiecto dicitur et in subiecto sicut ut subiecto universalis sicut. sicut. alia
in subiecto sunt et de subiecto nullo dicitur ut accidentia particularia vel. nec albedo
alia de subiecto dicitur et in subiecto sunt ut accidentia universalia alia nec in subiecto
dicitur nec in subiecto sunt ut subiecta particularia sicut et accidentia universalia.

DVBITATIONES CIRCA HOC CAPVT CIRCA VTRAMQUE DIVISIONEM. PRIMA DVBITATIO QVORSVM HÆ DIVISIONES AFFERA TVR HIC A PHILOSOPHO.

Hæc prima divisio affertur ut sciamus quoniam ponitur et se in quodammodo
et quæ non nisi naturæ partem non in complexa ut sicut alia albedo ponitur
complexa aut ut sicut albedo non ponitur nisi naturæ partem. sicut accidentia in predicat
nec subiecta et alia in gradibus qualitatibus. Sed ad divisionem affertur tunc quæ in
parte de subiecto debet Philosophus de finem prima et secunda subiectum et de subiecto
et non deinde esse et non esse in subiecto tunc alia ut poneret ante oculos alia quæ in
predicationibus ponitur ea quæ sunt subiecta universalis et particularis accidentia universalis
hæc prima divisio respondet quædam illa membra divisionis sicut. nam in primo definit
subiectum universale in secundo accidentia particularia. in tertio accidentia universale in quarto subiectum particularia.

SECUNDA DVBITATIO AN PRÆDICTÆ DUE DIVISIONES SINT REPER AN VERO VOCVM.

Hæc de secunda divisione constat non esse ad rem de prima vero licet sit notum. Notum
est ut accipit Aristoteli. Notum. Quod ut autem videtur tunc est ad rem ut subiectum accidentibus
tunc quæ est de complexis dicitur in preteritis capitulis in quodammodo de finem res et sicut
alia divisionis eorum quæ sunt in quædam gradibus de veris Philosophus loquitur tunc quæ est de
tenet proprie res tunc deinde quæ capitula quinto ea quæ sunt complexa ut dicitur
dividit in de predicamentis quæ ab his duobus sunt res.

CIRCA PRIMAM DIVISIONEM PRIMAE DUBITATIONIS CUM PRADICATIONEM TRIA CONVENIANT RES CONCEPTVS ET VOX QUIDNAM EX HIS TRIBVS FORMALITER PRADICETVR.

Primo de dicto. 1.º. Hec voces nec conceptus formali pradicant. Propter quod alias res
propositioes esse falsas vel esse duo ista est aial no dico hanc ex hanc vocem
aial nec conceptus aialis qd in meo intellectu hoc n manifeste falsum e: sed duo
ei re ipsa sciam qd vocem aial et re ipse tunc p conceptum aialis. Quare ab
aliis dicitur voces pradicari scilicet seu tunc signa coru qua pradicant
conceptus eo representatiui qd representat ea qua pradicant.
Quo 2.º. nec res secundum se accepta formali pradicant. Propter quod pradicari
est in intellectu attribui alteri. Pradicatio n est actus intellectus quo isodet:
ut et iudicat unum esse alteri; et res secundum se accepta sit extra intellectu
Ergo secundum se accepta no pradicant formali. Quia tunc ab aliis res pradicant
fundamentali qd res qua extra intellectu existit sit fundamentu pradicatiois
in intellectu id n quod intellectu inuenit in re. Nam sua pradicatio de re
dico 3.º. Res quatenus conceptus formali pradicant. Propter 1.º. quod res
pradicari conceptus n et voces ut dictum no pradicantur, vel qd res ex intellectu
conceptus pradicant vel res conceptus n intellectu tunc cognita et concepta
no pradicant et dicitur e supiori assertio. Ergo secundum. 2.º. Per idem intellectu
pradicant et res pradicant secundum intellectu formali pradicant p sua cognitione
qua se de re. Ergo et res formali pradicant p eadem cognitionem id e quatenus
cognita et concepta. Maior. quod res agere agit et patitur patitur et res n
et passio sit idem re n p eadem rationem ignis caliditate signum et signu
calidit ab igne. Maior. quod intellectu eatenus pradicant quatenus cognita
et iudicat una re esse alteri. Ergo et res eatenus pradicant quatenus
cognita et iudicat esse alteri. Et ex his habet res propria esse
dicant. Dico 6.º. Illud pradicant formali conceptus ei signa veri qua pradicant
tribuit sed formaliter rei ut res e no ut conceptus e attribuit in:
pradicantibus. Ergo res ut res no ut conceptus formali pradicant in:
ex cu pradio aial de hanc attribuo hanc natura ipsa realem aialis
no ut illud ei conceptus aialis quod sit n intellectu se n falsa est propositio.
proco. In eo quod pradicant duplici attendit formalitate, alia forma:
tali rei qua pradicant, alia modi sub quo pradicant et sine quo pradicari
formalitate ipsi rei et formalitate modi sub quo pradicant. Sed duo
re secundum formalitatem rei no posse pradicari nisi sub formalitate modi. In
in illa reduplicatioe, res ut conceptus reduplicatur formalitatem modi. In
malitas rei ut aial se duplici formalitate una e rei secundum qua e aial
id e formalitas aialis altera e modi secundum qua sit ei conceptus vel cognita

et in conceptum in aiali e modis qdā ipsius. Dico Ergo aial pēre for
 nati pēre dicant formalitate rei ut bene probat obiectio, sed tñ nō potest
 predicari nisi sub illa nōssā quatenus videtur debeat cognoscitur ab intellectu quatenus obiectio
 maior et vera de eo quod predicatur ut res nō vō de nō sub quo pēdit
 atemodis nō predicari nō pēdicantur formati cōstituit tñ pēdicantur
 sub nōne formali pēdicantur, quare res sub illa nō vō formati pēdicantur.

SECUNDA DVBITATIO VTRVM NOMINA DENOMINATIVA SINT CŌPLEXA.

Ratio dubitandi ē. qz videtur multa scire, scire nō ē forma et subiecti
 Ergo sūt cōplexa. Rēo. sunt incōplexa. Probr. qz vñ sūt unū formale
 scire nō ē incōplexa sed denominativū habet unū formale scire ut patet
 ex dictis Ergo sūt incōplexa. Alior. qz licet scire subiecti tñ nō scire
 illud scire propria ratione subiecti sed scire dū propria ratione forme
 existit in subiecto. Ergo sūt tātū unū formale scire cōn formati
 nō sūt subie sed potius forma in subiecto sua subiecti scire et in cōn formati
 ut sonat in pēdicamentis accidit ut infra dicit.

Ad rationem dubitandi. Rēo antecedit tñ qz nō sūt subiecti
 formati sed cōsignificat tñ qz licet sūt subiecti nō tñ sūt sub sua
 ratione sed sub ratione forme sibi in hēretis, atqz ita nō sūt subiecti
 tñ quā qd dixerit.

TERTIA DVBITATIO AN NOMEN A QVIVOCV SIMPLICITER SIT CŌPLEXV.

Rēo affirmat qz quod cōvenit unī rationi scire cōvenit illi simpliciter
 scire nō ē forma vōis forma aut dat esse rei simpliciter, sed vocat agere
 cōvenit eē cōplexa, a ratione scire qz multa cōplexa ē sūt. Ergo.
 cōn scire vocat agere eē incōplexa tātū scire quid ratione nimirū sō
 ni. Qdā nota vocat cōplexa quāda eē cōplexa voce et re ut sō scire
 quāda voce nō re ut respu. tenetis consultū quāda cōn re nō voce
 ut agere.

QVARTA DVBITATIO AN VERBA SINT CŌPLEXA.

Ratio dubitandi ē. quia multa sūt amō nō ē scire amō, bñm
 amare et tempus pēnsant in quo amat.

Rēo. verba sūt incōplexa qz unū tātū formati sūt nō forma reliqua
 nō cōsignificat.

QVINTA DVBITATIO AN NOMINA COLLECTIVA V. C. VERBA POPVLVS SINT CŌPLEXA.

Ratio dubitandi ē qz multa sūt. Rēo sūt cōplexa sed incōplexa.
 Probr. qz nō ē incōplexū ē illud quod tātū vō tātū sūt, at nōa collectiva
 unā tātū vō sūt Ergo sūt incōplexa. Alior. quia nō ē collectiva
 sūt unā aliqua collectione licet hēc collectio fūdet in multis, in se
 tñ ē unū qd. Quare ad rationem dubitandi dico. nō ē collectiva nō sūt
 re multa imādate et formati sed mediāte cōpōnenti, imādate nō ē
 formati sūt unā collectione quae fūdat in multis cōn sūt multa nō quā
 tēqz multa sed quatenus unū sūt collectiva.

SEXTA DVBITATIO QVALIS SIT HÆC DIVISIO

Idem. Est accidentis in accidentia qz tñ pñdiciant quā cū complexu et in co-
plexu accidentia.

CIRCA SECUNDAM DIVISIONE PRIMA DUBITATIO QVOD SIT ESSE IN SVBIECTO.

Propter Philosophum. In subiecto cū dico quod cū aliquo sit no sicut gradus pars
et impossibile ē cū sine eo in quo ē. Ex qua definitio colligitur negari
ad hoc ut aliqd dicatur cū vere in subiecto. 1o ut vere sit in altero. Cū n:
uarij sint modi essendi in alio quos enumerat Philosophus. 9. Philo. 23. Et si totū in partib.
et partes in toto genus in spe, species in genere, forma in materia, effectus in causa efficiēte,
causa, effectus in causa finali, locutū in locogbus addi pōt cū in spe. Ex his modis 1o:
bus modis essendi in alio tāquā in substantia ē vere et propriū 6 modis essendi, an qz forma
ē in materia tāquā in substantia vere et propriū 2o esse in materia. 2o. Propriū ut
sit alio nō 3 modis partib. partes in licet vere sint in suis totis, qz tñ sunt partes suo:
rū totorū idco nō sūt in suis totis tāquā in subiecto. 3o. ut sit in alio in separabilib.
supta vō aliqd dī in separabile ab altero. 1o. Cū nullo nō potest ab altero seivgi ut
rationalitas et visibilitas ab hñe. Haec nō nūqz negari possunt de hñe. 2o. Cū pōt
qz seivgi ab alio separari tñ nō pōt existere sic oīa accidentia sūt in separabilia
licet in calor. v. c. possit separari a manu, et ex ea parte dicatur accidēs separabi:
le, tñ qz separari nō pōt ē se existere sed ē separationē corruptur, idco ex ea
parte dī accidēs in separabile. Et hoc nō in separabile accipit Philosophus. 4o. Cū
colligitur cū illud vere in subiecto existere quod ita existit alibi, ut nec sit pars
illius: neqz separari ab illo pōt existere. Quare cū id copulat oībz accidentib. ea
cū vere et propriū in subiecto existit. Ex defectu primae conditionis totū nō ē
in suis partib. tāquā in subiecto, qz nō existit vere et propriū in eis tāquā in
substantia nē totū esse in partib. nō ē adiacere partib. et substantiari ab illis sed
ē consistere ex partib. vel cū suis partib. simul iungat. Propter ea nec univālia
sūt in singularib. tāquā in subiecto, qz nō sūt vere et propriū in eis, potius nō con:
versalia sūt ipsamet singulāria, quā in singularib. ut sō nō ē propriū loquendo
in dicente sed dicente, qz univālia sūt in singularib. p. dicitur nō p. nō ha:
sione. Demqz creator nō sūt in p. tāquā in subiecto, qz nō sūt in eo tāquā
in substantia materiali, licet nō pars effectus sūt creatoras qz creator
servat sicut sol conservat lēnē a se produci, nō tñ illas substantiat materiā
quā p. sūt substantiat albedine in se existēte.

SECUNDA DUBITATIO AN ESSE IN SVBIECTO SIT PROPRIUM SO: LIVS ACCIDENTI

Esti cōmuniōna Philosophi cū esse in subiecto esse definitionē accidentis sūt
nō ē in subiecto, in capite de substantia dī cū propriū oībz substantiis: tñ videtur mihi fla:
re oīa sōmnia Philosophi, nō sola accidentia esse in subiecto sed etia formas
substantiales. Probo 1o qz 1o Philo. 82. Aristot. dicitur: definitio materiae est substantia cuius
cuiusqz forma, sōl tñ substantialis quā accidentalis. Ergo oībz forma ē in materia
tāquā in subiecto. 2o. Quia forma substantialis ē vel in materia, et nō p. nō ē par:
tib. qz licet sit pars cōpositi tñ nō ē pars naturae. An in cōposito nō ē tāquā in subiecto

sed bene in materia, deinde in materia inseparabilis, quod sola separatione a materia
corrupta, quod est in anima rationali, quod ex alio capite est inde se de materia
et post separationem existit, unde non est in materia tamen in subiecto, sed tamen in materia
Philosophus autem in capite de substantia loquitur de substantia cum completis quibusvis et singulis competit
non est in subiecto, forma autem est substantia incompleta.

TERCIA DVBITATIO. QVID SIT DICI DE SVBIECTO.

Deo Communiter interpretatur dicitur de subiecto est predicari essentialiter ut dicitur:
Superiori siue parte essentialiter subiecta, ita ut aliquid dicitur de alio, ut de subiecto idem
sit ac dici de alio ut de inferiori essentialiter, siue ut de parte essentialiter subiecta. Et
quod quod dicitur de subiecto accipiat a Philoso pro sola predicatione essentiali, sicut
tu quod communiter exponit interpretatur, ut Averro: singuli et alii, tu quod aperta colligitur
ex ipso Philoso, ut in sequenti capite, et alia in hoc ipso, in quo non alia de cau-
sa dicitur accidentis particularis, non dicitur de subiecto, nisi quod non dicitur essentialiter, non quod dicitur
materialiter predicatione de suo subiecto, quia affirmare, negare non potest, sicut etiam capite de
substantia dicit illa quod dicitur de subiecto, predicari secundum nomen ac rationem ac propter
univocum et ex consequenti essentialiter non sola predicatione essentiali, est univoca apud Philo-
sophum et supra dixi. Philosophus habens in a mente Philoso non est sola quod predicatur
essentialiter dicitur de alio ut de subiecto. Cuiusmodi hoc predicari est singulare propter quod Philo-
sophus illa sola intelligit, sed etiam quod predicatur denominative ut alibi de huiusmodi
quod de Aristotele et Avicenna etiam particulariter de suo subiecto cui affirmare ut negare
materialiter de Socrate, dico si Socrates est hic grammaticus. Ex his constat subiectum
in hoc diviso accipit agnoscere, est subiectum duplex, unum in quo altera predicatur: subiectum duplex
hoc subiectum in ratione propria est substantia respectu accidentis, et materia respec-
tu forme, ac hoc modo intelligitur est esse in subiecto. Subiectum quoque predicationis est
inferius respectu sui superioris de quo superior essentialiter predicatur et hoc modo intel-
ligitur est dici de subiecto. Nunc dicam utrumque est uti agnoscatione, tunc si est uti
tristis cum nomen agnoscit non accipitur determinate pro una aliqua re. Aristotele
libro octavo hoc loco explicuit quomodo accipere non subiectum unum sicut quod est in sub-
iecto. Sed constat quod sit intelligitur divisio, quod si dicitur de subiecto quod subse-
quiora non sunt in subiecto, et sunt subiectum ut hoc, quod autem non sunt in subiecto quod
sunt accidentia de subiecto non dicitur quod sunt singularia, ut huiusmodi albedo. Singula
quia non possunt dici de inferioribus, cum nulla habeat inferiora, quod autem non de subiecto
dicitur quod sunt superiora in subiecto sunt quod sunt accidentia ut scia de de gram-
matica et est in anima ut in subiecto quod autem de his nec in subiecto sunt quod sunt
substantia, nec de subiecto dicitur quod sunt singularia ut Socrates.

CAPITULUM TERTIUM DE REGULA IN PRADICATIS ESSEN-

radix a Philoso in hoc capite quidam regula quod solet dici primam
quia antepredicamentalis. Regula est quod una predicatur de alio, ut de subiecto,
est inferiori essentiali, ita quod predicatur de illo predicatur etiam de subiecto
ut quod hoc predicatur de Socrate, et alia de huiusmodi, alia etiam predicatur de
Socrate.

DVBICATIONES CIRCA HAC REGULA.

P R I M A D V B I T A T I O Q V O R S V P O N A T V R H I C A B A R I S T O T H A C R

Seco. Ponitur qz e valde utilis ad ordinand et intelligend serie predicamentorum etc. et
aliu secundu recta linea pa in huiusmodi dicitur si maxime loci hanc regula
si sit hanc series dicitur, qz aial, viues, corpus, substantia qz de hanc predicatur de
doctrina agitur etc. caput predicatur ita alia enuntiat de dante.

S E C U N D A D V B I T A T I O Q V I S S I T S E N S V S H V I V S R E G V L E

Seco. Hic et hanc regula abstracta a mente Philosophi, potest etiam ad plura extendi,
et quando iuxta mentem et intentionem philosophi, hic intelligitur tantu e de predicat essentiali
qua sunt secundum predicationem sive primariu gradibiliu quibz et speciat, ita ut si quis bu
ius regula sit, qz unu de alio predicatur essentialiter in eum, oia que predicatur de illo
essentialiter et in quid predicatur et de subiecto speciatu et in quid. Ita predicatur regu
la exponit duos modos: per singulos, Porphyrius, Anonius: Quod, Bonaventura, Scotus, et alii
et colligitur ex exemplo Philosophi ipse sic ex aut secundo. Nam tradit hanc regula pro
ius qua sentit in predicatione secundu recta linea. Constat aut in recta linea supra
indivisa non poni, nisi qua et species. Ex quo patet regula hanc attendi ad mentem Philosophi
intelligi e de sola predicatione generis et speciatu. Nam diffinitio non ponit in recta line
a sed collatur et de illis particulariter loquitur in secunda regula, qua ponit sequenti
ita ut ibi videtur. Abstracta tamen a mente Philosophi hic, potest etiam intelligi de diffinita
ut dicitur aliquo, ut de subiecto sic predicatur essentialiter sive ut genus sive ut species sive
ut diffinitio, et exponit tenet de solis, imo etiam uniuersu potest extendi ad predicationem
propriam, ad predicationem quo eadem res negatur et statim dicitur. Et hanc regula ponit
illud logicoru pronuntiatu. Quod predicatur uniuersu subalternatiu predicatur
speciatu non illis generibus. Et secundo predicatur uniuersu de spe, predicatur et de oibz modis
duobz illis speciatu. Ratio est qz genus includit in oibz speciatu, et speciatu in oibz modi
videtur. Ergo quod conuenit generi conuenit speciatu ratione generis. Pater conuenientia hanc
quod quocunqz non predicatur de quo potest predicari de spe sed quod predicatur uniuersu
omni cu sit dupliciter predicatur. Alia necessaria alia contingit. Contingit alia sive
realia ut quadrupes respectu animalis: alia intentionalia, ut genus respectu uniuersu
sola predicatur essentialia seu necessaria uniuersu copetunt generi, predicatur quo contingit
ta realia qua intentionalia particulariter aut, qz non possunt attribui speciatu. Quare
hic colligitur subiectu animal e genus, oibz tamen e animal ergo oibz tamen e genus. Item
animal e quadrupes. oibz tamen e animal ergo oibz tamen e quadrupes, qz genus et quadrupes
contingit ac prout particulari dicitur de animal. Maiore aut existit particulari in prima
figura nihil loquitur. Et hoc non ut supra attigi intelligitur e regula huius capituli.
Abstracta tamen a mente Philosophi ut dixi intelligitur in qua e predicatione uni
uersale, et in hoc sensu fudata, in hoc principio prima figura.

C A P V T Q V A R T V M D E R E G V L A D I S T I N G V E N T I S G E N E R A N O N S V B A L T E R N A A S V B A L T E R N I S

Primi methodi regula e: diuideri genus et non subalternati solum diuideri
speciatu diffinita, possunt par e quum subalternati possunt, sed prohibet e
de e diffinita etc. sicut et quatuor subiecta genus diuideri et non subalternata

secundum hanc regula

qua ponit in predicatione

studo rationis e regula
predicationis quoniam et
speciatu

predicationis philosophi

predicationis philosophi

predicationis philosophi

prima e methodi regula

qz nec quantitas cōtinat sub substa, nec substa sub quantitate, et ideo hnt diverfas
 spe differētiab effēntiales p quas cōtrahūt ad suas spēs singulās n gēnibz cōtinent
 suā propria diffre; aīal vō at vīas qz sūt gēa sub alternatibz spēsibz, aīal dīcōtinet
 sub vīatē, idēo quācūqz diffre sūt vīantibz, cōvenit etiā aīali p regulā p rēvōe
 tē, qd qūid p rēdicatē de qnā p rēdicatē et de spē, qn quōt sūt diffre p rēdicatē
 et sēctōis tot sūt diffre subiecti et īgeniōis.

113.

signat gēnē, cōvenit
 sub propria diffre.

DUBITATIONES CIRCA HOC CAPVT
PRIMA DUBITATIO
QVORSVM PONATVR HAC REGVLA
A B A R I S T O T E L E.

Proo 1° ut vocat quā qnā nō sūt cōmēto debeat ita collocari, et enū sub;
 Rēctior altari, si n vultis cognoscere ex hoc duo qnā aīal et et spūs dī
 beat subalternari id ē vñ sub alio vñi vel etā hoc duo aīal et spūs agnōe
 Iob ex hoc quōd si hoc qnā habeat eadē dīffrē possūt subalternari ut
 aīal et corpus, si aut habeat diverfas nō subalternatē ut aīal et sēa. *Proo*
 2° In p rēdicatōis dīffrē līnē p rēdicatōis altam vīatē p quā nūca
 qd dīffrē ab īndīdūis ad sūmū sūt, altam collatē qnā ex vñ qz latet
 p rēdicatōis p rēdicatōis et cōstat ex oppositis dīffrētibz, qz p rēdicatōis sūt
 rēdicatōis capite traditēat regulā cōueniētiē cōordinatōis et p rēdicatōis cōnū
 quā p rēdicatōis n vīatē līnē id ē gēnē et īgeniōis, ut ibi dīxi. Nūc nō hoc
 capite tradit regulā cōueniētiē cōordinatōis et p rēdicatōis cōnū quā p rēdicatōis
 n līnē collatē. **SECYDA DUBITATIO**
QVOMODO SIT INTELLIGENDA PRADI
C T A R E G V L A.

quo hoc qnā cōdē
 hnt dīffrē.

duplex līnē.

Proo pro solutioe 1° Trībz nōis alīqua qnā possē ēē diverga. 1° qn nec equ
 ē sub alio nec abō, sub quōdā tētibz ut aīal color corpūs, et reliqua qnā quā sub dī
 versorū p rēdicatōis tētibz et hoc vocatē hīc dīffrē p rēdicatōis nō sub alternatē p rēdicatōis
 et de hīs ītelligī gēnē pars regulā 2° qn p rēdicatōis ad idē, p rēdicatōis mēntem
 et vñ ē sub alio ut aīal vīatē corpūs 3° qn līnē spēs et ad idē p rēdicatōis
 tē vñ nō ē sub alio sed abō sub quōdā tētibz ut aīal et p lātā sub vīatē,
 gēnē et vīatē sub aīali, et hoc p rēdicatōis quā hīs duobz p rēdicatōis nōis
 rēdicatōis vocatē dīffrē: hīc sub alternatē p rēdicatōis, quā hīs magis p rēdicatōis
 vīatē hīc nomen. Subalternatōis illis quā sūt hoc sūt p rēdicatōis quā tētibz
 nā hoc mīng p rēdicatōis dīffrē sub alternatē et de hīs vīatē gēnē ītelligī sēa
 p rēdicatōis regulā. Sed qz dīffrē sūt duplēs idēo.
 1° qz tē 2° dīffrē alīorū, qnā ēē duplēs nā alīorū sūt cōstitutivae, ut ē
 sūt animatū, corporeū, sūt dīffrē cōstitutivae aīalīs quāvis p rēdicatōis
 tētibz adāgnatā: alīorū dīffrē ut ratiōale et irratiōale sūt dīffrē dīffrē
 aīalīs ēē aut hoc dīffrē nō hnt dīffrē quod dīffrē cōstitutivae oēs p rēdicatōis
 tētibz aīalīs spēs illis qnīs dīffrē vñ nō abō īngulīs sed cōstitutivae
 sūt, alīorū ab alīorū, ut ratiōale ab hīc, irratiōale aīalīs, qn sūt ut qn vñ
 gēnē sub alīorū p rēdicatōis īngulīs p rēdicatōis oēs dīffrē cōstitutivae sūt ratiōis nō
 aut oēs dīffrē, ut sūt p rēdicatōis oēs dīffrē cōstitutivae aīalīs ēē dīffrē
 vñ sūt p rēdicatōis ēē ratiōale.

quā modū p rēdicatōis
 ut sūt p rēdicatōis.

cōueniētiē p rēdicatōis
 vīatē

p rēdicatōis sūt dīffrē
 cōstitutivae

dīffrē.
 dīffrē sūt illis.

in his generis partibus
regula.

posterioris generis.

His ergo positis, sequitur quod in his partibus regulariter quodammodo aliqua generis, ita sunt
differa primo non, ut nec enim sit sub alio, nec utriusque sub uno tertio, talis generis
sunt duaeque differa, ita constitutivum quod altera diffinitur ut patet in animalibus
et hominibus. **Secundo** posterioris partibus regula est, quod quando aliqua generis sit sub altera
nata secundo non, ita ut eam sit sub alio, tunc omnes differa constitutivae posterioris conveniunt in se
natura, et aliqua etiam diffinitiva ut in secunda notatione dixi. **Primo** quia sit sub altera
nata tertio non, ita ut utriusque sit sub uno tertio, et tunc non sit sub alio, tunc
differa omnes constitutivae illius tertii, superioribus conveniunt illis duobus inferioribus, ut patet
illae differa constitutivae animalis, conveniunt homini et brutis, dicitur enim non ita, sed
una enim, ita alteri, ut rationale brutis, irrationale brutis. Alia etiam potest
una et eadem differa diffinitiva convenire duobus, quibus subordinatis ut huiusmodi differa
procedit et utatur, quae sunt duae generis differa posita sub animalibus. Et hoc ex his
docet ipsa syllogismus. 6. Top. c. 2. loc. 21.

TERCIA DUBITATIO CVR IN SECUNDA PARTE REGVLAE LOQVENS PHILO SOPHVS DE GENERIBVS SVBALTERNATIS AIT NI HIL PROHIBET ESSE EASDEM DIFFERAS NON VERO ABSOLVTE DIXIT ESSE EASDEM DIFFERENTIAS.

prode quod non omnia genera subalternata, sunt eadem differa, ut si se nati sumus generis,
et subiecta et corpora, ista duo genera, non sunt eadem differa constitutiva, cum sumus
generis generis differa constitutiva. **Secundo** si sumus duo genera subalternata tertio non
ita ut unum istorum mediate sit sub genere, ista differa debent habere eadem differa,
nec constitutivas nec diffinitivas, ut patet in animalibus, et angelis, quod ponitur mediate
sub subiecta. Quod eadem constitutiva quod si aliqua subiecta, debent habere eadem
diffinitivas illis tertii, in quo conveniunt nimirum subiecta quae eadem differa constitutiva
nec etiam sunt eadem diffinitivas, nam animal et angelus non possunt per eadem differa
dividi ut constat.

CAPVT QVINTVM DE DIVISIONE INCOMPLEXORVM IN DECEM PRAEDICAMENTA.

In prima huius capituli parte dividit Philo sophus ea, quae sunt sine complexione
in sua decem secunda quae sunt decem praedicamenta et singulorum exempla ponit. In
secunda docet singula et se illorum non facere propositionem sed bene, si iungantur
in una.

DISPUTATIO SECVNDA DE DIVISIONE INCOMPLEXORVM IN DECIM PRAEDICAMENTA.

Missa facit illa quaestione An aliquid nate, seu natura aliqua realiter sit univoca
et conveniens, et, vel certe aliquid praedicamentis (nam quod aliquid intentionale
possit convenire univoca omnibus praedicamentis certum est, ut, ea animalia, et vegetalia,
et praedicamenta et inanimata, omnia conveniunt, quod definitio sit univoca, quia generis
et praedicamenti ex quo patet, quod praedicamentis aptum) haec in quaestione
si se aliquid sit, ad suum locum referre in quo ea definitio negatur et negatur
etiam forte aliquid de hac re attigimus. Haec ergo quaestio emissa sit

QVARTO PRIMAE VTRV PRADICAMENTA SINT DECENNE PLURA NEC PAUCIORA.

Prædicamentum

sub

sub

sub

sub

sub

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

vel per modum qualitatis per se afficiunt extrinseci constituit per ultima prædicamenta
nam vel substantia afficiunt extrinseci ab alia substantia ut corpus a veste et sic est præ-
dicamentum habens per modum extrinseci vel afficiunt ab alio tanquam a loco et sic est præ-
dicamentum ubi vel ab alio tanquam afficiuntur at disponit partes corporis
in ordine ad partes loci et sic constituit prædicamentum sicut vel tanquam a parte
et sic constituit prædicamentum quoad vel tanquam ab actione et passione
et sic constituit prædicamentum actionis et passionis quia ut clarum patet
in his locis explicabitur. Et per totum sunt natura habentes diversos per se non
dubios afficiendi et determinandi per substantias idcirco tot sunt genera prædicamentorum
scilicet in uno et eodem modo duo vel sex scilicet poteris carneri ovis decem prædica-
menta dicentes et sic habebit alio, pater, verberabis filios, laborabis, tibi
existes duo quod, Cunctis, sedes, natus. Item ovis decem prædicamenta his duobus
carnibus comprehensum. Arbor, sed, natus, in vultu, prædicamenta istos, Ruri
cibus stabo, sed manebit ero
Sunt et contra definita veritate nonnulla obiecta. Prima, Ego et tu
vel ad in loco tamen distincta prædicamenta. Ergo et ego prius, esse posterior
et simul, et oppositi, constituit diversa prædicamenta. Secunda, Quod constituit prædica-
menta causa efficiens et patiens seu materialis. Ergo etiam pari ratione duo constituit in de-
terminat prædicamenta causa formalis et causa finalis. Tertia, Quod videtur de uno
oppositum totidem de alio sed accidit de noue modis. Ergo et substantia quod
accidit opposita. Quarta, Quod prædicamenta causa ergo etiam debet præ-
dicamentum effectus quod non videtur esse nisi ex vulgaribus dicitur.
Ad primam. Nego consequentiam, siquidem ego vel tu transiunt de tra vel aggregata
ex variis prædicamentis. Prius dicitur natura aliqua substantiale vel accidentale
cum relatione prædictis et similia alia.
Ad secundam. Idcirco in formare cum quod transiunt de tra vel aggregata prædicamenta
transiunt de tra vel aggregata aut non videtur sibi unum prædicamentum sed sunt in multis reductis
Tercio, respondet idcirco non constituit prædicamentum causa formalis, quia causa for-
malis cum non sit in subiecto, at prædicamentum distinctum in natura ab illis entibus
quod sunt a formare primam substantiam. Porro causa finalis idcirco non constituit diverse
prædicamenta finis cum causat non existit nisi in intentione vel appetitu rationis, at
prædicamenta sunt de entibus existentibus, reals.
Ad tertiam. Idcirco substantia et accidentis non sunt opposita sed diversa, opposita, et eadem
competere non possunt, at substantia et accidentis eadem simul competunt.
Ad quartam. Idcirco. Non constituit prædicamentum effectus distinctum ab aliis
vel quod sit transiunt de tra vel aggregata per oia prædicamenta atque ita non in uno sed in
omnibus reponitur tanquam in omnia ad oia efficitur in et substantia et quantitates et qualitates
vel causa quod potest reduci ad prædicamentum passionis, patiens in et recipere aliquid ab
agente, at efficiens recipere a se ab agente. Ergo efficiens quoddam patiens. Et si patiens
proprie loquendo est recipere subiectum aliquid ut lignum quod calefit recipit in
se calore, tanquam subiectum formam; recipere vero, a se per modum terminum
calor quod producit ab agente, de recipere a se ab agente quod est terminus actionis
agentis non est proprie patiens sed ratio passionis analogice dicunt utriusque.
Ad quintam. Idcirco non constituit prædicamentum effectus, quia causa rationis
in prædicamento sunt distincta quod dicuntur per modum substantias in existentibus
atque effectus dicuntur per modum substantias per modum nature quia existit per modum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

Prædicamentum

¶ natura ē effici quā existerē si qd ē effici ē via ad existerē.

Q V A E S T I O S E C V N D A.
Q V A R I A T I O N E P R A D I C A M E N T A I N T E R S E
D I S T I N G V A N T V R.

Quomodo huius gustus, et plurimarum aliarum quae passim in Philoglossia occurrunt, non melius intelligi possint, nisi cognoscatur quid et quotumque sit differentia idaeae frigida et de dictis comibus. brevissima perfringenda est.

distinctionū in alia sunt iudicantes alia actuales. Iudicantes illa sunt
 qđ distinguunt ea quae cū nō re sint unū qđ possunt tñ ut materiā pñt talia cū aduice
 separari. reati ut paries alij ligni; quae cū reati sint unū lignū potest tñ tñ
 nulla ligna qđ p distinctionē reale possunt fieri nulla. Si vñ talia cū nō ut gradus
 effectus vñ vñ qđ nō re sint una simplex anteqđ sit tñ p intellectū vñ p pñciā
 ab aliis distinctis actualis sunt ea, qđ distinguunt ea quae cū nō sint unū quid
 cū sint adu diuina ut bonitas et malitas, albedo et nigrudo. huiusmodi iudicantes
 nō sunt proprie distinctioes cū nō sint actuales distinctiones tñ iudicantes.
 Actuales autē sunt proprie distinctioes.

Accidens autem sunt propriae diffinitiones.
 Diffinitiones vero accidentales sunt rationis, aliaque natura rei. Diffinitio
 rationis dividitur in diffinitionem puram rationis, id est non fundatam in re, quae dicitur a Thomasi
 diffinitio rationis ratiocinativa et in diffinitionem rationis non puram sed fundatam in re
 quae dicitur a Thomasi diffinitio rationis ratiocinata. Diffinitio vero est natura rei, dividit
 in diffinitionem realem, formalem, et modalem.
 Diffinitio rationis pura seu ratio non fundata in re, seu ratio ratiocinativa
 diffinitiva est in re correspondens, seu est diffinitio per se sola predicata
 diffinitionali ut idem dicitur a philosopho quatenus naturalis ratio non capit vel alia
 naturae intentionali ut sub ratione predicata vel subiecti vel apparet in hac uni-
 tate generalis et specialis.

Districție rațională este o distincție rațională în viața rațională rațională a distincției rațională. ^{la rațională rațională}

1. distinctionis naturalis quae fit in re per se et ante operationem intellectus non sit di-
 versio de aliq. in re distincta, quod licet in re et ante operationem intellectus non sit di-
 stinctio in operatione intellectus, autem distinctio, ut vis calefactiva et illuminativa
 in sol. licet in re sit una simplex Entitas, scilicet in re sol. est illuminativa et
 calefactiva, siquidem illuminatio calefacit, tamen quia haec Entitas est equalis duobus
 distinctis perfectionibus, quare possit et esse distincta et recipi distincte, nam in so-
 le est vis calefactiva sine illuminativa, ut patet per intellectum distinctum. Et haec
 distinctio non distinctio formalis intellectus cui a parte rei correspondet, sed
 distinctio virtualis et secundum actum, sicut distinctio ignis in duobus partibus superminori
 distinctio virtutis caliditatis secundum actum, non actus, haec actus distinctio est signata
 gradibus effectibus, ut patet in in lumine continetur vis illuminandi et calefacendi
 sic in effectibus virtutis simplicissimis continetur ut gradus effectuales. Nota distinctio
 aliquot naturalis posse existere in mundo 1. In suis propriis naturalibus limitibus et
 precisiis ab invicem sicut vis calefactiva et illuminandi existit in igne tamen
 duae naturae accidentales distinctae nimirum lux et calor. 2. Sed in suis naturalibus
 limitibus sed in aliqua natura superiore in qua amittitur continentia quo ubi ubi
 fuerit et illuminandi existit in sole, et ordo intellectus, creatur in per, quia per ex
 his naturalibus limitibus et precisiis vel formati distinctio, possit esse una formati
 quatuor virtute et amittitur continentia in natura aliqua superiore.

quod est in natura aliqua superiore.
Diffinitio malis Est differentia rei a re qñ n̄ enī ē una res et alteri talis. *Diffinitio talis*
 res illa duo malis diffinitur ē Societas ē Plato. *Quis?* quoniam ista que
 diffinitur ut mal a re. *Idco et pto s.* illa diffinitio malis que ita se hnt
 ut alterutro sublato maneat alterū et a cōtra sic sublato dulcedine maneat Asset id. *Religio*

albedo et dulcedo in lacte
albedo et dulcedo in lacte
non in ipsis
Assumptio 2^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus

per qualem separationem sunt
loquuntur
Assumptio 3^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus
Assumptio 4^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus

quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus
Assumptio 5^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus
Assumptio 6^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus

Assumptio 7^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus
Assumptio 8^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus

Assumptio 9^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus
Assumptio 10^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus
Assumptio 11^a
quod separata sunt ad invicem
et distinguuntur in rebus

manet albedo, et sublata albedine manet dulcedo, ac proinde albedo et dulcedo
distinguntur reals, quia si talia sunt unum sunt res distinctae. Notandum est quod
quod reals distinguuntur ita se habent ut per se ita uno maneat et tunc non ita in re.
latius locum non habet, sublato nam uno velatiore perit et aliud, et in divinis personis
distinguntur, nam in aliis alia esse non potest. Quare cum separata ad invicem pos-
sunt existere, ita ut unum sit ex altero, distinguuntur reals, sic quod albedo in calce
separata a dulcedine et in mallo a dulcedo separata ab albedine, ideo albedo
et dulcedo distinguuntur reals. Logatur autem de separatione mutua id est ex utroque
parte quare figura et quantitas distinguuntur reals, quia licet quantitas possit existere
sine figura, tamen figura non potest existere sine quantitate. Similiter velatio sine fundamento
non logatur de separatione siue illa fiat naturaliter ut in albedine et dulcedine siue per se.
lata est potentia ut accidecia separari possit a subiecto id est separata existere.
Si quare distinguuntur ut producat et producat distinguuntur reals, quia non producat
et alia res a re producta, nec de seipsa potest producere. Quare distinctio ad hoc effi-
cax est ut non summa quod esse unitate in partem possit quare in divinis personis ex ipsa
veritate producat distinguuntur reals. Quod si supposita distinguuntur reals ut vocatib
et Plato quare sunt supposita natura humane, hoc est in maxime distinguuntur.
Quare sunt in divinis suppositis in natura distinctas distinguuntur reals. Quia
in natura distinctis, propter supposita divina quare sunt distincta de natura quod
convenit uni id est unitate convenit et alteri. Sic accidecia vocatib distinguuntur
reals ab accidecia. Platone quare sunt in distinctis suppositis et unum loquens quare
nisi sunt in rebus, reals in natura distinctis sunt et ipsa reals distincta. Quare
et accidecia materice, reals distinguuntur ab accidecia. forma et ipsa materia
reals distinguuntur a forma, quia eadem numero materia potest esse in duobus suppositis
excessive, similiter et forma saltem per potentiam ex his patet falsa est eorum
tamen qui dicunt unum illa distinguuntur ut res a re quare sunt distinctas existit
ita contra ex communi sententia philosophorum, figura a quantitate, velatio a funda-
mento et possio a nobis, non distinguuntur reals, ut tamen distinctas existit habent
quod autem habeat existit distinctas existit, si quare sunt distinctas existit et ego
et distinctas existit, existit non est modus in seipsa esse, ut quare existit non nullo
non potest separata manere ab essentia, ut si figura et existit existit quantitas
tunc per se figura manet existit figura in quantitate, et sic existit distincta
quare mater ab essentia. Quare constat falsum esse quod alii dicunt unum
illa distinguuntur reals, quia in una generatione quare et diversa corruptio cor-
ruptio, neque in hoc unum est verum, ut patet in istis exemplis figura et
quantitate fundamento et velatio non

Distinctio formalis ex natura rei est distinctio duorum habentium eadem realitatem,
et distinctas ac separabiles formalitates. Illa autem habere eadem quare fundata in eadem
realitate, sic figura est ideo reals et quantitate quare fundata in quantitate realitate
et in quodammodo distinctas quantitas. Porro duae formalitates possunt distinguuntur ab invicem vel
separatione reals, vel figura a quantitate, et hoc distinguuntur formaliter ex natura rei
formalitate reals, vel solus intellectus ut gradus essentiales et virtus calefacere dicitur
luminationem in sole quare cum sit una eadem virtus potest tamen intellectui sub duobus quare
formalitatibus concipi. Et sic distinguuntur formaliter formalitate concepta. Est autem distinctio
et distinctas triplex generis. Specifica nempe. Proterea distinctio for-
malis aliis est communitas cum distinctis reals, quare in distinguuntur reals distinguuntur
et distinctas, aliis est distinctio reals, et hoc absolute de distinctis distinctis
ut patet in quantitate et figura, Porro autem distinctio quare distinguuntur formaliter
posse separata in invicem, ad intelligendum de separatione mutua sic in distinguuntur

reatus sed separatus ex se et a terminis tamen v.c. Quantitas potest existere
separata a figura quantitatis, et si dicitur a relatione non tamen contra figuram potest existere
sine quantitate aut relatione sine fundamento.

Diffinitio Modus est distinctio modi a re, vel duorum modorum inter se, modus in intentione
non dicitur nova realitate rei, cui fundatur in natura rei, nisi nova formalitatem,
cui non dicitur nova essentia: sed affert potius alium modum se habendi, aliquid esse et reale; **Modus distinctio**
tamen sit distinctio, est modus coloris autem si est modus non dicitur nova essentia coloris sed nova
modum eiusdem esse, similis distinctio est modus esse non dicitur nova essentia esse, sed nova
modum, quia tamen eadem essentia est actu in mundo, cui ante fuerit talis in potentia et non
potest aliis conditionibus sufficiens regere modum ad formam esse. **Modus distinctio**
non ergo est non essentia.

Quod si dicatur in distinctio modus, quia formalis, est reale cui sit rei dicitur **Modus distinctio**
modus si dicitur in distinctio modus, ut modus est res, aliter esset nihil, nam res educta
est entis et consequenter dari tamen una distinctio ex natura rei non triplici ut hic
vix possumus. **Modus distinctio** non accipi potest dupliciter. Una modo late ut ex natura
est entis, quod dicitur est nihil, est realiter, sicut est proprie quomodo non oia entia
dicuntur res, sed soli illa quae sunt sua formalitate, non fundata in entitate aliter
nec distinctio ad entitatem a tergo, sed sunt soli ipsi sufficientia. Et hoc modo dicitur
est res, quod dicitur est res, si bene ipsi sufficientia. Figura autem non est res per seipsam quia fundatur
in quantitate et dicitur ipsa quantitate sub formalitate figurae, in ipso primo modo.
capitulum modum res, formalitas et modus sunt res. Si vero accipitur secundum modum non sunt res,
sed formalitas addit ad realitatem novam rationem esse, modus non addit, non essentia, sed
alium modum se habendi in eadem essentia.

Ex his uero dictis colligitur duo pronuntiata de distinctionibus. **Primum** est quod distinctio
fundatur in ente, tamen quod distinctio est passiva entis, est in ente in modum in se, et distinctio
est a quocumque alio, tamen quia quod distinctio debet habere aliquam entitatem per quam
distinctio aliter si nihil in se habeat per quod distinctio possit non distinctio. **Distinctio**
vera et naturalis distinctio non est nisi inter entia. Quare negationes nec inter
ab entibus distinctio, nisi quatenus includit entitatem suam habitum in se
commutat per seipsum pronuntiata. Pronuntiationes distinctio per se habet autem non
egressus a non sunt distinctio eadem distinctio, quia egressus ex se, quia non egressus, est
egressus negatus, non sunt, est sunt negatus, hoc etiam modo fundatur et egressus distinctio
quod, nam fundatur a audito negatus, egressus est uisus negatus. Simili ratione
sunt propria distinctio a non sunt, quia sunt in se entitatem per quam distinctio possit, sunt
a non sunt propria non distinctio quia sunt negatus, nihil sunt, quod distinctio, sunt
distinctio sunt quatenus negatiue includit ipsi sunt. **Secundum** est, quod
ab distinctio est contradictio, res in eadem distinctio quatenus sunt eadem inter:
cadit et verificata contradictio, quia et non sunt, quia in contradictio, non potest veri.
fieri de uno. Hoc necessarium est, ut ea sunt quae in se cadit non sunt unum sed distinctio,
tamen separata a Platone distinctio quatenus separata non est Plato et Plato
non est eadem similis in aliis. **Consequenter** quod distinctio a unum est extra aliud seu unum
non est aliud, et unum non est aliud, sed inter se contradictio, ut unum sit hoc,
et aliud non sit hoc. **Consequenter** quia, et sola illa distinctio ab unum de quibus possit
verificari duo contradictoria. Et hoc tota doctrina de distinctionibus magna
ex parte est ad mentem Scoti et Scotistarum.

Ad ita constituitur ad distinctionem predicamentorum cuius occasione tradita
est doctrina de distinctionibus et accedendum est. Et in primis suppono predicamentum
significandi sed non differre, nam ut dicitur de diffinitione illa proprie dicitur inter se differre

Modus distinctio
non dicitur nova realitate rei, cui fundatur in natura rei, nisi nova formalitatem,
cui non dicitur nova essentia: sed affert potius alium modum se habendi, aliquid esse et reale;
tamen sit distinctio, est modus coloris autem si est modus non dicitur nova essentia coloris sed nova
modum eiusdem esse, similis distinctio est modus esse non dicitur nova essentia esse, sed nova
modum, quia tamen eadem essentia est actu in mundo, cui ante fuerit talis in potentia et non
potest aliis conditionibus sufficiens regere modum ad formam esse. **Modus distinctio**
non ergo est non essentia.

Quod si dicatur in distinctio modus, quia formalis, est reale cui sit rei dicitur
modus si dicitur in distinctio modus, ut modus est res, aliter esset nihil, nam res educta
est entis et consequenter dari tamen una distinctio ex natura rei non triplici ut hic
vix possumus. **Modus distinctio** non accipi potest dupliciter. Una modo late ut ex natura
est entis, quod dicitur est nihil, est realiter, sicut est proprie quomodo non oia entia
dicuntur res, sed soli illa quae sunt sua formalitate, non fundata in entitate aliter
nec distinctio ad entitatem a tergo, sed sunt soli ipsi sufficientia. Et hoc modo dicitur
est res, quod dicitur est res, si bene ipsi sufficientia. Figura autem non est res per seipsam quia fundatur
in quantitate et dicitur ipsa quantitate sub formalitate figurae, in ipso primo modo.
capitulum modum res, formalitas et modus sunt res. Si vero accipitur secundum modum non sunt res,
sed formalitas addit ad realitatem novam rationem esse, modus non addit, non essentia, sed
alium modum se habendi in eadem essentia.

Ex his uero dictis colligitur duo pronuntiata de distinctionibus. Primum est quod distinctio
fundatur in ente, tamen quod distinctio est passiva entis, est in ente in modum in se, et distinctio
est a quocumque alio, tamen quia quod distinctio debet habere aliquam entitatem per quam
distinctio aliter si nihil in se habeat per quod distinctio possit non distinctio. **Distinctio**
vera et naturalis distinctio non est nisi inter entia. Quare negationes nec inter
ab entibus distinctio, nisi quatenus includit entitatem suam habitum in se
commutat per seipsum pronuntiata. Pronuntiationes distinctio per se habet autem non
egressus a non sunt distinctio eadem distinctio, quia egressus ex se, quia non egressus, est
egressus negatus, non sunt, est sunt negatus, hoc etiam modo fundatur et egressus distinctio
quod, nam fundatur a audito negatus, egressus est uisus negatus. Simili ratione
sunt propria distinctio a non sunt, quia sunt in se entitatem per quam distinctio possit, sunt
a non sunt propria non distinctio quia sunt negatus, nihil sunt, quod distinctio, sunt
distinctio sunt quatenus negatiue includit ipsi sunt. **Secundum** est, quod
ab distinctio est contradictio, res in eadem distinctio quatenus sunt eadem inter:
cadit et verificata contradictio, quia et non sunt, quia in contradictio, non potest veri.
fieri de uno. Hoc necessarium est, ut ea sunt quae in se cadit non sunt unum sed distinctio,
tamen separata a Platone distinctio quatenus separata non est Plato et Plato
non est eadem similis in aliis. **Consequenter** quod distinctio a unum est extra aliud seu unum
non est aliud, et unum non est aliud, sed inter se contradictio, ut unum sit hoc,
et aliud non sit hoc. **Consequenter** quia, et sola illa distinctio ab unum de quibus possit
verificari duo contradictoria. Et hoc tota doctrina de distinctionibus magna
ex parte est ad mentem Scoti et Scotistarum.

Ad ita constituitur ad distinctionem predicamentorum cuius occasione tradita
est doctrina de distinctionibus et accedendum est. Et in primis suppono predicamentum
significandi sed non differre, nam ut dicitur de diffinitione illa proprie dicitur inter se differre

Ad ita constituitur ad distinctionem predicamentorum cuius occasione tradita
est doctrina de distinctionibus et accedendum est. Et in primis suppono predicamentum
significandi sed non differre, nam ut dicitur de diffinitione illa proprie dicitur inter se differre

gradica n'ciò n' m'le e comune un'voci.
S E X T A D V B I T A T I O

Subjektive Erfahrung

Podocarpus nagei Sieber.

Sept 25 1894

10. *Quasi in hereditate*

et le mouvement se fait

...

१८६७-६८ अ. सं. १०५

En el extranjero se me

of the court of the
city of

June 10

2. *Phaenocarpa microchaeta*.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

2. ~~Лечебная~~ неспецифическая

2000 85

Autopsie, 18. 12. 1905, im
Krankenhaus

[illegible]

quod eade ai vnanuie cōcretis substat. Iddē negatū ēi p̄pter dicta subradecō:
 cretis substat tū qz sub cōcreta accidentiū, et substat ē hoc dīctū quod illa sunt
 formā et inuolūtū subiecti extraneū in formā, et ita radolū cōp̄tione p̄cedens
 hoc nō mouetū aliqd huiusmodi extraneū sed sunt subiecti multo dē tū naturale sub
 iectū, quod ē terminū dā mēiseg substat ita cōp̄lo magis iuncto etia huius cōcreta
 iuncto, nulla radolū cōp̄tione p̄cedens, et qz cōsequētū nō a quartū totiqz p̄ceden
 in p̄dicantibz in abstracto sed p̄p̄e in cōcreto ut dixi. Quod ad huc dīctū Philōsō
 phū sēp̄ enūmerare p̄dicantē in cōcreto nō vō in abstracto ut patet ex hoc cap̄to
 primo. Ante p̄dicantē dīctū dīctū Ioh̄. 1. p̄p̄e. 37. dīctū. 1. p̄p̄e. 1. et alibi
 Iddē Philōsōphū sēp̄ enūmerare p̄dicantē in modū dīctū, dīctū cōmōdū ut dīctū
 aliqd ē substat, aliqd quātū, quātū ē dīctū clariore sūt cōcreta quā abstracta, cōcreta
 Iddē tota et p̄dicantē in cōcreto, qz accidēs tū in cōcreto quā in abstracto sūt formā et
 quāvis dīctū nō ut substat dixi.

SEPTIMĀ DVĪTATĪO.

[illegible]

diu artificiatu conuolare hunc et aliam materiam gradatam sic directe scire tu
materiam quā formā. Scilicet quā circa hoc caput quoniam possit disputare hunc autem
Metaphysica et ideo illo ea regas. Hic autem de hunc de praedicamentis.

SECUNDA PARS HUIUS LIBRI DE IPSIS SYMMIS GENERIBUS IN PARTICVLARI.

IN HAC secunda parte huius libri differuntur ad philosophum de istis rebus quibus.

CAPVT SECTVM DE SUBSTANTIA.

Quia prima dicitur in hoc capite philosophus de diuisione substantiae in primam et secundam ad hunc
utrumque definitorem et comparat utramque substantiam et ad accidentibus. 2º posuit et expli-
cat proprietates substantiae.

DISPUTATIO PRIMA DE NATURA SUBSTANTIAE ET EIVS PROPRI- ETATIBUS AC DE IIS QVAE IN HOC PRAEDICAMEN- TO CONVENIUNT. CONTINETVR.

¶ 1º dicitur philosophus in tractatu de praedicamentis in particulari a substantia hunc quod est ens. quare primo de substantia
ante analogiam de substantia et accidentibus substantia est principale analogia hunc quod substantia est sub-
stantia omni aliam praedicamentorum et lege habet quatuor accidentibus explicatur hunc quod substantia est sub-
stantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
et hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ante autem prior est natura substantiae hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
quatuor hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
natura hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
a substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
accidentibus hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
accidentibus hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ignora ad hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ad hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ut illis determinat hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
patet substantia est prior accidentibus natura. Cognitione prior
¶ 2º dicitur philosophus in tractatu de praedicamentis in particulari a substantia hunc quod est ens. quare primo de substantia
ante analogiam de substantia et accidentibus substantia est principale analogia hunc quod substantia est sub-
stantia omni aliam praedicamentorum et lege habet quatuor accidentibus explicatur hunc quod substantia est sub-
stantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
et hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ante autem prior est natura substantiae hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
quatuor hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
natura hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
a substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
accidentibus hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
accidentibus hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ignora ad hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ad hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ut illis determinat hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
patet substantia est prior accidentibus natura. Cognitione prior

QUESTIO PRIMA QVOMODO DESCRIBATVR SUBSTANTIA ET QVID SIT PRIMA QVID SECUNDA SUB- STANTIA ET QVOMODO COMPARENTVR INTER SE ET CVM ACCIDENTIBVS.

¶ 1º dicitur philosophus in tractatu de praedicamentis in particulari a substantia hunc quod est ens. quare primo de substantia
ante analogiam de substantia et accidentibus substantia est principale analogia hunc quod substantia est sub-
stantia omni aliam praedicamentorum et lege habet quatuor accidentibus explicatur hunc quod substantia est sub-
stantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
et hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ante autem prior est natura substantiae hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
quatuor hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
natura hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
a substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
accidentibus hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
accidentibus hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ignora ad hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ad hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
ut illis determinat hunc quod substantia est substantia hunc quod substantia est substantia
patet substantia est prior accidentibus natura. Cognitione prior

[illegible][illegible]

propter negativam et propter autoritatem Philosophum hoc capite habetur propter aliquod
causam habet autem omnia subiecta quae sunt eisdem quae ut docetur et Plato in
divinis ut docetur et Cicero in subiectis quae sunt eisdem quae sunt speciebus quibus et
accidentibus et nulli propter quod superiora non est una ratio subiecti quae aliquod habet
si ad dignior et superiora similitudinem quod subiecta non sunt in eis subiectis ut in
quatuor subiectis suis superioribus et accidentibus. Quatuor etiam sunt subiecta ut argumentum
continet et indicat quae mediocriter et ita sunt non magis in aut magis autem
quae palma sit palma aut palma.

[illegible]

SECUNDA DVBITATIO
AN SECUNDA PROPRIETAS SVBSTE RECTE TRADATVR

Secunda proprietas e. Ouenit subiecto et diffinitio uniuoce predicari. Imuoc
predicari. *Philosophus* ut supra anotaui qd predicari secundum nomen et rationem
ita ut nomen predicati sit re et esset subiecti. Predicari per se nomen et rationem
hoc nomen subiecti est conuenit, accidens nomen de subiecto non predicat secundum rationem
Conuenit autem nomen proprietas soli de subiecto, sed non omni, nam prima subiecta, ex non conue
niat predicari de subiecto. Conuenit nomen inferius prima subiecta nec etiam conuenit
uniuocum predicari, a quo non remouetur genus uenientia et diffinitio illius quibus subiecta
his quo scitis et diffinitio conuenit uniuoce predicari de subiecto, quod conuenit esse
tratu predicari. Quare ut accidens comparata ad sunt inferiora predicata de
his uniuocum quod predicat, licet si conuenit ad subiecta uniuocum non primuocum
Et sic soluitur diffinitio illa quae talis e. Quod ueni e predicari uniuoce
e propriu soli subiecto, licet non omni, ut dixi, scilicet accidens conuenit priu
dicari uniuoce de suis inferioribus, ut color de albedine, albedini de hac albedine
Sed eo nomen soli conuenit de predicatis respectu subiecti, et quod de hac
nulla accidens predicat, secundum nomen et rationem, sed solo ratione subiecti et dif
finitio, ideo de his e propriu predicari uniuoce. Tunc licet accidens de sub
interioribus dicatur uniuoce, in non loqui hic philosophus de illo collato cum suis inferi
oribus, sed de subiecto et subiecto quod conuenit.

122.

Subiecta et diffinitio uniuoce
conuenit predicari
quid sit uniuoce predi
cari
Secunda de subiecto non priu
uat
Hac proprietas e subiecto
conuenit per se non omni
prima subiecta non predicat
de subiecto
Secunda subiecta non
conuenit predicari
Accidens quod predicat
conuenit per se non omni

TERTIA DVBITATIO
AN TERTIA PROPRIETAS SVBSTE RECTE TRADATVR A PHILOSOPHO

Tertia proprietas e. Omnis subiecta ueritate, hoc aliquid, scilicet, quod uidetur una et eadem
re nomen existere scilicet ut sonatus. Sed e. Tertia nomen primas et secundas
subiecta nomen prima subiecta et ueritate et ueritate scilicet, hoc aliquid, quod uidetur una et eadem
non re nomen existere, sed nomen subiecta uidetur, quod ex ueritate sonat, hoc aliquid, re
uera tamen non sonat, hoc aliquid, non enim sunt una nomen res existens in mundo ut Plato
uolebat, sed multas nomen res complectitur, non potius sonat, quia aliquid, quia hoc
aliquid, quod potius sonat qualitate subiecti, tamen ueritate existens, quia res in se
existebat, tamen in conuenit, non sonat nomen aliqua existens, sed potius quia sit nata
bonum particularium se existens. Dicitur Sed de subiecto sonat quale aliquid. Ergo
predicatur in parte aliquid non in quid. Sed philosophus non dicit, sed de subiecto
absoluto, et ex natura sua sonat quale aliquid, sed quod potius sonat quale aliquid
quia, hoc aliquid, id e. si alterum sonat debet attribui, sed de subiecti, magis
debet attribui, quale aliquid, quia, hoc aliquid, quod etiam non minus albi comparatur
ad maxime albi, dicitur autem nigrum, non quod reuera non sit albi, sed quod co
paratur alteri, sit potius dicitur de nigro, quia albi. Dicitur autem hoc philosophus
conuenit Platoni quod spiritus et esset ueritate se existens, statuebat, tamen esset
hoc aliquid.

Subiecta, hoc aliquid, nomen
et sonat
uidetur, hoc aliquid, reuera
sonat, nomen primas et
secundas subiecta
prima ueritate sonat hoc aliquid
sonat nomen non sit potius
quid sit

QUARTA DVBITATIO
AN QUARTA PROPRIETAS SVBSTE RECTE TRADATVR A PHILOSOPHO

Quarta proprietas e. Subiecta nihil e contrarium. Hanc proprietate probat philosophus
in duobus, in primis, et de subiecti signa nec licet omni, nec sunt in conuenit
aliis e. quia contrarium. Subiecta de quo potius e dubium, an habeat contrarium
sit difficile. Scilicet sit completa ut ueritas et aqua, alia incompleta, ut forma
subiecti, tamen ueritas, et forma subiecti, tamen aqua. Et de utriusque inuenitur
et dubitatur. Pro qua sententia.

Contrarium
nomen illud
si dicitur aliquid
non albi sonat
et in nigro sonat

Si sit a contrariis subiecta
Dicitur in primis
subiecta non sunt dubia
sed sunt completa
et sunt e

Assertio. 2^a
solutio de notatione
quomodo

[illegible]

quā alia vel quā ad existētia qz grime illi rōnerit existerē, vel quā ad determinatiōē subiecti
florib; gradib; subiecti alib; determinat; vel quā ad rationē subiecti quātenus nō ē
lib; tal; florib; quā alia qbz eib; modis prima substa cū nō ē substa quātenus oba cōfiteri
sub ior. Rōnerit ut dixi nō obiectū dicitur hoc nō tūc ē una substa cū magis sub
sta nō alia dicitur sic aut dicitur substa nō substa quātenus alia cū minus, loq; munde
magis et minus pōt ē hoc ē sōm mēpōne et rempōne quātenus quēri pōt
magis et minus pōt ē tal; unū substa nō ē magis substa alia. Rōnerit tē mōuat
pūeror sōm formas elementorū quātenus substa mōd; et remittit nō substa tē nō
substa ē ut alibi pōt ē. sōi Ergo mōd; et remittit sōm quātenus (sōm quā
quod magis nō melioratio cōtinet alio vel etiā sōm nō alio qz non concluditur substa
sōm sōi substa magis ē. magis sōi tūc sōi opatiōes: nec rō magis et minus
in opatiōe nō requirit magis ē minus in formis nā opatiōes formae possūt dē pōt nō
et maximi opatiōes pōt dē pōt nō apparere.

SEXTA DVBITATIO
AN SEXTA PROPRIETAS SVBSTANTIAE RECTE
TRADATUR A PHILOSOPHO.

[illegible]

Primum obiectum. Color e accidēs et subiicit cōtraria qz si color albus et niger
Sicut eade numero. Sic Philoſophi dicit eade nūmō nūmō subiicit cōtraria et color nō ē idē nūmō
albus et niger.

De causa collectio. Ordo eade manet nuncia. Ipsi sunt contrariae. hoc est
generat. dicit, eo sedere, e vera. Ipsi sunt falsae. Ordo autem utriusque dicitur esse
eade causa. Ipsi sunt et contraria. dicit Galenus. Ordo enim non recipere contra
eodem quo ipsa, nam ipsa ea recipit et ipsi multatio, ut aqua et ex calida sit frigiditas
in multatio, in ipsa, ordo vero sit vera et falsa, abesse ulla ipsi multatio
quod hoc ordo, dum ex vera sit falsa, nihil plane multatio in se. aut sit idem ordo
sit et 29. Ipsi sunt vere recipere in se contraria, at oronem aut ex vera sit falsa.
in nihil in se recipere, sed solum ideo ordo vera vel falsa quod, ut quod sunt multatio
aut in aqua aut in ex calida sit frigida vere in se recipit frigus.

Sexta obiectio. Quia minus a se igitur recipit bonitatem et malitiam quam sit contraria, non autem
 nudum nocte est bona, post medianam noctem, illud et mala, et tunc illa
 a se non est separata. Ergo. Sed eo consilio illa esse quod natura est tunc una a se
 inesse quod moribus sunt duae, sicut autem esse naturae est tunc una ita etiam tunc est bona,
 melius autem moribus est duplex, non mirum si sit bona vel mala. Propterea etiam apparet
 illa malitiam et bonitatem esse tunc contrarias denominationes sicut veritas et falsitas,
 respec. de antiquitate, non sicut vade nunc. Emmerio sine sui mutabilitate mali vici:
 sit veritas et falsitas ita et illa eadem. Consilio sine sui mutabilitate mali
 sit bonitatem et malitiam moralem, sicut et autem est proprii subiecti cui sui mali mutabilitate
 mutabilitate recipere contraria et ex buccis dicitur gubari hanc propriam tatem
 quae et recipere contraria, est solus subiecti.

Sed circa dicta nota 10. Substan. respice va. contraria nō similes, sed sunt affine
 qd. contraria aē similes nō possunt in eode. calu. in gradibz in tel. 16. licet possit eē
 in eod. un. in mē. nō in gradibz. remissis, ita ut contrariet. accide. in hoc consistat ut quā bē
 in eod. contraria in eode. induit 2. de uno contrario, tūc decidat de alio. et sic vi. calor ut octo et frigus

quid sit p se subsistere, vel in se ipso non in alio existere, at forma nec in se existit, quia ex se existit, quia separata a materia
venit, nec in se existit, sed in materia, tanquam in subiecto. Ergo videtur nullo modo
posse ad difficultatem. Etiam subiecta incompleta cum veris subiectis, et p se subsistere
debent. Ita commentarij philosophici cum philosopho 2 de anima, supra ubi dicitur
substantiam in materia forma, et composita. Propter quod subiecta ad se ipsa composita ex se
subsistentia 2. Phil. sed subiecta completa componitur ex incompleta. Ergo subiecta inco-

pleta erunt vere subiecta. Ad rationem difficultatis. Dico formam et alias sub-
iecta in completa, et vere subiecta, ac prout habere vim p se existendi, alias si
natura p se existens non participaret, nec participaret ratione subiecti, nec
ad accidentis. Et tunc sicut forma p se completa incompleta ita etiam
vim subiecti, et in completa, et propterea separata a materia non potest in se
existere, composita vero cum materia, vere in se existit, quia in materia
possunt quia differre. Quia sicut p se existens in materia, ita p se existens in materia
p se existens in materia, sed non sufficit et completa, sed non simul uniti sunt vim co-

pleta et sufficienti, ita forma separata et separata, non sit in sufficienti subiecto
et aut composita cum materia. Et in hoc forma substantiat, distinguitur ab accide-
te, quod accidens ita existat in subiecto et solum in subiecto existat, forma in subiecto
at ita existat in materia, ut alia in propria existat, quod quod participat rationem
subiecti, quia etiam participat materia, non accidens, et sit aliter, quod non
participat rationem p se subiecti, et hoc est quod dicitur commentarij philosophici
sed in materia vere subiecto forma, non in materia vere, quia licet non existat materia
non tamen in se subiecto existit.

Difficultas 2a
Secunda difficultas est. An gradus subiecti sit gradus quodammodo distinctus ab aliis
gradibus subiecti, tanquam gradus superior a gradibus inferioribus
ratio difficultatis est, quod subiectum non sit in subiecto ab uno aliquo gradu, sed
ab aliis, et non gradus subiecti sit subiectum, ut et dicitur in subiecto, non videtur
tale, ergo gradus subiecti non est gradus distinctus ab aliis.

Responsio
Dico in gradibus subiecti ad gradum quendam peculiarare generi, non contrariis
aliis gradibus inferioribus ac prout in se, ut et ab aliis gradibus, sicut gradus
aiatis distinguitur a gradu rationalis. Itaque affertur, prout se, quod illi
gradus distincti, et dicuntur peculiarare et distincti a perfectione in essentia, sed gradus
subiecti, dicitur distincti et peculiarare a perfectione in essentia. Ergo minor est vis in se
et non in alio existens, dicitur distincti ac peculiarare quodammodo a perfectione, quia non dis-

Continuatur
cut ois gradus subiecti. Censur. per subiectum non habet gradum, ut in se, et
non in alio existens, licet in a quolibet gradu habeat vim p se existendi aliquo modo,
id est in se existens, non tamen a quolibet sit in se, et non in alio existens, nam a quolibet
forma, non sit in se existens in alio, si quidem ois gradus formae malis existit, ergo
et alius gradus peculiarans in essentia subiecti, a quo habet vim p se subsistere, id est
non solum in sua quomodocumque existere, sed etiam ita p se, et in se existere
ut non in alio existat. A gradibus ergo formae sit subiectum in se existens, sicut
de forma in se existens in materia, non autem ab eis sit p se existens ratione subiecti,
sit in se existens, ut non in se, sed in materia existat, ac prout non possunt dare
subiectum vim p se subsistere, id est in se non in alio.

Solutio rationis difficultatis
Ex his solvetur ratione difficultatis, nam subiectum a peculiarari quodammodo gradu
bit p se non in alio existere, tanquam ois gradus habeat aliquo modo p se, id est
in se existere. Solvetur etiam illa difficultas, cur non subiectum dicitur gradus peculiarans

SECVNDA DVBITATIO. AN RATIO SVBSTE VNVOCE COPETAT SVBSTA TILIS COMPLETIS ET INCOMPLETIS.

Exi q. iis qua dicit in fin. sequenti dubitatur fore copetam huius solutio, et
q. magna novet circa hoc Philo. quæstione, idem hic separatim deinde
substat q. alia sit copetatio alia incompleta. Copetatio autem ista tota substantia
lia, Incompleta autem partes substantiales quæ sunt vel substantia vel
essentia, ut materia et forma, vel spiritus integratus ut corpus, manus, et nervus.
Et hoc est quæstio quæ illis copetatur in substantia, ratio autem substantia ut supra addi:
cui est ratio substantia, et se autem substantia, dicitur deo, et in se existere non
ui alia, et in se non alio existere.

Ad dubitationem istam. Ratio. Substantia ad convenientiam univocam substantia copetatur
et incompleta. Ratio. 1. q. substantia copetatur partem partem integratam ratione substantia
q. se non alio existet, incompleta autem non integratam sed diminutam substantiam
na q. una parte ut sua existet ex alia non minus sed in alio existet q. ois ex
est in substantia completa. Ergo non eadem ratio effectiva in utrobq. 2. quia substantia
tota idem quid, q. licet in sua natura se sed in alio existet, de partibus
gratibus q. gratibus difficultas an univocam convenientiam in ratione substantia et substantia
copetatur de p. copetatur ad p. se non alio in gradum univocam substantia.

V. in substantia asserit partes integratas et p. se non in gradum univocam substantia
et univocam convenientiam in ratione substantia et substantia in completis ita. Simpliciter
dicitur: ne. Paulus Venetus in libro: sua. Melius: q. dicitur: 2. quæstio. 6. Ratio
huius scilicet q. partes integratas et p. se non in gradum univocam substantia
materia et forma in substantia substantia completa. Ergo univocam
convenientiam in ratione substantia et alia substantia completa.

Se circa substantia a se non p. partes integratas univocam convenientiam
ratione substantia et substantia completa et deo autem non dicitur sed reducere
boni in gradum univocam substantia. Ita. p. Thom. 1. parte quæstio. 20. arti. 3. et eo
dicitur: 3. quæstio. arti. 1. q. de veritate quæstio. 2. arti. 1. ad octavum. Et non habet
q. 2. arti. 1. ibi dicitur: q. 3. Thom. 1. arti. 1. c. 6. quæstio. 3. arti. 2. Ratio huius
se ratio q. partes integratas et p. se non in gradum univocam substantia
nec univocam convenientiam in ratione substantia et substantia completa. Ergo
boni in gradum univocam substantia. Facit hic Philo. hic dicitur de prima proprii:
tate substantia ubi assignat partes a primis et secundis substantia.

Vota pro solutione. Partes integratas dupliciter habere modum esse, unum in suis
tatis quæ copetatur et constituitur p. modum partium ut nervus et in corpore copetatur p. suis
substantia in alio extra tati quatero q. sunt materia quæda in se substantia non alio quid
manu existit p. se quæda a reliquo corpore, secundum prout modum esse partes integratas
sunt substantia in completa. Sed copetatur secundum substantia sunt substantia completa. Quod autem
copetatur existit in se. Et autem dicitur non substantia habet existere in se et existere in
alio. 2. quia substantia in unum completi constituitur et ois substantia gradus proprios et speciei
finit. Per ois a quæda copetatur et constituit substantia in finis. Et arg. in ratione substantia
copetatur constituitur p. modum gradus substantia. Ita. q. se et non alio existit.

Et hoc est solutio huius difficultatis. Sed ad id q. dicitur q. partes
integratas et copetatur p. se non in gradum univocam substantia et ut substantia completa tota, in se substantia
huiusmodi effectus casus habere dicitur. Quatenus partes non univocam convenientiam in ratione
univocam substantia completa. Propter q. univocam convenientiam in materia. Ergo et in gradum substantia
copetatur q. partes integratas et p. se non in gradum univocam substantia. Quæda p. se et non alio existit
integratas et completa ita p. se non in gradum univocam substantia. Quæda p. se et non alio existit
integratas et completa ita p. se non in gradum univocam substantia. Et hec Philo. dicitur.

substantia
alia sit
alia incompleta

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

et ratio
de substantia

... 78 gercio.

1861: 2000 fawts
 1862: 2000 fawts
 1863: 2000 fawts
 1864: 2000 fawts
 1865: 2000 fawts

20. *Helix pomatia*.

date code m

Draty 20

Prof 3°

-ἡμετέραν

2004

Prof. 50

Protr 6.
Auct. fuit copiosior
gentia o galy te tra.
anc e. intra natura
et galy te tra.

25-2-20

[illegible]

20. 10. 10.
 21. 10. 10.
 22. 10. 10.

[illegible]

Prima obiectio Si gradus sunt ad unum respectu spirituales et corporeas
sequetur quod nec esset spirituales nec corporeas, nec esset corruptibilis nec incor-
ruptibilis et impossibile aliquid natura gradus nec ad spirituales nec corporeas
nec corruptibile nec incorruptibile Ergo nullus dabitur subiectus gradus communis uni-
versis subiectis spiritualibus et corporeis secundum illud. Ad si gradus subiecti esset spiri-
talis et incorruptibilis subiecti esset corporeas agent spirituales et incorruptibi-
les et haberet in se gradum subiecti spirituales incorruptibiles et non esset corporeas
et corruptibilis, subiecti spirituales esset corporeas et corruptibiles et haberet
in se gradum subiecti corporeas et corruptibiles. Respondeo quod ille gradus velis spiri-
talis vel non spirituales et non contradictoria non datur medium spirituales habeo
in te si non spirituales ergo corporeas, similiter vel potest corrumpi et non corruptibilis
vel potest corrumpi et non incorruptibilis, hoc autem sunt contradictiones quare nec
medium habere possunt. Item Gradus subiecti essentialiter nec est spirituales nec
corporeas ut nec de potentia obiecti, similiter nec est corruptibilis nec incorruptibilis
nec habens sed per contradictionem efficitur et spirituales et corporeas et corruptibilis et incor-
ruptibilis sunt gradus separati ex sua essentia rationalis nec irrationalis sed per contradi-
ctionem efficitur rationalis et irrationalis sicut autem absurdum est dari aliquid autem in parti-
culari gradus nec sit rationalis nec irrationalis non est autem absurdum autem in communi gradus
a rationalitate et irrationalitate: item aliquid absurdum est dari naturam aliquam in mundo ex

que nec sit corpora, nec spiritualis, nec corruptibilis nec incorruptibilis, non autem a se. 127

ubi subjicitur in comuni abstracta a spiritualitate corpora corruptibilis et incorruptibilis. *corruptibilis et incorruptibilis*
ubi prout gradus hinc substat ad naturam suam nec est spiritualis nec corporalis nec corruptibilis nec incorruptibilis sed utriusque illi accredit ex contrarietate, *contrarietate*
in spiritualibus elevatur ad spiritualitatem et in corruptibilibus tam corporis ad corpore, *corruptibilis*
itatem et corruptibilitatem prout si in vigore loquendo gradus substat etiam in corruptibilibus, *in corruptibilibus*
ubi substat est incorruptibilis quod in eis desinit a materia quae est incorruptibilis *desinit a materia*
in corruptibilibus. *in corruptibilibus*
ubi natura sua et tunc positiva accipitur non contradictione 2^a *positiva accipitur*
tunc ob hoc sunt contradictiones sed non sunt diffinitiones essentielles. *diffinitiones essentielles*
in comuni non erit positive corruptibilis sed negative tamen quod licet non dicat corru- *negative tamen*
ptibilitatem non tamen illa excludit.

Secunda obiectio gradus substat in rebus corporibus desinit a natura alia nec natura nec aliud materia inveniunt in rebus spiritualibus alias res spirituales esse jam *Obiectio 2^a*
aliqui gradus materiales ergo nec gradus substat in materiis in materialibus inveni- *in materiis*
unt sicut in spiritualibus. *in spiritualibus*
ubi natura sua et tunc positiva accipitur non contradictione 2^a *positiva accipitur*
tunc ob hoc sunt contradictiones sed non sunt diffinitiones essentielles. *diffinitiones essentielles*
in comuni non erit positive corruptibilis sed negative tamen quod licet non dicat corru- *negative tamen*
ptibilitatem non tamen illa excludit.

Tertia obiectio gradus substat in rebus materialibus et immaterialibus. *Obiectio 3^a*
vel est simplex vel compositus sed nec est simplex nec compositus ergo non datur medium *vel est simplex vel compositus*
inter simplex et compositum non datur medium cuius gradus non est compositus sicut *inter simplex et compositum*
flex. *flex.*
ubi natura sua et tunc positiva accipitur non contradictione 2^a *positiva accipitur*
tunc ob hoc sunt contradictiones sed non sunt diffinitiones essentielles. *diffinitiones essentielles*
in comuni non erit positive corruptibilis sed negative tamen quod licet non dicat corru- *negative tamen*
ptibilitatem non tamen illa excludit.

Quarta obiectio gradus substat in rebus materialibus et immaterialibus. *Obiectio 4^a*
vel est simplex vel compositus sed nec est simplex nec compositus ergo non datur medium *vel est simplex vel compositus*
inter simplex et compositum non datur medium cuius gradus non est compositus sicut *inter simplex et compositum*
flex. *flex.*
ubi natura sua et tunc positiva accipitur non contradictione 2^a *positiva accipitur*
tunc ob hoc sunt contradictiones sed non sunt diffinitiones essentielles. *diffinitiones essentielles*
in comuni non erit positive corruptibilis sed negative tamen quod licet non dicat corru- *negative tamen*
ptibilitatem non tamen illa excludit.

[illegible]

Fruchtbarkeit bringend

des c'ultra p'fectissima

De 4 nō fōmā nī fōmā 3

258210

Alfingale 20

Alfingale 20

104600 Justin 6.20

ventura in 1640 a 16

Respectfully,
Yours,

Siberia.

1876-77

२० जुलै १९५३ नं. १४४४५

Sept^e de rig et idem de.

220. 2.

recovered no jet in air
 gun in air.

CAPVT SEPTIMVM DE QVANTITA TE

In priori capitulis forte assignat Philosophus tres quantitates diuisiones. In dyere: ta et continua. In habere positione partium et non habere. In se et extra. In positioni. In habere tres quantitates proprietates de quibus infra.

DISPUTATIO SECUNDA DE NATURA QVANTITATIS ET VISIONIBVS ET PROPRIETATIBVS.

quare de quantitate
de sup. infra.

quantitas est magnitudo
de sup. infra.

quantitas est prior oibz
accidentibus.

accidentibus sunt
matéria.

spiritualia accidentia

De quantitate nemo post tractationem de iustitia aut Philosophus tunc quantitate capite fecit, facta fuerat nemo quantitate et diuisa fuerat substantia pri: ma et secundum primum aut secundum finem ad quantitate, tunc quantitas est magnitudo sicut substantia in oia accidentia. Et si accidet proprietates, ut non suspensum. Magnitudo et magnitudo habere magnitudinem, et aliquo de subiectu quod non accidentia tunc quantitas est prior oibz accidentibus, nam quodlibet aut illud igitur se: quod procedit oia accidentia subiectum in materia, nemo quantitate, spiritus autem accidentia, licet non procedat quantitas positum quod non ver: fatis circa idem subiectum, tunc procedit negativum quod non est illis posterior. Disputatio de quantitate tota fere vel est Philosophica vel Mathematica. ac proinde hic de ea quod non est accurate sed tamen de ea de explicanda quod fere hic ubi Aristoteles tangit.

QVÆSTIO PRIMA QVÆSINT ACCEPTIONES QVANTITATIS ET SVB QVA CONSTITVAT HOC PRÆDICA MENTVM

non est quantitas
accidentis.

quantitas est perfectio
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est essentia
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

quantitas est virtus
substantie.

Varia sunt quantitates apud Philosophos ac proinde nomen quantitas varie accipitur. Alia est quantitas perfectio secundum quam illud de maius quod est perfectio, alia est quantitas virtutis secundum quam virtus maior vel minor est sicut ad plures vel pauciores effectus extenditur. Alia est quantitas intensio: nis secundum quam id quod intensius est et plures tot gradus magis de. Alia est quantitas virtutis secundum quam quod plus valet maius de in maiore, alia est quantitas potest: tis secundum quam quod plus de potest maius de, alia est quantitas durationis secundum quam quod plus durat maius de, alia denique est quantitas motus, secundum quam quod motus magis est magis de, quod hoc quantitas dimensura et se partes quantitates et diuisibi: les ut linea significat corpus, et inuenitur solum in corporibus et sola pertinet ad pre: dicamentum quantitates differtur maxime ab aliis quantitatibus secundum quod possunt quod alia sunt transcedentes et vagantes per omnia predicamenta, ea quo dicit quod natura peculiariter et distincta a rebus quantibus. Quia alie quantitates videtur ad predicamentum rerum quantem lingua medi, quod intrinsecus ipsam, qua: ntas quo motus est accidens quodammodo peculiariter diffinitur rebus quantibus ac sicut peculiariter sibi predicamentum dependit. Adde quod fere hoc sola quantitas

[illegible]

maxime loquitur. ubi autem ratione mensura primo ut p se convenire unitati
 ego ad mensuram p adaequationem et accommodationem e propriam quantitatis co:
 linna. Porro mensura p accommodationem vel e intrinseca vel extrinseca. *Mensura p accommodationem
 aut vel e intrinseca*
 Intra quantitas univariata est rei p qua res intrinsece mensuratur tota n e
 vel quanta e mensura, itaq. mensura no extrinseca e quantitas unig rei appli. *vel e extrinseca.*
 extra quantitati alteri rei, quo quantitas continet e quantitas continet me:
 sura.

SECUNDA DUBITATIO. QUESIT PRIMA DIVISIO QUANTITATIS ET QVOMODO EXPLICANDA

Secundo Philosophus dividit quantitatem in discretam et continuam, discretam e aut in discreta et continua.
 cuius partes nullo communi termino copulatur, seu cuius partes sunt diuise ab invicem
 ut partes numeri. Quas autem assignat p quantitates discretas, numerum scilicet d pna res exstantes djer:
 oratione. Quantitate autem Continuum definit e cuius partes copulatae uno termi:
 no communi et huius ponit quing ptes ab invicem sufficiens totius, loci, tempus in s ad pna ptes Continui.
 pletap: ex: l g tns lntu quantitatis continue per se spaciab

numerat, linea, superficies et corpus, tempus autem et motus ponit inter quantitates
 accides, et loci oio omittit, et int quanta discreta solig numeri nemine
 Horu a curata examinatione no e huius loci. Quare brevissime singula dixerat
 bapdo dubitatione definiat.

Primo p quod ad numerum attinet scia so numerum formatu no e ens reale
 sed e p pdes ab opatione intellectu, licet si numerus quo ad multitudinem unitatum p
 go reale, e quo ad collectionem et ordinationem earum de p d et ab opatione intellectu
 at p numeru coijit formatu in certa hac coordinatione et collectione p d p
 matri p d et ab opatione intellectu. Hec p d etia p d p tui ex Philo s. d. ex: l g
 ubi ait, si no ead aia numerus no ead numerus, huius vone hac vone ex parte nu:
 meri numerus coijit formatu in collectione et coordinatione unitatum sed p d etia
 licet et coordinatione unitatum e p opatione intellectu. Ergo numerus formatu e
 p opatione intellectu. Ita id p p numerus in hoc d p d etia e multitudinem quod
 p d etia ab invicem multas unitates, ite no d etia multas unitates collectas
 et ordinatas in una pna, at p d etia no quodlibet multitudine lapidum a domo negat,
 vis multitudine pilularum p d etia multitudine ordinata in forma domus aut p d etia
 sit no oio multitudine e numerus sed tati collecta et ordinata in unu. Et hoc etia
 patet in d p d etia p p d etia numerus d etia certa ordinatione et d p d etia uni:
 tati sedm pna et p d etia. Et in p d etia pna ordine unitas, sed a quarta
 quita sexta, assignata. Sed ite ergo numerus ad multitudinem dispositione et ordi:
 natione unitatum sedm pna et p d etia quod d p d etia collectio p d etia unitatum. Quia
 Philosophus ait sex no e eis tria sed semel sex. id e una collectione p d etia
 p d etia pna collectio unitatum spectatur sedm pna et p d etia ita ut una unitas
 sit pna alia media alia ultima sed a partem unitatum e p d etia eis eis rei:
 tatis, no habet huius ite p d etia et una d etia pna alia, quod i pna p d etia
 sit ultima et ultima pna. Ergo huius collectio et coordinatio unitatum
 e p opatione et determinatione intellectu. Nec d etia numerum numerum e
 numerus abstractus a rebus ut duo tria quatuor, quo no numeramus p d etia
 ab intellectu. Numerum no numeratum e p d etia no pna numerata seu id quod
 numeramus no p d etia ab opatione intellectu, na numerus numerus et numerus
 natiue numeri no p d etia, id e numerus p d etia e abstractus a rebus numeratis d p d etia

Ad d etia s:
 Numerus no e ens reale
 sed e p pdes ab opatione intellectu

Numerus quo ad unitatem
 multitudinem e ens reale
 ex pna p d etia collectio
 p d etia unitatum in certa
 forma

Quia numerus formatu
 e p opatione intellectu
 et coordinatione unitatum

Ita id p p numerus
 in hoc d p d etia e
 multitudinem quod

patet in d p d etia
 p p d etia numerus
 d etia certa ordinatione
 et d p d etia uni:

tati sedm pna et
 p d etia. Et in p d etia
 pna ordine unitas

sed a quarta quita
 sexta assignata.

Sed ite ergo numerus
 ad multitudinem
 dispositione et ordi:

natione unitatum
 sedm pna et p d etia
 quod d p d etia collectio

p d etia unitatum. Quia
 Philosophus ait sex
 no e eis tria sed semel

sex. id e una collectio
 p d etia unitatum
 spectatur sedm pna
 et p d etia ita ut una
 unitas sit pna alia
 media alia ultima sed
 a partem unitatum
 e p d etia eis eis rei:

tatis, no habet huius
 ite p d etia et una
 d etia pna alia, quod
 i pna p d etia sit
 ultima et ultima pna.

Ergo huius collectio
 et coordinatio unitatum
 e p opatione et
 determinatione intellectu.

Nec d etia numerum
 numerum e numerus
 abstractus a rebus
 ut duo tria quatuor,
 quo no numeramus
 p d etia ab intellectu.

Numerum no numeratum
 e p d etia no pna
 numerata seu id quod
 numeramus no p d etia
 ab opatione intellectu,
 na numerus numerus
 et numerus natiue
 numeri no p d etia,
 id e numerus p d etia
 e abstractus a rebus
 numeratis d p d etia

modis considerari possunt solum ea ratione esse quanta quatenus successiva sunt
 successio non ut successio cuius quantitas est firmi: per motum et tempus sunt continui
 unitate, sicut et linea non sunt partes lineae continuatae per se tanquam continu
 in termino ita partes temporis praeteritum et futurum continuatur per se tanquam
 per commune terminum partes etiam motus continuatur per mutatum esse de quo abbi.

Nono modo solum motu et tempus esse quantitates non praedicantur tales sed transcedunt
 distales probo 1° per motum et tempus sunt quantitates ratione successivis, et successio
 est quod transcedit et per se omnia praedicantur ergo et non quantitates in motu et tempore
 est transcedit. Minor. per successio non habet substantiam quantitate, qualitate, figura:
 tempus, figura, et non habet successivum accipi possit, ita et successio sit modus quod verum
 commune, sicut tempus est successio durationis, et duratio est quod transcedit, et in unitate
 in omni tempore ergo et tempus consequitur quia proprietates verum transcedit sunt
 transcedit, et successio temporis, et proprietates durationis et modus illi ergo sunt duratio
 tempus est quod transcedit ita et successio temporis est transcedit 2° per quantitates praedicantur:
 naturalis solum est illa quae substantiam excedit, et facit habere in se partes extra
 partes et motus et tempus non excedit substantiam nec illa denominatur quanta et
 habet partes extra partes ergo non sunt quantitates praedicantur tales, et
 motus non vel tempus non sunt substantia quanta vel ex tempore. Tempus igitur erit in praedicantur:
 ratio per se quod denominatur extrinsece non temporaria seu extrinsece in se, motus
 quod erit in praedicantur sui termini, motus non nisi aliud est quae accipitur successio:
 linea termini seu termini ut successivum accipitur. Philosophus vero hoc posuit tempus
 inter species quantitates, ut videtur opinione, scilicet, vel certe propter magnitudinem
 similitudinem ad quantitates praedicantur tales.

Item ex his octo constat 1° divisionem quantitates in continuas et discretas
 non de univocitate non de quibus in specie, quod species quantitates discretas numerus
 et omni non sunt vere species quantitates, sed facti ex aggregatione et analogia
 et consequenter, nec ipsa quantitates discretas est vera quantitates 2° constat 1°
 la quantitates continuas per se spectare ad praedicantur quantitates viceversa
 ad quantitates discretas superest sola continua quae possit per se poni in praedicantur
 quantitates 3° Cui quantitates continua, alia sit per manens alia successivam manens et line
 rea superficies corpus successiva ut tempus motus constat ex dictis quantitates successivae transcedit:
 non praedicantur tales, et superest sola quantitates continua manens seu magnitudo solum
 quantitates motus quae sit praedicantur tales et spectet ad hoc praedicamentum.
 Haec autem magnitudo seu quantitates motus dividitur ut dixi supra in tres species ta:
 bi linea seu longitudine superficie seu latitudine, corpus sive profunditate
 seu crassitudine. 4° constat quantitates continuas, comprehensit quantitates
 successivae et manentes de quibus vere quantitates sed tamen non praedicantur tales ad
 comprehensit quantitates successivae quae est transcedit. Quantitates ergo praedi
 cantur tales est quantitates continua manens et facti ex dictis partibus.
 Ex his igitur dictis patet solutio ad ea quae initio dubitationis ponuntur
 excepto eo quod non solum philosophus ponat locum et tempus non quanta facit,
 nequod quod sit intelligendum dicam infra quarta dubitatione.

TERCIA DUBITATIO. QUAESTIO SECUNDA DIVISIO QUANTITATIS ET QUOMODO EXPLICANDA.

Successio et tempus sunt
 continui et abbi.

Assertio 9^a.

Successio et tempus sunt
 quantitates non praedicantur
 tales.

Successio manens non praedicantur
 tales.

Successio et tempus sunt
 continui.

Propter 2°

quantitates praedicantur tales
 quod est.

Per motum non sunt substantia quanta
 motus et tempus.

Tempus igitur praedicantur
 tales.

Quod sit motus.

Constat 1°.

Constat 2°.

Sola quantitates continua
 praedicantur tales ad praedicantur
 manens quantitates.

Constat 3°.
 Quantitates successivae
 et transcedit non praedicantur
 tales.

Magnitudo et quantitates
 motus dividitur in tres species.

Constat 4°.

Philosophus ponit locum et
 tempus non quanta facit.

Secunda divisio quantitatis est haec. Quantitates alia consistunt ex partibus habentibus inter se positionem, alia ex partibus non habentibus. Habere autem partes positas: non inter se, est ita esse positos in aliquo subiecto vel loco ut una sit iuxta alteram ante vel post a dextris vel a sinistris. Quod tria requiruntur ut partes habeant positionem inter se. 1° ut sint in aliquo termino vel loco. 2° ut separabiles sint. 3° ut sint ad invicem contrariae. Relationes primi et secundi sunt et partes habeant positionem inter se. Relationes primi et secundi sunt et partes habeant positionem in ordine ad locum, rationes tertijs ut habeant positionem inter se. Relationes primi et secundi sunt et partes habeant positionem in ordine ad locum, rationes tertijs ut habeant positionem inter se. Magnitudines habere partes habet positionem inter se quod ex se sola et ordinatis in ordine ad locum et in ordine ad totum. Quare, autem, tamen, nec numerus nec ratio, consistat ex partibus habentibus inter se positionem, partes non numeri licet habeant ordinem inter se non tamen habent ordinem secundum positionem in loco vel in toto. Tamen non autem non habeant partes simul existentes non potest habere positionem partium in positionibus suis. ponat existantia. **Q V A E S T I O D U B I T A T I O.**

QVÆSTIO TERTIA DIVISIO QVANTITATIS ET QVOMODO INTELLIGENDA.

Tertia divisio quantitatis est haec. Quatuor alia est quantitas per se aliud quatuor per accidens. Quatuor per se est quantitas quae dividitur in partes. Quatuor per accidens est illud quod non dividitur in partes sed in rationes alterius quantitatibus. Porro aliquid dicitur quantitas per accidens tribus modis. 1° quia subiacet quantitati et hoc modo subiecta est quantitas per accidens. 2° quia subiacet rationi quatuor rationes quantitatibus et hoc modo subiecta est quantitas per accidens. 3° quia subiacet materiae quatuor materiae per accidens albedo non vel deludo dicitur magna vel parva quod quantitas corporis in qua subiacet est magna vel parva. 2° quia subiacet quod in re quatuor non tamen rationes quantitatibus quod magis dicitur quantitas per accidens. Nullo autem ex predictis modis dicitur a philosopho et alibi motus et tempus quatuor et accidit sed quod licet utriusque sit proprietas quatuor per se. Cum quatuor per se designetur hic a quatuor per accidens est in terminis quatuor tempus successivum et continuum secundum essentiam, successio autem et continuitas dicitur partes extra partes continuas, et ideo dicitur quantitati continuas per se. In illorum extensione et divisibilitate patet ab extensione et divisibilitate alterius non ex tempore et divisibilitate quatuor nascitur ab extensione et divisibilitate motus, et huius extensione et divisibilitate nascitur ex extensione et divisibilitate magnitudinis seu spatij de quo ubi est suo loco. **Q V A E S T I O T E R T I A.**

AN QVANTITATIS PROPRIETATES RECTE TRA DANTVR A PHILOSOPHO

Tres ponit hic a philosopho quantitates proprietates. 1^a esse habere contrarium. 2^a non esse majorem magis et minus. 3^a esse aequale vel inaequale dicit autem philosophus proprietates quantitatibus quatuor tres quatuor hic a philosopho assignantur nam ad divisibile, mensurable, finitum vel infinitum sunt quantitates proprietates quatuor in omni philosopho sunt vel ex illis tribus quatuor illa hic adfert facile colligi potest quod hoc tamen erat tunc semel. Omnis ergo habet de quibus in philosopho hic tres illas a philosopho posuit ex philosopho. Prima ergo proprietas est. Quantitas non habet contrarium quod patet ex dictis philosopho. Ad hoc caput non ad rem contrarietatem, requiritur motus ad locum quod habet quantitas contrarietas, quod possit esse inter quantitates, et ita licet lato modo sita contrarietas. Ita possit quantitas finitum etiam subiecta habere contrarium non finitum et tunc illis quantitatibus quod ideo dicitur quatuor quatuor quantitas non habet contrarium patet tamen requiritur contraria et rationes tamen potest aliquis dici habere contrarium. **Secunda** licet una quantitas

Et et naturae quantitates non sunt contrariae alteri potest esse contraria ratione aliorum
in quantitate subiecti quod puto sufficiens alia de contraria ratione et linea recta
de contraria curua: et ratione tantum qualitate yvari.

Obiect 1° Philosophus. Magni et parui sunt quantitates et non sunt contrariae Ergo quatuor: obiectio 1^a
Sed sunt contrariae. Respondet. Magni et parui non sunt quantitates sed sunt ad aliquid seu re:
latioes quia magni non est magni nisi respectu parui, cum una eademque quantitas diuerso
respectu dicitur magna et parua. Item est aliqua contrarietas inter magni et parui cum non
debet referri ad quantitates sed ad relationes oppositas quod inde colligitur quia quatuor sunt
eiusdem esse non sunt contrariae sed quantitates magna et parua sunt eadem esse quia eadem
est quantitas et magna et parua Ergo in ratione quantitatibus non sunt contrariae

Respondet 2° Magni et parui non sunt contrariae 1° quia contrariae per se ipsa possunt esse
si contrarij et cognosci ut albi sine nigro et magni non potest cognosci sine paruo id est si:
ne ordine ad paruum Ergo non sunt contrariae 2° quia idem simul et semel non potest esse
per se contrariae ut idem simul et semel a magni et parui Ergo non sunt contrariae. Illi:
non. Et idem contrarij est magni respectu minorum corporum et parui respectu magnorum.

Et hoc non probat quod magni et parui non sunt naturae sed contrariae quia in natura
non sunt contrariae nec respectu eiusdem nec respectu diuersorum possunt esse si:
mut in eodem subiecto ut calor et frigus nullo respectu possunt esse simul. 3° Respondet
Ibijsi esset contrarij, ut non idem sit magni et parui simul quatuor magni aut
contrarij sibi ipsi ut parui est, aliter hoc est absurdum.

Obiect 2° Loca superior et inferior sunt contraria et loca a quantitatibus Ergo quatuor: Obiectio 2^a
Sed sunt contrariae. Respondet. Loca superior et inferior in ratione quantitatibus non sunt
contrariae quia duo iuncti non sunt sibi contrarij et sed diuersae contrariae ex se ipsa quia:
ita ratione uel quia sibi sunt opposita secundum dyatacia uel quia terminat oppositos mo:
tus oppositos in motibus et uicibus corpora ad loca superiora et inferiora inueniuntur.

Secunda proprietates sunt quantitates non suscipiunt magis et minus et patet
dictis supra quantitates non habent latitudinem graduum neque etiam contrarij
non potest ex se et formati suscipere magis et minus. Dixi ex se et formati, quia ma:
teriali et subiectiue quatuor est subiectiue quia quantitates quae suscipiunt magis
et minus potest aliquis dicere quod sunt subiecta quia quantitates suscipiunt magis et minus sed hoc loco non est
sicut aut quantitates possunt magis aut minus ex se ut in ratione seu ratione et eadem ratione
hoc in quia hoc maiore uel minore extensione fit aliquid magis et minus proprie
loquendo non magis et minus idem absolute quantitates non de suscipere magis et
minus de quo latius in Philosophia cum de rarefactione. Quantitates ergo suscipiunt magis
aut minus non aut magis aut minus proprie.

Tertia proprietates. Quantitates diuersae et inaequales habent proprietates eodem:
uicem maxime quantitati ut ait Philosophus hoc sicut in se sunt simile et dy:
simile in quantitate, ita aequale et inaequale in quantitate sed illud est maxime
proprie quantitatibus ergo est hoc quantitatibus proprii maxime proprie quia hoc
proprietates est quatuor non quantitatibus alia non duo praecedentes sunt primo ma:
xi contrarij etiam subiecti et alibi et illa quod leguntur hic de aequali et inaequali proprie,
nam improprie et imitabiles hoc etiam tribuitur quantitati uirtutibus de quibus
quo pacto dicitur angelus inaequalis et gloria diuina aequalis et. Hoc ergo de
quantitatibus, sicut in de illa quae in 3° Philosophiae.

Respondet 1^a
Magni et parui sunt relati:
ones, et si est aliqua co:
trarietas inter illa non de:
bet referri ad quantitates
sed ad relationes.

Respondet 2^a
Magni et parui non sunt contra:
ria. Contraria sunt quod possunt
esse simul et esse
et idem simul esse:
uel non potest recipere
contraria.

Respondet 3^a
Sed si sunt sibi ipsi contra:
ria.

Obiectio 2^a
Respondet.

Secunda proprie:
tas quantitatibus
non suscipiunt magis et
minus
Quantitates sibi diuersae.

Per hoc fit magis
et minus non de magis
et minus.

Quantitates suscipiunt magis
et minus non de magis et
minus
Sed etiam proprie, et qua:
diagrama et inaequalis
nec est maxime proprie
quantitatibus
Quantitates diuersae maxime
proprie

CAPVT OCTAVV.

DE HIS QUÆ AD ALIOV D
SEV DE RELATIONE.

[illegible]

DISPUTATIO TERTIA
DE NATURA RELATIONIS EIVSQVE
DIVISIONIBVS ET PROPRIETATIBVS

Quare prius quid de
latione qua comparatur
et ratio 15
20 24

De Relatione agit Philosophus in his qua de qualitate nobilitate et absolute acci.
dente talis est relatio comparationis qualitatis ut equalitas magnitudinis parvi:
talis vel est multe in rebus de qua tractat differunt de Relatione In re aut
Metaphysica agit de qualitate qua de relatione est ibi ut dicitur in Philosophia
considerabat gradum etiam sub relatione in rebus aut tractatus est qualitas
qua relatio.

QUESTIO PRIMA

qua relatio. *Quæ sit ratio quorundam nominum
 quæ in materia relationum a philosopho*
 QVÆ SIT RATIO QVORVNDAM NOMINVM
 QVÆ IN MATERIA RELATIONVM A PHILOSOPHO

[illegible]

Sicut calyfactum dicitur quod sit potestas ad calefaciendum, idem nomen habet locum: calyfactum dicitur
 visus, probatur, sed potestas ad calefaciendum, quod quadrat optime huic predicamento.
 Nam relatio sit duo, et respectus, et terminus, quia recte sonat hoc nomen. Relatio sit dua-
 parturula in eo, sicut respectus, particula vero, aliqd, sicut terminus. Quamvis autem non
 in hoc magis proprium sit, sicut in eo, potestas, sicut nomen relationis seu relationis.
 quamvis non habeat aliqd improprietatis propter dicta, et tamen accommodatur ad loquendum: Latio in aliis, relati-
 onem nominem.
 dum in hac re cum dicitur dicitur et ita predicata supra allata nota. Propter nomen
 ad aliqd de quo iam dixi, ut ad gradus instituti spectat ita dicitur quod.

Relatio seu habitudo, ordo, respectus, comparatio ad aliqd. Est id quo formati Relatio quod sit
 res una respectu ad alia, et equalitas nam est duo res dicuntur equaliter suis
 quantitatibus, campis, et iudicantibus, quia illa quantitates sunt causa et iudicantibus
 equalitatis, tamen formati non sunt equaliter nisi relationibus equalitatis. Relativum Relativum quod sit
 est habitus relationis, et ita se habet ad relationem, sicut albus ad albedinem, sicut niger ad
 et coherens albedo abstracta relatiua est coherens, relatiua vero abstracta sit
 pater est relatiua paternitas relatiua. Respondeo est vel ipse in intellectu, quod sit
 sed tunc refertur unum ad alia, vel ipsa potestas relatiua, qua relatiua formati refer-
 tur alio, ut paternitas, seu similitudo est quia formati Socrates refertur ad filium,
 et pater albus ad aliu sibi similem in albedine. Correlatiua est relatiua
 quatenus alteri relatiua est pater, unum illa dicuntur correlatiua quia ad se invicem
 referuntur, ut pater et filius, domus et servus. Itaque patet omnia quod correlatiua est
 relatiua, non tamen omnia relatiua, sed correlatiua, nam pater et domus sunt relatiua non
 tamen correlatiua quia non referuntur ad invicem. Subiecti seu relatiua est id quod
 est relatiua denominata, seu id cui coherens relatiua ut Socrates est, in subiecto seu
 terminatio quia ipse denominatur pater. Subiecti alia dicitur alio nomen extremum est in relati-
 onis modis quia ordo interiectus inter duo extrema, seu duo subiecta habitus relati-
 onis. Terminus est id ad quod relatiua dicitur ac primo refertur, ut filius in
 respectu patris, sicut in refertur ad filium. Itaque ad servum fundantem est id quod in re
 terminus extremus est causa relationis, ut in duobus corporibus duo quantitates sunt duo fi-
 daneta equalitatis duo albedines sunt iudicantia similitudinis. Relatiua iudicantia
 quia alia iudicantia proxima dicitur est conditio quaedam iudicantia, sine qua relati-
 onem non habet, sic duo quantitates sunt iudicantia equalitatis, non nisi quantitates sunt
 unum in quantitate, unum ergo est res iudicandi equalitatem, quantitates vero est iudicandi
 modus. Itaque de notione nominum usurpatorum in hac materia.

QVAESTIO SECUNDA QUID SIT RELATIO ET QUA AD EIVS CON- STITUTIONEM REQUIRANTUR.

Relationem duplici definitione definit hic Aristoteles. Prima est in his capitulis
 et aliqd ex dicente, quocumque hoc ipse, quia sit, aliorum ad dicente, et quomodo:
 libet alteri ad alterum, ut magis, hoc ipsum quod est respectu alterius dicitur, nampe
 respectu patris vel minoris. Secundus definitio est, Relatiua sit illa, quocumque
 natura sua sit relatiua ad aliqd, quocumque modo id fiat, sive in genitivo casu,
 Cuiusmodi indicat particula illa definitio, aliorum, ut sit filius patris,
 et filius patris, filius, sive in dativo, ut simile simili, simile dicitur, sive in ablativo:
 trius ut simile sera simile dicitur, sive quocumque alio modo, id indicat illa par-
 ticula definitio vel quocumque libet alteri ad alterum. 2^a est in his capitulis
 ad aliqd sit, quod hoc ipsum est ex ad aliqd quodammodo se habere, id est, quoniam
 Aristoteles dupliciter dat
 definitionem relationis.
 Prima definitio.
 Explicata definitio.
 2^a definitio.

Explicare definitio.

nō ē aliud quā respicere aliud, seu ē ad aliud, ut p̄ quatenus p̄ nō h̄t aliud cū quā respectu filii p̄ paternitate similis filius domini ieruus simile aequale rē.

Definitio in h̄c

Inter hos duas definitiones, ex cōmuni cōsequenter interpretatur, sūt tunc definitio

Definitio in h̄c

quod p̄ter, tradit nō ex proprio sēu a Philo, sed atignori et nō p̄prio ex proprio sēu aliq̄o cōd itz, cū definitione Platōis, idēq̄z cōtra cū cōp̄at, quod

Definitio in h̄c

patet vnde etiā p̄ter et alia gradicantia cū ad aliqd, nā caput cū

Definitio in h̄c

utati caput dī, sōia. s̄abit sōia, alia alati ala, p̄terior q̄o cū dicitur

Definitio in h̄c

ex proprio sēu, et ea q̄tione distiguit relativa ad aliis gradicantis

Definitio in h̄c

idēq̄z quā obijūte cō p̄iori minime huic sōia offēit 2° quod p̄ter

Definitio in h̄c

uonū sōm cū p̄iori nō ē tātū relativū sōm ē ut mox patabit, p̄ior q̄o dī a p̄teris cō

Definitio in h̄c

uonū tātū relativū sōm dī dī, sō tāmē ut ex p̄teris ipsis colligitur

Definitio in h̄c

hōt v̄teris cō uonū. Ex h̄c aut definitionibus p̄terior q̄p̄e, ut ex solis

Definitio in h̄c

cōuonū relativū sōm ē Cūque p̄pria huius gradicanti sūt magis approbata ē,

Definitio in h̄c

dicēdūq̄z, recte assignata ē a Philo, nā vāte totū ē sōm relativū

Definitio in h̄c

ē referri ad aliud, ut totū ē p̄ter positū ē nō respiciendo filii.

Definitio in h̄c

Sōd quoniam obijūte, relationē ē accidēs ē aut accidēs habere ē

Definitio in h̄c

nō subiecto et cōsequenter ē relativū nō posse cōstare in ordine ad aliud

Definitio in h̄c

id ē ad terminū, vāte p̄o solutio huius et p̄o dī dī definitionis p̄ter intelligat

Definitio in h̄c

Nota relationē vāte ē accidēs ē sūt vāte ex gradicanti ē accidēs ē

Definitio in h̄c

ē aut ē accidēs habet ē nō subiecto et relativū ē accidēs nō ad aliud

Definitio in h̄c

ē habere ē nō subiecto, hoc tñ nō ē, ut vāte ē, sōd ut accidēs ē nā

Definitio in h̄c

ut ē vāte, sūt hoc, quod ē referri ad aliud. Nota p̄o quod accidēs habere

Definitio in h̄c

ē nō subiecto, p̄o cōtignare duobz modis 1° ut habeat ē nō subiecto

Definitio in h̄c

nō ordinādo subiectū ad aliud, et huiusmodi accidēs ē quā h̄t, albedo ē.

Definitio in h̄c

Exemplat nō ē alq̄ et gradicanti, etiāq̄z nō mudo mōd sūt quod respicere p̄o,

Definitio in h̄c

sūt, et ad quod ordinat, et huiusmodi accidēs sūt absoluta, id ē nō cōm:

Definitio in h̄c

nata ad aliud, nec alligata alteri 2° sōt accidēs ē nō subiecto

Definitio in h̄c

ordinādo subiectū ad aliud. q̄. similitudo paternitas ē nō possibile nō

Definitio in h̄c

ē quod hoc sūt nō aliquo mōd, q̄ illi ordinat ad aliud, nā sōmē nō cōm

Definitio in h̄c

ē alioi simile; et p̄ alioi p̄ nō et huiusmodi accidēs dī dī relat.

Definitio in h̄c

tibz. Hoc aut accidēs sūt q̄s quā relativū dī dī sūt duplicia

Definitio in h̄c

quodā nō sūt quā nulli aliud sūt ē p̄ter hoc, quod ē ordinare subiectū

Definitio in h̄c

ad aliud, seu respicere aliud, et talis ē similitudo paternitas, alī sūt quā ita

Definitio in h̄c

ordinat subiectū ad aliud, ut p̄ter hoc, ordinare habeat propriū aliqd ē,

Definitio in h̄c

cū modū ē sōia sēu sē. Illa dī dī relativū sōm ē. eo quod totū ē

Definitio in h̄c

illud sūt positū nō respiciendo aliud, hoc q̄o p̄terior dī dī relativū

Definitio in h̄c

sōm ē q̄, eo nō cōtignat quod ē illud nō sūt, tātū respicere aliud sōm

Definitio in h̄c

sūt absoluta, dī dī etiā respectu ad aliud et ita dī dī relativū sōm ē

Definitio in h̄c

dī dī. Illa dī dī relativū, nō aut essetia relatione sūt alīa p̄iora

Definitio in h̄c

Definitio in h̄c

et nō in abstracto tū qz cōcreta sub pōt notiora abstractis. tū pōt
 minima entitate relationis quā debuit fulgēre p cōcreto nō definitū etia rela.
 tiva in pōtali ut nō dicat relationē necesse debere ēē nōtā dub.
 Ex his definitiōibz pōt explicatis colligimus qd duo esse grā relationū
 scilicet sūm dici alia sūm esse, pōt nō definitū dātē p dici, sūm p esse
 et pōt nō qdē relatiua quā sūt trāscedētia et inueniūt n aliis pōt nō
 mō definitū ē pōt nō definitū, pōt nō definitū qdē solū in hoc pōt nō definitū inue.
 nūt et tōc nō sūt trāscedētia definitū sūm, qdē idcirco addūit
 philosophū ut ea explicaret relatiua sūm pōt nō definitū ad solū hoc pōt nō definitū
 quā nō explicabāt pōt nō definitū et dixi supra. Et de his relatiuis sūm definitū
 colligimus qd pōt nō definitū relatiuis, ēē nō relatiua definitū ēē pōt
 ad aliud, esse ad, ē pōt nō definitū et format nō relatiuis. sūm nō ēē definitū
 ēē ēē m, et cū sit accidēs respectiuis, ēē ēē ad, sūm ēē m, cōuenit cū
 aliis accidētibus ēē ad, differt ab aliis. Nullū nō accidēs ēē tale mōtū
 afficiendi et denominandi subiectū quātū ēē relatiuis.

relatiua definitū nō
 sūm nō in abstracto
 sūm nōtā dub.
 sūm nōtā dub.
 sūm nōtā dub.
 sūm nōtā dub.
 pōt nō definitū
 et format definitū
 sūm nōtā dub.
 sūm nōtā dub.
 colligimus qd
 pōt nō definitū
 et format nō
 relatiuis
 sūm nō ēē
 definitū
 ēē ēē m,
 et cū sit
 accidēs
 respectiuis,
 ēē ēē ad,
 sūm ēē m,
 cōuenit cū
 aliis
 accidētibus
 ēē ad,
 differt
 ab aliis.
 Nullū
 nō
 accidēs
 ēē
 tale
 mōtū
 afficiendi
 et
 denominandi
 subiectū
 quātū
 ēē
 relatiuis.

Quia res in relatione, ēē nō, et ēē ad, sūt duo gradū effectiualis distincti
 Ratio dubitatis ē ex reto qd ēē nō, cōuenit cū aliis accidētibus qd ēē ad,
 ad, differt ab aliis, res aut nō pōt p eūde naturā gradū cōuenire ut differe
 sūt pōt gradū distincti. Sed nō ēē gradū distincti qd p nō et eūde gradū
 dū ratiō ēē ēē nō, et ēē ad, respectu diuersiōnē nā respectu subiecti ēē
 ēē nō, respectu termini ēē ēē ad. Quod pōt ex reto ut dicit, ēē ad, vel
 ē accidēs vel nō si ē accidēs, cū accidēs ut accidēs dicat ēē nō, reto quā
 ut dicit, ad, dicit ēē nō, si nō ē accidēs, aut iustā quod ē absurdū, cūbe
 loquimur de relatiuis accidētibus. Sed pōt naturā gradū qd quā ratiō ēē ēē
 ad, habebit etia ēē nō.

Ratio dubitatis
 ex reto qd
 ēē nō,
 cōuenit
 cū aliis
 accidētibus
 qd
 ēē
 ad,
 ad,
 differt
 ab aliis,
 res
 aut
 nō
 pōt
 p
 eūde
 naturā
 gradū
 cōuenire
 ut
 differe
 sūt
 pōt
 gradū
 distincti.
 Sed
 nō
 ēē
 gradū
 distincti
 qd
 p
 nō
 et
 eūde
 gradū
 dū
 ratiō
 ēē
 ēē
 nō,
 et
 ēē
 ad,
 respectu
 diuersiōnē
 nā
 respectu
 subiecti
 ēē
 ēē
 nō,
 respectu
 termini
 ēē
 ēē
 ad.
 Quod
 pōt
 ex
 reto
 ut
 dicit,
 ēē
 ad,
 vel
 ē
 accidēs
 vel
 nō
 si
 ē
 accidēs,
 cū
 accidēs
 ut
 accidēs
 dicat
 ēē
 nō,
 reto
 quā
 ut
 dicit,
 ad,
 dicit
 ēē
 nō,
 si
 nō
 ē
 accidēs,
 aut
 iustā
 quod
 ē
 absurdū,
 cūbe
 loquimur
 de
 relatiuis
 accidētibus.
 Sed
 pōt
 naturā
 gradū
 qd
 quā
 ratiō
 ēē
 ēē
 ad,
 habebit
 etia
 ēē
 nō.

Pōt nō? Relatio ut respicit aliud, nō respicit subiectū, sed ut dicit ēē ad,
 respicit aliud Ergo ut dicit, ēē ad, nō respicit subiectū, ac pōt nō ēē
 ēē nō. Sed nōtā qd ēē, quod ratiō ēē respicit formatū quo respicit aliud
 nō respicit subiectū, sed ab eūde effectiualis gradu ēē, et respicit aliud
 et respicit subiectū, ēē nō gradū ad subiectū cōparatū, ēē ēē nō, ad
 terminū qd ēē ēē ad. Nec mōtū nō, cōuenit uniuersū cū aliis accidētibus
 sed analogica, pōt aut nō p eūde gradū et cōuenire analogica et differe
 effectiualis ut patet in oibz analogiis.

Pōt nō?
 Relatio
 ut
 respicit
 aliud,
 nō
 respicit
 subiectū,
 sed
 ut
 dicit
 ēē
 ad,
 respicit
 aliud
 Ergo
 ut
 dicit,
 ēē
 ad,
 nō
 respicit
 subiectū,
 ac
 pōt
 nō
 ēē
 ēē
 nō.
 Sed
 nōtā
 qd
 ēē,
 quod
 ratiō
 ēē
 respicit
 formatū
 quo
 respicit
 aliud
 nō
 respicit
 subiectū,
 sed
 ab
 eūde
 effectiualis
 gradu
 ēē,
 et
 respicit
 aliud
 et
 respicit
 subiectū,
 ēē
 nō
 gradū
 ad
 subiectū
 cōparatū,
 ēē
 ēē
 nō,
 ad
 terminū
 qd
 ēē
 ēē
 ad.
 Nec
 mōtū
 nō,
 cōuenit
 uniuersū
 cū
 aliis
 accidētibus
 sed
 analogica,
 pōt
 aut
 nō
 p
 eūde
 gradū
 et
 cōuenire
 analogica
 et
 differe
 effectiualis
 ut
 patet
 in
 oibz
 analogiis.

Relatio ēā et explicata ēā relatiuis quā ex eis definitiōe pōt ēē supē ut uide
 definitiōne relatiuis regnat hāc tria. subiectū sūm et terminū
 et pōt affirmatiue cū cōmunitate pōt nō tū qz cū ratiō sit accidēs,
 debet necesse habere subiectū, ēē qd nō temere cōuenit illi subiecto
 sed pōt aliquid cōm, et dicitur etiā, ēē sit Enō debilitatū, et minima
 entitatis, ēē aliquid sūm et terminū, cū denig sit respectū et habeat sūm
 ēē ad seu ratiō sūm subiectū ad aliud qd terminū, tū qz pōt nōtā qd ratiō
 ut ēē ratiō sit habet quādā mēte et tū duo extrema, regit dicit
 cōmunitate extrema, et p cōmunitate etia sūm et terminū, qz sūm et terminū nō
 extrema ex sūm. Quāqz aut ratiō regit sūm etia, et ab illis definitū
 magis tū dependet a sūm et terminū, quā a subiecto et magis a

Relatio ēā et explicata
 ēā relatiuis
 quā ex eis
 definitiōe
 pōt ēē
 supē
 ut uide
 definitiōne
 relatiuis
 regnat
 hāc tria.
 subiectū
 sūm
 et terminū
 et pōt
 affirmatiue
 cū cōmunitate
 pōt nō
 tū qz
 cū ratiō
 sit
 accidēs,
 debet
 necesse
 habere
 subiectū,
 ēē
 qd
 nō
 temere
 cōuenit
 illi
 subiecto
 sed
 pōt
 aliquid
 cōm,
 et
 dicitur
 etiā,
 ēē
 sit
 Enō
 debilitatū,
 et
 minima
 entitatis,
 ēē
 aliquid
 sūm
 et
 terminū,
 cū
 denig
 sit
 respectū
 et
 habeat
 sūm
 ēē
 ad
 seu
 ratiō
 sūm
 subiectū
 ad
 aliud
 qd
 terminū,
 tū
 qz
 pōt
 nōtā
 qd
 ratiō
 ut
 ēē
 ratiō
 sit
 habet
 quādā
 mēte
 et
 tū
 duo
 extrema,
 regit
 dicit
 cōmunitate
 extrema,
 et
 p
 cōmunitate
 etia
 sūm
 et
 terminū,
 qz
 sūm
 et
 terminū
 nō
 extrema
 ex
 sūm.
 Quāqz
 aut
 ratiō
 regit
 sūm
 etia,
 et
 ab
 illis
 definitū
 magis
 tū
 dependet
 a
 sūm
 et
 terminū,
 quā
 a
 subiecto
 et
 magis
 a

1° effectus
formalis seu pro
latioe exercita

1° primo modo
ab intellectus
homine
qualis est in
sensu

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

1° quod sit de re
in se non sit de re
in se non sit de re

relatioe concepta prout e verbale verbi refertio 2° formalis seu pre-
latioe exercita, id e, pro illo accidente, quo uni formati ad aliud refert,
et diu ratio format seu exercita ut paternitas similitudo. Sicut primo
no pcedit ab intellectu et e ens ronis, id e pcedit ab intellectu, no la-
tioe rationis, ut co distiguit ab ente reali, ut pleriqz male putat, na re-
sue iuxta, e opatio quada mat et effe bus mat intellectus, sicut co-
gnitio ratiocinatio it. Et hae ratioe no loquitur hic de relatioe si-
militudinis e e ens reale, sed loquitur de relatioe pcedo no, id e, de rela-
tioe formali seu exercita, in quo seipso pcedit assertio posita affirmas et
probat dari plerimas relatioes reales.
Quarum tamen An ratio sit realis ta pcedo e in, qua pcedo e ad. Quidam
et pcedo velonem e pcedo reale quoad e in, no in quoad e ad, qz nignit
e ad e pcedo comune rationi reali et ronis. Pcedo in relatioe reales de quibz
dixi supiori assertioe e reales, ta pcedo e in qua pcedo e ad. Sicut
pcedo in et id e pcedo e in relatioe, p qua pcedo e in et e ad, si ergo ratio
quoad e in, e mat, erit etia realis quoad e ad. 2° pcedo alios ratio
e pcedo e in, pcedo e in, et ronis, at hoc e absurdum, qmno abso-
lute ratio no e ens reale, qz in relatioe rationis costructura pcedo e in
na, in e in, costructura e alio accidente, si ergo quoad e ad, ratio no e
realis, sicut et absolute no e realis. 3° quod e vere ens, e ens reale,
sed referri ad aliud e vere ens ergo e reale. Maior quia veritas
entis e realitas entis, ens in ronis e ens similitudinaria no vere illi.
Nam pcedo vere minus se respiciunt, at vere illis costructura e ad, ut pcedo
re pcedo pcedo, et e ad pcedo seu habere ordinem ad pcedo.
Quia obiectio prima pcedo e in ens reale pcedo ab aliqua
ca reali, sed ratio nulla e in e in pcedo e in ergo no e ens reale
Minor, pcedo si pcedo pcedo nate me inq pcedo abq, ergo pcedo pcedo pcedo
nit illi, abqz illa alia re, nec illa in me in pcedo nate mutatioe, et ista
similitudo no e pcedo ab ulla agere, na no e termino, qz no e
me in pcedo pcedo, nec ab alia ca, que sic no apparat ergo.
Confirmat: pcedo videtur absurdum, qz hoc, quod pcedo e in aliquod abq,
pcedo aliquod ens reale in aliis abqz ex pcedo e in in India. Sed ergo
a pcedo causis ut calor ab igne, pcedo e in pcedo pcedo pcedo pcedo
costructura ad alia, ut pcedo pcedo costructura ad pcedo. Item ea que
costructura ad alia, vel pcedo e in absoluta, vel respectiva. Si pcedo pcedo
pcedo e in pcedo, nec alio pcedo e in absolute costructura pcedo,
si costructura e in respectiva e in costructura pcedo, nisi in ordine ad
aliud, tunc demum pcedo e in alteri pcedo pcedo, ita in res debet pcedo
ut pcedo natura pcedo, at natura entis respectiva pcedo hoc ut no pcedo
sit e in termino, ad que. Ergo tunc demum pcedo e in pcedo pcedo
termino ad que pcedo pcedo pcedo pcedo pcedo pcedo pcedo pcedo pcedo

produci sine nova mutatione. et s. dicitur: aut tunc: lo. vob. e. n. ad aliqd. pro:
pter sola mutatione in altero facta. Sic ergo illa relatione resultare
ex fidameto ad positione termini.

Secunda obiectio. Omnis forma realis adveniens subiecto imitat. vult subiecti
at vel advenit subiecto sine ulla mutatione subiecti. Ergo n. e. qd. reale illud
non patet si autoritate Philo. s. aliter: lo. tu. qz. lapis n. e. mutatus q. hoc quod
e. fructus similis alteri. Sphodas n. dicitur. Relatio advenire subiecto sine
ulla mutatione subiecti in se, sed n. sine mutatione subiecti in ordine ad aliqd.
Iu. sine mutatione absoluta n. aut sine mutatione respectiva. Philo. sub. n. n.
q. d. mutare relatione subiecti mutatione Philo. et s. s. ubi cu. aliqua passio advenit:
subiecto n. cu. accidet relatione n. h. patet.

subiecto 2.
12. no.
dicitur mutatio subie:
12. n. q. sed n. sine me:
patet subiecto d. ad aliqd.

Reliqua quae obijci possent patet ex definitione quatuor.

Q V A E S T I O Q V A R T A
QVAE SINT ET QVOMODO EXPLICANDAE
RELATIONIS DIVISIONES.

Varie traduntur a Philo. relationis divisiones, n. primo ratio solet dividi in re:
lationes reales et rationes. 2. In relationes secundum se seu gradum tales
et relationes secundum dici seu gradum dicitales. 3. In relationes naturales et rationales
ad. 4. In relationes aggregativas et disaggregativas. 5. In relationes q. se et p. accides
Circum quas divisiones variae sunt difficultates.

D V B I T A T I O P R I M A
QVAE SINT RELATIONES REALES QVAE
RATIONIS ET QVOMODO INTER NOSCANTUR.

Prima divisio relationis e. ea quae ratio dividitur in relationes reales et rationes,
ratio reales ut supra tangi. et illa ratio e. n. p. d. ab. q. d. n. intellectus, totum
tunc evenit, cu. oia ad relationem requirunt, quae sunt tria: subiecti, iudicanti, terminus
et supra dixi. sunt a parte rei. Et q. aliqua ratio sit realis requiritur 1.
et subiecti iudicanti et terminus sit realia. De subiecto patet, qz. cu. ratio
sit accidens reale, requirit subiecti reale, in quo sustentatur. De iudicamento etia
patet. qz. cu. ratio habeat de a iudicamento, non pot. habere ee reale a iudic:
mento n. reali. De termino prob. qz. cu. ratio sit accidens sup. veniens subie:
cto, ordinat. subiecti ad aliqd. iudicat. in conexione accidentali subiecti
at termini, hoc aut. accidentali conexio n. e. secundum essentia. sed secundum ex. stit.
tia, accidens n. tunc convenit subiecto cu. ex. stit., quandoq. cu. ille n. habet
alia conexione qua ex. stit. et n. accidens qd. contingit pot. adesse et abesse
se a subiecto. Perfecti subiecti reales, res n. ex. stitentes non possunt dicere
relationem reale ad ex. stitentes ut Aristoteles ad hunc praefatus. Perfecti su:
damanti real. ratio nisi ad videtur, scilicet ad se. m., intelligibilis ad intell:
gete, n. sit relationes reales, qz. in re visa ee. n. parietur nihil e. reale
propter quod debeat referri ad videtur, solu. n. denominatur visa ex. tri. facta
a visione videtur. Quamvis ergo ratio videtur ad re. visa sit realis n. in
ratio rei visa ad videtur e. realis sed rationis. Perfecti reales termini
res ex. stitentes non possunt habere relationem reale ad n. ex. stitentes ut hunc
praefatus, ad praefatos, et subiecto. Perfecti oim. triu. nec int. talia

1. dicitur ratio
reales et rationes
reales q. sit:
Iu. tria sunt a parte rei.
1. ratio sit real. requirit
ut ista tria sit realia.
Subiectum
Iudicamentum.
Terminum.
Conexio accidentalis
subiecti ad termini
n. e. secundum essentia. sed
secundum ex. stit. etia.
Perfecti subiecti
reales
Perfecti subiecti
damanti
12. ratio rei visa ad videtur:
1. n. e. real. sed rationis.
De perfecti termini real.

qz obo veto accidit talis de pedit nisse a termino. pto ergo dominen:
 atorib, et alia similib n. qz ad fut reales singul, p. fut reales quoad existetia
 no quoad existetia, hnt n fidameli propter quod conveniat qz no v. pro:
 pta quod vati n illo existat. Vn fit ut p. uen sit qz et creatur nullo
 p. itate n. tollerari.

Relates n. m. q. u. e.
 sunt.

Relaciones rationis snt ille quare de pedit ab opatione intellectus. Cui:
 qut aut ex defectu cuiuscuqz conditionis regit ad relatione reale. na ut
 supra dixi ex 8. Qonig: Bonu ex integra causa, malu ex quocunq defectu. Et n:
 veto realis vomen boni, veto qo vomen vomen mali. Dene aut duplici qz qm
 relationis vomen quada n snt fudata aliqua ratione n vob, ut veto n. p. ad
 uide te, et hnt qz quod conuenit n snt n vob, quod existetia p. det ab
 intellectus opatione. Alia p. n snt fudata n vob, sed ex mera n. tollerari
 approposioe ut cotigit n vob, fide cu intellectus facit multas coposioes.
 quae no snt n vob.

Relates n. m. q. u. e.
 sunt.

Relates n. m. q. u. e.
 sunt.

Relates n. m. q. u. e.
 sunt.

DEBITATIO 2.
QVE SINT RELATIONES SECONDAE
SECV ILI MEDICAMENTORVM IN SECVNDI

Secunda diuisio relationis e ea, qua veto diuidit n. relativa s. d. m. e. seu
 p. adicamentalia et n. relativa s. d. m. d. i. seu t. r. a. d. i. c. a. l. i. a. Et hanc d. i. s. t. i. o. n. e. m.
 c. r. o. n. o. r. e. l. a. t. i. o. n. i. s. n. a. t. a. e. x. i. l. l. a. d. u. p. l. i. c. i. d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. e. r. e. l. a. t. i. u. o. r. u. t. r. a. d. i. t. a. a. P. h. i. l. o.
 ut supra enotauit. Relatiua s. d. m. esse snt pura relatiua, nec ulli ali:
 ud ad hnt p. adicamentum ut p. f. i. l. i. g. d. o. m. i. n. g. s. e. r. u. e. s. Relatiua cu s. d. m.
 dici no snt pura relatiua, sed p. adicamentum, dicit naturam aliquam ab:
 p. l. i. c. i. t. a. a. l. i. c. u. s. p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. i. et ideo d. i. c. t. r. e. l. a. t. i. u. a. n. o. e. n. s. s. n. t. p. u. r. a. r. e. l. a. t. i. u. a.
 ut s. c. i. a. q. u. a. r. e. f. e. r. t. z. q. d. e. n. o. s. c. i. b. i. l. e. s. e. d. n. o. e. p. u. r. a. r. e. l. a. t. i. u. a. a. d. s. c. i. b. i. l. e. s. e. d. n. a. t. u. r. a.
 quada de g. n. e. q. u. a. l. i. t. a. t. i. s. e. s. s. e. n. t. i. a. l. i. s. r. e. l. a. t. a. a. d. s. c. i. b. i. l. e. Vn s. u. g. g. r. e. l. a. t. i. u. a.
 s. d. m. d. i. c. i. e. t. t. r. a. n. s. c. r. i. d. e. t. a. l. i. a. qz d. i. c. i. t. n. a. t. u. r. a. s. d. i. u. e. r. s. o. r. u. p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. o. r. u.
 Relatiua no s. d. m. esse, esse n. p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. o. r. u. r. e. l. a. t. i. o. n. i. s. qz d. i. c. i. t. p. u. r. a. r. e. l. a. t. i. u. a.
 idqz aperte patet ex intetioe Philo. q. p. r. o. p. t. e. r. a. s. e. d. e. m. r. e. l. a. t. i. u. o. r. u. m.
 definitione assignauit, ut distingueret relatiua a s. u. b. s. t. a. n. c. i. a. et aliis p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. i. s.
 relatiua n. s. d. m. d. i. c. i. c. u. d. i. c. a. t. n. a. t. u. r. a. s. a. l. i. o. r. u. p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. o. r. u. p. t. i. n. e. t. a. d.
 alia p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. a. n. o. a. d. p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. u. r. e. l. a. t. i. o. n. i. s. d. e. q. u. o. s. t. a. b. i. d. i. c. a. p. l. e. m. g.
 Et h. n. c. i. r. c. u. s. s. a. c. r. e. l. a. t. i. u. a. s. d. m. d. i. c. i. e. n. a. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. t. i. s. qz uide te ita esse
 p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. a. s. i. c. u. t. r. e. l. a. t. i. u. a. s. d. m. e. s. s. e. q. u. o. d. i. t. a. o. s. c. e. d. o. S. n. r. e. l. a. t. i. u. a. s.
 s. d. m. d. i. c. i. d. u. o. p. o. s. s. u. n. t. c. o. s. i. d. e. r. a. r. a. 1. o. N. a. t. u. r. a. a. b. s. o. l. u. t. a. 2. o. R. e. l. a. t. i. o. n. e. p. r. o. c. o. s. i. d. e. r. a. r. e. p. o. s. s. u. n. t.
 p. r. o. n. e. i. n. g. o. n. a. t. u. r. a. a. b. s. o. l. u. t. a. p. o. s. s. u. n. t. e. t. t. r. a. n. s. c. r. i. d. e. t. a. l. i. a. et p. t. i. n. e. r. e. a. d. a. l. i. a. m. u. n. d. i. n. s. i. b. i. l. e. r. e. l. a. t. i. u. a. s.
 p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. a. t. n. o. n. e. r. e. l. a. t. i. o. n. i. s. p. u. r. a. p. t. i. n. e. t. a. d. p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. u. r. e. l. a. t. i. o. n. i. s.
 qz illa veto p. r. a. c. i. p. i. t. e. c. o. s. i. d. e. r. a. t. a. e. i. u. e. r. e. v. e. l. o. s. d. m. a. d. e. c. p. r. o. i. n. p. r. a. d. i. c. a. m. e. n. t. u. r. e. l. a. t. i. o. n. i. s.
 c. o. n. s. i. d. e. r. a. t. u. r. e. s. e. a. u. t. e. q. u. a. l. i. t. a. t. i. s. q. u. a. d. a. p. o. n. e. t. z. n. i. q. u. a. l. i. t. a. t. e. u. t. n. o. d. i. c. i. t.
 o. r. d. i. n. e. a. d. s. c. i. b. i. l. e. s. p. e. c. i. a. l. i. t. a. t. e. a. d. r. e. l. a. t. i. o. n. e. m.
 S. n. h. a. c. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. t. i. s. d. i. s. t. i. n. g. u. n. t. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. 1. o. n. e. s. n. r. e. l. a. t. i. u. a. s. p. r. o. n. e. a. d. h. a. c. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. t. i. s. d. i. s. t. i. n. g. u. n. t.
 d. i. c. i. r. e. s. p. e. c. t. u. s. s. e. u. r. e. l. a. t. i. u. a. n. o. e. a. d. e. s. s. a. e. s. s. o. n. i. a. b. s. o. l. u. t. o. r. u. s. e. d. c. o. s. e. q. u. e. n. t. e.
 a. d. e. s. s. a. n. i. a. t. a. i. l. l. a. i. o. n. e. 1. o. d. i. c. i. t. z. g. u. a. n. t. 1. a. a. u. t. 2. o. p. r. o. n. d. e. 3. o. s. u. b. l. i. t. 4. o. q. u. a. n. t. 5. o. q. u. a. n. t. 6. o. q. u. a. n. t. 7. o. q. u. a. n. t. 8. o. q. u. a. n. t. 9. o. q. u. a. n. t. 10. o. q. u. a. n. t. 11. o. q. u. a. n. t. 12. o. q. u. a. n. t. 13. o. q. u. a. n. t. 14. o. q. u. a. n. t. 15. o. q. u. a. n. t. 16. o. q. u. a. n. t. 17. o. q. u. a. n. t. 18. o. q. u. a. n. t. 19. o. q. u. a. n. t. 20. o. q. u. a. n. t. 21. o. q. u. a. n. t. 22. o. q. u. a. n. t. 23. o. q. u. a. n. t. 24. o. q. u. a. n. t. 25. o. q. u. a. n. t. 26. o. q. u. a. n. t. 27. o. q. u. a. n. t. 28. o. q. u. a. n. t. 29. o. q. u. a. n. t. 30. o. q. u. a. n. t. 31. o. q. u. a. n. t. 32. o. q. u. a. n. t. 33. o. q. u. a. n. t. 34. o. q. u. a. n. t. 35. o. q. u. a. n. t. 36. o. q. u. a. n. t. 37. o. q. u. a. n. t. 38. o. q. u. a. n. t. 39. o. q. u. a. n. t. 40. o. q. u. a. n. t. 41. o. q. u. a. n. t. 42. o. q. u. a. n. t. 43. o. q. u. a. n. t. 44. o. q. u. a. n. t. 45. o. q. u. a. n. t. 46. o. q. u. a. n. t. 47. o. q. u. a. n. t. 48. o. q. u. a. n. t. 49. o. q. u. a. n. t. 50. o. q. u. a. n. t. 51. o. q. u. a. n. t. 52. o. q. u. a. n. t. 53. o. q. u. a. n. t. 54. o. q. u. a. n. t. 55. o. q. u. a. n. t. 56. o. q. u. a. n. t. 57. o. q. u. a. n. t. 58. o. q. u. a. n. t. 59. o. q. u. a. n. t. 60. o. q. u. a. n. t. 61. o. q. u. a. n. t. 62. o. q. u. a. n. t. 63. o. q. u. a. n. t. 64. o. q. u. a. n. t. 65. o. q. u. a. n. t. 66. o. q. u. a. n. t. 67. o. q. u. a. n. t. 68. o. q. u. a. n. t. 69. o. q. u. a. n. t. 70. o. q. u. a. n. t. 71. o. q. u. a. n. t. 72. o. q. u. a. n. t. 73. o. q. u. a. n. t. 74. o. q. u. a. n. t. 75. o. q. u. a. n. t. 76. o. q. u. a. n. t. 77. o. q. u. a. n. t. 78. o. q. u. a. n. t. 79. o. q. u. a. n. t. 80. o. q. u. a. n. t. 81. o. q. u. a. n. t. 82. o. q. u. a. n. t. 83. o. q. u. a. n. t. 84. o. q. u. a. n. t. 85. o. q. u. a. n. t. 86. o. q. u. a. n. t. 87. o. q. u. a. n. t. 88. o. q. u. a. n. t. 89. o. q. u. a. n. t. 90. o. q. u. a. n. t. 91. o. q. u. a. n. t. 92. o. q. u. a. n. t. 93. o. q. u. a. n. t. 94. o. q. u. a. n. t. 95. o. q. u. a. n. t. 96. o. q. u. a. n. t. 97. o. q. u. a. n. t. 98. o. q. u. a. n. t. 99. o. q. u. a. n. t. 100. o. q. u. a. n. t. 101. o. q. u. a. n. t. 102. o. q. u. a. n. t. 103. o. q. u. a. n. t. 104. o. q. u. a. n. t. 105. o. q. u. a. n. t. 106. o. q. u. a. n. t. 107. o. q. u. a. n. t. 108. o. q. u. a. n. t. 109. o. q. u. a. n. t. 110. o. q. u. a. n. t. 111. o. q. u. a. n. t. 112. o. q. u. a. n. t. 113. o. q. u. a. n. t. 114. o. q. u. a. n. t. 115. o. q. u. a. n. t. 116. o. q. u. a. n. t. 117. o. q. u. a. n. t. 118. o. q. u. a. n. t. 119. o. q. u. a. n. t. 120. o. q. u. a. n. t. 121. o. q. u. a. n. t. 122. o. q. u. a. n. t. 123. o. q. u. a. n. t. 124. o. q. u. a. n. t. 125. o. q. u. a. n. t. 126. o. q. u. a. n. t. 127. o. q. u. a. n. t. 128. o. q. u. a. n. t. 129. o. q. u. a. n. t. 130. o. q. u. a. n. t. 131. o. q. u. a. n. t. 132. o. q. u. a. n. t. 133. o. q. u. a. n. t. 134. o. q. u. a. n. t. 135. o. q. u. a. n. t. 136. o. q. u. a. n. t. 137. o. q. u. a. n. t. 138. o. q. u. a. n. t. 139. o. q. u. a. n. t. 140. o. q. u. a. n. t. 141. o. q. u. a. n. t. 142. o. q. u. a. n. t. 143. o. q. u. a. n. t. 144. o. q. u. a. n. t. 145. o. q. u. a. n. t. 146. o. q. u. a. n. t. 147. o. q. u. a. n. t. 148. o. q. u. a. n. t. 149. o. q. u. a. n. t. 150. o. q. u. a. n. t. 151. o. q. u. a. n. t. 152. o. q. u. a. n. t. 153. o. q. u. a. n. t. 154. o. q. u. a. n. t. 155. o. q. u. a. n. t. 156. o. q. u. a. n. t. 157. o. q. u. a. n. t. 158. o. q. u. a. n. t. 159. o. q. u. a. n. t. 160. o. q. u. a. n. t. 161. o. q. u. a. n. t. 162. o. q. u. a. n. t. 163. o. q. u. a. n. t. 164. o. q. u. a. n. t. 165. o. q. u. a. n. t. 166. o. q. u. a. n. t. 167. o. q. u. a. n. t. 168. o. q. u. a. n. t. 169. o. q. u. a. n. t. 170. o. q. u. a. n. t. 171. o. q. u. a. n. t. 172. o. q. u. a. n. t. 173. o. q. u. a. n. t. 174. o. q. u. a. n. t. 175. o. q. u. a. n. t. 176. o. q. u. a. n. t. 177. o. q. u. a. n. t. 178. o. q. u. a. n. t. 179. o. q. u. a. n. t. 180. o. q. u. a. n. t. 181. o. q. u. a. n. t. 182. o. q. u. a. n. t. 183. o. q. u. a. n. t. 184. o. q. u. a. n. t. 185. o. q. u. a. n. t. 186. o. q. u. a. n. t. 187. o. q. u. a. n. t. 188. o. q. u. a. n. t. 189. o. q. u. a. n. t. 190. o. q. u. a. n. t. 191. o. q. u. a. n. t. 192. o. q. u. a. n. t. 193. o. q. u. a. n. t. 194. o. q. u. a. n. t. 195. o. q. u. a. n. t. 196. o. q. u. a. n. t. 197. o. q. u. a. n. t. 198. o. q. u. a. n. t. 199. o. q. u. a. n. t. 200. o. q. u. a. n. t. 201. o. q. u. a. n. t. 202. o. q. u. a. n. t. 203. o. q. u. a. n. t. 204. o. q. u. a. n. t. 205. o. q. u. a. n. t. 206. o. q. u. a. n. t. 207. o. q. u. a. n. t. 208. o. q. u. a. n. t. 209. o. q. u. a. n. t. 210. o. q. u. a. n. t. 211. o. q. u. a. n. t. 212. o. q. u. a. n. t. 213. o. q. u. a. n. t. 214. o. q. u. a. n. t. 215. o. q. u. a. n. t. 216. o. q. u. a. n. t. 217. o. q. u. a. n. t. 218. o. q. u. a. n. t. 219. o. q. u. a. n. t. 220. o. q. u. a. n. t. 221. o. q. u. a. n. t. 222. o. q. u. a. n. t. 223. o. q. u. a. n. t. 224. o. q. u. a. n. t. 225. o. q. u. a. n. t. 226. o. q. u. a. n. t. 227. o. q. u. a. n. t. 228. o. q. u. a. n. t. 229. o. q. u. a. n. t. 230. o. q. u. a. n. t. 231. o. q. u. a. n. t. 232. o. q. u. a. n. t. 233. o. q. u. a. n. t. 234. o. q. u. a. n. t. 235. o. q. u. a. n. t. 236. o. q. u. a. n. t. 237. o. q. u. a. n. t. 238. o. q. u. a. n. t. 239. o. q. u. a. n. t. 240. o. q. u. a. n. t. 241. o. q. u. a. n. t. 242. o. q. u. a. n. t. 243. o. q. u. a. n. t. 244. o. q. u. a. n. t. 245. o. q. u. a. n. t. 246. o. q. u. a. n. t. 247. o. q. u. a. n. t. 248. o. q. u. a. n. t. 249. o. q. u. a. n. t. 250. o. q. u. a. n. t. 251. o. q. u. a. n. t. 252. o. q. u. a. n. t. 253. o. q. u. a. n. t. 254. o. q. u. a. n. t. 255. o. q. u. a. n. t. 256. o. q. u. a. n. t. 257. o. q. u. a. n. t. 258. o. q. u. a. n. t. 259. o. q. u. a. n. t. 260. o. q. u. a. n. t. 261. o. q. u. a. n. t. 262. o. q. u. a. n. t. 263. o. q. u. a. n. t. 264. o. q. u. a. n. t. 265. o. q. u. a. n. t. 266. o. q. u. a. n. t. 267. o. q. u. a. n. t. 268. o. q. u. a. n. t. 269. o. q. u. a. n. t. 270. o. q. u. a. n. t. 271. o. q. u. a. n. t. 272. o. q. u. a. n. t. 273. o. q. u. a. n. t. 274. o. q. u. a. n. t. 275. o. q. u. a. n. t. 276. o. q. u. a. n. t. 277. o. q. u. a. n. t. 278. o. q. u. a. n. t. 279. o. q. u. a. n. t. 280. o. q. u. a. n. t. 281. o. q. u. a. n. t. 282. o. q. u. a. n. t. 283. o. q. u. a. n. t. 284. o. q. u. a. n. t. 285. o. q. u. a. n. t. 286. o. q. u. a. n. t. 287. o. q. u. a. n. t. 288. o. q. u. a. n. t. 289. o. q. u. a. n. t. 290. o. q. u. a. n. t. 291. o. q. u. a. n. t. 292. o. q. u. a. n. t. 293. o. q. u. a. n. t. 294. o. q. u. a. n. t. 295. o. q. u. a. n. t. 296. o. q. u. a. n. t. 297. o. q. u. a. n. t. 298. o. q. u. a. n. t. 299. o. q. u. a. n. t. 300. o. q. u. a. n. t. 301. o. q. u. a. n. t. 302. o. q. u. a. n. t. 303. o. q. u. a. n. t. 304. o. q. u. a. n. t. 305. o. q. u. a. n. t. 306. o. q. u. a. n. t. 307. o. q. u. a. n. t. 308. o. q. u. a. n. t. 309. o. q. u. a. n. t. 310. o. q. u. a. n. t. 311. o. q. u. a. n. t. 312. o. q. u. a. n. t. 313. o. q. u. a. n. t. 314. o. q. u. a. n. t. 315. o. q. u. a. n. t. 316. o. q. u. a. n. t. 317. o. q. u. a. n. t. 318. o. q. u. a. n. t. 319. o. q. u. a. n. t. 320. o. q. u. a. n. t. 321. o. q. u. a. n. t. 322. o. q. u. a. n. t. 323. o. q. u. a. n. t. 324. o. q. u. a. n. t. 325. o. q. u. a. n. t. 326. o. q. u. a. n. t. 327. o. q. u. a. n. t. 328. o. q. u. a. n. t. 329. o. q. u. a. n. t. 330. o. q. u. a. n. t. 331. o. q. u. a. n. t. 332. o. q. u. a. n. t. 333. o. q. u. a. n. t. 334. o. q. u. a. n. t. 335. o. q. u. a. n. t. 336. o. q. u. a. n. t. 337. o. q. u. a. n. t. 338. o. q. u. a. n. t. 339. o. q. u. a. n. t. 340. o. q. u. a. n. t. 341. o. q. u. a. n. t. 342. o. q. u. a. n. t. 343. o. q. u. a. n. t. 344. o. q. u. a. n. t. 345. o. q. u. a. n. t. 346. o. q. u. a. n. t. 347. o. q. u. a. n. t. 348. o. q. u. a. n. t. 349. o. q. u. a. n. t. 350. o. q. u. a. n. t. 351. o. q. u. a. n. t. 352. o. q. u. a. n. t. 353. o. q. u. a. n. t. 354. o. q. u. a. n. t. 355. o. q. u. a. n. t. 356. o. q. u. a. n. t. 357. o. q. u. a. n. t. 358. o. q. u. a. n. t. 359. o. q. u. a. n. t. 360. o. q. u. a. n. t. 361. o. q. u. a. n. t. 362. o. q. u. a. n. t. 363. o. q. u. a. n. t. 364. o. q. u. a. n. t. 365. o. q. u. a. n. t. 366. o. q. u. a. n. t. 367. o. q. u. a. n. t. 368. o. q. u. a. n. t. 369. o. q. u. a. n. t. 370. o. q. u. a. n. t. 371. o. q. u. a. n. t. 372. o. q. u. a. n. t. 373. o. q. u. a. n. t. 374. o. q. u. a. n. t. 375. o. q. u. a. n. t. 376. o. q. u. a. n. t. 377. o. q. u. a. n. t. 378. o. q. u. a. n. t. 379. o. q. u. a. n. t. 380. o. q. u. a. n. t. 381. o. q. u. a. n. t. 382. o. q. u. a. n. t. 383. o. q. u. a. n. t. 384. o. q. u. a. n. t. 385. o. q. u. a. n. t. 386. o. q. u. a. n. t. 387. o. q. u. a. n. t. 388. o. q. u. a. n. t. 389. o. q. u. a. n. t. 390. o. q. u. a. n. t. 391. o. q. u. a. n. t. 392. o. q. u. a. n. t. 393. o. q. u. a. n. t. 394. o. q. u. a. n. t. 395. o. q. u. a. n. t. 396. o. q. u. a. n. t. 397. o. q. u. a. n. t. 398. o. q. u. a. n. t. 399. o. q. u. a. n. t. 400. o. q. u. a. n. t. 401. o. q. u. a. n. t. 402. o. q. u. a. n. t. 403. o. q. u. a. n. t. 404. o. q. u. a. n. t. 405. o. q. u. a. n. t. 406. o. q. u. a. n. t. 407. o. q. u. a. n. t. 408. o. q. u. a. n. t. 409. o. q. u. a. n. t. 410. o. q. u. a. n. t. 411. o. q. u. a. n. t. 412. o. q. u. a. n. t. 413. o. q. u. a. n. t. 414. o. q. u. a. n. t. 415. o. q. u. a. n. t. 416. o. q. u. a. n. t. 417. o. q. u. a. n. t. 418. o. q. u. a. n. t. 419. o. q. u. a. n. t. 420. o. q. u. a. n. t. 421. o. q. u. a. n. t. 422. o. q. u. a. n. t. 423. o. q. u. a. n. t. 424. o. q. u. a. n. t. 425. o. q. u. a. n. t. 426. o. q. u. a. n. t. 427. o. q. u. a. n. t. 428. o. q. u. a. n. t. 429. o. q. u. a. n. t. 430. o. q. u. a. n. t. 431. o. q. u. a. n. t. 432. o. q. u. a. n. t. 433. o. q. u. a. n. t. 434. o. q. u. a. n. t. 435. o. q. u. a. n. t. 436. o. q. u. a. n. t. 437. o. q. u. a. n. t. 438. o. q. u. a. n. t. 439. o. q. u. a. n. t. 440. o. q. u. a. n. t. 441. o. q. u. a. n. t. 442. o. q. u. a. n. t. 443. o. q. u. a. n. t. 444. o. q. u. a. n. t. 445. o. q. u. a. n. t. 446. o. q. u. a. n. t. 447. o. q. u. a. n. t. 448. o. q. u. a. n. t. 449. o. q. u. a. n. t. 450. o. q. u. a. n. t. 451. o. q. u. a. n. t. 452. o. q. u. a. n. t. 453. o. q. u. a. n. t. 454. o. q. u. a. n. t. 455. o. q. u. a. n. t. 456. o. q. u. a. n. t. 457. o. q. u. a. n. t. 458. o. q. u. a. n. t. 459. o. q. u. a. n. t. 460. o. q. u. a. n. t. 461. o. q. u. a. n. t. 462. o. q. u. a. n. t. 463. o. q. u. a. n. t. 464. o. q. u. a. n. t. 465. o. q. u. a. n. t. 466. o. q. u. a. n. t. 467. o. q. u. a. n. t. 468. o. q. u. a. n. t. 469. o. q. u. a. n. t. 470. o. q. u. a. n. t. 471. o. q. u. a. n. t. 472. o. q. u. a. n. t. 473. o. q. u. a. n. t. 474. o. q. u. a. n. t. 475. o. q. u. a. n. t. 476. o. q. u. a. n. t. 477. o. q. u. a. n. t. 478. o. q. u. a. n. t. 479. o. q. u. a. n. t. 480. o. q. u. a. n. t. 481. o. q. u. a. n. t. 482. o. q. u. a. n. t. 483. o. q. u. a. n. t. 484. o. q. u. a. n. t. 485. o. q. u. a. n. t. 486. o. q. u. a. n. t. 487. o. q. u. a. n. t. 488. o. q. u. a. n. t. 489. o. q. u. a. n. t. 490. o. q. u. a. n. t. 491. o. q. u. a. n. t. 492. o. q. u. a. n. t. 493. o. q. u. a. n. t. 494. o. q. u. a. n. t. 495. o. q. u. a. n. t. 496. o. q. u. a. n. t. 497. o. q. u. a. n. t. 498. o. q. u. a. n. t. 499. o. q. u. a. n. t. 500. o. q. u. a. n. t. 501. o. q. u. a. n. t. 502. o. q. u. a. n. t. 503. o. q. u. a. n. t. 504. o. q. u. a. n. t. 505. o. q. u. a. n. t. 506. o. q. u. a. n. t. 507. o. q. u. a. n. t. 508. o. q. u. a. n. t. 509. o. q. u. a. n. t. 510. o. q. u. a. n. t. 511. o. q. u. a. n. t. 512. o. q. u. a. n. t. 513. o. q. u. a. n. t. 514. o. q. u. a. n. t. 515. o. q. u. a. n. t. 516. o. q. u. a. n. t. 517. o. q. u. a. n. t. 518. o. q. u. a. n. t. 519. o. q. u. a. n. t. 520. o. q. u. a. n. t. 521. o. q. u. a. n. t. 522. o. q. u. a. n. t. 523. o. q. u. a. n. t. 524. o. q. u. a. n. t. 525. o. q. u. a. n. t. 526. o. q. u. a. n. t. 5

et multi alii, et iuxta hunc modum, dicendum est relativum secundum dici præcipue acceptum pro solo respectu. Ut vera præcipue accipi potest solo respectu cum sit quædam consequens ad naturam absolutam, et prædicamentalia vero, quæ quædam in prædicamentis relationis 2° modo est, in relativis secundum dici, ordinem et relationem non est accidentale et consequenter essentia absolute, sed essentialis ipsius absolute et eorum constitutioni. Sic per Thomam 8. Metaphysicæ: 1^a quæstio: 9. quæstio: 5 ad 3^m et 1^a per: quæstio: 15 articulo: 3° ad 3^m et 1^a 2^a quæstio: 15 articulo: 2° ad 3^m et Calcat: 1^a per: quæstio: 7^a articulo: 3° ad 3^m ubi de ente dicitur: 7° quæstio: 15 et Thomam 8. Metaphysicæ: c. 15 quæstio: 1^a per: 9^a et communiter receptores. Et iuxta hunc modum dicendum est respectu verborum secundum dici, cum pertineat ad essentiam naturam absolutam, pertinet ad prædicamenta ipsarum naturarum et consequenter non goni in prædicamentis.

Ad objectionem 1^{am}
Est in respectu et ordinem
alibi per Thomam 1^{am}

DICO 1°. Respondeo relativum secundum dici, est intrinsecum et essentialis ipsius præcipue. Illud est de essentia aliquid sine quo illud conceptus absolute finiri non potest præcipue si absolute sit. Sed relativum secundum dici quia sit entia absoluta nec conceptus nec definiri possunt sine illo respectu. Ergo talis respectus est de essentia ipsorum. Minor per potentiam, habitum, actum, materiam, formam, et sit quædam res absolute. Ita quod nec conceptus, nec definiri possunt sine respectu. Unde Philoſophus 2° 2^a per: 1^a docet materiam esse ad aliquid, et quod constet materiam esse quod absolute cum sit pars compositi substantialis. Contra: ex 2° de anima 3^a ubi Philoſophus ait potentiam esse partem per actum, et actum per obiectum et intellectus: 17 et 9 intellectus: 2 ubi Aristoteles definit potentiam esse principium transmutandi aliud.

Materia est quælibet
in se et in respectu
substantialis.

Propter 2^{am}

Consequenter propter quod cum res aliqua absoluta conceptus, non est necesse ratio: conceptus aliquid, quod non sit de ipsius essentia 2° Philoſophus in hoc capitulo ponit diffinitionem relativam secundum esse, quæ sola præcedit posteriori definitioni, et inter relativam secundum dici, quia conceptus præcedit priori definitioni, sed nisi respectus sit de essentia relativum secundum dici, nulla superest ratio diffinitionis. Ergo Minor. Per si sumas hoc relativum secundum esse, per se, tantum est ipsius prout est relativum est ad aliud, prout vero est hoc a res quædam absoluta. Dicitur si sumas hoc relativum secundum dici, per se, scilicet, si ratio non est de essentia absolute, tota est ad aliud, res vero cui convenit hoc, res, est absoluta, non ergo erit vera diffinitio, nisi forte in nomine, quod solè nomen verborum secundum dici, per se primo scilicet absolute, nomen vero relativum secundum esse, per se primo scilicet respectivum, quia diffinitio, non est tanta ut propter eam oportuerit Philoſophum novam definitionem ponere, et priorem reddere quædam 3°. Relativum secundum esse, per se, res est accidentalis, ablato termino absolute a relatione ut patet motibus filii, sed relativum secundum dici, per se, destructo termino absolute ut patet in se, quod destructo scilicet, quod existet, ad hoc retinet relationem. Ergo res non est ipsius accidentalis sed essentialis.

Propter 3^{am}

Propter 4^{am} sed est
et res accidentalis.

Obiectum 1°

Respondeo 2^{am}

Dico 2°. Nulla res potest esse de essentia absolute, aliis prædicamentis inter se commixta, et non essent gratia diversarum prædicamentorum contra Philoſophum. Ergo respectus iste relativum secundum dici non potest esse de essentia absolute. Respondeo. Res relativum est non est de essentia illius absolute, sed bene res

139.

transcendentalis seu secundum dici sicut in quantitatibus est predicamentalis
alia transcendentalis ita et ratio. et sicut ibi non seque per mixtum predicamentum
metonimice, ita nec deinde, non in dictione velonem predicamentalem esse de essentia ali-
cuius predicamentum. Item in predicamentis est ratio accidentalis et consequens
ad essentiam veri, transcendentalis autem sunt essentiales veri et ingredientis
compositionem essentiale veri. Et velonem autem secundum dici sunt transcendentalis
non predicamentales.

est et alio est per
transcendentalis
alia transcendentalis.

Item 2. Relativa secundum dici non ponitur in predicamento velonem, sed
pertinet ad ea predicamenta in quibus ponitur illa res absolute quam respectu sunt
ad quam cum vocatur transcendentalis. Propter 1. quod aliter in hoc predicamento
debetur poni habitus, et dispositiones, et potentia, quae sunt in predicamento
qualitatis, imo et omnia accidentia, quae sunt relativa secundum dici, si habeat
essentiale ordinem ad substantiam, imo et materiam et formam, et etiam omnes res creatas
quae essentiale sunt ordinem ad creatorem, quod est contra rationem, quod consideretur
predicamenta, ac etiam est contra Aristoteli: quia videtur ab hoc quod 2. si la-
tetur ponitur in hoc predicamento, quoniam totum esse est ad aliud, ut patet
ex definitione Philo. sed relativa secundum dici non sunt totum esse ad aliud, quod
principatus dicit absolute. Ergo non ponitur.

Ad hoc 1.
relativa secundum dici non
ponitur in predicamento
propter 1.
propter 2.

Item 3. Probatur adducto, necesse probatur relativa secundum dici prout con-
sideratur aliquid absolute, non ponitur in hoc predicamento dici aut velonem respectu aliquid
relativum praecise sicut per se habere ad hoc genus. Item 2. et 3. per se.
In relativis secundum dici respectu esse de essentia absolute quod probatur 2.
Respectu relativum secundum dici non esse aliquid differentium eorum, et aliud ratio:
transcendentalis absolute, sed esse ipsum absolute, quod per deinde de tab
alio, intranscendentalis referatur ad illud, non per relationem ad creaturam sed simpliciter.

relativa secundum dici non
sunt totum esse ad aliud.
Ab hoc 2.
Item 2. et 3. per se.

Ad hoc primo respectu relativorum secundum dici ab his absolute rebus
sola ratione distinguuntur. 2. Sola respectum in substantiis esse substantiam velonem
bitudo materialis ad formam, et substantiam, quod est ipsa materia ordinata ad formam
in qualitatibus esse qualitates, vel habitudo potentiae usque ad visibile est
velonem potentiae sic essentiale se habet.

Respectu relativum secundum
dici non est aliud velonem
sola ratio distinguuntur.
habitudo materialis ad
formam est substantia.

Item 3. ex his deducitur huius respectu usque per omnia predicamenta et esse trans-
cendentalis necesse respondet respectu relativorum secundum dici nulla ratione posse
poni in hoc predicamento. 1. quod si non distinguatur a re absolute nisi sola
ratione consequenter in hoc predicamento poneretur res absolute. 2. quod tali
respectui non convenit definitio relativis predicamentalis nam cum talis re-
spectus sit de essentia absolute, non potest habere totum suum esse ad aliud. 3. si talis
respectus poneretur in hoc predicamento, illa res absolute quam respectu
est respectus, in nullo predicamento poni posset, quod est contra istum respectum sit de
essentia earum, eo ablato impossibile illa remanere earum essentia. Imo et cum sit
de essentia absolute necesse debet poni in eo predicamento in quo ponitur
absolute, quod non secundum totam suam essentiam, ponitur in predicamento aliter
predicamenta permisceretur.

Propter 1.
Item 2.
Item 3.

Ex his igitur quae dicta sunt intelligere poteris velonem secundum dici seu
transcendentalem esse pertinere ad ipsam naturam absolute, ut habere etiam
ad predicamenta earum de naturam, ac per consequens non referri in predicamento velonem.

scito scia ad scribibile
Lr.

2°
Ex ordinatione effluat:

227 - C. 10
Differunt. 2. Incl

Epistola ad conuictum
boni monachi aliquod quod

3 In terminis.
Ga. tunc cedentes rōp
Dante à terminis

Agg. 270.
 clous, 270. 271.

Εἰς τὸ πρῶτον

140.

definitioe complexu etia ee velonib ronib, ut velonib grib sjei re gpositi
bi mello ravig a, relatiob n rationis rejciunt p illa partemla pvara
esse, na veru esse sntu et absolute sntu scilicet vera et reale esse gra
no hnt entia rationib

DUBITATIO 3^a
QVAE SINT ET QVOMODO EXPLICAN^r
DE RELIQVA DIVISIONES RELA^r

Quarta divisio relationis e. relationes alia snt mutuae, aliae no mutuae. Mutuae snt
illa quae utriqz snt reales, ut paternitas et filialis qz utriqz snt co referendi
reales, no mutuae snt illae quae ex una parte snt reales ex alia vero ut
snt velones m seiam qe. et scibile, videte et visibile. et scia qd referi
reals ad scibile, hoc aut no refertur reali ad seiam, qz no se m se don referi
reals reale, sed dr scibile q extrinsecam denominatione a seia dicit etia velones
nt gen et creaturas no snt mutuae, na qz creatura snt reales ex par
te p se snt rationib.

mutua quidm

no mutuae quae

Quinta divisio relationis e. in relativa q paratice v diguiparatie
relativa apparaticeu equalis coparatiob snt illa quae cu adinuere
referunt, snt m se aequale habitudine, sntqz ambob nata et appellatiob utriqz
duo equalia duo diffinitia duo inaequalia e. relativa diguiparatie snt
inaequalis coparatiob snt illa quae p inaequalis habitudine seu p. duos
se referunt ad mutue referunt snt qz diversa appellatiob ut qm servus
magi et d. p. pulg et qm deo, illa quae snt diguipara ut qm magi domus dixerunt
suppositiob snt maioris coparatiob quae ex illis videret et snt magi digna
ut snt diguiparatiob servus dnt suppositiob, seu minoris coparatiob.

se paratice quae dnt

diguiparatie quae

Quinta divisio relationis e. in relativa p se et p accidens. Relativa
p se snt illa quae p se ut talia snt, n referunt aliud seu quae m suo for
nali conceptu importat aliud referunt ut pater snt talis, et ut talia snt
relativa p accidens snt illa quae p se ut talia snt, no referunt aliud, sed m
hoc aliter ut no aliud e. quibus accidit similitudo paternitatis.

relativa p se quae dnt

per accidens quae

Quarta dubitatio. An gradibz divisionibus addenda sit illa
divisio relationis in relationes intrinsecas advenientes
et relationes extrinsecas advenientes quam ponit Scotus. 3°
distinguit. 1^a quae. 1^a et m 2^a d. y. 13. quae. 1^a et quodlibet. 11. art. 1°.

Scotus loqz citatis putat triplice de velonib. 1^a sine qua nullo mo pot
existere fundametu yfins qz tale fundametu no pot ee sine termino et
consequenter nec sine relatione et talis snt velones creaturae in quibz e crea
tura ad deum creatore et huiusmodi velones id e ad fundametu. 2^a Cuiqz
fundametu pot snt yfins existere, qz pot existere sine termino, la possib
fundametu et termino necessario resultat, et talis e aequalitas similitu
do paternitatis re. utraqz aut vto exposita vnt a deo mtrinscagadvenies
qz statim advenit posito fundametu et termino nec aliqd extrinsecy regit
ut consequat. 3^a e quae ad huc posito fundametu no necessario ponit. qz tale
fundametu no cessat expositis terminis, ino nec fundametu et termino possib
recesso consequi, qualis e. ex. unio dato n corpore et ato ronalis, nysicalis
aia aotu informat no resultat yta unio. Simili posito agate et patiete
yne snt et styppa, no necessario sagte vto agitis et passis, nysicalis agpro:
simatio, talis e etia vto locati ad locu exyete n aliquo dygone sntma

tripliciter sntma Scotus

2^a

3^a

et aliquo loco nilnō nō statim int̄ hanc ē vto locati ad locū. Hāc tertiā re-
lōnem vocat Scot: extrinsecus adueniēte, nō quod nō int̄ rei quā ip̄a
reperit, sed qz posito fūdamēto et termino, nō necesse cōiungit, nisi aliqd
extrinsecū et diversū accedat a fūdamēto et termino Et ad hanc relōnem
cōdicit Scot de p̄se motū, et habet ultimā ex p̄dicā mēta esse relatiōem
extrinsecū adueniētes.

nō ē admittēda ē
hanc Scoti diuisiō
p̄o 1^a.

nō 2^a.

1° qz hanc doctrinā nō ē Peripatetica. Philoſoſ n̄ s̄ alit̄ tē: 2° qz
nāl se sufficiētes diuisse relōnem, nec tū menit huius diuisiōis, nec qz quā
reperi. 2° falsū ē cū relōnem aliquā quā cōiungat positib̄ extremis nō cōi-
iungere. Nā vel int̄ligit Scot de fūdamēto et termino positib̄ sine rōne
fū dādi, siue sine fūdamēto proximo, et tū etiā relōnē quā ip̄e vocat
intrinsecū adueniētes, positib̄ hanc mō extrinsecū, nō cōiungit. Nā supposito quod
fūdamēto pat̄nitatib̄ sit potētia generatiua, nō implicat hanc cōmuni-
care hōrati uirtutē ut p̄ sui uelle producat sibi simile in sp̄e et tūc
rit actu fūdamēti paternitatib̄ in se. Id ē potētia generatiua, ut termino fū-
dādi nō erit vto paternitatib̄ qz deficit actū quādi quē ē vto fū dādi fū-
dādi relōnem: vel int̄ligit de fūdamēto et termino positib̄ cū rōne fū-
dādi et tūc in illis relōnib̄ quā ip̄e vocat extrinsecū adueniētes, positib̄
hanc mō termino fūdamēto et rōne fū dādi statim cōiungit vto, sicut in
relōnib̄ intrinsecū adueniētib̄, ut posito corpore et loco et unitate et cōi-
iunctiōe locati cū loco quē ē vto fū dādi relōnem locati ad locū statim
cōiungit vto: sic posita aīa et corpore et informatiōe aīa, posito igne
et stuygia et applicatiōe eorū positib̄ statim vto qz positib̄ rōnes fū dādi
quod si in aliqz relōnib̄ posito fūdamēto et termino statim cōiungit
vto id ē qz etiā positib̄ vto fū dādi ut positib̄ duob̄ albis cōiungit
similitudo, qz ibi ē unitas illarū albedinum, quē ē vto fū dādi similitudinē
et sic in aliis. Quod si etiā in aliis relatiōnib̄ posito fūdamēto
et termino nō statim positib̄ vto, ē qz nō positib̄ vto fū dādi ut posito
agente et passio, qz nō statim positib̄ unio et appō agētis cū passio quare
cū nulla relō cōiungat ad fū dādi fūdamēto et terminū sine illa ratiōe
fū dādi: nulla erit relō extrinsecū adueniētes. Sā ergo si Scoti legē de fūdamēto et
legē de fūdamēto et termino cū rōne fū dādi, extrinsecū adueniētes. Si aut
ip̄e extrinsecū adueniētes vocat, nō statim resultat positib̄ hanc mō fū dādi:
nō termino et rōne fū dādi ut vel in istis Scoti exēplis patet.
3° aut hanc relō extrinsecū adueniētes scdm̄ totū suū cū ē ad aliqd vel nō
si nō, ergo ē qd̄ absolutū, si sic, ergo ē de p̄dicamēto se tōnib̄.
Hāc pro Scoti huiusmodi relōnem ēē eādē cū illa quā vocat scdm̄
dici. Idēā Scot nō pot̄ stare, qz exēpla quā adfert Scoti sūt relōnū
scdm̄ ēē, ut relō locati ad locū, unitas formae et materia agētis ad patiēti-
materia quod expresse Philoſoſ negat, de quā s̄ Philoſ et quod dicit illi:
nā sūx p̄dicamēta ad hanc relōnem extrinsecū adueniētes quā infra o:
stada ē falsū. Hanc tū de diuisiōnib̄ relōnib̄.

relō erit vto extrinsecū
adueniētes.

1° 3^a.

obiciēti.

Q V A E S T I O Q V I N T A Q V O M O D O C O P A R E T V R R E L A T I O C V S V O F V N D A M E N T O E T T E R M I N O .

Quibus questionibus plura resolutio in metaphysica tradenda est, idcirco nunc brevissime
eius resolutione attigimus.

Secundo ergo de relatione Cogo de praedicationibus distinguere a suo fundamento non solum
consideratione, sed aliquo ex natura rei, hoc est propter eam connumeratam, et dicitur in:
lone distinguere a suo fundamento solum consideratione. Eorum non est, quod oia possunt sal:
uari, et entia absoluta, non ergo sunt inducenda entia relativa, tamen distincta ab
absolutis statui debet, modo de Probo de connumeratibus agitur, et se ipsam est absolutam, su:
per illa non est alio est relata ad alteram, albedo per se ipsam, est albedo tantum, super illam
est alia albedine est relata ad aliam et similes. 2° Et ista relationes in his aliud est
videtur, quod denominationes quaedam extrinsecas, vel termini vel a terminis, ut est primum
in his aliud est quod denominationes a se ipsis per se habere filium. Contra hoc Probo,
relationem a fundamento aliquo ex natura rei distinguere, non solum consideratione. Probo in:
qua, quod per se sola entia absoluta, non possunt esse juncturae. Ergo praeter entia abso:
luta, debet dari entia relativa. Et tunc: per nextro quod modis illatis a
numeratibus saluari possunt. 3° In primo tunc quod nulla forma absoluta potest facere re
formati respectiva, nulla in forma dat aliud de qua quod se, ut albedo est albi.
color est relatus, sed entia absoluta non sunt respectiva formati loquendo Ergo
sola entia absoluta non possunt facere res relatas admittunt, sed praeter entia
absoluta dari debet entia relativa, et quae res formati respectiva admittunt
tunc quod albedo est. nec per se ipsa nec ipsa est alia, formati sunt est simile, et
relata, sicut in una albedo facit unum albi, ita duo albedines faciunt duo alba
tantum, non duo relata. Ergo praeter duas albedines dari debet aliud a quo illa
duo alba sunt relata admittunt. tunc quod res in his aliud est quod memero quod veri
absolutum, non albi praeterea est relati quod sumitur est alio albi, sed albi ipsi
est alio albi, in his est aliud quod duo alba. Ergo res in his aliud est quod memero,
et hoc est absurdum, possunt in cognoscere duo alba est duo, non cognito quod sit simi:
lia et relata admittunt. Non estia sedo modo, tunc quod res non dnt relatiua et terminu,
sed per ordinem ad terminu, tunc quod istae denominationes, nec est insit, nec explicat,
sine relationibus, et in denominationibus aliud est denominationibus et denominationibus ab aliquo est
denominatum. Ergo istae denominationes potius ponunt quod tollunt relationes, habere in
re: filium est dicere ordinem ad filium, tunc denig quod si videmus relationes tracta:
reales est ordinem quodam rebus unig rei ad alteram, cum non idem dicamus de re:
lone praedicationibus.

Partio 2° Relationem non distinguere reatu a suo fundamento Probo, tunc quod res
fundatur in realitate praedicationibus, in his in aliud est res est: similitudo quod albedo
hac, quae ipsa reatu est simit alteri, et quae fundatur in realitate alteri
non distinguunt reatu, ex dictis supra quibus: de distinctionibus: tunc quod alias sequer:
rele ad productionem unig rei, tunc modo mutari, et agere nouas entitates
na oia res quae in mundo agerent nouas relationes proprias disti:
tudinibus re ad illa re producta, gratia non posset una forma moueri quod
totum modo mutaret, na ut mota est forma oia res in mundo agerent
nouas entitates, et relationes distinctas et proprias ad illa. 2° Hoc alii ita

2^a questio 2^a
Hoc est connumerat
Latro connumerat

Probatio connumerat

he primo ad

2° 1°

Nulla forma dat aliud
de qua quod habet

2° 2°

2° 3°

De 2° ad 2°

2° 1°

2° 2°

2° 3°

2° questio 2^a
2° 1°

2° 2°

3. *Triclin.*
Eigenschaften des Kupfers

Rosetta 2^a

Въ Мѣсто родно сѣдѣ
:авѣ роженѣ.

Smith's in effect justified
the entire volume

in tres in quatuor. Aequa
talis

upside.

... and the ...

Начало епископства

verfügbare Mittel
Münchener Stadtkasse

(Faint handwritten notes)

(D'un autre point de vue la figure

not $\frac{1}{2}$ - medicine.

Sis. Wai

Sedgwickia

1875

100 - 100 - 100

Solo il da e due i pagano.

rationem uo iudadi ipsamet actione et passione, quare hoc referunt oib re-

lones iudatu in actione et passione ut paritas filiation, ca, causali.

relativa terti modi iudati in hoc, quod alia ad ipsa, neq n ut alia relatu

ba in seipsis cam, et ratione, ex referat. sed ideo nigt plogus referat ad

alia quod alia referat ad ipsa. Vn trae relativa terti modi iudate non

iudato in se exitate, sed in iudato exitate in alto, correlativo, ut ne:

irabile seu numerabile ideo tale, qz npturatz et numerat ab ata, intel:

ligibile, qz intelliz ab alio, scribile qz de ipso e scia. Sed dicendu e de ob:

uclis aliaru potetianu, in quo qd gnu relatiueru veto ex una parte

e real, ex alia ronis, na ex parte scia e e. a real, qz scia p iudatu

et reati referri ad scribile at ex parte scribile e ronis, qz hoc no ten

se con ex referat ad sciam nisi extrinsecu qz scia e de ipso.

Ex his colligimur qd rones iudadi in relatiue primi modi, e unitate

et dualitate, nam qub, qm conuenientia et dy conuenientia relatiue iudi modi

actione et passione in terti modi, eo quod alia ad ipsa. 2o colligimur

hab rones iudadi na e necessario rones iudadi relatiue reales, sed eam:

differetes ad iudat relatiue reales et ronis, na et int relatiue ronis in:

uclis unitas et conuenientia, distinctio et 3o colligimur qd illa e iudat

relatiue ronis in qua cadut ista rones iudadi. qz qz int duas albedines

e unitas et conuenientia in albedine, ideo due albedines sut iudameta dua:

ru similitudine, et qz hoc rones iudadi possut cadere in n habetam, qua

ni qualitatem et qualitatem, ideo hoc possut e iudameta relatiue, supia qz

ga in ea pot e uclis ronis forma cu mala, uclis distinctio ucl distinctio,

substantialis veto subiecti ad accidentia, sicut talis ad sicut talis, quales qz

qz in ea pot e uclis qualitatis ucl qualitatis qualiter demu in qua e veto, similitudine

ideo referunt ad alia
relatiue referunt u ipsa

In hoc qm veto exu:
no parte e realis ex
alia ronis

1o colligimur.
In relatiue primi
modi e unitas adu:
et dualitas
In terti modi e conuenientia
et dy conuenientia
ad ipsa

ha rones iudadi possut
cadere in n habetam

qualiter h

qualiter h

Absterio 7o
habetam qualiter
a termino extrinsecu
intrinsecu aut p ordine
ad terminu

Absterio 6o
terminu terminat relatiue
no rone absolutu sed rone
relatiue

In se ho due terminu
Proter 1o

2o
conuenientia qz relatiue
na debet e terminu qz
distinctio

3o

qz rones eam qz
relatiue reales qz
na conuenientia

Q V A E S T I O S E X T A AN PROPRIETATES RELATIONIS RI CTESINT TRADITAE A PHILOSOPHO.

Quinqz tradit Philosophus velonibz Proprietatibz Relativis nescit contrarietas. 2.
Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

AN PRIMA PROPRIETAS RECTE TRADITA SIT.

Relativa nescit esse prima proprietas Relativis nescit contrarietas. 2.
Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

Relativa sibi sibi magis et minus. 3. Oia relativa ad contraria dicuntur ga
dia relativa sibi sibi nata. 4. Si qd novit unu relativu debet nosse et aliud.
De qbz tribz de pñe de sit dubitatio.

simile ratione albedinis et dissimile ratione nigredinis, ita ut suppositis fidei
mentis contrariis, nullo sit repugnancia rationem in eodem 2° qz similitudo et dis-
similitudo, vel accipiat 2° rationem unig fundamētū, vel rationem diversorum, si ratio
unig, tunc vel sit ad diversos terminos, vel ad eundem, si ad diversos, non erit rela-
tione contraria, qz non erit respectu eiusdem termini, et sic idē albu simul
se melius est simile alteri albo et dissimile alteri nigro: si autem ad unum terminum
tales relationes sunt impossibiles, qz impossibile est, ut unum fundamētū sit ad eundem
fundet relationem similitudinis et dissimilitudinis ad eundem terminum si quod similitudo
et dissimilitudo accipiat 2° rationem diversorum fundamētū, tunc relationes istae non erit
contrariae ex alio capite, qz non erit ratioe circumspectamēti. Nullo igitur modo
similitudo et dissimilitudo sunt contrariae ratione sui, et sic patet ad rem dubitabilem
hec si necesse est ad contrarias causas, sed contrarios effectus, maxime si causas
sint aquivocae ut accidit hic. Unde calor et frigus licet sit contraria possit tñ ad contrari-
um. Luti sit a calore et a frigore.

143.

Prob. 2°

Similitudo et dis-
similitudo non sunt contra-
riae ratione sui.

Nota tñ duplex posse nos cogitare relativam oppositiōem relativam, quae
oppositio est in ratione termini, ut cum duae relationes ad se invicem terminatae, quales sunt
relationes duorum correlativorum, sicut et similes istae in sunt oppositae qz ex natura sua
non possunt esse in eodem, sed vagantur dupliciter subiecta, impossibile est autem primum subiecti
ut est primum 2° oppositioe contraria qualis videtur esse in similitudine et dissimilitudine
licet dñe prima oppositio eadem sit oia est relativis, sed neganda ratioe istarum relati-
onem ratione fundamētū ut dixi.

Duplex relativam
oppositio possit
oppositioe relativam

oppositioe contraria

AN SECVNDA PROPRIETAS RECTE TRA-

getur a proprietate est quod relativam suscipiat magis et minus. Haec proprietas
convenit relativis indefinite non autem univocis. Quodammodo in magis et minus
sunt magis et minus ut simile, dissimile, aequale, inaequale et quodammodo non
ut duplex tripliciter et similia quia quavis relativam sit non habet remittit aut in
tendit qz non datur magis vel minus duplex.

Haec autem suscipit
magis et minus
non quod univocis, sed
quod relativam, magis
et minus.

Est tñ difficultas in hac proprietate in se relativis sed in se, quia non ratione sui
fundamētū ut superior. Nam officialiter quodammodo sit, ea magis relativis sed in se
1° qz si vel non suscipiat magis et minus ratione sui, sed fundamētū in quibus
separat magis in se fundamētū suscipiente magis, nec minus nisi fundamētū se
suscipiente magis accipit relationem suscipere magis fundamētū suscipiente minus
nam in albo ut quatuor et ut octo intendit vel non, et similitudo, cum albo ut octo
remittit: et in duo aquae albo similitudo remittit si unum albo intendit
2° quod intendit et remittit fundamētū non suscipiente magis et minus Erga
se tñ: Nam aequale et inaequale suscipit magis et minus et tñ fundamētū
huius relationis est quantitas, quae non suscipit magis et minus.

Non autem sit in se
fundamētū
1° Prob. 1° qz non sit in se

et octo ut octo
ut albo ut octo

2° Prob.

Ex alia tñ parte videtur haec proprietas convenire relativis ratione fidei:
necesse est quia suscipit magis et minus ratione sui intendit et remittit
nulla alia mutatioe praerogata in subiecto ut calor et frigus in manu,
sed ratio magis suscipit magis et minus qz proba fuerit mutatio in subiecto ergo
Itaque respondetur ad dubitationem. Duplex posse intelligi relativam suscipere
magis et minus ratione fundamētū. Primum modo quod videtur in se et remissio
tunc magis fundamētū, et ratioe istarum tribuat relationes, ad eundem modum quo re-
lativa dñi habere contrarium qz eorum fundamētū habet contrarium. Et hic se habet
est falsus ut conuenit in se prioris sententiae 2° quod relativam non suscipiat magis

ratione fundamētū ut
datur et remissio
ut tunc proprietas.

magis et minus
tunc non fundamētū
suscipere magis et minus
1° non.

DUBITATIO QVARTA AN QVARTA PROPRIETAS RECTE TRA-

144.

Quarta proprietas relationum e esse simul nata, ita ut simul sit et no sit. *Secundo* qd relatiua effectiua respiciat suu correlatiuū ergo no pot de qd sit sui correlatiuū exca ex cap: 3o Joseph predicam: ut aliqua dicat simul regnauit ditiones quas ponit in Philo: 3o. ut se mutuo ponat in verum nata et col: lat ita ut posito vno ponatur alteru et sublatu auferatur 2o et vnu no sit ca alteri qd idqz so et visibile licet natus se ponat et tollat no sit simul nata qz so e ea visibilitatis. His positis circa predicta relationu proprietate e duplex difficultas.

1a In predicta proprietate conueniat oibz relatiuis scdm esse. 2o difficultas: h e qd qd ea et effectiua sit at filig sit relatiua scdm esse, et tñ no sit simul nata, ai ea sit scdm prior effectiua ut sit filio. Ideo dicitur valatiua facundum esse sit simul nata, si tñ conuenietur accipiat, accipit aut conuenietur si se: nati no materiati, et ut vob quoda sit, sed formati et ut relatiua sit, quia ut n ea materiati et ut vob quoda e sit prior effectiua, et sit filio, tñ tñc formati et ut relatiua sit, oia sit simul, sit n nūqua erit formati sit gna: cu existat filig, nec ea erit actu ca qd actu existat effectiua. Sed qd dicitur: *ante quoda conditione positagua sit simul nata no debet vnu de causatibz sit ea filii et oia ea sui effectiua ergo ita. 2o qd e ea filii, no tñ e ea et filig sit filig, et simul ea e qd e ea sui effectiua, no tñ e ea ut effectiua sit filig. Quia ergo vnu sit e ea filii sit e prior nata illo, hoc e materiati et ut vob quoda e qua vob vnu no e ea, no e prior, sed simul nata cu fi: lis, hoc e formati in ratione relatiua. Itaqz sicut sit no e ea filii ut filii ita no e prior filio ut filio. Quodlibet alia frig et postterig sit relatiua sed frig no e simul cu postteriore, alia hoc igitur no est frig ergo no oia relatiua sit simul nata. Ideo frig quodad materiale quod denominat no e simul cu postteriore, sed quodad formale, nepe ista relatiua prioritate, e simul cu postteriore, no n dñ frig nōi tñbeat postterig.*

Secunda difficultas e In predicta proprietate conueniat alia oibz relatiuis scdm dici, philosophus n id expresse negat. assertus instat de scia et scibili, sepe et scibili, dicit n sciamus ac simul nata cu scibile sed scibile e frig scia, similis de sepe et scibili. Ob hoc Antonig Stron: et qda alii dicit qd proprietate hac conuenire solu relatiuis scdm esse, et mutuis, no aut relatiuis scdm dici. Sed tñ *mixta si relatiua conuenietur accipiat, oia alia scdm dici videntur: tñ ea sit simul nata ut vob p. Item: Auer: simili: Cane: ab alii dicitur: conuenietur accipit qd vel utriusqz correlatiuū accipit n potentia, vel utriusqz n actu, et ita scibile n potentia e simul cu scia n potentia. No si possibilibz e scia possibile e etia scibile et e con, scibile no actu e simul cu scia actu. Itaqz si actu aliqd scia, actu data eia scia. Debet etia hoc relatiua accipi relatiue et formati, tñ n simul sit et no sit. Ad hoc dicit: aut qd dicit scibile e frig scia respicitur. Cuius: Philosophus hic no curat de hac parte asserui: sed scdm difficultates predictas quia sit scibile, et qd scibile n potentia est frig scia actu, ut patet de quadratura circuli ideo crasso no pñit. Item scibile e frig. Item dicitur lamit e Philosophus disputatiue ut scibile, alii loci ex comuni sententia. Sed qd negare qd sit Philosophus 2o dicitur ex. 1a et 1a difficultas loq et ex propria sententia et tñ aperte dicere sensum o scibile*

Ita simul e nata
ita ut simul e nata
2o
Vt aliqua dicat si
mul dicitur regni
2o ut se mutuo ponat
2o et nō sit ea alteri.

Similis difficultas

2o difficultas.

Ita
Ita nati scdm qd sit
simul nata si no
materiati, sed formati
accipiantur.

Obiectio

1o qd pñ.

materiati.

Ita
Ita nati scdm qd sit
simul nata si no
materiati, sed formati
accipiantur.

1o qd pñ.

2o

Ita relatiua, scdm dici
conuenietur accipit qd vel n potentia, vel utriusqz accipit, qd n actu.

Ita
Ita nati scdm qd sit
simul nata si no
materiati, sed formati
accipiantur.

Ita relatiua.

2o qd pñ.

Obiectio.

Cum vero ea qualitas & quale tamen & nobis explicata fuerit, non debet mirum videri si veritas sua se declararet & qualitate, maxime cum sit notior sic secundum naturam, abstractum in ut possit simpliciter et ea coherere prior natura e illis, et consequenter nobis ex natura sua, quoniam non nobis quod notum est sunt quod simpliciter proprium. Et ita occurrere quidam obiectio, in hoc non probat quoniam idem sub diversa ratione possit et esse notum et ignotum. Et quod deinde, ac si ad hoc etiam addatur, illud etiam manifestum est. Proinde in praedicta descriptione explicata qualitas & quale ut & notum iuxta illud Cicero in Acad. quatuor. Qualitas e nona notu solis Philosophis quale autem etiam in doctis.

Quia non igitur e ratio formalis qualitatis & qua de finiri debuit sed quod est modificare et determinare substantiam intrinsece id e illi non habendo ita ut qualitas e ratio formativa sit modificatio ac determinatio quaedam. Non tamen intelligas determinationem substantialem, quod hoc proprium e formae substantialem sed accidentalem. In reliqua autem accidentali gratia non ita sunt determinare, nam quantitas potius se determinare cum e in se ipso quod substantia materialis non determinaretur, ratio etiam potius se determinare cum e in se ipso ad aliud, et ut vult e non respiciat subiectum, quod e determinabile sed terminum reliqua autem sex praedicta si determinat, non tamen determinat intrinsece sed extrinsece ut intra dicta.

Q V A E S T I O S E C V N D A AN RECTE DIVIDATUR QUALITAS IN QUATUOR

ILLAS SPECIES

Quatuor qualitates ipse assignat Philosophus hic 1^a e naturalis et dispositio 2^a naturalis potentia et impotentia 3^a figura et patibilis qualitas 4^a determinata. Circa quas multae sunt difficultates brevibus dubitationibus peragendas.

D U B I T A T I O I^a.

An sufficienter sit diuisa Qualitas a Philosopho in has quatuor species.

Non sufficiens diuisio e qualitate, in has quatuor species indicare videtur vel ipsa Philosophus, quod signata quarta species, inquit dari alios species quod se e censent simpliciter. Quod tamen commune Philosophum sententia qualitate in quatuor illas species sufficienter a Philosopho diuisa docet, cuius diuisionis sufficientiam variis rationibus ostendat. Item: 1^a ratio quod arguitur: 2^a species. Qualitas nunc ut qualitas, dicitur de terminatione subiecti, vel ergo determinat subiectum in natura sua, officio illud bene vel male et sic e prima species, vel determinat in ordine ad operationem et sic e secunda vel in ordine ad seipsum et sic e tertia in qua ponitur sola qualitates simpliciter, vel denique determinat subiectum in praesentia et sic e quarta species figura et forma. Propter hoc quatuor species. 1^a e prima: at simpliciter parlo aliter qualitas nunc ut officium subiecti extinguitur, ut figura et forma, vel etiam intrinsece, si in tantum vel e simpliciter, vel simpliciter, si simpliciter e passio et patibilis qualitates nunc ut simpliciter vel e in se a natura ut naturalis potentia et impotentia vel accipitur ut habitus et dispositio.

Ita sunt rationes sufficientes huius diuisionis ex quo praeterius facti videtur de materia eorum copulatione materi Philosophi 7° Phys. 15 et 26, quod eorum sententia qualitates simpliciter et tertiae species. Ergo, aliter putaretur ea simpliciter, et cum in se a natura ponat qualitates simpliciter, consequens e ut in prima species ponat qualitates simpliciter, ne cum ipse loquendi, et consuetudine, habitus dicitur nunc ut accipitur vel simpliciter ut natura sua.

D U B I T A T I O II^a.

Quae sit et quo modo explicanda prima species Qualitatis.

Prima species

sed ois habitus e qualitas ex sua esse difficile mobilis. ois diffio ex sua esse e fa-
 cile mobilis. Ergo differunt essetia. Quare notat h. vocari habitus ois qualitate
 difficile mobilem, sed tantu illa quae ex sua esse e difficile mobilis, quod indicat e
 ex causa ipis rei. scilicet et virtutes sunt ex sua esse difficile mobile, qz proce-
 dunt ex causis p se imutabilibus et congruentibus et nata subiecti, licet p accidens
 possint facile moueri. Aliter ro qualitates quae p accidens difficile sunt mobiles
 a subiecto, dnt habitus no solum ex se, sed solum modo, qz habet se modo habi-
 tus in hoc quod sunt difficile mobile, quo vitia et errores multiterati dnt ha-
 bitus p se sicut facile mobile, qz possunt ex malis et falsis principiis p acci-
 dens possunt difficile tolli. Similiter notat vocari dispositione ois qualitate
 facile mobile a subiecto, sed ea quae ex natura sua et ex utroque uerum pceptione
 est facile mobilis, quauis difficile mobilis uere subiecti ut uita d'aynne multiterati
 quae ex natura sua sunt facile mobile, aliter ro qualitates quae p accidens sunt fa-
 cile mobile a subiecto, et ex natura sua, et ex suis principiis sicut difficile mobi-
 les, ut scilicet et virtutes dnt dispositioes no solum ex se, sed solum modo, qz sicut
 se p modum dispositionis, in hoc quod sunt facile mobile. Itaque dicunt habitus
 et dispositione essetia sicut diffio est, habitus uo essetia et dispositione solum
 modo, siue dispositione essetia, et habitus solum modo no diffio est. Itaque
 secunda sententia contraria, qz uere habitus et dispositione no diffio est essetia
 seu esse, ita docet. Sicut: Alibi et alibi p multi, aut si habitus et dispositione
 diffio est solum accidens, sicut accidens ab essetia d'aynne a uero non eadē qualitas
 ut e ipse fecit agitata e diffio ut uo p hanc in subiecto habitus. Probatur
 auctoritate tu dicitur per philosophum q ois qualitas bene uoluntas in subiecto
 uoluntas habitus, quauis ex sua esse no sit difficile mobilis. Quare, notu
 uoluntas, sed etia uoluntas proprie uoluntas e habitus. tu dicitur q hanc ait diffio
 sitione, tunc dicitur tunc proprie uoluntas uoluntas e habitus. tu dicitur q hanc ait diffio
 e moueri pot, at ubi dnt inuoluntas in uoluntas et habitus diffio est, et
 in fine capitis ait ois habitus e diffio sitione, no in ois dispositione
 e habitus, qz ois habitus fuit in se, fuit diffio, fuit uo p se, qz
 habitus. 2d patet. qz eadē qualitas ut ipse fecit, e diffio, ut p se, qz
 na ut in se, qz facile mobilis e ut ipse fecit, e diffio, ut p se, qz
 qua solae ille qualitates dnt debent habitus proprie, quae ex sua esse sit diffio
 facile mobilis. Contin. qz e facile et difficile mobile sunt diffio accidens tales
 ex his duabus philosophum sententiis, quae sit probabiliter difficile e iudicare
 in de p se, qz eadē. Quare pro ea confirmatio dico habitus ex uere formali
 habitus, na diffio essetia a dispositione, qz habitus ut habitus dicit tunc
 qualitate bene uoluntas afficiet subiecto, difficile mobile abstracto
 ab hoc quod sit difficile mobilis ex sua esse, uel ex aliquo accidente. Similiter
 diffio ut diffio dicit tunc qualitate bene uel male afficiet subiecto, ita
 e a subiecto mobile, abstracto ab hoc quod sit difficile mobilis ex sua
 esse uel ex aliquo accidente. Quare no differat essetia sed solum accidens
 ut p se, qz ipse fecit eadē qualitas, ut a ipse fecit agitata sit diffio ut
 no p se, qz sit habitus quauis in particulari aliquos habitus concedo diffio
 essetia ad aliquos dispositiones nunc illos q ex sua esse sit diffio mobilis

h. notat vocari habitus
 ois qualitate difficile
 mobilem

h. qualitates p acci-
 dens sunt mobiles
 a subiecto dnt habitus

notat vocari diffio
 tunc ois qualitates
 sunt mobile

Alia qualitates p acci-
 dens sunt facile mobile

secunda sententia
 contraria
 sed non dicitur

probatur 1o auctoritate

philosophus dicit
 ois e diffio sitione
 no e essetia

probatur 2o auctoritate

secunda confirmatio

Ichneumon

Quæ sit et quomodo explicanda tertia spēs

Nota accidentia huiusmodi dei possibili qualitates, quae ut intelligatur
 subiectu, sed quod vel passione gradu inferit sensui ut quatuor primae qualita-
 tes calor frigus, humor siccitas, vel et passio ex passione aliqua oritur ut rubor
 ex verecundia palor ex timore, ex aduersione nigredo etc. hae igitur sunt qualitates
 reducuntur omnes qualitates sensibiles id est quae sensui aliquo proprii possunt ut omnes co-
 lores soni odores saporis, et qualitates terribiles calor frigus etc. differunt autem passio-
 nes et sensibiles qualitates, nam sensibiles qualitates non sunt omnes qualitates sensibiles
 sed tantum ea quae sunt diuturna, et permanet in subiecto, quae vero ex causa aliqua transi-
 unt facile exoriuntur et non permanent in subiecto, ut colliges ut passio sem-
 per in multis modis 1° pro proprietate cuiusvis rei, quod patet ex sensibilibus
 de passione 2° pro effectu quousque appetitus sensui in quo ira, ira, ira, ira, ira
 de passione 3° pro receptione cuiusvis qualitates sive a facilius, quo magis, dicitur
 de passione aquae, sive corruptibilis quod caliditas est passio caliditatis aquae 4° pro
 qualitate transiente, proveniente maxime ex passione supra dicta et tertio mo-
 do in multis modis passio, hic non sumitur, sed ut nomen, sit in acceptis hic, et
 itaque a sensibili qualitate, quod hae est diuturna et permanet illa vero est transi-
 entia ita definitur. Passio est qualitas cuius transiens quae aut passione in
 fert sensui, aut ex passione oritur. Sensibilis vero qualitas est qualitas diuturna
 nec quae aut passione inferit sensui, aut ex passione oritur.
 Circa passionem notat tri interpretis est philosophi, quod cum passiones quorundam
 ex causa aliqua facile transiunt et consequenter non permanent, sed statim transiunt,
 modo sunt quod non denominat subiecti quate, nam si non est absolute quod de palidit
 ex eo quod repetit ex palidit ex timore, sed tunc absolute quod de palidit in
 corpore et diuturni si palore in corpore vel in membro vel in diuturno agnoscuntur
 palidit ex timore de palidit in corpore vel in membro quae est palidit absolute. Dicitur?
 Ille palor est qualitas 2° denominat subiecti quate. 3° deo totum concedit si passio
 sive loquamur, si non loquamur morali id est speciem magis communem loquendi
 verum a quod dicitur interpretis est philosophi. Addit philosophus quod sunt in corpore
 ita et in anima repensantes passiones et sensibiles qualitates, nam in anima sunt et
 in anima diuturna, id est a nata vel ex morbo, et tunc dicitur passio qualitates potest et
 in esse amentia quod a subiecto, et transiens quate interduo se

possunt et accidentales, ut apparet. Itaque inter se sunt effectuales, qualitates
non accidentales, et sic bene intelligitur, quod una qualitas possit poni in diversis spatiis.
Sed in formalitate sua effectuale, non sunt poni nisi in una, sed in ut formalitates
accidentales quas subdat sunt poni in variis spatiis, sicut sufficiens sed in quod se
habet est inquantitate, ratione figura in qualitate sed in quod continet locum in ubi.

QVAESTIO TERTIA An proprietates qualitatis recte tradantur

^{1o} Tres qualitatis proprietates assignat Philosophus hic scilicet habere contrarium proprium
ut calor contrarius est frigori, albus nigro. Sed et non omnes qualitates conveniunt, non
multae dantur qualitates oppositae contrariis, ut sonus, lux, odore virtutes verum et cetera. Idcirco
ut rubrum viride et non habet contrarium proprium loquendo. Contrarietatem non est inter extrema
maxime distantia, qualia extrema non sunt colores medii et plus distat extremum
adit Philosophus si unum contrarium fuerit in predicando qualitatibus et aliter etiam
contraria sunt sub eodem genere.

^{2o} Secunda proprietas est suscipere gradus et minus, ut calor, frigus, albedo et cetera.
quae sunt latitudinis gradum sed in quod incedit et remittit. Servo suscipere
et minus non conveniunt qualitatibus in abstracto sed in concreto, non in unum quia
venit non figura ut in angulo quadrangulo videtur non suscipere gradus et minus
quod veni et si figura sumatur mathematica et indivisibile illa non est si non sumatur
physice prout aliquid magis vel minus accedit ad aliquid figuram seu etiam in eis datur
magis et minus et hoc non aliquid in magis vel minus circulare, autum, verum et cetera.

^{3o} Tertia proprietas est esse simile vel dissimile, res non sunt qualitatibus dicitur simile
vel dissimile, hoc effectus est maxime propria qualitatibus cum omnes solae se conveniunt
si in simile et dissimile proprie sumatur, non habet omnia proprie loquendo etiam
convenit aliter, dicimus si duas substantias similes et duas quantitates similes in propriis
habere de hoc predicamentis.

CAPVT IO. DE ACTIONE ET PASSIONE ET II. DE RELIQUIS QUATVOR PRAEDICAMENTIS.

In primo capite ponit Philosophus brevissime duas actiones et passionis proprietates
in posteriori, explicat aliter reliqua quatuor predicamenta.

DISPUTATIO QVINTA De reliquis sex praedicamentis.

Philosophus valde breviter et brevis explicabit haec sex ultima praedicamenta,
hic per idcirco usus et utilitas non est in istis ita fragilis ut superiorum quatuor, haec
arabae explicari non poterat ab his multis quae ex media Philosophia naturalis petuntur.

QVAESTIO I^a Quid sint haec sex ultima praedicamenta

Interpretatio est circa haec quaestiones Philosophorum sanae, alii non ut doctores de quavis
asserunt autem quod et passionem esse quaedam absoluta reliqua quod quatuor esse morales ve-
lonis, et poni in predicando volens, et ex consequenti, sex tamen esse praedicamenta vere distincta.

hui et supra 13 dicit adione et passionem ac. ita, et de absolute. ubi, qd, gn, et ha: bere, et nunc velones et poni in predicamento se lonis. et ex consequenti predicamēta et tati septe. Alii ut scotus qd dicit: 13 qu: 1 et quod: 11. art: 4. et cu eo scotus hoc sex ultima predicamenta et velones extrinsecos aduenientes. Agere n ait scotus nihil aliud e qua dicitur velones ad passu. Pate dicitur velonem ad agere et in loco dicere velonem ad loni. Nescit tū propterea, subdit scotus, nec predicamēta reducitur ad predicamēta velonib, qz hui velones sūt diuersi rōis ab illis velonib, quia in predicamēto velonib ponit, uult in in predicamēto velonib collo. eam solum velones intrinsecos aduenientes, in his vō sex ultimis predicamētis velonib extrinsecos aduenientes. Alii demū ut Johe, 5. Met: c. 15. qu: 1. Caio: 1. art: 1. scotus. 1. qu: 9. 2. qu: 1. art: 1. g. 40. Sane: 1. Met: 1. g. 23. voluit hoc sex ultima predicamenta et formas extrinsecos afficere et denominare. ita ut eade forma ut intrinseci denominat subiectū ptineat ad unū ex quatuor predicamētis priorib, ut vō denominat extrinseci ptineat ad unū ex sex ultimis. Ista sex ultima a quatuor priorib, nō differre nisi modis afficiendi ac. sufficiens ē in corpore intrinseci denominat corpus quātū. ut vō extrinseci applicata alii corpori denominat illud locatū.

Sicut 1. Iste sex predicamenta ultima nō sūt velones hanc assertio ē cōmūnis pōnis. Ex capta ultima et pōnis cōn scotū. Protr 1. ex consequenti assertio pōnis: habo hanc sex predicamenta et formas sex modos absolutos. Ergo nō sūt formati velones. 2. ex pōnis et alia nō ē dicere velonem ad albedinē sed habere albedinē, ita dicitur de vel locatū nō ē dicere velonem ad uestē vel locū sed affici uestē vel locū extrinseci. 3. Particuli cōn scotū, qz ut supra cap: de relatione pōnis probauit, hui velones extrinsecos aduenientes quib, sūt scotus, uerū nō sūt diuersi, natū ab aliis. Nulla ē ratio cōsequēti ad pōnis: in fudamētū et terminū sine ratione fudadi, qz ipi in his relationib extrinsecos aduenientib, posito fudamētū et termino nō sūt pōnis ponit vō fudadi, dō nū nō ē, si nō sūt cōsequēti vō, sicut Ergo velones intrinsecos aduenientes ptinet ad predicamēta velonib, ita et hui ptinebūt ab illis cū uerū ab illis nō differat, et ita cogit scotus ponere tati quatuor predicamenta cōtra ipse. Quidē igit hui velones extrinsecos aduenientes qd differat a velonib, intrinsecos aduenientib, ad huc tū oīo ptinebūt ad predicamēta velonib, quod ipsa negat. Protr. Nā hui velones extrinsecos et extrinsecos aduenientes, licet differat rationib, suis specificis, nēq, quod tal sūt extrinseci, et illas intrinsecos, cōueniūt tū in rōis pōnis velonib, quā abstractib ab ipi: tū sūt et cōueniūt ut quā cōueniūt in quā velonib rāponit in predicamēto velonib tāquā pōnis ex dictis in antepredicamētis. Ergo utroq, velonib in eo rāponit. Nūq, cōtē maior ē cōueniēcia paternitatis cū filiatiōe in ratione cōueni velonib quā velonib intrinsecos et extrinsecos aduenientib, sicut ergo paternitas et filiatio pōnis: tū in predicamēto velonib, ita et pōnis cōueni velonib. Et sic cū scotus facit: ut hui sex ultima predicamenta velonib extrinsecos aduenientes, cogit ad huc pōnis: nere quatuor tati predicamenta qd collocare debet hui sex ultima in predicamēto velonib. Præterea igit alia hui velones extrinsecos aduenientes nō ptineat ad predicamēta velonib, ad huc tū sicut ex oib, velonib intrinsecos aduenientib, cōstituit scotus unū predicamēta cū nō alia ex oib, velonib extrinsecos aduenientib, cōstituet alia unū predicamēta et sic sex ultima predicamenta

139.

1. hui sex ultima
et ad absolute
et hui ad absolute
2. hui sex ultima
velonib extrinsecos
aduenientes
Agere qd
Pate qd
dicit aduenientib.

1. hui sex ultima
velonib extrinsecos
aduenientes
et hui sex ultima
velonib extrinsecos
aduenientes
et hui sex ultima
velonib extrinsecos
aduenientes

Assertio 1.

Protr 1.

Protr 2.

Protr 3. ad scot.

hanc rōis fudadi
et pōnis cōsequēti

Ex capta.

1. hui sex ultima
velonib extrinsecos
aduenientes

2. hui sex ultima
velonib extrinsecos
aduenientes

3. hui sex ultima
velonib extrinsecos
aduenientes

Assessio 2^a
Σημειώματα 2^η 1/2

Qui dicit se per adinonem
se o habere modum digne
et sperari ad eonem.
Iamque subitum

Quia hoc ita officium
denominat prima, id est
ut officium et denuciare
habet in officio et
Inducere potest

At 120 denominations

għaliq dekkomina ta
le n6 ekstrinjete

22 perficō dētem iat
Sūfice.

Nullio ut sagis e no peti
si fore ve.

Le gno a quodam
nisi et nisi nisi

Inter asteris:

etia pot applicari eidem extrinsec et exister in illo no quod extrinsec. quod sit
sufficiens patet inductione in facta. Ex his constat hanc ultima predicamenta in il
aliud addere ad predicamenta qua modum dicitur esse in subiecto, sub quibus modi for
malitate ea spectant ad hanc predicamenta, ac si sit hinc ut sufficiens spectant
ad preteritatem, ut denominat et afficit sive continet extrinsec locum, spectant ad
predicamentum ubi.

150.

ad ut ad predicam
ta modum dicitur
esse in

Q V A E S T I O . Z .
Quomodo sint in particulari explicandi
hec sex ultima predicamenta.

Actio definitur a Gilberto Corrubano forma secundum quam in subiecta materia gerere
dicimus passio vero forma seu effectus actionis secundum quam res patitur ab agente; ab aliis
sic actio est actus seu effectus agentis quatenus agens est. Passio vero est actus seu passio
ubi patitur quatenus patitur est et aliter sic actio est passio alicuius forme et ab
agente passio vero est receptio eius forme in subiecto patiente. Nota quatuor
actio passio illa forma videlicet calor, cui una et eadem res non ne quatenus caliditas aqua
ab igne, praeter ignem qui est agens et aqua quae est patiens possunt considerari. Prima
loci illi qui producit 2° fluxum et processionem illam successivam qua gradatim produ
cit. 3° fluxum et processionem illam caloris quatenus ab igne agente patitur 4°
receptionem illius caloris in aqua. Ita ergo calor ille producit quatenus in se
consideratur vel ut afficit subiectum de forma, idem calor quatenus a successione in
fluxu acquisitionis de motu, illa idem calor quatenus est ab igne agente seu qua
patitur seu quatenus est id quo aqua est patiens de passio. Porro actio Cal si
nunc etiam passio triplici semita 1° communissime pro quacumque operatione et
spirituali qua actio seu operatio per actum angelorum possunt dici actioes
2° proximissime pro actioe quam contingit secundum primas qualitates quo sunt sumit
nomen actiois Philosophus in lib: de generatione 3° alio modo quodam modo pro actioe qua
se tenet secundum quatuor forma. 1^a passio actio multiplex est alia temporalis et passio
sua ut calefactio, alia immutabilis ut illuminatio ita alia materialis ut
corruptiva ut calefactio respectu aquae alia spiritiva ut illuminatio
ita alia immanens ut visio et intellectio quae remanet in agente alia tra
nsitiva et passio dicitur tribuit Philosophus proprietates omnia a habere
contraria alia suscipere magis et minus, quae in intellectu communis illis
non per se sed ratione terminorum non si termini contrarii conveniunt ut lux so
lis et tenebris adiacentia velut hoc est et modo est et in tempore per se contineri
aut negari ut fuisse ante praeteritum, esse in praesenti, et fore in futuro
anno mese die hora. Obiicit a Gilberto describitur sit circumscriptio con
finita ex circumscriptio loci quoniam hoc est alia de contineri locum in
schola in tempore non potest autem duobus modis contineri
contineri loco. Vel contineri ut operatus in se sola in tempore vel pro
prio ut vivit in vase. Quod seu diffinitio ubi dicitur dicitur a supra ante intra ad
decent ad posterum. Et ita est actio quodammodo proveniens ex causaliter et

Actio definitur
Passio vero definitur
2° definitur
3° definitur
4° definitur
5° definitur
6° definitur
7° definitur
8° definitur
9° definitur
10° definitur
11° definitur
12° definitur
13° definitur
14° definitur
15° definitur
16° definitur
17° definitur
18° definitur
19° definitur
20° definitur
21° definitur
22° definitur
23° definitur
24° definitur
25° definitur
26° definitur
27° definitur
28° definitur
29° definitur
30° definitur
31° definitur
32° definitur
33° definitur
34° definitur
35° definitur
36° definitur
37° definitur
38° definitur
39° definitur
40° definitur
41° definitur
42° definitur
43° definitur
44° definitur
45° definitur
46° definitur
47° definitur
48° definitur
49° definitur
50° definitur
51° definitur
52° definitur
53° definitur
54° definitur
55° definitur
56° definitur
57° definitur
58° definitur
59° definitur
60° definitur
61° definitur
62° definitur
63° definitur
64° definitur
65° definitur
66° definitur
67° definitur
68° definitur
69° definitur
70° definitur
71° definitur
72° definitur
73° definitur
74° definitur
75° definitur
76° definitur
77° definitur
78° definitur
79° definitur
80° definitur
81° definitur
82° definitur
83° definitur
84° definitur
85° definitur
86° definitur
87° definitur
88° definitur
89° definitur
90° definitur
91° definitur
92° definitur
93° definitur
94° definitur
95° definitur
96° definitur
97° definitur
98° definitur
99° definitur
100° definitur

188. v. 10. *his non obstatibus opposendi est ad philosophum hic et comenium philosophum sena.*
relativa oppositio est vera oppositio et consistere in contrarietate duorum.
quae in ratione termini sibi opposita et repugnant mutuas relationes esse in hoc
oppositio inter duo correlativa quae sibi et mutuas relationes quarum una terminatur
ad alteram contraponitur. non recte definitur a philosopho relative opposita sic
quarumque duae ipsae quae sunt oppositorum ad deum vel quod non debet alteri ad ipsa
non a se velatiue referantur ad se velatiue referantur ad oppositum terminum. ut patet in filiis patris et filius est
patris filius. alia autem opposita hoc quod sunt non deum alteri. calor non non deum frigus.
genus calor nec frigus caloris frigus. idem in ceteris. sola ergo relative op-
posita sunt hac natura. ut hoc quod sunt oppositorum dicatur. quod est rela-
tiva referatur ad oppositum terminum quod autem inter hoc sit vera oppositio
ex eo. quod velatiue ita sibi contraponitur ut non possint esse simul in eodem sed ne-
cessario in diversis. ut patet in patre et filio. impossibile non est ut idem sit pater
et filius successivus. quod adeo verum est. ut etiam hoc oppositio faciat in divinis
personis distinctionem.

Ad 1^{am} resp. *Ad primum ex adductis intro questionibus. Secundo. Cum scilicet. oppositio relativa*
distinctionis generis carnem in relativo distinctionis. tamen in relativo etiam est
paritas. tamen invenitur quod aliter est contraponitur alio. non quod in natura secundum
rationem termini. sed secundum patrem et filium non sunt opposita in natura ut recte
probat expugnatur. sed solum in ratione termini et talis oppositio est etiam inter divinas
personas secundum rationem distinctionis. tamen in relativo sunt. et relativa et op-
posita. quatenus sunt relativa se ponit. in diversis tamen subiectis. quatenus opo-
sita se tollit ab eodem subiecto. Hinc autem. scilicet ponere se in diversis sub-
iectis et tollere se ab eodem subiecto. non sunt contraria. sed quartum dicitur.
patet. quod licet filiationis et filiationis non repugnat sibi in paternitate. tamen hoc
est filiationis ut hoc filiationis est repugnat sibi in paternitate. tamen hoc
patet non aliquid non repugnare aliquid ex natura sua specifica. quod tamen illi repu-
gnat ex natura individuali. quare idem hoc potest quod vel terminum paternitatem et
filiationem ad alium. non autem ad seipsum. sed quantum. Relativa sunt ergo opposita
in diversis subiectis non tamen in ordine ad diversum subiectum sed in ordine ad unum.
quod ideo sibi contraponitur. quod non possunt esse in eodem subiecto.

QVAESTIO 3
Quid et quod duplex sit oppositio contra-
ria et quae sint eius proprietates.

Tres sunt huius questionis circuli tres tamen dubitationibus distinguenda

DUBITATIO 1^a
Quid sit oppositio contraria et quae ad

illam pertinet. *Secundo. Quod contraria est illa quae est inter duas formas absolutas et positivas*
expulles se ab eodem subiecto. Dicitur inter duas formas absolutas et positivas
et non oppositio relativa quae est inter formas respectivas ad dist-
inctionem. ad distinctionem oppositio privativa et contradietoria quae est inter forma posi-
tivam et negativam. Porro quod nulla alia forma absoluta et positiva ex-

possit se recipere ab eodem nisi qualitates. Cuius nega forma substantiales
negi qualitates negi veritates sunt proprie oppositae contrariae, ut supra di:
xi. Iam opposita contraria est solum inter duas qualitates sicut pugnantibus in
eodem subiecto. Sagax autem de contrariis p se non vult de contrariis p aliud
de quo dixi supra cap. de substantia.

Hic tradita definitio contrariorum exponat illa quas assignat Aristoteles
natura. Et cap. de qualitatibus supra. ibi nunc sic definit contraria. Contraria
magis est maxima diffra seu distantia inter deo extrema ab eodem subiecto se
expellente. hic autem sic. Contraria sunt illa quae plurimum a se distat sub
eodem genere. Ex quibus definitionibus colligebatur conditiones contrariorum. 1. a. G.
tenua debet esse sub eodem genere diffra, ut calor et frigus sub genere qua
litatis sensibilis. unde etiam patet debere esse entia positiva. quod nunc co
tra sub eodem genere sunt positiva 2. debet esse maximum distantia, non
qualiter diffra sub eodem genere facit propria contrarietate. Et sic est de
qualitate supra, nunc colores dicitur non esse contrarii quia in genere coloris non
tamen distat, magis nunc distat extremi. nec albedo et nigredo magis distat
qua color ruber et viridis. 3. debet expellere se ab eodem subiecto
et sic e modo proprio oppositio contraria, ut nimirum expellat se ab
eodem p mutua successione ex calido nunc vult frigidum, et ex frigido
calidum, quo relativa non sunt opposita, licet nunc sint sub eodem genere, et di:
sta ab invicem, tamen non proprie se expellit ab eodem, illa nunc proprie se
expellit ab eodem ex quo cum sit in eodem, unum tollit aliud, at relativa nu
qua possit esse in eodem, nec simul nec successive, nunc qua nunc sit potest esse sui
similiter. Quare opposita veritatem nunc consistit in hoc ut nuncqua possit esse in eodem
nec simul nec successive: opposita vero contrariorum consistit in hoc ut possit
quod esse in eodem sed cum multis expellitur. Porro de natura contrariorum
qualitatum solum quod possit stare simul in eodem in aere nunc nunc non in his
alibi suo loco dicetur.

Oppositio contraria est
solum inter duas qua
litates sicut pugnantibus
in eodem subiecto.

1. a. nunc de genere

1. a. nunc de defini
tione contrariis sicut
notum est.

1. a. nunc de entia positiva.

1. a. nunc de expellere
se ab eodem subiecto.
Et sic e modo proprio
oppositio contraria.

1. a. nunc de proprie se
expellere ab eodem

DUBITATIO 2^a **Quibus divisionibus dividuntur con:**

Idem Aristoteles, nam contraria alia sunt p se contraria ut calor et frigus, alia p
habitu et forma ignis et forma aquae, ita alia sunt propria ut calor et frigus
alia metaphysica ut veritate et irrationale quare divisione explicari cap. de substantia
sicut vero Aristoteles dividit contraria in media et immediata. Media sunt,
illa inter quae est augmentum medium, et quorum alterutrum non est ex se nigre subiecto
apto nisi alterum natura nunc sit, ut albedo et nigredo respectu corporis mixti
virtus et vitium respectu hominis datur nunc inter contraria media quaedam
quibus eorum subiecta possit esse affecta ab eis, utroque contraria, ut inter albe
dinem et nigredinem datur nunc coloris flauus, et rubeus, viridis, croceus
Et haec media quaedam univocata sunt ut nunc colores praedicti, quaedam vo
carantur nunc, ut a illud quod inter virtute et vitium interiectum, quo affecti
sunt homines natura amens et haec media quae carantur nunc esse nunc possit ne
gatione extremorum ut si dicatur, quod nec probitas, nec impietas est de nunc
contraria.

Contraria
Alia sunt p se
Alia p habitu
Alia sunt propria
Alia sunt metaphysica
Sicut vero Aristoteles
dividit contraria in
media et immediata.

Media sunt quaedam
quibus eorum subiecta
possit esse affecta ab eis.

Et haec media sunt
univocata
Quaedam vocantur
nunc
Haec media quae
carantur nunc
esse nunc possit ne
negatione extremorum
ut si dicatur, quod
nec probitas, nec
impietas est de
nunc contraria.

univrsi tūc ē neceſſe ut dato uno cōtrariū detz et aliud univrsū nō
ad ſua p̄tione regit q̄p̄s airm rerū naturalū, at ſic locutū ē Philoſo
et cōtē. 3^a Cōtraria nō p̄t eadē ſimul ſed p̄ticipiū nūq̄ nō ē ſimul
et liquidū, calidū et frigidū, hoc intellige ſcōm eadē parte ſubiecti et
in gradibz intēſis aliter nō poſſūt eē ſimul. Quid? Negrōdo nō p̄t mē
nūq̄ nec ſimul nec ſuccēſſivē. Hec ſcō ē q̄ accidit, ob cōtrariā ſubiecti
diſpoſitionē ad albedinē, quē dīpō ita ē cōnata mui ut nō p̄t ſolūtz grā
ſubſta muiō intēreat. 4^a Cōtraria ſit circa idē ſubiectū. Hec cōſtat
ex dictis ſupra. 5^a Cōtraria ſit ſub eodē ḡnē et hoc uel ſub eodē ḡnē
proximo ut albedo in nigro ſub colore, uel ſub diuerſis ḡnibz eūdē p̄t
dicamēti ut iuſtitia ſub uirtute, miſeria ſub uitio, uel ipſa ſit ḡnā diuer
ſa eūdē p̄ticipiū ut bonū et malū. Porro cōtraria debent eē ſub
eodē ḡnē aſſerit etiā Philoſo lo alibi 13 et in c. de ḡnā et quali ſupra
ubi ait ſi unū cōtrariū ē quale at aliud ē quale. Quod ſi hoc loco
addit cōtraria uel eē ſub eodē ḡnē, uel ſub diuerſis ḡnibz, id dicit ex ſerā
p̄ticipiū q̄ bonū et malū ad diuerſa ḡnā reſp̄ciunt et uirtutes
et uitia quē aliq̄ ſub eodē ḡnē collocat, ſit nō qualitātibz p̄ticipiū

Quid et quotuplex ſit oppoſitionibz diſtinctis
D V B I T A T I O I.

Quid et quotuplex ſit oppoſitio Priuatiua.

Oppoſitio priuatiua ē nō habitū et p̄ticipationē ut nō uisū et caritātē. Ita
hic ut hoc loco accipit ſcōt ḡnā ſimul formā quā habet a ſubiecto, pri
uatio aut ē caritā ſimul formā apte negre. Sicut aut hoc app̄ticipiū formā
p̄t ad uariā et multiplex ita etiā priuatio, nō alibi 27 ubi Philoſo
uariā ḡnā priuatiū reſp̄ciat. 1° Priuatio ē caritā ſimul formā apte
nō uariā abſolute, licet nō nō tali ſubiecto ut plātā dī priuata oculis
ſi nō ſit apte haberi ſed nō a plātā, et hic modū priuatiōis ē uariā in p̄ticipiū
p̄ticipiū 2° Priuatio ē caritā ſimul formā apte haberi in tali ſubiecto ſcōm
ḡnā tātū, ſic talia dī ceca qz caret oculis et uisū quō tātū apte ē ha
bere quātū uisū licet nō quātū talia. 3° Priuatio ē caritā ſimul formā
nō ſubiecto apte ſcōm ḡnā et ſubſtātiā dī cecū ſi caret uisū quā
apte ē habere ex ſua ḡnā. 4° Priuatio ē caritā ſimul formā apte in ſe
tali ḡnā uel tali loco uel tali parte uel tali reſp̄ctu uel tali modo.
Tali ḡnā nō catulus ante ſeptimū diē licet nō uideat nō ē p̄ticipiū
dī cecū qz tali ḡnā nō ē apte uidere ſed poſt ſeptimū diē dī demūcat
qz ſi nō uideat. Tali loco nec nō in cauernis terrae in profundis nō
quātū ſit caritā lucis, dī aē nox qz in talibz locis nō ē apte inſe
lux ſolū Tali parte nemine nō ſurde dicim qz oculis nō audiat neqz
caecū qz auribz nō uideat qz in talibz partibz neqz in oculis auditu nō
auribz uisū nō ē apte inſe Tali reſp̄ctu nec nō dicim fabri formā
ē inſe ſi neſciat formā reſp̄ctū in forma qz ſaber nō dī ſaber
reſp̄ctu argumētū nec in ſabro quātū ſaber ē apte ē inſe ſcōt argumētū dī

153.
1^a inſe p̄ticipiū ad ſua
p̄ticipiū reſp̄ctū
2^a inſe uisū habent
in m.
3^a inſe p̄ticipiū
4^a inſe p̄ticipiū
5^a inſe p̄ticipiū
6^a inſe p̄ticipiū
7^a inſe p̄ticipiū

quid ḡnā habitū
quid ſit priuatio
multiplex ē Priuatio
1°
2°
3°
4°
Tali ḡnā
Tali loco
Tali parte
Tali reſp̄ctu

quid sit privatio
gratiae.

Soli denique modo. Res si sit a tempore aliquid positum non videat de cetero quia talis non est et quidem videtur aut quod obiectum aliquo corpore non videat aut sine lumine aut non ita acute sicut aquila vel linceus. Privatio quoque propria a recepta est cavetia forma apta vel debet esse in aliquo subiecto sed non per se circa conditiones.

^{no} D. V. BITATIO. Z.
Quod est in quatuor opposita. Privative a

1° *Myiobuteo*.

Derivative of $\log u$ is $\frac{1}{u}$
 Substitution

non. Ho para a jo
lura não teras
privatio não heute
Seu su bucc to apto.

Se classe opposita ad
le melio valente.
Sv. unum ne

Il Contrasto di Bologna
di Bologna
in via della

Primeri *typhus*
to 1. 1/2

2.
Int. cōtra. in vna trāsa
totie p̄p̄e effe.
Int. p̄p̄e in vna trāsa

4. 2. 2. 0. 5. 2. 4. 5. 0. 0.

1704
 1705
 1706
 1707
 1708
 1709
 1710
 1711
 1712
 1713
 1714
 1715
 1716
 1717
 1718
 1719
 1720
 1721
 1722
 1723
 1724
 1725
 1726
 1727
 1728
 1729
 1730
 1731
 1732
 1733
 1734
 1735
 1736
 1737
 1738
 1739
 1740
 1741
 1742
 1743
 1744
 1745
 1746
 1747
 1748
 1749
 1750
 1751
 1752
 1753
 1754
 1755
 1756
 1757
 1758
 1759
 1760
 1761
 1762
 1763
 1764
 1765
 1766
 1767
 1768
 1769
 1770
 1771
 1772
 1773
 1774
 1775
 1776
 1777
 1778
 1779
 1780
 1781
 1782
 1783
 1784
 1785
 1786
 1787
 1788
 1789
 1790
 1791
 1792
 1793
 1794
 1795
 1796
 1797
 1798
 1799
 1800
 1801
 1802
 1803
 1804
 1805
 1806
 1807
 1808
 1809
 1810
 1811
 1812
 1813
 1814
 1815
 1816
 1817
 1818
 1819
 1820
 1821
 1822
 1823
 1824
 1825
 1826
 1827
 1828
 1829
 1830
 1831
 1832
 1833
 1834
 1835
 1836
 1837
 1838
 1839
 1840
 1841
 1842
 1843
 1844
 1845
 1846
 1847
 1848
 1849
 1850
 1851
 1852
 1853
 1854
 1855
 1856
 1857
 1858
 1859
 1860
 1861
 1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158

Ал едѣе сѣи спашу

p^ode Privative opposita, distinguere ab oppositis contraria et relativam eo q^d hae
 sunt formae positive, et ita oppositis contraria et relativae int^r formas
 positives, at privative oppo^sitio est int^r habitum et negationem in subiecto apto. Sive
 int^r formam et privationem formae. Secunda Privative opposita distinguuntur ab opposi-
 tis contrarietatis eo mo^o quo negatio pura distinguitur a privatione, illa est absolute
 negatio formae non includens aptitudinem subiecti. Hae vero est negatio formae non absolute
 sed in subiecto apto privare. Contradictoria oppo^sitio est int^r ens et non ens absolute
 Privativa vero est int^r ens et non ens in subiecto apto negare illud ens, id est formam
 quam privatio tollit.

P^{ri}lati^one privative opposita, dicitur paulo aliter & relative opposita
 et contrariis. De a^{li}is ita distinguit, qz relative opposita sunt ad se invicem
 referunt ut p^{er} est filii p^{er} filii est p^{er} filii, ac privativa non referunt ad invicem ut
 ius n^{on} lo^{qu}it^{ur} d^{icitur} cecitatis ius nec est ceca. qz contrariis q^{ui} distinguit in duob^{us} s^{ed}
 qz o^{mn}ia contraria vel sunt immediata quoru^m alteru^m necesse est esse p^{ro}prio p^{ro}prio sub^{ie}cto.
 c^{on}tra, vel mediate quoru^m alteru^m n^{on} est necesse in e^{ss}e p^{ro}prio sub^{ie}cto ac privative
 opposita neutru^m sit, na^m cecitas et ius, nec sunt contrarie immediata q^{ui}al:
 neutru^m n^{on} est necesse esse sub^{ie}cto apto. c^{on}tra n^{on} ante se p^{ro}prio d^{icitur} nec ve:
 sub^{ie}cto, nec cecitas est b^ene, nam sunt contrarie mediate qz necesse est alterutru^m
 esse b^ene b^ene n^{on} necesse vel est videt^{ur} vel c^{on}tra 2° cecitas et ius ex se
 nec sunt immediata nec mediate. cu^m n^{on} alibi sit immediata. n^{on} alibi mediate?
 qz n^{on} est contraria pot^{est} e^{ss}e mutua t^{ra}nsmutatio ut ex calido sit frigidu^m et ex frigido
 calidu^m, ac ita privative opposita n^{on} dat^{ur} mutua t^{ra}nsmutatio, et n^{on} ab habitu
 sit t^{ra}nsit^{us} ad privatione^m ut a iure in cecitate b^ene a privatione^m ius n^{on} dat^{ur}
 regressus ad habit^u ut a cecitate ad ius de h^{oc} colligit^{ur} P^{ri}lati^o illud co:
 lebre p^{ro}ponit^{ur} privatioⁿe ad habit^u n^{on} dat^{ur} regressus (de n^{on} cecitate di:
 ca^m p^{ro}que^{re} dubitatioⁿe.

ca. iugueti dubitatione. **DUBITATIO 3.**
An sit vniversali ter verū pronūtiatū illu
philosophorum. A p r u a t i o e a d h a b i t u m r o d a t i

hoc promittit quod hic ut dixi a Philoso infirmat, magna est difficultas
videtur in ois falsu esse, a privatione non posse dari regressum ad habitum, na a te-
nebris fit regressus ad lucem a frigore ad caliditatem, hinc de aere condensato fit
agua et ex aqua rarefacta fit iterum aer. Item ex uino fit acetum, ex aceto
aut fieri pot uinum ut patet si gutta aceti imittatur in dolu uini hic non accidet
uini mutabitur in uinum, idē contigit si uini infusatur acetum item in acetum uini
lulum in uapore ascendet et digeretur in uinum ex qua exprimitur uinum. In uer-
ba cada uer ex resoluitur in terrā ex terra nascitur grane comeditur
quo et agris substat iterū ag.

Nota pro solutione difficultatis, hoc posse procedere in duplici se. 1. n. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837.

Si in primo

que veni erit totum
 in gloria. Amen.
 Omnes sancti dei
 in pace et in gloria
 regni eius amen.
 Amen. Amen. Amen.

vici no
 790 m i s
 ex parte Ensis c. afflo
 reatib
 ad Ensis romo

20. 2.

740. *Hydrobia* s. s.
- 100. *Hydrobia* s. s.

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

the galyt givaticua
 ge a t a n e m e r o m
 r i a n n o n o n t o l l e
 n d u n o g u o n a n t i c i n e
 b i o n t o
 r i d u u e r a r i a
 n d i a n n o n m o n
 m e n t
 O b e r t o
 S e r g i o .

[illegible]

id ē affirmatio et negatio. Si autē ordo entis et dignitatis int̄ has
 oppositiōis q̄dā p̄cedat hic ē place dīcī q̄d ab ordine n̄ p̄cedit. ^{hanc} q̄d dīcīb̄
 p̄cedit. Cū t̄m q̄d in primo loco ponit relatiuam oppositiōem in agnitiōe
 dīcīb̄ reperiat p̄cedat q̄d in a. Atq̄ t̄m cōmuniter in creaturis primo loco
 ponit cōuenientiam q̄d ē int̄ qualitates quā ex ḡnē suo p̄cedit. Iūc valē:
 m̄t̄g. 2. ^{1. p̄cedit} dīcīb̄ q̄d ē int̄ extrema vicia. 3. ^{2. p̄cedit} dīcīb̄ in qua licet al-
 terū extremū sit negatiō t̄m cū includat aptitudinē in subiecto ad formā aliq̄
 arbitariū p̄cedit ut m̄dūc. ultimo t̄m loco cōtradiōnia q̄d agnitiōe
 agnitiōis p̄cedit de oppositiōis.

155

1. dīcīb̄
 2. dīcīb̄
 3. dīcīb̄
 4. dīcīb̄
 5. dīcīb̄
 6. dīcīb̄
 7. dīcīb̄
 8. dīcīb̄
 9. dīcīb̄
 10. dīcīb̄
 11. dīcīb̄
 12. dīcīb̄
 13. dīcīb̄
 14. dīcīb̄
 15. dīcīb̄
 16. dīcīb̄
 17. dīcīb̄
 18. dīcīb̄
 19. dīcīb̄
 20. dīcīb̄
 21. dīcīb̄
 22. dīcīb̄
 23. dīcīb̄
 24. dīcīb̄
 25. dīcīb̄
 26. dīcīb̄
 27. dīcīb̄
 28. dīcīb̄
 29. dīcīb̄
 30. dīcīb̄
 31. dīcīb̄
 32. dīcīb̄
 33. dīcīb̄
 34. dīcīb̄
 35. dīcīb̄
 36. dīcīb̄
 37. dīcīb̄
 38. dīcīb̄
 39. dīcīb̄
 40. dīcīb̄
 41. dīcīb̄
 42. dīcīb̄
 43. dīcīb̄
 44. dīcīb̄
 45. dīcīb̄
 46. dīcīb̄
 47. dīcīb̄
 48. dīcīb̄
 49. dīcīb̄
 50. dīcīb̄
 51. dīcīb̄
 52. dīcīb̄
 53. dīcīb̄
 54. dīcīb̄
 55. dīcīb̄
 56. dīcīb̄
 57. dīcīb̄
 58. dīcīb̄
 59. dīcīb̄
 60. dīcīb̄
 61. dīcīb̄
 62. dīcīb̄
 63. dīcīb̄
 64. dīcīb̄
 65. dīcīb̄
 66. dīcīb̄
 67. dīcīb̄
 68. dīcīb̄
 69. dīcīb̄
 70. dīcīb̄
 71. dīcīb̄
 72. dīcīb̄
 73. dīcīb̄
 74. dīcīb̄
 75. dīcīb̄
 76. dīcīb̄
 77. dīcīb̄
 78. dīcīb̄
 79. dīcīb̄
 80. dīcīb̄
 81. dīcīb̄
 82. dīcīb̄
 83. dīcīb̄
 84. dīcīb̄
 85. dīcīb̄
 86. dīcīb̄
 87. dīcīb̄
 88. dīcīb̄
 89. dīcīb̄
 90. dīcīb̄
 91. dīcīb̄
 92. dīcīb̄
 93. dīcīb̄
 94. dīcīb̄
 95. dīcīb̄
 96. dīcīb̄
 97. dīcīb̄
 98. dīcīb̄
 99. dīcīb̄
 100. dīcīb̄

CAPVT XIII DE MO- DIS PRIORIS.

Quia ponit in hoc capite Solus modos q̄d unū dīcī p̄cedit alio, quatuor ḡnē
 ex alio v̄t̄ p̄cedit ex sua. Iūc q̄d aliquid dīcī quāq̄ modis. 1. ^{1. p̄cedit} p̄cedit ut dī-
 cīb̄ p̄cedit et p̄cedit hodierna, et t̄m p̄cedit p̄cedit futura. 2. ^{2. p̄cedit} p̄cedit ut dīcīb̄
 id n̄a quo nō cōuertit̄r subiectū cōsequētia dīcī p̄cedit ut dīcīb̄ p̄cedit ut dīcīb̄
 licet n̄ p̄cedit si p̄cedit duo ad unū nō t̄m cōuertit̄r subiectū cōsequētia ē unū.
 Ergo p̄cedit duo et t̄m modo. aīal a p̄cedit bōt̄. 3. ^{3. p̄cedit} Ordine ut in dīcīb̄ p̄cedit
 p̄cedit p̄cedit et in ordine ex ordine a p̄cedit narratione q̄d p̄cedit q̄d
 honorabilis dīcī p̄cedit et natura, illud autē dīcī p̄cedit natura q̄d ē cā alio
 uel agnitiōis p̄cedit alterū, quāq̄ ab utroq̄ cōuertit̄r subiectū cōsequētia
 sic sol et lux p̄cedit simul subiectū cōsequētia. sol t̄m ē p̄cedit nata q̄d ē sua hāc
 cā, p̄cedit simul p̄cedit, et t̄m uera, et res uera, p̄cedit t̄m nata a res uera q̄d
 oīo, q̄d nō ē cā p̄cedit Solus ut uera sit oīo, ex eo n̄ quod res ē aut nō ē
 uera oīo aut falsa dīcī. De aliis modis p̄cedit lux p̄cedit p̄cedit ut alio
 n̄ ē p̄cedit sol nō, aliud p̄cedit nata, aliud p̄cedit p̄cedit aliud p̄cedit p̄cedit
 nata. 1. ^{1. p̄cedit} quod p̄cedit p̄cedit, t̄m q̄d et t̄m modos p̄cedit. hāc in oppositiōis
 quod modis dīcī, t̄m dīcī p̄cedit alterū q̄d dīcī p̄cedit p̄cedit p̄cedit p̄cedit
 quāq̄, ordine, dignitate, nata. 2. ^{2. p̄cedit} p̄cedit ut dīcī p̄cedit p̄cedit p̄cedit p̄cedit
 alto ut aīal ē p̄cedit et nata et subiectū cōsequētia. hāc, et uno nō ē
 p̄cedit alio nō p̄cedit illo ut idē aīal ē p̄cedit dignitate hāc. 3. ^{3. p̄cedit} oīo q̄d
 cā ē p̄cedit nata suo effectu sive cōuertit̄r cū illo quod existit̄r sive nō
 p̄cedit p̄cedit in hoc capite nō loquatur nisi de cā et effectu quod simul
 p̄cedit t̄m et cōuertit̄r.

1. p̄cedit
 2. p̄cedit
 3. p̄cedit
 4. p̄cedit
 5. p̄cedit
 6. p̄cedit
 7. p̄cedit
 8. p̄cedit
 9. p̄cedit
 10. p̄cedit
 11. p̄cedit
 12. p̄cedit
 13. p̄cedit
 14. p̄cedit
 15. p̄cedit
 16. p̄cedit
 17. p̄cedit
 18. p̄cedit
 19. p̄cedit
 20. p̄cedit
 21. p̄cedit
 22. p̄cedit
 23. p̄cedit
 24. p̄cedit
 25. p̄cedit
 26. p̄cedit
 27. p̄cedit
 28. p̄cedit
 29. p̄cedit
 30. p̄cedit
 31. p̄cedit
 32. p̄cedit
 33. p̄cedit
 34. p̄cedit
 35. p̄cedit
 36. p̄cedit
 37. p̄cedit
 38. p̄cedit
 39. p̄cedit
 40. p̄cedit
 41. p̄cedit
 42. p̄cedit
 43. p̄cedit
 44. p̄cedit
 45. p̄cedit
 46. p̄cedit
 47. p̄cedit
 48. p̄cedit
 49. p̄cedit
 50. p̄cedit
 51. p̄cedit
 52. p̄cedit
 53. p̄cedit
 54. p̄cedit
 55. p̄cedit
 56. p̄cedit
 57. p̄cedit
 58. p̄cedit
 59. p̄cedit
 60. p̄cedit
 61. p̄cedit
 62. p̄cedit
 63. p̄cedit
 64. p̄cedit
 65. p̄cedit
 66. p̄cedit
 67. p̄cedit
 68. p̄cedit
 69. p̄cedit
 70. p̄cedit
 71. p̄cedit
 72. p̄cedit
 73. p̄cedit
 74. p̄cedit
 75. p̄cedit
 76. p̄cedit
 77. p̄cedit
 78. p̄cedit
 79. p̄cedit
 80. p̄cedit
 81. p̄cedit
 82. p̄cedit
 83. p̄cedit
 84. p̄cedit
 85. p̄cedit
 86. p̄cedit
 87. p̄cedit
 88. p̄cedit
 89. p̄cedit
 90. p̄cedit
 91. p̄cedit
 92. p̄cedit
 93. p̄cedit
 94. p̄cedit
 95. p̄cedit
 96. p̄cedit
 97. p̄cedit
 98. p̄cedit
 99. p̄cedit
 100. p̄cedit

CAPVT XIV DE MODIS SIMVL.

Quod offert in hoc capite Solus modos q̄d aliqua dīcī cā simul. 1. ^{1. simul} simul
 ut sol et lux, t̄m et rībīlīs. 2. ^{2. simul} simul nata quo p̄cedit dīcī simul et quāq̄
 sequētia cōuertit̄r et unū nō ē cā alio ut dīcī et dīcī et quāq̄
 alia relatiua. 3. ^{3. simul} modo p̄cedit simul q̄d ex agnitiōis dīcī p̄cedit ut relati-
 uē et p̄cedit quāq̄ ex agnitiōis dīcī ut aīal.
 Nota 1. ^{1. simul} quod modis aliquid p̄cedit dīcī, t̄m dīcī modis dīcī p̄cedit dīcī simul
 p̄cedit t̄m modis p̄cedit duo p̄cedit addit̄r ab Aristote. 2. ^{2. simul} p̄cedit aliqua dīcī

1. simul
 2. simul
 3. simul
 4. simul
 5. simul
 6. simul
 7. simul
 8. simul
 9. simul
 10. simul
 11. simul
 12. simul
 13. simul
 14. simul
 15. simul
 16. simul
 17. simul
 18. simul
 19. simul
 20. simul
 21. simul
 22. simul
 23. simul
 24. simul
 25. simul
 26. simul
 27. simul
 28. simul
 29. simul
 30. simul
 31. simul
 32. simul
 33. simul
 34. simul
 35. simul
 36. simul
 37. simul
 38. simul
 39. simul
 40. simul
 41. simul
 42. simul
 43. simul
 44. simul
 45. simul
 46. simul
 47. simul
 48. simul
 49. simul
 50. simul
 51. simul
 52. simul
 53. simul
 54. simul
 55. simul
 56. simul
 57. simul
 58. simul
 59. simul
 60. simul
 61. simul
 62. simul
 63. simul
 64. simul
 65. simul
 66. simul
 67. simul
 68. simul
 69. simul
 70. simul
 71. simul
 72. simul
 73. simul
 74. simul
 75. simul
 76. simul
 77. simul
 78. simul
 79. simul
 80. simul
 81. simul
 82. simul
 83. simul
 84. simul
 85. simul
 86. simul
 87. simul
 88. simul
 89. simul
 90. simul
 91. simul
 92. simul
 93. simul
 94. simul
 95. simul
 96. simul
 97. simul
 98. simul
 99. simul
 100. simul

compositio fiat ad intellectum et affectum, non etiam in negatione, intellectus negationis pre-
 dicitur compositio ad subiectum, ut auctor est ipsa Philosophus 3 de anima. Si autem intellectus
 appetitus uocibus simplicibus exprimitur ita et ratio qua facit intellectum exprimitur
 in enunciatione, hoc est in eo dicitur aliquid esse vel non esse aliquid. Et ex hoc
 quasi indamato.

Colligimus 1° quod sit obiectum boni duorum librorum. Ideo in ea enunciatio:
 ne, autem principia ipsa et passiones in his libris considerat Philosophus. Principia
 enunciationis sunt nomen et uerbum, ipsa affirmatio vel negatio, Categoria et alibi.
 Subiectiva, passiones ueritas falsitas opposita contrarietate. Et cetera ad enunciatio.
 triplici considerari possunt. 1° de intellectu uerum ut uerum complexione solum sicut
 2° est ordinari potest in syllogismo et argumentatione. 3° est non solum in argumen-
 tatione ordinabilis, sed etiam ut est probativa alterius. Primo solum in enunciatio
 hic considerat, non solum ut logica, sed etiam ut considerat spectat ad reliquos logicos libros
 ut suo loco dicemus.

Colligimus 2° quae sit non interpretatio boni librorum, inscribuntur in Peritomeni.
 nam id est de interpretatione. Nam interpretatio duplex, sicut philosophus dicit. Scilicet pro
 qualibet uoce scilicet uoce, et articulatione, talis est uox cui explicat et interpre-
 te aliquid conceptus natus uerbi gratia interpretatur 1° sicut est pro ipsa enun-
 ciatione, hoc est in maxime est interpretatio. 2° de demum uerum explicamus id quod
 habemus in mente, quod aliquid significat ita ut in libro de interpretatione quod in illis articulis
 enunciatio. Inscribuntur ergo in libro de interpretatione quod in illis articulis enunciatio.
 ne, quae est ratio qua maxime se habet ad non in interpretatione et exprimitur in hoc
 quod dicimus aliquid esse vel non esse exponimus, quod de re aliqua sciamus ita dicitur. 3°
 et aliter.

Colligimus 3° quae sit ratio uerum librorum ad praedicatib.
 et sequentibus, cui in hoc agitur de enunciatio, quae est sicut operatio, sicut est enunciatio,
 id est uerbum, expressa facit est librorum in enunciatio, sicut librorum praedicatib.
 prima operatio seu de uerbo simplicibus actus est, et procedunt reliqui logicos libros
 in quibus de argumentatione et diuersis agitur, quae ad tertia operatio pertinet.

Colligimus 4° quae sit boni librorum articulationis, et in eadem quae aliter, cuius
 sicut operatio intellectus explicat sicut uerum cognitionem operari namque logicam
 quae in diuersis non intellectus operationibus uersatur.

Colligimus 5° Philosophus in his duobus libris, quae etiam in reliquis duobus logicis:
 de organo de uerbo. Hic inquit de enunciatio quae est oratio, oratio autem est uerum in
 lib. etiam praedicamentorum agit de multis uocibus simplicibus et de aggregatione, uniuersis
 denominatiuis praedicamentibus subiectibilibus de quibus inter se coordinatio sub uno iure
 quae, ita de uocibus oppositis, de priori posteriori. In libro de uerbo prioris posteriori:
 omni superiora et inferiora, agit de syllogismo eiusque speciebus. Syllogismus autem est oratio
 et oratio uerum. Huiusmodi inscribitur Philosophus ratio est, non quod uoces sit obiectum superiorum
 cuiuslibet ex dictis in Proaemio logicae ea spectare ad logicam non solum sed
 praedicatib. non tamquam obiecta sed tamquam conditione obiecta, sed quia
 operationes intellectus quae logicam considerat facilius et clarius in uocibus explicat
 et quod uoces dicuntur eadem obiecta logicam aut operationes intellectus facilius et clarius in uocibus explicat
 tunc quod facilius ea cognoscimus quae sunt simplicia et corporea, cognitio in nostra mi-
 nime a se, at operationes intellectus non sunt simplicia et corporea, sed spirituales et uoces.
 res autem simpliciter et quasi corporeae redduntur, facilius appropinquamus uocibus, quae in seipsis
 cognoscunt et declarant possunt, tunc quod intellectus in nihil se intelligit quod prius est
 formae intra se aliquas uoces internas respiciendo uoces externas, ut in quibus oratio

Enunciatio intellectus
 Intellectus operationes praedicatib.
 agunt ad subiectum est.
 Intellectus operationes uocibus
 simplicibus exprimitur.

Quod sit obiectum boni
 librorum. Enunciatio
 Principia enunciationis
 Categoria et alibi
 Subiectiva
 Passiones ueritas falsitas
 opposita contrarietate
 Veritas falsitas opposita
 contrarietate
 Enunciatio triplici.

2° interpretatio
 Interpretatio duplex
 sicut philosophus dicit.

Interpretatio
 Interpretatio duplex
 sicut philosophus dicit.

Quod sit ratio uerum
 librorum ad praedicatib.
 et sequentibus.

Quae sit ratio uerum
 librorum articulationis.

Enunciatio
 Enunciatio est oratio.

Quod operationes intellectus
 facilius et clarius in uocibus
 explicat.

Enunciatio 2°.

profert hanc proprietatem hanc est aial. is n̄ simul in intellectu suo uerbat hanc
eandē vocat, imo et atque profert. et etiam si nūquā profere debeat Cū ego
hanc sit comaralitas vocis cū nro intellectu merito explicari debet opati:
dō intellectus nri in uocibz.
Colligitur 6.6. quē sit diuisio bonū duorū librorū diuiditā n̄ in tres partes.
In prima agit Philoſoſus de principiis Enūciationis notie et Verbo, n̄ scā de
Enūciatione et eiqz opatō 3a de gētibz proprietatibz Enūciationis maxime
3a de opatō et eiqz opatō. Et diuisio utriusqz libri materia cōplectitur
Metaphisicā Philoſoſi in his libris facilis ē reperienda definitiua exemplaris et modica
Auctor bonū librorū sine cōtrouersia ē Aristot. Et si quā Aristonice hodiū
apud Anonimū et Boet: hic negauerit dō librorū ē Arist. sed cū uisulit auterē
Tota bonū librorū tractationē sūma capitū uocaturū explicata et reie:
tis ad Tollendū faciliōribz dubiis, quā etiā sub ipsa textus expōitionē atti:
gat cōplētū librorū disputationibz. 1a erit de uocibz in cōmuni 2a de pri:
ncipiis Enūciationis notie et Verbo 3a de ipsa Enūciatione et eiqz opatō et prop:
riatibz sed ante oīa agā de ipsa sūma opatōe intellectus cuius Enūciatio, quā
hic tractatur ē signat.

DE SECVNDA OPE RATIONE INTELLECTV

Secunda opatio intellectus, ut dictū ē tū initio diuiditā, tū initio logica tū etiā
a hic, cōpositio et eiqz opatō in cōpositiōe duorū terminorū facta ab intellectu cū iudicio
et assensu, ita ut intellectus uos appropositas diuidat, cōferendo unā alteri, et si ei n̄
attribuat, si uē nō n̄ sit. remoueat. Ad uerū ē Philoſoſi sedā hanc opatiō appellatā
cōpositiōe et diuisiōe, cōpositiōe gōe ualide affirmatiōis, diuisiōe ualide negatiōis.
Nec te moueat quod dictū sit, mem̄ formale sūm opatiōis cōpositiōe, n̄ cōpositiōe
predicati cū subiecto, hic uē dicam eā uocē appellari, cōpositiōe et diuisiōe:
onē, n̄ tā affirmatiōe n̄ qua remittit cōpositiōe, quā negatiōe n̄ qua diuisiōe, cōueniūt
saguetur utraqz ē cōpositiōe duorū terminorū, nā etiā n̄ negatiōe intellectus n̄
gatiōe predicatorū cōueniūt cū subiecto. Itaqz nō formale huius sedā opatiōis cōpositiōe
n̄ hac ē diuisiōe et cōpositiōe utiqz rei cū altā, cuius deinde sūt duo modi affirmatiō
seu cōpositiōe quā sit attribuēdo rei quā negatiōe seu diuisiōe quā sit remouēdo
rei quā nō n̄ sit, n̄ quā remouēdo seu negatiōe cōpositiōe cōpositiōe huius remouēdo
tōis sūm negatiōe predicatorū cōueniūt subiecto et cōpositiōe cū subiecto.
Ex his colligitur 1o sedā opatiōe formale a duo oīa uagari. 1o Terminos
uel potius uos ut appropositas, quā iudicari cū cōueniūt uel diuisiōe, 2o sūm
iudiciū intellectus, quā is iudicat unā uē approposita alteri negare uel nō negare. Si
n̄ uos ut appropositas, qz iudiciū intellectus nō pot aptari, xxi uos ita cōpositiōe
nō n̄ iudicari ignota. Cū aduerte uos appropositas appellare materiale sedā
opatiōis, ipsū nō iudiciū dici formale.
Ex parte iudiciū quod ē formale uagari duo. 1o Affessus seu iudiciū quā unū iū:
dicatū negare alteri, uel ab eo remoueri, quod p̄tinet ad substantiā sedā opatiōis.
2o quod se tenet ex parte modi ut n̄ n̄ illud iudiciū cōpositiōe et cōiugatiōe
uel uos uos. Quā uos hanc ēd fiat simul imo ē idēmet actus substantiā
ē affessus uel iudiciū, quod hoc cōiugatiōe illi, quā ad modū nō ē cōpositiōe.

Enūciatio hanc uocē n̄
nro intellectu
enūciatio
In 1a de gētibz
In 2a de gētibz
In 3a de gētibz
Metaphisicā
Auctor

Tota tractatio tribz
disputationibz cōplectitur
enūciatio

secunda opatiōe
cōpositiōe et diuisiōe
facta ab intellectu

cōpositiōe ualide
affirmatiōis
diuisiōe ualide
negatiōis

formale
n̄ hac ē diuisiōe
et cōpositiōe
utiqz rei cū altā

colligitur
sedā opatiōe
formale a duo
oīa uagari

terminos
uel potius uos
ut appropositas

ex parte
iudiciū
quod ē formale

ex parte
modi
ut n̄ n̄ illud
iudiciū

Ex parte uo veru appropinquarum quae sunt materiales sed et opatiois regit
 hoc 1° ut illa res sit salu dicitur hoc e aliquo distictioe, sed si opatio e co:
 positio quada duoru extrinsecu, et compositio regit distictione compositioe. No
 regit aut distictio realis m habet res compositas sed sufficit distictio rationis na
 sicut ad compositione in comuni regit distictio compositioe in comuni, ita ad co:
 positione reale regit distictio realis seu ex natura rei, ad compositione vo quae
 sit p ratione, regit distictio rationis, ita ut qualitas distictiois sequatur
 qualitate compositionis, quare id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:
 tellectu compositioe composit. 2° Aut ha res quae debet compositio ita sint affecta
 ut una ea habeat p nodu subiecti suppositi et ppositi, alia vo p nodu for:
 ma et predicati in alia existetis. Debet igit res quae e ut predicatio compositio
 seu inesse subiecto. Predicatio in se agi admittere, debet aut inesse vel p idestitate
 ut cu dico Petrus e bñus, vel p vera existetia ut cu dico Petrus e albus. In
 ea re aut quae e ut predicatio e modus sub quo predicatio, modi aut
 predicati alii sunt reales q compositio predicatio ut res e, ut sit illa oia quae
 adiacet predicatio, cu dico Petrus docet bene, alii vo sunt intentionales q com:
 nit predicatio no ut res e sed ut compositio a nobis, possunt in se compositio re aliq
 vel no uniuersi vel particulari, vel in abstracto vel in concreto, vel absolute, et p modu sub:
 iecti vel denominatiue e p nodu accidentis. Modi reales no solu sunt modi predicati, sed etia
 predicatio quada particularia vel p totu compositioe sitit una cu predicatio attributi:
 ut subiecto, modi vo intentionales nullo no predicatio sed tantu modificat et disponit
 predicatio ad predicatione in ab aliis in ratione predicati, ab aliis conditiones
 predicati, scilicet e p conceptu subiecti no e conceptu predicati, licet res scita p sub:
 iecti sit res scita p predicati. Atque e 1° p no predicati nisi quatenus com:
 pta, compositioe in ipsa no predicari ut etia dixi in cap: 1° Antepredic: 2° Modos
 compositioe, predicatio quavis no predicati, aliq in impedire predicatione pro:
 dicati, cu predicationes in qbz abstractu de concreto, vel contra predicati, in alia
 ratione sunt falsa quae propter modu quo compositio subiectu vel predicatu in abs:
 tracto vel concreto, na ista propositiones quoadve seu idestitue sunt verae, eade in
 res quae e ho e humanitas et e contra, formatu vo et a quo scilicet termino:
 ra sunt falsa ut ho e humanitas, alba e albedo, de carnite in iustis natus
 propro humanitas abulat e falsa sedm Philosophum 2° de anima 62 ista vo e ue:
 ra ho ambulat, et in diuinis oritas gnāt e falsa, deus gnāt e vera.
 Colligimus 2°. Quare in enunciatione locali quae exprimit naturale sit tunc
 vacat debet in adesse vnu nome quod representat predicatu, alio quod representat
 subiectu, et praeterea copula quae coniungat utruq, quae copula representat
 iudiciu. Vñ habes 1°. Nulla enunciatione posse consistere ex solo subiecto et co:
 pula sicut ex ratione copula, quae cu sit compositioe, no pot ee nisi in duo in
 in enunciationibz de solo ediacete, in qbz videtur ee tantu subiectu et cu copula
 subcopula in edia predicatu ut supra dixi. 2° Illa diuisione enunciationibz
 de solo et tertio ediacete conuenire solis enunciationibz vocalibz vel scriptis
 no aut in talibz cu semp iudiciu in mente sit distictu a subiecto et predicato
 Colligimus 3°. Eadem differat sola opatio a prima na prima dicit solū ap:
 predicatione, sed vo supposita appropinquat addit iudiciu quod res sit vel no sit, dicit
 q ob eade cam in prima no e veritas vel falsitas nisi in complexa vel passiva, cu
 no sit in illa nisi iudiciu ad sumu incomplexu, at vo in sola e propriu veritas et fals:
 itate complexa et actiua qz addit iudiciu complexu affirmatiue vel negatiue. In terna
 prima opatio e ppositio quada passiva, sed vo e ppositio actiua, na prima e appropinquatio.

ex parte uo veru appropinquarum quae sunt materiales sed et opatiois regit
 hoc 1° ut illa res sit salu dicitur hoc e aliquo distictioe, sed si opatio e co:
 positio quada duoru extrinsecu, et compositio regit distictione compositioe. No
 regit aut distictio realis m habet res compositas sed sufficit distictio rationis na
 sicut ad compositione in comuni regit distictio compositioe in comuni, ita ad co:
 positione reale regit distictio realis seu ex natura rei, ad compositione vo quae
 sit p ratione, regit distictio rationis, ita ut qualitas distictiois sequatur
 qualitate compositionis, quare id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:
 tellectu compositioe composit.

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Id e cu iesso compositio pot, quatenus distictio ab in:

Prima ratio est quod
est quodammodo
huiusmodi
sicut est de quibus

ne est talis
sicut est de quibus
huiusmodi

ne est talis
sicut est de quibus
huiusmodi

Sed in huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi
huiusmodi

que consistit in veritate spiritus, quod est quoddam pati virtute cuius de intellectu
possibilis. cum nos ipsae videtur potius quere in intellectu quidam non opatio. Iamque
ia passio fortitudo de illis rebus quas videtur in prima operatione et cognoscere
diagnose. Quia si autem sicut opatio in nobis sit. Iamque quia prima et maxima
quere quia sit. in etiam huiusmodi magis latente a iudicio quia ab appropinquat quapropter
huiusmodi fortitudo in fortitudine appropinquat huiusmodi semel in iudicio, et hoc videtur illa de
curat et recte recte ut docet Philo. Iamque de 30 probl. 40.

Huiusmodi opationi in se spectate et ut metale est convenit huiusmodi notia ab huiusmodi
sicut est de quibus huiusmodi hoc est (positio et divisio affirmatio et negatio, ut patet
ex 30 de acta 21 et 22 et in hoc libro et alibi sapia. Eide autem opationi ut videtur
externa explicatur per enumerationem vocum convenit hoc 30. Iamque quod appellatur
apophysis, axioma, propositio. Et latinis enunciatio propositio dicitur: vocat enunciatio.

latine in quaestio 2 post: c. i. quatenus ad disputandum propositio dicitur quatenus
et huiusmodi in syllogismo. Premissa quatenus ex ea inferuntur conclusio. problema 2
post: c. i. quatenus affirmat aliquid quod in utraque parte potest disputari. Pro
hoc quatenus est in syllogismo, huiusmodi quatenus affirmat ad affirmandum vel re
fellendum non ad verum. Prædicatio huiusmodi dicitur de alio quatenus unum non
alteri vel non huiusmodi ostendit interpretatio quatenus exprimit conceptum huiusmodi
sophisma si fuerit affirmatio et multiplex ut comit movetur quatenus huiusmodi
mittitur, demum dignitas, posito, scitio, per se posito. Enunciatio demum
quatenus absolute sicut iudicium huiusmodi aliquid affirmatio de aliquo vel negatio
quo non dicitur via appellatur, et huiusmodi consideremus sicut opatione absolute

sine ullo ordine ad tertiam. non est ut philosophus huiusmodi ubi enunciatio absolute
et sine ullo ordine ad syllogismum considerat ea appellat notie enunciatio in lib
aut priore, ubi aut de ea, ut syllogismo dixerit, notie propositio.
Iam postquam agimus plane de ipsa sicut opatione, veniamus iam ad primam supra
a nobis indicatam disputationem quae futura est de vocibus in communi.

DISPUTATIO I. DE VOCIBUS IN COMMUNI.

quoniam philosophus huiusmodi primo ait de natura vocis, et deinceps de nomine, et de verbis
quae sunt voces ac deinde de enunciatio, quae est vox complexa idea, etiam nos huiusmodi
non agimus de vocibus et earum natura.

QVAESTIO I. In quo consistat essentia vocis

huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi

huiusmodi
huiusmodi

Communis est philosophorum sententia, quodammodo vocibus in se consistere, pro qua
explicanda, ponam aliquot assertiones.
Dicitur ergo 10. vox est complexio aucti ad explicandas aut notiones, ut scilicet ea
quae in eis geruntur et sunt incognita manifesta fiat in vocibus. Huiusmodi assertio est
communis philosophorum. Proinde 10. Et philosophus in hoc libro 1. c. i. docet vocem esse
notas passionum autem, et 10. post: c. 2. ait naturam alio aucti vocis complexio
solum ad secundas passionis significatio autem, huiusmodi non concessisse sermonem id est
vocem articulata ad explicandas passiones autem, tamen significatio quae in collectionibus

20. 22 experientia ipsa constat aial, nūquā edere vocē nisi iustitate aliqua
 passioē, cui explicanda vocē accommodat. Et ergo vox ad explicandā ai passio:
 nec a natura instituta. 30. 22 principia ipsa vocis, hoc indicat, ea n̄ sūt duo, scilicet:
 tas aut appetitus, et intellectus aut imaginatio, illa ē principiu imperatōis sic ē pri:
 cipiu dirigēis vocē, sed tā volūtas imperat, quā intellectus dirigēit vocē ad scindēdū
 Ergo data uox ē ad sciendū Mōv. 22 volūtas aīquā imperat vocē, nisi affi:
 ctat aliqua passioē, quā cupit exprimere uocē, melle. Et hāc nūquā dirigēit vo:
 cē nisi habeat in se aliquā notione aī uocē accommodet.

Nota tū quod cū dico uocē cū datā ad exprimēdū ai notioē, nō nego cū
 quod datā ad exprimēdū passioē et res ipsas sciendū: sed solum id dico quod
 proxime ad notioē ai sciendū sit cōfessa, nā nec passioē ai pri, nec res aī
 notō p uocē sciendū nisi quatenus sūt cognite a nob̄ seu quatenus cadūt sub notō:
 quē nram.

20 colligimus, 20. 22 de definitōe cū uocē a Philoso 20 de aīa vox: go
 sūt n̄ definit. vox ē quicquid aīens respiratū ad guttur sicut affertur arteria fa:
 lla ab aīa cū aliqua imaginatioē sciendū. Est n̄ vox long, et ideo quicquid aīens
 uox nō oīs long ē uox, sed tantū long aīatōis, nec quicquid long aīatōis uel cuius:
 cuius aīatōis ē uox, sed tantū q̄ sit ad guttur, ex aīe respiratōis, cū aīatōis quā
 nō respirat nō sūt uocalia, nec id sufficit sed requiritur ut fiat n̄ aliqua ima:
 ginatioē sciendū, cuius defectu passio nō ē uox.

20 colligimus, 20. 22 tria, long, uox, sermo, hoc differt. quod long ē quolibet
 p cū aīatōis, uox ē long sermo n̄ gutture sciendū notioē ai. sermo ē uox cū:
 ulata id ē hīs ex p̄habitis q̄ articulis dictū 22, nā uox ad sonū addit scationē,
 sermo ad uocē dictū 22 articulatū.

Sed duo obstat cōtra posita assertioē 20 quod multae sūt uoces q̄ nō sūt
 notioē ai, cū n̄ oīe aliqd̄ profert quod uerū aīmo nō sūt, ut vocatōem
 nō ē uisibilē, talis nō sūt notioē, nulla n̄ talē de Socrate nō:
 tionem habeo sed solū cōtrariā. 20 22 scilicet nō deliberatū et in cōsideratōe nō
 sciunt notioē ai, ut uolēs dicere Socrate dico Platōnē, ideo n̄ uoces hāc
 in cōsideratōe dū q̄ nō procedūt ex cōsideratōe ac proinde nō sūt sui notī,
 oīe n̄ aīo. Sed hāc facile dissoluitur. Ad 1m In ac casu ego habeo
 duplicē notioē, una quē respōdet uocē quod Socrates nō sūt uisibilē, altā
 cōtrariā quod Socrates sūt uisibilis, grā ita habeo ut ei affertur, scdm̄
 utri affertur: quod, nōa patet q̄ cū dico Socrate nō ē uisibilē oīe n̄tē:
 ego q̄ dico ac proinde habeo in aīo meo notioē aīq̄ uerū quā dico.
 Ad 2m q̄ dicitur q̄ nō procedūt q̄d ex p̄tē cōsideratōis q̄d ē
 ex aliq̄ra, quare nō respōdet aliqua notio ai licet impetret.

Dico 20. 22 formalis uocis cōsistit in scationē notioē ai. Protr 22
 illa ē rō formalis unius cuiusq̄ rei q̄ quā res illa distinguitur primario
 et p se ab oīs aliis, sed p scationē notioē primo et p distinguitur
 uox ab oīs aliis sonis Ergo p scationē cōsistit uox in scationē
 formali. Dico 3. 22 materialis uocis cōsistit in fractionē aeris
 respiratū ad guttur Protr. 22 scatio notioē nō in quantitatē nātā cōstitit
 tū uocē, sed solum in sono facto in gutture Ergo solus sonus factus in gutture
 ē propria materia uocis. Ad 2m q̄ notioē nōa possum scire multos modos
 uel p natus et p̄fectus uel p characteris aliquos scriptos uel p sonū cū p̄r

153.

Protr 20

Protr 30
 quicquid uocē duo
 22 talis aut appetitus
 intellectus et imaginatio
 intellectus quō imperatōis
 intellectus quē dirigēit

Nota

Protr 22 de notioē
 ad sciendū

Collig. 10

Definitio uox a Philoso

nō ē long ē uox sed
 tantū aīatōis
 nec quicquid aīatōis
 uel cuius aīatōis ē uox
 sed tantū q̄ sit ad guttur
 ex aīe respiratōis
 cū aīatōis quā
 nō respirat nō sūt uocalia
 nec id sufficit
 sed requiritur ut fiat
 n̄ aliqua ima:
 ginatioē sciendū

obui 20

obui 20

Protr 20

In hoc casu duplicē ē
 notioē

Protr 20

Ad 2m q̄ dicitur

Ad 2m q̄ dicitur

notioē nōa possum scire
 multos modos
 uel p natus
 uel p p̄fectus
 uel p characteris
 aliquos scriptos
 uel p sonū

Song e mat n vult
obv. 10. 1.
S. 10. 2.
S. 10. 3.
S. 10. 4.
S. 10. 5.
S. 10. 6.
S. 10. 7.
S. 10. 8.
S. 10. 9.
S. 10. 10.
S. 10. 11.
S. 10. 12.
S. 10. 13.
S. 10. 14.
S. 10. 15.
S. 10. 16.
S. 10. 17.
S. 10. 18.
S. 10. 19.
S. 10. 20.
S. 10. 21.
S. 10. 22.
S. 10. 23.
S. 10. 24.
S. 10. 25.
S. 10. 26.
S. 10. 27.
S. 10. 28.
S. 10. 29.
S. 10. 30.
S. 10. 31.
S. 10. 32.
S. 10. 33.
S. 10. 34.
S. 10. 35.
S. 10. 36.
S. 10. 37.
S. 10. 38.
S. 10. 39.
S. 10. 40.
S. 10. 41.
S. 10. 42.
S. 10. 43.
S. 10. 44.
S. 10. 45.
S. 10. 46.
S. 10. 47.
S. 10. 48.
S. 10. 49.
S. 10. 50.
S. 10. 51.
S. 10. 52.
S. 10. 53.
S. 10. 54.
S. 10. 55.
S. 10. 56.
S. 10. 57.
S. 10. 58.
S. 10. 59.
S. 10. 60.
S. 10. 61.
S. 10. 62.
S. 10. 63.
S. 10. 64.
S. 10. 65.
S. 10. 66.
S. 10. 67.
S. 10. 68.
S. 10. 69.
S. 10. 70.
S. 10. 71.
S. 10. 72.
S. 10. 73.
S. 10. 74.
S. 10. 75.
S. 10. 76.
S. 10. 77.
S. 10. 78.
S. 10. 79.
S. 10. 80.
S. 10. 81.
S. 10. 82.
S. 10. 83.
S. 10. 84.
S. 10. 85.
S. 10. 86.
S. 10. 87.
S. 10. 88.
S. 10. 89.
S. 10. 90.
S. 10. 91.
S. 10. 92.
S. 10. 93.
S. 10. 94.
S. 10. 95.
S. 10. 96.
S. 10. 97.
S. 10. 98.
S. 10. 99.
S. 10. 100.

aliis modis scilicet passionibus, non dicimus leg. sed solum cum per sonam et faciem, solum
ergo e matu vocis.
Sed cum definita doctrina quod vo formalis vocis consistat in scilicet sunt non
leues difficultates quas dissolvere oportet. Sit ergo.
1^a Obiectio. Si ista vocis in scilicet consistit legem remota scilicet tolli effici
vocis, at hoc absurdum est, si quod voces non scilicet ut blitri carent scilicet cum
in vane sint et effectuali vocis. Sed deo. Quod non scilicet sunt veri vocis quod
licet sint non scilicet veri, sunt in scilicet notione, hoc autem sufficit ad remotionem
vocis, solum si dum profero vocem blitri represento, et hoc vocem illam blitri in tenui
quod coram. Confirmitur per si blitri quod non explicaret conceptus inter nos in qua possit
scilicet intellectus coram blitri, et explicare suus dixerunt de blitri et vocis.
2^a Obiectio. Nihil est veri vox, vel ergo aliquid scilicet vel nihil, si aliquid ergo in
nihil aut o liget, si nihil ergo non scilicet, quod nihil scilicet e non scilicet, sicut nihil videre
e non videre, vocis ergo ista non erit scilicet, cum nihil sit vox et in nihil scilicet.
Hoc nihil scilicet nihil, scilicet non nihil, e habere positivum scilicet in istis
nihil non vo, e non scilicet, in in rigore loquendo aliquid e scilicet nihil, aliquid nihil scilicet
na prima propositio scilicet scilicet e positivum, quod minus positivum sit negativa vox
ad secundum nihil positivum vo positivum scilicet e negativum quod negativum positivum
tollit scilicet in sequente.
3^a Obiectio. Si vo vocis formalis e scilicet, legem diversas scilicet consistit
ere effectuali diversas vocis, quod falsum est, si quod diversa scilicet possit coram
nive uni et eide voci, ut hinc voci Carib. galus, et deo. Ista vox quod si di
versas scilicet e una materiali tamen, formalis vo e multiformis, quod e una ratione
soni tamen quod e matu vocis, tamen vo scilicet quod e forma vocis non e una, ob id
dixi supra non e agere ad e scilicet plura nomina per plures vocis.
4^a Obiectio. Regueret duas voces habentes una et eade scilicet, e eide
specie et esse, at hoc e falsum, quod duas voces diversam legem sunt diversa specie,
et tamen possit habere eade scilicet. Sed deo. Voces diversam legem habentes
una scilicet licet quoad materiale nature soni, differat specie, tamen quoad formale
specie scilicet sunt eide specie, sicut scilicet Carib. galus e eadem o marmore quod
ad materiale sunt diversa specie, quod formale eide.
5^a Obiectio. Regueret voce non eide. Enb reale quod scilicet convenit voci
operatione et impositione intellectus. Sed deo. Voces sunt entia realia non solum
ratione materiali id e soni, sed etiam ratione forme id e scilicet, in hoc se su
ge voces ex natura sua sunt scilicet notiones in comuni, licet determinate non
scilicet hoc vel illa notione, nisi accedente operatione intellectus et impositione
et sic quoad determinationem significandi eide voces eide entia rationis
quod scilicet. In vox dicitur univoca de voce prolata, et de voce scripta. Diffini
mat aliquid quod nunc eade eide de voce prolata et scripta, aliquid
sunt idem in aliquo conveniunt univoca in illo. Sed deo. Non e univoca voces
quod ita probat. Ita se si vox ad vocem prolata et scripta, sunt se si vo
ad hunc unum et pluri ergo sunt vo non de univoca de hunc unum et pluri
ita vel vox de prolata et scripta. Aliter. Et sunt vo si vox e imago hunc
unum, et solum representativum e vo, ita vox scripta e tamen magis idem
vera quod proferit et solum de vox representativum quod representativum vocem
vera. Confirmitur per vox e scilicet acris et vox scripta non e scilicet acris
ergo ad arguendum Sed deo. Voces scripte non sunt eide id e eide rationis et nat

Ad unum e vox pro
lata et scripta non univoca.
Sunt sunt univoca
propter.

Confirmitur
si eo de arguendum.

cū uocibz prolatis, sed solū eadē representatiue, sicut in quo cogitatio ē eadē
cū cogitare qz idē representat. Ex quo etiā patet uoces per se habēre immediate scire:
re uoces prolatis, mediate uō res sentias, quocūq; ut infra dicā.

Q V A E S T I O

**Verum uoces immediate sciāntes
an vero interiores animi notionēs.**

Questio haec nō solū apud ueritiores sed etiā apud antiquos Philosophos inuēitur
hactenq; in cap. 1° in etia ante ipsū Aristotelē agitata ē. Quā alij exprobauiūt huius
descriptiōem res ipsas corporeas et sensibiles alij naturas quasdam incorporas
et immutabiles relatiuā alijs cognitiōibz. Sicut alij imaginatiōes quas de rebus in se for
manus iudicā. Post Aristotelē graue ē in hac questioe diffidiū int̄ Peripateticos
quosdā et Socraticos illi ē ut Porphyrius simpli, qbz ex Socraticis accēperunt. Q
Socratici uolūt uoces immediate scire nōtiōes atq; mediate uō res, hi uō
ut troty et ceteri Socratici uolūt immediate scire ipsos res, mediate uō notī
ōes. quōd ipse uoces immediate sciēt nōtiōes. Probat Gualterus 1° ex Philoso
hie c. 1° ubi expresse dicit uoces ēē priuā notāz passionē atq; 2° qz expresse
hāc ipsa ostēdit quēlibet, ut logē q proxime intēdare ut alter intelligat
quod ipsa in aīe hē. Quā si cū loquimur. possumus ostēdere nōtiōes nōs scire
uoces, nelly cū uis uocibz. ut in singularibz Ergo q uocē proxime intēdāz ma
nifestare nōtiōes. 3° qd uox proxime sciat, ad quod ē proxime et immediate a
nata instituta, sed ē proxime et mediate instituta a nata, ad explicandās
nōtiōes ut supra probat hī q Ergo proxime sciat nōtiōes. qbz uō uocē me
diate sciāt res. Probat qz sciāt res quatenus sūt cōcepta sed res qua
tenus cōceptas sciāt, ē sciāt mediātibz nōtiōibz Ergo uoces sciāt res me
diātibz nōtiōibz. Maior qz ex uario nō quo res a nob cōcipiūt ita
nō etiā nōtibz sciāt ut sūt et breuitas eadē res sciāt sed nō eadē nō
cōcepta, nā sūt eadē res in cōcepto humanitatis in abstracto. Minor
qz sciāt res ut cōceptas ē sciāt res ut substantias nōtiōibz, cōceptas nō
notio. sed sciāt res ut substantias nōtiōibz ē sciāt res q nōtiōes seu medi
ātibz nōtiōibz Ergo uoces atq; sciāt res ut cōceptas sciāt res mediātibz
nōtiōibz. Haec sūt Graecorū iudiciā.

Iudiciā Graecorū et Socraticorū sūt cōtraria, uoces inquit immediate sciāt
res mediate uō nōtiōes, quod immediate sciāt res Probat 1° ex Philoso
q 1° Alex. 1° sic ait. Si nō sūt ut res ipsas ferētes diffubens nōtibz
pro rebus utimur signis, et quod accidit in nōtibz, si rebus quocūq; arbitra
mur accidere, quod eodem illi q calculis substat, qbz uerbis expresse
Philosophus docet nōia sciāt res et accipi pro rebus 2° si uoces sciāt
nōtiōes nō nōtiōes, alio nōtibz ad sciēdās nōtiōes. qz q uoces ipsarū
res sciāt nōtiōes, at nōtiōes nō, nā cū nōtiōes sciāt uocem, utimur nōtibz
cōceptis, nōtiōibz, intellectibz, cognitiōibz nō tāquā propriis nōtiōibz nōtiōibz.
3° sciāt ē cōstituerē dīctis et audientibz intellectū in aliqua re ut tradit
Philosophus hic c. 3. id ē quod ē dīctis intēdit manifestare et audientibz percipit.
Iud uox uerū sciāt, sed audita uox tā dīctis quā audientibz intellectu
stituit et gaudet nō in nōtiōe sed in re. Ergo uoces nō sciāt immediate nōtiōes
sed res. Sicut qz. qz a q dīctis legi de rebus et q audit res ipsas intelligit
q. si uoces sciāt nōtiōes immediate sūt proprias et sūt falsas, in hac q proprias

alij exprobauiūt quod
scire res corporeas et
sensibiles naturas in
corporas

qz uoces uocē in aīe
scire res nōtiōes
medie ut res
scire nōtiōes
scire res nōtiōes
scire res nōtiōes
scire res nōtiōes

scire res nōtiōes
scire res nōtiōes

Probat 3°

Quod nōtiōes nō
scire

Probat

scire

scire

Iudiciā Graecorū
et Socraticorū
quod immediate sciāt
res nōtiōes
Probat 1°

quod uoces uocem signis

Probat 2°

Cū nōtiōes sciāt ut
linguā utimur nōtibz

Probat 3°

scire ē

quod immediate notius
est notum.

Tertio sena c

Hoze aſteru uenſ ju
utrag? mē jruē reſ

Assencia de
Carmen Pereira

Voers' op't n. h. l. n. d. v.

Q10 m² / ant incizate
no cutat

no var.

Report of the

Per Ennè e reu dim

of action.

...ne e' anglicana
...campana

Appropriation.

Assente 29

Yore e' time! (what not)
A. vial e' de' va.

infralunate & antio.
high in m. 19

St. Mary's at Westford

м. Св. Спаса Нерукотворного

2°.

Lot 2
Kotwag dyptr cyp.

vate 80

Quia ergo hoc est immediate scire ea notitia quia res. Itaque assertio
est prima et secunda et utriusque argumentis propter. Sic autem ea explican
sunt quoniam dupliciter sunt nota scilicet et una non sunt immediate res non
notitia quia res.

tigua imagiū et exemplarū ipsari, sicut n' imagis celsitatis sunt Anglorum

quod est in quo conceptus interior et primus exterior et vocis et sonus vocis in
 diate sunt rationes non res. Quod itaque est nomen verum et imago notione
 est vox et quod autem vocations est signum, quod citius dicitur quod non

uox e signu manifestatiuu tam qz ducit nos in eam cognitione, resp.
quod rem e signu suppositiuu qz supponit pro illis rebz. cu n' nob addi:
significatiue afferre uo posimo afferimus uox. qz uox

Dico 2.º Quod immediate sunt notitiae, mediata uero sunt notitiae
 notitiae. Haec assertio est prima sententia et non contradicitoria ad ut dixi in
 prima assertione. Ea autem dupliciter explicari possunt. 1.º quod explicatur est in
 sententia quod notitiae sunt notitiae.

judiciales notionibus, ac prout mediatis notionibus, non quod uerba sint
notia notioni immediate, et postea sit notia veru, sed quod imediata
sint notia veru, non tñ absolute acceptant, sed quatenus, et prout sunt

2° hoc etiam modo explicari id est per

Wszystko co słyszeliśmy dotychczas nie było a nami, idąc, więc
proszę was, gdyż idąc nam reprezentować quod reprezentat nos, et
gdy nomen reprezentabat no, id est etia uocem reprezentabat nos imo.
Dziś o tym będziemy mówić.

Nota 4. Notărilor după considerari poze și entitative sunt notărilor cu
abreviat natură gravă în notărilor, înțelegând că se presupune că entitative sunt notărilor
cu abreviat natură gravă în notărilor, înțelegând că se presupune că entitative sunt notărilor

1. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)
 2. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)
 3. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)
 4. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)
 5. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)
 6. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)
 7. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)
 8. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)
 9. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)
 10. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus)

Notiones prima no no scante nobis veri sed nobis propriis notis cogniti: ois intellectus concipit re. Notiones no scante uocibz veri qd uocibz

Primis no scante nobis veri sed ois no scante uocibz veri.

Ex die hic intelliges hos scaturis e utriusq semam fuerit et salinoru ad dita tr explicatioe qua adiecting, ideosq fidaneta illa no pcedere rem nob. ha que adducta sut n prima sena probat. uoces scate nobisq medi: ata, no tagua noua eam ad tagua explearia et imagine q uide veri e quoad adducta sut in scda probat solu uoces tagua noua imediate scate res no nob: ab quo etia ueni e. atq qd utruq sena nobiscu couenit et int se conciliat.

hos utriusq semam scaturis sumus

exat nprimadum sunt notie qua in scda probat

O V A E S T I O
Verum significatio uocū su naturalis an
uerbo de hominū instituto.

Itac difficultate agit Plato in dialogo q nribit Cratilo, cu aut n uoce sit duo sonus et significatio, certu e sonu e naturalis, at de scitradubiu, ajset naturalis et ex principiis talis soni oriatr scilicet uocū an uo ex placito hūm et ipositiōe.

In uocibus sonus, et significatio

In uoce scda e eoru q dicit uoces natura sua scate res ita ut quolibet res ex natura sua habeat propriu nomē quo naturalit scate quod si qd sciret, uoce nō nominaret uē, q si cognosceret cognosceret quosq ex uisibz re, si scy nulla rōne recte nominaret aut sciret, qd solu ederet sonitu quāda simi: le sonu duoru corporum ad se elisoru, ut refert Anos: hic lib: 1. c. 4. cō: 6. scate scntm uidet tēuysse Plato in Cratilo arisse Cratilo et steractily apud Anon: ut Pitagorici apud Origē. lib: 1. in gradicani. c: 5. et apud d: fili. in definitioe denominati: hic nferbat Cratilo sapientis e nō imponere noua uobz, qd inuenire quod eē propriū rei nomē, a natā tributi, qd etia expti nabit eū q cognosceret noua propria uerū, simul etia cognosceret res ipas. hic etia Pitagorici. Ex simpli: tollebat multuoca at agnōca.

Prim a sena e dicit uoces natura sua

Quis sententia multa sit uideret, 10 qz similitudo e rō sufficiens ad scntm, ingro i ue ideorepresēbat Cratilo, qz cu eo hē similitudinē, at uoces hnt naturati similitudinē cū uobz, Ergo hnt n se uocem sufficiēte scnti uo Minor qz uoces cōstāt ex syllabis. syllabe ex tribz, sed hnt habent pro: prietates quēda similes proprietatibz ueni, sūt n quēda hnt uerūmeti: oibz spiritibz, ut f, v, o, quēda lenioribz ut, i, l, m, n, et illa sūt apte ad res quae hnt aliquā uerūmetiā scntes, hoc ad res leniores, hnt x. cōformate cōc: hntz ligua et agitate et ideo mgt socrates e maxime apta ad sciendū motū uocis ergo rōne hnt proprietatē hnt similitudinē cū uobz et cōsequēter pro: pte scate res. Confir: 1. qz qua sūt a natura instituta ad aliquē finē, hnt aptitudinē naturālē et proportionē ad illū finē, sed uoces sūt a natura n: scnta ad sciendū Ergo qd n se naturālē aptitudinē et proportionē ad sciendū at hnt proportioē nō e alia quā similitudo et cōuētiā cū uobz Ergo uoces hnt naturālē similitudinē ratiōe auz possūt scate res Confir: 2. qz Cratilo si offēns nati et cōt res explicatā aliquo gestu corporis, certū gestibz quā simillimos rei facerent ut si uellēng scate, quod supior e oleu nēdore: mē manu in calu, si intēng et graue nteru Ergo ai uoces nob dederūt natā at explicādas res uoces dedit quā simillimas uobz Confir: 3. qz cratilo e l. 1. uocē de facto fuisse nūctas a primo parente quibz humani sūt qz fuit. cōstare oim uerū scntm habuit q quā potat optime intelligere quae uoces

hnt scntia similitudo

Minor, hnt nē proprietates quēda similes propriis talibz re ueni.

Ergo sūt oia n uobz nē hntis spiritibz, quā nē lenioribz.

Confir: 1.

confirmati 2.

Confirmati 3.

Responso 2°

ut carū naturas vel proprietates exprimat. Itaque assertio probat ex plurimis ar
genis supra factis, praesertim quia sic idiomata varietas, in qua certū ē. nō dā
nōā posse ea accommodata naturis et proprietatibus veris explicari. Quod apparet
etiam quia polyonymū idiomati id convenire debeat, nō nego tū multa requiri vo
cūla, quibus idiomata ex mō. prolatione, vel ex nomina syllabaria, modo explicata
vel ex aliqua compositione, ut deducitū ē aliorū nominū, ut receptū possint fieri
aliquos natus vel proprietates veri, ut patet ex exemplis altius supra, itē in
hoc voce tenetū, illa nō colligitur ē. v. exprimit sonitū causatū a tenetū
sed hoc in quibus similibus requiritur ut experientia constet. Similiter etiam existimo nō ve
jungere ex praedictis observationibus in prolatione trarū ē. postea cōfiteri aliquos
vni idiomata, quod aliquos exprimat natus et proprietates veri, si cānt sed tū nō est
valde difficile in tā paucis caracterū numero tā signa etiam haberi in sono, et
prolatione diversitate.

In hoc voce tenetū

In hoc voce tenetū

Responso 3°

In qua voce ut videtur
1. quia ista vox non
est naturalis
2. ratio quia vox
non est naturalis

Quo 3° si qualibet voce tria possunt significare 1. sonum, etiam ita modis
etiam, ut iste ē naturaliter fiat ab aliis instrumentis naturalia, 2. sonum
considerari scatio seu expressio passionū at, et hoc etiam ē vocis, naturale
nā vox uex data ē a natura ad exprimendū at passionis interius et sunt brevis na
ta ē uex, quae soni naturaliter passiones significat, ita tūc data ē sermo ad expri
mendū passionis intellectuales, id ē notiones ad quod faciendū data sunt ei instrumenta
naturalia, naturalia, sic etiam data ē intellectus et voluntas si quodā modo pri
cipia naturalia. Quia tūc scatio notionū at, quae ē in voce, nō ē nisi in voce
et in comuni, et in qualibet voce, ut vox ē, nō aut in qualibet voce ut hoc, id ē
ut ē scatio huius notiois et nō alterius, nā natura dedit nobis principia et instrumenta
sufficientia formandi quilibet vocem, ad exprimendū notiois, tūc nō debet talis
voce in particulari ad exprimendū tales notiois, alioquin omnium cānt eadē
voce sicut eadē ē omnium natura et eadē notiois, sed quia vox liberū nobis ut
scat vel illa voce formarem ad hanc vel illā notionem explicandā. 3° scatio
ē veri scatio et tūc scatio tota scatio ē ex compositione soni, at nō nō tenet
sed in multis vocibus habita ē ab impositoris nō similitudinibus et characteribus
at naturis veri scatis ut dicitur sententia sententia hoc aut nō voluit fieri in nobis
vocibus sed in plurimis impositis, fuit nō ad placitū soni, ut patet ex multis
2. si solui posui argumenta positā sententia, quatenus dicitur ad veritatem
sed in hoc sententia scatio ex 1^a assertione ad 1^{am} confirmationē dico 1°
multa voces natus soni tūc naturale aptitudine ut possint variare si
in scatio sibi conveniente ab intellectu imposita ut, sic apertū apertū in
seruatiū adscandū. 2° Voces sunt a natura institutae ad significandos conceptus in
soni non totos vel illos sonos in natura nobis relata libere. Habere aut voces
aptitudinem ut possint illis impositis scatio ad libitū soni, nec nō ē opus ut sit
convenientia naturalis in voce, cuius scatio, quod ē sonus, pro arbitrio voces
applicat, ut hoc vel illud ex comuni aere esse suae scatio sententia. Dicitur? Instrumenta
autem quae natus ut vox fiat nō debet promiscue fieri, sed quocumque modo
sed a perito artis et nō proportionate soni artibus, sed natus sunt instrumenta
quod utitur ad docendū nobis natus natus veri esse debet ea accommodata veri natus

In qua voce ut videtur
1. quia ista vox non
est naturalis
2. ratio quia vox
non est naturalis

In multis ab impositis
vni scatio nō sit ubi
natus in vocibus est natus
in scatio

In qua voce ut videtur
1. quia ista vox non
est naturalis
2. ratio quia vox
non est naturalis

In qua voce ut videtur
1. quia ista vox non
est naturalis
2. ratio quia vox
non est naturalis

In qua voce ut videtur
1. quia ista vox non
est naturalis
2. ratio quia vox
non est naturalis

In qua voce ut videtur
1. quia ista vox non
est naturalis
2. ratio quia vox
non est naturalis

In qua voce ut videtur
1. quia ista vox non
est naturalis
2. ratio quia vox
non est naturalis

12 co 24

Idcirco est diffiniri vobis, nam vocem ut scilicet non sint alia nisi praeferre ex me:
 ra hunc velut ita, quod hinc voluerit ut tale nomen sciret, hac re et non alia:
 at quod in ista materia artis non sit nomen voluntaria, sed debet accommodari finis artis.
 cum in istis etiam ut artificibus debet esse aliqua naturalis proprietas accommodata
 effectui faciendi, licet deinde modificatio illius proprietatis naturalis sit ab arte
 sic. Iam scidit quatenus dura et subtilis quae proprietates naturalis apta sunt
 ad sciendum, quibus deinde ab arte aliquatulum accommodari debeant, ut possit
 commodius agere, quia si id quod est artificiale in illo, instrumentum, videlicet tale
 figura vellet accommodari alteri naturae moliori, vel si videtur materia vellet dare
 altam formam artificialem, nihil efficere, quod non contingit in nobis, in quibus scitio
 praedat ex bonum instituto ab operario forma id est scitio illis tribuatur, sepe in sen.
 uat ad proprium finem manifestandi res vel conceptus,
 sed 2° sem. 2° deo 3°. Cedo vocem debere esse quam simillimas quatenus id fieri
 potest, non potest aut fieri sine impossibilitate, et in istis vocibus ut dixi 2° de essentia
 naturae sine dubio quod careamus vocibus debemus uti quibusda signis representatis:
 bus aliqua proprietate vel quae scire velle quibusda signis non possemus
 exprimere nisi eas proprietates quae sunt naturae, hoc est vel figuram, hoc est
 non est necesse quod natura non dederit sufficientia instrumenta ad articulandos vo:
 ces, vel quod nobis dedit libere et tali voce talia vel taliter articulata utamus
 ad sciendum tale vel tale rebus quibus proprietates non exprimat naturaliter.
 Ad 3^{am}. 2° deo 3°. Lingua barbara est quod est perfectissima ut probat argumentum
 non est naturalis sed ex institutione scilicet quare voces barbare sunt perfectissime
 posita ad sciendum 2° deo 2° Iuxta dicta in tertia sententia dicitur similitudinem naturalem
 vocis ad rem non posse esse in omnibus diuersis linguis barbare sed in paucis iuxta diuersa.
 Ad 4^{am}. In voce duo possunt spectare 1° quod sit sonus qui mouet auditu 2° quod
 aliquid sonus ratione primi nulla vox sit nisi in respectu auditus, proat in vox prola:
 ta habet sonum grauem vel acutum, eadem alia non mouebit auditu. Ratio soni
 nulla vox naturalis in vocibus est ad scitio earum sit ex institutione soni rationis
 scitiae, quae per imaginationem afficit animi, possint habere voces ut scilicet et in a
 propter rationem rationis vel scitiae commouet imaginationem, appetitum, et intellectum
 quod si grada nota dicitur habere maiorem efficaciam illud est, quod apud omnes illa
 intelligit significatio exprimitur re, et est sapientia magis afficitur, non sonus ac pi:
 etiam vel me delinqua magis commouet hunc quam alia. Cetera autem quae ibi
 dicuntur de praerogatiuis sunt suspensiva et si fuerint, sunt arte de moribus adhibitis
 voces prolatas aliquid patris non ob id ipsam rem sed ob pactum inter se allegis.
 Ad 5^{am} et 6^{am} quod constat ex dictis. Ad reliquas sententias apponenda constat
 ex solutio questionibus.

162. 208
 1° deo 2° deo 3° deo 4° deo 5° deo 6° deo 7° deo 8° deo 9° deo 10° deo 11° deo 12° deo 13° deo 14° deo 15° deo 16° deo 17° deo 18° deo 19° deo 20° deo 21° deo 22° deo 23° deo 24° deo 25° deo 26° deo 27° deo 28° deo 29° deo 30° deo 31° deo 32° deo 33° deo 34° deo 35° deo 36° deo 37° deo 38° deo 39° deo 40° deo 41° deo 42° deo 43° deo 44° deo 45° deo 46° deo 47° deo 48° deo 49° deo 50° deo 51° deo 52° deo 53° deo 54° deo 55° deo 56° deo 57° deo 58° deo 59° deo 60° deo 61° deo 62° deo 63° deo 64° deo 65° deo 66° deo 67° deo 68° deo 69° deo 70° deo 71° deo 72° deo 73° deo 74° deo 75° deo 76° deo 77° deo 78° deo 79° deo 80° deo 81° deo 82° deo 83° deo 84° deo 85° deo 86° deo 87° deo 88° deo 89° deo 90° deo 91° deo 92° deo 93° deo 94° deo 95° deo 96° deo 97° deo 98° deo 99° deo 100° deo 101° deo 102° deo 103° deo 104° deo 105° deo 106° deo 107° deo 108° deo 109° deo 110° deo 111° deo 112° deo 113° deo 114° deo 115° deo 116° deo 117° deo 118° deo 119° deo 120° deo 121° deo 122° deo 123° deo 124° deo 125° deo 126° deo 127° deo 128° deo 129° deo 130° deo 131° deo 132° deo 133° deo 134° deo 135° deo 136° deo 137° deo 138° deo 139° deo 140° deo 141° deo 142° deo 143° deo 144° deo 145° deo 146° deo 147° deo 148° deo 149° deo 150° deo 151° deo 152° deo 153° deo 154° deo 155° deo 156° deo 157° deo 158° deo 159° deo 160° deo 161° deo 162° deo 163° deo 164° deo 165° deo 166° deo 167° deo 168° deo 169° deo 170° deo 171° deo 172° deo 173° deo 174° deo 175° deo 176° deo 177° deo 178° deo 179° deo 180° deo 181° deo 182° deo 183° deo 184° deo 185° deo 186° deo 187° deo 188° deo 189° deo 190° deo 191° deo 192° deo 193° deo 194° deo 195° deo 196° deo 197° deo 198° deo 199° deo 200° deo 201° deo 202° deo 203° deo 204° deo 205° deo 206° deo 207° deo 208° deo 209° deo 210° deo 211° deo 212° deo 213° deo 214° deo 215° deo 216° deo 217° deo 218° deo 219° deo 220° deo 221° deo 222° deo 223° deo 224° deo 225° deo 226° deo 227° deo 228° deo 229° deo 230° deo 231° deo 232° deo 233° deo 234° deo 235° deo 236° deo 237° deo 238° deo 239° deo 240° deo 241° deo 242° deo 243° deo 244° deo 245° deo 246° deo 247° deo 248° deo 249° deo 250° deo 251° deo 252° deo 253° deo 254° deo 255° deo 256° deo 257° deo 258° deo 259° deo 260° deo 261° deo 262° deo 263° deo 264° deo 265° deo 266° deo 267° deo 268° deo 269° deo 270° deo 271° deo 272° deo 273° deo 274° deo 275° deo 276° deo 277° deo 278° deo 279° deo 280° deo 281° deo 282° deo 283° deo 284° deo 285° deo 286° deo 287° deo 288° deo 289° deo 290° deo 291° deo 292° deo 293° deo 294° deo 295° deo 296° deo 297° deo 298° deo 299° deo 300° deo 301° deo 302° deo 303° deo 304° deo 305° deo 306° deo 307° deo 308° deo 309° deo 310° deo 311° deo 312° deo 313° deo 314° deo 315° deo 316° deo 317° deo 318° deo 319° deo 320° deo 321° deo 322° deo 323° deo 324° deo 325° deo 326° deo 327° deo 328° deo 329° deo 330° deo 331° deo 332° deo 333° deo 334° deo 335° deo 336° deo 337° deo 338° deo 339° deo 340° deo 341° deo 342° deo 343° deo 344° deo 345° deo 346° deo 347° deo 348° deo 349° deo 350° deo 351° deo 352° deo 353° deo 354° deo 355° deo 356° deo 357° deo 358° deo 359° deo 360° deo 361° deo 362° deo 363° deo 364° deo 365° deo 366° deo 367° deo 368° deo 369° deo 370° deo 371° deo 372° deo 373° deo 374° deo 375° deo 376° deo 377° deo 378° deo 379° deo 380° deo 381° deo 382° deo 383° deo 384° deo 385° deo 386° deo 387° deo 388° deo 389° deo 390° deo 391° deo 392° deo 393° deo 394° deo 395° deo 396° deo 397° deo 398° deo 399° deo 400° deo 401° deo 402° deo 403° deo 404° deo 405° deo 406° deo 407° deo 408° deo 409° deo 410° deo 411° deo 412° deo 413° deo 414° deo 415° deo 416° deo 417° deo 418° deo 419° deo 420° deo 421° deo 422° deo 423° deo 424° deo 425° deo 426° deo 427° deo 428° deo 429° deo 430° deo 431° deo 432° deo 433° deo 434° deo 435° deo 436° deo 437° deo 438° deo 439° deo 440° deo 441° deo 442° deo 443° deo 444° deo 445° deo 446° deo 447° deo 448° deo 449° deo 450° deo 451° deo 452° deo 453° deo 454° deo 455° deo 456° deo 457° deo 458° deo 459° deo 460° deo 461° deo 462° deo 463° deo 464° deo 465° deo 466° deo 467° deo 468° deo 469° deo 470° deo 471° deo 472° deo 473° deo 474° deo 475° deo 476° deo 477° deo 478° deo 479° deo 480° deo 481° deo 482° deo 483° deo 484° deo 485° deo 486° deo 487° deo 488° deo 489° deo 490° deo 491° deo 492° deo 493° deo 494° deo 495° deo 496° deo 497° deo 498° deo 499° deo 500° deo 501° deo 502° deo 503° deo 504° deo 505° deo 506° deo 507° deo 508° deo 509° deo 510° deo 511° deo 512° deo 513° deo 514° deo 515° deo 516° deo 517° deo 518° deo 519° deo 520° deo 521° deo 522° deo 523° deo 524° deo 525° deo 526° deo 527° deo 528° deo 529° deo 530° deo 531° deo 532° deo 533° deo 534° deo 535° deo 536° deo 537° deo 538° deo 539° deo 540° deo 541° deo 542° deo 543° deo 544° deo 545° deo 546° deo 547° deo 548° deo 549° deo 550° deo 551° deo 552° deo 553° deo 554° deo 555° deo 556° deo 557° deo 558° deo 559° deo 560° deo 561° deo 562° deo 563° deo 564° deo 565° deo 566° deo 567° deo 568° deo 569° deo 570° deo 571° deo 572° deo 573° deo 574° deo 575° deo 576° deo 577° deo 578° deo 579° deo 580° deo 581° deo 582° deo 583° deo 584° deo 585° deo 586° deo 587° deo 588° deo 589° deo 590° deo 591° deo 592° deo 593° deo 594° deo 595° deo 596° deo 597° deo 598° deo 599° deo 600° deo 601° deo 602° deo 603° deo 604° deo 605° deo 606° deo 607° deo 608° deo 609° deo 610° deo 611° deo 612° deo 613° deo 614° deo 615° deo 616° deo 617° deo 618° deo 619° deo 620° deo 621° deo 622° deo 623° deo 624° deo 625° deo 626° deo 627° deo 628° deo 629° deo 630° deo 631° deo 632° deo 633° deo 634° deo 635° deo 636° deo 637° deo 638° deo 639° deo 640° deo 641° deo 642° deo 643° deo 644° deo 645° deo 646° deo 647° deo 648° deo 649° deo 650° deo 651° deo 652° deo 653° deo 654° deo 655° deo 656° deo 657° deo 658° deo 659° deo 660° deo 661° deo 662° deo 663° deo 664° deo 665° deo 666° deo 667° deo 668° deo 669° deo 670° deo 671° deo 672° deo 673° deo 674° deo 675° deo 676° deo 677° deo 678° deo 679° deo 680° deo 681° deo 682° deo 683° deo 684° deo 685° deo 686° deo 687° deo 688° deo 689° deo 690° deo 691° deo 692° deo 693° deo 694° deo 695° deo 696° deo 697° deo 698° deo 699° deo 700° deo 701° deo 702° deo 703° deo 704° deo 705° deo 706° deo 707° deo 708° deo 709° deo 710° deo 711° deo 712° deo 713° deo 714° deo 715° deo 716° deo 717° deo 718° deo 719° deo 720° deo 721° deo 722° deo 723° deo 724° deo 725° deo 726° deo 727° deo 728° deo 729° deo 730° deo 731° deo 732° deo 733° deo 734° deo 735° deo 736° deo 737° deo 738° deo 739° deo 740° deo 741° deo 742° deo 743° deo 744° deo 745° deo 746° deo 747° deo 748° deo 749° deo 750° deo 751° deo 752° deo 753° deo 754° deo 755° deo 756° deo 757° deo 758° deo 759° deo 760° deo 761° deo 762° deo 763° deo 764° deo 765° deo 766° deo 767° deo 768° deo 769° deo 770° deo 771° deo 772° deo 773° deo 774° deo 775° deo 776° deo 777° deo 778° deo 779° deo 780° deo 781° deo 782° deo 783° deo 784° deo 785° deo 786° deo 787° deo 788° deo 789° deo 790° deo 791° deo 792° deo 793° deo 794° deo 795° deo 796° deo 797° deo 798° deo 799° deo 800° deo 801° deo 802° deo 803° deo 804° deo 805° deo 806° deo 807° deo 808° deo 809° deo 810° deo 811° deo 812° deo 813° deo 814° deo 815° deo 816° deo 817° deo 818° deo 819° deo 820° deo 821° deo 822° deo 823° deo 824° deo 825° deo 826° deo 827° deo 828° deo 829° deo 830° deo 831° deo 832° deo 833° deo 834° deo 835° deo 836° deo 837° deo 838° deo 839° deo 840° deo 841° deo 842° deo 843° deo 844° deo 845° deo 846° deo 847° deo 848° deo 849° deo 850° deo 851° deo 852° deo 853° deo 854° deo 855° deo 856° deo 857° deo 858° deo 859° deo 860° deo 861° deo 862° deo 863° deo 864<

12. *De affirmatiue*
 13. *De negatiue*
 14. *De copulatiue*
 15. *De disiunctiue*
 16. *De conditionaliue*
 17. *De concessiue*
 18. *De comparatiue*
 19. *De interrogatiue*
 20. *De exclamatiue*
 21. *De imperatiue*
 22. *De optatiue*
 23. *De iuratiue*
 24. *De precatiue*
 25. *De benedictiue*
 26. *De maledictiue*
 27. *De adiunctiue*
 28. *De aduersiue*
 29. *De copulatiue*
 30. *De disiunctiue*
 31. *De conditionaliue*
 32. *De concessiue*
 33. *De comparatiue*
 34. *De interrogatiue*
 35. *De exclamatiue*
 36. *De imperatiue*
 37. *De optatiue*
 38. *De iuratiue*
 39. *De precatiue*
 40. *De benedictiue*
 41. *De maledictiue*
 42. *De adiunctiue*
 43. *De aduersiue*
 44. *De copulatiue*
 45. *De disiunctiue*
 46. *De conditionaliue*
 47. *De concessiue*
 48. *De comparatiue*
 49. *De interrogatiue*
 50. *De exclamatiue*
 51. *De imperatiue*
 52. *De optatiue*
 53. *De iuratiue*
 54. *De precatiue*
 55. *De benedictiue*
 56. *De maledictiue*
 57. *De adiunctiue*
 58. *De aduersiue*
 59. *De copulatiue*
 60. *De disiunctiue*
 61. *De conditionaliue*
 62. *De concessiue*
 63. *De comparatiue*
 64. *De interrogatiue*
 65. *De exclamatiue*
 66. *De imperatiue*
 67. *De optatiue*
 68. *De iuratiue*
 69. *De precatiue*
 70. *De benedictiue*
 71. *De maledictiue*
 72. *De adiunctiue*
 73. *De aduersiue*
 74. *De copulatiue*
 75. *De disiunctiue*
 76. *De conditionaliue*
 77. *De concessiue*
 78. *De comparatiue*
 79. *De interrogatiue*
 80. *De exclamatiue*
 81. *De imperatiue*
 82. *De optatiue*
 83. *De iuratiue*
 84. *De precatiue*
 85. *De benedictiue*
 86. *De maledictiue*
 87. *De adiunctiue*
 88. *De aduersiue*
 89. *De copulatiue*
 90. *De disiunctiue*
 91. *De conditionaliue*
 92. *De concessiue*
 93. *De comparatiue*
 94. *De interrogatiue*
 95. *De exclamatiue*
 96. *De imperatiue*
 97. *De optatiue*
 98. *De iuratiue*
 99. *De precatiue*
 100. *De benedictiue*
 101. *De maledictiue*
 102. *De adiunctiue*
 103. *De aduersiue*
 104. *De copulatiue*
 105. *De disiunctiue*
 106. *De conditionaliue*
 107. *De concessiue*
 108. *De comparatiue*
 109. *De interrogatiue*
 110. *De exclamatiue*
 111. *De imperatiue*
 112. *De optatiue*
 113. *De iuratiue*
 114. *De precatiue*
 115. *De benedictiue*
 116. *De maledictiue*
 117. *De adiunctiue*
 118. *De aduersiue*
 119. *De copulatiue*
 120. *De disiunctiue*
 121. *De conditionaliue*
 122. *De concessiue*
 123. *De comparatiue*
 124. *De interrogatiue*
 125. *De exclamatiue*
 126. *De imperatiue*
 127. *De optatiue*
 128. *De iuratiue*
 129. *De precatiue*
 130. *De benedictiue*
 131. *De maledictiue*
 132. *De adiunctiue*
 133. *De aduersiue*
 134. *De copulatiue*
 135. *De disiunctiue*
 136. *De conditionaliue*
 137. *De concessiue*
 138. *De comparatiue*
 139. *De interrogatiue*
 140. *De exclamatiue*
 141. *De imperatiue*
 142. *De optatiue*
 143. *De iuratiue*
 144. *De precatiue*
 145. *De benedictiue*
 146. *De maledictiue*
 147. *De adiunctiue*
 148. *De aduersiue*
 149. *De copulatiue*
 150. *De disiunctiue*
 151. *De conditionaliue*
 152. *De concessiue*
 153. *De comparatiue*
 154. *De interrogatiue*
 155. *De exclamatiue*
 156. *De imperatiue*
 157. *De optatiue*
 158. *De iuratiue*
 159. *De precatiue*
 160. *De benedictiue*
 161. *De maledictiue*
 162. *De adiunctiue*
 163. *De aduersiue*
 164. *De copulatiue*
 165. *De disiunctiue*
 166. *De conditionaliue*
 167. *De concessiue*
 168. *De comparatiue*
 169. *De interrogatiue*
 170. *De exclamatiue*
 171. *De imperatiue*
 172. *De optatiue*
 173. *De iuratiue*
 174. *De precatiue*
 175. *De benedictiue*
 176. *De maledictiue*
 177. *De adiunctiue*
 178. *De aduersiue*
 179. *De copulatiue*
 180. *De disiunctiue*
 181. *De conditionaliue*
 182. *De concessiue*
 183. *De comparatiue*
 184. *De interrogatiue*
 185. *De exclamatiue*
 186. *De imperatiue*
 187. *De optatiue*
 188. *De iuratiue*
 189. *De precatiue*
 190. *De benedictiue*
 191. *De maledictiue*
 192. *De adiunctiue*
 193. *De aduersiue*
 194. *De copulatiue*
 195. *De disiunctiue*
 196. *De conditionaliue*
 197. *De concessiue*
 198. *De comparatiue*
 199. *De interrogatiue*
 200. *De exclamatiue*
 201. *De imperatiue*
 202. *De optatiue*
 203. *De iuratiue*
 204. *De precatiue*
 205. *De benedictiue*
 206. *De maledictiue*
 207. *De adiunctiue*
 208. *De aduersiue*
 209. *De copulatiue*
 210. *De disiunctiue*
 211. *De conditionaliue*
 212. *De concessiue*
 213. *De comparatiue*
 214. *De interrogatiue*
 215. *De exclamatiue*
 216. *De imperatiue*
 217. *De optatiue*
 218. *De iuratiue*
 219. *De precatiue*
 220. *De benedictiue*
 221. *De maledictiue*
 222. *De adiunctiue*
 223. *De aduersiue*
 224. *De copulati*

nonne est in eo
ut in eo
+ Quia multa sunt
id est separata
res et non una
non debet in eo
comitari

si non
si non
quod si non
separata sunt
si non
si non
si non

obliqua est appellatio
si non
obliqua
separata

significatio
si non
si non
si non
si non
si non
si non

ut verba, Cuius non sunt autem in propriis tunc exequitur. Nonne igitur sunt
tempus sed non est tunc, id est in verbo est proprium, est significare tunc tempus vel
separata sunt id est separata sunt ut in aliqua tunc exequitur. Cuius nulla pars
significativa est separata ut reijciatur a verbo non hic definiti non
separata, hoc non est tunc separata sunt ut utroque, hoc non est quod se ac separata
separata ut hoc docet, nonne ut proprium debet esse non separata et non separata par
tes separata sunt ut hoc. Nec dicatur Nulla non composita figura datur
in partes separata sunt ut respublica, datur ut compositum, ibi hoc nonne
datur. Nonne igitur partes compositas hoc datur ut dicitur possunt considerari
1. secundum se et sic separata sunt 2. In ordine ad unum tantum scilicet ad quod
separata sunt igitur neque ad eam numero multitudinem quae respublica datur
ad illi numero compositum et datur ut compositum, ad illum numero hanc et doming appellatur
et sic separata sunt nonne sunt sed tunc unitate non in res sunt aliqua parte in
multitudine illa civium, et publica alia parte, sed utriusque sunt una
ne, sicut in voce hoc prima syllaba nonne sunt aliquid in tunc nec solum sed utriusque
intra sunt hanc, finita, ut dicitur nonne ab infinitis. Ego autem nonne
finit quod certa naturam aliqua et determinata sunt, ut hoc hoc, nonne
ut infinitum est quod certa aliqua et determinata naturam negat, nulla autem
determinata naturam sunt. In finitum in quolibet est, et in eo quod est, et in eo
quod est ut non hoc, non leo. **SECTIO.** Hoc excludit ad nonne propriam hanc dicitur
in hoc casus nominum, nonne in res sunt proprie absolute nonne, tunc gr. in
hoc imposita sunt quae obliqua, a verbis nonne sunt obliqua, gr. res
proprie nominat res, in res datur nominativus, tunc gr. sola nonne res
addita verbis facit enunciationem ut Socrates est, obliqua ut nonne
ut per se enunciationem ut Socrates est, in se intelligitur nonne aliquid res
neque liber vel domus. Quare obliqua igitur obliqua sunt appellata
casus nominum quae nonne. Quid? Nonne sunt res et obliqua dicitur
nonne est nonne etiam obliqua erit nonne. Sed hoc datur sunt, sed non
eodem nonne, nonne nonne sunt absolute, obliqua ut nonne sunt absolute, sed ad aliquid
quare res debet in se dici nonne absolute, obliqua ut casus potius nonne
nominum.

Q V A E S T I O
AN recte sit a philosopho tradita
de finitio e e r b i.
Verbum definit hic philosophus 3. hoc pacto. Verbum est, quod consistat tempus
aut pars nihil sunt seorsim, et e e r b i, quae de alio gradum nota. Particula
illa. Cuius pars nihil sunt seorsim, consistat ex dictis in definitio nominis
et parti etiam illa quod consistat tempus. Sed pro maiori huius et ultimo parte
tunc explicatio nota. Verbum scilicet aliqua forma sed et modum actionis vel
passionis. Sicut in quibusda verba quae actionem ipsam vel passionem sunt ut calere
facio calisio, illud nonne sunt calere, ut ab agente procedente. Hoc ut respicit
in passio: quibusda ut quae et modum actionis et passionis sunt ut calere sub:
sisto in hoc nonne, su, calere, Verbum igitur in hoc quod sunt forma aliqua, utrum

164

cū notā, in hoc. nō quod scāt formā q̄ modū actiōis vel passiōis differt
a notā. Ex hoc aut. Verbuū ē duo s. Cōiūngere tēpus 2. p̄ferre
sū scātū ad aliq̄ aliud, actiō n̄ ut actu exerceat hūc s̄ modū sciendi, ut scāt
sit in aliquo tēp̄ et p̄cedat ab agēte. Cū igit̄ hī duo sint modi peculiāres sciētiōis
verbi, recte dī n̄ dīfinitōe, verbuū cōstare tēpus, s̄ n̄ verbuū scāt actiōis vel
passiōis exēritā in aliquo tēp̄ p̄fēti, p̄fērito, vel futūro. S̄ et etiā ē hō:
ta corū quā de alio p̄dicatū, q̄ verbuū ex utroq̄ scātōis s̄ cōponere quā
scātū cū alio, actiō n̄ ut actiō, s̄ p̄p̄ referat ad id cuius ē actiō, verbuū aut scāt
q̄ modū actiōis. Ex ego verbuū nota corū quā p̄dicatū q̄ scāt ea quā p̄p̄
dicatū et ita scāt ut ea referat ad subiectū. Potest aut verbuū scātū dīfēti
ea quā p̄dicatū. Vel cōtēdo ea n̄ se ut verbuū currit, scāt et cōtēnet
cursū q̄ p̄dicatū de boale. Vel cōiūgēdo suā sciētiōem cū aliquo nō
ut cū dico s̄ albus, verbuū ē cōiūgē suū scātū cū albo et utriq̄
p̄dicatū de s̄ne. S̄ aut a Philoso verbuū nota cū corū quā de subiecto
at quā n̄ subiecto. Ea quā de subiecto dī sūt essentialia apud Aristot. ea quā
n̄ subiecto sūt accidentalia ut patet ex 2. cap. Antēp̄i. Verbuū igit̄ aliq̄
ē nota seu signū p̄dicatōis essentialiū, ut cū dico Curram ē moveri, s̄
ē actiō. aliq̄ nō p̄dicatōis accidentiū ut s̄ currit s̄ albus. p̄fērit
aut Philoso a p̄p̄ia acceptiō verbi, verbuū n̄ finitū, ut nō valet nō cur
rit et modō al tēp̄ verbi, ut valebat valet, solūq̄ uult verba p̄fēti
tēp̄ indicatū modū ē absolute verba, alia n̄ sūt p̄fēti cūp̄ verborū q̄
ea cū a p̄fēti dēfēdit et ad p̄fēti ordinatū. An itēgra dēfinitio
verbi ex tota serā tēp̄ collecta erit hūc, Verbuū ē vox sciētiā ad
placitū tēp̄ cōstare corū quā de alio dī nota finita et recta.
Quare? An verbuū p̄fēti differt a notā. S̄ deo. Nō differt q̄ eadē
re scāt nomē et verbuū, sed nō eadē mō, nā verbuū scāt q̄ modū actiōis vel
passiōis, ac q̄ cōiūgētiō cū cōstare tēp̄, et cōiūgētiō cū alio. nomē nō
scāt eadē n̄ absolute ut valetudo et valet, amor et amo, quo etiā mō
abstractū et cōcreti n̄ re scāt nō dēfēnit s̄ solū n̄ mō scāt ut albi
et albedo.

O V A E S T I O . 4 .

An verbum in enumeratione semper
predicetur et copulet an vero aliquando
tantum copulet et non predicetur.

Prima sententia asserit Verbuū in enūciatiōe s̄ p̄dicari id ē trāsferre
sū scātū in subiectū. Ita Sol: s̄ q̄. 1. sup. c. 3. Secūda negat Ver
buū in enūciatiōe s̄ p̄dicari, ita q̄ mon. s̄. c. 10. co. 3. et siml. in
Antēp̄i. ex p̄fēti illa verba corū quā dī, ubi q̄d, Verbuū, ē, aliq̄ ē
solū cōiūgētiōe p̄dicatū cū subiecto et in p̄p̄ositionibz necessariis nūl
lū tēp̄ cōstare.

Nota pro solutioe Propositionis ē duplicis. Scilicet de s̄dō adiacēte
quā solū notū ut Verbuū cōstare ut s̄ ē, alio de tertio adiacēte quā
tribz verbis cōstāt ut s̄ ē albus. Et hoc alia sūt in matā cōiūgēti ut
s̄ ē albus, alia in matā necessā ut s̄ ē al. Et ut erit ab n̄ certis
dīcigūm, certū ē in enūciatiōibz de s̄dō adiacēte verbuū et copulare

Verbuū mōi cōstare
et n̄ quō dīfēti et alio.
Verbuū s̄ ē va
cōstare cōstare
et cōstare ad alio.
Verbuū n̄ mōi
cōstare tēp̄
p̄fēti.

Verbuū ut actiō s̄ p̄p̄
scāt ad id cuius actiō.

Verbuū cōstare tēp̄
quā p̄dicatū.
Verbuū cōstare cū mōi.
Verbuū cōstare s̄ p̄p̄
nā in aliquo mōi.

Ea quā de subiecto
sūt essentialia.
Ea quā de subiecto
sūt accidentalia.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū uult verba p̄fēti
sūt modū mōi.
Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

Verbuū n̄ finitū
sūt.

judicati in subiecto. si ergo verbum in talibus enuntiatiombus non sciat quare.
 ita ergo negat copulat. Sed et verbum dupliciter de rationem copulandi. Et ex hoc
 te scitatio scando in existentiia predi cati in subiecto copulat predicatu
 cu subiecto. Et ex parte consationis quatenus scilicet in modum inferentis ad
 aliud vel ab alio procedentis et sic si copulare in propositionibus sepius
 ne uentatis uone scilicet modi scandi ad uo ratione scitatio.

DISPUTATIO TERTIA. DE ipsa enuntiatione.

Postquam agimus de principibus enuntiatiombus scilicet de verbo agendum iam iuxta
 de ipsa enuntiatione eiusque speciebus ac proprietatibus.

QUESTIO I. Quid sit enuntiatio et quare eius dicti.

philosophus hic c. 3. ita definit enuntiationem. Enuntiatio nunc est eorum sententia ueri
 uel falsi. Oportet porro loco quibus latius non patet quare enuntiationis, ad uerum in ratione
 sufficit compositio ex pluribus uerbis abesse ulla affirmatio et negatio ut non
 interius, sicut dicitur, loco uero diffinitio sententia ueri uel falsi. Et quod ueri:
 tas et falsitas sunt diffinitio essentialis enuntiationis, sed quod ex illis tria ex propri-
 etatibus motusque nobis diffinitio essentialis enuntiationis sicut ex ratione rationalitatis
 quod in ueritate et falsitate sit materia proprietates inde patet quod enuntiationis
 materiam eadem essentialiter mutatur secundum ueritatem et falsitatem ut patet ex eo de substantia
 in fine. Eadem in enuntiatione operantes sedet eo quod dicitur e uera, fuisse falsa.
 Quare: primo. In quo subiecto sit ueritas. Ideo cum dicitur: q. 2. in c. 1. Veri:
 tate causatur seu fundamētum est in rebus quod ab eo quod uerum est uel non est, intelligit:
 eque uel falsus dicitur formatur et effectus est in intellectu quia illa conformitas
 uel difformitas quare formatur a ueritate uel falsitate intellectu intelligit, scilicet
 demum est in uoce indiuertit compositio intellectu et ueritate. Quod uerum autem
 enuntiationis tria signa seu instrumenta, intellectu formatur. Quod uerum autem
 logicum de his tribus dicitur sicut sanum quod de intellectu formatur, de intellectu ut de figura
 de medicina effectum seu causatur dicitur.

Quare: 2. In quo consistat non formalis enuntiationis. Ideo consistit in verbo
 seu copula. Sed est quod eadem est uo enuntiationis uocalis et mentalis. Sed
 enuntiationis mentalis formatur consistit in compositioe predi cati cu subiecto
 Ergo et enuntiationis uocalis in eadem compositioe consistit, quare compositio ex pri-
 miter et uerbu est. Et uerbu de essetia enuntiationis. Hinc de diuisionibus illis
 Ergo diuidit philosophus enuntiationem in unam et plures seu in simplicem et compo-
 sitam seu in categoricam et hypotheticam de qua diuisione scilicet dicitur et in summa
 diuidit enuntiationem in affirmatiuam et negatiuam affirmatiua illa in qua
 copula seu uerbu principale affirmatur negatiua in qua uerbu principale ne-
 gatur. Quare hanc enuntiationis operantes est non in se, a affirmatiua, hanc uo
 operantes non est uerbu et negatiua. Quod probat philosophus 1. prioris. Sec. 2. c. 3.
 et ostendit, diuersa scilicet in hoc exemplo, non potest non abulare et non potest abu-
 lare, nam in ista remouetur potentia abulandi ab intellectu, in prima uo asseritur. Et
 addit posse abulare et non posse abulare est contradictorias, nec posse esse simul

verum aut falsum, at posse ambulare et posse non ambulare, non est contradi-
ctio sed simul verum, simul vero et semel de eodem verificatur.

Expositione: dicitur

1^a

de materia

et de modo

2^a singulariter

3^a de modo

4^a de materia

5^a de modo

Confirmatio

6^a de materia

7^a de materia

8^a de materia

9^a de materia

10^a de materia

11^a de materia

12^a de materia

13^a de materia

14^a de materia

15^a de materia

16^a de materia

17^a de materia

18^a de materia

19^a de materia

20^a de materia

21^a de materia

22^a de materia

23^a de materia

24^a de materia

25^a de materia

26^a de materia

27^a de materia

28^a de materia

29^a de materia

30^a de materia

Circa hanc divisionem enunciationis in affirmativam et negativam sunt duae diffi-
cultates 1^a quod si sit essentialis seu per se diffinitiva essentialis. Sed affirmativum quod
in enunciatione consistit formatum in compositione predicati et subiecti, at in ipsa
compositione spectante affirmatio et negatio, negatio non potest dari compositioni predicati
tunc cum subiecto facta per intellectum, quod non sit affirmatio vel negatione
ipse est affirmativus et negativus cum diffinitiva essentialis dividetur enunciatione at
tributa ea ad duas diffinitivas quod, quoniam una est enuntiatio affirmativa altera
negativa.

2^a quod si hoc divisio sit quod in ipso, sive enuntiatio dicatur univoca de af-
firmativa et negativa. Sed si univoca atque adeo affirmativa et nega-
tiva enunciatione de eodem ipso et proprie enunciationis participatio de univoca
fons. Propter quod enuntiatio in communem tunc dicit compositionem predicati et sub-
iecti abstracto ab eo modo compositionis, sive affirmativo sive negativo, sed affir-
mative et negative enuntiatio conveniunt in hoc, quod sunt compositiones predi-
cati cum subiecto, et solum differunt in modo compositionis expresso vel univoca
in ratione enunciationis. Confirmatio per proprietates enunciationis quod conveni-
unt enunciationi affirmativae et negativae.

Quod si contradietoria non possunt convenire univoca in aliquo, qui a totum
quod una affirmat, aliud negat, sed affirmatio et negatio sunt contradietoria
Ergo non possunt univoca convenire. Sed affirmatio et negatio sunt per se diffinitiva
1^a Materialiter pro iudicio ipso affirmativo et negativo 2^a Formaliter pro forma
affirmationis et negationis. Sed non sunt contradietoria quod tunc iudicium affirmativum
qua negativum sunt iudicia positiva et negativa in ratione intellectus, tunc dicitur
contradietoria in se, sed tunc ratione obiecti quod negatio circa contradi-
ctoria obiecta, affirmatio circa obiectum affirmativum, negatio circa obiectum negativum,
non ideo ut iudicium affirmativum et negativum erunt tunc contraria, contraria
autem si sit subiectum quod possunt univoca convenire in aliquo. 2^a vero modo affirmatio
et negatio sunt contradietoria et in nullo univoca conveniunt ut tunc, non tunc, sed
sic non sunt enunciationes nec iudicia intellectus.

QUESTIO. 2^a Quae sint proprietates enunciationum

Proprietates enunciationum

1^a de materia

2^a de materia

3^a de materia

4^a de materia

5^a de materia

6^a de materia

7^a de materia

8^a de materia

9^a de materia

10^a de materia

11^a de materia

12^a de materia

13^a de materia

14^a de materia

15^a de materia

16^a de materia

17^a de materia

18^a de materia

19^a de materia

20^a de materia

Proprietates seu affectiones enunciationis ut in formula dicitur tres a logico statu-
tente oppositio, et contradictio, et contrarietas. De duabus posterioribus supradictis dicitur
in formula, de oppositio hic addita quae in formula dicta non sunt, reliqua in defini-
tionibus. Et in primis de oppositio agit Philosophus hic c. 5. et 1. ponit
de illa quinquaginta pronuntia. 1^a affirmatio est opposita negatio et e converso, quod
quodlibet quod affirmativum negari potest verum vel falso. Negatio autem ut sit affir-
matio vel negatio secundum idem et de eodem, et habeat alias conditiones quod et elatione et
quod et tunc ut sit summa eodem tempore, respectu eodem et eodem modo. 2^a Si sit
quod oppositio secundum affirmationem et negationem, enunciationes non oppositae
vel sunt contrariae vel contrarietate vel subcontrariae, non subalternae cum ad
sit vel affirmativa vel negativa non sunt oppositae secundum affirmationem vel nega-
tionem. Et vero est non vel univoca affirmativa opposita univoca negativa vel

universales negatiue vel affirmatiue particulari negatiue vel affirmatiue vel parti-
culares int se, si primu sunt contrarie, si secundu contradictorie, si tertiu sub-
contrarie. 3. Nulla affirmatio vera in qua de subiecto uniuersali iurto affirmatiue
predicatur uniuersali subiecto, ut ois ho e oe aial, nisi forte in de his et ois
ho e ois ho. Adde etia in iis que consistunt terminis recipiendis q int se ve:
currunt ut ois ho e oe rationale. 4. Contrarie no possunt esse simul uere, ueru
si uero no repugnant, subcontrarie possunt esse simul uere qz sunt de diversis
subiectis, contradictorie uero nec simul uere, nec simul false, esse possunt sed
necesso altera debet esse uera altera falsa, qz int esse o no esse no datur mediu.

3ra affirmatio vera
in qua de subiecto
uniuersali iurto
affirmatiue
predicatur
uniuersali
subiecto
4ta
Contrarie no possunt
esse simul uere

Quia nego uni affirmatiue e opposita, hoc si de negat negatio quod
affirmo affirmat, et e contra una affirmo uni negatiue e opposita contra:
dictorie, una aut affirmo et nego e que uni de uno sent. Quare nego
que fit de termino cognoco no e una sed duplex.

5ta
una affirmo e
opposita
contra
dictorie

Itaque Philosophus gradibus capitibus. Circa que nota quod si loquamur
de Enunciationu oppositioe ut hic legitur Philosophus ea e duplex, alia secundum qua-
litate Enunciationu, alia secundum qualitate. Illa e oppositio secundum uniuersalitate o
particularitate, base secundum affirmatione et negationem que sunt qualitate
essentiales Enunciationu. Oppositio uere secundum quantitate e subalterna, que e
inter duas Enunciatioes, una uniuersalem alteram particularem, utraque affirmatiua vel
negatiua. Oppositio autem uere secundum qualitate e e subcontraria que e inter duas Enu-
tiationes particulares uel indefinitas que ex u forma aguntur particularibus una
affirmatiua alteram negatiua et e etia contraria, que e inter duas Enunciatioes
uniuersales, una affirmatiua, alteram negatiua oppositio uero secundum qualitate o quati-
tate et contradictoria que e inter duas Enunciatioes una uniuersalem alteram particula-
rem una affirmatiua alteram negatiua.

Enunciatio
Alia e secundum qualitate
Alia secundum quantitate

Leges hanc oppositionem quoad ueritate et falsitate sunt tres que leguntur
supra ab Aristote: 1^a Enunciatioes contradictorie no possunt esse nec simul uere
nec simul false, sed necessario una debet esse uera altera falsa. 2^a ex ueritate
unius licet arguere ad falsitate alterius.

3^a Lex.
Contrarie de terminis
uere nec simul falsae

Dites! Enunciatioes hae de futuro contingente dicuntur esse curvat 3°:
contingentes no curuat sunt uere contradictorie, qz in his illis dicitur ex conditio-
nibus regitibus ad uera contradictione et tamen una non e uera altera falsa. Hoc
obiectio grauissima e in hac materia, et patet an in futuris contingentibus sit
determinata ueritas, qua difficultate agitat Philosophus hic e: ultimo lib: i
et post allatas vtriusque rationes dubitandi soluit duplici distinctione 1^a e ne-
cessariu de dictis, uel ex suppositione uel absolute. ex suppositione oia que
sunt quoad sunt necessario sunt ut dicatur supposito quod curuat necessario cur-
uat, absolute uero necessariu de illud quod speculatio sub causis necessario curuat
ut eclipsis luna tali uel tali tempore qz hae causae necessario causantur tali tempore.
Et ex hoc patet aut Philosophus contradictoria de futuris contingentibus esse necessario
vera uel falsa necessitate ex suppositione no absolute, supposito i quo
erunt uerissime enunciatioes de illis quod erunt, no tamen absolute. Si uero absolute
enunciatioes uelut de futuris contingentibus tunc dictis possumus enunciare et hoc
e solum determinate uel determinate ut dicatur esse curuat, uel indeter-
minate ut curuat uel no curuat, primo igitur no contradictoria no possunt uere
enunciari, sed solum de proinde uerum e de futuris contingentibus no esse determinate

Obiectio
1^a futuris contingentibus
determinata ueritas
2^a necessarium dicitur
uel ex suppositione
3^a Lex
4^a suppositio non
absolute
5^a absolute enunciatioes
6^a determinate
7^a indeterminate

41

De futuro contingenti
no determinate veri
325

De futuro contingenti
no determinate veri
325

Quidam modis
no determinate veri
325

De futuro contingenti
no determinate veri
325

De futuro contingenti
no determinate veri
325

De futuro contingenti
no determinate veri
325

De futuro contingenti
no determinate veri
325

De futuro contingenti
no determinate veri
325

De futuro contingenti
no determinate veri
325

De futuro contingenti
no determinate veri
325

De futuro contingenti
no determinate veri
325

veritate. Ito huius est quod sicut non se habet ad esse, ita se habet ad cognosci, at
res contingentes et futurae ita sunt ut non nunc ad esse quia ad non esse proprie deat.
ergo et ita debet cognosci, id est determinate, quod necessaria est illis vel esse vel non esse.
Hic Boetius per se variis variis exponit sed aliis modis omisit sufficiat adducere
verum Capreoli dicit 38. quod 1. cor. 8. et in argumentis cor. 7. quod certum est
probabiliter. At quod Capreoli dicit 2. duobus modis aliqua propositione de futuro
contingenti posse dici veram vel falsam, alio modo ut illa dicatur vera cui aliquando
prodebit aliqua de praeteriti vera, illa non dicatur falsa, nisi nulla de praeteriti non
prodebit vera, alio modo non, ut illa dicatur vera quae eveniat, id est futura quod
ita est determinatum in suis causis, illa non sit falsa, quae eveniat aliis, futuri
autem contrarii est potius in suis causis determinatis. Dicit 2. habet similitudinem
primi et secundi differre. 1. quod propositio vera primo non eveniat id est futurum quod
est futurum, sine ulla ordine ad suas causas 2. ad non eveniat quod illud est fu-
turum quod est futurum sed in ordine ad suas causas prout scilicet habet determinatum
futuritionem in suis causis. 2. Eadem propositio vera primo non potest esse falsa, sed
non ut si Petrus negabit christum, antequam negaret erat vera, primo non quod
verum erat negaturus, erat autem falsa, sed non, quod nulla erat determinatio
in voluntate Petri ut negaret christum. Tertio differunt. Quod propositio quae est vera
primo non sit, de vera, quae autem est vera, sed non de determinate vera hoc
est determinatio causae. Dicit 3. Boetius non negare propositionem de futuro
contingenti esse veram aut falsam, sed solum non esse determinate veram quod non eveniat
aliquid futurum, quod habeat determinationem in suis causis.

Hic Capreoli modus est bonus, quod tamen magis declarabo, non respondere neque
de propositionibus sed in se habentibus subiecti cognitioni divinae infallibili,
quae non imponit necessitate rebus ut in Theologia de necessitate.

Primo ergo 1. Ex propositionibus contradictoriis de futuro contingenti necessario una
debet esse vera alia falsa primo non posito a Capreoli. Quia illa erit vera quae dicit
futurum id quod erit, illa falsa quae dicit futurum id quod non erit. Propter hoc
nunc currite verum erit dicere antequam curreret cursum. Ergo illa propositio quae di-
cebat curreret curreret, erat vera et eadem contradictoria falsa, nam hoc etiam non
loquendi uti soleamus, quia evenit id quod praedictum fuit, dicimus non verum dixisse.
2. quod non contradictoria non datur medium. Ergo vel verum erit vel non erit si erit.
ergo erit vera propositio quae dicebat verum illa futura, si non erit, ergo vera erat
illa quae dicebat verum non futura. Et hoc argumentum probat non solum propositionem
de futuro contingenti esse indeterminate et sub distinctione veram vel falsam, sed etiam
determinate, id est illa quae eveniat futurum, id quod verum erit, erit determinate
vera, si scilicet determinate falsa, primo tamen non ex positio a Capreoli.

Dicit 2. Neutra pars contradictionis est determinate vera vel falsa, sed
non, id est, si res consideretur in suis causis, quod verum illa non est magis determinata
in suis causis ad esse quam ad non esse, et in hoc sensu intelligitur et Aristoteles
ut notavit Capreoli, aliter in eis rationes non habent, nisi ita intelligatur
ut non dicat, si hoc est verum curreret curreret. Ergo aliquando curreret, ergo necessario
curreret, hoc non tamen probat necessario currere si causae essent futuri ex deter-
minatione causae, non autem probat absolute futurum necessarium currere nisi per
necessario intelligat, quod curreret, si ex sequebantur, quod curreret eodem modo si autem intelligatur, quod

et
necesse
ad lo
ia
tele
causa
futura
dicit
niter
quod
necesse
futura
sim
ut o
ti b
dico
vult
illa
futura
futura
verum
tradi
alia
na n
alia
no e
magis
simil
erit
si se
si qu
tradi
habet
proba
futura
dicit
alter
verum
niter
necesse
quod
ad fa

et nō libere curvat, sicut ego in praesenti necessario loquor, qz res qualibet dū ē 167.

necesso ē, tñ libere loquor, qz nō habeo illā cam mē determinatā et cogitā
ad loquēdū, cū mea bōtio pēdeat, ex mea voluntate, quā ē libera. Quare si
iā esset determinatio in causa ut ausus aut futurus optime cōcluderet Aristo:
talem bōtati necessō, id ē nō libere curvatur, nō aut cōcludit qz nulla ē in
causa determinatio ad ausū, et ita curvatur qz sit libere et absolute sit.

Solut hūc queri de cognitione divina cui oīa cōtingētia futura sūt ab eterno
praesentia, en ex illa sequatur, oīa necessō exire, si i divina cognō falli nō pot
videt futura cōtingētia cūctura necessō ē ea exire. Ad hoc respōdet rōmū:
niter a Theologis. Divina cognitione nō adferre necessitate rerū, sed nā cognoscere
qz nō ē, sicut natā libera libere, necesse necessō, cōtingētia cōtingētur, hūc ergo
necessitas futurorū cōtingētiū ē tātū ex se, sicut nō ex suis causis, sicut sup:
posito bōtatione, qz nō necessō erit.

Secūda lex Contradictōis cōtraria nūquā possunt ēē simul vera, sed possunt ēē
simul falsa, ut oīp bō qz alibi nūllū bō ē alibi, vel una vera, alia falsa,
ut oīb bō ē aīal, nūllū bō ē aīal. nūquā aut possunt ēē simul vera, quod pō:
tū hac demonstratioe logica. Si cōtrariae pōsitiones possunt ēē simul vera
ergo dua cōtradictōis poterāt ēē simul vera. Probr sequella. qz pōt
vāli vera, licet se bōtatione particulari vera, animalis nō infert particularē,
ita aut particularis vera erit cōtradictōia alibi animalis quā ex sup:
posita ē vera et ita dabitur dua cōtradictōia vera.

Tercia lex. Enunciatioes subcōtrariae possunt ēē simul vera, falsa nō
simul ēē nūquā possunt. Quod possunt ēē simul vera patet, cū ex pō qz simul
verū ē, quēdā bōm ēē iūsti et quēdā bōm nō ēē iūsti, tū vātiōe qz pō:
ticularis affirmativa nō de oīi subiectis affirmat, sed de aliquibus tantū. cū nō sit
alia subiecta in gēz pot ēē vera rōgō. Quod tñ verū ē tātū in nata cōtingēti
nā in nata necessō nō possunt subcōtrariae ēē simul vera, sed si vera ē una
altā erit falsa, ut si verū ē quēdā bōm ēē iūstibilis, falsū ē quēdā bōm
nō ēē iūstibilis. Quod nō subcōtrariae nō possunt ēē simul falsa. Probr hac de:
monstratioe logica. Si subcōtrariae sūt simul falsa ergo o cōtradictōia erūt
simul falsa. Equale probr qz si subcōtrariae sūt simul falsa etiā cōtrariae
erūt simul falsa, sed cōtrariae sūt cōtradictōia re spectu subcōtrariarū ergo
si subcōtrariae sūt simul falsa cōtradictōia etiā erūt simul falsa. Quod aut
si subcōtrariae sūt simul falsa sequatur cōtrarias ēē falsas. Probr qz subcō:
trariae se ad cōtrarias sicut particularis ad universales sed ex falsitate par:
ticularis colligit falsitas universalis. Ergo et ex falsitate subcōtrariarū coll:
git falsitas cōtrariarū.

Quarta lex. Subalternae possunt ēē simul vera et simul falsa, hac tñ mō:
deratioe ut licet ex veritate subalternatis arguere ad veritatē sub:
alternatā. Sō ē qz subalternas cōmplexas subalternatas particularis et ex veritate
universalis licet arguere ad veritatē particularis, qz ad veritatē universalis argu:
nōt veritas oīum particulariū. Ergo licet etiā arguere ad veritatē subalter:
natis ad veritatē subalternatā, ex falsitate nō subalternatis nō licet ar:
guere ad falsitatē subalternatā, qz ex falsitate universalis nō licet arguere
ad falsitatē particularis. nō licet falsū sit oīi mē ēē dūitē verū tñ ē

in Elementis, sic intellectus sola consideratio potest aliquid totum dividere in partes et inibi resolutionem Elementa.

Nota 2ª Resolutione interioris et artibus multis modis dividi posse.

Sed ad rem nostram sic, ut quando dicatur de rei similibus sive sit totius magnitudinis partes quantitativas, sive totius essentialis in partes constitutivas, alia via rei cognoscatur vel solutio in suas partes. Hec resolutio complexa vocatur syllogismi duplex est.

Matematica et per quam cunctis resolvitur in proprias causas per quas deinde oportet demonstrari potest, unde patet talis resolutione esse demonstrationem sed in:

semine demonstrationis. Si autem Mathematica non quod ipsa res sit in sola Mathematica sed quod in ea frequentissimum est. Logica resolutio est duplex quodammodo et consequens quodam consequentibus.

Resolutio consequentia quae potest appellari universalis, a qua data conclusione redigitur in principia et modum, sed in qua debet inferri syllogistica et tres terminos et duas propositiones, et eadem resolutione consequentia quatuor syllogismi imperfecti vel nunc dicitur reducitur ad quatuor priores modos prima figura, et eadem est illa resolutione consequens, aliter quod argumentationis reducitur ad syllogismi cuius virtute inferunt.

Resolutio consequentibus seu particularibus per quam proposita aliqua conclusio, et praesupposita figura et modo, ea resolutio in sua principia et causas vocatur. Hic de monstrum de aetate admirati, in eam visibilem omnibus et aetate admirativum ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

Nota 2^a Resolutione interioris et artibus multis modis dividi posse.

Matematica et per quam cunctis resolvitur in proprias causas per quas deinde oportet demonstrari potest, unde patet talis resolutione esse demonstrationem sed in:

semine demonstrationis. Si autem Mathematica non quod ipsa res sit in sola Mathematica sed quod in ea frequentissimum est. Logica resolutio est duplex quodammodo et consequens quodam consequentibus.

Resolutio consequentia quae potest appellari universalis, a qua data conclusione redigitur in principia et modum, sed in qua debet inferri syllogistica et tres terminos et duas propositiones, et eadem resolutione consequentia quatuor syllogismi imperfecti vel nunc dicitur reducitur ad quatuor priores modos prima figura, et eadem est illa resolutione consequens, aliter quod argumentationis reducitur ad syllogismi cuius virtute inferunt.

Resolutio consequentibus seu particularibus per quam proposita aliqua conclusio, et praesupposita figura et modo, ea resolutio in sua principia et causas vocatur. Hic de monstrum de aetate admirati, in eam visibilem omnibus et aetate admirativum ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

videtur in sua principia, et quod in contextu asseritur ergo omni est visibile, hinc a quod demonstrum scientia partibus prioribus, sunt eundem ratione figura et modi, sed est in eundem ratione naturae et consequentibus, itaque ipsa consequens, erit resolutio.

Deve igitur ex intentione Philo^{si} in unum opus concluditur, quod proinde dividitur
in quatuor libros, duos priorum resolutionis, duos posteriorum resolutionis. In sequenti di-
visione Latinorum, et ut dicitur explicabitur hos libros.
Philosophus in his duobus libris uaria est et multiplex non in definitio-
ne, non in divisionibus, syllogismis, in duobus modis, et in his modis inveniuntur scientie
quod autem in his duobus propterea quod non sit illa de eo controversia non qua-
vis propositio: Laevi. et Amos: initio predicamentorum indicat plures apalictos
libros ab Aristotele fuisse descriptos in quatuor, et in illis quadraginta
in Tolomaei Paladeli in biblioteca inuenit ut refert Philo^{si}: hic d
Amos: praefatione in praedicamentis tagua germani et sivistot: gravitate
obscuritate et syllabo digni ab omnibus auctoribus sunt recepti. Et ex his manet ex-
plicatio proamii horum duorum librorum de priorum resolutione. Et etiam maxima ex
parte proamii reliquorum duorum librorum de posteriorum resolutione, si quod in his de-
betur explicabitur initio eorum librorum.

Tota horum duorum librorum tractatione Cuius ut dixi maioris claritas et gratia diffi-
cilius facio, a tractatione librorum de posteriorum resolutione et copulatur duobus
disputationibus. 1^a erit de diversis in conueni. 2^a de syllogismo, ad quod reser-
uatas diversitas ipsas, quae a Philosopho assignatae. Parca autem hic tracta-
re syllogismo, eo quod in formula plurima dixerit, quae hic repetatur opere prae-
nunciatum non est sed ad hoc agendum est more nostro, de tertia operatione intellectus separari:
in hoc quod multa sunt de illa dicta tota eius doctrina quae hic separati posuitur.
his erant questionibus commodis et distictis inseram. hic ergo.

DISPUTATIO I^a DE TER- TIA OPERATIONE INTELLI- CTVS QVAE EST DISCVRSVS.

Tertia intellectus nostri operatio ut dixi hic in tertia parte formulae in initio logicae
constitit in discursu et ut etiam ibi dixi nihil aliud est quam illa unig ex alto ob
quod tria necessario intervenire debet in eo discursu. 1° scilicet ex quo inferitur aliquid
et de antecedente 2° scilicet quod ex alio inferitur 3° scilicet illa illa quae
in discursu vocali explicatur per particula illativam Ego vel Ipsi, et in hoc illa
constitit formatu ipsa et non tertia operationis de nihil aliud est quam illa quae indi-
cat quoddam intellectus quod is indicat consequens leg ex antecedente. Et quoniam res
per sua forma ab aliis differunt, et indicant hoc illativum ut dixi est forma tertia
operationis, ideo per hoc, tertia ipsa operatio ab aliis omnibus differt, id est a 1^a et 2^a
non antecedente et consequente pertinet ad eandem operationem, sunt in enunciatione
quoddam, et non illa consequens habet ex antecedente, sive hoc indicium illativum prae-
est et essentialia tertiae operationis, sicut ipsa forma operationis constituit in corpore.
Sicut praedicatum est subiecto explicatum in enunciatione vocali per verbum, est
praedicatum autem ipsi per subiectum operatur ad primam operationem, ita ipsa tertia
operationis constituit in illatione antecedentis cum consequente explicata in discursu
vocali per particula illativam Ego vel Ipsi, ipsi autem antecedentes et consequentes
operantur ad eandem operationem. Quae autem ob illa fundetur in connectione antecedentis
cum consequente. Cui non in ex quolibet antecedente licet inferre quodlibet consequens

Philosophus

inuenit

Intra in eo discursu.

Id ex quo inferitur aliquid

Id quod operatio inferitur

Ipsi illatio

Indicium illativum est forma

ma tertiae operationis

quod differt a aliis

antecedentes et consequentes

pertinet ad eandem operationem

Ipsi tertiae operationis

formatu est

Id illa fundetur

in connectione antecedentis

ad consequens

1° In colligendo
 2° In colligendo
 3° In colligendo
 4° In colligendo
 5° In colligendo
 6° In colligendo
 7° In colligendo
 8° In colligendo
 9° In colligendo
 10° In colligendo
 11° In colligendo
 12° In colligendo
 13° In colligendo
 14° In colligendo
 15° In colligendo
 16° In colligendo
 17° In colligendo
 18° In colligendo
 19° In colligendo
 20° In colligendo
 21° In colligendo
 22° In colligendo
 23° In colligendo
 24° In colligendo
 25° In colligendo
 26° In colligendo
 27° In colligendo
 28° In colligendo
 29° In colligendo
 30° In colligendo
 31° In colligendo
 32° In colligendo
 33° In colligendo
 34° In colligendo
 35° In colligendo
 36° In colligendo
 37° In colligendo
 38° In colligendo
 39° In colligendo
 40° In colligendo
 41° In colligendo
 42° In colligendo
 43° In colligendo
 44° In colligendo
 45° In colligendo
 46° In colligendo
 47° In colligendo
 48° In colligendo
 49° In colligendo
 50° In colligendo
 51° In colligendo
 52° In colligendo
 53° In colligendo
 54° In colligendo
 55° In colligendo
 56° In colligendo
 57° In colligendo
 58° In colligendo
 59° In colligendo
 60° In colligendo
 61° In colligendo
 62° In colligendo
 63° In colligendo
 64° In colligendo
 65° In colligendo
 66° In colligendo
 67° In colligendo
 68° In colligendo
 69° In colligendo
 70° In colligendo
 71° In colligendo
 72° In colligendo
 73° In colligendo
 74° In colligendo
 75° In colligendo
 76° In colligendo
 77° In colligendo
 78° In colligendo
 79° In colligendo
 80° In colligendo
 81° In colligendo
 82° In colligendo
 83° In colligendo
 84° In colligendo
 85° In colligendo
 86° In colligendo
 87° In colligendo
 88° In colligendo
 89° In colligendo
 90° In colligendo
 91° In colligendo
 92° In colligendo
 93° In colligendo
 94° In colligendo
 95° In colligendo
 96° In colligendo
 97° In colligendo
 98° In colligendo
 99° In colligendo
 100° In colligendo

expedit. ita se habere nuncies ut in dixeris. in primis ut dixi. consequens
 sit forma antecedenti deinde dixeris illa terminorum et propositionum que in
 antecedenti et consequenti sit forma quadam rerum que dixeris illa. et postea dixeris
 1° intelliges. non est absurdum dixeris formam esse unum actum. significat materiam
 et materiam multos actus cum id facile ostendi possit. in rebus naturalibus. a
 simili. sed in re. si forma speculativa est res simplex. si vero materia et corpus. ergo
 consequenti ex multis partibus habet diversitatem et diversarum naturarum. cum
 esse meruo et quia in partibus est tota natura ab una forma est acta constituitur
 unum ens. scilicet. nepe. in eam forma non dat esse rei. sed de nominatione.
 2° intelliges. ad rationem dixeris. utrum multa sunt in rebus. cognoscitur
 3° intelliges. illa. 3° intelliges. ex alia illa. 4° Causales cognoscitur
 ad cognitionem illam. utrum in dixeris una cognoscitur aliam. in etiam
 intelliges in agat non est dixeris non quia nobis dixeris cognoscitur. angelus
 cognoscitur uno simplici actu et intellectu. at quia nobis dixeris actibus. per se
 illa percipit uno simplici actu. nec in angelis causatur una cognoscitur ex alia.
 sed simul videt et antecedens et consequens uno simplici actu sine collatione
 unius cum alio.
 5° intelliges. dixeris. quodam ens artificiosum factum a nostro intellectu.
 habet. cuius natura sunt antecedens et consequens forma aut illa siue iudicium illati.
 unum. quod quod unum est scilicet. et in eam actus materiam. ideo dixi supra. dixeris.
 suam formam esse unum actum. et quod antecedens et consequens que sunt natura sunt
 multi actus ideo etiam dixi dixeris materiam dicere multos actus quod
 habet probat argumeta illa duo prima sententia.
 6° intelliges. 2° Illatione siue iudicium illatum est actus spiritus dixeris
 et consequens quod illa sit actus dixeris ab antecedente et consequente dixeris
 et sicut in dixeris illatione dixeris illa predicati est subiecto. formam accepta
 est actus quod dixeris a predicato dixeris subiecto. connectens notitia predicati
 est subiecto. ac proinde includit vel supponit materiam ipsam cognitionem. pro
 dicati et subiecti: ita in dixeris. illa si se speculativa est actus dixeris ab
 antecedente et consequente materiam tunc includit antecedens et consequens que
 illa consequens ex antecedente. quod aut sit actus dixeris spiritus pro
 actus sicut dixeris speculativa ita et dixeris ex obiecto. sed aliud est obiectum
 cum iudicium illatum aliud antecedens et consequens. ergo iudicium illatum
 est actus spiritus dixeris ab antecedente et consequente. Minor. per obiectum iudicium
 illatum est spiritus antecedens et consequens. inferendo non consequens ex antecedente
 iudicium de ipso antecedente et consequente. obiectum vero antecedens et conse
 quens sunt res alie de quibus enunciat illud antecedens et consequens. sic. huius ante
 cedens est est vinitas. obiectum est vinitas ipsa. mixtus huius. huius consequens
 mixtus huius vinitas. est est vinitas.
 7° intelliges. si iudicium illatum est actus spiritus dixeris ab antecedente
 et consequente sicut omnem syllogismum consistere ex quatuor propositionibus con
 clusum et duobus. per se habet. sicut duos. premissas una conclusio et istum iudicium
 illatum consequens habet per quod sunt iudicia dixeris mixtus syllogismo hoc sunt

1° In colligendo
 2° In colligendo
 3° In colligendo
 4° In colligendo
 5° In colligendo
 6° In colligendo
 7° In colligendo
 8° In colligendo
 9° In colligendo
 10° In colligendo
 11° In colligendo
 12° In colligendo
 13° In colligendo
 14° In colligendo
 15° In colligendo
 16° In colligendo
 17° In colligendo
 18° In colligendo
 19° In colligendo
 20° In colligendo
 21° In colligendo
 22° In colligendo
 23° In colligendo
 24° In colligendo
 25° In colligendo
 26° In colligendo
 27° In colligendo
 28° In colligendo
 29° In colligendo
 30° In colligendo
 31° In colligendo
 32° In colligendo
 33° In colligendo
 34° In colligendo
 35° In colligendo
 36° In colligendo
 37° In colligendo
 38° In colligendo
 39° In colligendo
 40° In colligendo
 41° In colligendo
 42° In colligendo
 43° In colligendo
 44° In colligendo
 45° In colligendo
 46° In colligendo
 47° In colligendo
 48° In colligendo
 49° In colligendo
 50° In colligendo
 51° In colligendo
 52° In colligendo
 53° In colligendo
 54° In colligendo
 55° In colligendo
 56° In colligendo
 57° In colligendo
 58° In colligendo
 59° In colligendo
 60° In colligendo
 61° In colligendo
 62° In colligendo
 63° In colligendo
 64° In colligendo
 65° In colligendo
 66° In colligendo
 67° In colligendo
 68° In colligendo
 69° In colligendo
 70° In colligendo
 71° In colligendo
 72° In colligendo
 73° In colligendo
 74° In colligendo
 75° In colligendo
 76° In colligendo
 77° In colligendo
 78° In colligendo
 79° In colligendo
 80° In colligendo
 81° In colligendo
 82° In colligendo
 83° In colligendo
 84° In colligendo
 85° In colligendo
 86° In colligendo
 87° In colligendo
 88° In colligendo
 89° In colligendo
 90° In colligendo
 91° In colligendo
 92° In colligendo
 93° In colligendo
 94° In colligendo
 95° In colligendo
 96° In colligendo
 97° In colligendo
 98° In colligendo
 99° In colligendo
 100° In colligendo

probr. 1° ex
aut o naturalis
probr. natura.

Si naturalis.

forma e' naturalis na
turalis e' co'victio

Confirmatur
Si impedit

si no impedit ergo
reconditio no p'cedit

probr. 2°
si naturalis natura
formae p'cedit

probr. 3°
Si remissio in natura

Definitur
et reconditio d'fert
a noua cognitione

probr. 4°
si non ad rem uideret
probr. 5° ad rem
probr. 6° ad rem

probr. 7°
si non ad rem uideret
probr. 8° ad rem

probr. 9°
si non ad rem uideret
probr. 10° ad rem

probr. 11°

probr. 1° ex euerpoe iudicanti Platonis. Na aut co'victio aut n' corpore
e' naturalis aut gra'ter natura. Si p'ntatur natura p'nta 1° p'z dy'volutio
e' con'volutio, ergo un' e' nat'ali. ut aia e' euerpoe forma ergo informat
naturam. Si ergo p'ntatur p'z natura no' ordinat nos ad suu' malum atq' si or:
dinaret autem ad unionem causate p'ntatur obliuionem ordinaret illa
ad maximu' malum. Preterea in hac co'victio aut gra'ter natura quo' e' p'ntatur
aut e' natura? cum p'ntatur et hoc no' co'victio? na' quae p'ntatur aut e' p'ntatur
exeruit. Si naturalis tunc abest ut aia possit tunc detinere afferre quae
le e' obliuio oim' p'ntatur ut ei daretur p'ntatur maxima addere p'ntatur
et adiectu' ad opationem p'ntatur exeruit, forma n' quae e' aia nat'alis natura
sicut p'ntatur e' natura n' ius e' p'ntatur. Si etia' p'ntatur n' opationem
quod p'ntatur n' ius n' co'victio forma e' natura. Confirmatur p'ntatur ut vel eo:
tunc p'ntatur impedit cognitionem aia, vel no' impedit. Si impedit ergo ipe:
d'ntatur p'ntatur p'ntatur e' p'ntatur: si no' impedit ergo no' impedit recorda:
tionem oim' rem' quae ante p'ntatur aia, eade' n' no' e', de una recordatio:
ad p'ntatur hoc aut e' con' experientia. 2° Si p'ntatur p'ntatur ind'gent p'ntatur
ergo p'ntatur in nob' de nouo. Consequenter p'ntatur ad remissio aia uenit no' e'
opus illo p'ntatur aut tal' res e' obliuio, ut si aliquid uidit aliquid uenit de
p'ntatur habuit p'ntatur, recordatur deinde in p'ntatur et obliuio p'ntatur remissio
talis p'ntatur etia' no' recordatur uenit. Ergo si is q' n' p'ntatur uenit, p'ntatur habuit
p'ntatur aliquid p'ntatur de colorib', p'ntatur talis p'ntatur remissio quod e' falsu',
3° Cu' remissio in natura no' tunc recordatur uenit, sed etia' quod aliquid p'ntatur:
ing' tale re, sed cu' aliquid adiectum, no' recordatur uenit, sed etia' quod aliquid p'ntatur:
Ergo m'um d'ntatur no' e' remissio. Confirmatur p'ntatur n' illig' aia recordatur
se hoc ante a cognitione, hoc n' recordatur d'ntatur a noua cognitione quod
illa e' cognitio obliuio t'ntatur ante a se cogniti, hoc uo' e' p'ntatur cognitio
obliuio n' se. Si sicut aut' tunc p'ntatur e' immortalis no' solu' uidet nos p'ntatur
tunc, sed p'ntatur etia' futurum, et p'ntatur p'ntatur p'ntatur p'ntatur
si id' aut' fuit ante p'ntatur, p'ntatur p'ntatur uenit, no' tunc p'ntatur:
n' in eo aliqua cent' cognitio aut p'ntatur aut memoria, aut d'ntatur
p'ntatur. Aliquid p'ntatur, quae ante p'ntatur habuit, cur nullu' in eo m'or' d'
dolor de t'ntatur boni amissio. Si p'ntatur p'ntatur tunc e' no' tunc p'ntatur:
p'ntatur atq' tunc p'ntatur p'ntatur, na' sicut Platonem, aia p'ntatur
p'ntatur fuerit in p'ntatur in p'ntatur magna p'ntatur et remissio p'ntatur:
hanc p'ntatur, solu' p'ntatur no' recordatur aia uenit quae p'ntatur. Alti:
mo' remissio p'ntatur ex libello de memoria et remissio e' remissio p'ntatur
sed p'ntatur quae p'ntatur p'ntatur uenit uenit ergo no' p'ntatur e' remissio p'ntatur
Prima obliuio Platonis si p'ntatur aliquid p'ntatur n' p'ntatur ad aia
bene respondet ergo p'ntatur e' illa e' ius p'ntatur et ex occasione bene n' p'ntatur:
p'ntatur recordatur e' p'ntatur. P'ntatur bene p'ntatur ad aia uenit, uel qz
p'ntatur illa p'ntatur p'ntatur et ad aia uenit p'ntatur p'ntatur p'ntatur
uel p'ntatur p'ntatur quae e' p'ntatur p'ntatur p'ntatur p'ntatur p'ntatur
respondet de nouo adiectum.

Secunda obiectio, qui laborat in scienda aliqua re vel iam cognovit tale re
 cuius sciam nigrum, vel non. Si primum ergo nosse addere est minus, si sciam
 etiam si occurrerit non cognoscat, nam si sciret scire quod antea non videt
 quod etiam si effunderet non scit etiam quod quod videt. Et novit oem
 binarium esse scire vel ex ista cognitione scit, binarium quod in manu abscidit
 habeo, vel non si non. Ergo ex ista cognitione non causatur in nobis alia cognitio,
 nec ex cognitione univale particularis. Si vero dicat se scire hoc est falsum quod
 non novit tunc quod in manu abscidit habeo esse binarium, quod novit esse
 scire. Sed ad argumentum doctores, apud Plato: in Menone. prout
 aliter rei notitia accipimus illam, non habemus autem quod oblii illam semper
 sed habemus habitum, quod non frustra laboramus quod sciam actualiter
 quam non habemus et quod falsi habemus eam prout habemus, si occurrerit non poterit
 nos latere. Sed ad istas i. p. et i. p. respondet sufficiens si id quod quod
 nunc scire, fuerit precognitum in potentia in univale, id est sufficit et intel:
 lectus perveniat ad distincta eadem rei notitia, confusa vero notitia est intellectus
 ex quadam univale vi, quod asseritur in principis, quod virtute continet oem co:
 clusiones. prout quod dixerunt a nobis sciret nec oia fuerit nota, sic non non di:
 sceret, nec oia ignota, sic non cognoscat non possit, sed partim nota, partim ignota,
 actus ignota potentia nota, vnde si cognitio virtute et potentia continet alia
 in particulari ignota in univale nota, vnde sola applicatione cognitionibus
 univale actus cognoscit.

Prout 2° cognitio divinis ueni de novo in nobis accipitur ex praexistente
 de cognitione. Prout 1° ex ignorantia. Quod si existit se ex nobis devenire ad
 cognitionem ignotam 2° ratio ex habemus in nobis principia accipit no:
 va cognitione prout dixerunt Ergo vere accipimus Antea. Imprimis si habemus
 quiddam principia gratia consuetudinis nota lumine naturali, ut sit illa prin:
 cipia dicit de oia et dicit de nullo, in quibus iudicat oem figuram si longiora, hoc
 prout si affligimus ad quolibet matiam ifalibit raritate assequemur, prout
 ex cognitione unig rei possimus inferre cognitionem alteram, prout sicut se se res
 ad res, ita cognoscat ad cognitionem sed nunc res est quiddam cognitio necessaria, ita ut
 una segrat ex altera, ut affligit segrat ex ea. Ergo si ex cognitione unig rei
 recessio segrat cognitio alteram, ut ex cognitione una cognitio efficitur, non quod
 una cognitio producat directam alteram, sed quod sit in intellectu sui productum
 alteram cognitionem, solum in intellectu ut cognoscit ita dicit et producit cognitio:
 oem intellectiva. Et ex hac asseritione et lary soluitur argumentum Platonis
 supra posita. Plura quod hic possit deduci de non nro cognoscere
 di tradit in infra lib. i. p. tunc: de scia, in lib. 2. de aia ex quo eundem
 (ig) constabit falsitas scire Platonis et assertio 2^a apertissime comprobatur

QVAESTIO 3^a
 Quae et quot sint in discursu praecognitiones quae et quot praecognita.

Quotuplex sit praecognitio de qua
hic agimus.

[illegible]

tionē bijaria, dicit n̄ alterū eī prae cognitionē qd̄ nōb, altari prae cogniti-
 onē an sit. Suxta hoc ergo dicitur prae cognitionē. 2° quid nōb idē qd̄ scāt
 nōb. 2° qz ē, id est, quod res de qua faciedus ē dixeris sit, id est, existat,
 si aut sit p̄cipit cōplexū, quod sit verū, ē n̄ cōplexū ē ēē verū, quā
 sufficientia ut intelligas. Auta. Philosophum vero citato nō intēdere cōmuni,
 rare quāvis prae cognitionem qua alius dixeris necesse ē, sed casu
 differre qua ad oīa dixeris necesse sit. Sed 2° Aristotelis: et illo tex:
 tu exponit ab prae cognitionē, ex q̄bus in primo textu, cōparat fieri oīem
 doctrinam, dōcē dīgnā dīgnā. Ergo logi de prae cognitionē ad oīa necessariis,
 Itac aut. merito dicitur ēē docere, qz duo sūt tāti modi, sub q̄bus prae cog notat
 quāvis prae cogniti debet ad dīgnū, nā quāvis prae cogniti vel sūt
 p̄cipia, vel subiectū, vel p̄cipia probada de subiecto, p̄cipia prae cogniti
 debet quod sit subiectū quod sit, id ē existat, et qd̄ scāt, p̄cipia qd̄ scāt
 nā aīg existētia cōcludēda ē dīgnū, nē aīg existat, an aīg notat sit
 immortalis, ad cōcludēda qd̄ dīgnū hāc quāvis prae cogniti necesse
 ē de hoc nūc aīg, quā sit aīg scātio. Deinde quod existat, aliter n̄
 poteris probare, quod illi cōueniat illi attribui immortale. Deinde
 de illa p̄cipia immortalis qd̄ scāt hoc nōb. Aliter nō poteris remon-
 strare quod aīg cōueniat. Quibz prae cognitionibus habitis, intellectus sup-
 ficienter dispositus ē circa quāvis prae cognitionē, qd̄ est ad hoc p̄cipia, q̄bus ut instrū-
 mentis assequat cōclusionē cognitionē, de q̄bus prae cogniti, qz sūt, id ē qz
 vera sūt, cōplexū n̄ ēē, ē ēē uerū. Et nō prae cognitionibus habitis suffi-
 ciēter ē instrūctus intellectus ad quāvis cōcludēda. An habet Philosophum
 sufficienter ex duplici nō prae cogniti, duas quāvis prae cognitiones necesse
 assignare, tū qz tāti sūt duas prae cognitiones sūt oī dīgnū necesse
 alia vō alibz in particulari, tū qz prae cognitiones alior sub his cōtinentur,
 puta prae cognitio p̄cipia, demonstratibz probat qd̄, quod uera quod
 imediata, quā priora, quod causa, et sub prae cognitionē, an ē p̄cipia.

Ita qd̄ nōb.
 Ita an sit.

Et cōplexū ēē
 uerū.

qua ad oīa dīgnū.
 In natura dīgnū.

Quo sūt modi

Sed
 ut dīgnū hāc quā
 scātio hāc quā
 sūt hāc.

Cōplexū ex ē
 ēē uerū.
 Itā habitis sufficienter
 ē instrūctus intellectus
 ad cōcludēda.

QV B I T A T I O
Quid sit prae cognitio quid nōb. seu prae-
cognitio quid est quod dicitur.

Nota pro solutioe 1°. quod nō noua sūt signa metaphisica uerū, et de
 natū signa instruat sit, ut p̄ sui cognitionē ducat not in cognitionē
 rei scāt, idē oportere p̄cipia cognoscere, quā res scāt et ipsa.
 Necesse ē p̄cipia dīgnū cōceptū formare, alterū de natū, et sic dī
 cōceptū nō ultimātū, altm de re scāt, et sic dī, cōceptū ultimātū.
 Habere aut, qd̄ nōb ē p̄cipia cōceptū nō ultimātū, habere cōceptū
 ultimātū rei, sūm quod scāt et exprimit p̄ definitionē nōb.
 Nota 2° inter definitionē quid nōb, et qd̄ rei, ad hoc dīgnū,
 quod definitio qd̄ nōb explicat scationem, etymologia, et uō nōb, nē
 aut explicat in ordine ad nomē et nō dīgnū sed cōfusi. Definitio
 uō qd̄ rei, explicat natū rei absolutē, et uig partes dīgnū declarat.

Nota 1°
 Quia, sūt signa p̄cipia
 natū rei.

Præcipia cōceptū necesse
 ē formare.
 De natū cōceptū nō ultimātū
 2° de re scāt cōceptū ultimātū
 Habere quāvis.

Nota 2°
 Præcipia nē uig

Nota Præsumi potest: Ex 2° (et nos sic) agere de præcognitis
civibus? Civibus. Probr. ex agere de præcognitis nihil ad oem doct
rā et dyalictā dyersimā. id ē ad noticiā civibus? cōclusionis

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

Confirmatur de praecognitis discursus demonstrativi in spe agit nra
te: 2a de hie e pntem p subiectu intelligere ea id de quo aliqd pnt
per passionem qd de alio probatz siue sit passio siue accidens commune
siue quodcuqz aliud. Per principia aut ppositioes quae ponunt in discursu
ad aliqd inferendu.

U B I T A T I O . 3 .

**Utrum de subiecto discursus praeco-
gnosci debeat quid est quod dicitur
et quid est.**

Philosophus s post. c. i. affirmat de subiecto discursus utraque habenda praecogni-
tione scilicet qd sciat notu, et quod sit, quia in loco hae praecognitione explicat
in unitate de qua in arithmetica demonstrata multa habuerunt. Praecognoscitur
aut de unitate quod sit qd sciat. quod pnt praecognoscitu sit de subiecto qd sciat
sciat, qz nisi sciam qd sciat subiectu no potuim de illo nigrere. Et qd de
subiecto ut dixi praecognoscitu e, qd notu, vel formali cognoscendo qd sciat no:
me, vel salte agnoscitur habendo cognita ipsius subiecti cognitione, licet
eis nonu ignoret, na si nec nonu subiecti intelliga, nec subiectu ullo mo
cognosca nll pnt de illo nigrere. Quod uo de eode subiecto praecognoscitu
sit quod sit siue qz e Probu tu autoritate Philosi supra, si qz nisi sc:
am qd existat frustra nigrere passioes quae illi mixtut, nisi n sub:
iecto sit ueru Ens, no pot habere ueras passioes, at no u ueru Ens nisi
quatenus existat qd debet praecognosci quod existat.

Quonia aut praecognitio, quod sit, de subiecto no nll sit difficultatis
nota pro explicatioe dictoru et solutione eoru quae cetera ea adducite
ea quae praedicant de subiecto e duplicia, alia cotigetia, alia necessaria,
si sit cotigetia no possit conuenire subiecto nisi p mixtutem, no possi:
sit aut mixtute nisi subiecto existenti prae ut probeti de sub:
iecto necessario requirit praecognitio existetia subiecti. Si uo sit necessaria: ea abs:
trahit qd ab existetia, qz conuenit subiecto ratione esset, no ratione
existetia, unde siue existat subiecto, siue no existat, ueru illi copatut,
no aut abstractut a suppositione existetiae, supponit n subiectu tale
cui ueru copatut existere. Ratio e qz passioes no possit ueru probari
de subiecto, nisi id habeat uera esset, at nulla e uera esset, nisi ea cui
copatut ueru existere Ergo debet praecognosci de subiecto, quod ueru exi:
stat. Nota debet praecognosci quod existat hie et nuc n particulari, qd de illo
habet scia, de uera n e scia etia qd no existit sed debet praecognosci quod
existat actu suis tibus et no sibi proportionato ut uote a notari laie.
Et ex his nullo negotio solues obiectiones quae conat probare de subiecto
discursus no nru pnt praecognoscitu e quod sit.

Prima obiectio dicit abstractut ab existetia, qz ueritat n propositionib
seposita ueritatib, quaru huc e nata ut sit uera siue existat subiectu
siue no. Ideo dicit abstractut ab existetia, sed na a suppositione existetiae
dicit scia ex nata sua abstractut ab existetia, ne pntu en nru regit suppositione

quid intelligat
per subiectu
per passionem
per principia.

quid subiectu scit
quid scit nonu
et quid sit.

quid sciat.

quod sit siue qz e,
Probu
subiectu sit ueru

quae praedicant de
subiecto e duplicia, scilicet
cotigetia, necessaria.
Si sit cotigetia.

Si uo necessaria.

Quae abstractut a suppo:
sitione existetiae.

Quae debet praecognosci
scilicet quod sit actu huc
ex ista in particulari.

Abiectio 1a

praecognitio.

Per ordinem ad existens
 Obiectio 2.
 Responsio.
 Obiectio 3.
 Responsio.
 Obiectio 4.
 Responsio.
 Obiectio 5.
 Responsio.

Existens ita qz nobis non possumus cognoscere subiectum habere uera essentiam non habere
 obiectum habere ordinem ad existens quod non existit in mundo sed uera essentiam quod
 non existit sed essentiam habere.
 Secunda obiectio. Quodam subiecto nulla ratio potest existere Ergo non debet
 praecognosci quod existat. Antecedens habet de hinc uera infinita. impossibile
 multa possunt probari, ut quod hinc uera sit, signum quod infinita non habet at
 ultimam partem, cum tamen ista non possit existere. Sed de his quae non possunt exi-
 stere quae rursus probantur, probatur ex suppositione existere qz si existere talia
 Tertia obiectio. Si sunt subiecta negativa, nulla ratio potest existere, negati-
 uas non sunt non entia, et tamen multa de illis probari possunt, ut in ista de uero
 probi quod dari non possit in re uel nata. Sed de subiecto negativo satis est ut
 existat non sibi proportionato nempe in dantiatur.
 Quarta obiectio. De ente rationis multa demonstrata. hoc uero non existit proprie.
 Hinc ens rationis existit obiectum in intellectu non sibi proportionato.
 Quinta obiectio. De subiecto dicuntur probi existens, ut si probi deus
 est, certe non debet praecognosci subiectum existere sed probare. Sed de hoc
 ista solutio debet praecognosci de subiecto qz de illo non probatur. Sed in talibus
 praecognoscitur a quod non praecognoscitur existens subiectum ex eo quod probatur.

D. V. B. I. T. A. T. I. O.
An de passione praecognoscendum sit
quid nominis.

Sed cum Philosophus postea de passione seu de predicato conclusio praecog-
 noscendum quid nominis, hoc est quod scit. Probatur per aliter probare non potest.
 nam passione subiecto conuenire, nisi praecognoscatur quod nomen scit. Quod autem
 sufficiat praecognoscere de passione, quid nominis, non autem negatur alia praecognoscere
 quia est. Probatur per solam sententiam predicati seu passionis praesupposita dicuntur
 existens non probatur per ipsum dicuntur et hoc indicauit Philosophus loco citato c.
 reglo trianguli quod in geometria demonstratur de linea. supra data recta
 figura triangulum aequilaterum constituitur ubi de triangulo non praecognoscitur
 nisi quid scit.
 Remota hic ex dictis Philosophi loco citato, loquente de praecognitionibus, non quod
 signare eas omnes quas aliqui habere contingit, sed eas tantum quae ex necessitate
 sciri debent. Est autem necessarium ad omnia dicuntur praecognoscere
 re, quid nominis, passionis, ipsa autem existere non oportet praecognoscere quia licet hoc contingat
 supposita existens aliaque effectus, quae scilicet utrumque non oportet praecognoscere
 eius proprium quod est autem, non tamen semper contingit et ideo inter praecognitiones se
 necessarias, non fuit alia necessaria, quam ea quae iam praebetur quae in ista
 hoc, ut dixi, est tantum quod nominis. addit quod per accidens est existens passionis non
 est nota, ante dicuntur, ut non ipsius conclusionem eius existens de quo lib. 1. postea latius.
 hinc: Multa alia praecognosci possunt de subiecto et passione ut definitio sub-
 iecti, et passionis, proprietates, effectus, etc. Sed de his cum cognoscitur per
 naturam ad principia ex aliis inferre cōtō, et appropinquare tanquam media ad ea probanda.

D V B I T A T I O 7^a

An de principijs p^renoscendū tālūm
sit, quid sit et de quibus p^rincipijs intelli^g
S e n d u m s i t.

Quod sit hic difficultas. 1^a An sicut de p^rincipijs p^renoscenda quid notata
etia de p^rincipijs p^renoscenda sit. Nota duplex quod notā cōcipi posse
cōvenire alia p^rincipia sicut p^ropositiōes dixerunt. 1^a Cōvenies ipse ut e^o
vā, et sic cuiuslibet p^rincipio et dignitati cōvenit hoc nōnā. P^rincipiū, dignitas,
p^remissa p^ropositiō, et at hoc videtur indicasse Aristotē: 2° post: tex: ubi ait
quod o^{mn}is aliqua cōiunctiō vna dⁱctio. 2° quia cū quolibet p^rincipiū sit
o^{mn}is ex plurib^{us} terminis cōflata, et quilibet terminus valeat q^{uod} notā dignitas
quodq^{ue} vātrōe terminorū dⁱc^t q^{uod} notā.

Difficultas 1^a

Nota duplex q^{uod}
notā. 2^a

Quod habet p^rincipiū
sit o^{mn}is ex plurib^{us}
terminis cōflata.

Itē p^resertim certū ē quod de p^rincipijs nō sit p^renoscendū q^{uod} notā p^rimo
nō ē q^{uod} m^ultiplex ē ad dixerunt p^renoscendū de aliquo p^rincipio cōcipi quod
ip^se vocat p^rincipiū dignitas et sⁱc sufficit p^rincipiū ei^{us} p^rincipiū ve.
vitatⁱ ut vātrātr. Certū ē p^resertim quod q^{uod} notā terminorū p^rincipiorū de:
beat p^renoscendi, q^{uod} nō p^rot^{est} intellēg^{ere} n^{on} p^r affirmationē cōiūgere duos
terminos, nisi illorū habeat app^rop^riatⁱ p^rincipiū. q^{uod} em^o p^rod^{est} cōn^{tra} p^rat.
Cōtrariet^{as} autē ē cur cū de terminis p^rincipiorū p^renoscendi debeat q^{uod} notā
Aristotē: t^{er} tex: 2° hūc p^renoscitiōis nō meminit, sed tātū dicit de
p^rincipijs p^renoscendū ē q^{uod} vera sūt.

q^{uod} ē p^rimo nō

Diffinitio p^rincipiū
p^rincipiū vocatⁱ q^{uod} ē
p^rincipiū.

Cōtrariet^{as} autē ē

P^rincipiū nō ē q^{uod} 2^a affert dⁱctationes cur Aristotē: omiserit hūc p^rat:
p^rincipiū ē q^{uod} p^rincipiū sit de p^rincipijs docere p^renoscendū ē q^{uod} vera sūt ē n^{on}
impossibile haberi hūc p^renoscitiōis q^{uod} habet p^renoscitiōis q^{uod} notā ter:
minorū ex q^{uod} b^{us} cōflat. q^{uod} ē p^ratⁱo notā magis cōvenit terminis sⁱ p^ratⁱ
abus quā p^ropositiōib^{us} cōplexa ē p^rop^riatⁱ nō habet q^{uod} notā, nec dⁱscribitⁱ:
o^{mn}is explicatⁱ notā p^ratⁱo.

Quod dⁱc^tat vātrātr.

1^a

Scilicet notā magis cōvenit
terminis sⁱ p^ratⁱ
quā p^ropositiōib^{us}.

Cōmplexa p^ratⁱo nō ē
q^{uod} notā
Nota 1^a
p^ratⁱo duplex habet
notā nōmē. 1^a

Nota 1^a p^rincipia q^{uod} cōplexa sūt, nō habere sⁱ p^ratⁱ q^{uod} notā ut docet P^ratop:
na p^rincipiū ut diximus duplex habere pot^{est} nōmē. 1^a nō ē aliquid nōmē m^ultiplex:
xū ut p^rincipiū dignitas et at tale q^{uod} notā ē ip^se ut p^renoscendū ē
2° nō, habet q^{uod} notā terminorū, quod nō ē habere sⁱ p^ratⁱ q^{uod} notā. Iudicⁱatⁱ:
re habentibus terminis q^{uod} notā et hoc cōmuniter recipitⁱ ab alijs.

Notā q^{uod} notā sⁱ p^ratⁱ q^{uod} notā
sⁱ p^ratⁱ.

Nota 2^a

Ad loca autē q^{uod} b^{us} Aristotē: videtur docere p^rincipia habere q^{uod} notā, ut sⁱ p^ratⁱ.
c. 2. et tex: 2°. dⁱc^tandū ē habere q^{uod} notā sⁱ p^ratⁱ q^{uod} notā, et ratio p^ratⁱ.
Nota 2^a. Quare q^{uod} notā terminorū p^rincipiū, nō sit q^{uod} notā et sⁱ p^ratⁱ q^{uod} notā
p^ratⁱ p^rincipiū, ut ex dⁱc^tis patet necesse debet p^renoscendi. Sic ē q^{uod} notā
cognitiō q^{uod} notā tātū terminorū nō ē ex parte nō fuit nōmē adā m^ultiplex p^ratⁱ:
cognitiōes, nec fuit dⁱc^tandū de p^rincipijs p^renoscendū ē q^{uod} notā. Alia ex:
parte ut necesse nō fuit o^{mn}itēda. Quare cū ita nō se habeat Aristotē:
ut^ruq^{ue} p^ratⁱit, nā nō tex: 2° p^rimi post: int^{er} p^renoscitiōes, ip^se ex p^ratⁱ
nō meminit, sⁱ p^ratⁱo impossibile ē p^renoscendū p^rincipiū q^{uod} notā ē nō
cognitiō terminorū: alibi nō ut tex: 2° et tex: 2° ei^{us} dⁱc^t p^rimi post:
meminit sⁱ p^ratⁱ p^renoscitiōis q^{uod} notā ut docemus sⁱ p^ratⁱ nōmē terminorū:
nō cōplexa, sit q^{uod} notā, necesse p^renoscendū.

Aristotē: ut^ruq^{ue}
p^ratⁱit.

Impossibile ē p^renoscendū
p^rincipiū q^{uod} notā ē nō
cognitiō terminorū.

188
quoniam
quoniam
quoniam

Difficultas 2^a
Propter

Propter 2^{am} rem
esse principium
non principium

et sic, id est

Difficultas 3^a

Principia quoniam sunt
mutua
quoniam
quoniam

Principia propria
sunt in se
quoniam

Principia intelligit
principia

Principia sunt
Principia

2^a

3^a

Obiectum

scilicet principia sunt quoniam principia non sunt propria quod dicitur ideo s. post. tex. 2. non fit a Philo-
sopho metaphysica principia sunt quod quodammodo aliquo habet quod dicitur. Sed Philo-
sophus aliter locat
citatio meminit ylig principia sunt. Sed alia aliter bene solui posita difficultas scilicet con-
cedo quod et ipsa principia debent praecognosci quod sciunt, sed tamen in principia habent
praecognitiones, id est principia res seculi conclusionis inferenda quate-
nus sunt principia habent alias praecognitiones, res seculi sunt tamen in yligu principia quatenus non
principia sunt praecognitiones ad conclusionem inferenda utantur debet praecognosci tamen quod sunt.
2^a difficultas est. An de principis praenoscendum sit quod sunt. Sed affirmative dicitur
a Philo-
1. post. 1. 2. ubi quod praecognitionem quod est explicat in illo principio quod habet
id est simul id est non, in eo dicitur tamen in can, aut si quod est proprium a se tamen
conclusionem quod est inferendum principis, necesse est non non inferendum principis sed magis quod
ipsi conclusionem. De hoc dicitur: 23. d. 25. 2° d. patet dicitur, quod est, principiorum a con-
silio illa predicati cu subiecto, in hac si formali cognoscit, et tamen principiorum a con-
silio in principis debet praecognosci ad inferenda conclusionem ergo principia debet praecognosci
cognosci, quod sunt. Sed patet praecognoscere principia, quia sunt, in alio id est quod praecognosci
cognoscere principia quod vera sunt, sed si est conexio predicati cu subiecto, quod vera affirmati-
predicatu cu subiecto ad falsu vocat Philo-
sophus non tamen s. post. cap. 2.
3^a difficultas est de genere principis sit habenda haec praecognitio de communibus non
de propriis uniuscuiusque conclusionibus.
Nota Principiorum quodammodo est communia quodammodo propria. De communibus quodam-
modo sunt omnia prima, quodammodo sunt illa duo, quod debet esse vel non esse, et de nullo simul cogit
affirmare et negare, et huiusmodi principia sunt obiecta scientiis communia. Quodammodo
sunt non omnia prima, nec omnia scientiis communia. Sed communia tantum pluribus sci-
entis et per se nota, ut si ab aequalibus aequalia demus, quod remanet sunt aequalia.
Sed quod sunt aequalia, in tertio sit aequalia inter se quod principia sunt com-
munia. In mathematica et Geometria. Propria quodammodo principia sunt in duplici diffinitione
si dicuntur Propria, quod est in tantum conclusionem probat, scilicet ut est inextingibile lumen
inter nos et sole respectu eclipsis solis, vel in propria quod licet pluribus sci-
entibus serviat, id tamen praestat intra ambitum unius tantum scientiae quodammodo
et illud in Physica. Natura est principium motus et quietis.
Hoc posito. Sed ad difficultatem Philo-
sophi s. post. tex. 2. principia intelligi-
re praemissas cuiusque diversus, siue sit principia propria siue communia siue
se nota siue non. Descendunt autem intelligere principia quod sunt autem diversus
et quibus praemissae intuentur. Et per consequens praecognitionem quod est. potissimum
quod habenda, de principis diversis, recedamus autem de principis illis extra
diversum quibus ipsa principia diversus intuentur. Prima pars patet s.
per Philo-
sophum loco citato principia agit de praecognitionem principiorum siue
qua cognoscit conclusionem haberi non potest, sed siue praecognitionem quod est, praemis-
sae non potest haberi a se ipsis conclusionem ut habetur s. primo: c. 3. ubi Philo-
sophus ait tales praemissae est oportere ut siue extrinseco argumento faciant veri-
tatem conclusionem ergo. Secundo, per Philo-
sophum probant inductionem necessitate
praecognitionem probat hoc in syllogismo in inductionem et aliis cognoscen-
instrumentis, in quibus principia praecognita sunt praemissae vel antecedens.
3^a et 2^a explicans praecognitionem principiorum ait non necessario praemissae
omnes ante demonstrationem praenoscenda sunt sed altera posita praenoscenda sunt
quodammodo. Principia non principia intelligit praemissae diversus non cum a se ipsis
conclusionem principia non principia ut quod debet esse vel non esse. Sed ad s. hoc principia
praenoscenda

promissa in aliquo dicere, ut patet ex *tex. 28. h. de eo. 2.* hoc ex aliis suis re
 affundit ut intelligamus communissima principia etiam praenotanda esse, id est ad exclud
 di sed secundario comprehendit non principia. Et ex hoc patet quod pars asserti
 ois *Quidam?* Principia etiam illa quae non ingrediuntur definitionem praenotanda sunt,
 sunt in veluti *h. de eo. 2. et alibi*. In istis in multis deducitur et cognoscitur ex cogniti
 one principiorum. *Philosophi* et alibi et erroris agitur minime circa principia in *h. de eo. 2.*
 se sunt fieri maiore. *h. de eo. 2.* oia sunt vera, id non contra nos quod non negamus talia. In
 cognitione praenotanda sunt necessaria praenotanda, ac plena et totaliter auctoris sunt co
 gnitione sed talia dicimus non esse necessaria ad quod est eius assertus, etiam si talia
 oia. Ideo *Philosophi* qui agunt de praenotanda requirunt, ac cum in *h. de eo. 2.* p. pri
 pia intelligere praenotanda, nulla ut communiora principia non nisi secundario. *h. de eo. 2.* de hac
 disputatione.

177.
 h. de eo. 2.

obscure.

h. de eo. 2.

DISPUTATIO. 2. DE SPECIEBUS DISCUR. S U S.

quatuor dicuntur quod communiter a Philosophis traduntur, syllogismus, entimema,
 Inductio, Expositio de quibus hic breuiter agendum est, sed de syllogismo potissime
 quod est prima et potissima dicendum est, suppono autem hic ea oia quae de illo
 dicta sunt, tota tertia, parte summa.

DE SYLLOGISMO. Q. V. A. S. T. I. O. I.

Natura syllogismi ex eius definitione intelligenda est. Definitur autem a Philosopho
 s. p. r. i. o. c. 1. et 1. Top. c. 1. hoc modo syllogismus est oratio in qua quibusdam positis
 altari quod impossibile est contingere aut esse et eo quod hoc sit. Quia definitio sic explicat
 et. syllogismus est oratio. Oratio sentit loco quibus ea in communibus, id est in 3a oratione
 intellectu. d. q. d. sentit est oratio vocalis. et in Aristotele: non agitur de orationibus
 intellectu prout uoce explicatur, quod patet ex s. p. de interpret. c. 1. ubi oratione
 p. qua hic definit syllogismus dicit de uoce. *Quidam?* syllogismus non est una oratio,
 sed plures habeat propositiones nulla conueniens conexio, male ergo definitur
 p. oratione. Sedas. Ego propositiones syllogismi materiali. non sunt una oratio,
 tamen ut stat sub una forma syllogismi, et oia seruiunt eide iudicio illativo fieri:
 ut una oratione; adde quod cum grammatica medio termino inter se conexa sunt
 et consequenter conexa antecedenti, p. nota illatiois, merito unica oratio esse debet.
 Staterea ut docet *liber. 1. c. 1. p. 1.* grammatica propter ordinem quae sunt
 ad eundem finem id est conclusionem, una faciunt orationem. adde quod sicut defini
 tio ex 1. alibi. 2. q. d. est una, quod est unig. rei, sic syllogismus dicitur esse una oratio
 quod explicat una oratione intellectu id est tertia. In qua quibusdam positis
 ad indicandum syllogismum, ad minimum debere habere duas praemissas, quare
 excludit entimema, nisi alia praemissa subintelligatur. Exod autem syllogismus
 constat praemissis duabus et tribus terminis docet Aristoteles hic c. 1. s. d. c. 1. et lib.
 2. c. 2. et 2. p. 1. *tex. 11.* *Quidam?* de quibusdam positis, id est coisib ut *Alex.*
 et *Auer.* interpretatur. *h. de eo. 2.* q. d. quibusdam positis id est certo modo dispositis sicut *Alex.*
 et *Agid.* praemissa itaque syllogismi sic disposita esse debent ut ex ut talis
 dispositiois segregat certo. *Aliter* ut q. d. dispositis. *Ex Alex.* hic et *Auer.* supra

Definit syllogismus.

Explicat definitio
 syllogismi.

Exp. oratio. 2.

obscure.

h. de eo. 2.

ut stat sub una forma
 syllogismi, id est serui
 unt eide iudicio illati

h. de eo. 2.

h. de eo. 2.

In qua. 2.

debet habere duas
 ad minimum praemissas.

ut h. de eo. 2.

certo modo dispositis

h. de eo. 2.

hanc particula intelligi conato, quod debet ad aliud quod dixerit a positiore
 debet ad aliud quod dixerit a positiore
 si a positiore
 quod a positiore
 et fieret progressus ab eodem in idem, et petere vel principium in praemissis
 5. Necessaria est conclusio
 6. Quod habet iuxta
 7. Quod habet iuxta
 8. Quod habet iuxta
 9. Quod habet iuxta
 10. Quod habet iuxta
 11. Quod habet iuxta
 12. Quod habet iuxta
 13. Quod habet iuxta
 14. Quod habet iuxta
 15. Quod habet iuxta
 16. Quod habet iuxta
 17. Quod habet iuxta
 18. Quod habet iuxta
 19. Quod habet iuxta
 20. Quod habet iuxta
 21. Quod habet iuxta
 22. Quod habet iuxta
 23. Quod habet iuxta
 24. Quod habet iuxta
 25. Quod habet iuxta
 26. Quod habet iuxta
 27. Quod habet iuxta
 28. Quod habet iuxta
 29. Quod habet iuxta
 30. Quod habet iuxta
 31. Quod habet iuxta
 32. Quod habet iuxta
 33. Quod habet iuxta
 34. Quod habet iuxta
 35. Quod habet iuxta
 36. Quod habet iuxta
 37. Quod habet iuxta
 38. Quod habet iuxta
 39. Quod habet iuxta
 40. Quod habet iuxta
 41. Quod habet iuxta
 42. Quod habet iuxta
 43. Quod habet iuxta
 44. Quod habet iuxta
 45. Quod habet iuxta
 46. Quod habet iuxta
 47. Quod habet iuxta
 48. Quod habet iuxta
 49. Quod habet iuxta
 50. Quod habet iuxta
 51. Quod habet iuxta
 52. Quod habet iuxta
 53. Quod habet iuxta
 54. Quod habet iuxta
 55. Quod habet iuxta
 56. Quod habet iuxta
 57. Quod habet iuxta
 58. Quod habet iuxta
 59. Quod habet iuxta
 60. Quod habet iuxta
 61. Quod habet iuxta
 62. Quod habet iuxta
 63. Quod habet iuxta
 64. Quod habet iuxta
 65. Quod habet iuxta
 66. Quod habet iuxta
 67. Quod habet iuxta
 68. Quod habet iuxta
 69. Quod habet iuxta
 70. Quod habet iuxta
 71. Quod habet iuxta
 72. Quod habet iuxta
 73. Quod habet iuxta
 74. Quod habet iuxta
 75. Quod habet iuxta
 76. Quod habet iuxta
 77. Quod habet iuxta
 78. Quod habet iuxta
 79. Quod habet iuxta
 80. Quod habet iuxta
 81. Quod habet iuxta
 82. Quod habet iuxta
 83. Quod habet iuxta
 84. Quod habet iuxta
 85. Quod habet iuxta
 86. Quod habet iuxta
 87. Quod habet iuxta
 88. Quod habet iuxta
 89. Quod habet iuxta
 90. Quod habet iuxta
 91. Quod habet iuxta
 92. Quod habet iuxta
 93. Quod habet iuxta
 94. Quod habet iuxta
 95. Quod habet iuxta
 96. Quod habet iuxta
 97. Quod habet iuxta
 98. Quod habet iuxta
 99. Quod habet iuxta
 100. Quod habet iuxta

**UTRUM SYLLOGISMUS QUI HAC DISCURSIONE
 EXPLICATUR SIT SYLLOGISMUS ILLATIVUS
 AUT PROBATIVUS**

1. Syllogismus illativus
 2. Syllogismus probativus
 3. Syllogismus illativus
 4. Syllogismus probativus
 5. Syllogismus illativus
 6. Syllogismus probativus
 7. Syllogismus illativus
 8. Syllogismus probativus
 9. Syllogismus illativus
 10. Syllogismus probativus
 11. Syllogismus illativus
 12. Syllogismus probativus
 13. Syllogismus illativus
 14. Syllogismus probativus
 15. Syllogismus illativus
 16. Syllogismus probativus
 17. Syllogismus illativus
 18. Syllogismus probativus
 19. Syllogismus illativus
 20. Syllogismus probativus
 21. Syllogismus illativus
 22. Syllogismus probativus
 23. Syllogismus illativus
 24. Syllogismus probativus
 25. Syllogismus illativus
 26. Syllogismus probativus
 27. Syllogismus illativus
 28. Syllogismus probativus
 29. Syllogismus illativus
 30. Syllogismus probativus
 31. Syllogismus illativus
 32. Syllogismus probativus
 33. Syllogismus illativus
 34. Syllogismus probativus
 35. Syllogismus illativus
 36. Syllogismus probativus
 37. Syllogismus illativus
 38. Syllogismus probativus
 39. Syllogismus illativus
 40. Syllogismus probativus
 41. Syllogismus illativus
 42. Syllogismus probativus
 43. Syllogismus illativus
 44. Syllogismus probativus
 45. Syllogismus illativus
 46. Syllogismus probativus
 47. Syllogismus illativus
 48. Syllogismus probativus
 49. Syllogismus illativus
 50. Syllogismus probativus
 51. Syllogismus illativus
 52. Syllogismus probativus
 53. Syllogismus illativus
 54. Syllogismus probativus
 55. Syllogismus illativus
 56. Syllogismus probativus
 57. Syllogismus illativus
 58. Syllogismus probativus
 59. Syllogismus illativus
 60. Syllogismus probativus
 61. Syllogismus illativus
 62. Syllogismus probativus
 63. Syllogismus illativus
 64. Syllogismus probativus
 65. Syllogismus illativus
 66. Syllogismus probativus
 67. Syllogismus illativus
 68. Syllogismus probativus
 69. Syllogismus illativus
 70. Syllogismus probativus
 71. Syllogismus illativus
 72. Syllogismus probativus
 73. Syllogismus illativus
 74. Syllogismus probativus
 75. Syllogismus illativus
 76. Syllogismus probativus
 77. Syllogismus illativus
 78. Syllogismus probativus
 79. Syllogismus illativus
 80. Syllogismus probativus
 81. Syllogismus illativus
 82. Syllogismus probativus
 83. Syllogismus illativus
 84. Syllogismus probativus
 85. Syllogismus illativus
 86. Syllogismus probativus
 87. Syllogismus illativus
 88. Syllogismus probativus
 89. Syllogismus illativus
 90. Syllogismus probativus
 91. Syllogismus illativus
 92. Syllogismus probativus
 93. Syllogismus illativus
 94. Syllogismus probativus
 95. Syllogismus illativus
 96. Syllogismus probativus
 97. Syllogismus illativus
 98. Syllogismus probativus
 99. Syllogismus illativus
 100. Syllogismus probativus

ut autem iudicium, quo iudicemus unum nec vel non esse alteri, non sit in eo, ^{alteri} sed sit in eo, ^{est in eo, quod}
 quod sit in forma, sit iudicium. 3. ut sit aliqua materia conexio vel dy- ^{negatio} ^{est in eo, quod}
 iunctio facti apparet et existimata quod sit intellectus facti vel facti regni. ^{est in eo, quod}
 tunc unum nec alteri, vel ab alio digne se, non poterit ferre iudicium in ^{est in eo, quod}
 diuina. Item infero quod illa terminorum diffinitio, quae servatur in omni creatio- ^{est in eo, quod}
 ne, non sit in iudicio, non ideo ista terminorum alteri subijcti, quod iudi- ^{est in eo, quod}

Nota 2^a Item quædam enūciatiua docuimus regere etiam in syllogismo per
syllogismus non potest esse sine eo iudicio quo iudicatur conclusio. Item ex
premissis, hoc in iudicio est forma tertie operatio, hoc aut iudicium
ferri non potest, nisi præmissæ fuerint cum iudicio enūciatiue, sicut operatio
syllogismus in cōstat ex propositionibus formatæ iuxta, istud aut iudicium
enūciatiuum non potest esse sine aliqua salti apparatæ cōnexionē. Nec intelle-

ergo hoc iudicium conclusionis est. Ergo, cum sit propositio conclusiva, non
est cu[m] praemissis, nec pot[est] esse affectu[m] conclusionis, propter praemissas
si nulla cu[m] eis habeat reale conexione[m], cui aut[em] non sit quodpositio
sylogismi, caret iudicio enunciativo, sed op[er]ativo, na[m] ut dixi, syllogismus
constat ex propositionib[us] format[is] sub[st]ant[is]. Ergo, diffio illa syllogistica
esse terminativam cu[m] sit effectus q[uod] iudicii illius fieri non pot[est] in re.

Et si positis dico: si positis illa terminorum quae tractatur in syllogismo
 non est forma generalis syllogismi. Cuius non est iudicium illatum. Sed proprie
 conueniens ad formam. Et sic quod si formae allegi syllogismi per se debita termi-
 norum dispositione in materia disparata vel opposibili vel in terminis non sunt
 ubi illa non fore syllogismus non sit eam syllogismi id est iudicium illatum
 non sit.

ut syllabimus q. hic definitur, non sit sola terminus syllabicus, cuius mater
applicata, q. hic mater habeat connexionem aliquam solum apparentem.
huius potest indicium esse, et q. cognoscitur nec syllabimus sed sit syllabus pro
et imago syllabici. quare dicitur syllabismus nisi adsit indicium sicut
adit cu mater e syllabata, vel in terminis non satis, non solum non e syllo:
non e syllogismus.

nota. 2°

Judicium e forma tercia
opactio 6.

Cingisio realit cōtēta

Assgebro S.

Præter carminum hæc
forma estialis & illarum
sed præter illas.

Si giornale Syllag Long
 vel in nota desperata
 vel in nota in nota viter
 vel in nota in nota in nota
 vō ē syllag. bmo.

! Bat's village: exit (w/)
pic (w/ a) make bridge

ubi tractat de propositione in ordine ad syllogismum, nomenit propositionem
 demonstrativam, Socraticam et Sophisticam. idem colligitur ex 1° Topici c. 1. ubi dicitur: Syl-
 logismi definitionem vult esse communem syllogismo demonstrativo Socratico et Sophistico
 quod est sit formalis in materia, scilicet apparet.

Pico. 3. Aristoteles non definit syllogismum vere illativum, quia nullo modo sit probativus
 id est syllogismum constare ex sola terminorum dispositione, applicabili materia vel dispa-
 rata, vel non scilicet. hoc apparet patet ex prima et secunda ad huc et talis syllogi-
 smus nullo modo caveat esse syllogismi quia est illativus. illativus non efficitur a iudicio,
 at intellectus non potest iudicare consequens sed ex antecedente, nisi propriam connexionem
 realem consequentis cum antecedente quae nulla est, cum praemissae careat iudicio et
 nunciativo, cum syllogismus ut dictum est constet ex propositionibus formaliter scriptis
 Confirmatur: ex dicto terminorum non inferunt nisi quatenus est propria connectio real-
 terminorum Ergo ubi non sit connectio realiter termini ubi dictum nulla est, et nihil
 inferat. Illi ergo syllogismi illativi, qui sunt vel in materia disparata vel non
 scilicet ut talis syllogismi similitudinem, et quodam modo, non ut quodam sub-
 stantia syllogismi, sunt in modo syllogistici, non ut substantia quae est iudicium, et ita
 se habent ad veros syllogismos sicut homo piceus ad verum, ille non est talis figura ex-
 terni sed non ut substantia.

Assertio. 4. Pico 4° Nec definit Aristoteles: syllogismum probativum in materia determinata
 Propter quod talis syllogismus vel est determinate demonstrativus, et sic capere
 vultur in libro Topici: vel topicus et sic pertinet ad libros Topicos: vel sophisticus
 et sic spectat ad libro Ethicorum.

Sed contra definita hac quaestiones, sunt aliquot obiectiones.

Prima obiectio Philosopher 1° Topici c. 1. dicit se definire syllogismum
 in communi, quod non est demonstrativus, nec dialecticus, nec sophisticus, sed triplex
 modi non est nisi vere illativus Ergo hic definitur. Sed contra nego minorem,
 nam syllogismus illativus, qui non includit iudicium intellectus, non est quod commune
 essetiale ad hos syllogismos, quod caret esse syllogismi, quia est iudicium
 sed comparatur ad syllogismos probativos, sunt ad piceum ad verum, quod est
 exteriori forma syllogismi non ut substantia, quae consistit in iudicio.

Secunda obiectio definitio syllogismi hic alia convenit syllogismo vere
 illativo, Ergo hic definitur. At tunc: ex non ulla nihil aliud tribuit syllo-
 gismo, nisi ut necessario inferat consequens ex antecedente, sed hoc facit
 quilibet syllogismus in qualibet materia etiam disparata, dum non servetur figura
 et modus Ergo. Sed contra nego antecedens. Sed probatione nego minorem
 nulla enim est vera probatio in tali syllogismo quod illativus est iudicium illati-
 vum quod in tali syllogismo nullum est, sed quod iudicium illativum praesupponit
 iudicium enunciativum praemissarum, quod negatur in tali syllogismo in quo nulla
 est connectio praedicati cum subiecto.

Tertia obiectio omnia exempla syllogismorum tradita sunt ab Aristotele in materia
 disparata, et terminis non scilicet id est in elementis. Ergo ait de
 syllogismo vere illativo, quod certum est in tali materia non posse fieri syllogi-
 smum probativum. Sed contra Aristoteles: accipit de syllogismo illativo et probativo
 in communi, non quod sit asserere exempla in materia scilicet, et tamen connectio
 est, quod illa connectio fuit determinate necessaria vel probabilis vel assertiva

Hec definitio
 aeternum de syllogismo
 2° definitio syllogismi
 illativus
 Propter

Illativus efficitur a iudicio
 3°

Philosophus
 1° Topici c. 1. dicit
 2° Topici c. 1. dicit

Philosophus
 1° Topici c. 1. dicit
 2° Topici c. 1. dicit

Assertio
 4° Pico 4° Nec
 5° Pico 5° Nec

Prima obiectio
 Philosopher

Secunda obiectio
 Philosopher

Tertia obiectio
 Philosopher

Philosophus
 1° Topici c. 1. dicit
 2° Topici c. 1. dicit

Philosophus
 1° Topici c. 1. dicit
 2° Topici c. 1. dicit

Philosophus
 1° Topici c. 1. dicit
 2° Topici c. 1. dicit

Philosophus
 1° Topici c. 1. dicit
 2° Topici c. 1. dicit

oportuit ergo ipsū sumere exēpla in tali materia nō pōtativa, suppone
tā pōtativa cōnexa cōmuni cōnexioni, ne si aliter cogitaret, exēpla
velut agere de syllogismo tōpico vel demonstrativo, vel hypōthetico.

Quarta Obiect. Syllogismus q̄ cōstat ex propositionibus falsis, verē hic de
finitur. dū nō sit in forma, et tñ nullo mō ē probativus, ergo hic cōsidera
ratur syllogismus illativus nō probativus. **MAIOR.** p̄r Aryst: hic lib: 2. c. 2.
in syllogismo ingit possit ex falso deduci verū et 1. 2. c. 1. syllogismū
q̄ p̄ccat in materia docet ē verē syllogismū, cū autē p̄ccat in forma
nō ē verū. **Cōfirmat.** p̄r syllogismus dūcēs ad impossibile ē verē syllogi:
mus et tñ cōstat ex falsis et nō ē probativus dē dē et p̄r dō. 3. Aristotele
log de syllogismo in materia falsa sicut de quibz tñ reputatur vera a facit:
tñ syllogismū, quod sufficit ad apparētē cōnexionē, et ad hoc ut ille iu:
ducit verū ita ē. **Dico 2.** Aristotelem nō dicere, cū verū syllo:
gismū, sed cū syllogismū ad cū nodū, quo dicitur mēm, p̄r dū ē mēm
ad cōfirmatōē. **Dico.** syllogismū dūcētē ad impossibile ēē syllogismū
nō p̄r dū sed ad mēm, q̄ ad verū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū
nō p̄r dū. **Propter.** cōsequēt nō cōsequēt, et talis dīctio nō p̄r dū
illig illativus et probativus ē.

QVÆSTIO 3.

**An syllogismus hic ab Aristotele
definitus possit cōstare p̄missa
aliqua singulari.**

Certe ē syllogismū hic definit ab Aryst: p̄r cōstare p̄missa aliqua
particulari ut habet 1. p̄r: c. 1 et dīctio 6. sū dūcētē a dū p̄r dū:
stare p̄missa aliqua singulari.

Dico. 1. Quocirca p̄missio singularis p̄r ingredi syllogismū hic defini:
tū. **Propter.** 1. p̄r Aryst: lib: de notu aīctum c. 1 dicit eos dīctio 6.
p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū
de dīctio 6. ibi facit de notore et mobili. Ergo syllogismus dīctio 6.
sicut Arysto: p̄r applicari matē singulari, et cōdē lib: c. 4. docet mīde
cū p̄r dū syllogismū circa singularia et 1. p̄r dū c. 1. affert exēpla
quodā syllogismū cū minorē singularis, Quinde lib: 1. p̄r dū. agant
de propositionibus quā ingrediētē syllogismū p̄r dū c. 1. et 6. p̄r dū
de propositionibus singularibus, et earū oppositionibus et 1. p̄r dū c. 9. a:
p̄r dū de syllogismo ex p̄r dū p̄r dū cōstat propositionē singularē, et 1. p̄r dū
39. cōparat demonstrationē univātem cū singulari vel particulari ubi
p̄r demonstrationē particularē intelligit etiā singulārē, affert n̄ p̄r
exēpla syllogismū quēdā cūq̄ una p̄r dū ē ista. Corrog ē mīde
2. si p̄r dū singularis nō ingredi syllogismū, maxime q̄r singulare nō
cognoscit ab intellectus sū hoc ē falsū, ut patebit 3. de aī dū

3. Multa proprietates possūt de singulari signato indagari, quā nō aī:
dūt sub se sū ergo indagari debēt p̄r dū sū. **MAIOR.** sū q̄r cōdē
nē singularis at alia p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū p̄r dū
ut p̄r dū effectualia signata, q̄r nē p̄r dū sū, nō possūt p̄r dū sū

1. 2.
Supponere cō pō
materia cōnexa

Obiecto.

MAIOR. **Arysto 2.**
Logica materia falsa p̄r
sū, quā tñ vera caput
tē 2. et facit syllogi:
p̄r dū 2.

Cōfirmat. **Arysto 3.**
p̄r syllogismū nō p̄r dū
sed ad mēm.

An singulari possit

Associatio 1.
Propter 1.

Intellectus singularis
syllogismū circa singu:
laria.

Propter 2.

Singularia cognoscit
Intellectus
Propter 3.
1. 2. 12.

particularis potest etiam et singularis. **QUESTIO. 4**
Utrum conclusio sit de ista
sylogismo.

Prima sententia est contraria, quia apparet conclusionem non esse partem, nec de essentia syllogismi, sed de effectu, et si terminum extrinsecum, ac proinde ordinem et habitum. Dixit ad illam esse essentialiter syllogismo, non autem ipsam conclusionem. Ita Avicenna tractat de potentia syllogismi de modo de sententia. I. prius in c. 20. et in c. 23. et 2 prius in c. 9. et 19. et in epitome logica in capite de compositione quod est de verificatione. I. prius tractat: 1. c. 5. et 2. prius in capite. 1. c. 1. dubio. 2. Fundamentum huius sententiae nullum esse. 3. et pars cuiusdam conclusionis est effectus syllogismi. Ergo non est eius pars. Alii non. Item syllogismus dicitur inferre probare concludere conclusionem, tunc ergo conclusio sequitur in syllogismo ut patet ex definitione syllogismi. Ergo est effectus. Secunda sententia est contraria, dicens conclusionem et partem esse. Quia ista syllogismi ita videtur sententia philosophi in praedicamentis in libro primo: et in explicatio de definitionibus syllogismi. Unde docetur videtur 2. prius: c. 1. et duratur 2. prius: in c. 1. Fundamentum huius sententiae sunt tres. 1. Syllogismus effectus est oratio, et in hac oratione ponitur, tunc praemissa, tunc qua conclusio, ut patet ex definitione syllogismi. Ergo conclusio est de essentia syllogismi. 2. Syllogismus effectus est dixeris, ac dixeris essentia nunc concludere sine conclusionem. Ergo conclusio est de essentia syllogismi. Alii non. tunc ergo essentia dixeris concludit in illa: tunc, ac illatio est consequens ex antecedente illatio, tunc ergo sine conclusionem sunt tunc praemissa. Finis ad secundam orationem cui sunt duae eadem propositiones. 4. Simili ex autem locum habet conclusio in syllogismo qua sit praedicatum in enunciatione, nam sicut enuntiatio concludit in compositione praedicatum: tunc in subiecto, ita syllogismus in illatione conclusionis ex praemissis. Sed praedicatum est de essentia enunciationis. Ergo et conclusio est de essentia syllogismi. Haec valet dicere. Conclusio est effectus syllogismi. Ergo non est illius pars. Nam primo conclusio est quod est effectus praemissarum sed non syllogismi, quia sequitur ad praemissas non autem ad syllogismum, sed ipsa constituit, sicut etiam in naturalibus accidit, quod forma substantialis assignatur ad materiam dispositionis ut forma ignis, ad materiam ligni disposita cui tamen forma quae conuenit materiam quae materia sit de essentia tunc concludit. 2. ex hoc ratio. Quia est effectus et pars simul, caro in nutritione uiuentis est effectus et pars ipsius uiuentis, et nutritione in officina pars. Ergo et conclusio quauis efficeretur a syllogismo tamen adhuc esse posset pars syllogismi.

Tertia sententia media est quoniam recitatione asseritur syllogismum dupliciter accipi possesse. Vel est quoniam opatio intellectus dixeris a prima. Quod est conueniens in iudicio conseruationis unig ex alio. 2. vel est inferentia sciendi, sicut proinde ut demonstratio, sive inferentia, ut syllogismus topicus, sicut apparet, ut sapienter ex hoc posito dicit, si accipiat syllogismus et tertia

Secunda sententia non est pars
te nec de essentia syllogismi
sed de effectu

Indicant huius sententiae

1. c. 1
2. c. 2

Secunda sententia dicit
conclusionem et partem
esse de essentia syllogismi.

Indicant huius sententiae

2.

Aliter 1. c. 1

2. c. 2

3.

Contra quod dicitur
Effectus est praemissarum
sed non syllogismi.
nec etiam accidit in
naturalibus.

2.

Non repugnat esse effectum
et partem simul.

Tertia sententia

Syllogismus dupliciter accipitur
vel est quoniam opatio intellectus
dixeris a prima
vel est inferentia sciendi
ut demonstratio, sive inferentia, ut syllogismus topicus, sicut apparet, ut sapienter ex hoc posito dicit, si accipiat syllogismus et tertia

opatioe et dixerunt, conclusionem esse partem et de essentia syllogismi, id est dixerunt, et hoc solum probare arguerunt scilicet sententia si non accipiat ut est instrumentum sciendi, duobus tamen premiis constare absque conclusione, id est conclusionem non esse partem nec de essentia syllogismi. Syllogismus autem est inferentia sciendi ratione premissarum nam in premissis est tota essentia sententiarum, nam fit ut possit premissis necessario sequi conclusio tamen effectus. Itaque sententia quoad hoc habet in se instrumentum sciendi ex philosophi 1° pri^o c. 1° ubi explicat datam syllogismi definitionem, docet conclusionem consistere ex utraque premissarum sine alio extrinseco adiuncto ex quo loco licet deducere ut illativa, et probativa, et rationem instrumenti convenire solum premissis. Sed colligitur ex 2° pri^o c. 1° ubi philosophus ubi ubi orationem tribuit premissis ut ex 1° post. cap. 1° ubi demonstratio definitur per facere scire, quod per premissas convenit. Non conclusio, quia patet eadem demonstrationis definitio habere etiam 6° ethicorum c. 3. 2° idem patet ratione syllogismi et instrumenti est oratio illativa, demonstratio quoque est oratio faciens scire, sed est orationem illativam et facientem scire, solum premissis convenit. Ergo sola premissae sunt rationem instrumenti. Maior patet ex 1° post. 1° et 6° ethicorum c. 3. Illi non probant ex conclusio non est oratio illativa ad illata res. Itaque tertia sententia licet forte vera sit, tamen videtur oratio absolute dicendi conclusionem esse de essentia syllogismi, et videri probat sententia, syllogismus est effectus et dixerunt, sicut ergo nigrum desinit esse dixerunt, ita nigrum desinit includere conclusionem in sua essentia. Negi syllogismus alia essentia est quam essentiam dixerunt. Quare si conclusio est de essentia syllogismi, quatenus dixerunt absolute erit de essentia syllogismi, quod non semel est de essentia rei, nigrum patet non esse de essentia, mutatis in effectibus, mutatur et essentia.

Ad secundam sententiam non sententia, et ad arguerunt tertia, parte dicendum est. In argumentis sententia sententia, parte dicendum est syllogismum rationem unigatam partibus hoc est premissarum, et eam conclusionem et instrumentum ad ea placida potest non una pars essentialis etc. nota cum dispositionibus esse instrumentum ad questionem alterius partibus essentiali respectu formae. Quod si dicatur terminus non est de essentia motus, sed cuncto est terminus dixerunt, hic non est motus quodammodo autem in conclusione ergo non est de illius essentia. Sed motus formati terminus non est de essentia illius. Si non formati materialiter, sic includit illi essentialiter, etc. calefactio ut calefactio, est motus ad calorem et sic formati ab eo dixerunt, materialiter non est ipse calor ut ab agente procedit. Pari ratione conclusio non est de ratione formali dixerunt, sed est de ratione materiali. Quare? An cuncto, siquidem est pars essentialis syllogismi, sit pars formati vel materialis. Sed cuncto sententia tunc dicitur diversa philosophi sententia, alii dicunt conclusionem non esse partem formalem syllogismi. Sed contra est quod syllogismus debet distinguere per suam formam ab aliis operationibus, forma enim est determinata et distinguitur re, et cuncto non distinguitur syllogismus a sententia operatione, cum sit mera propositio pertinet ad eandem operationem. Ergo non potest esse forma syllogismi.

Syllogismus est inferentia sciendi.
Sed sententia quoad hoc habet in se instrumentum sciendi ex philosophi 1° pri^o c. 1° ubi explicat datam syllogismi definitionem, docet conclusionem consistere ex utraque premissarum sine alio extrinseco adiuncto ex quo loco licet deducere ut illativa, et probativa, et rationem instrumenti convenire solum premissis.

Propter 2° rationem.

47.

Quod est oratio faciens scire.
Sicut ergo nigrum desinit esse dixerunt, ita nigrum desinit includere conclusionem in sua essentia. Negi syllogismus alia essentia est quam essentiam dixerunt.

mutatis in effectibus, mutatur et essentia.

ob hoc dicitur.

1° post. c. 1°

Quod non est de ratione formali.
Pari ratione conclusio non est de ratione formali dixerunt, sed est de ratione materiali.

ob hoc dicitur.

Sed contra.
Sicut ergo nigrum desinit esse dixerunt, ita nigrum desinit includere conclusionem in sua essentia. Negi syllogismus alia essentia est quam essentiam dixerunt.

forma est determinata et distinguitur re.

197.

plu. uo affirmat conclusionē uariē et paritē formale syllogismi. tu qz pxi:
 loqut 2. pxi: 31. expresse ait. Suppositioes seu pmissioes et materia
 conclusionis Ergo p consequens cōcto erit forma pmissioariū. quod autē for:
 ma mata ē etiā forma cōpositi ut patet inductione. Forma n̄ igitur et ē
 forma matre ignis. et forma ignis ignis. autē ē forma corporis et uicē:
 tū Ergo et cōcto simul erit forma pmissioariū et forma syllogismi. tu
 qz cōcto afficit et determinat syllogismi Ergo ē illig forma.
 Illi tū paulo aliter uidē dicēdu. Suxta dicta Ergo supra. Sclerata
 pmissioes quā conclusionē ēē matam syllogismi. Illationē uo ēē formā
 syllogismi. n̄. qz etiā ē dīcursus at dīcursus formatr cōsistit in illone.
 materiati uo n̄ antecēdēt et cōsequētē Ergo ē syllogismi. Si uo cōcto
 cōtatur cū pmissiois. tūc resqz earū habebit rationē formae. ut
 probat sda senā. respectu uo syllogismi. qz habebit rationē matā.
 quod autē id nō sit absurdū patet a simili. ē. in Enūciatiōe. nā rō format
 Enūciatiōis cōsistit in cōpositiōe. pcedat uo dīcursus sicut tātū matā Enūciatiōis
 cōpositiōis. Si tū pcedat cōfinitat cū subiecto. erit ut forma subiecti
 ut matā 2. In naturalibz. nā in aiatē forma carnis qz rō. sūt forma
 suarū materiariū. respectu uo uisig aiatis sūt matā. et informāt ab
 alia forma superiore nēc aīa 3. In arte factis. forma n̄ ligni uisig aīa
 arte. ēē rationē matā. qz totū lignū cū sua matā et forma ē matā
 arte. respectu aut matā ēē se ut forma.
 Et ex his patet ad pūdamētū sda senā. Formae n̄ aliae sūt ultimatae
 quae nō subiacēt alia forma. ut aīa respectu aiatis. alia uo sūt sub:
 ordinatae ut forma osis. et carnis. subordinatē forme aiatis. Formae
 qz ultimatae sūt simul alia forma cōpositi. formae uo nō ultimatae sūt:
 sūt ēē ut matā in cōposito. sūt qz forma qd cōmpositū at non
 ultimata. nā illō ē forma superior efficitur tā pmissioes quā cōclusiō
 et ideo cōcto erit ut matā syllogismi et hoc tātū probat sda senā.

qz cōcto afficit et determinat syllogismi tu qz pxi:
 120 ē
 p simili
 120 20
 Assertio:
 Ta pmissioes quae cō:
 clusione ēē matā sūt illo:
 Illationē ēē formā.
 Si cōcto cōtatur
 cū pmissiois tūc
 resqz earū habebit
 rationē formae.
 respectu syllogismi
 naturae materiari.
 Quod sit ita
 probat sda
 2.
 3.

Formae
 aliae sūt ultimatae
 aliae sūt subordinatae

Q. V. A. E. S. T. I. O.

Utrum sunt tres tantū figurae syllogi-
smorum. a Philo. in his lib. Tradita an
uero sit etiam recipienda quarta figū:
 2a 9a 1a
 Prima senā ē Syllogi 1. pxi: c. 23. asserit tres tantū ēē syllogismos
 pxi: 31. Haec amplexi sūt oēs pxi: pxi: 31. Haec amplexi sūt oēs pxi:
 et n̄ c. 23. Quarta n̄ idē cap: et alii. Pro cuius senā explicatōe nota
 Aristotele in lib: prior: docere quā quāstioe aliqua pposita cōstruēdy
 ēē syllogismi. ad illā probandā et inferendā pposita n̄ quāstioe statī
 quere dū aut mediū terminū qd uo mediū. nō rōne sūt. qz sūt uo ex:
 tremo subicit 2. dda alio pcedat hoc n̄ sūt sūt n̄ 3a figura sūt
 qz p ipsū extrema n̄ se cōnectūt cōg mediātē inferte cōcto.

1a senā asserit
 tres tantū ēē syllogismos
 Nota
 pxi: 31. Haec amplexi sūt oēs pxi:
 pxi: 31. Haec amplexi sūt oēs pxi:
 pxi: 31. Haec amplexi sūt oēs pxi:
 pxi: 31. Haec amplexi sūt oēs pxi:

Aristoteli. Ergo ex diversa coniugatione medii cum duobus extremis colligit
 nemerū figurarū, nā si medius terminus in utroque præmissa subiicitur et in
 utroque extremo inferior ē. fit tertia figura, si in utroque prædicatur d
 utroque extremo, ē positio superior sit 2^a figura, si denique positio medius
 sit id ē subiicitur maiori extremo d de minori prædicatur nascitur 1^a fig.
 Præstat aut prima figura velut duobus 1° quia ē figura prædicat a me
 dii dispositione merito illa dicitur fuit prima in qua medius terminus nō solum ē
 medius ratione virtutis, sed etiā ratione positionis. 2° et tunc 1^a figura fit
 novē modos ex quibus quatuor priores dixerūt d eundem conclusionem ad quos
 aliorū figurarū medii ob maiorem evidentiam reduci debet. 3° et tunc figura u.
 dicitur ē fons aliarū, nā p conversione maioris fit scilicet figura, p conversione
 minoris fit tertia. 4° et cū eo præstatior sit quo magis sublimi
 te effectū producit, et præmissa 1^a figura inferat conclusionē sublimi
 in quantitate et qualitate, ut patet in primo capitulo, ideo dicitur figura
 ē nobilitate prima. 5° et in prima figura inferuntur omnia quia conclusionē
 omnium affirmativa ut in Barbara. omnium negativa ut in Celarent
 Particularis affirmativa d negativa, in Darii et Ferio. Secunda aut figura
 duobus præstat tertia 2° et medius in ea fit se nobiliori modo quā in tertia
 prædicatur, nā in utroque præmissa, prædicari aut nobilior ē quā subiici.
 3° prædicari ē forme subiecti mater. 2° et in secunda figura concludi pot
 propositio univocis ut in Cesare in tertia uō pot.
 Nota 2^a. Aristoteli invenire figuras et modos cōficiendi ex illis primis
 naturalibus id ē valde formes nō naturali dixerūt. Et quoniam quatuor
 priores modi 1^a figuræ, sūt valde evidentes et naturales, ideo Aristo
 teles, et alii modos dicit reducere ad istos p hoc etiam minus omnes illos
 et etiam naturales, nisi nō esset ad hos quatuor reduci negret. Quibus
 aut modis aliqua comit in 1^a figura pot dici naturalibus. 1° Item sui
 p se 1^a figura servat prædicatio naturalis atque quod nō est de eo cui
 nō est. 2° ratione antecedentis ut id quod in antecedente prædicatur de
 medio id ē in cōclōe prædicatur, et quod in antecedente subiiciebatur me
 dio in cōclōe subiicitur, si in in cōclōe prædicatur quod in antecedente
 subiiciebatur medio, erit cōclōe immutabilis ratione antecedentis etiam
 si forte sed in se naturalis sit. Dico igitur omnes figuras et modos ab Aristo
 tele in cōclōe vel colligere conclusiones naturales, sicut ratione antecedentis
 vel eadem tradi quatuor reduci possunt ad modos directos et naturales.
 Sic intelligat ut prædicatur cōclōis quia naturalis inferat dicitur
 magis extrema, et subiicitur minus extrema sed nō ē et illud ipsum
 quod in cōclōe naturalis illata, prædicatur in antecedente prima figuræ
 prædicatur de medio, et erit superior ad ipsum. quod uō in tali cōclōe
 subiicitur in antecedente 1^a figuræ subiiciebatur medio. Et probet
 sed aut coniungit extrema in cōclōe, et qz illa coniungit in antecedente
 et medio dicitur cōclōe naturalis inferat ita debet extrema in cōclōe

1^a figura
 2^a figura
 3^a figura
 4^a figura
 5^a figura
 6^a figura
 7^a figura
 8^a figura
 9^a figura
 10^a figura
 11^a figura
 12^a figura
 13^a figura
 14^a figura
 15^a figura
 16^a figura
 17^a figura
 18^a figura
 19^a figura
 20^a figura
 21^a figura
 22^a figura
 23^a figura
 24^a figura
 25^a figura
 26^a figura
 27^a figura
 28^a figura
 29^a figura
 30^a figura
 31^a figura
 32^a figura
 33^a figura
 34^a figura
 35^a figura
 36^a figura
 37^a figura
 38^a figura
 39^a figura
 40^a figura
 41^a figura
 42^a figura
 43^a figura
 44^a figura
 45^a figura
 46^a figura
 47^a figura
 48^a figura
 49^a figura
 50^a figura
 51^a figura
 52^a figura
 53^a figura
 54^a figura
 55^a figura
 56^a figura
 57^a figura
 58^a figura
 59^a figura
 60^a figura
 61^a figura
 62^a figura
 63^a figura
 64^a figura
 65^a figura
 66^a figura
 67^a figura
 68^a figura
 69^a figura
 70^a figura
 71^a figura
 72^a figura
 73^a figura
 74^a figura
 75^a figura
 76^a figura
 77^a figura
 78^a figura
 79^a figura
 80^a figura
 81^a figura
 82^a figura
 83^a figura
 84^a figura
 85^a figura
 86^a figura
 87^a figura
 88^a figura
 89^a figura
 90^a figura
 91^a figura
 92^a figura
 93^a figura
 94^a figura
 95^a figura
 96^a figura
 97^a figura
 98^a figura
 99^a figura
 100^a figura

1^a figura
 2^a figura
 3^a figura
 4^a figura
 5^a figura
 6^a figura
 7^a figura
 8^a figura
 9^a figura
 10^a figura
 11^a figura
 12^a figura
 13^a figura
 14^a figura
 15^a figura
 16^a figura
 17^a figura
 18^a figura
 19^a figura
 20^a figura
 21^a figura
 22^a figura
 23^a figura
 24^a figura
 25^a figura
 26^a figura
 27^a figura
 28^a figura
 29^a figura
 30^a figura
 31^a figura
 32^a figura
 33^a figura
 34^a figura
 35^a figura
 36^a figura
 37^a figura
 38^a figura
 39^a figura
 40^a figura
 41^a figura
 42^a figura
 43^a figura
 44^a figura
 45^a figura
 46^a figura
 47^a figura
 48^a figura
 49^a figura
 50^a figura
 51^a figura
 52^a figura
 53^a figura
 54^a figura
 55^a figura
 56^a figura
 57^a figura
 58^a figura
 59^a figura
 60^a figura
 61^a figura
 62^a figura
 63^a figura
 64^a figura
 65^a figura
 66^a figura
 67^a figura
 68^a figura
 69^a figura
 70^a figura
 71^a figura
 72^a figura
 73^a figura
 74^a figura
 75^a figura
 76^a figura
 77^a figura
 78^a figura
 79^a figura
 80^a figura
 81^a figura
 82^a figura
 83^a figura
 84^a figura
 85^a figura
 86^a figura
 87^a figura
 88^a figura
 89^a figura
 90^a figura
 91^a figura
 92^a figura
 93^a figura
 94^a figura
 95^a figura
 96^a figura
 97^a figura
 98^a figura
 99^a figura
 100^a figura

1^a figura
 2^a figura
 3^a figura
 4^a figura
 5^a figura
 6^a figura
 7^a figura
 8^a figura
 9^a figura
 10^a figura
 11^a figura
 12^a figura
 13^a figura
 14^a figura
 15^a figura
 16^a figura
 17^a figura
 18^a figura
 19^a figura
 20^a figura
 21^a figura
 22^a figura
 23^a figura
 24^a figura
 25^a figura
 26^a figura
 27^a figura
 28^a figura
 29^a figura
 30^a figura
 31^a figura
 32^a figura
 33^a figura
 34^a figura
 35^a figura
 36^a figura
 37^a figura
 38^a figura
 39^a figura
 40^a figura
 41^a figura
 42^a figura
 43^a figura
 44^a figura
 45^a figura
 46^a figura
 47^a figura
 48^a figura
 49^a figura
 50^a figura
 51^a figura
 52^a figura
 53^a figura
 54^a figura
 55^a figura
 56^a figura
 57^a figura
 58^a figura
 59^a figura
 60^a figura
 61^a figura
 62^a figura
 63^a figura
 64^a figura
 65^a figura
 66^a figura
 67^a figura
 68^a figura
 69^a figura
 70^a figura
 71^a figura
 72^a figura
 73^a figura
 74^a figura
 75^a figura
 76^a figura
 77^a figura
 78^a figura
 79^a figura
 80^a figura
 81^a figura
 82^a figura
 83^a figura
 84^a figura
 85^a figura
 86^a figura
 87^a figura
 88^a figura
 89^a figura
 90^a figura
 91^a figura
 92^a figura
 93^a figura
 94^a figura
 95^a figura
 96^a figura
 97^a figura
 98^a figura
 99^a figura
 100^a figura

1^a figura
 2^a figura
 3^a figura
 4^a figura
 5^a figura
 6^a figura
 7^a figura
 8^a figura
 9^a figura
 10^a figura
 11^a figura
 12^a figura
 13^a figura
 14^a figura
 15^a figura
 16^a figura
 17^a figura
 18^a figura
 19^a figura
 20^a figura
 21^a figura
 22^a figura
 23^a figura
 24^a figura
 25^a figura
 26^a figura
 27^a figura
 28^a figura
 29^a figura
 30^a figura
 31^a figura
 32^a figura
 33^a figura
 34^a figura
 35^a figura
 36^a figura
 37^a figura
 38^a figura
 39^a figura
 40^a figura
 41^a figura
 42^a figura
 43^a figura
 44^a figura
 45^a figura
 46^a figura
 47^a figura
 48^a figura
 49^a figura
 50^a figura
 51^a figura
 52^a figura
 53^a figura
 54^a figura
 55^a figura
 56^a figura
 57^a figura
 58^a figura
 59^a figura
 60^a figura
 61^a figura
 62^a figura
 63^a figura
 64^a figura
 65^a figura
 66^a figura
 67^a figura
 68^a figura
 69^a figura
 70^a figura
 71^a figura
 72^a figura
 73^a figura
 74^a figura
 75^a figura
 76^a figura
 77^a figura
 78^a figura
 79^a figura
 80^a figura
 81^a figura
 82^a figura
 83^a figura
 84^a figura
 85^a figura
 86^a figura
 87^a figura
 88^a figura
 89^a figura
 90^a figura
 91^a figura
 92^a figura
 93^a figura
 94^a figura
 95^a figura
 96^a figura
 97^a figura
 98^a figura
 99^a figura
 100^a figura

1^a figura
 2^a figura
 3^a figura
 4^a figura
 5^a figura
 6^a figura
 7^a figura
 8^a figura
 9^a figura
 10^a figura
 11^a figura
 12^a figura
 13^a figura
 14^a figura
 15^a figura
 16^a figura
 17^a figura
 18^a figura
 19^a figura
 20^a figura
 21^a figura
 22^a figura
 23^a figura
 24^a figura
 25^a figura
 26^a figura
 27^a figura
 28^a figura
 29^a figura
 30^a figura
 31^a figura
 32^a figura
 33^a figura
 34^a figura
 35^a figura
 36^a figura
 37^a figura
 38^a figura
 39^a figura
 40^a figura
 41^a figura
 42^a figura
 43^a figura
 44^a figura
 45^a figura
 46^a figura
 47^a figura
 48^a figura
 49^a figura
 50^a figura
 51^a figura
 52^a figura
 53^a figura
 54^a figura
 55^a figura
 56^a figura
 57^a figura
 58^a figura
 59^a figura
 60^a figura
 61^a figura
 62^a figura
 63^a figura
 64^a figura
 65^a figura
 66^a figura
 67^a figura
 68^a figura
 69^a figura
 70^a figura
 71^a figura
 72^a figura
 73^a figura
 74^a figura
 75^a figura
 76^a figura
 77^a figura
 78^a figura
 79^a figura
 80^a figura
 81^a figura
 82^a figura
 83^a figura
 84^a figura
 85^a figura
 86^a figura
 87^a figura
 88^a figura
 89^a figura
 90^a figura
 91^a figura
 92^a figura
 93^a figura
 94^a figura
 95^a figura
 96^a figura
 97^a figura
 98^a figura
 99^a figura
 100^a figura

1^a figura
 2^a figura
 3^a figura
 4^a figura
 5^a figura
 6^a figura
 7^a figura
 8^a figura
 9^a figura
 10^a figura
 11^a figura
 12^a figura
 13^a figura
 14^a figura
 15^a figura
 16^a figura
 17^a figura
 18^a figura
 19^a figura
 20^a figura
 21^a figura
 22^a figura
 23^a figura
 24^a figura
 25^a figura
 26^a figura
 27^a figura
 28^a figura
 29^a figura
 30^a figura
 31^a figura
 32^a figura
 33^a figura
 34^a figura
 35^a figura
 36^a figura
 37^a figura
 38^a figura
 39^a figura
 40^a figura
 41^a figura
 42^a figura
 43^a figura
 44^a figura
 45^a figura
 46^a figura
 47^a figura
 48^a figura
 49^a figura
 50^a figura
 51^a figura
 52^a figura
 53^a figura
 54^a figura
 55^a figura
 56^a figura
 57^a figura
 58^a figura
 59^a figura
 60^a figura
 61^a figura
 62^a figura
 63^a figura
 64^a figura
 65^a figura
 66^a figura
 67^a figura
 68^a figura
 69^a figura
 70^a figura
 71^a figura
 72^a figura
 73^a figura
 74^a figura
 75^a figura
 76^a figura
 77^a figura
 78^a figura
 79^a figura
 80^a figura
 81^a figura
 82^a figura
 83^a figura
 84^a figura
 85^a figura
 86^a figura
 87^a figura
 88^a figura
 89^a figura
 90^a figura
 91^a figura
 92^a figura
 93^a figura
 94^a figura
 95^a figura
 96^a figura
 97^a figura
 98^a figura
 99^a figura
 100^a figura

1^a figura
 2^a figura
 3^a figura
 4^a figura
 5^a figura
 6^a figura
 7^a figura
 8^a figura
 9^a figura
 10^a figura
 11^a figura
 12^a figura
 13^a figura
 14^a figura
 15^a figura
 16^a figura
 17^a figura
 18^a figura
 19^a figura
 20^a figura
 21^a figura
 22^a figura
 23^a figura
 24^a figura
 25^a figura
 26^a figura
 27^a figura
 28^a figura
 29^a figura
 30^a figura
 31^a figura
 32^a figura
 33^a figura
 34^a figura
 35^a figura
 36^a figura
 37^a figura
 38^a figura
 39^a figura
 40^a figura
 41^a figura
 42^a figura
 43^a figura
 44^a figura
 45^a figura
 46^a figura
 47^a figura
 48^a figura
 49^a figura
 50^a figura
 51^a figura
 52^a figura
 53^a figura
 54^a figura
 55^a figura
 56^a figura
 57^a figura
 58^a figura
 59^a figura
 60^a figura
 61^a figura
 62^a figura
 63^a figura
 64^a figura
 65^a figura
 66^a figura
 67^a figura
 68^a figura
 69^a figura
 70^a figura
 71^a figura
 72^a figura
 73^a figura
 74^a figura
 75^a figura
 76^a figura
 77^a figura
 78^a figura
 79^a figura
 80^a figura
 81^a figura
 82^a figura
 83^a figura
 84^a figura
 85^a figura
 86^a figura
 87^a figura
 88^a figura
 89^a figura
 90^a figura
 91^a figura
 92^a figura
 93^a figura
 94^a figura
 95^a figura
 96^a figura
 97^a figura
 98^a figura
 99^a figura
 100^a figura

1^a figura
 2^a figura
 3^a figura
 4^a figura
 5^a figura
 6^a figura
 7^a figura
 8^a figura
 9^a figura
 10^a figura
 11^a figura
 12^a figura
 13^a figura
 14^a figura
 15^a figura
 16^a figura
 17^a figura
 18^a figura
 19^a figura
 20^a figura
 21^a figura
 22^a figura
 23^a figura
 24^a figura
 25^a figura
 26^a figura
 27^a figura
 28^a figura
 29^a figura
 30^a figura
 31^a figura
 32^a figura
 33^a figura
 34^a figura
 35^a figura
 36^a figura
 37^a figura
 38^a figura
 39^a figura
 40^a figura
 41^a figura
 42^a figura
 43^a figura
 44^a figura
 45^a figura
 46^a figura
 47^a figura
 48^a figura
 49^a figura
 50^a figura
 51^a figura
 52^a figura
 53^a figura
 54^a figura
 55^a figura
 56^a figura
 57^a figura
 58^a figura
 59^a figura
 60^a figura
 61^a figura
 62^a figura
 63^a figura
 64^a figura
 65^a figura
 66^a figura
 67^a figura
 68^a figura
 69^a figura
 70^a figura
 71^a figura
 72^a figura
 73^a figura
 74^a figura
 75^a figura
 76^a figura
 77^a figura
 78^a figura
 79^a figura

consequi, ut si antecedente fuerat coniectura in medio, sed hoc nellig
 intelligitur si declaramus duo principia quibus modis. 1^a figura Aristotelis
 Nota ergo 3^a Aristoteli: sic proponere dictum de omni et dictum de nullo, tunc
 duo principia quibus modis syllogismi 3^a figure, praesertim sunt in quatuor prioribus
 modis, et consequenter omnes alii, non possunt habere reductionem ad istos. Ut autem be:
 ne intelligamus, quod sit dictum de omni et dictum de nullo, solvenda sunt aliqua
 difficultates 3^a. Difficultas quid intexit interdictum de omni et de nullo toto,
 et hinc de nullo, et esse in nullo. Ideo dicitur de omni et de nullo in toto, et de nullo, dicitur:
 in 1° prioris: c. i. sit expressum dicitur. Differunt autem sola habitudine seu ratione,
 nam si consideremus habitudinem praedicati ad subiectum, est dictum de omni, si sub:
 iectum ad praedicatum est esse in toto. Dicitur enim de omni est praedicatum
 universaliter affirmari de omni subiecto sub subiecto, cuius signum universalitatis, ut cum dicitur
 de omni est possibile, esse aut sub toto, est subiectum de sub praedicato, tunc
 sub aliquo superiore, et colligitur Aristoteli: 1° prioris c. i. ubi dicitur medium esse in toto
 maiore extremitate id est praedicato, ubi autem subiectum est in praedicato
 id est tunc pars subiectiva, quod cum aliquid praedicatur universaliter de alio communi:
 tunc id solent esse quod universaliter de quod subiectum est praedicatum est quod quoddam totum
 subiectum, ut tunc pars, et quod pars de est in toto, id est tale subiectum de est
 in toto, id est in praedicato universaliter quod la se ad instar totius. Sic patet quod
 sit dictum de nullo et de in nullo.

2^a difficultas. In quo differat dictum de omni a propositione universaliter.
 Nota est dictum de omni et de nullo sunt duas regulas evidentes lumen
 naturae. 1^a quidquid universaliter affirmatur de aliquo subiecto affirmatur etiam de
 illis de quibus illud. 2^a quidquid universaliter negatur de aliquo subiecto negatur etiam de
 illis de quibus illud affirmatur. Priori regula, regulata syllogismi affirma:
 tive conclusio ut in Barbara et ceteris posteriori autem conclusio nega:
 tive ut Celarent et Ferac. Hoc posito dicitur. Hoc est differere quod pro
 positionis totum scilicet universaliter praedicatum magis subiecto sine ulla habitudine
 ad aliam propositionem quae subsumi potest, in qua idem praedicatum affirmari potest
 de ceteris sub subiecto. Dicitur autem de omni a propositio universalis, cuius habitudi:
 ne ad aliam propositionem quae virtute continet et quae potest subsumi, in dicto
 quod de omni in maiori propositione continetur minor est in potestate, in propositione vero
 universaliter minima. Dicitur in propositione etiam universaliter continetur etiam partem:
 lavis in potestate quod nulla est contra dictum de omni et propositio universaliter, sed differere debet
 quod si consideramus solam habitudinem praedicati universalis in subiecto, se ratione
 praedicati universalis. Si autem praeterea consideramus quod tale praedicatum co:
 veniat illis quibus quibus convenit subiectum, se ratione dicti de omni, secundum
 regulam iam a nobis posita.

3^a difficultas. Quia sit differat inter dictum de omni et supponit pro regula
 prioristica et inter ea regula quae Aristoteli: tradit in 3° c. 1° antequam: Ideo dicitur:
 regula antepredicamentorum duo regit, 1° ut praedicatum sit aliquid superius 2°
 ut sit essentialiter, regula vero prioristica fundata in dicto de omni abstracta
 natura determinata, in quo alia differat a dicto de omni posterioristico quod debet

182.
 propositio g^o
 nota 3^a figura

Nota 3^a
 dictum de omni
 dictum de nullo.

si intelligamus
 sit dictum de omni
 dictum de nullo.

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

difficultas 3^a

quarta difficultas: quare sit dictum de dicto de al. et syllogismus. Secunda. Quid
 deon e ubi quada oim syllogismat regula que abstrahit ab o matu de:
 terminata, syllogismus aut e in aliqua certa mata. Si uo dictu de o applica
 e alicui mata particulari ad hoc differt a syllogismo applicato ad e mata
 differt regula a re que regulatur. quod si dicit de o dictu ma de syllogismat dictu p
 ex cato. ac. dictu de o applicatu mata particulari e huiusmodi qz aial
 predicatu de o tne at si predicatu de socrate idgo aial etia predicatu
 de socrate syllogismus aut gerat huc regula sic. ois ho e aial, socrates e ho ergo
 socrates e aial.
 Ex ho ia facile intelligat. Cur quatuor priores modi se figura dicat e aut:
 de tot et maxime naturalibz qz sote concludit sedm dictu de o et de nullo
 sedm quod, id quod in antecedente predicatu, etia predicatu in conclusioe
 at e con. syllogismi ergo in Barbara et Dari nitit dictu de o, na qz mai
 extremu ut totu, univtr affirmatz de medio, tagna de subiecto, et mediu mi:
 uatr etia affirmatz de minori extremo, idgo mai extremu in conclusioe
 univtr affirmatz de minori, et fit syllogismus in Barbara, si uo minor ex:
 tremu particulr a sub medio in conclusioe mai extremu particulr quoz
 predicatu de minori, et fit syllogismus in Dari. syllogismi aut in Calaret
 et Terio nitit dictu de nullo. na qz mai extremu univtr negatz de
 medio et mediu affirmatz univtr de minori extremo idgo in conclusioe ma:
 ius extremu univtr negatz de minori et fit syllogismus in Calaret. Si aut
 mediu particulr affirmatz de minori extremo, mai extremu in conclusioe
 particulr negatz de minori et fit syllogismus in Terio. Quid ergo id
 quod e predicatu in antecedente, in consequente no subici, neqz conbr si ex:
 uave sit naturale, et propter hoc syllogismi in quatuor, i. figura facti auide e.
 et maxime naturali inferit conclusionem. Porro. qz no ois syllogismi qz uave
 inferit conclusionem, possit niti in eate predictis duobz pncipiis, idgo aliq
 eant mutatioe aliqua ut redeat ad illa pncipia. mutatio aut ista coisist
 ut in conuersioe propositionu, uel in deductione, ad impossibile, an etia conuersio
 uel in deductione a pncipio ad deductio. hinc uatem quada pncipia, respectu syllogismoru qz uauat
 ad illa duo pncipia. Hic etia fit ut syllogismus alius sit pfectus qz minime imediate
 nitit illis duobz pncipiis, alius imperfecus qz no nisi mediate p duobz pncipia
 pfecti syllogismi sut priores quatuor prima figura, imperfecit aut reliqz qz
 ad quatuor ois redeat et ex ho narat applicata sera aristoteli que
 erat prima huius questionibz.

Secunda sententia Galeni, ut illi ipse ait. I. pncipioe m. o. s. at m. e. r. s. q. lib.
 de demonstrat. qz nunc no exat, ad tractu aristot. figuras ex tinauit adde da
 ad quarta, in qua mediu predicatu de maiori extremo et subiunctu minori, e
 concludat natio extremu de minori, ita ut que in antecedente subiuncta
 predicatu in concludat et e contra. Sit aut aliquot modi explicat i hac senten
 Galeni. Quia pntat huc figura Galeni e. prima figura aristoteli soli tri:
 posita maiori uel minori. qz. si syllogismus erit in prima figura ois aial
 e se habile. ois ho e aial ergo: di aut tra pncipia pncipia erit in 4 figura.

pncipia de o e uel conuersio
 syllogismus aut regu
 syllogismus in aliqua
 certa mata
 sic de o dicit in ma
 pncipia. si ergo in
 alio genere.

syllogismus in Barbara
 et in Dari nitit dictu de o
 et de nullo

syllogismus in Calaret
 et Terio nitit dictu de nullo

si ergo syllogismus in
 quatuor pncipiis
 inferit conclusionem
 possit niti in eate
 predictis duobz pncipiis
 idgo aliq eant
 mutatioe aliqua ut
 redeat ad illa pncipia
 mutatio aut ista
 coisist ut in conuersioe
 propositionu uel in
 deductione ad impos
 sibile an etia conuersio
 uel in deductione a
 pncipio ad deductio
 hinc uatem quada
 pncipia respectu
 syllogismoru qz uauat
 ad illa duo pncipia
 hic etia fit ut
 syllogismus alius sit
 pfectus qz minime
 imediate nitit illis
 duobz pncipiis alius
 imperfecus qz no nisi
 mediate p duobz
 pncipiis pfecti
 syllogismi sut priores
 quatuor prima
 figura imperfecit
 aut reliqz qz ad
 quatuor ois redeat
 et ex ho narat
 applicata sera
 aristoteli que erat
 prima huius
 questionibz

10.

ois sō ē aīal oī aīal ē sējibile Ergo oīs sō ē sējibilis. sed si nullo nō
 assequite nēq̄ Galeni. 1° qz utaqz syllogisus ē in Barbara sē nō ē cas:
 de p̄p̄ositionibz ē eadē dīsp̄ositionē terminorū, et regulat eadē p̄viciō
 de om̄i. 2° qz maior p̄p̄ositio nō ē illa quā primo loco ponit, sed quā cōcl:
 ut magis extremū. ut colligit clare ex 1° p̄ri: Ergo in hoc syllogismo vera nō
 ē trāsp̄ositio maioribz ē minoribz. Cū p̄dixit sēz sēz in 1^a figura hoc nō app̄:
 nēq̄ ponēdo sēz primo loco minore et postea maiore ut petet ex lib: p̄ri:
 Et nos etiā nē dīsp̄utādū frequētissime collocamus minore primo loco.
 3° si trāsp̄ositio maioribz et minoribz efficiat dīstictā figurā nō quatuor
 sed sex dīstictae figurae cōstitutae esset. Nā hoc trāsp̄ositio nō sōlū in 1^a
 sed etiā in 2^a et tertia figura ē posset, et sicut in 3^a efficit quartā
 figurā, itē in 2^a efficit quātā, in 3^a sextā. q. si illa ē figura Galeni.
 p̄cto Barab. Celat: et ceteri modi nō dīrecti cūqz figurae modi erūt. in hīs
 nō sōla trāsp̄ositio sed etiā cōversio cōclusio dīversā sequētibz in
 1^a figura. At hī p̄t dīcūt figurā Galeni illā ē, in qua magis ex:
 tremū sūt illud quod subicitz mediū, ming quod p̄dicatiz de eodē mediū.
 in antecōclatā, in cōclatā nō colligatiz magis extremū de minori, ita ut quod
 subicitatiz in antecōclatā p̄dicatiz in cōclatā, et cōn. vī. hī syllogisus
 erit in quarta figura oī aīal ē sējibile, oīs sō ē aīal. Ergo quōda sē:
 jibile ē sō. in hoc syllogismo vult Galen aīal ē mediū sējibile ming
 extremū ē magis, et in cōclatā ut sō colligatiz de sējibili tūqz magis:
 extremū de minori. cū colligit quod hoc figura Galeni, in gramy nō.
 differt a 1^a figura Aristot: nisi in eo quod Galen p̄dicat magis extremū
 vult ēē quod subicitz mediū, ming quod p̄dicatiz, in cōclatā aut differt
 qz cū cōclatā ē cōversio cōclusio sūt figurae Aristot: Stas hī syllo:
 gismos erit in 1^a figura Aristot: oī aīal ē sējibile. oīs sō ē aīal Ergo oīs
 sō ē sējibilis. hī autē in quarta figura Galeni. oī aīal ē sējibile. oīs
 sō ē aīal Ergo quōda sējibile ē sō. Modi hīz quartae figurae sūt illi
 quībz Barab. Celat: Sabitis. Pajny. Trisejoni. q. qdē modi in p̄ri:
 nūq̄ nō differt a 1^a figura sed in cōclatā, qz cōvertit cōclatā
 1^a figurae ē hoc ē vera et p̄viciā explicatō Janā Galeni. p̄viciā
 hoc sūt 2^a figura ab aliis tribz figuris dīsticta. P̄viciā. Figurā dī:
 sticta ex varia dīsp̄ositione medii termini cū extremis, sed quatuor
 sūt dīsp̄ositiones medii termini cū extremis. Ergo quatuor erūt figurae
 syllogismorū Minor qz vel medii terminus subicitz utriqz extremis
 et sūt tertia figura, vel p̄dicatiz de utroqz extremo et sūt 2^a
 figura, vel parti subicitz parti p̄dicatiz, sō autē dupl̄ pot cōgēre
 vel si subicitz maiori extremo et p̄dicatiz de minori et sūt 1^a figura
 vel p̄dicatiz de maiori extremo et subicitz minori et sūt 2^a figura
 Cōfirmat qz nō ē maior rō, cūp̄ alia dīsp̄ositione medii termini effi:
 ciat figurā dīstictā et nō quarta. an qz syllogismi quartae figurae.
 nō nēcēssō cōclatūt? at hoc ē falsum, quia nulla dāt m̄sta cōn

153.

Hic nullo nō se:
re p̄viciā.

22

3^o3^oeūda dīcūt figurā
Galeni illā ē in quahīc figurā Galeni nō
differt a gramy nō
a Aristot:hīc syllogisus
ē figurā Galeni et
Aristotē.sed: hīz quartae
figurae sūt hī.quā hīz quartae
ab aliis dīstictae.
P̄viciā

alī nov.

Cōfirmat

si autem est contrarium

Baraly: Celat: et an qz nō directē et nō naturaliter cōcludit? at nō
ga figura eque pot inferri directa et naturalis cōclusio sicut in 1.^a
ve. hoc ē cōclō directā. Quidā sō ē visibilis. at hoc pot cōcludi in
figura Galeni hoc nō, oē rationale ē sō, oē visibile ē rationale ergo gōdā sō
ē visibilis. An qz reducitur ad 1.^{am} figuram at. pari ratione syllogismi. 2.^a
et 3.^a figuræ nō cōstituerēt distictas figuras qz possūt reduci ad 1.^{am}
figurā an qz virtute prima figuræ cōcludit. sed neqz hoc dici pot
nā ex pmissis in Sapies: et Irye: nō hōt cōcludi in prima figurā
propter minore negatiua, at in 3.^a figurā optime cōcludit particula
negatiua. Ergo 3.^a figurā verē disticta ē a 1.^a

Ad celat.

St.

Quia si est contrarium
quodammodo est contrarium

quia hoc videtur
philosophus ad 1.^{am}

Propter

si autem est contrarium
aliquando dicitur quod
tunc sicut se
tunc est contrarium
et naturaliter tunc sicut
conclut.

propter maiorem

si secundum conclusionem

si figura reducat
ad primam

St. En nō obstat qz dicitur ē. tunc tūc ēē syllogismorum figurar ab Aristo:
in his lib: traditis. quarta vō figurā Galeni. tūcā mōdū et naturaliter
cōcluditē reducenda ēē ad 1.^{am} figurā. Huc afferō ē Philo: et dūm Peripatē:
tūcā. Figurā qz Galeni tūcā mōdū et naturaliter cōcluditē reducunt Philo:
sūs ad 1.^{am} figurā. Nā 1.^a pri: c. 8. qz nouit mōdū Sapies: et Iryes: et 2.^a pri:
c. 1. sicut Baraly: Celat: Pabit: et primo pri: secti: 3. c. 2. aut in 1.^a figurā
fieri syllogismū cōuersiū, qz tūc inferat cōuertitū cōclusiōis. Propter
hoc assertio, hac ratioē. Figurā syllogismū sūt figurā directā et nat:
terat cōcluditē, sed quarta figurā nō cōcludit directā et naturaliter
Ergo nō ē cōstitūda noua figurā. Ante probationē Maioris et minoris
suppono ex notatiōe 2.^a pmissa mōdū quāstiois pro seā Aristotelis
Aliud ēē cōcludere cōclusiōē directā et naturalē sēd se, aliud cōcludere
directā et naturaliter ratione antecedētis, nā directā et naturalis coneto
sēd se ē illa, nī gra predicat quod verē mē, ut sō ē visibilis. nī:
directa vō et naturalis sēd se ē illa, nī gra predicat quod dabitur ēē
subiectū et visibile ē sō: directā vō et naturalis cōclusiō ratioē ante:
cedēt ē illa, nī gra id predicat quod predicabatur in antecedēte, id subiectū
quod subiciebatur in antecedēte. In directā vō et naturalis ratioē ante:
cedētē illa, nī gra id predicat quod subiciebatur in antecedēte id sub:
iectū quod predicabatur in antecedēte. Hoc posito Propter maiorem positor
argumentationis, sūt quod figurā syllogismū sūt figurā directā et nat:
terat cōcluditē ratioē antecedētis, et gōd 3.^a Inductiōe. Nā in 1.^a figurā
id quod predicabatur in antecedēte de mediō predicat in cōclusiōe,
quod subiciebatur in antecedēte mediō, subicit in cōclusiōe ut patet ex
anotationibus positis supra pro seā Aristot. Ob quod 1.^a figurā ē sē:
cōtina et naturalissima. In sēd id quod subiciebatur in antecedēte
mediō subicit in cōclusiōe. In tertia id quod predicabatur in antecedēte
de mediō predicat in cōclusiōe. Quod satis ē ut sō figuræ sūt naturalis
ratioē antecedētis, licet nō sit ita naturalis ut 1.^a, ob quod ut naturalis
cōcludat reducenda sūt ad 1.^{am} qz in sēd cum utriqz extremū subieci

medio illud extremum quod predicatur in conclusione debuit subijci in ante:
 cetero medio in 3° aut cum utroque extremum predicatur de medio, illud extre:
 mum quod subijcitur in conclusione debuit in antecedente predicari de medio sed
 licet hoc obicit, ad omnimodam naturalitatem concludendi, quae sola est in 1^a figura,
 non tamen obicit ad naturalitatem simpliciter, quia ut dixi saltim alterum ex extremis
 in praedicatione et subiectione servat naturalitatem concludendi 2° Propter ea:
 de maior ratione. Et figura syllogismi debet esse conformis primo naturali
 non dicendum cum sit in contrarium ad illud dirigendum et verificandum, non autem ad
 destruendum, at nisi directum et naturale concludat ratione antecedentis non
 erit conformis, ut patet ex annotationibus supra positis, et ex ipsa natura
 ut dictum de o et de nullo. Ergo debet esse directum et naturale concludens
 ratione antecedentis. Minor vero illa scilicet quod 3^a figura non concludat di:
 recte et naturale ratione antecedentis Propter. Et licet possint concludere
 conclusionem directam et naturalem secundum se, ut patet ex secundamento Galeni,
 non tamen possunt concludere naturalem et directam, ratione antecedentis quod ne:
 cessitate ad figuras syllogismorum. Et quod nullo non concludit naturalem sed
 simpliciter in naturali, tamen quia omni oppositur 1^a figura quae simpliciter concludit na:
 turalem. Ergo ipsa simpliciter concludit in naturali, tamen quia in ea id quod subijci:
 tur in antecedente predicatur in conclusione, id id quod predicabatur in
 antecedente subijcitur in conclusione, et hoc ratione utriusque extremi. Ergo
 simpliciter concludit indirecte et in naturali. Quare non differt quarta figu:
 ra a reliquis tribus, in eo quod ea inferat conclusionem secundum se indirectam et
 naturalem. Dico autem figuras directam et naturalem, sed in hoc quod tres figu:
 ra conclusionem quaterque siue directam siue indirectam inferunt directam et naturalem
 quarta autem figura inferat conclusionem quam indirecte et in naturali ut patet
 his praemissis, et aial est sensibile, omnis homo est aial quia in 1^a figura
 Ergo omnis homo est sensibilis. et mixta ut illic principium dicitur de o indirecte no:
 et in naturali inferretur in 3^a figura convertitur Ergo quoddam sensibile est homo. Con:
 firmat. 1°. Patet ea dispositio antecedentis quae requirit Galenus nullum
 naturalem dicentem colligit ea conclusionem quam ipse colligit. Sed ea quae
 dicitur secundum 1^{am} figuram Ergo indirecte concludit et naturalis est Minor
 Nam si fiat hoc antecedens omne aial est corpus omnis homo est aial, nullus ergo
 talis cadit sub conclusione Galeni quae est Ergo aliquod corpus est homo, quod
 in antecedente supremum locum optineat corpus infinitum, homo, quod libet ducit
 illa praemissarum combinatione propter mixtum ut dictum de o ex parte
 hanc conclusionem naturalem Ergo omnis homo est corpus quae conclusio est in
 Barbara Confirmat. 2°. Et in figura Galeni opposito modo termini
 disponuntur in conclusione quo disponebatur in praemissis nam quod predicabatur
 in praemissis subijcitur in conclusione, id quod subijcitur in praemissis predicatur
 in conclusione Ergo indirecte concludit et naturalis est, loquar ut dicitur ex ordine

184.

Propter
rationemali. nat.
quod si figura non concludit
directe et naturale
ratio. Propter120 1^a120 2^aDico 3^{am} figuram
quae si colligitur
conclusionem directamConfirmat. 1^oConfirmat. 2°

QVAESTIO ^{scilicet et alia figura.}
 Utrum aliqua species discursus differat
 essentialiter inter se et a syllogismo.
 aliqua ~~non~~ differunt ~~ess~~

गुणद्वयम्.

مفتاح

Q. 12

Nota autem syllabus mi et nati, necno spectari posse vel in ² 2us materis et sic
d' h'vrit u'et'ia'r valio'e matu' in qua var'at'e, ual' in eade' mat'a et sic d'ye
rit suet' p'cedu' et i' p'cedu' in syllab'is in u'it' t'reb' p'p'ositi' in d'ic'io'n' a'p'p'o
d'ic'io'n' An d'ic'io'n'ac' d'ic'io'n' t'recat'e syllab'is et al' d'ic'io'n' de u'it' p'p'ositi' r'ol'utio'n'

IN LIBROS POSTERIORUM ANALYTICORUM ARISTOTELIS.

Quoniam initio librorum de Priori resolutione communem totum librorum inscripti:
omnibus ratione exponimus, alia quod multa quae vel ad autorem, vel ad studentem, vel
ad proportionem totum librorum, cum vultis legere partibus, utinam declarabimus
ideo hic suppositis ibi dicitur duo tantum antequam aggrediamur, ad ipsam
rationem applicabimus obiectum totum librorum et divisionem.

QUESTIO PROOEMIALIS Quod sit obiectum horum librorum et quae divisio.

Prima sententia est ad rem quae videtur obiectum totum librorum esse definitionem et demonstrationem.
tenere, seu quod dicitur est instrumentum sciendi, id est certa et incommutabiliter cognoscendi.
Ita dicitur in Prologo: Signo in primo poster. hinc inde in principio sed: statim:
in Metaphysica lib: 5. per hanc philosophia scilicet: 2. 6. 27 et alibi. Baldus quaevis.
ut hanc sententiam probe intelligas. Nota definitionem duplicem esse dari posse. Una
modo quatenus est medium in demonstratione, alia modo quatenus est instrumentum sciendi.
nam sicut quodlibet potest comparari et ad rem cuius est quodlibet et ad proprietates, quae:
vnde est proprium, sic etiam definitio quae est cum explicat quodlibet, potest sibi comparari
ad definitionem cuius est quodlibet explicat, et sic supra, est instrumentum quoddam diversum
a demonstratione. 2. potest comparari et referri in ordine ad proprietates quae:
vnde causa et medium declarat et sic accepta, est medium demonstrationis, sicut
aut prima quodlibet consideratio est prima et per se, quoniam quodlibet prius respicit
ut suppositum cuius quodlibet, sedario. ut proprietates et proprietates, ita definitio:
tunc prius respicit definitionem, sedario. ut proprietates quae sunt ex essentia, differunt aut
multum hinc duae definitiones esse declarationes sibi quod definitio ut est instrumentum
sciendi, explicat naturam et quodlibet definitionis, absolute, ut non est medium demon-
strationis explicat proprium quod proprietates et eam dependet a subiecto. 2. aut
est instrumentum, a diversum hinc operatio ut medium operatio ad tertium. 3. ita
indaganda definitionis, ut est medium et resolutio, cum sit propostio conclusio
eius causa indaganda, ut non est instrumentum et divisio, quia est divisio rei in
suis partes extrinsecas componit definitionem.
Ita positis dicitur in autem qui ab Aristotele in his lib: de definitione non solum
ut medium est demonstrationis, sed etiam ut est instrumentum sciendi dicitur ad de-
monstrationem. Et proinde obiectum totum librorum est instrumentum sciendi co-
mune definitionis et demonstrationis.

Secunda sententia est eorum quae dicitur obiectum totum librorum esse demonstrationem. Ita Prologo:
init: primi in sed: posteriorum hanc initio gradum: Demonstratio in secundum poster.
Albant: tract: 1. cap: 1. 2. Item: 1. post: init: Sed ibi est solus: quaevis: 1. et eos
sive latini de definitione aut ad rem esse aut 2. post: non solum se et quatenus quodammodo

Prima sententia dicitur
definitionem et demonstrationem
tenere.

Nota
definitionem duplicem
esse dari posse. Una
modo quatenus est
medium in demonstra-
tione, alia modo
quatenus est instru-
mentum sciendi.

Quodlibet
autem
potest
comparari
et ad rem
cuius est
quodlibet
et ad prop-
rietates.

Prima
sententia
dicitur
ob-
iectum
totum
librorum
esse
instru-
mentum
sciendi.

Ita sententia
dicitur
ob-
iectum
totum
librorum
esse
demonstrationem.

1. 5/1-2

Si loquādo cōsiderari
vult ta pōm pū a quo
pōm nātū d.
De forma tā a vū ē
De materia tā a vū ē

Abundanti boni & boni
 e de mō crato
 n. a. a de mō crato
 p. a. a de mō crato
 p. a. a de mō crato
 p. a. a de mō crato

Sozial
Güter

Method of intervention
and care

137 sur de laiffet agere
de definition g. 10 de
- 137 intro.

[illegible]

affirmat lib. de part. c. v. ubi etiam dicitur ad hoc quod per se fuisse.
In ista obiectio non videtur sicut in propria sepe etiam extenuat sua aut de syllo.
Primo et demonstratio doctrina nunguam extollit et concedat ut apparet ex
de Glens. cap. ultimo.
Quia obiectio definitio debet a logica consistere de veri non solum quatenus est
mediu demonstrationis. sed etiam quatenus est sciendi instrumentu. et etiam sub:
latu demonstrationis definitio adhuc non esset rei explicaret. nullibi aut sub
hac ratione definitio explicata nisi 2. post. Ergo obiectio est instrumentu
sciendi communis definitio d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Obiectio 1.

respondens
magister Philon.

Obiectio 2.

2. 2.

Obiectio 3.

2. 2.

Obiectio 4. hunc librum
non habet

LIBER PRIMVS DE

POSTERIORI RESOLVTIONE SVMA PRIORV CAPITV A PRIMO VSOVE AD DECIMVM.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

DISPUTATIO I. DE DEMONSTRATIONE PERFECTISSIMA.

52

Philosophus hic a cap. 2. incipit agere de demonstratione simplicissima, cuius
 idam gradum et formam absolutissimam proponit, qualem Plato in *Menone*,
 sub. et *Alcibiade* oratoribus perscrutatus est. Investigat autem naturam huius demonstra-
 tionis hoc modo. Propositum autem finem ad quem est instituta.
 scilicet de natura et conditionibus finis, colligit naturam et conditionem
 huius demonstrationis. Et sine enim recte iudicata de modis, et finibus
 et causa et natura mediocris, talia non debet esse media quales finibus
 finis aut simplicissima demonstrationis generare sciam non quia
 simplicissima quae definitur cap. 2. in concreto. Scilicet significiter
 et non simpliciter non quod secundum accidens. Et de causa cognoscere, propter
 quod res est, quod illi causa est et non contingere hoc aliter se habere.
 In abstracto autem ita recte scia determinat. Scia est cognitio rei causa pro:
 ut dixi et scia est simplicissima, et adducit ad Aristotem ad inuestigandum naturam
 demonstrationis simplicissimae de qua hic intendit agere. Inposita ergo defi-
 nitione. Duae conditiones scia simplicissimae assignantur. Scilicet sit cognitio rei
 in se, et res est in se propter suam causam. Ergo et cognoscere debet per suam
 causam, nec per quatuor causas, sed solum per causam. Quia res est in se et per causam
 cognoscendi, non per causam cognoscendi. Et ita ut eadem sit principia assignandi
 cognoscendi rei. Quia talis est cognoscere causam propter quam res est materialiter
 talis, sed necesse est cognoscere causam, terminatam ad finem, et per causas
 quod est in se, et per causas illas. Et ita ut quod est in se, et per causas illas.
 Et ut dicitur ecclesiastici in luna, et in hoc positum est. Et ita ut quod est in se, et per causas illas.
 negat autem interpositionem illam de cunctis in luna, id sicut dicitur
 sciam de ecclesiastico non haberet quia causam ecclesiasticam non cognoscit per
 causam formalem. Et ita ut quod est in se, et per causas illas. Et ita ut quod est in se, et per causas illas.
 causa ut hoc non contingat aliter se habere, ita ex parte causae quae ex parte
 effectus, et videtur non sit possibile illa causam non esse causam illi effectus, nec illi

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

Philosophus agit in sibi s. cap. ita uia ad agendum de demonstratione scilicet a cap. 2. usque ad decimum de simplicissima et oblique suis numeris absolutissima demonstratione dixerit eorum conditiones multas ponit et explicat quam in progressu tractationis manifesta sunt.

effectus sit possibile non oriri a tali causa, sitque ita ut sit necessaria quædam con-
grua reciprocatione inter causas et effectus qui animi habet. -----
de re aliqua perfectam sciam non tñ sciam solū ad tempus, sed per eternā et
omnino immutabilem qz quod, scire, scire et immutabiliter verū id debet. Ex
cōditiōe scire deducit Aristoteles de demonstratiōe sciam. eē ex veris primis
et immediatis, notionibz et prioribz, causibz conclusiōis, ex nō esse
ex necessariis, de oī, p se, universali et propriis principiis. quæ etiā
in sequentiōibz accurate explicata sūt inde cum explicata manebūt oīs cō-
dictiōis pfectissimæ demonstratiōis de qua quing.

187
 ; *transfiguratio*
 nixio quod a cō
 iugatio in cō
 effluū.

En 1re condition pour
l'admission à l'école de
la Province d'Alger
de l'exercice
1892-93

59

men night

QVAESTIO. I.
An demonstratio debeat constare
ex veris.

scire e prima ex conditionibus quas ad premisset demonstratio requirit. Donit
 Philoſophus ut scit demonstratio constet ex veris. Sed ut intelligas de qua veritate
 intelligendus sit quæstio tribus rebus ex dictis hinc lib: gradirane: veritate
 à Philoſopho constiterit, altera rei alteram cognitionis et tunc nihil aliud e qua rō:
 formitate cognitionis cuius cognita, sicut falsitas e con e differentia. Unde
 veritate cognitionis duplici. scilicet cognoscere appropinquare, alia cognoscere
 iudicare. Quantas iudicii quas nunc facit ad nram propositum e constiterit iudic
 nū cuius qua loco citato dixi simpliciter e veritate. Sed tunc y e nra quæstio
 scit. an propositio demonstratio debeat e veritas, id e conformes rebus
 ut nunc res sit. Et qd e quod conditio ista veritatis necessaria, dicitur:
 scit. posse videtur, tū qz naturam et conditiones demonstrationis nostri debent
 ex fine, at ad finem demonstrationis consequendum nre sciam, nō sūt necessaria pri
 cipia. vera scdm rē sed tantū scdm opinionem sciam ergo demonstratio nō neces
 saria procedere debet ex principiis nre veris. Minor. Na ex principiis falsis
 pot qd perfectissime et evidenter nre deducere conclusionē cuius summa certitu
 dine et evidentia, falsa n sunt prope probabiliora veris, at pfectiora scia
 n summa quadā certitudine et evidentia e posita, tū qz veritas nō spectata
 esset demonstratio, ut veritas et falsitas sit accidentia propositio et ca:
 de propositioe innotā manēt, mutata ad variationē obiecti ergo demon
 stratio nua esse nō e vera nec requirit propositioes veras, tū dem qz nra quæstio
 n Philoſophia quæ nunguat veritati fidei Catholicae ut quod accidit nō pos
 sit existere sine subiecto, quod duo corpora simul e negueat in eodē loco,
 nec nō diversis, quod quilibet nō consistat in indivisibili quas aut demonstratio
 consistat nō fide Catholica e falsa, et apparet n tractissima est varietia
 ubi e accidentia sūt sine subiecto et corpū dū e simul in eodē loco cui quati
 tate paribus et simul etiā e n diversis locis distinctis, et eis quantitas consistit
 n indivisibili, at quod repugnat rō, falsū e, multa ergo demonstratio dicitur
 falsa sūt ac proinde constat ex falsis principiis.

ja. $\overline{\text{co}}\overline{\text{d}}\overline{\text{u}}\overline{\text{r}}\overline{\text{o}}$
 $\overline{\text{a}}\overline{\text{s}}\overline{\text{t}}\overline{\text{r}}\overline{\text{a}}\overline{\text{t}}\overline{\text{i}}\overline{\text{o}}$ $\overline{\text{c}}\overline{\text{o}}\overline{\text{s}}\overline{\text{t}}\overline{\text{r}}\overline{\text{a}}\overline{\text{t}}$ $\overline{\text{c}}\overline{\text{o}}$
 $\overline{\text{u}}\overline{\text{v}}\overline{\text{i}}\overline{\text{t}}$

sericas altā rax
Altera cognitionis

Venit ad hunc locum duplex
 et alia consequens appositione
 et alia consequens in hunc.
 Venit ad hunc locum.

Conformes robyne
nise robynt.

2019

120 2'

۱۲۵

4

Ita difficultas accurata exiguit cuius prima conditionis explicatione pro qua
explicanda. Dico 1.º Quod falsis non potest esse causa nec demonstratio. Propter 1.º Quod
in Philosophia non habet locum. 2.º Quod non est non scire ut quod diametrum sit commensurabilis corde

2 idē Probr statui. Scire ē re p eam cognoscere, propter quā res ē, cū aut
propter quā res ē, ē vera, et vere cōiungit utriq; extremo, scilicet aut cōiunctio
cū cōiunctio sit in pmissio ergo pmissio debet ēē vera.

¶ Pro 4. dūmōstrō cōstat ex sēp veris Probr ex natā scilicet ea n̄ ē ita rēgi:
pare ut impossibile sit aliter se habere, ut patet ex definitiōe et al hoc n̄h
aliud ē quā sciri ēē sēp verā.

Pro cuiq; explicatiōe Nota 1^a ex dictis initio quāstionis veritatē cognitiōis
n̄rā n̄h aliud ēē, quā cōformitatē eiq; dē cognitiōis cū rebus, ē aut diffra
m̄t cognitiōem n̄rā et cognitiōem diuinā, quod n̄rā cognitiō quoad veritatē
iūstet rebus et ab illis p̄det ut docet Philoſoph cap. de Sriori cū ait, licet oī
vera et v̄s vera, simul sit subsistēti cōsequa, tamē res p̄ig natā ē vera
quā oī, qz res ē cā veritatē in oīe, idēo n̄ oī vera ē qz res ē vera
nō ē con, cognitiō aut diuinā n̄ sit cāpā verē facit potig res veras quā
ā rebus sicut vera. 2^a d̄iſcrimīnē qz cognitiō diuinā simul ē cā verā,
dūmōstrō cōstat facit et faciendo cognoscit, et cognitiō diuinā n̄ sit in
finita p̄fectiōis ē omnīpotes, et n̄rā cognitiō cāpā ē rebus nō aut car:
pat v̄s, ā rebus n̄ ē sēp accipit qz quā n̄ earū cognitiōem veniūg. 3^a qz
sit ut intellectū n̄ in intelligēdo iūstet rebus quoad veritatē.

Nota 2^a Intellectū ad hoc, ut n̄ sua cognitiōe sit sēp verā regere obī:
cū p̄m̄s imutabile, et sēp eodē mō se habet, aliās si obīctū sit muta:
bile nō erit cognitiō sēp vera. In obīcto aut suo dūo, scilicet et existētia,
et qdā existētia ē cōiūctio rebus, qz nulla res n̄cēssō existit, ita ut n̄ p̄t
sit nō existere saltē virtutē diuinā, sēp n̄ p̄t n̄cēssō existit qz p̄m̄la
potētia fieri p̄t ut nō existat. Porro cū existētia rebus creatis sit
cōiūctio, p̄m̄la tū gōat cōueniētiā illi ratiōe eiq; sit cōiūctiō ē variabilitatē
patet in oīb; p̄pōsitiōib; cōiūctib; nax n̄ sit p̄t ēē sēp eterna veritas, cū obī:
recte sit variabile. Eia nō verū invariabile, ac sēp eodē, ea p̄t p̄t fideare
sēp eterna veritatē ut h̄m̄ ēē aīal rationale ē imutabile, qz hoc ē ex p̄u
q̄ctiā, cū d̄y l̄ctō a Philoſoph statuit p̄pōsitiōes sēp eterne veritatis scilicet
sūt in gōg p̄m̄dicatū aliq; eīctiālē de subīcto ut sō ē aīal, sō ē rationalē
aliā in gōg p̄m̄dicatū aliq; p̄flectō ex eīa subīcti, sō ē admiratiū sō ē
visibilis. 2^a p̄t cū sō p̄pōsitiōes sit sēp eterne veritatis ē imutabilitas
obīcti, hoc aut ex eo p̄uenit, qz p̄m̄dicatū vel ē ēā eīa subīcti vel p̄:
fuit ab eīa eīa. Quare quātiescūq; cōiūcti subīcti, n̄cēssō etiā debet et cō:
cipi subīctū quod in eīa eīa cōtinetur, et hoc licet cernere etiā in negatiōi:
b; et sūtib; sō n̄ p̄pōsitiōes n̄ sit ē m̄b; negā ē nō habet sūt sēp eterna
veritatē, qz p̄m̄dicatū claudet in eīa subīcti, et cōsequēter nō sit ab eīa p̄m̄o:
¶ Quid? statuat aliq; dēmonstratiōē de rosa, quod sit odorifera, vel de cōcl:
p̄t, scilicet quod sit p̄m̄la tali fēctiōe si p̄t obīctū odor ā rosa v̄m̄p̄diat eccl̄p̄m̄
tāle dēmonstratiōē d̄y n̄t esse verū ergo dēmonstratiō nō ē sēp eterna
veritatē. 2^a d̄y d̄y d̄y dato hoc casu d̄y d̄y d̄y d̄y illa erit vera, qz eo nō
quo res sō dēmonstratā, sēp sūt vera et impossibile ē qz quācūq; potētia eīa m̄:
tari, de rosa n̄ dēmonstrat quod sit odorifera, sēp quod naturā suā, et ut
silurimē, nō v̄d quod sit odorifera, sēp de eccl̄p̄m̄ quod sit futura
speculato ordine cāpā et hoc ē verū, etiā acq; iudicat eccl̄p̄m̄ vel odor in rosa.

Probr 2^a scilicet
Scire ē

Asserit f.
Probr.

Nota 1^a
cū ē veritatē cognitiōis
m̄t.
p̄m̄la n̄t cognitiōem d̄y
verā ē m̄t.

Res p̄ig natā ē vera
quā oī
Idēo oī ē vera qz res
ē vera
Cognitiō diuinā ē cā verū
Simul
p̄m̄la cognitiōem d̄y
verā ē m̄t.

Nota 2^a
In intellectū sit verū
verū ē verū obīctū
Idēo m̄t.
Idēo obīctū d̄y sit
Idēo n̄t, quā ē
cōiūctio rebus
Idēo n̄t n̄cēssō eīa
Idēo p̄t n̄t eīa
Idēo n̄t ē m̄t.

Complexus p̄pōsitiōes
n̄t verū veritatē
Idēo sit n̄t p̄m̄la
Idēo in gōg p̄m̄dicatū
Idēo n̄t ab eīa p̄m̄o:

Obīctū n̄t
Idēo ē nō habet
Idēo n̄t
Obīctū.

Idēo n̄t.

Idēo d̄y odorifera
quod naturā suā
n̄t, quod acq;
Idēo.

ad prima rationem

Ex quibus falsis non habent principia a falsis non generatur scilicet sed error, error non est yulare conclusionem de
sed error in mente
quid sit error
nec non sit in intellectu
falsum non voluntate
sed est

ad 2am rationem

non est formatum non de
ita ut tractetur
ita ut tractetur autem

Ad prima ex tribus illis supra positis rationibus dubitandi, constat ex duobus. Ex
una propter illa principia falsa, illa etiam evidentia et certitudo quae habetur
in tali conclusione, non solum non generatur ab illa sed etiam ^{positiva} imperfecum
et deceptibile, sicut nec habetur ulla ratione yficiunt notitiam. Ita est quia evidentia
nascitur ex consideratione et malo ysi intellectus, ut dicitur et quia magis sunt in
considerant, pariter evidentia de rebus accipit licet falsa, et quo maior est evidentia
circa falsa, maior etiam est inconsideratio. Ad secundam. Ideo. Veritas formati
et yficiunt accepta non est de esset demonstrationis quia consistit in illa relatione
conformitatis ad rem, quae vero advenit cognitioni constituta iam inesse, secundum
talem autem est de esset demonstrationis, quia tunc ex sua esset iudat veritatem, hoc est
in quod cognoscit rem subinutabilem ratione habet iudicare sepieterna et inu-
tabili veritate, sicut hoc licet non sit yficiatur yfibilis, cum yfibiliter
sit eis accidens, tamen ex sua esset seu ratione suae esset est yfibilis, quia per suam esset
iudat yfibilitatem. Sic igitur demonstratio in sua esset considerata est vera iudic-
mitatem quia ex sua esset iudat veritatem.

Nota

non pugnat demonstratio
et veritas philosophica
demonstratio divina et fidei

patet.

Ad 1am
se non pugnat cum, quia
non est yfibilis et yficiunt
intellectus, sed est

Pro Tertia solutione Nota. Veritas demonstrationis Philosophica non pugnat
cum demonstrationibus divinis et fidei Catholicae, quod definit Concilium Lateranense
in sessione 5. ubi praecipit, ne uqua admittantur veritates hennas pugnant
cum veritatibus divinis, et oia veritates repugnantes fidei Catholicae esse expungendae
et ygnantes cum ylla Philosophica. Ratio a priori est. Veritas vero non repugnat, sed
demonstrationes in Philosophica sunt verae ergo non repugnat veritatibus divinis
Maior patet cum ex 1o dicitur: c. 8. ubi Philosophus ait, vero consonat cum falso
aut cito dysonat ac dysonat tunc, si quia quod vero repugnat est falsum, nec in aliqua
ratio alia. falsi dixit, nisi quia cum vero non consonat sed uerum non est falsum
Ergo uerum non repugnat uo. Minor. Et quia sunt uera secundum lumen naturale sunt
uera secundum demonstrationem Philosophicam sunt uera lumine naturali Ergo sunt
uera secundum Maior. Lumen in intellectu nri est participatio luminis diuini sicut
ergo quod est uerum in lumine diuino est sicut uerum in lumine naturali sicut
rati intellectus nri, et sic sicut uerum, id quod indicat Philosophus 1. 2. c. 6.
Et sic: c. cum ait scilicet natus est ad ueritatem eam ut plurimum affertur. Ergo
et per hoc non potest inclinare ad falsum, quia est autor mali, cum ergo dederit nobis
ne intolletur sententia lumine intellectus non inclinare ad falsum sed ad uerum Minor. Quia
et ex hoc colligitur errare ac si dicit posse aliquid uerum esse in Philosophica falsum aut in
fide Catholica, cum ea ratione quae aliquid demonstrata in Philosophica negat pugnat cum Catholica
in Philosophica si quocumque demonstratione lumine naturale, media naturalia et yficientia
naturalia uel demonstratione et quia yficientia naturalia uel. Semper sunt uera
ideo prout demonstrata in Philosophica sunt uera. Sic demonstrata accidens
posse esse sine subiecto. Item data natura, et ut naturali accedatis non uel demonstrata
accidens ne posse esse sine subiecto etiam uirtute diuina, talis in demonstratione est falsa
non est demonstratio, quia patet in ylla Philosophica demonstrari potest accidens
uirtute diuina posse esse sine subiecto, quia uirtus diuina est yficientia. Confirmatur
quia licet uirtutes diuinae sit supra naturam non sit tamen contra naturam, et licet non sit
yficiatur ratione naturali, non tamen demonstrata ratione naturali. Sic falsae, et impossibiles
sed non naturalis ad ueritates diuinas, sed se negatiua ne attingat de se non excludit illas.

Lumen intellectus nri est participatio
luminis diuini

patet.

Ad 2am
omnis demonstratio Philosophica
est in illis principis
lumine naturali non yficiunt
ita ut ei est de intellectu

Lumen intellectus nri est participatio
luminis diuini
sic yficiatur naturalis non est
sed yficiatur naturalis

Et ex his patet ad obiectionem, veritates si quas demonstrat in philosophia prout in ea demonstrat non pugnat cum veritatibus Catholicæ fidei.

Reliqua quæ hic de veritate propositionum dicuntur potuerunt illustrari ut ideosco oportet illa reperi. Ex his ita constat. 1^a conditione demonstrationis.

D V D I T A T I O I.

An propositio prima et immediata sint eadem vel diuersæ.

Hæc est qdā ex conditionibus demonstris, quæ hac questione est explicanda. quoniam autem multe sunt hic difficultates.

D V D I T A T I O II.

Cur hæc propositiones dicantur, et cur etiam immediatæ quamvis enim eadē sit scdm vñ nō tñ scdm rationem.

Philosophi et veteres dicunt eā diuersas, putant si p. propositiones primas intelligit: hæc dicit eā diuersas ab eā dignitates, quæ nō ingrediuntur demonstrationē, q. immediatas vñ, præmissas demonstrationis. Sed nūquid placeat sententia Aristotelis. Item. D. Thomæ et aliorum q. dicit q. primas immediatas et nō demonstrabiles eā intelligendas easdē propositiones.

Probat q. Philosophus 5° docet se q. principia prima intelligere ea quæ sunt propria demonstrationis. Ergo p. prima nō intelligit dignitates quæ nō ingrediuntur demonstrationē. Quia dicitur docet se q. prima intelligere principia hoc autem ait eā propositionē immediatā Ergo propositio prima et immediata est eadē. Præterea eodē textu: aut principia quæ vñ dicuntur sunt propositiones prima esse q. p. nō demonstrabiles, q. propositio prima immediata et nō demonstrabilis est eadē. Idē patet. Quia ex propositione prima dicitur illa quæ nō est alia prior, et hæc eadē definitio est propositionis immediatæ ut patet ex eodē textu: 5° q. propositio immediata nō est eā priorē suæ conclusionis a terminis dictis.

D V D I T A T I O III.

Qua imitatione et primitate intelligat et regat Philosophus in propositionibus primis et immediatis.

Idem dicitur primas, q. ut ex Philosopho ostendit eā sunt principia, et principia ex 5° dicitur: 1° q. d. a quo aliquid patet aut nō fieri aut nō esse, aut nō cognoscitur, propositionis primas, sūt principia, q. ab eis patet sententia conclusio. In alia prima q. nō sunt priores, vel dignitas, vel in eadē sententia. Eadē propositiones dicuntur immediatæ q. sūt eadē vel medio q. quod a priori demonstrat eā alia dicitur nō demonstrabiles.

Q V A E S T I O II.

An demonstratio constare debeat ex primis et immediatis.

Pro solutione dubitationis nota ex Alberti. tract. 2. cap. 7. Propositiones immediatæ si nō nōt sunt res, sūt propositiones sine medio. Perro dicitur aliqua propositio potest appellari immediata. 1° modo scdm se q. sūt constas duobus terminis et extremis quibus vñ aliam conuenit immediate, sūt hoc dicitur potest cognoscere, et ita dicitur aliqua propositio sūt dicitur immediata scdm se 2° modo q. prædicatum nō subiecto: immediatæ subiecti, nō sūt eadē conuenit illi primo et adæquate, et nō vñ alterius subiecti q. hoc propositio sūt est visibilis et immediata imitatione subiecti nā prædicatum illud visibilis conuenit primo et adæquate sūt, et nō ratione alterius subiecti si prioris, hæc autem dicitur eā visibilis, nō est immediata imitatione subiecti q. visibilis primo et immediatæ conuenit sūt, et vocatur immediata sūt. Et talis propositio dicitur immediata scdm se, imitatione subiecti 2° q. prædicatum conuenit

[illegible]

int. aial et respirare et respiratione, mediat alia cu qua e habere pulmenē.
Primo 2° xco e intelligenda propositio mediata et prima primitate et immediatio
subiecti. Propter 1° quod philosophus propositio mediata, ut ostendit e, prout p idem ostendit
ubi, quod etia habet lex: 6. sed quia e mediata tantu, immediatio subiecti, no e
indemonstrabilis, ut tale, sed e resolvable, quia demonstrari potest p ratione. Ergo. 2° illa
propositio dicitur mediata qua no e alia prior ut habet lex 5. sed qua e mediata tantu
ratione subiecti habet alios priores. Ergo. 2°.

Primo 3° ab Aristotele: propositio mediata prout pro ea qua e mediata sedam
se immediatio cu. Propter autoritate philosophi lex: 38. ubi mediata vult e inde
monstrabile Ergo vult carere cu.

Primo 4°. Per propositio mediata Aristoteles intelligit tantu dignitates ubi
agitur de materia terminorum appropinquat. Propter 2° Aristoteles docet ex g^o ostendere
at tunc no solum constat ex dignitatibus, sed etia ex aliis propositionibus, quoniam p pro
positio mediata intelligit principia propria, ut patet ex lex: 5. ubi docet propositio
lex 5 docet cu q accedit ad sciam, no debere habere et sciam propositio mediata
at dignitates agitur p appropinquat. Ergo. 3° de quibus docet propositio mediata e positio et talis
vel definitio, sed dignitates no sunt definitio. Ergo. Quod! Per propositio
mediata videtur tantu intelligere Aristoteles dignitates, na lex: 5 ait mediata g:
positio cu, qua no e alia prior. Ergo solum dignitates intelligit, imo illa tantu qua
e oim prima, quodlibet e vel no e. Nota propositio 1° illa propositio
a philosopho dicitur sic prior alia, cui intelligitur p^o agitur, et p qua agitur:
te aliam et aliam probat, et de hac prioritate logica cu ait, mediata no daret
prior alia. Nota 2° propositio mediata no ita oio debere e indemonstra
bile, ut si aliquo demonstrari possit statim ceptat no e mediata, na etia si de
monstrari possit demonstratio ducit ad impossibile, hoc tñ no impedit, quoniam sit in
diala, na tunc tñ e aial rationale pot probari demonstratio ducit ad impos
sibile. Adde mediata posse demonstrari a posteriori dea tñ oio dea, maxima est
mediata, ut tñ e posteriori demonstrati p effectus creatos. Cu g. philosophus vult
propositio mediata debere e indemonstrabile, et no debere habere priore,
intelligit debere e indemonstrabile a priori et ostendere, ita ut nulla habere
possit priore qua contineat uera cam, nulla n pot dari propositio qua tñ no
sit prior aliqua propositio mediata, cu. nulla e propositio cu tñ uera cam
habet, tñ e rationis. Nota 3° propositio mediata ratione causa, alia e
mediata ratione sui sex scdm se, alia ratione noseri sex scdm nos, ut supra dixi.

Philosophus g sic ad propositio prima et mediata no exigit immediatione rone
nri sive scdm nos, sed tantu ratione sui sive scdm se.
Quare propositio prima mediata et indemonstrabilis scdm philosophum e illa qua e
mediata scdm se, no in ordine ad conclusionem, et rursum e illa qua e mediata
scdm se immediatio cu, no immediatio subiecti, et rursum e illa qua e scdm se immediatio
causa ut mediata scdm se contra dytignete ad mediata scdm nos, qua immediatio
scdm nos no exigit sic ab Aristotele: uno verbo propositio prima mediata et inde
monstrabilis scdm philosophum, hic, e illa, qua scdm nulla tñ cam dytigneta e tñ
nri atq adeo no tñ alia priora p qua scdm natura et scdm se probari possit
a priori et ostendere, et talis propositio e prima mediata et indemonstrabilis.
Sed duplex iuxta est difficultas 1° Quia e propositio mediata e qua no tñ prior
scdm naturam p qua probari possit contra. Propositio n qua una definitio mediata e
definitio e mediata, sed p Aristotele: n post hoc potest demonstrari, qz definitio v^o data
p cam materiali, probari pot de definitio p alia definitio data p cam finali qua p^o e a priori

1582 etia 2°
ad immediatio sub
u^o
Propter 1°
2°

1582 etia 3°
scdm se qua quae imo
data scdm se immediatio
rationalis.

1582 etia 4°
scdm se sola terminorum
consequenter.

1582 etia 5°
propositio mediata
intelligit principia
propria.

1582 etia 6°
Confer:
chiclio.

1582 etia 7°
quia 1°
Nota 1° qz prior cu
n^o tñ uera cam appropinquat.

1582 etia 8°
2°

1582 etia 9°
propositio mediata debet
e indemonstrabil a priori
et ostendere.

1582 etia 10°
5°

1582 etia 11°
Exigit immediatione rone
sui sive scdm se
nri.

1582 etia 12°
Qua e propositio prima
mediata et indemon
strabilis.

1582 etia 13°
Definitio hic.

1582 etia 14°
p^o p^o u^o u^o

1582 etia 15°
2°

1582 etia 16°
2°

Assertio 29

Quo 2° Per se, cū, Aristotele intelligit quod subiectū existat, patet ex dicto

DUBITATIO quæ sit materia propositionis immediata affirmatiuæ.

Ut intelligatur quod modis cōtigit hūi pōpositionē immediatā affirmatiuā, oportet cōstituerē n̄ sua natā talis pōpositio possit cōseruari.

Assertio 1^a
Probr.

Quo. 1° oīa pōpositio effectualis ē immediata ex natā sua Probr. qz illa ē pōpō immediata, n̄ qua termini scilicet ex natā sua cōiungūt, et subiūctis sūt cā cōnexio, at n̄ pōpositio effectualis, termini scilicet cōiungūt. Ergo pōpositio effectualis sūt immediata. Minor. qz pōdicatū ē de eā subiectū et idē sūt pō cōiungūt cū subiecto. Confirmat. qz vidēculū ē quāuere aut tō sit aut naturale, nec ad quāstionē sūt aliter respondēri pot, nisi qz ē sūt nec aliud ē cā sūm, quā cā aīal vōnatū, et sua eā subiectū expōrit pōdicatū

Effectualis nō sūt causa sūt ulla alia cā. Et hoc ē quod dicitur. Effectualis nō habere cā sūt pōpō sūt sūt cā cōnatiōe cā aliorū.

Quod habet causā. Cōtra pōdicatā assertiōne solet obijci. Pōpositiones effectuales cā mediata,

no tenere. qz sūt cā, quod n̄ habet cā videt. 1° qz pōpositio effectualis, vel

tenere cōiungūt termini, vel pōpter aliquā cā. nō tenet, tū qz cō-

nexio nō ēt necessaria, tū quia quā tenet et sūt ulla cā cōiungūt sūt pōpō

ut sūt a lapsis, si uō ē alijua cā cōnexio. Ergo pōpositio effectualis ēt mediata

natā cā, qz causa intēdit media n̄ pōdicatū et subiectū. Confirmat

qz sūt dē ē sūt qz nulla ē cā sua cōnexio. 2° oīa effectū sūt sua causa, sed

oīa vō creatū sūt effectū. Qui ergo ēt aliquā cā pōpter quā sūt. Ergo ē pōpō

effectū sūt id quod accipit a pō, sed accipit a pō nō sūt existē sūt dē

essā ergo sūt effectū sūt vō essā. Ergo vō pōdicatū effectualis ē ergo effectū

alia pōdicatā sūt cā. Confirmat. qz aliō sūt ut sūt nō ēt creatura sūt, qz sūt ut

sūt dē essā tātū. 3° Effectualis possūt demonstrari a pōriori de subiecto, ut quā dē

mōstrat a pōriori sūt causa. Ergo effectualis sūt causa maior. Quā vō: sūt cā aīal

pot demonstrari pō definitionē aīalis, vel pō diffam effectualis nēpō sūt sūt sūt. Et

sūt sūt cā aīal oīa sūt ē sūt sūt ergo oīa sūt aīal. Quod aut sūt dē mōstrat

sūt a pōriori sūt sūt qz nō magis ē dē mōstrat quā tradit pō definitionē subiecti

quā quā tradit pō definitionē pōdicati, at illa ē dē mōstrat a pōriori ergo dē sūt.

Minor. sūt n̄ dē mōstrat ē a pōriori, sūt rationalis ē vōibile oīa sūt cā mōstrat

Ergo oīa sūt ē vōibile, et tradit pō definitionē subiecti nēpō sūt sūt, tūqz definitionē

causa effectualis et format definitionē, at illa dē mōstrat tradit pō definitionē aīalis

Ergo tradit pō causa ergo ē dē mōstrat a pōriori. 4° Definitio effectualis pot

probari a pōriori pō cā ergo pōpō effectualis ē cā sūt sūt. Quā definitionē ma-

teriale possunt probare pō cā finale, ut quod dōm sūt ex lapidibz et lignibz

probant ex fine, qz sūt nob tūct ab mōstrat calis, sūt cā sūt pōpter mō-

strat, pō cā finale possunt probare oīa aliā definitionē effectualis sūt

sūt cā aīal vōnatū qz ē creatū ad beatitudinē, cā uō sūt ē vō cā vō

et cā causant ergo effectualis dē vō cā. Confirmat. qz pōpō sūt sūt sūt sūt

imūcā causa et vō pot probari sūt ex 2° post. 8° ergo.

Effectualis nō sūt causa sūt ulla alia cā. Et hoc ē quod dicitur. Effectualis nō habere cā sua cōnexio, licet poss.

passio predicatur de subiecto proprio sit immediata, hoc possumus vnde videtur

h. tale propositione ut scilicet dubitatione sit. et tunc conexio inter res scilicet
h. tale propositione a parte rei sit sine medio, et leg. etiam possumus de propo.
scilicet m. tale, ut scilicet sit, an intellectus, formatur propositione in qua subiectum
cognoscitur, et prima ipsius passionis, possit tali propositioni asserere
an ubi veritate alio alio conceptus puta definitio et diffinitio, ipsius sub:
iecti, q. sit medium ad affirmanda passionem de subiecto. Stabit autem hoc dubi:
tatio, locum solum intellectus humano. nam in divinis et angelico non sunt tales: ^{non dubitatio solum}
p. t. verum cognoscitur, q. diffinitio, nec alio q. conceptus huius et actus rationis. ^{et loci in tali: sicut}
^{non non in divinis et angelico.}

Dico 1. si sermo sit de tali propositione respectu conexione rerum quae ante
omnem alium intellectus regit a parte rei, talis propositio est immediata id est pri:
ma passio immediata in se vel subiecto. Propter si quod medietatem dicitur q. non. Propter 1.
tunc, vel aliqua causa extrinseca, et hoc non, q. propria passio de qua loquimur
fluit ex principiis intrinsecis, nulla causa extrinseca medietate, vel diffinitio, vel
subiecti et magis hoc dici potest, q. quod quae sit ex, utrum sit subiectum
tali et prima ipsius passionis dicitur in re medium, et diffinitio de constitutione
subiecti ergo non est medium, vel definitio subiecti, et magis hoc dici potest
q. talis dicitur ante operationem intellectus nulla sit definitio q. definitionem
ad diffinitionem ex natura rei.

Dico 2. si sermo sit de propositione illa ut est obiectum intellectus, illa propositio
quae est enunciativa prima passio de subiecto in ordine ad intellectum et
respectu nostri non est immediata. Propter. Talis propositio ut sit, non est nobis evidens
nota ex se, sed potest demonstrari a priori q. subiecti definitionem ergo non est
immediata respectu nostri, et quare hoc. videlicet quod est definitio et actus ratio:
nale quod est definitio, non diffinitio nisi secundum quod alter conceptus est co:
gnitus alter diffinitio, hoc est sufficit et actus rationale respectu nostri non:
est cognoscendum, dicitur causa ut sit diffinitio et probatur talis ut illa si sub:
iecti diffinitio cognitio est causa intellectus ut illi propositioni asseratur.

Huius constitutionis modum tamen videtur soluta difficultas, nam adhuc quaeritur aliquis
quod absolute et simpliciter loquendo appellatur sit talis propositio, immediata ne enim:
dicitur de genere. Item et causaliter dicitur simpliciter et secundum se esse immediatam, medi:
atam autem secundum quod, et secundum notam, q. illa propositio putatur esse secundum se immedi:
ata, cuius terminos si intellectus potest cognoscere statim illi asseritur
absque medio. Sed ubi est autem videtur se non putat absolute loquendo:
videtur esse mediata, nam cum sit sermo inquit de propositione, an sit immediata,
non debet considerari termini secundum se, id est ut res sunt, sed ut conceptus sunt a nobis,
subiecta in vultu sunt termini, si ergo sunt termini ut a nobis conceptus est medium
aliquid ex natura rei dicitur, etiam si inter res ipsas non sit medium, talis propositio
secundum se erit mediata. Cum ergo inter conceptus subiecti q. prima passio
interveniat conceptus definitio subiecti, quod est medium diffinitio ut ipso
subiecto ex natura rei, aliis propositio illa secundum se erit mediata. Et hoc modo
explicandi maxime placet, q. confirmatur q. probatur a Deo.

Dico 3. Talis propositio simpliciter est dicta mediata, ex natura rei, et demonstrabitur,
non solum ex nostro modo cogitandi. Ita. Et hoc et autem videtur se non. Propter 1.

Assertio 2.

Propter 1.

si quod medietatem dicitur:

et loci in tali: sicut

non non in divinis et angelico.

Val diffinitio subiecti

Assertio 2.

non non est immediata.

Propter.

est absolute esse:

ut appellatur sit talis

propositio.

et dicitur secundum se esse immo:

mediata autem secundum quod

non non quare absolute

mediata.

Assertio 3.

Propter

Inmediata e. p. se nota.

Propo. p. se nota d. illa.

Propo. inmediata d. illa.

Confir. male

Propo. p. se nota d. illa.
In nota p. se nota.
Nota p. se nota.

Proposicio nota p. se nota.

In nota p. se nota.
Proposicio p. se nota.

Diffinitio

In nota p. se nota.
Proposicio p. se nota.

In nota p. se nota.

Confir. male

Quonia propo inmediata ut nox dca, e. p. se nota, ideo ad notam proposicio
inmediate cognoscenda opus e. explicare, qd sit propo p. se nota. Proposicio
p. se nota d. illa, qua p. se nota id e. p. se nota p. se nota terminos e. nota m.
colleat. et sic definitur a Philo. hi. Propo ingt p. se nota e. illa qua
cognoscitur eo quod terminos cognoscitur et totu e. magis sua parte,
qm p. se nota cum proposicione p. se nota e. inmediate qz propo p. se nota
e. nota sine ullo medio sed propter p. se nota terminos inmediate cognoscitur.
Proposicio uo inmediate e. illa qua nulli se mediu p. se nota p. se nota p. se nota
differit rone, na eade propo ut e. n. se abrogat illa mediu d. inmediate et
uo comparata cu nro intellectu d. p. se nota. Confir. p. se nota ut vobis ut cogni:
scibiles sunt p. se nota. Sed n. se p. se nota sine mediu ergo et p. se nota cognoscibiles sine
mediu e. proinde sit p. se nota.
P. se nota aut propo p. se nota. In nota p. se nota, et nota p. se nota. Propo.
p. se nota d. p. se nota, qz ex nota terminoru p. se nota ut n. se p. se nota p. se nota
cognosci sed p. se nota, qz p. se nota n. se habet cam sua cognoscit a p. se nota p. se nota
ut tunc propo, tunc e. aial rone, e. p. se nota p. se nota. Propo p. se nota
hoc n. se p. se nota ex nota p. se nota terminoru cognoscit, ita tunc
cognosci p. se nota, sed tunc ex parte nra, qz proposicio ex se inmediate
sine ullo medio cognoscitur, ob audetia p. se nota, vel lumen natural
ut nra e. cadida, p. se nota e. calida, p. se nota e. colida, d. simile. Hoc aut tunc
loco cu d. p. se nota p. se nota p. se nota e. inmediate, et inmediate e.
p. se nota, loquimur de proposicio p. se nota p. se nota, tunc n. se e. a p. se nota.
positioe inmediate et de n. se p. se nota, et n. se habet cam p. se nota p. se nota
p. se nota a priori. Et de tunc proposicio p. se nota, loquimur de p. se nota.
Est aut hic difficultas. An cu propo p. se nota p. se nota e. nota p. se nota.
1. part. p. se nota: ut tunc: hic n. se licet n. se a p. se nota, p. se nota p. se nota
et p. se nota p. se nota, tunc propo p. se nota p. se nota e. nota p. se nota, tunc p. se nota.
ni p. se nota et p. se nota p. se nota, propo p. se nota p. se nota e. nota p. se nota,
propter p. se nota p. se nota terminoru erit n. se p. se nota, tunc p. se nota,
propo p. se nota e. p. se nota et inmediate, qz p. se nota e. de p. se nota p. se nota.
tunc at n. se p. se nota, qz n. se p. se nota p. se nota terminoru p. se nota p. se nota
extiam e. de p. se nota. Sapientibus vero: qui n. se p. se nota p. se nota p. se nota
e. p. se nota. Et n. se p. se nota: d. p. se nota: et tunc p. se nota p. se nota p. se nota
2. part. absolute n. se p. se nota p. se nota p. se nota e. nota p. se nota.
In p. se nota p. se nota, qz propo ex propriis p. se nota p. se nota, cu libet p. se nota
n. se p. se nota. Sed propo p. se nota e. ex propriis p. se nota p. se nota p. se nota
format illi p. se nota, alius n. se illa, sed alia p. se nota p. se nota p. se nota
des proposicioe p. se nota p. se nota illa cognoscit, atqz ita cu propo p. se nota
nota erit etia n. se nota. Confir. p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota
ca p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota
p. se nota, p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota
p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota p. se nota

quod e p se tale fuy et ubiq e tale sed propo p se nota e p se pssano.
ta Ergo in quocunq intellectu fuerit erit nota.

Hanc dycaplatio int letum. Item et vrbu no e de re, sed de modo
loquedi. Nam scoly cu Avreolo dicit propositione p se nota quatu e ex nata
terminere se p nob ee nota. S. uo Item cu Carol. ait ee nob ignota
ex itro no p se deo concipiendi terminis, no uo ex nata ipse terminere
at vrbu q e vrbu. Si uo dicit scoly, quda etu si termini cofuse etu
secda concipiata faciat propositione p se nota falsu e. qz cofuse cu
ceptu termini no explicat am pui conenitio, ac proinde no facit pro:
positione p se nota. Absolute igit loquedo ois propo p se nota e etia nob

Hanc dycaplatio no e
de re. sed de modo loquedi.

Absolute aut
propo p se nota e etia
nobis nota

DUBITATIO I An demonstratio constare debeat ex primis et immediatis et quomodo id intelligendum sit.

In primis certu e conclusionem demonstrativa no constare ex primis et ime:
diatis, coto n demonstratio debet ee demonstrabilis, ac proinde no i:
mediata nec prima, sed difficultate de principiis demonstrata an pte de:
beat cu prima d immediata seu indemonstrabilia. Philo. et Peripat:
hic c. 2. 3. et 1. Top. c. 1. docet demonstratione constare debere ex principis
primis, et immediatis, vel proximis, nescit si maior et minor sit imediata,
vel remotior, scit si maior et minor vel alia ratio sit qd imediata sed
probat p alia imediata. Differunt in Peripat. int se alii n volut no
ee de demonstratione effectiva, nisi habeat principia demonstrata vel ante
imediata, alii uo dicit satis ee sufficere principia ee demonstrata
uo regri ut ante habeat demonstratio.

Pro constare de
necessitate ex primis
et immediatis.

Differe nio in qd

Dico 1o demonstratio necesse constare debet ex mediatis proximis vel remotiora
ut no sit demonstratio nisi cognoscatur principia imediata, atqz ita regritur ad demonstratio
essam et fiat conclusio usq ad s principia hoc e ut sciatur principia, resolvere n hie vo
cognoscere ea qd n hie veritas conclusionis. Probi s ex Philo. 1. Top. c. 1. ubi dicitur
de demonstratione ex solis veris cu et primis vel ex talibus, quia p vera d prima pbatia sit
hic etia ex pte effectiva demonstratio constare ex primis d immediatis. 2o Nisi sciatur pri:
cipia no pot sciri coto, at principia nesciatur nisi vel sit imediata, vel resolvat ad i:
mediata, ergo nesci coto sciri poterit nisi fiat conclusio ad prima imediata. Illa
ut patet hie ex Philo. hic Top. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

1o se 2o 3o

Probi 1o

2o

3o

4o

5o

6o

7o

8o

9o

10o

11o

12o

13o

et hoc indiguitas quae ingreditur demonstrationi tantum veritate, et hoc in illa prima dignitate de quolibet licet affirmare quod est vel non est. Itaque quod resolutio est in eis modis, licet sit in quo fundatur, hoc dicitur in eis primis id est de

Prop. 3. Demonstratio secundum se considerata non debet resolui in principia illa communi.

Robertus 3.

nisi in eis tantum in principia illa immediata sunt aut principia immediata illa, quae continent eam propria conclusionis. Probat 1. ex ad. si scilicet sciam soli regere cognitionem sui et eam propter quam res est, et quod non contingit aliter se habere, et hoc habere sufficienter principia propria, quod est facienda resolutio ad principia communissima.

Principia immediata sunt
Probat 1.

Minor. Quia principia propria continent eam propter quam res est, et propter quam res non potest aliter se habere. Confitetur: ex hoc resolutione, nec est necessaria ex parte conclusionis nec ex parte principiorum. Non ex parte conclusionis, quia conclusio sit praedicat a causis suis propriis, sicut in eis ita etiam et in cognoscere, non ex parte principiorum, quia principia propria cum sit immediata et seipsa sunt vera, ne

Minor.

praedicat se ab aliis principijs. Et quoniam, nisi illa principia communissima sunt vera non est vera ulla alia principia. Et hoc non est fundere veritatem principiorum propriis, huiusmodi principia sunt quae multa alia sunt talia in quibus sit non est facienda resolutio. Et si non est vera hoc principium, quod convenit definitioni convenit definitioni, demonstratio per seipsum:

Probat 2.

si non est vera. Sed idem Robertus declarando magis superiorem rationem. Sicut demonstratio debet resolui in ea principia a quibus praedicat, sed non praedicat a principijs communissimis. Praedicat enim si praedicat ab illis, vel quia praedicat immediate a quibus deducitur conclusio nata praedicat ab illis, et hoc est falsum nam propositiones immediate demonstrabiles sunt, nec sunt principia priora, vel quia propositiones immediate cum sit non sunt ignota, debet probari per illa principia, et hoc etiam est falsum, quia probatur per inductionem et a posteriori ex 2. post. ultimum.

Prop. 4. Per accidens facienda est resolutio demonstratio in principia communi. Probat 1. ex quoniam principia demonstratio ex se sit vera, nec praedicat aut a veritate alterius, si consideretur ut negativum possit ab adversario: non ac primum ut possit contra illud per illa communissima probari per seipsum acci: debet facienda est resolutio in illa.

Arro 2. huiusmodi.

Probat

Prop. 5. Resolutio demonstratio non est facienda in Deum. Probat, tunc quia igno: ratio per se possit haberi multa demonstratio, tunc quia id non regere nec ex parte conclusionis nec ex parte principiorum nam id conclusio sola praedicat a suis causis propriis in eis id est in cognoscere et principia propria cum sit immediata per seipsum sunt vera non patitur eam, tunc quia non in quod resolvitur illud principium, quod debet est vel non est, est seipsum per se ac notis per se, cum sit commune per se creaturis. Ergo non est resolvendum in Deum, demum primum principium non debet illud quod debet est vel non est sed hoc per se.

Arro 3. huiusmodi.

Probat
120. 1.
120. 2.

Ex his videri constat scilicet illa conditio demonstrationis quae est ut consistat ex primis et immediatis.

QVAESTIO 3^a

An demonstratio consistere debeat ex prioribus et notioribus.

pot n hic accipi nō cōcepta cū. Itē duo posteriores modi priores sūt con-
 que dnt priora ordine executionis, a qbz nata incipit et progreditur ad alia
 nō ab aliis dnt priora ordine generationis. Itē cō sūt priores nata effectibus,
 universaliora minus universalibus, qnā spaciabur, p artē tot id
 sibi nōra cōpositib. Et qz ita res debet cognosci sicut ē, ē aut priornata
 tot modis, idē etiā et tot modis erit notior nata. Et sicut prius nata ē id
 a quo aliud dependet in cā, ita notior nata ē id a quo aliud pedit in cogni-
 tione sicut nō Philosophus ita duo cōiūxit ut dixi.

197.
 si duo sūt eorū que
 dnt priora ordine
 executionis.

Itē ita debet io:
 cognosci sicut ē.

Itē quatuor modos priores et notiores nata, revocare possumus tū ad tot
 duos sūt, ad prius ordine intentionis nata, et ad prius ordine executionis, tū
 ad tota tria capitula. ad cām respectu causati, ad principia respectu pna-
 ti, ad unitate respectu particulariū. Et qbz aut priores et notio-
 ribz Philosophus hō loquuta ē aut, de generatione, procedere debere ex prioribz
 et notioribz infra docebo.

Itē quatuor revocare
 possumus ad duos, sicut
 197. Itē nō hō intentionis nata
 ad prius ordine executionis
 et ad gēta tria
 ad cām respectu causati
 ad principia respectu pna-
 ti ad unitate respectu particulariū.

DUBITATIO 2^a

Philosophus in assignandis iis quæ sunt
 notiora scdm natam, et scdm nos, sibi videtur repugnare.
 v. nā sic asserit, universalia esse maxime ignota et
 cū sint remota a sensibus. In 1° vero Phys. text. docet oppositū,
 scilicet ab universalibus esse incipiendū tūquā a manifesti.

OVIOLUS NO BIS.

Itē duo loca in Aristotele sūt magnæ difficultatis, et variā nō exponit ebr.
 interpretibz. sed omniū talis explicatio, huc quæ nullonē ē, videtur de ma-
 gis accommodata, ut sūt dīctūqz cōgnitionem, in cōfusa, et dīctū, et dī.
 Itē unitate cōgnitione cōfusa de nob notiora ē tot volūta Philosophi
 1° Phys. cōgnitione dīctū de nob ignotiora ē hoc volūta hō. Itē mi-
 ē et universaliora, prius et facilius a nob picipiētr, ut patet, tū experientia,
 expiētr p cū socrate ē loquūto loco cōspiciētr nob de illo prius cōgno-
 scim quod sit ens aliquid, tū accedētr, ex notie cū aīal, deī de ex p-
 cū mem. Itē ex facie cū socrate, tū rōne qz prius unāquāqz nō cōcipi-
 ng cōceptu cōfuso, quā dīctū, ut patet inductione, et cōceptu cōfuso
 est cōceptus quodamō unitatis, qz pot accommodari multis eiūdem sp-
 cī sūt ē, qz sūt lōge difficultiores cōgnitū, quāqz generici et univales, quā
 spacifici et ming univales, sicut dīctū illorū naturā investigāng, ut patet,
 in quādā entis de quo difficultissima sūt quæstionē, quæ ppter hūc lōqz sūt quæ
 Itē vērū ē, unitate ut univales cū ignotiora nob, qz nō cōgnitio nra incipit
 prius a sēp, et sēp sit singulariū, prima aut cōgnitio intellectiva erit singula-
 riū, et deīde univale, nā ex singularibz abstrahit univale. Quia tū, hō
 sēp singularia primo cognoscāng, tū intra latitudinē singulariū prius cōgnoscit.
 nō singularia genericiū, quā spacificū ut hoc aīal, quā hūc mem, prius
 singulare magis univale quā ming univale, ut hoc vīcū quā hoc aīal
 deīctū in intellectu prius abstrahit magis univale quā ming univale.

cōgnitio dīctū
 In cōfusa dīctū.
 Unitate cōgnitione
 Itē mi-
 Itē vērū ē.

Expositio

Itē vērū ē.

Itē sūt ē.

Unitate ut univ-
 la sūt ignotiora nob.

Prius cōgnoscim
 prius aīal quā spe-
 cificū.

Id eo. Poteſt diuerſa variare, quæ ſunt priora et notiora ordine in cõſideratione, ſunt poſtea.
priora et ignotiora ordine executionis. ſunt poſteriora et ignotiora ordine intellectus
nec. ipſos ordine intellectus ſunt priora et notiora poſteriora, ſed inq̃ incedunt a nata
quæ gnã, nã gnã poſterior ipſos, ipſos uo poſterior ſe, in executione aut gnã ſunt
priora nata ipſos, q̃ nata incipit a quæ, deinde procedit ad ipſam.

398.

ordinis intellectus
ordinis executionis

quæ ſunt priora ipſos
ipſos aut poſterior ſe

D V B I T A T I O 3^a
An de monſtratio cõſtare debeat ex
notio ribus natu rali s.

Certe c. cū Philoſophus præcipit de monſtratione cõſtare debeat ex notioribus
log de notioribus ſedm natam Protr 1^a: et Philoſophus hoc ſedm capite probat de
monſtratione cõſtare ex prioribus et notioribus, q̃ cõſtat ex cauſis, ſed cauſæ
ſunt notiores ſedm natam. Ergo, q̃ aut cõſtare debeat ex notioribus, intelligit
ſedm natam. Itē t̃m 3o ſonit hoc diſerimē, int̃ de monſtratione p̃mptat q̃,
et quia, quod illa p̃cedit ex notioribus ſedm natam, ſed aut ex notioribus
ſedm nob, et ſexto Protr: loco 18. inq̃ in de monſtrationibus ſerūtiſſimis p̃cedunt
cū ex notioribus ſedm natam. 2° Protr autoritate interpreti. Thomæ: c. 19.
Philop: cōm: 6. S. Thom: ut exp̃d: ſed nūc ſup̃eſt difficultas utrū de monſtratio p̃ro:
p̃ter q̃d, nō ſolū debeat cõſtare ex notioribus ſedm natam, ſed etiã ſedm nob.
Auer: cõſtat de monſtratione p̃otij nūc cõſtare nō ſolū ex notioribus natam, ſed etiã
ex notioribus nob. Alio uo ut Thom: Philop: 5. Thom: cõſtat cõſtare ſolū ex not:
ioribus natam. Eadē c. ſera Philop: h̃c. 12o c. 19. Cauſæ ſunt notiores natam, nō
nob, ſed de monſtratio ex cauſis, Ergo cõſtat ex notioribus natam, nō nobis, quod ſi
aliqui cauſæ ſint notiores nobis, id ē p̃ accidēs, t̃m ex parte cauſæ quā ex
parte de monſtrationis, hoc n̄ de monſtratio nō regit, Poſtmodū de monſtratio cõſtat ex
vniuerſalibus, ſed n̄ abſtractis a ſingularibus. ſed vniuerſalia ſunt notiora natam,
nō nob Ergo de monſtratio cõſtat ex notioribus natam, per ſe loquēdo. Dico ſic:
de monſtratio ex notioribus Ergo cõſtat ex ignotioribus nobis, at ex ignotis nō p̃ot
haberi ſc̃ia. Id eo p̃uſt̃ aliqui p̃oteſt dici ignotis nobis. vel q̃ p̃ot̃erit ē in cogni:
tione nra naturali, quæ incipit a ſenſibilibus, et ſic cauſa et vniuerſalia ſunt ignotiora
nob, notiores n̄ ſunt effectus et ſingularia cū ſint ſenſibilia 2° quod nram cognitionem
fugiat, p̃incipia q̃ de monſtrationis debeat cū ignotiora nobis, p̃imo nō cū ſint vniuerſalia,
et cauſæ cōcluſiuis, nolant debeat cū ignotiora ſedm nob, licet n̄ p̃imo nob nō oc:
currat cognoscenda, ſpectato nō in nō naturali cognoscendi vel, t̃m p̃ alios d̃ctur:
ſus, debet euadere nobis euidenter cognita, vel ut alii recte dicunt, n̄ neq̃ ſc̃ia
ſc̃ia ſunt ignotiora, inq̃ ſc̃ia nō ſc̃ia ſunt notiora, ſolū aut incedit Philoſophus
de monſtratione nō p̃cedere ex ignotioribus nobis, id ē magis ſenſibilibus, hoc n̄ ſit
notiora nobis.

debet cõſtare
Protr 1^a

diſerimē int̃ de monſtratione
p̃mptat q̃, et quia.

Protr 2^a autoritas:
difficultas.

hic cõſtat ex utroq̃

ſed cõſtat cõſtare ſolū
ex notioribus natam.
12o huius ſc̃ia.

ſi aliqui cū ſint notiores
nob nobis, id ē p̃ accidēs.

ſc̃ia abſtracta a
ſingularibus.

obuſus.
ex ignotis nō p̃ot
haberi ſc̃ia.

de p̃cipio.
p̃uſt̃ aliqui de monſtratione
1^a
2^a

ſc̃ia p̃cedit de cõcluſione
ſc̃ia p̃cipio.

D V B I T A T I O 4^a
An ſit magis p̃incipis aſſertio, quā cõcluſio.

Conſtat ex huius, q̃ dicitur p̃incipia debeat p̃recognoſci, ante cõcluſionē, nūc
debiū ē, an nō ſolū debeat cū p̃recognoſci p̃incipia, ſed etiã magis nota quā
cõcluſio, ſed an ſit magis aſſertio p̃incipis quā cõcluſio. Philoſophus h̃c aſſer:
nat. ubi ait oportere p̃incipia magis cognoscere et magis illis credere

P̃incipia debeat p̃recog:
noſci ante cõcluſionē.

ex ueritate
aſſertioe 3^a

ita se habent, et tunc possunt esse sine evidētia, ut patet in obiecto fidei mē,
 cui firmissime adheremus, nō tñ ob evidētia, sed ob infallibilitatē dei dicētis
 auctoritate, evidētia vō sine certitudine eē nō pot, qz repugnat, intellectū
 clara intēri veritate aliorū propositionū et in ea nō firmiter asserētia.
 Quatinus qz in pncipiū, quatinus illa sit, cognitio evidētiā et cōsequētia
 certior cognitio, cōclusio.

Ita possunt duo sūt certa s. Principia nō debent eē nūq evidētia et certa
 cōclōe. Idē ē, qz ex evidētia et certitudine pncipiū nascit evidētia
 et certitudo cōclusionis, ex nūq aut evidētiā et nūq certo nō pot na.

Ita magis evidēs et magis certū, effectū nō nō pot eē pfectior sua cā.
 2° certa ē cōclusio pōssē qz accidēs certior eē, pncipiū si nō solū exis
 sed etiā aliqda certitudine habuāt, ut si certū eē, et qz demonstrat, et qz si
 de pcedat, tunc cōclō eē habuāt duplīm certitudinē, altā ex pncipiū
 pncipiū, altā ex pncipiū, tunc pncipiū dubio certior suis pncipiū, cū pncipiū solū
 unā habuāt certitudinē. Sim ille si cōclōsi d qz demonstrat d qz pncipiū
 scia. Sed difficultas ē si sumat pncipiū et cōclō qz se, siue cognō pncipiū
 cognō et cōclusionis, quatenus una dependet ab altā, ut nū pncipiū sit magis
 nota et certa et magis asserētia sit illis, quā cōclō, et si magis nūq
 magis ut evidētiā d certior illis asserētia ut supra dicabatur
 nō oī cōclōe.

Dicto 1° Principiū qz magis magis asserētia ē quā cōclō. Inter a
 pncipiū illo pncipiū ita explicatō. Propter quod unūquodqz tale ē illud qz
 sed pncipiū pncipiū asserētia cōclōi ergo pncipiū magis asserētia.

Ita vō ē vera pncipiū illis duabz limitationibz de qbz prima difficultate
 dicit et minor etiā ē vera, qz pncipiū respectu cōclusionis, sūt duas illas
 cōclōes quā regit ad veritatem illis pncipiū. Nā ex pncipiū et cōclō
 cōclō asserētia, et asserētia cōclōi qz asserētia pncipiū, nō pncipiū
 cōclōi pncipiū sicut quod magis asserētia pncipiū quā cōclōi. Cūqz
 veritatis evidētiā cognō habuāt ex sequētibz asserētiā.

Dicto 2° Principiū nobis sōdū natū, et sōdū nob, evidētiā et certig
 asserētia quā cōclōi. Propter 1° ex qz nōt ē ubi habuāt circa pncipiū
 pncipiū nota nemine pncipiū natū id ē dicit. cū qz negat aliquid tale pncipiū
 pncipiū, oī tātū negat nō nōtē. 2° Patet ex pncipiū in dīgnitatis statū
 in qbz pncipiū sūt evidētia cōclōis nō ubi. 3° Illa quā cognōscūt solū
 vō nō natū pncipiū tātū appropinquat terminat, sūt notiora illis qbz
 nō asserētia, nisi pncipiū, et pncipiū de qbz hic loqimur quā cognōscūt
 qz sūt notiora cōclōi mediatā. qz pncipiū cognōscimur habitu intellectus
 cōclōi habitu scia, sed habitu pncipiū a pncipiū habitu scia ex
 pncipiū hī oī 2. qz.

Dicto 3° Principiū imediatā evidētiā et certig asserētia quā cōclōi.
 loqimur aut hic de pncipiū et propositionibz imediatā quā sūt qdē pncipiū
 sōdū natū, sed plerūqz nob ignota, notāscūt aut nob pncipiū mediatā

299.

Int evidētia dicit
 certitudine diffra.

Evidētia sine certitudine
 dicit aut nō pot.

quatinus.

Pro sūt certa. 3.
 120 ē.

certa

Pro 12. habet
 duplicem certitudinē.

Am. ratio 1.
 Principiū magis
 Propter.

Assertio 2.
 Principiū nobis sōdū natū
 magis asserētia
 Propter. 10

2.
 3.

Principiū cognōscimur
 habitu intellectus
 cōclōi habitu scia.

Assertio 3.
 Principiū imediatā
 evidētiā asserētia quā.

Hanc assertio duo se
partes. 1^a

Propter 1°
2°

Aliter

maior. tū sud. 2°

In 1^a parte

Evidētia principiorū ē
immediata.

Evidētia cōclusionis ē
mediata.

Ad intelligētiā principia
sunt tūc ad cōclū.

Cūcto quōd principia
sunt tūc ad cōclū.

2^a pars assertiois
Propter 1°
2°

Cūcto quōd negat. n.
not. ex evidētia.

Principia ex se sunt
vera cōclū. ex principis.

3° pars assertiois
Propter.

a posteriori. Itaque assertio se duas partes. 1^a. quod evidētia cognoscimus
et assertio naturalis principis quā cōclū. 2^a quod certig. Propter 1° 1^a pars
Propter quod una quodq. talis illud quodq. propter evidētia principiorū ē
evidēs cōclū. 1° principia sūt magis evidētia. 2° quae sūt evidētia ex se
sūt magis evidētia quā quae sūt evidētia propter aliud. sed talia principia
sūt ex se evidētia. qz nō ē aliud mediū. cōclū vō nō ē ex se evidēs. sed
mediat evidētia a principis. 1° principia sūt magis evidētia minor
ē aperta. Illarior probet tūc mediū. Item nō ē ex se sit visibile ē magis
visibile. quā colorib. qz ex lumine sūt visibiles. sol etiā ē magis lūcidus quā
aer qz ex se ē lūcidus. tūc ratiō. qz evidētia imediata ē mediā debet ac funde
p. ratiō. evidētia vō mediata. id ē quae habet p. aliquod mediū ē dependē.
at p. ratiō imp. fac. ratiō. Proinde qz evidētia cognitiōis minime ē ex se. vñ ad
f. ratiō. obiecta. si nō app. ratiō simul multos mō. nō ita evidētia unū quēq.
cognosco. sicut cognoscerē si vñ talē app. ratiō. vñq. nō unitas ratiō ē quā
dependē. at evidētia principiorū sūt imediata. nō extendit ad multa.
evidētia vō cōclū. vñ sūt mediata. extendit et ad terminos cōclū. vñ
et ad mediū. qz p. ratiō maior evidētia principiorū quā cōclū. vñ cōclū
ita se habere principia ad cōclū. sicut lūc ad colores. nā principia
sūt si lūc sūt. cōclū vō solū apparet in lumine principiorū sicut
colores nō apparet nisi in lumine solis vel ignis. Cū p. ratiō certig. sit pa.
via in principis et cōclū. hoc tūc ēa excedit principia. quod habet
maior evidētia quā illa. tūc aut maiore qz imediata ut ostēdi
vñ etiā segit cōclū. quod propior ē principis imediata. eo ēa evi.
dētia. quā vñ remotior ē ab eis. Cūcto accidit cū cōclū ē mediā de.
nostrois resolvit ad principia imediata ēa magis evidētia. 1ª pars
assertiois Propter 1° ex 1ª parte. 2ª parte. ubi aut. in cōclū. magis.
1ª parte principia ēa certior ē ratiō. quā sit p. ratiō demonstrativa. 2^a Ex illa
pronunciatio. Propter quod vñq. ratiō. 3^a Ex certitudo in nob. nascit ex
evidētia. vñq. nō rei maiore habens evidētia. evidētia certig. et firmig.
ad hoc vñq. sed principia sūt nob. evidētia quā cōclū. ergo dē ratiō.
A. Certitudo et firmig. assertiois. sed et ex veritate rei. qz ubi maior ve.
ritas ibi maior certitudo. at in principis ē maior veritas quā in cōclū. pri.
cipia nō ex se sūt vera. cōclū aut ē vera propter aliud et mediā. sua
veritate a principis. qz in principis ē maior certitudo et firmig. 1^a
ubi maior ē cōnexio terminorū ibi maior ē certitudo. hoc nō nascit ex
cōnexio. necesse terminorū. at in principis ē maior cōnexio terminorū.
quā in cōclū. qz ē maior certitudo. Illarior. qz in principis termini sūt
ex se. 1^a ex natura sua cōnexi. at in cōclū sūt cōnexi nō ex se. sed p. aliud.
maior aut ē cōnexio p. aliud quā p. aliud. ita sūt magis. illa cōnexio
ut collig. ex 2^a parte. ultimo et ex 1^a parte. c. 2^a. sed habet in cōclū
ē certior et evidētia habet p. ratiō. Illarior. Patet ex 1^a parte. hic tūc
ubi dicit cūq. se habet principiorū ēa magis evidētia. habet habitū cōclū.

200.

Obuatio.

12^{uo}.

12°.

Robertus 4°

(Principis mediatis

Probi 1°

Probi 2°

Major

Minor

Obuatio 1°

12^{uo}.

Principia triplicia.

Obuatio 2°

quod etia patet ex probationibz assertionibz.
Quod? Cu premissa immediata, sicut not probat, innotat not inducere, vel de:
negatione quia, si sit ming certo d euidetur cognita qua cōcto Cōsequa p cōcto
qua p ipsas premissas scilicet cognoscitur a priori et demonstratione p notat qd. 12^{uo} et
repro sagella, qz qua uis cognō huiusmodi propositioni immediatū, quābī ad originē sit ipse.
Et not cogit cōctoibz scilicet p demonstrationē pnotat qd. 12^{uo} et cognō talē p cōctoibz appēdior
cognō cōclutionē scilicet p demonstrationē pnotat qd. 12^{uo} et qz cū pnotat imēdiata cōclutionē, sit p se nota
et habeat terminos nata sua et imēdiata cōclutionē, quae scdm se nō cogit mediū ut cognoscatur
scilicet atqz intellectus mediāte inductionē uel demonstrationē qz proba appēditur eis terminos as:
scilicet illi imēdiatē qz talis pnotat ubi eis terminis sit bene appēditur p ipsa scilicet sibi euidētia
ita ut intellectus nō appēdit qz mediū, ut illi appēditur, atqz hic appēditur et
cognō dī pnotat, qz notat cognitiō cōclutionē, hinc nō dēmonstrat a
priori ē mediāta et cōsequēs nata sua ex pte scilicet p mediū, et habet scilicet
qz impēditur habere pnotat. Adde quod si cognoscitur inductionē uel demonstratōē
qz, dēmonstrat cognitiō pnotat, tūc dē alia dēmonstrat cognitiō cōclutionē
qua cū pcedat a pnotat, tūc nō itēz etiā inductionē uel demonstratōē quia.
Quod 4. Principis abscūpū etiā mediatis et demonstrabilibz respectu cōclusi:
oibz qua inferit certis et euidētibz assertiōibz qua cōcto. Probi 1° ex dictis
qz euidētia cōclutionē ut sic pcedat ab euidētia pnotat, qz maior ē illa
pnotat, sequella Probi tū ex dictis tū ex illo pnotat. Propter quod unū:
quod magis 2° Cognō quae habet p pauca media ē clarior, qua quae ha:
bet p plura, sed cognō pnotat etiā mediatori scilicet habet p pauca
media qua cognō cōclutionē, qz nō alior patet. Ex dictis. Propter quod aliqd co:
gnoscitur p plura media dēmonstrat intellectus, nec ita pfecto rē uidet ut
apparet in cognitiōe scilicet, qua nō pōt plura qz pfecto rē uidet ut
pauca. Minor, qz cōcto scilicet p oīa illa media p qua scilicet pnotat
ē etiā p ipsa pnotat. Ergo cōcto scilicet p plura media.
Sūt aut cō doctrina sequētibz quatuor assertiōibz explicatā aliquot diffi:
cultates.

Prima Obuatio. Eximur aequa nos assertiri principis et cōcto nec
yde ex cōcto certitudinē et euidētiā pnotat pōt a nob dēpēdē. qnō
magis assertiō pnotat qua cōcto. Sed Principia uel sūt prima, nota scdm se scdm se nota
naturali, ut oīa tōtū ē magis sua parte, et his ē scilicet ex cōcto certitudinē, tūc nō
uel sūt principia imēdiata, et nota scdm naturā, sed nō scdm nob, siue quae
nō oīa sūt ita nota lumine naturali, sed aliqd nobis innotat, ut sūt
principia propria scilicet, ut dēmonstrat, naturā ē aīal rationale, naturā ē pnotat
notat, et gētibz, uel dēmonstrat sūt principia mediāta et demonstrabilia et pnotat.
ta tū cū cōcto qua inferit. Et nō sūt duobz pnotatibz gntibz pnotat
ex cōcto certitudinē et euidētiā et sit ualde ex pte scilicet ut pnotat
pnotat tū ratio ut ostēdit ē, quābī in sūt gntibz principis ex cōcto cert:
itudinē et euidētiā et gntibz cōclutionē sit longe maior, quā in principis
tūc gntibz, respectu cōclutionē, qua inferit, ut de se cōcto.
Sed obuatio 2° pōt maior cognitari assertus qua cū putamus impossibile
ē rē aliter se habere, at ita assertiō cōcto ut ex pte magis impossibile ē

1200
Intra latitudinem.

Constitutio si de
magis et certitudine
certitudo assidue reperi-

et aliter se habere, alio non habere, scilicet de ea ergo non potest maior esse effectus
principii, quia conclusio. Sed de hisve hinc affertur non potest dari maior, sed intra
latitudinem huius potest esse magis, alter minor, nam si intermediis et extrinsecis
non cognoscitur se aliter habere non possit, contra magis affertur quia si
magis et aliquid mediis extrinsecis, et affertur principii, et intermediis, conclusio
mediatis, ergo ille maior huiusmodi. Unde quod non est dubium, quod sit maior affertur
et certitudo assidue reperi-

et certitudo assidue reperi-

Nota 1^a

Et quod certitudo materialis
est et certitudo materialis
sunt magis et certitudo

Antequam affertur nota 1^a. Quod si qualitates materiales possunt
magis et certitudo materialis, ut color et frigus, sed etiam qualitates
sunt magis et certitudo materialis, ut color et frigus, sed etiam qualitates
sunt magis et certitudo materialis, ut color et frigus, sed etiam qualitates

Quod plures gradus
certitudo materialis
certitudo materialis

plures gradus cognitionis fuerit in talibus, et inter eos erit cognitio et patet in multis
eade in cognoscendo, si fuerit alter effectus eade in cognoscendo, et ille
habet, plures gradus cognitionis huiusmodi, huiusmodi etiam qualitates sunt
admittit huiusmodi multitudinem.

Nota 2^a

Causa sit duplicis
natura et effectus
Causa sit duplicis
natura et effectus

Nota 2^a Causa sit duplicis, alia sit univoca, alia ergo, illa sit ergo
et non ab effectu. Causa univoca sit, possit producere effectum sibi aequalem
ita in perfectione effectus, quia in perfectione in te sita et graduale. Color in oculo
potest producere calorem ut oculo, et ille non excedat vires naturales ipsius. Causa
non aequiva, non potest producere effectum sibi aequalem in perfectione effectus. Sed si
non est aequiva sed univoca cum effectu, ut sol cum producit rem vel mare, potest
ita producere effectum sibi aequalem in perfectione in te sita, si ipsa sit in te sita.
Sed ergo in te sita effectus oritur ex in te sita, ergo tanta in te sita effectus ex tanta
in te sita causa, aequalis ex aequali. Si ergo in te sita causa sit proportionata
in te sita gradibus effectus. Si ergo producere effectum aequalem in te sita non excedit
vires causa. Dicitur! Lumen est causa aequiva caloris, et tamen in qua produ-

1200

Ca. magis et certitudo
magis et certitudo

cit calorem in te sita, sicut est ignis, ergo causa aequiva non debet producere effectum
sibi aequalem in te sita. Sed Causa ergo sit duplicis, alia quia dicitur produ-

Ca. magis et certitudo
magis et certitudo

magis et certitudo, alia quia dicitur produ-

His ita constitutis Puto 5° Principis quibuscumq; non est integritas assertio.
 Quia quia cōclōi Propter 5° Expositiois annotationib; oīs cā naturalis intēssit
 et remissioit pot' producere effectū sibi aequalē n' pfectioe intēssit, sed p'p'
 cipia sūt tales cā cōclōiōis Ergo poterūt producere cōclōiōē sibi aequalē
 n' nēssitū maior patet, tū inductioe Ignis n' pot' producere ignē, calor calorē
 tū quātū ē ignē, quod etia ut patet ex 2° annotationē, verū ē n' causis ay.
 uocis, tū p'p'ioe, qz cā naturat cū agit uocis, agit quātū pot' et sēd
 ultimi potētiā, pot' aut' producere effectū sibi aequalē, qz effectū ayualis nō
 excedit uirtutē cōclōiōis q' producit effectū sibi aequalē Minor, et p'p'ia
 sūt cā naturat cōclōiōis ut nēssitū ē remissioe, cognitiōis n' ut d'p'
 sup'agere possit magis d'p' d'p' et hac ratioe uidet etia colligi, nō ē euidē:
 ty et cōclōi ayseriēdū p'p'iois quā cōclōi, quod ē, cōclōi p'cedentes asser.
 tiōē, et foras sūt ratioē. oīs cā naturat producit aequalē sibi effectū n' p'p'ioe
 cōclōi, sed asserit p'p'iois ē cā naturat asserit cōclōi Ergo producit effectū cōclōi
 sibi aequalē, ut cōsequēter producat effectū sibi aequalē n' euidētia d'p' cōclōi
 b'itū d'p' cōclōi. Et p'p'ia producat cōclōiōē sibi aequalē n' p'p'ioe n'
 tejiā cognitiōis, nō ē nēssitū ē asseritū p'p'iois quā cōclōi. g' p'p'ioe
 etia producit cōclōiōē sibi aequalē n' certitudine et euidētia cogni:
 tiōis p'p'iois n' utrob; uidet etia nō p'p'ioe in b' d'p' a sacra d'p' a annotationē.
 minorā pot' producere effectū sibi aequalē d'p' cōclōi d'p' nēssitū, at cā ayuo:
 cā s' sūt nēssitū, pot' g'dē effectū producere sibi aequalē n' intēssit, nō tū
 aequalē n' cōclōi seu n' p'p'ioe cōclōi, ut sol' nō pot' producere aliū solū sed
 mūrē uel uariā, at p'p'ia sūt, cā ayuo cōclōi, cū sūt cognitiōis et ayuo
 et quā diuerse ut statim probabo, nō poterūt p'p'ioe g'p' g'p' cōclōiōē sibi a:
 quālē n' p'p'ioe cōclōi, ac p'p'ioe n' cōclōiōē et euidētia, ut
 cū tū sūt p'p'ioe cōclōiōē cognitiōis sed solū poterūt producere ayuo:
 lē n' nēssitū cōclōi. 2° p'p'ioe. asserit. d'p' p'p'iois ē tēty asseritū
 sūt quā cōclōi, legretz quod s' effectū cōclōi dēssitū subordnatē, ita, ut una
 p'p'ioe ex alta, tū p'p'ia habiterā asseritū d' certitudine sēnā et nēssitū,
 cōclōiōē uō et ultimā uix habiterā asseritū et certitudine uō, qz quo magis ayuo:
 cōclōi d' p'p'ia eo magis remittit ayuo et certitudine, ut hoc ē modū
 dēssitū, ut uix habet unū gradū certitudinis, ino s' ex ultimā dēssitū d'p' cōclōi
 hac cōclōi dēssitū, ne unū gradū certitudinis habet, g' nēssitū p'p'ia
 et cōclōi, nō dat ipte excessus n' gradu et intēssitū d'p' cōclōi
 s' n' p'p'iois et cōclōi ē certitudine et euidētia aequalē n' gradu sed
 nō n' p'p'ioe cōclōi, qz certitudo ē euidētia p'p'iois cū sūt a lē:
 uō rōis ayuo, nēssitū, ē maior n' cōclōi p'p'ioe quā certitudo
 d' euidētia cōclōi. Quod aut sūt maior probatū supra ē quatuor p'p'iois
 asseritū.

201.
 Asseritō 5^a
 Principis, nō cōclōi
 ayuo cōclōi quā cōclōi.
 Propter 1°.

Major patet
 p'p'ioe.
 Tu habet.

Minor
 Cognitiōis p'p'iois
 Imaginē p'p'iois
 Obiectū.
 Hec asseritō ē cōclōi
 ayuo cōclōi

Cōclōiōis

220.

Principia sūt cōclōi
 uocis, cōclōi, et ayuo
 hōis sūt cōclōi g'p' d'p' uocis.

Propter 2° asseritū.

Sūt p'p'ia d' cōclōi
 nō dat ipte excessus
 n' gradu cōclōi.

Obiectū 1°.

220.

Principia magis nēssitū
 sūt d'p' nō gradu sed
 ex se. cōclōi cōclōi
 sed p'p'iois.

Prima obiectio Propter quod unū quod d'p'ale d'p'ale p'p'iois intēssitū p'p'iois
 cōclōiōis ē nēssitū cōclōi qz ex nēssitū cā nēssitū nēssitū effectū g' maior
 est nēssitū n' p'p'iois quā n' cōclōi aut certi p'p'iois nō s' p'p'iois
 uariā d'p'ale Principia p'p'iois d'p' magis nēssitū, nō g'dē gradu, sed qz ex se sūt
 nēssitū, cōclōi uō nō ex se sūt nēssitū, sed ex p'p'iois. At aut illud p'p'io
 nēssitū s'p' sūt uariā, sūt ē, ut id p'p'iois quod aliqd ē tale sūt magis tale

2^a obiectio.

2° 1°

2° 1°

2° 2°

2° 3° obiectio.

2° 4° obiectio.

gr. potiori ratione est calidus, non gr. potiori alioquin sequeretur nullam causam posse producere effectum sibi equalem in intensione si causa debuerat se habere in intensiore effectu et sic calidius ut quatuor non posset producere calorem ut quatuor nec quatuor calorem ut octo.

Secunda obiectio. In principis est maior certitudo quam in conclusionibus ut dicitur in 2^a 2^a et 2^a 3^a etiam intensior certitudo. Consequenter maior certitudo est intensior certitudo sicut maior calor est intensior calor. Sed eo magis et alius in eadem specie dicitur maiorem vel minorem intensione, ut in diversa specie dicitur maiorem vel minorem perfectionem operis essentialis non intensione sic magis et minus calidius, dicitur intensiore et remissiore caloribus quod sunt in eadem specie, et consequenter in eadem perfectione essentialis caloris alioquin perfectio et minus perfectio in eodem creaturis, quod sunt diversa specie et diversa perfectione.

2° 1° 2° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

2° 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

QUESTIO 4^a An demonstratio procedere debeat ex causa et effectibus.

Hec est altera ex conditionibus premissarum demonstrationis, ut scilicet procedat ex causis, dicitur in Philosopho, demonstratio est syllogismus procedens ex rebus primis et immediatis, prioribus et notioribus, causis et effectibus.

Obiecta autem non esse propriam demonstrationem procedere ex causis, si quod id non valet obijci: legimus etiam Iosue, quod misit in in omni synagoga iuxta ad eos quod necesse est inferre conclusionem.

Pro solutio questionis notanda sunt tria. Causa quoad finem potest attendi dupliciter, una in cognoscendo tantum, alteram in operando et cognoscendo simul. Causa in cognoscendo tantum est illa, quae dicitur nobis in alterius rei cognitione, sive illa sit alioquin effectus sive aliquid signum, et per huiusmodi causa procedit demonstratio ex a posteriori. Causa in operando et cognoscendo simul est illa, quae per datam de re ipsa quater etiam causat cognitionem auctorem vel, ut quod quodammodo sit ad cognitionem, sicut se habet ad effectum, et per huiusmodi causa procedit demonstratio a priori propter quod. Quod si aliqua causa in operando non videtur etiam esse in cognoscendo, id non est quod se non sit apta dicere nobis in cognitione rei, sed quod, vel non assumitur a nobis ad cognitionem rei, et non ignota.

Causa in operando est duplex, una est vera et actualis quae etiam dicitur causa formalis, altera tantum virtualis, ita Aristoteles in 2^a 2^a. Causa in operando vera et actualis est quae vere et naturaliter producit sui effectum cuius formalis causa et ab eo dicitur, vel saltem ex natura rei, sive formati quod est effectus eius respectu realis. Causa in operando virtualis est illa quae vere non producit effectum, et ab illa non dicitur ex natura rei, nisi in intellectu.

Nota 1^a. Causa est duplex, una in operando et cognoscendo simul, altera in cognoscendo tantum.

2^a Nota. Causa in operando et cognoscendo simul est illa, quae per datam de re ipsa quater etiam causat cognitionem auctorem vel, ut quod quodammodo sit ad cognitionem, sicut se habet ad effectum, et per huiusmodi causa procedit demonstratio a priori propter quod.

3^a Nota. Causa in operando virtualis est illa, quae vere non producit effectum, et ab illa non dicitur ex natura rei, nisi in intellectu.

scire de re, et actualiter ea propter quod res est, et ea vera et actualiter, et scire demonstrationem
procedit tamen per actualitatem in effectu. Consequenter de per propter causas vir-
tuales res non vere est, sed apta est esse, et demonstratio debet procedere per causas

propter quas res est, et debet procedere per causas actuales et formales.

2° Consequenter de per demonstratio potest esse cognoscere uti est in se, sed nisi habeat
causas formales non poterit cognoscere demonstrationem uti est in se, et per causas
virtuales vere non est esse in se, quia non est efficax, et illis efficacibus

3° Causas virtuales non solum vere non sunt, et non credendo, sed nec in cogni-
tione, nec in se, ut ex natura sua et in suo esse non dependet et ea virtualiter
sunt etiam natura sua non possunt cognosci per tale esse. 3° Causas virtuales

sunt tamen esse ex suppositione, et non sunt simpliciter esse, et non faciunt simpliciter scire,

sed tamen secundum quod, et ex suppositione.

Obiectio 1^a

Prima Obiectio Alaternatione, quia videtur habere per se habere demonstrationes

et tamen scire non demonstrat ex variis causis in effectu, sed potest ex quibusdam pri-
oribus extrinsecis et cognoscere. Secunda Obiectio Alaternatione, quia videtur habere demonstrationes

3° Causas virtuales non solum vere non sunt, et non credendo, sed nec in cogni-
tione, nec in se, ut ex natura sua et in suo esse non dependet et ea virtualiter

sunt etiam natura sua non possunt cognosci per tale esse. 3° Causas virtuales
sunt tamen esse ex suppositione, et non sunt simpliciter esse, et non faciunt simpliciter scire,

sed tamen secundum quod, et ex suppositione.

Obiectio 2^a

Secunda Obiectio Alaternatione, quia videtur habere per se habere demonstrationes

et tamen scire non demonstrat ex variis causis in effectu, sed potest ex quibusdam pri-
oribus extrinsecis et cognoscere. Secunda Obiectio Alaternatione, quia videtur habere demonstrationes

3° Causas virtuales non solum vere non sunt, et non credendo, sed nec in cogni-
tione, nec in se, ut ex natura sua et in suo esse non dependet et ea virtualiter

sunt etiam natura sua non possunt cognosci per tale esse. 3° Causas virtuales
sunt tamen esse ex suppositione, et non sunt simpliciter esse, et non faciunt simpliciter scire,

sed tamen secundum quod, et ex suppositione.

Obiectio 3^a

Prima Obiectio Alaternatione, quia videtur habere per se habere demonstrationes

et tamen scire non demonstrat ex variis causis in effectu, sed potest ex quibusdam pri-
oribus extrinsecis et cognoscere. Secunda Obiectio Alaternatione, quia videtur habere demonstrationes

3° Causas virtuales non solum vere non sunt, et non credendo, sed nec in cogni-
tione, nec in se, ut ex natura sua et in suo esse non dependet et ea virtualiter

sunt etiam natura sua non possunt cognosci per tale esse. 3° Causas virtuales
sunt tamen esse ex suppositione, et non sunt simpliciter esse, et non faciunt simpliciter scire,

sed tamen secundum quod, et ex suppositione.

Obiectio 4^a

Prima Obiectio Alaternatione, quia videtur habere per se habere demonstrationes

et tamen scire non demonstrat ex variis causis in effectu, sed potest ex quibusdam pri-
oribus extrinsecis et cognoscere. Secunda Obiectio Alaternatione, quia videtur habere demonstrationes

3° Causas virtuales non solum vere non sunt, et non credendo, sed nec in cogni-
tione, nec in se, ut ex natura sua et in suo esse non dependet et ea virtualiter

sunt etiam natura sua non possunt cognosci per tale esse. 3° Causas virtuales
sunt tamen esse ex suppositione, et non sunt simpliciter esse, et non faciunt simpliciter scire,

sed tamen secundum quod, et ex suppositione.

Obiectio 5^a

Prima Obiectio Alaternatione, quia videtur habere per se habere demonstrationes

et tamen scire non demonstrat ex variis causis in effectu, sed potest ex quibusdam pri-
oribus extrinsecis et cognoscere. Secunda Obiectio Alaternatione, quia videtur habere demonstrationes

3° Causas virtuales non solum vere non sunt, et non credendo, sed nec in cogni-
tione, nec in se, ut ex natura sua et in suo esse non dependet et ea virtualiter

sunt etiam natura sua non possunt cognosci per tale esse. 3° Causas virtuales
sunt tamen esse ex suppositione, et non sunt simpliciter esse, et non faciunt simpliciter scire,

sed tamen secundum quod, et ex suppositione.

eo nō quo nō ē nō se, sed tūc eo nō quo a nob cōcipit p a nō pōtā quā: Per dēmonstrā
 dā ad vob creatōes. Alior. Nā quod nō deo nō sit vērē aliqva passio dī
 pūctas patet. qz oīs passio ē pūctas ē accidēs, vel salti cōpūctū subiecto
 p modū accidētis, at nō deo nullū ē vērē accidēs, tū gr dīg nō ē cōpōsitū
 ex substa et accidētē tū gr dīg dē nō deo dīg ē, et oīa accidētia nō deo cō
 uertūt nō substa dīg nō deo nō ē vērē passio. Quod aut dēus nō sit sub
 iectū etia patet, tū gr subiectū respectu aliorū formā vel accidēt
 ē subiectū et nō deo nulla forma sūt, nulla accidētia, tū gr subiectū ē
 nō potētia ad id cū subiectū, at nō deo nulla ē potētia passiva cū sit p
 rō actū. Deniqz quod nō deo nō sit ea vllig attributi dīuini patet tū gr
 quā sūt pūctas dē nō dīferūt ut cā et cāyabī, at nō deo ea sūt dē
 formalissime, gr dīg dē nō deo dīg ē, dīg aut ē oīa gī nō deo vni attri
 butū nō ē cā alterū, tū gr cōstātialia nō sūt cā pōpter quā cōstat
 nō et nō deo oīa attributa sūt cōstātialia gī nō sūt cā. Cū autē
 gīz aliud argumētū nīhil cōstātiale pōt dēmonstrari datā, sed dīg dē
 mōstrat dē deo ē cōstātiale gī nīhil vērē pōt dē eo dēmonstrari dē
 deo gīz nō ē pfecta dēmonstrō qz nō pōt cōgnoscī p dēmonstrationē vērē
 ē nō se. pz tū quā sūt nō deo pōt ut a nob cōcipi sub suis pōcessib
 et formalibus vērē, nō iis aut ita se sūt ut vērē sit cā alterū dē
 deo pōssing aliqd dēmonstrā p causā, grā gīz nō sit cā pūctū nō
 deo, sed ut ē pūctū o cōsiderata ē nob, quod id ē cā ac pūctū
 pōssē aliqd dēmonstrari dē deo p causā virtuales nō actuales. Ex his rōb
 cat inferre, dēmonstrō datā p cā virtuales ē a pōsteriori sed ē dēmonstrō
 a priori, et pōpter quid, tū pfecta qz cā virtual nō ē cā cā cōgnoscī
 nec nō ē effectū aut sūmī sed ē cōstāt, nō tū vērē o actuat sed virtual
 et ex suppositiōe.

Prō 3. dēmonstrō pfectissima de qua hic ē sumo debet pcedere pām
 pproxima nō remota ita Philōsō hic. c. 2. Scire ingt ē nō p causā
 cōgnoscī pōpter quā vērē ē, sed vērē maxime ē pōpter cā suā pproximā
 et illa sola ablata effectū tollit. g. Cōfir: ex tēx: cōmēt. g. 13. 266.
 67. 268. Sic colligī vērē nō 3. dēmonstrō ut hōc locis Philōsō docet dē
 bet cōstare ex pproximis, sed nō cōtineat pproximā causā nō cōstat ex pro
 ximis gī: debet dā p cā pproximā. 2o ad arbitratū nob vērē scire p cā
 beatissimā causā remotā nec accēssing. Actū: qz si scā cōpōsitā substantia
 corrūpt qz sūt cōpōsitā ex elementis nō cōtineat qz sit quodqz substantia pproxima
 ē cōstātialitās elementū se mēbris ab eodē excludētū subiecto. 3o
 Ex Philōsō tēx: cōm. 99. dēmonstrō quā ē p causā remotā nō facit scire
 pōpter qd gīcā nō pōtā nō assignare vērē p assignare cā remotā nō assignare
 pōtā etia sublatā, aufert. cā nō remotā nec sūp ē necessā cōmē
 xionē cū effectū nec cōuertit cū yso. qz ea pōsitā nō pōtā effectū
 nō cā pproxima pōtā, et sublatō effectū nō necessā ea aufert. g.
 hūicō modū cā remotā nō sūt apta ad cōstātū dā dēmonstrō pōpter
 qd, cūqz modū debet ē cā cōstātū dā dēmonstrō pōpter
 qd debet ē effectū cōuertī ē pōt: g. g. quālib cā ē sola pproxima.

205

Per dēmonstrā
 dīg nō cōgnoscī tū vērē
 qz se pōtā cōstātialitās
 qz dēmonstrō nō sūt pōtā
 hōc accēssing
 120 1
 120 2
 120 3
 120 4
 120 5
 120 6
 120 7
 120 8
 120 9
 120 10
 120 11
 120 12
 120 13
 120 14
 120 15
 120 16
 120 17
 120 18
 120 19
 120 20
 120 21
 120 22
 120 23
 120 24
 120 25
 120 26
 120 27
 120 28
 120 29
 120 30
 120 31
 120 32
 120 33
 120 34
 120 35
 120 36
 120 37
 120 38
 120 39
 120 40
 120 41
 120 42
 120 43
 120 44
 120 45
 120 46
 120 47
 120 48
 120 49
 120 50
 120 51
 120 52
 120 53
 120 54
 120 55
 120 56
 120 57
 120 58
 120 59
 120 60
 120 61
 120 62
 120 63
 120 64
 120 65
 120 66
 120 67
 120 68
 120 69
 120 70
 120 71
 120 72
 120 73
 120 74
 120 75
 120 76
 120 77
 120 78
 120 79
 120 80
 120 81
 120 82
 120 83
 120 84
 120 85
 120 86
 120 87
 120 88
 120 89
 120 90
 120 91
 120 92
 120 93
 120 94
 120 95
 120 96
 120 97
 120 98
 120 99
 120 100

Quā nō deo nō sit
 accidētialitās

120 1

De deo nō ē pōtā
 dēmonstrō

De deo nō ē pōtā
 dēmonstrō

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

De deo nō ē pōtā

1. *Aliter no* 1. *De rebus colligim.* cū demonstrā debeat ēē q. cām, res illas, quas nō sūt causas
 nō possit demonstratiōe probari. an̄ pradicata essētia alia nō poterit demonstrā
 nō qz nō sūt cām, propter quā cōveniat suis subiectis, sola igit accide[n]tia
 de suis subiectis demonstrari poterūt, qz ea sola illis cōvenit propter
 aliquā cām. p̄d̄d̄ si subiecto cōvenit vel ē illi essētiā vel accide[n]tiale at
 essētia alia nō cōpetit subiecto propter aliquā cām sed sola accide[n]tia.
 Nec oīa accide[n]tia possūt demonstrari, nā alia sūt cōtigētia, alia necessaria.
 illa nulla sūt cām essētiāle propter quā cōpetat, cū ab extrinsecis adve
 niat, et cōpetat q. existētia, nō vō rōne suae essē. hanc vō cū ex sua essē
 oriātē a subiecto sūt cām essētiāle propter quā cōpetat q. demonstrari
 possūt. Qbi nota. Causarū alia ēē essētiāle, alia existētiāle, illa
 ex sua essē causat, ita ut hanc causantes fideat p̄cipue in essē abstracta.
 hēdo ab existētia, quō propria passio, causati ab essē subiecti, sicut hō
 existat, sicut nō ex essē q. oīa passio, nō quoad existētia sed quoad
 cōvenit ētia. Itē vō sūt tā tū cām *essētiāle* ut efficiat ēē cām essētiā
 p̄cipue caloris, p̄cipue filii. *De rebus colligim.* igit procedit ex causis, sicut ex cām cōvenit nō ex tū
 scia ē abstracta ab existētia nā hanc ē cōtigētia vel q. scia vō ē de necessariis
 vō ex existētia p̄ cōsequas sūt cōtigētes sicut vō existētia cām aut cōvenit ētia
 cū sit essētiāle terminō ē cām necessaria vō imutabilis, essētiā ē imutabilis.
 Ad rationē dubitanti posita initio quēstiois. Ideo oīe colligim q. cōdē
 ex causis cōsequat, sola demonstrā ex causis cōsequatib.
 Itē tū sic dicitur dubitatio. Itē sit necessariū ēē q. demonstrat nō solū ad si
 hanc cām, sed etiā ea cōsequatē formati ut causa. Ideo et dicitur q. ad
 perfectā sciam nō ē talis mediū cōtinere causam cōclusionis. Propter q.
 q. Philoso hic ubi docet, tūc demū nob scire, cū causā existētiālem cognō
 scire propter quā res ē, et quod illig cām ē. 2. Aliud ē cām, ēē cām essētiā
 aliud ēē cām scia essētiā. Itē si nullo intellectu cogitate, scia nō ēē nisi
 in ordine ad intellectu q. ut pariat sciam, nō solū debet ēē vera cām esse
 3. Itē sed debet cognosci ut talis ab intellectu. 3. q. ignoram mediū ēē cām
 cōclusionis q. p̄inde nob habem atq. q. illud probam, sed tūc nō atq.
 4. vīm vera sciam hic definita ē. q. scire propter q. ē scire ob quā cām
 sit aliquis essētiā, sed q. demonstrā de qua hic loqimr, debem scire propter
 5. q. q. demonstrat debet scire cām cām ēē verā vō necessariā Itē Philoso
 hic in definitōe scia ubi ait, tūc nob scire, cū cognoscim cām propter quā
 nō ē, et nō cōtingere aliter se habere, quā verba quāvis possūt referri
 ad aliter se fieri, tū possūt alia referri ad cām ut sensus sit dicitur debet cognoscere
 cām propter quā nō ē, et p̄terea debet cognoscere, ēē verā cām vō necessariā
 6. Itē p̄cipue ēē. quales ēē sūt tā tū cām cōvenit ētia ut supra dicitur q. cōdē
 procedere debet demonstrā. Itē illo aut Philoso requirit hō q. demonstrā
 nō solū assumat causas necesarias, sed etiā cognoscat ēē talis aliter nō
 nō habet sciam sed op̄ione, quāvis ēē p̄cedit p̄ demonstratiōē illa
 tū vō illig nō ēē demonstratiō. Itē tra oīe cōditiones demonstratiōis
 quas brevis explicam Aristot: colligit vō tradit cap: 2.

1. *Aliter no*

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

De rebus colligim.

Q V A S T I O . 3^a An demonstratio constare debeat ex propositionibus de omni.

Philosophus solutus quibusdam difficultatibus in cap. 3. prosequitur in capite quarto
alios demonstratio constituitur quod autem ex definitione scilicet assignata cap.
2. colligitur, sicut in ex prima conditione scilicet, nempe quod hoc sit per eam, colligitur de
necessitatem debere procedere ex veris, primis, et immediatis, notioribus et prioribus,
causis et conclusionibus, ita nec in deinceps ex secunda conditione scilicet, quod est opor-
tetur non potest aliter se habere, deducit demonstrationem constare ex necessariis,
et ex necessariis quod sit de omni per se et animalibus, ac deinde quod constet ex
primis. In hac ergo quaestione explicandum est quod sit predicatum de omni, et ex demonstra-
tione ex propositionibus de omni in quibus autem valqua explicabuntur.

1^a demonstratio demonstrat
ut sit per causam.

2^a demonstratio demonstrat
ut sit per causam.

D V B I T A T I O . 1^a Quid sit propositio de omni

De omni definitur a Philosopho hic c. 9. tex 29 sic. quod non est in aliquo quod, aliquid autem
non nec aliquid quod, aliquid autem non, id est, propositio de omni est illa cuius predicatum conve-
nit universali subiecto ita ut conveniat omnibus partibus subiecti illius
et omni tempore. Quare hoc propositio, hoc est animal, est de omni, quia predicatum convenit cui-
libet homini et omni tempore. Nota. quod licet dici de omni, proprie conveniat soli pre-
dicato, et non subiecto, nam predicatum de omni subiecto, propositio autem non de omni, in illa
propositio cuius predicatum est de omni, de quoque de omni ratione predicati.

Definitio de omni
propositio.
explicata

nota

D V B I T A T I O . 2^a Quid intersit inter hoc dictum de omni postprio- riorem et inter illud prioristicum de quo Philosophus s. prius cap. 1.

Secundo. Primum dixerimus est, quod dictum de omni posterioristicum est una talis propositio
universalis, prioristicum vero quodlibet sit una etiam propositio universalis, tamen connotat et
tamen alia propositionem minorem subsumendam sub maiore, et est illa conexa et
idem medium rationis autem conexio magis ex eodem quod predicatum de omni me-
dium predicatur etiam de omni minore extremo de quo autem predicatum medium,
huius in dicto de omni prioristico initium totum distansur in legibilibus in prima
figura. Sed in dixerimus est ut notat Boetius 1. post. c. 9. et in Boetio alij.
quod dictum de omni prioristicum solum regit universalitatem in inferioribus subie-
ctis, et dictum de omni posterioristicum praeter hanc universalitatem regit etiam
universalitatem temporis. Scitis est, quia includit aliquam necessitatem, quod autem est
necessarium omni tempore inesse. Universalitas autem locorum, non fuit ab Aristotele
primada, quia necesse includit sub alia duplici universalitate cuius ipse Aristoteles
meminit.

Secundo. 1^a dixerimus.

D V B I T A T I O . 3^a Cur Philosophus definiat propositio de omni per duas negotiationes dicere. Predicatum de omni est quod non est in aliquo quod, in aliquo autem non nec aliquando quidem, aliquando autem non.

Ideo 1° qd no e mihi complexa si no sit uereb dxi. 2° ex dua ille negati
 oes aequalee duabz affirmatiombz. On dicitur in quarto n logica definit
 dictu de o q dual affirmatiombz. Exre quod de o oibz partibz subiecti
 et o tpe. 3° qd et dicitur: O Cui: ex ad graduanti de o no oio e opus
 ut universalis subiecti et tpe sit positiva e actualis, tunc n p ppo Deg
 e altera cu sit q se comunitat cojatz etia de o, et tñ aq subiecti nec
 aliu id potetia sit plures partes subiectivas. ut ne e m p ppo me m
 surari pot diffrib tpe. ergo ad dictu de o iussit ut utruqz universalis
 sit negativa e virtualis. Negativa qd e ut nulla detr pars subiectiva
 cui no coherat tale predicatu ite nulla sit tpe diffra n qua p m d
 catio odierat virtualis aut ex si tale subiectu haberet partes
 subiectivas et si tpe m p ppo, tale predicatu m e oibz partibz
 subiectivis ut o tpe. Quare Philofus m p ppo definit negativu.
 Et ex sic soluit illa difficultas in tra propositiis Deg e altera, Deg ja:
 pias habeat predicatu de o. Prædū n e e de o q p ppo de o late
 accipiat id e poul dicit predicatu positive aut negative aut virtualis
 de o ut probatu e ex Aristot: si no dicit de o positive C quo solo mo
 uidet proprie e absolute sumi debent. Sumati tales propositiis no erit de
 o Protr ex nulla ppo singularis proprie e p ppo loquedo e de o, sed
 tales propositiis sunt singulares q no sunt de o illaion ex coherere o p
 p m e coherere uni tate. ex n dicitur in plura. 2° Coherere o
 subiecto proprie e coherere dicitur in at iplicat dicitur in inferior
 terminu Deg, qz iplicat e multas p ppo, q predicatu quod d de o
 no e proprie et p ppo loquedo de o q no e de omni affirmatiombz positive
 probat huc argumeta proprie e p ppo sumedi e predicatu de o.

P R O P O S I T I O . 4 . Nonne etiam e dictu de nullo positi vum etisticum.

Ideo Ex qd, quod de nullis inferioribus subiecti d o tpe tñ qz ex di:
 cto de o facile intelligi qz nobilis e affirmatiu et qz p ppo tior
 e qz e. et aptior ad denotandu idem negatiuon p ppo m p ppo e.

P R O P O S I T I O . 5 . An ad predicatu de omni requiritur ut insit de m p ppo.

Ratio dubitatiois e qd m e o et m e p ppo sit duo dyctio nec uni qz
 ex alto, et actu separare n mata coherere ut si dica ois b uigilat, uia la
 re n coheret o tñ, supposito quod nullu b dormiat, no tñ p ppo, no r e
 p ppo Philofus definit de o q p ppo. Ideo tñ ad predicatu de o absolute n
 ita ut insit p ppo. Probo. ex predicatu de o absolute d illud quod oibz
 solute d p ppo ex p ppo m e qz p ppo de o tpe m e tñ si aliquo tpe no
 dabit aliquo tpe subiecti cui no insit illud predicatu, qz p ppo de o
 solute m e, ut uigilare no oibz tñ m e absolute qz no n e dormi
 ut aut absolute sit predicatu de o requirit ut sit predicatu necessari

necessa in gradu nunt oī et sēp cōtīgētia uō nī aliqñ tātu nūt
 nec oīa uniat. sed q̄bda tātu oībz nūt cū vesterioribz vīc exīte:
 tībz oībz nī ē curare, oībz nō dormiētibz uigilare, idco p̄dicatō:
 tīgētia nō sūt absolutā de omī.
 Et quo patet ad rationē dubitatis. nī natā nī cōtīgētī p̄dicatō:
 oī et sēp qz p̄dicatā cōtīgētia nō sūt absolutā de oī at q̄uāqz ab
 solutū sūt de oī sūt etiā sēp et p̄dicatā necessā. Quare p̄pō in matē
 necessā ē sēp unialis tā ratiōe inferiorē quā ratiōe tīb. nā p̄dicatū
 necessum nī et oībz sub subiecto cōtīgētī sicut exītat actu sive nō
 et sēp nī p̄.
 Et ex hoc soluit altā dubitatio. An ad p̄dicatū de oī p̄terioritū
 necessā nī p̄e afficere p̄positionē sēp nō unialis. Sed nō ē op̄us
 qz cū tale p̄dicatū cōstituat p̄positionē necessariā nō ē ut sēp uō:
 uniat subiecto et oībz inferioribz subiectis et cōsequēter paritē sit
 ponere illud in p̄positionē cū signo unialis vel sine illo.

DE VBI TATIO

Quod p̄dicatū de omī semper inest.
 Ratio dubitatis ē qz nō exīte tībz nīl p̄t nīc, sed nō ante.
 grā creatūz nō exītebat qz nīl illis poterat mōre qz p̄dicatū de
 oī nō sēp nūt qz nō nūt ante creatiōē rerū. Sed ad illud nō p̄ro:
 babili dicit, p̄dicatū de oī sēp nīc sicut subiecto nō hoc sēp quod fct
 sēp quādoqz exīte subiectū mōxītat illi tale p̄dicatū, nō uō quod
 anteqvā sit subiectū mōxītat illi p̄dicatū. Et hoc patet hoc Palo:
 sub. Sed 2° Cū aliis, qz dīstīguūt p̄dicatā, nā cādūnt mōxītat
 vel p̄ nēxītatē, vel p̄ cōvenītiā effctīalē. Primo nō nūt p̄dicatū
 tā cōtīgētia sub subiectis qz regit eorū exītam, ut albedo nō p̄t
 nīc parietī nō exīte. Sed nō nūt p̄dicatū nēxītatē, id ē qz ratiō:
 alia vel effctā cōsequa, et hoc nō regit exītatē subiecti, qz cōvenit
 ei vōne esse, d ante oē exītam. An etiā cōstat subiectis anteqvā exī:
 sūt ē ab eterno. Quid p̄r hac p̄dicatōē nēxītatē de sēp ratiōe
 tā ratiōe inēxītatē p̄dicatū nī subiecto quā vōne cōvenītiā exīte:
 at, sed nō eode mō. Itē ratiōe inēxītatē sit sēp vera, nī hoc sēp quo:
 ratiōe qz quādoqz exīte subiectū mōxītat illi p̄dicatū quāvis
 hoc nō satis sit ad p̄dicatū necessum, oī hoc etiā abstractō
 ab exīte sit sēp vera et probatū ē. Ratiōe uō cōvenītiā effctīalē
 sūt absolutā et sine ulla exceptiōe semper vera, ut dīxi, qz p̄pōres necessā
 sūt sempiterna veritatibz. Itē ratiōe exītatē dubitatis. Quid
 rebz nō exīte tībz nīl p̄t nīc p̄ nēxītatē, p̄t bī ē de luce
 nīc p̄ cōvenītiā effctīalē.

DE VBI TATIO 7

Quod sint gradus p̄dicati de omī

In p̄dicatōibz

qz nō. 12

quādoqz nēxītatē
vel nīc mōxītatē illi talē
p̄dicatū

12° qz nō
p̄dicatū dīstīguūt
p̄t nīc, vel mōxītatē
vel p̄ cōvenītiā effctīalē

Aliter.

non ē ē mō.
Itē nēxītatē sūt
sēp vera.

Itē cōvenītiā
effctīalē sūt absolutā
vera.

Ad ratiōē dubitā
tōis.

Ideo Propositiones de oī posterioribus, supra e de hac i logice sunt plures
 gradus nā aliqua gradata sunt ius subiectis sed id ē ut plurimū ut
 bñ ē bñdē, quos habere debet in manu. Et ad hūc gradū pñet mul-
 tas propositiones Meteorologicas, et hñere sūt plures nūm. asstata ē calor.
 1. Aligua nūm. sēp dñt. 2. Aligua nūm. sēp dñt. 3. Aligua nūm. sēp dñt.
 4. Aligua nūm. sēp dñt. 5. Aligua nūm. sēp dñt. 6. Aligua nūm. sēp dñt.
 Cuiusmodi sēp dñt. pro oī debet ē naturalis nā hoc rñbile ē hō nō ē propriū pñdicatione
 oī qz ē naturalis, et nullo mōd. dñt. quā ē hō.

D. V. B. I. T. A. T. I. O. 8.

An demonstratio debeat constare ex propositionibus de omni.

Quia propositio quæ absolute et simpliciter ē de oī, ē etiam dñt. simpliciter
 dixi supra, ideo pñt. quæ uideam, an demonstratio constet ex propositionibus
 de oī, uideā ē, an constet ex propositionibus necessariis simpliciter.
 Sicut igitur 1. demonstratio debet constare ex necessariis simpliciter. Propter 1.
 quod pñt. aliter se habere nō pot. dñt. quod demonstratio pñt. aliter
 se habere nō pot. et ē necessarium, qz hoc cōsequētia inferit Philoſo-
 phus aliud cōsequētia facit aliud dñt. nōna sic. Cōtō quæ demonstratio pñt.
 ē necessaria qz demonstratio constet ex necessariis. Consequētia pñt. cōtō de
 mōstratio pñt. ex uī demonstratio et pñt. rerū sed cōtō tal ē nē:
 cōtō. g. et pñt. rerū debet ēē necessaria. Cōtō. 1. hñt. cōtō.
 Consequētia pñt. cōtō necessarii debet ēē necessaria. Cōtō. 2. pñt. cōtō.
 Cōtō. 3. pñt. cōtō. Cōtō. 4. pñt. cōtō. Cōtō. 5. pñt. cōtō. Cōtō. 6. pñt. cōtō.
 Cōtō. 7. pñt. cōtō. Cōtō. 8. pñt. cōtō. Cōtō. 9. pñt. cōtō. Cōtō. 10. pñt. cōtō.
 Cōtō. 11. pñt. cōtō. Cōtō. 12. pñt. cōtō. Cōtō. 13. pñt. cōtō. Cōtō. 14. pñt. cōtō.
 Cōtō. 15. pñt. cōtō. Cōtō. 16. pñt. cōtō. Cōtō. 17. pñt. cōtō. Cōtō. 18. pñt. cōtō.
 Cōtō. 19. pñt. cōtō. Cōtō. 20. pñt. cōtō. Cōtō. 21. pñt. cōtō. Cōtō. 22. pñt. cōtō.
 Cōtō. 23. pñt. cōtō. Cōtō. 24. pñt. cōtō. Cōtō. 25. pñt. cōtō. Cōtō. 26. pñt. cōtō.
 Cōtō. 27. pñt. cōtō. Cōtō. 28. pñt. cōtō. Cōtō. 29. pñt. cōtō. Cōtō. 30. pñt. cōtō.
 Cōtō. 31. pñt. cōtō. Cōtō. 32. pñt. cōtō. Cōtō. 33. pñt. cōtō. Cōtō. 34. pñt. cōtō.
 Cōtō. 35. pñt. cōtō. Cōtō. 36. pñt. cōtō. Cōtō. 37. pñt. cōtō. Cōtō. 38. pñt. cōtō.
 Cōtō. 39. pñt. cōtō. Cōtō. 40. pñt. cōtō. Cōtō. 41. pñt. cōtō. Cōtō. 42. pñt. cōtō.
 Cōtō. 43. pñt. cōtō. Cōtō. 44. pñt. cōtō. Cōtō. 45. pñt. cōtō. Cōtō. 46. pñt. cōtō.
 Cōtō. 47. pñt. cōtō. Cōtō. 48. pñt. cōtō. Cōtō. 49. pñt. cōtō. Cōtō. 50. pñt. cōtō.
 Cōtō. 51. pñt. cōtō. Cōtō. 52. pñt. cōtō. Cōtō. 53. pñt. cōtō. Cōtō. 54. pñt. cōtō.
 Cōtō. 55. pñt. cōtō. Cōtō. 56. pñt. cōtō. Cōtō. 57. pñt. cōtō. Cōtō. 58. pñt. cōtō.
 Cōtō. 59. pñt. cōtō. Cōtō. 60. pñt. cōtō. Cōtō. 61. pñt. cōtō. Cōtō. 62. pñt. cōtō.
 Cōtō. 63. pñt. cōtō. Cōtō. 64. pñt. cōtō. Cōtō. 65. pñt. cōtō. Cōtō. 66. pñt. cōtō.
 Cōtō. 67. pñt. cōtō. Cōtō. 68. pñt. cōtō. Cōtō. 69. pñt. cōtō. Cōtō. 70. pñt. cōtō.
 Cōtō. 71. pñt. cōtō. Cōtō. 72. pñt. cōtō. Cōtō. 73. pñt. cōtō. Cōtō. 74. pñt. cōtō.
 Cōtō. 75. pñt. cōtō. Cōtō. 76. pñt. cōtō. Cōtō. 77. pñt. cōtō. Cōtō. 78. pñt. cōtō.
 Cōtō. 79. pñt. cōtō. Cōtō. 80. pñt. cōtō. Cōtō. 81. pñt. cōtō. Cōtō. 82. pñt. cōtō.
 Cōtō. 83. pñt. cōtō. Cōtō. 84. pñt. cōtō. Cōtō. 85. pñt. cōtō. Cōtō. 86. pñt. cōtō.
 Cōtō. 87. pñt. cōtō. Cōtō. 88. pñt. cōtō. Cōtō. 89. pñt. cōtō. Cōtō. 90. pñt. cōtō.
 Cōtō. 91. pñt. cōtō. Cōtō. 92. pñt. cōtō. Cōtō. 93. pñt. cōtō. Cōtō. 94. pñt. cōtō.
 Cōtō. 95. pñt. cōtō. Cōtō. 96. pñt. cōtō. Cōtō. 97. pñt. cōtō. Cōtō. 98. pñt. cōtō.
 Cōtō. 99. pñt. cōtō. Cōtō. 100. pñt. cōtō.

Jul' 4 yongōnō cā
11th 2

Asservo 4^a

Int. p. tales propositiones sunt absolute de oī et p. necessarias

de modis per se in commun.

71. *Heligella* *longirostris* (L.) See also in this subgenus.

ἡ ἐκείνη ἡ ψαυραυαὶ ἐν ἡρᾷ οὐκ ἐστίν.

Parlo e
quod loquor iuribus
sero opponitur et ab aliis
etiam in iudicio
et opponitur et in iudicio

Dei. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850.

Modi Per se
 1. Si per se
 2. Si per se
 3. Si per se
 4. Si per se

1.

2

3.

D V B I T A T I O 3^a

207.

Vnde colligitur sufficiētia horū quatuor modorū de
DE primo modo dicēdi & de in particulari

Idem ex d'glici capite. 1° Ex uno causare hoc nō cū d' quatuor ad modos p' se
Idem p' se, sicut quilibet causa. quod si dicat causā formale nascit' primū
modū, cū definitio vel partes definitionis predicat' de definito: si dicat materiam
et subiectū nascitur secundus modus quo scilicet propria passio predicat' de subie.
Et quod videt' in illis definitionibus. Si uero dicat finem nascit' tertius modus scilicet
quē substa d' cū p' se sicut in finis d' cū p' se, sicut substa quā cū finis acci:
dētū p' se cū d' p' se uō accidentia nō sūt p' se. Si denique dicat eam efficiēti
nascit' quartus modus, scilicet quē predicat' cū efficiēti subiectū, ut in terne
cū effat' regulatiōis. 2° Ex predicatiōe, existētiā, et causalitate, colligit'
hanc sufficiētiā hoc pacto. Per se uel considerat' in predicatiōe uel in existētiā
uel in causalitate, si in predicatiōe sūt duo primi modi, nā predicat' p' se
uel cū efficiētiā, et sic constituit primū modū, uel accidentali et sic constituit
secundū. Itē uel predicat' de effa subiectū cū sic cū primū modū, uel subiectū
cū de effa predicat' et sic cū secūdo modū. Si in existētiā constituit' tertius modus,
si denique in causalitate quartus modus.

D V B I T A T I O 1^a

Quomodo sit in particulari ex
plicandus primus modus dicēdi
P e r s e.

Philosophus hic cap. 4. tex. 30. docet in primo modo dicēdi p' se cū quatuor in sūt nō
quod qd cū, quā definitio p' se bene nō colligit' cōtinet duas conditiones necessas
ad primū modū dicēdi p' se. Prima conditio ē ut predicatū in sūt subiectiōis
quod dē cū ut p' se sūt naturalib' quare predicatū, quod d' in naturā a sub:
iecto, nō p' se cū in primū modo dicēdi p' se, q' uerū iō mā subiecto, 2^a condi:
tio ē, ut predicatū sit definitio subiecti uel pars definitionis uō ē gēnū
uel diffinī. Hae conditiones habēt' in ipso textu, aut in Philosophus predicatū
in primo modo debere in cū nō eo quod qd cū. Quē locū explicat Sabarella
lib. 1 de propos: necessariis cap. 6. et i. p' se: in tex. 30. in cū, in gēnū, in eo, quod
qd cū, nō sūt predicatū debere cōtineri definitioē, ut multi explicat, sed
cū d' predicatū debere in cū, subintelligi in subiecto, at sic habet' 1^a
conditio. Cū uō d' in eo quod qd cū, declarati modū, quē debet in cū subie:
cto, ita sūt ut sit de subiecti definitioē uel definitio, et sic habet' 2^a
conditio. Hae expositionē probat Sabarella ex tex. p' se, itē cōfirmat
ex iis exēplis quē adducit Aristot. q' quā ipse nō uat predicatū debere
in cū subiecti lib. nō aut in definitioē tūc, quā sūt cū de subiecto uō
definitioē, nō nō d'it lineā in sūt in definitioē triaguli, sed in ipso triagulo,
nec p' se in definitioē lineā sed in lineā. Sed hae exēpla iam nō
sūt intelligēda ut de triagulo predicatū cōtineri lineā
de lineā uō terminari p' se nō aut p' se. Ex hae aut conditionib' sūt
cū agnoscat' primā aut p' se Sabarella uidet' cū agnoscat' d' se in sūt

note

12. rēta
 Drogo, Perse, nō sol
 o bē dīzīu abek
 m nātō bē dīzīu
 sē rēta dīzīu

PROPOSITIONES. Quae propositiones potest sint in primo modo dicende per se.

Seo las proposições de n.º primo no m.º q.ºa naturais predicats definitis
eal p.ºe de definitis de definitis, e quaesda que se s.º co.ºp.ºe.ºd.ºe.

Encyrtus ?

52.20.

Objections:

since

Quercus ?

५३८०.

gang. A latins vanoli

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

1900

145 Propositione 21e

Subject at present is

1895

quæ res. 3° An quæ ponitur in definitione non solum in recto sed etiam in obliquo
pertineat ad primum modum dicendi per se. Nota pro resolutione huius definitionis
rei dicitur aliquid poni. 1° Quæda ponitur in recto quæ recte constituit rem et sit
ut ex re, et ideo de illa in recto prædicatur prædicatio naturalis aliquid
de his certum est quod prædicatur in primo modo per se. 2° Quæda ponitur in de-
finitione in obliquo, ut cum dicitur resolutio est absolutio huius ad videndum ut
tunc est per se non respondent rem, nec sunt ymagines res, sed sunt aliquid a quibus res esse.
Hæc dependet idcirco ad tale dependentia explicanda necessario ponitur in de-
finitione rei in obliquo.

Itaque respondetur. In primo modo dicendi per se non solum est propositio naturalis
sed quæ prædicatur ponitur in definitione subiecti sed etiam in obliquo.
Propter hoc est et talis per se ubi affert exempla huius primi modi, affert
propositiones quæ prædicatur in obliquo dicitur de subiecto ut linea tri-
minuta punctis, triangulus constituitur tribus lineis. 2° In prædicatur per se quod di-
cuntur rei ex natura sua, sed illa quæ ponitur in definitione in obliquo co-
venit definitioni ex natura sua, quæ prædicatur in primo modo de re. **Proinde**
Nota non omnia quæ conveniunt rei ex natura ipsius, prædicari de ea in recto,
per se potest et aliquid convenire quatenus terminat essentiam ipsius quod est convenire
in obliquo.

Hæc colligitur definitionem huius relative in qua ponitur
alterum correlativum in qua prædicatur de definito primo modo rei. Si dicatur
Pater est filii quod dicitur Averroes, comit. 32. Rō est ex utroque quæ sit unum relative
non ponitur in definitione alterius, quod sit de his quæ sunt constitutiva sed per ter-
minat dependentia alterius relative, ad se, quæ illi alteri est essentialis. Ita
quæ prædicatur relative de correlativo unum dependentia est quæ affirmativa
de correlativo quæ illi essentialis in. Quia in hac propositione Pater est filii,
non tamen filius quæ dicitur ad filium prædicatur de patre, resolutum in illa propositio-
ne tamen Pater est filii, non in obliquo resolutum in recto in propositione
autem sunt filii est ad ordinatum ad filium, hoc autem est prædicatum essentiali
ac provide in primo modo per se. Adde quod licet in correlativum non sit aliter
essentiali, per modum quod vel differe per tamen tamen ad essentiam exteriorem ut ter-
minat ad primum non rectum per se satis est ut prædicatur pertineat aliquid ad essentiam
subiecti, siue intrinsecam, siue extrinsecam, quæ aliter in philosophia sit in
sodis modo per se subiectum est de essentia et definitione prædicatur quævis hoc
non sit nisi extrinsecam.

Quod quod dicitur in primo modo, debet in subiecto tamen forma, sed quod
prædicatur in obliquo non in subiecto, quod non prædicatur in primo modo.
Quæ quæ prædicatur in obliquo non in subiecto quod est in subiecto in recto sed
inquit in obliquo id est conveniunt ei in obliquo, quatenus terminat essentiam
rei quæ ipsi in re in recto. Adde quod satis est definitionem illam in qua
ponitur aliquid in obliquo in subiecto tamen forma.

Quæ res. An partes physice prædicatur de eo cum sit partes in
primo modo dicendi per se. Quæ affirmative ita tamen ut in obliquo prædicatur

208.

quæ res 3°

nota

In definitione rei dicitur ponitur aliquid.

Quæda quæ constituit rem est

2°

Quæda ponitur in definitione

in obliquo.

In primo modo dicendi rei

quæ res ponitur

Propter hoc

2°

Propter hoc

In obliquo prædicatur

de definito

Rō est

Tunc relati ut non ponitur

in definitione alterius dependentia

quæ terminat essentiam

omni ad subiectum prædicatur

in recto.

Oportet obliqui resolutum

in rectum in propositione.

Vnde correlativum non

aut essentiali per se non in

ad essentiam ex extrinsecam.

Respondetur

Respondetur

Sicut in obliquo quatenus

terminat essentiam rei.

Quæda

Respondetur

209.

quare si ene paret pro axia actuali de oibz rebz creatis, p accidēs
 predicat. si paxitudinali magis p trā et ad sōm modū quā id primū
 qz hoc nō ē paxtū ēssē. Si pro eia tūc tōmē modū nō ē propriē predi:
 catū p se, qz nō predicat aliqd supiū quod sit vāe gēg paxtū
 ab aliis et se sōdā nō sit in primo mō qz ē predicatū ēssētiāle.
 Quare 2° In paxpōitiōis illā naturāles et indirēctas nō gōg predicatū
 ē de eia subiecti ut vijibīl ē sō, sōmū ē nōq paxtū, sit p se in pri:
 mo mō. Sed nō sūt paxpōitiōes et p se in primo mō hoc patet ex pri:
 ma cōditōe primi modū dicēdi p se.

Si tūc paxtū paxpōitiō
 actuali de oibz rebz creatis
 si nōq paxtū actuali
 si p se in primo mō.

Quare 2°

1° adduco.

Procedat ē de dēfī
 tōis subiecti.

hoc ē sūp

Nulla paxpō
 naturalis ē
 ēssētiāle.

propositio naturalis ē
 qz predicat id quod nō ē
 et subiecti id quod nō ē

propositio naturalis ē
 qz predicat id quod nō ē
 et subiecti id quod nō ē

hoc ē sūp

oibz paxpōitiōis ē de dēfī

Ex hac rēspōitiōe deduco 1° nō ē vāe corū paxtū g paxtū paxpōiti:
 tōis in sōdō mō dicēdi p se ut tō ē vijibīl nō gōg subiecti ē de dēfī:
 tōis paxpōiti, si cōvertatē ē in primo mō, ut vijibīl ē tō, qz paxpōiti
 ē de dēfītiōis subiecti, et paxpōitiōis in primo mō si cōvertatē fieri
 in sōdō ut tō ē aīal si cōvertatē sic, aīal ē tō, qz sōdō sub:
 iecti ē de dēfītiōis paxpōiti, dico tō ē paxtū, qz de hoc paxpō:
 tōis naturāles sūt ac paxtū nō p se paxtū paxpōitiōis quā vagrit
 modū et cōditōis paxpōitiōis natatē. Adde quod nulla paxpōitiō natural
 ē sōdō paxtū, nā sūp cū cognoscit re, nō quodāqz sed uti ē in sō, nō pax:
 tū nisi paxpōitiōis naturāles, paxpōitiōis id quod mē, et subiecti id quod
 paxtū ē paxtū nō qz qz hoc locū tādē paxpōitiōis tradere modū pax:
 tū ē de dēfītiōis paxpōiti, nō ē quod ē intētiōis paxpōitiōis nulla paxpōitiō natural paxtū
 ē p se, aut in primo, aut in sōdō mō. Et tūc ē alia rē paxtū paxtū
 dēfītiōis in prima dubitātiō, aut ad paxpōitiōis p se in primo mō regatē
 illa prima cōditōis quā iō paxtū, sōdō ut paxpōitiōis quā ē in primo mō pax:
 tū naturalis et indirēctā. licet ē mō necessitatē natatē, sūp paxpōiti:
 tōis p se, tūc mō formā nō sūt p se sed paxpōitiōis, qz sūt tūc:
 tūc. Adde quod aliquid ex illis nō sūt de dēfītiōis ut aīal ē tō, qz nec
 p se qz oibz paxpōitiōis p se ē de dēfītiōis.

Quare? paxpōitiōis nō gōg predicat ē dēfītiōis vel de dēfītiōis
 subiecti, et se tūc ut forma illā, sūt in primo mō et naturāles, sed tūc
 paxpōitiōis vijibīl ē tō, sōmū ē nōq, se sūt tūc mō qz nō sūt excludē:
 dēfītiōis ut naturāles. Sed qz ē Carit: ut Bonaniē sūp in exp: qz quod qz
 in primo mō ē paxpōitiōis in gōg predicat dēfītiōis vel paxtū de
 dēfītiōis de dēfītiōis, id intelligendū ē de dēfītiōis data sōdō ex paxtū, intelligē de dēfītiōis tūc
 nō paxtū, quod accidēs ex natā sua ex paxtū dēfītiōis in abstrā:
 et dēfītiōis nō paxtū, qz nō ē vāe ēssētiāle subiecti et ē paxpōitiōis paxpōitiōis
 cōvertē quia cōvertē subiecti nō includit aliqd extrīnsecū. In qz:
 cōvertē qz sit in alio, data sua ex paxtū ut dēfītiōis in abstrātiōis tūc
 forma sūp dēfītiōis. Sic patet quod cū sūmā sūt accidēs sōdō natā sua
 dēfītiōis ē in abstrātiōis sūmā ē nōq cōvertē, sūmā vijibīlitas
 ē paxtū hōmō ad vidēdū, cū aut dēfītiōis ē nōq cōvertē et vijibīlitas ē tō

obscuro.

1° dēfītiōis.

Intelligē de dēfītiōis tūc
 sūp ex paxtū nō.

data.
 Accidēs in abstrātiōis dēfītiōis:
 hōmō.

subiecti in cōvertē cōvertē hōmō:
 hōmō.

230

ex parte predicati

conuenit cu aial. ex parte aut predicati qd tunc ut qd d e m predicato q
ge conueniat subiecto. quare hoc magis. tñ a aial albu nō erit y se
qz nō totu quod e m predicato p se et effectiue conuenit subiecto. dñ
e qz adiectu ad subiectu nō tollit quomng predicatu effectiue. dñ
subiecto ut bo y hoc quod e albu nō tollit quod sit aial effectiue.
at nō adiectu factu ad predicatu tollit quomng predicatu effectiue
conueniat subiecto. qz modificat predicatu et facit sub illa modificatiōe
conuenire subiecto. si q modificatio sit accidentalis predicatu sub no.
dificatiōe accidentali nō poterit conuenire effectiue subiecto. quare hoc
nō e effectiue. tñ a aial albu ac proinde nō e m primo nō p se imo
e cotiguo cotigit n tñm e aial albu.

adiectu ad subiectu
nō tollit quomng predicatu
effectiue. dñ
adiectu ad predicatu
tollit quomng predicatu
effectiue. dñ
si modificatio sit acci-
dentalis predicatu sub-

DUBITA 3.

Quæ sint propones illa quæ et si uideantur e
in primo modo verè eam non sunt.

Philosophus hñc e qz tñz: sic definit talu modu quibz nō p se sub ipso sunt orones
qd e declaratiue. id e propones m jdo nō sit illa quare subiectu pōniti m definitione predi-
catu. ut aut hñc notat dñbavilla libi: pñm necessitati cap: 6. hñc modz e regit aial de illis duobz conditionibz quas
ut predicatu mextat subiecto 2º qz subiectu sit de definitione predi-
catu. 1º hñc: aut n. qz subiectu mextat sub ipso. id e. qz subiectu graduatibz
que sunt subiectis. Ecce prima conditione. ista sit m omne quod
qd e declaratiue. id e. ista subiectu sit m definitione talu predicatoru. ecce
secunda conditione 2º Propter ex pñs qz Aristot: declarat hñc jdm mñu.
pñs n pñt predicatu sub subiectis m brevitiā. deinde dñt ea subie-
cta pñt m definitionibz talu predicatoru.

Nota 1º Ex dictis colligi. pñter has conditiones regni duas alias
proprie predicati m jdo nō. 1º qz quod debeat e accidens 2º quod debeat e
proprie. 1º colligit ex tñz: ibi quibz utens in existentiā ipso
sola i accidentia m subiecto mextat. Oñ pñt hñc: comū 31 et Baldu:
tñ expōitiōe sigdā coneti. Item cap: 11 Philoso: nñs et alii. 2º co-
ditio quod debeat e proprie talu conuenies o et sup. atqz nō pñt. ut dñt
colligit 1º ex dñer: comū 31 Philoso: nñs. Item: 30to. qz 11. 44 art.
1: deinde ratio. tñ qz quod predicatu m jdo nō debeat e tale ut de-
finitale p subiectu. sed talu accidentia propria definitu p subiectu dñm
Illud pñt accidentia comunia p alicuod subiectu proprie ex dicta
sua definitu. nō possunt nō conuenire. tñ qz sola accidentia propria definitu
nata mextat. sola ea definitu p subiectu. qz accidentia illud m aug definitu:
tñ pñt subiectu debeat e accidens proprie.

Nota 2º Cu dñ m jda conditione subiectu debere pñi m definitione predi-
catu. hñc accidentis proprie. intelligēda id e. ut pñat m definitione extñse.
nō mntēcend e. nō ut pñt effectiue accidentis. sed ut qd ab eo effecti:
at ab eo determinatu. subiectu n e diuersae nata ab accidente
Nota 3º Quod hñc jdm modz dñt q se. comūter dñ modz q se mextat.
id e modz quo proprie accidentia p se mextat sub subiectis.

de x
hic titulu dñt
hñc pñt subiectu
ut aut hñc

duas conditiones
1º
2º
3º

Nota 1º
Propter has condi-
ones duas alias
quod debeat e accidens
quod debeat e proprie

Colligit 1º
2º
3º

Nota 2º
3º

Nota 3º

Difficultates

1ª Dubitatio

2^a

3ª Dubitatio

ut dicitur in 1^a ad 2^a
ut dicitur in 1^a ad 2^a
ut dicitur in 1^a ad 2^a

4ª Dubitatio

5^a

6^a Dubitatio

ut dicitur in 1^a ad 2^a
ut dicitur in 1^a ad 2^a

7^a Dubitatio

ut dicitur in 1^a ad 2^a
ut dicitur in 1^a ad 2^a

8^a

9^a Dubitatio
ut dicitur in 1^a ad 2^a
ut dicitur in 1^a ad 2^a

his ita constitutis, quibus quidam e difficultate circa definitionem modi p se
na huiusmodi: tale solus dicitur unum formale huiusmodi, ut subiectum sit
de eia predicati in ipso subiecto manifestis. qd n predicatu ex sua eia
regit tale subiectu, p se aut p accidens illi inest, qz ex sua eia m e
hoc tn v formalis no videt eia sufficiat. Et v dubitatio e s: p b
propositioes s e multis, natus e sing, no snt p se sed p accidens, co hnt
lmem co mliat, cu tn subiectu sit de definitioe predicati in ipso subiecto
manifestis, na bax predicata ex sua eia determinat sibi talia subiecta
et existit talibz subiectis. 2^a Ita propositioes, sol e ludo, qz no e calid
sit propositioes p se in sodo no ex comuni sene, qz predicata no p
accidens, sed natus coheret subiectis, tagna propria passioe m ludo
tn subiecta no sit de eia predicatu, qz bax ex sua eia no deter
minat sibi talia subiecta, ludo n ex sua eia na determinat sibi sol
magis qua yne, calor atra egra in igne atqz in aere regit.
sed bax difficultates in uniuersu pdeo de predicatu p se sodo no,
ut absolute dicitur in sodo no sit, debere e tale, ut subiectu sit de
eia illig, no tn sibi doc regit, sed etia ex parte subiecti regit sua
p se itatu, pro quo Nota. Propositione tngit dicit p se p se. 1^a p se
tate predicati. qd sol predicatu ex se exigit tale subiectu licet sub
p se no exigit tale predicatu ut s e multis, natus e sing. 2^a p se
tate subiecti qd sol subiectu ex se exigit tale predicatu licet predicatu
ex se no exigit tale subiectu ut s e bax. 3^a p se itatu subiecti d
predicati simul, qd et subiectu ex se exigit predicatu, et predicatu
ut snt ex se exigit subiectu, ut s e visibilis. nec n s sine visibilis
nec visibilis sene bax pot existeret et sic testis modis p se itatu
p se itatu. Hoc posito ad prima difficultate respondere possumus
1^a Cu dicitur, concedendo illas propositiones e p se, qz subiectu e de d
finitioe predicati, na tn e p se snt, sed sodo qd, hoc e vone solig
predicati quod ex se regit tale subiectu, no aut vatioe subiecti quod
ex se no exigit tale predicatu. Quare tales propositiones ent p se
ratioe predicati, sed p accidens vatioe subiecti, et eo mo quo snt p se
no ent p accidens, snt aut p se vatioe predicati. Cu vatioe huius no e
p accidens. Et tn ut propo sit p se snt regit etia p se itas ex parte
subiecti, nisi i subiectu ex se regit tale predicatu, ent propo snt
co hnt, deo bax propositiones no sit snt p se sed sodo qd tati.
2^a Ideo Negado bax propositiones e p se, na ad propositionem p se in s
mo, na snt ut subiectu sit de eia predicatu, nisi supposita p se itas
subiecti, hoc e, ut subiectu ex se exigit tale predicatu, quod de se b
propositionibz. Et licet id no exprimat in definitioe snt modi p se
supponit tn a p se. Quod ex eo colligit, bax qz vult e p se
primo d sodo no e necessarii, tn subiectu quatuor natus mo in snt

*Proprii in e duplici
h. indifferenter copiat
pro quocumque quod dicitur
h. quod dicitur quod
co dicitur quod dicitur
proprii in e duplici
h. indifferenter copiat*

propositio tertia mo e etia duplex. na vel indifferenter copiat pro quocumque
h. indifferenter copiat et tunc facit propositionem qd accidens no p se, vel conuenit
subiecto qd certo et determinato qd, et conuenit tunc in se, et tunc in
re e in se do mo p se. Propositio uero quarta mo absolute facit propositionem
p se sed mo, qd continet se scilicet subiecto qd predicati, tunc in predicati
ali ex sua esse exigit tale subiectum, et uicij in tale subiectum ex sua
natura exigit tale predicatum, ut propria passione ut to e visibile.
Et iuxta hoc subiectum ia erit colligere, quoniam propositionem p se dicit
in hoc sed mo, quod reijcet eia. sic ergo.

DUBITAZ

**Quae propositiones ponenda sint
in hoc secundo modo.**

*1288 v. 1°
In qd propria passio
h. indifferenter copiat
1288 v. 2°
In qd propria passio
h. indifferenter copiat
1288 v. 3°
In qd propria passio
h. indifferenter copiat*

Quia si hoc e sicut propositiones ille, in qd propria passio predicatur
de subiecto, et to e dixerunt, to e visibile. Pro 2° etia illas
propositiones in qd propria passio predicatur de subiecto definitio et
etia veniat e visibile. Propter qd ideo propria passio predicatur de suo subiecto
in sed mo, qd definitio p tale subiectum quod continet cum illis, sed p se
toe na nung. pot definitio p definitionem sui subiecti, imo melius, qd definitio
subiecti clong explicat cum ipso passione ergo Minor colligit
ex qto. 17 Met. 17. ubi d. Propter qd dicitur.

*1288 v. 3°
In qd propria passio
h. indifferenter copiat
1288 v. 4°
In qd propria passio
h. indifferenter copiat
1288 v. 5°
In qd propria passio
h. indifferenter copiat*

Pro 3° Illae quoque propositiones in qd definitio passionis predicatur
de subiecto, sicut in hoc sed mo no v. to e apte ad videndum. Propter qd
definitio d definitum sicut id e. Propter qd etia illae propositiones
in qd passio posterior predicatur de priori, ut dixerunt e admiratiuam
admiratiuam e visibile, exequat ad hoc sedm modum. Propter qd si bene
passio posterior definita debet p priorem definiti d p illa pbari.
qd no in subiecto nisi p illa. Huc alij referunt oes propositiones
in qd effectus predicatur de causa, p se, tales si aut e in sed mo

*1288 v. 5°
In qd propria passio
h. indifferenter copiat
1288 v. 6°
In qd propria passio
h. indifferenter copiat
1288 v. 7°
In qd propria passio
h. indifferenter copiat*

Pro 4° etia proponas illas in qd passio superioris predicatur
de inferiori ut to e scilicet, exequat ad hoc sedm modum, licet
minu principatu qua illa in qd passio predicatur de suo subiecto
adequate. Propter qd qd passio predicatur de proprio subiecto e
propter qd se in sed mo, sed qd passio superioris predicatur de subie:
cto inferiori, aliquo predicatur de proprio subiecto qd Minor p
in illo inferiori de quo predicatur, co finet exequat qd, quod e propriu
subiectu talis passionis, p quod ipse definiti e. et dicitur, to e
se scilicet in tunc continet etia, de quo scilicet adaequate predicatur
taqua de proprio subiecto et qd quod definiti. Propter qd superiora
finet in inferioribus qd oqua copiat p se superioribus copiat etia
p inferioribus, tunc in inferiora id in se non auig, debeat illis p se copiat

tale predicatu quare gade aucti dē p se cū pēstūm idē dicte
etū p se de sūe.

¶ 1us. Philosophus appellat huiusmodi propositiones & accides. nā i pō:
37 ait. Passiones trianguli & accides convenire triangulo aglato. q.
passiones quibz & accides conveniunt inferari, et 2° Top: hoc s. clarū
docet habere tres angulos p se. convenire triangulo. & accides aglato,
et reddit eam, qz accidit triangulo cū aglato. ¶ 2° s. pō cū pō
dicatū aliquod demonstrari & accides de subiecto, aliud & accides pō:
cani. Philosophus qz ait passiones quibz & accides predicari de s. pō qz
primo demonstrat pēstibile de aliquo & accides de cōsequēter demonstrat
de pōtibz illis nō aut ait & accides predicari, quia res pōtibz cōformis
ē Alex: 2 Topici: qd dicit Aristoteli: nō negare hab. propositiones cū p se
sed negare eas demonstrari p se. nā ut pōtibz aliqua p se dē:
serat, nō tātū debet cū p se sed etiā de predicato primo & multis
magis de oī. ¶ 3° s. pō cū pō: ¶ 4° s. pō cū pō: ¶ 5° s. pō cū pō:
accidendo & accides ut pōtibz & aliud, nō ut opponitur p se, ut s. pōtibz
tō ē pēstibile id ē & aliud sōtē p aīal. ¶ 6° s. pōtibz
quarū gradiretur sūt duo passiones, quā sub diffinitione conveniunt
subiecta sūt p se nō sōd nō, ut nemerg ē par ut ipar, si nō
una tātū passio predicatū, nō ē p se, qz talis pōtibz nō ē de aī
et ē cōtīgētibz. ¶ 7° s. pōtibz cū pō: ¶ 8° s. pōtibz cū pō:
affert hoc, pōtibz ut ipar convenire nō ē nō sōd nō p se 2° p se
tale predicatū p se regit tale subiectū, ut utiqz tale subiectū
p se exigit tale predicatū ut patet.

ad huc

¶ 1° s. pō

¶ 1° s. pō: aliud de
pōtibz pōtibz pōtibz
aliud pōtibz pōtibz

¶ 1° s. pō: aliud de
pōtibz pōtibz pōtibz
aliud pōtibz pōtibz

¶ 1° s. pō

¶ 1° s. pō: aliud de
pōtibz pōtibz pōtibz
aliud pōtibz pōtibz

¶ 1° s. pō

¶ 1° s. pō: aliud de
pōtibz pōtibz pōtibz
aliud pōtibz pōtibz

Quæ propositiones exclusivæ tuz ab hoc seculo modo pēstē.

DUBITAT

¶ 1° s. pōtibz cōtīgētibz pōtibz nō sōd nō dēdī p se ut
vībīlū ē tō, excludit ab hoc nō. Itac affert patet ex dictis.
¶ 2° s. pōtibz nō qua una diffra predicatū dēgnē nō ē p se ut aīal
ē rationale. ¶ 3° s. pōtibz nō ē de oī. ¶ 4° s. pōtibz diffra predicatū p ac:
cides de quā, aīal ē cōtīgētibz ē rationale qz nō p se. ¶ 5° s. pōtibz
pōtibz nō qua de quā predicatū ambā diffra opposita sub diffinitione
ut aīal ē rationale vel irrationale, cū p se. ¶ 6° s. pōtibz cū pō:
qz ē predicatū de oī directū ut negativū, et subiectū p se pōtibz
matē, diffra nō qua predicatū p modū formæ proprie loquēdo nō
ē p se nō hoc sōd nō. ¶ 7° s. pōtibz pōtibz nō sōd nō dēdī
accidit, et diffra res pōtibz nō sūt nō ē accidit, et p se tūbe:
ait p modū acciditū. ¶ 8° s. pōtibz nō sōd nō subiectū debet ē de def:
nitioe predicatū, at pōtibz nō ē de diffinitione diffra. ¶ 9° s. pōtibz
subiectū propositionis

¶ 1° s. pō

¶ 1° s. pō: aliud de
pōtibz pōtibz pōtibz
aliud pōtibz pōtibz

¶ 1° s. pō

¶ 1° s. pō: aliud de
pōtibz pōtibz pōtibz
aliud pōtibz pōtibz

¶ 1° s. pō

¶ 1° s. pō: aliud de
pōtibz pōtibz pōtibz
aliud pōtibz pōtibz

¶ 1° s. pō

¶ 1° s. pō: aliud de
pōtibz pōtibz pōtibz
aliud pōtibz pōtibz

¶ 1° s. pō

¶ 1° s. pō: aliud de
pōtibz pōtibz pōtibz
aliud pōtibz pōtibz

¶ 1° s. pō

Philosophus hic definit tertium modum quod est de hoc genere. qui non de subiecto
est de alio aliquo. id est tertius modus quod est de eorum quae non sunt de subiecto
de subiecto, ut sunt subiecta, tamen prima quae sunt, accidentia non sunt de alio
subiecto ut alba de me. sed non sunt de alio distincto subiecto sed quod est
hic est tertius modus de modis quod est existens, conveniens maxime quibus
subiectis, hoc non maxime quod est existens, conveniens alia in corpore existens quod est
extra est propositionem consideratam sunt quod est existens.

Quodammodo. Tertium hic tertius modus opponitur ei quod est quod est accidentis. sed dubi-
tatur. quod quod est existens quod est accidentis existit, ut quod non quod est accidentis existit
necesse existit, at nulla subiecta creata necesse existit, quod nulla subiecta cre-
ata quod est existens, ut quod est opposita ad quod est accidentis. sed deo opposita et subiecta

quo nō necessario existit, in hoc sepe. Et si subiecta spectatur secundum suam naturam, quatuor ex se necessario existit, ut habeat ut sufficienter ex se ad existendum. Secundo vero si spectatur secundum naturam suam et accidentia non autem necessario existit, quia ex se non habet sufficientem ut ad existendum. Haec autem necessaria sufficienter ad tertium modum per se non habet in omnibus aequalis necessitas rei. Quarta est data in necessitate gradus.

Ex his colligimus. 1. Hunc tertium modum ad tertium gradum per se non autem dicitur. Cuius per se contra Sabanellam in textu 33. et lib. 1. de proportionibus magis est. Quia secundum nobiscum sapienter Petrus Averroes lib. 1. tract. 2. c. 1. dicitur. Tunc Baldus: Cuius et Petrus. Et Philosophus explicat 1. et 2. modo dicitur. Quia per se nunciat dicitur plures ut statet ex textu 32. quia tertius modus non est dicitur. Cuius sed existit dicitur.

2. Colligimus. Ex hoc per se siue existere per se convenire ad subiectum extrinsecum. Propter hoc ex dictis, tunc quia Philosophus in hoc tertio modo dicit ad ea quae non dicitur de subiecto aliquo alio, sed non solum prima subiecta, sed etiam secunda, non dicitur de subiecto aliquo alio. Tunc quia Philosophus in hoc tertio modo dicit. Est subiecta, et quia cum hoc aliquid sciant, hoc est, prima et 2. aliquid frustra addit dicitur illa verba. Et quia cum hoc aliquid sciant. Tunc quia Philosophus ait, quod non subiecta per se in hoc tertio modo, ad accidentia sed solum subiecta non sunt accidentia. Tunc per se in hoc tertio modo quia re tertius hic modus convenit quod maxime primis subiectis, quia hoc maxime per se existit, sed etiam absolute convenit quod subiectis.

213.
Subiecta magis existit
in hoc sepe.

Colligimus 1.
Tertius hic modus est
tunc existit aut non aut
dicitur.

Propter

Colligimus 2.

Propter
1. 1.
1. 2.
1. 3.

1. 4.

DE QUARTO MODO PER SE.
DUBITATIO I.
Quomodo sit explicandus quartus
modus motus per se.

Philosophus ita definit quartum modum per se. Quod quodammodo proprie usum inest unicuique, ut si ambulante suffragaretur non est per se, sed per actionem quia non proprie ambulante suffragaretur, si non irregulariter interit et per se, quia proprie irregulariter interit. Quare hic quartus modus dicitur a Peripateticis modo per se causandi, quia in ipso consideratur, quod unus sit per se cum altero, cum hic modus continetur in se cum causet maxime in efficiendo.

Ex his colligimus. 1. quod ad duplex sit causa, scilicet per se, alia per se, alia per accidens. Per se, quia ut talis est producit effectum, sicut ignis per se est causa alterius per se. Per accidens illa, quia non producit effectum sed est causa alterius per accidens. Et per se effectus non magis edificat, Philosophus in hoc quarto modo per se non causas quod per se producit effectum.

Colligimus. 2. In hoc quarto modo continetur causa per se, ita Philosophus in textu 34. Averroes tract. 2. c. 1. dicitur. Et per se in textu 34. Baldus ibidem dubio 1. tunc quia definitio quarti modi educit aut libet cum per se per se. Antea per se per se definitur, quia est talis, ut aliquid in se alteri proprie illa

Definitio per se.

Hic modus dicitur a
modo per se causandi

Colligimus 1.
Causa duplex

1. 1. per se.
Alia per accidens

Colligimus 2.
Continetur hic modus causa per se

1. 2. 1.

An causa illa qua philosophus vocat per se
sit per se in ordine ad effectum in actu
in potentia.

subiecti in predicato, y se in predicari e ex sua essia attribui et in e
tali subiecto sunt ista propositiones sicut y se in 2° modo. bonale videt, ignis
calidus, musica cantat, adificator adificat, cu in no sit y se in primo
vel in secundo modo, sicut in contingentes vnde predicationis, licet no sit contingentes
naturae causalitatis. Pot tñ eandē propo vnde causalitatis y tñ vnde ad
quartū modū, vnde vnde predicationis ad primū, vel scdm diversā nō ē sci:
tas predicationis et causalitatis. **DUBITAT**

**An omnes hi quatuor modi
seruiant demonstrationi.**

Secundo negado. Rōne qñ 1° modū q se, q ingreditur demonstrōem sicut
dico. 1° et 2°. Probat q Philosopho tex: qñ ubi demonstratiōem probat cō;
stare ex necessariis, qñ cōstat ex propositionibus q se in 1° et 2° nō ē tñ
asserō patet. Quia 2° Tertio modū q se nō ingreditur demonstrōem. Probat
qñ sic modū nō ē modū dūcti sed cōdicti, q nō ingreditur demonstrōem,
nec qñ ratiōe subiecti y se existētiā, qñ nec hoc ē necessariū
ut patet, in Mathematicis demonstratiōibus nō qñ subiectū ē accidēs.
Confirmat qñ sic modū ē ppositiōe quādā complexā, in demonstratiōe
nō speciat qñ tñ quādā complexa ut notauit Thom. c. 1° l. 1ª dicit:
et alii.

De quarto mō magis dubiū ē. Nā qñ Thom. in 1ª dicit:
qñ asserit deseruire demonstrōi, qñ in ea effectatē predicata etiā
causalitā, et tñ cōstat ad quartū modū. Oppositū tñ sicut dicit
mij: dicit: Philosopho videlicet duos tñ priores modos seruire de:
monstratiōi qñ probat tñ ex Philoso. sic ubi docet demonstratiōem
constare ex propositionibus q se, nō enumerat nisi duos priores modos,
quartū modū nūquā enumerat, et addit qñ nō sūt primo d
secundo mō cā accidentia, et cōtingētia, et cōtingētia nō seruiūt de:
monstrōi, tñ mō. qñ qñ ingreditur demonstrōem, ingreditur in predica:
tiōem, et predicationis q se sūt duo tñ modū, primū et secū, quare
et causalitās ingreditur demonstrōem in predicatione, id est qñ et quartū
modū ingreditur demonstrōem vnde primū et secū.

Dico tñ duo posteriores modū nō sūt utiles ad demonstratiōem prop.
sicut tñ a Philosopho ponit. Secundo illud q se, ē agnoscē, qñ id Philosopho
expressit duos modos dicēdi q se tñ quā utiliter demonstrōi, deinde vo
credidit duos alios modos unū cōdicti q se, alterū causandi q se,
ut modū dicēdi q se facilius discernere.

Et qñ tñ tñ colligit solutiō quāstionis propositae in titulo an
sūt demonstrōe debeat constare ex propositionibus q se. Secundo si affirmatiue
nō Philosopho a qñ ē necessariū ē q se. sed demonstrō cōstat ex necessariis
q. cōstat ex q se. Vñ sicut propositiōes in demonstrōe cōstat ex q se, vel in
primo vel in secundo mō, seu vel de predicato essentiali vel de predicato proprio.

214.
Sicut predicationi
et necessitati subiecto.

Sunt aliquae personae
quae in primo sunt causae
tamen vnde non contingentes

Negate
Affirmare
Probat

Affirmare
Tertio modo q se non ingreditur

Confirmat
In demonstratiōe quādam
complexa ut notauit Thom.

se supra
et sequa

Probat, videlicet

hanc

abueho
quare pmet duo
superiores modū
Per se ē agnoscē

Solutio quāstionis

12mo.

Obiectio

320.

Ita regit p. 36 ad 1.
terminat p. 36 ad 1.

dicat. Multa demonstrant in Philosophis quae non sunt per se nota. Cuius est rotunditas
per se primo calidum quia predicata non sunt per se, quia sunt accidentia communia
Quia dicitur propositio est per se in se non, id est non solum per seicitate subiecti
quod sufficit ad demonstrationem in communi, licet ad non per seicitatem, sed etiam quodam
seicitate predicati, quia dicitur predicata sunt conaturalitati quia cum talibus
subiectis, et illa requirit ex sua essentia, licet non determinate, sed sub diffinitione
ut explicari in se non per se. Alii dicunt quod demonstrationes non esse per seicitatem
nec abissis de nominari Philosophia scientiam sed ab aliis per se deoribus.

QUESTIO 7. An demonstratio constare debeat ex propositionibus de predicato universalis.

Philosophus hic tex: 36. Propositione quae appellatur universalem, vocat etiam secundum
quod ipsum, et ibidem et tex: 37. eadem vocat de predicato primo quare et
additione hanc demonstrationis bene intelligant, videtur quod Philosophus intelligat
per seicitate predicati, per seicitatem quod ipsum, et primum, Pro quo nota universale
universale est quod dicitur Philosophus tribus modis accipi. 1. Pro re universale, quae vel est autem multa
ut dicitur Platonis, vel in multis individuis, et de universale secundum amicitiam, vel
pro universale posse multa, quale est quod sit formatum ab intellectu et per se
catu de multis, quod universale posse multa de universale universalitate subiecti
quod de pluribus predicatur et dividitur in quibus illud universale quod dicitur, quod
est, per seicitatem propriam accidit 2. universale secundum Prioritatem, pro ea
propositione cuius predicatum est effectum signa universale ut oia et b. 3. Pro
prioritatem secundum et hoc non autem accipit Philosophus universale. Hoc autem
universale de a Philosophis universale universalitate subiecti de predicati quod
minime predicatum arripit totam suam universalitatem circa subiectum, et ut
autem subiectum circa predicatum, quod accidit in terminis convertibilibus
Definit autem hoc universale Philosophus tex: 36. Universale inquit dicitur quod utique
de oia sit et per seicitatem quod ipsum. Et paulo post tex: 37. quod in
quolibet et primo monstratur. Obi.
Prima est difficultas quid sit predicatum secundum quod ipsum. Cuius quod sit praedicatum
de oia et per seicitatem ipsum est explicatum de seides esse predicatum secundum
quod ipsum, et ad tale predicatum, quod conveniat subiecto secundum quod ipsum.
De secundum propria subiecti naturam. Quod duplitate intelligi potest. ut ut ex:
similiter per seicitatem 12. 3. Per seicitatem et alii, ut tale predicatum conveniat subiecti
est secundum propria ipsius naturam, ratione cuiuslibet gradus et generis quia
differentialis est. 10. et seicitatem, quod predicatum convenit subiecto ex
natura ipsius ratione gradus generis ut secundum hoc hanc propositio est secundum quod
ipsum. 2. non, ut conveniat ratione ultimi gradus differentialis et differentialis
ut exponit Averroes, com: 36 in fine. Albertus, Liconien, Egidius, Caietanus, Albertus
guy, 3. Apollonius in tex: 36. et quare 25. etc. cum dicitur hoc est universale

ubi nota, quod scdm priorem sententiam, ois sursus p se, e scdm quod ysu,
d e con, at scdm posteriove propo scdm quod ysu, addit alio supra pro:
positione p se, ita ut ois sursus scdm quod ysu sit p se, no co tra, ad:
dit n secundu quod ysu sup predicatu p se ut coventata cu subiecto d
utruq; argui fatuati.

Porro ita Philoſus intelligat hic scdm quod ysu ut exponit priores
auctores, an vo ut posteriores pualtas e. Mihi dicendu videtur, si lo:
quendi sit in rigore Predicatu scdm quod ysu illud ee, quod subiecto
coventit scdm propria subiecti natur, ratione cuiuslibet gradus te
generici qua differentialis. Propter qz nec alicui rei scdm quod ysu
e in ee rei scdm propria essentia, at in ra sit multi gradus differentiales, ali
oib gradibus, nup scdm essentia d coſequenter scdm quod ysu quod si dicat quod
coventit sub reduplicatioe coventit ratione gradus specific, sed quod coventit
scdm quod ysu coventit sub reduplicatioe p se. Sed de breuiter quod ysu ex
ui vocis ncludit no solu gradu specificu sed etia genericiu, quare ro scdm
quod bae d aual et vocalis: Et feruente solet interdum accipi a Philoſis
et tuc suggerit pro gradu specifico, a quo res formatu d determinata de ee
tale. Ita si hoc que explicans no accipiat scdm, quod ysu, planu ia
erit no oia scdm quod ysu, ee univale, qz predicata gra coventit ratione
gradu generici sit scdm quod ysu, nec ea univale qz univale ad p m p m
ysu, ita acceptu addit primitate subiecti, ita ut no dualz vni vati p m:
catu nisi respectu sui primi p m, cui soli et p ysu oib aliis coventit,
quod regit predicatu coventibile cu subiecto ut patet. Et si n breuiter
se habeat, Philoſas et sic p graduatu scdm quod ysu, solu illud inteli:
git quod coventit subiecto scdm propria natur subiecti vni soli gradu
differentialis Propter qz scdm p m a Philoſis accipit, predicatu
scdm quod ysu pro eo quod coventit vni cu reduplicatioe rationis forme
determinatu qz et varuibile e hic ita acceptu a Philoſo. 2o Propter qz
ysu Philoſo hic tex: 39, 40, 41, 42, 43, 56, 68, ubi predicatu scdm quod
ysu accipit pro eode ac graduatu primo. Sed nisi predicatu scdm quod
ysu intelligat ee illud quod coventit subiecto scdm propria natur ra.
tue soli gradu differentialis no e de ee graduato primo, qz Dico gra
d. Thoma d. Thom. Philoſum tex: 35 docere predicatu scdm quod ysu,
et p se de de, qz scdm quod ysu debet accipi scdm priore expositione
sed et Ar. Genom: 89 d: et alii esse de no coventibile et utruq;
sed ex alia tati parte no solum quod dicim. Item et de atq; aual
no tn e coventio, aual ee de atq; item ut se sus sit de scdm quod ysu
de p se no tn co.

Secunda difficultas. quid sit mesu primo. Vox illa, Prima no e ad:
verbu sed nomen, quare n habet p p o r g qm nec primo e nec alia
primo subiecto. Pigit aut p o r a l i q u o d p r e d i c a t u m n e c s u b i e c t o p r i m o

215.
Nota
scdm priorem
sententiam

Philos. qua Philoſus
sententia intelligat.

Addeco.

Propter

obuicis

ysu.

no scdm quod bae
e aual et vocalis.

scdm hoc modu, scdm
quod ysu, qz univale

Univale ad p m quod
ysu ad de primita:
te subiecti.

Hic Philoſus inteli:
git quod coventit vni
quod ysu, quod univale
subiecto scdm propria
natur p m qz p m
scdm differentialem.

Propter qz

quod univale scdm quod
ysu e de ee graduato
primo.

obuicis

ysu.

de scdm quod ysu
e p se no tn co.

Difficultas 2a
De p m te p r i m o

215

Arretit 1.
Tribus modis dicitur
ad eandem generalitatem

remuale. Philoſoſus hic ut ſoluat hanc difficultatem aſſerit 3° Tribus modis nos
deſcripi circa predicata uniuersalia, cum cognoscimus quae propositiones non ſit de
predicato uniuersali 1° Quae propositione quibus attribuimus species putamus illa quoniam
eſſe ſubiectum primum talis paſſionis, eo quod non uideamus alios species illius quoniam
ut non eſſet miſerum a species aialis in modo de re computare quoniam ſcriptum eſt
uenire tunc tu quae primo ſubiectione, quia non uideamus conuenire alii praeſter
mi ne. 2° Quae paſſio aliqua in multis speciebus propter aliquod genus
comune in nominata tunc species illos putamus eſſe ſubiectum primum illius species
ſpecies, cum tamen illa paſſio non eſſet species propter rationem ſpecificam
ſed propter genericam in nominata ut eſſe proprium ſubiectum eſſet aialis
propter aliquod genericum conuenire tunc eſſet eſſe in nominata quod communis
nec non erit infra uiam et ſupra tamen. 3° Quae proprietate alicuius quibus
probanda de illo, ut eſt totum in parte, id eſt ut eſt contra ad quod
non propositio illa demonſtrabitur de de species, ſed non tamen de primo ſub
iecto ut ſpecies demonſtraret, de aiali rationali ſpecies, non demonſtrabit de ſub
iecto primo quia aiali non ut rationale eſt, ſed ut aiali eſt conuenire ſpecies. Addit
Philoſoſus ſpecies de non eſſet paſſione aliqua genericam de oibus species non de
moſtrat de quae cui tamen primo conuenire, ut non ſit illa paſſio aiali uniuersali
quae non inſit species propter rationem ſpecificam ſed propter rationem gene
ricam. 2° ut cognoscimus quae propositiones ſit de predicato uniuersali
et non ita Philoſoſus duas regulas 1^a eſt quae ablatis oibus aliis, et illo ſolo
nec non ad hanc paſſionem manet ſubiecto, tunc illud erit primum ſubiectum paſſi
onis ut eſt ablato a triangulo, quod ſit aeneus uel aureus et relicto ſolu
quod ſit triangulus, manet illud abere tres angulos, aequales duobus uel
triangulus eſt erit primum ſubiectum huius paſſionis, ſimiliter ablatis ab oibus
aliis et relicto ſolu quod ſit rationale inſit illi uisibilitas, rationale igitur
erit primum ſubiectum uisibilitatis. Haec autem ablatis ſeuenda eſt methodus
cogitationis non uero realis. 2^a Quo primo ablato auferatur paſſio illud e
rit primum ſubiectum paſſionis. aut ablato rationali auferatur uisibilitas
tamen, et ablato aiali auferatur etiam uisibilitas, ſed non primo ablato
tamen. Hoc autem tunc cognoscimus quod illud ſubiectum ablatis in illa paſſi
oibus aliis.

Itud commune gene
ricum erit infra uiam
et ſupra tamen.
3°

Arretit 2.
Sunt regulae
1^a

Itum ablatis ſpecies
uero manet inſit illi
tamen.

collegimus 1°

De uniuersali quatenus
De primo quatenus
De rationem quatenus
2°

Ex his colligimus 1° Si eſt eſſe predicatum uniuersale, ſi uim eſt reciproca
et in uniuersale quatenus explet ſua uniuersalitate circa ſubiectum de pri
mo quatenus in ſuo primo ſubiecto, de reciproca ſae conuenire
quatenus eſt adaequata ſubiecto et cum eo conuenit ſeu non ſit ſpecies
tamen de qua ſubiectione tunc aut oia eide predicato conuenit. 2° Colligi
mus ſolutionem illius dubitationis quae ſit propositio de predicato uniuersali
et primo, ſed in dicta in illa ſub, quae ſunt propositioes de predicato uniuersali
ſit eſſentialia, ut deſinitio uel ſua eſſentialis uel ſua ſpecies
eſſentialis ut proprie paſſioes, ois uero propro in qua deſinitio de deſi
nito, deſignat eſſential de re propria, adaequata paſſio de ſubiectione

predicatu uniuersalis, et si e adal ronate, so e ronatis, so e
vibilis, no aut illa propo. erit uniuersalis, n qua gang de spe gradi
cate propter dicta.

3.
probatu primo pot
no solu uniuersali p
unatgu.
Probr. ex Philo 2 post. tex. 7. ratgo de analogo totu
scia q de eo potuue demonstrari passioes qua est p se primo ne co
uuit analogatis tn analogo n comuni p se primo mte.

de analogo p se
difficultas.
Probr. ubi probat conclusionem demonstrans debere e uniuersalem, et de predi
cato primo. et tex. 56 ubi probat praemissas demonstrans debere
e de predicato primo. An si praemissae et conclusio sunt uniuersales

et de graduato primo tota demonstratio erit uniuersalis et de predi
cato primo. Probr. qd 1o ad demonstrandum pfectissima de qua sic loquitur
regula summa necessitatis, id e ta ex parte subiecti qua predicari
ut sunt subiecti necessio regit tale predicatu, et ut qd n predi
catur necessio regit tale subiectu, at hoc necessitas no inueniuntur
n propositionibus uniuersalibus, q de graduato primo, qn n predicatu
in e primo suo subiecto, tuc e mixta conexio quod inde constat na
predicatu uniuersali subiecto, qd p, propria passio, at quatuor
cuz p predicatu hoc de subiecto, tuc et subiectu regit tale predi
catur, et ut qd n graduatu regit tale subiectu q de demonstrans conexio
debet ex uniuersalibus. Conter. qz propositiones uniuersales sunt pfectissimae
cu illis predicatu dicatur de suo primo subiecto, at pfectissima
propositiones regit ad pfectissimam demonstrationem, q propositiones
uniuersales regit ad pfectissimam demonstrationem, hoc e quod demonstrans
debet constare ex uniuersalibus: ta quoad principia qua quoad conclusionem.

De cetero Probr. tu qz n demonstrans pfecta debet probari passio
de suo subiecto adaequato, sed talis passio facit proponem uniuersali
q tu qz n p se de mo p se passione de suo subiecto proprio, id uere
de ea sciam no habebit, qz ea no potest, uti e. qn p se p se tunc
ut iohas repellit eos de mōstrans quod demonstrans passionem no de primo
subiecto qd hū e primo, accidetia grai no hnt aliquod subiectu
primu cui conueniat no posse proprie demonstrari. 2o p proprietate
quod no posse proprie demonstrari a se. De principis etia Probr
tu qz conclusio demonstrans pfecta, debet inferre propria passionem
de subiecto adaequato, q consequenter debet e de predicato uniuersali
et primo, q et praemissae consequenter qz duo extrema demonstrans
pfecta sunt inter se adaequata, q conuertuntur, na conclusio in qua utroqz
extremis ponitur, e de graduato primo, q mediu debet etia conuenire
cu utroqz extremo. Equella. qz cu mediu sit ca, si excedit unu
no adaequat subiectu, neqz adaequat passionem qua cu subiecto

Probr. ubi probat conclusionem demonstrans debere e uniuersalem, et de predi
cato primo. et tex. 56 ubi probat praemissas demonstrans debere
e de predicato primo. An si praemissae et conclusio sunt uniuersales
et de graduato primo tota demonstratio erit uniuersalis et de predi
cato primo. Probr. qd 1o ad demonstrandum pfectissima de qua sic loquitur
regula summa necessitatis, id e ta ex parte subiecti qua predicari
ut sunt subiecti necessio regit tale predicatu, et ut qd n predi
catur necessio regit tale subiectu, at hoc necessitas no inueniuntur
n propositionibus uniuersalibus, q de graduato primo, qn n predicatu
in e primo suo subiecto, tuc e mixta conexio quod inde constat na
predicatu uniuersali subiecto, qd p, propria passio, at quatuor
cuz p predicatu hoc de subiecto, tuc et subiectu regit tale predi
catur, et ut qd n graduatu regit tale subiectu q de demonstrans conexio
debet ex uniuersalibus. Conter. qz propositiones uniuersales sunt pfectissimae
cu illis predicatu dicatur de suo primo subiecto, at pfectissima
propositiones regit ad pfectissimam demonstrationem, q propositiones
uniuersales regit ad pfectissimam demonstrationem, hoc e quod demonstrans
debet constare ex uniuersalibus: ta quoad principia qua quoad conclusionem.

De cetero Probr. tu qz n demonstrans pfecta debet probari passio
de suo subiecto adaequato, sed talis passio facit proponem uniuersali
q tu qz n p se de mo p se passione de suo subiecto proprio, id uere
de ea sciam no habebit, qz ea no potest, uti e. qn p se p se tunc
ut iohas repellit eos de mōstrans quod demonstrans passionem no de primo
subiecto qd hū e primo, accidetia grai no hnt aliquod subiectu
primu cui conueniat no posse proprie demonstrari. 2o p proprietate
quod no posse proprie demonstrari a se. De principis etia Probr
tu qz conclusio demonstrans pfecta, debet inferre propria passionem
de subiecto adaequato, q consequenter debet e de predicato uniuersali
et primo, q et praemissae consequenter qz duo extrema demonstrans
pfecta sunt inter se adaequata, q conuertuntur, na conclusio in qua utroqz
extremis ponitur, e de graduato primo, q mediu debet etia conuenire
cu utroqz extremo. Equella. qz cu mediu sit ca, si excedit unu
no adaequat subiectu, neqz adaequat passionem qua cu subiecto

Probr. ubi probat conclusionem demonstrans debere e uniuersalem, et de predi
cato primo. et tex. 56 ubi probat praemissas demonstrans debere
e de predicato primo. An si praemissae et conclusio sunt uniuersales
et de graduato primo tota demonstratio erit uniuersalis et de predi
cato primo. Probr. qd 1o ad demonstrandum pfectissima de qua sic loquitur
regula summa necessitatis, id e ta ex parte subiecti qua predicari
ut sunt subiecti necessio regit tale predicatu, et ut qd n predi
catur necessio regit tale subiectu, at hoc necessitas no inueniuntur
n propositionibus uniuersalibus, q de graduato primo, qn n predicatu
in e primo suo subiecto, tuc e mixta conexio quod inde constat na
predicatu uniuersali subiecto, qd p, propria passio, at quatuor
cuz p predicatu hoc de subiecto, tuc et subiectu regit tale predi
catur, et ut qd n graduatu regit tale subiectu q de demonstrans conexio
debet ex uniuersalibus. Conter. qz propositiones uniuersales sunt pfectissimae
cu illis predicatu dicatur de suo primo subiecto, at pfectissima
propositiones regit ad pfectissimam demonstrationem, q propositiones
uniuersales regit ad pfectissimam demonstrationem, hoc e quod demonstrans
debet constare ex uniuersalibus: ta quoad principia qua quoad conclusionem.

De cetero Probr. tu qz n demonstrans pfecta debet probari passio
de suo subiecto adaequato, sed talis passio facit proponem uniuersali
q tu qz n p se de mo p se passione de suo subiecto proprio, id uere
de ea sciam no habebit, qz ea no potest, uti e. qn p se p se tunc
ut iohas repellit eos de mōstrans quod demonstrans passionem no de primo
subiecto qd hū e primo, accidetia grai no hnt aliquod subiectu
primu cui conueniat no posse proprie demonstrari. 2o p proprietate
quod no posse proprie demonstrari a se. De principis etia Probr
tu qz conclusio demonstrans pfecta, debet inferre propria passionem
de subiecto adaequato, q consequenter debet e de predicato uniuersali
et primo, q et praemissae consequenter qz duo extrema demonstrans
pfecta sunt inter se adaequata, q conuertuntur, na conclusio in qua utroqz
extremis ponitur, e de graduato primo, q mediu debet etia conuenire
cu utroqz extremo. Equella. qz cu mediu sit ca, si excedit unu
no adaequat subiectu, neqz adaequat passionem qua cu subiecto

Probr. ubi probat conclusionem demonstrans debere e uniuersalem, et de predi
cato primo. et tex. 56 ubi probat praemissas demonstrans debere
e de predicato primo. An si praemissae et conclusio sunt uniuersales
et de graduato primo tota demonstratio erit uniuersalis et de predi
cato primo. Probr. qd 1o ad demonstrandum pfectissima de qua sic loquitur
regula summa necessitatis, id e ta ex parte subiecti qua predicari
ut sunt subiecti necessio regit tale predicatu, et ut qd n predi
catur necessio regit tale subiectu, at hoc necessitas no inueniuntur
n propositionibus uniuersalibus, q de graduato primo, qn n predicatu
in e primo suo subiecto, tuc e mixta conexio quod inde constat na
predicatu uniuersali subiecto, qd p, propria passio, at quatuor
cuz p predicatu hoc de subiecto, tuc et subiectu regit tale predi
catur, et ut qd n graduatu regit tale subiectu q de demonstrans conexio
debet ex uniuersalibus. Conter. qz propositiones uniuersales sunt pfectissimae
cu illis predicatu dicatur de suo primo subiecto, at pfectissima
propositiones regit ad pfectissimam demonstrationem, q propositiones
uniuersales regit ad pfectissimam demonstrationem, hoc e quod demonstrans
debet constare ex uniuersalibus: ta quoad principia qua quoad conclusionem.

Subiecto, illi p se n esse, accidentia uo id e cōtrigētia nac uniuersē dici
de subiecto nec p se illi n esse, sed hanc ē, qz de quod nē totū tpe et sig
nata p se n est, at quod nēcessō mē, ut aliquod p dāntiū n nata p se n
quod nē nēcessō, ac p dē p se nē, qz p se nē, ē ex nata p se nē nē
p se nē de oī ē p se. Ad p dāntiū sē p se nē. p se nē dē nē nē p se nē
cas: de p se nē. illa p dāntiū quod nē nē nē nē nē nē nē nē nē nē nē
ā nē
subiectū nē
sibi tale subiectū hē nē

DVBITATIO.
 Vtrum omne per se sit necessarium.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

AN OMNE NECESSARIUM SIT PER SE.

Regat Reprehensibilibus ex hoc: com. 15 et 24, et Varro in 10: 24
 sed com. 15 sententia affirmat. Pro qua. Nota 1^a Nunc sententia de d. n. a.
 reprobata complexi id est propositionis non autem complexi sed in qua dicitur
 in quo necessario existere. 2^a hic quaeritur propositionibus affirmativis tamen qua
 solae locum habent in vera demonstratione 3^a hic quaeritur de propositionibus
 naturalibus nam in d. n. a. a se 1^a excluditur. 4^a de propositionibus de
 nam quae non sunt de o. nunc necessario nec per se esse possunt. 5^a de propo-
 sitionibus de o. nunc necessario necessitate intrinseca non extrinseca et per accidens.
 Propo. necessaria necessitate intrinseca dicitur illa quae est necessaria non solum terminorum id est
 quia necessitas oritur ex natura ipsorum terminorum vel subiecti vel
 praedicati vel praedicati vel utriusque subiecti vel utriusque praedicati. In quo
 necessaria necessitate extrinseca dicitur illa cuius necessitas non
 scilicet ex natura terminorum, sed ex natura sua
 quod multum

quod multis modis contingit. 1° ex suppositione de premissis ut si dicatur: ^{1^o 218°}
proposito quod curat, sicut de premissis, ut bene legi. supposito quod legitur ^{2^o 219°}
2° ex non premissis, illa non propositio non quod de eodem affirmata. ^{3^o 220°}
tunc sub distinctione ex tali modo dicitur necessaria ut si est alibi vel non. ^{4^o 221°}
contingit tunc duorum extremorum cum uno tertio ut videtur et possibile est ^{5^o 222°}
extrema quod necessitas sunt conexa cum tertio id est cum his sunt quod conexas se
ita dicitur de rigibile et legibili. hinc ad dubitationem propter non propositio ^{6^o 223°}
sit necesse est a se facere et per se non 1° et 2° non dicitur ita ut necessitas
non hoc non acceptum est per se sit termini convertibiles. propter 1° et 2° ^{7^o 224°}
loco hic ubi docet, per se est necessaria, et solus ea quae sunt per se est ne
cessitas et quae non sunt per se 1° vel 2° non est corrigenda, et 5° mut. 16 ^{8^o 225°}
nulla contingit aut est per se. 2° necessitas in tria loca vel nascitur ^{9^o 226°}
ex eo quod subiectum ex sua essentia regit tale premissum vel quod ^{10^o 227°}
predicatum ex sua essentia regit tale subiectum vel quod ex predicatum in ^{11^o 228°}
dedit tale subiectum, et subiectum tale predicatum, at quae sunt non non ^{12^o 229°}
1° necessaria sunt per se non 1° vel 2° non quod omni propositio necessaria necessitate ^{13^o 230°}
in tria loca est per se. Consequenter nulla propositio necessaria necessitate in tria ^{14^o 231°}
ca est per accidens. 1° est per se non 1° vel 2° non. Consequenter quia omni propositio ^{15^o 232°}
quae non est altero tunc modorum secundum philosophum est per accidens. ^{16^o 233°}

DUBITATIO 4^a
An omne predicatum de omni et
per se sit universale et primum

Propter hoc dicitur arguitur. Nam ad propositionem de omni talis est ut predi- ^{17^o 234°}
catum conveniat universo subiecto ad propositionem per se, ut vel predica- ^{18^o 235°}
tum sit de essentia subiecti vel subiecti de essentia predicatorum ad proposi- ^{19^o 236°}
tionem universalem et predicatum primo, praeter hoc requiritur ut pre- ^{20^o 237°}
dicatum conveniat subiecto primo et per se aliis, ad quod quod ut subie- ^{21^o 238°}
ctum predicatum et terminum convertibiles ut supra dixi. Quare ^{22^o 239°}
hic propositio non est actualis non est possibilis sunt de omni et per se, non non ^{23^o 240°}
de predicato univale. Itaque quod ad predicatum univale requiritur: ^{24^o 241°}
loquens ut sit de omni et per se, et itaque ut convertatur cum subiecto uni- ^{25^o 242°}
versali patet, et iuxta hoc ad predicatum univale est per se non non con- ^{26^o 243°}
venit de omni et per se univale, sed per se univale est per se, de omni et per se univale. ^{27^o 244°}
Et hic soluta illa dubitatio contra predicatum univale sit de omni et per ^{28^o 245°}
se et non dubitationis est. Et univale est quod in 1° subie- to est per ^{29^o 246°}
se et aliis et per aliquid in primo subiecto quod non sit de omni et per se ^{30^o 247°}
univale non debet esse de omni et per se simpliciter. Nam in hac propositione ^{31^o 248°}
nascitur est per se, semitob convenit natio tagna primo subiecto, quod per ^{32^o 249°}
se non tamen in natio copulatur nec per se, quod est per se est necessarium, semi- ^{33^o 250°}
tes aut non copulatur necessario natio. Quia tamen est iuxta dicta ad ^{34^o 251°}
predicatum univale debere esse de omni et per se, quod ad univale pertinet: ^{35^o 252°}
fuit de quo hic loquitur non solum requiritur primitivum subiectum sed etiam ut sit

non sunt generis diversa sed conveniunt in aliquo communi, tunc si ratione
illis communis sunt communia principia, sic numerus obiectu Aristotelis;
et, et magnitudo obiectu Geometriae. conveniunt in ratione communi quantita-
tis. Quare possunt habere communia principia, ut patet quia concernunt
quantitatem in communi, scilicet: omne totum est maius sua parte, quia sunt aequa-
lia uni tertio. Si ab aequalibus aequalia demas sic habet in principia pos-
sunt eque accommodari magnitudinibus ac numeris ut si probetur tria cubi
est maius biteribito, vel denarii est maiore quinario, et totum maius
sua parte. 2° ex subiectu unius scilicet contrahitur sub subiecto alterius tunc
principia subalternantur, seu superioris scilicet possunt accommodari ad de-
monstrationes subalternatas seu inferioris scilicet de quo infra latet.

2° infert Philosophus in demonstratione extrema dicitur debere esse aequale
quod id est maius et minus extremum et medium terminum debere se tenere ad
id est genus ita ut minus extremum sit genus ipsum id est subiectum, maius
vero extremum et medium sit ad ipsum subiectum ut patet si medium sit de-
finitio maius vero extremum sit propria passio subiecti ut apparet in
hac demonstratione esse rationem esse diversum, omnis vero est rationalis, quod omnis vero
est diversum.

Nota autem quod si de subiecto demonstratur aliquid commune illi cum:
illis tunc etiam poterit esse demonstratio ex communibus principibus, si de
tunc valeat probare contradictionem quod videlicet non sit aequal et non
aqual simul possunt demonstrare ex illo communissimo principio Nihil
sit esse simul, et non esse sed hoc est aequal, quod non est aequal et non aequal
simul, et sic Philosophus concedit demonstrationem constare pluribus exco-
muniibus quavis tunc demonstrationes ut ex dictis patet non sunt perfectae
et tales ut plenissime sunt in scientiis mathematicis sicut patet de hac
quaestione.

Ex dictis tota hac disputatio colligitur 1° quia sit rata demo-
stratio quae conditio, omnis in conditionibus demonstrationis de quibus diversum
ad duo capita revocatur. 1^a est quae demonstratio procedat ex causis. 2^a
ut procedat ex necessariis, ex 1° cap: dicitur in primis quod proce-
dat ex veris quod cum veri sunt verae. 2° quod procedat ex primis et
immediatis quod significat resolutio ad primas et immediatas causas non
poterit haberi si sita cognitio ex causis. 3° quod procedat ex
prioribus et notioribus cum in sunt notiores et priorerata effectu
nec debet esse quomodocumque notiores sed etiam magis notae ut ostendit
est ex 2° cap: colligitur demonstratio debere constare ex proprio:
subiecto et ex se et univariis de quibus ex propriis, nam quae sunt
de se et univariis sunt etiam propria ut ostendit est. Ex hoc quod
demonstratio procedat ex causis se esse cognitionem auctorem tunc in eum.
deter cognoscimus quod proprias causas cognoscimus ex hoc quod

procedat ex necessitate. Et cum cognitione certa quod dicitur evidenter
scit et certitudo sit conditio per se et simpliciter cognoscit.

2° Collegimus demonstrationes conditiones huiusmodi a nobis explicatas itam:
telligimus ea ut demonstratio procedat ex propositionibus quibus de quibus
universalibus propriis tamen quod ad premissas quod quod conclusione in
perfecta in demonstratione tamen premissas quod conclusio sit vera, de quibus
per se, universalibus; ut ex serie disputationis patet; procedat autem ex primis
et immediatis et id est immediatis corollariis ex minoribus et notioribus. Cuiusmodi
et causis hoc est effectus veris et actualibus quod premissas tamen non conclusio
per se a priori demonstratur per eam veram et actuali et notioris natura non potest
esse immediata immediata tamen nec prior et notior natura nec continere
potest causam veram et actuali saltem in condicione tamen ut etiam ex tota
serie disputationis patet.

3° Collegimus quod sit definitio demonstratio. In quo nota 1° et 2° Philoso
phi Metaphysica 6. et 1. de anima 16. et 2. per se la. tripliciter aliquid possit definitum
1° Per materiam ut cum dicimus ira est fervore sanguinis circa cor
2° Per formam vel finem extrinsecum ut cum dicimus ira est appetitus
3° Per utrumque ut cum dicimus ira est fervore sanguinis
circa cor appetitus indicat. Quae priores definitiones explicat
tamen quod non sit tertia docet et quod sit et proprie quod sit ita Philo
sophus hic tripliciter 22. et lib. 2. text. 10. et 2° de anima 12. Per se
per definitum sunt tria modis 1° Per materiam et definitum modum
demonstrationis valde congruus est, cum in ipsa sit quod quod quod a nobis sit
maxime refertur tamen ex qua materia ea conficere debeamus quod
materiali definitione explicatur. 2° definitum per se formam seu finem
quod etiam definitionis per se naturam demonstratio optime declarat quod non
naturam atque formam qualem exigit finis propter quod instituta sunt sicut
consequere finem aliquid intervenit ut et materiam et formam quod
quod docet Philosophus in lib. de partibus et in 2. Physica 81. 3° definitum
sunt demonstratio et per materiam simul et formam seu finem quod definitio per se
perfectissime est. Non est tamen cur exigas essentiali perfectam demonstrationem
definitionem cum in ipsa sit opus quoddam artificiosum quod constat ex
pluribus propositionibus ordinatis ad se invicem comparanda et certas quod
conditiones habentibus, est quoddam pluri verum aggregatio, atque ita non
sunt habere veram definitionem sicut nec aliae res artificiosae ut tales
sunt quod non sunt una aliqua essentia describi per se tamen sunt demonstratio.
Nota 2°. Prima demonstratio descriptione ea est quae habetur text. 5. per se
cum dicitur demonstratio est syllogismus scilicet quod definitio ex forma seu finem
descripta est, nam dicitur intelligi potest quod demonstratio sit syllogismus scilicet
1° non quod scire ut dicitur ipsa. 2° per se quod scire et ad illa ordinata quod

ad finem et hoc est Philosophi meos ut opponit Thomam: Albertus: et S. Thomas:
ob quam causam Albertus: S. Thomas et Egidius: hoc definitio dicitur data a phi-
losofo vel ab effectu demonstrandi. Quod syllogismo ut intelligatur definitio generis
Quod scientialis ut alii syllogismi excludatur et ea tantum de maiori
intelligatur quia procedit a priori et igitur per se habet scientiam per se
ante a Philosopho definitio quia sunt et per causam propter quam res est ut quod
illud est et ut non potest aliter se habere. 2^a definitio habetur eodem loco:
et quo loco demonstratio dicitur esse syllogismus constans ex veris primis et immediatis:
alio notariis et primis et causis coactis ac in se. Quia sequentes
conditiones colliguntur a Philosopho a causis: et deinceps deinceps ex proprio:
sitim deinde per se immutabilis et propriis quia definitio Albertus: S. Thomas: dicitur
et habet data esse dignitas secundum hunc: Aristoteles: ibi non definit demonstratio
sed demonstratio proprietatis tradit hunc tamen ex assignatis proprietatibus
potest colligi definitio materialis. 3^a definitio potest colligi ex utraque assignati:
ignata ut demonstratio dicatur esse syllogismus scientialis constans ex veris primis
et immediatis. et Simile huius demonstratio definitio tradit Philosophus 1° 2° 3° c. 1.

QUESTIO IO.

An demonstratio perfectissima hucusque descripta uel soluta uel maxime reperitur in scientiis mathematicis.

Prima sententia, quae uidetur esse communis Philosophorum maxime eorum qui Mathematicas
Scientias claustrum, asserit demonstrationem hucusque ab Aristotele descriptam uel nunc:
quae uel certe in Mathematicis: scilicet regere cuius sententia fundamētum infra ponatur.
Secunda sententia Pericly lib. 3 Philosophi c. 9. In multorum recitatione asserit demonstrationes
Mathematicas esse quodammodo uel certe sed tamen non perfecte descriptas ut hoc loco
sunt descriptae ab Aristotele: quia sententia nobis quodammodo probatur. Sic ergo.

Assertio demonstratio Mathematica

a Philosopho descripta. Hanc asserit Propter 1° ex parte demonstratio debet ex causis pro-
pter quas res est. At demonstrationes Mathematicae non procedunt ex causis effectibus sed
tantum ex oppositis: et talis demonstratio non potest perfecte descripta. Maior patet ex Pro-
1° parte: 2° Maior Propter 2° Inductione quia omnes demonstrationes Mathematicae:
sunt quaedam causas extrinsecas et accidunt talis subiecto sine quibus subiectum
potest habere illa passionem, nam in prima de nostris Euclidis demonstratio trianguli
est ex parte quia ex se descripta in duobus circulis sunt latera a centro ad cir-
cūferentiam lineae et centro ad circūferentiam sunt aequales, et hoc est causa
extrinseca est. et accidunt talis triangulo quia non est triangulus nisi sit in duobus cir-
culis nec haberet latera a centro ad circūferentiam adhuc tamen esset triangulus.
Ita in 3^a demonstratio Euclidis lib. 1° demonstratio trianguli habere tres angulos
duos aequales duobus rectis quia in duobus uno latere angulus extrinsecus aequal
extrinsecus adhuc triangulus habere tres angulos aequales duobus rectis. 2°

Et cum in demonstranda potissima est definitio subiecti at Mathematica demo-
 strationes non probant passionem per demonstrationem subiecti non probant per se. Alios patet
 inductione sua de triangulis quod angulorum non probatur per definitionem trianguli sed per defi-
 nitionem trianguli circuli. Circulus non est figura a cuius centro ad circumferentiam
 linea distans sit aequalis. Confirmatur per Mathematicos vel nullis utitur definitionibus
 essentialibus vel certis definitionibus extrinsecis utitur. An evadit definitiones quoddam inae-
 quivocas ut quod linea sit magnitudo constata ex fluxu puncti et similia. 3. Quod
 rei una est ratio propria et adaequata est. Et in Mathematicis eadem ratio possit
 esse plures demonstrationes agere per se ut affirmat Proclus quod demonstratio illa non sit ex veris
 causis. 4. Quod Mathematica propter convenientiam suam demonstrationes cum ex eorum demonstrat
 praemissas ut patet ex 1. et 3. propositione lib. 1. Euclidis de ex. 5. et 6. Nam in
 demonstratione si trianguli duo latera fuerint aequalia et angulos ad basin esse aequa-
 les. in 6. non si trianguli duo anguli sit aequales et latera subtensa aequalis angul-
 is esse aequalia. Ambae in demonstrationes sunt agere per se apud ipsos at impossibile
 idem esse cum defectu circuli quod demonstratio illa non sit ex causa. Confirmatur Mathe-
 matica nihil aliud regere videtur in medio demonstrationis quam quod quod est eundem
 tamen et certitudine quod passio non sit subiecto sine illud medium sit vera causa sine
 non. An patet demonstrationes Mathematicas esse demonstrationes tantum a priori quod tantum
 demonstrat quod passio non sit subiecto, non vero propter quod non sit, ac prima sit demon-
 stratio per se quod. Et ex hac ratione patet demonstrationes Mathematicas procedere ex prioribus
 et notioribus naturis quod non procedat ex veris causis. 2. Probat altero quod demon-
 stratione potissima considerat naturam subiecti et passionis et ex natura subiecti demonstra-
 naturam passionis. Demonstrat in passione quatenus subiecto capere ex natura sua per
 Mathematica non considerat naturam nec subiecti nec passionis sed non de passio-
 nis demonstrationibus. Alios quod subiectum in Mathematica est quantitas passio-
 nis sit variis figuris quae sunt quantitati. At Mathematica non considerat predi-
 cata essentialia quantitatis et figurarum ut quod sit accidentis essentialis et efficientis
 subiecti. Si quod hac demonstratio spectat ad effectum quod naturam omnem accidentium
 considerat. Si quod Mathematica abstractit naturam ab omni natura et ea sola conside-
 rat quatenus subicit imaginationi hoc est prout in ea possit consistere variis figuris.
 An non ignobiles sunt esse quantitati prout a Mathematicis considerant non posse
 dari in rerum natura ut sphaera quod est rotunda, planities quod est plana, et lineas
 vel superficies. Similiter non considerat essentiam passionis quod ac diffinitionem essentialis earum
 solum in demonstrationibus Mathematicis ducit nos ad extrinsecam quodam et sufficientem co-
 gnitionem subiecti et passionis non vero ad perfectionem illam ex natura et essentia rei descriptam cum
 in hoc sit praecipuum in se agnoscere scilicet ut in se est et ex suis internis
 et essentialibus principibus.

Prima obiectio. Quod demonstrationes Mathematicas statuit pro regula demon-
 strationis obiectissima earum ratio non habet ostendit demonstrationem per effectum in se non in figura
 quod Mathematica sit in prima figura demonstrationis. Respondeo. Primum statuitur de
 demonstrationibus Mathematicis pro regula aliarum demonstrationum sed tamen dat exemplum in demo-
 strationibus Mathematicis tamquam in demonstrationibus notioribus Mathematicarum
 in descriptione olei quod est translatum nec in exemplum regit veritas.

DISPUTATIO Z. DE SPECI-
EBVS DEMONSTRATIONIS.

prout est cum primo ergo de natura et conditionibus demonstrationis prefatus sum et nunc
 est eodem modo ad explicandas res demonstrationis in communem evenit. Primum demonstratio
 in communem quod hic autem non sum de demonstrationis in communem evenit. Primum demonstratio
 explicata. Sed de speciebus demonstrationis in communem quae est de communem ad prefatus sum
 et non prefatus sum. Est autem demonstratio in communem quod est de communem ad prefatus sum
 et deinde primo hic cum autem ex variis potest procedere gradus et gradus et gradus
 et variis non demonstrationis et gradus et gradus et gradus et gradus et gradus et gradus
 a topicis quod hic ex probabilibus et ex necessariis concludat. Porro demonstratio
 in communem dicitur potest dividi. 1. prout natura. 2. prout forma. prout natura
 dividitur in demonstrationem quod est demonstrationem propter quod. prout natura
 in affirmativam et negativam, in ostensiva et deductivam ad impossibile et de gradibus
 autem quod hic est, prout autem de speciebus demonstrationis prout natura.

De speciebus demonstroiis zone matel.
QVAESTIO. I.

Quid et quotuplex sit clemōtia
questio hanc multas compleretur difficultates brevis dubitationis disquirit

Quid significet demonstratio quid.

Quibus nominibus appellatur demonstratio quia.
 Ideo, dicitur demonstratio quia vel quod quia non ostendit causam, sed magis extremum
 minus minori, sed tamen quia manifestum est, non aliam dicitur demonstratio ipsius dicitur demonstratio
 a posteriori dicitur, iuxta a maiori. quod est aliud posteriori secundum naturam dicitur
 notum a maiori dicitur ab effectu, sicut a signis, quia non est clarissima sunt, ideo ab
 aliis dicitur demonstratio evidenter et a quibusdam rationabilibus quia scilicet procedit, cum
 cognoscitur. Et hoc est cum aliam, per se et quodammodo via non inata a natura.

Quotuplex sit demonstratio quia.

Idem. Supplex. pmo sic tex: 95 dicit, quada m ge ad que procedit p can
rior pot dici demonstratio q notiora nob id e q effectui vel ppiu.
mostru qz a priori illa que procedit p pxiu nob notiora qz a pxiu notiora
et idem no e demonstratio propter qd vid qz et ceteris tñ effectui et can remota
quid sit no u procedit p vera causa ceteris u demonstratio a priori qz procedit
p can, e aut demonstratio qz fuit cognoscere de a nobis pxiu pxiu nob cu pxiu
u uauitate ceteris no aut propter qd utriusq, kae demonstratio qz a priori e

duplex causa ut remota & quā tunc demonstrō procedit ē causa inadgregata.
 Hanc autē ē duplex vel nō ē superior vel inferior illa excedit hanc excedit abesse.
 Hic ē qd̄ demonstrō ē causa remota, alia quā procedit & causa superior ut cū pro:
 batur parietē nō respirare, qz nō ē aīal, nō aīal nō ē causa proxima nō respi:
 rationis nā ut ait P̄ns. Negatio ē causa proxima negationis. Et affirmō erit
 proxima affirmationis, at affirmō aīalis nō ē cā p̄ma respirantis dātē n̄ alia quā
 nō respirat ergo nūq̄ aīal nō erit cā proxima nō respi. Itē ē quā p̄cedit
 p̄cām inferiorē d̄ mīng p̄cedit ut si probē sēp̄ & venale. cō venale ē rēp̄titiuū, cō
 bō ē venale q̄ oīs bō ē rēp̄titiuū. Demonstrō p̄ causa superiorē nūq̄ ē negativa, qz q̄
 superiori ad inferiorē nō valet argumētatio affirmatiua, sed bōne negatiua. Et de hac
 demonstrō p̄cedit & cām superiorē intelligit ē P̄ns hic cū autē demonstrō p̄cedit
 & causa remota colligere cōclusionē negatiua.
 P̄ns? Cur P̄ns p̄cedit ut fiat talis syllogismus in sēdā figura nō recte
 pot̄ fieri in p̄ma in qua cōtō colligit alia negatiua. Sedo in maiori p̄p̄one hui:
 syllogismi debere poni effectū et cām, d̄ cū cā etiā remota nō negari nē:
 quāt de suo effectū, debet maior p̄p̄o cū affirmatiua. Minor q̄erit negatiua
 in qua cā negat de subiecto ut p̄stet inferat cōtō negatiua quā effectū
 negat de subiecto talis autē syllogismus ē in sēdā figura tū qz nōtū in
 ut nūq̄ p̄cedit p̄cedit, tū qz cōtōt minori negatiua quā in nulla alia
 locū h̄ v̄. sic h̄c syllogismus in t̄m̄tēntō oī respirat ē aīal, parietē nō
 ē aīal q̄ parietē nō respirat, pot̄ h̄c syllogismus p̄stet rēd̄ci ad rēfigurā
 hoc nō nullū aīal ē parietē cō respirat ē aīal q̄ nullū respirat ē parietē.
 Itā ut demonstrō p̄cedit & cām inferiorē sēp̄ ē affirmatiua qz ab inferiorē ad
 superiorē valet argumētatio affirmatiua nō cōn.
 Dicat oīs cā probat p̄pter qd̄ effectū q̄ demonstrō p̄cedit & cām remota
 ut demonstrō p̄cedit qd̄ nō qz. Itē cō cā ut ē remota vel proxima pro:
 xima verē ē illa p̄pter quā effectū ē qz illa posita ponit effectū sublata
 tollit, at cā remota nō ē talis cā p̄pter quā sit effectū q̄ illa posita
 nō ponit effectū sublata nō tollit, ut posito aīali nō necessō poni respi:
 ratio, sublato si aīali auferat respirō, si nō sit cū inferior tū illa qd̄ po:
 sit a ponit effectū, sed sublata nō tollit, ut posito aīali ponit sēp̄titiuū
 sublato ut aīali nō ē necessō tolli sēp̄titiuū. Cā q̄v remota nō probat pro:
 p̄ter qd̄ sit effectū, sed tātū quod sit idē q̄ p̄cedit ad demonstrōm quia.
 Alia demonstrō ēz ē a posteriori q̄ probat cām ē a posteriori vel sēp̄t.
 Hic vel p̄signōnē vel signū. P̄ autē a posteriori qz nōtū quo utitur ē
 p̄stet sēdā nātū quā cū cuiq̄ ē probat debet h̄c nōtū ē cō:
 negat necessō cū cā d̄ cōueniētiā cū ip̄a ut colligit ex cō: 95.
 Itē! sicut P̄ns facit duplex demonstrō a priori altam p̄pter qd̄
 altam qz cur nō etiā duplex facit demonstrōm a posteriori, altam p̄pter qd̄
 dātē p̄ effectū proximi, altam p̄ effectū remotū. Sedo maiori p̄p̄one
 necessitātē prioris diuisionis qz nō erat clarū demonstrōm p̄cedit a
 priori ex eo quod & cām remota p̄cedit ad demonstrōm qz d̄ nō p̄pter
 qd̄, et clarū ē cām demonstrōm quā p̄cedit & effectū sicut proximi sicut
 remotū ē. demonstrōm qz d̄ a posteriori. Adde quod ex prioris diuisionē
 hac posterior facit colligit p̄t. Itē demonstrō qz a posteriori pot̄ cōcludere

An demostro Quia a posteriori sit vera
 P E N O N S T A T I O.
 Prima (an a. quicq. verum sit a. posteriori sit vera)

[illegible]

ex parte illa aliter hujusmodi quae agitur de intelligentiis et maxima diffinitio
 pars tantum demonstrationis quod debet quae nisi sit vera demonstratio nulla
 ex his cognitionibus erit scientifica. 2° Quod demonstratio propter quod eadem ratione
 quod principia de nobis huiusmodi propter quod non sunt nisi quod demonstratio quod a posteriori
 erit cum ut plenius sit nobis ignota.

Prima obiectio. S^o cap. 2 assignatis conditionibus demonstrationis nunc quod
 sit ex variis primis et immediatis prioribus et notariis et subiungit sine his
 prioribus autem syllogismum non vero demonstrationem et demonstratio quod a posteriori non tunc
 illas conditiones cum non procedat ex causis et indemonstrabilibus quod solum erit
 syllogismus simplex non vero demonstratio. Consi^r: 1° ex cap. 3 ubi S^o negat dari
 circuli in demonstratione ex eo quod prior demonstratio est a posteriori quae non
 est demonstratio cum non assignat suam definitam cap. 2 Consi^r: 2° quod neutra
 definitio demonstrationis assignata quaestione penultima superioris disputationis
 convenit demonstrationi a posteriori, nec data quod cum materiali nec data quod
 cum finali quod 1° deo. Cap. 2° loquitur S^o de demonstratione non gratia quod
 1° deo 2° prima autem consuetudo demonstratio quod a uno simplex syllogismus sicut
 1° deo 2° accedens comparatur ad substantiam dicitur non ens, et contraria probabilius comparata
 cum nobilioribus dicitur privationis, et frigens versus caloris nigredo versus
 1° deo 2° albedinis, deinde cap. 2° traduntur conditiones demonstrationis, propter quod
 1° deo 2° 1° deo 2° quare ex eo quod demonstratio quod careat his tantum sagis
 quod non sit demonstratio propter quod suam quod 1° deo 2° 1° deo 2° non autem quod
 non sit demonstratio, cum vero S^o negat sine illis conditionibus esse demonstrationem
 debet intelligi esse demonstrationem 1° deo 2° 1° deo 2° de qua ibi loquitur, sed prima
 Consi^r: 1° deo 2° ad negandum circuli non assumit demonstrationem quod non est demonstratio
 sed non est 1° deo 2° demonstratio 1° deo 2° propter quod hoc sufficit ad tollendum circuli ab eodem
 non 1° deo 2° de quo infra, sed 2° deo 2° confirmat, patet ex dictis.

Secunda obiectio. S^o 2° priorum cap. de petitione principii ait S^o esse petiti-
 onem principii si a posteriori demonstratio priora ac demonstratio quod a posteriori pro:
 bat priora neque per effectum cum quod est petitiō principii, ac consueverunt non esse vera
 demonstratio. 1° deo 2° S^o loco citato tantum ait huiusmodi petitiō principii quod priora probat
 1° deo 2° a posteriori ignota vel aequè ignota, si non sit notiora scilicet quo ad nobis pri-
 oribus non petitiō principii sed de quod alii respondet Aristoteli: ibi non loquitur ex propria
 sana ut ex 1° deo 2° ex colligit in quo quaedam quae dixerat esse petitiones
 statim negat esse tales petitiones.

Tertia obiectio. Demonstratio est syllogismus faciens scire hoc est in quo cum
 cognoscere. 1° deo 2° cap. 2. ac demonstratio quod non facit scire, quod non facit nisi per
 eam cognoscere quod non est vera demonstratio, aut male definitum est scire ab Aristotele
 scire est in quo cum cognoscere propter quod non est. 1° deo 2° scire est duplex scire
 est scire simpliciter et ob id suis numeris absoluta quae non solum habet ex re:
 scire sed etiam ex causis efficiendi et tunc non gnat demonstratio quod alia est scire mi-
 ni 1° deo 2° quae habet ex necessariis non tamen ex causis efficiendi sed tantum ex
 causis cognoscendi et tunc gnat demonstratio quod. S^o 2° cap. 2 definit scire

nō quācūq; sed pfectissimam ut patet ex aut. Beive sibi, atq; etiam qd nō cōmuni
satis ē ut sit cognitio videt et certa at pfecta nō solum regit ut illa certu
tudo d'videtia, habet ex propriis rei causis.

Quarta obiectio. Si demonstrō qd ē vera demonstrō hoc accidit qd patet nō
nobis cognitionē necessariā at pari ratione inducō quod dēt vera demonstrō qd pā
q; patet nō nobis necessariā cognitio. Si nō sufficiat oīa pfecta curruere q; patet
nō nobis necessariā cognitionē amittat hoc aut ē absurdū. Ideo Inductio q; patet
inductio ē nō pcedit ex necessariis nec cōcludit necessariā formatū licet possit
cōcludere necessō sicut syllogismus logicus. Quod nō pcedat ex necessariis patet
qd inducō ut inducō abstracta d' matē necessariā d' cōclūgē d' pōt fieri arguē de
Inductio necessō at d' cōclūgē, ut si d' s' curruere possit cōcludit univē
d' s' curruere ex hoc quod ille d' illa curruat, cū tū curruere cōclūgē s' curruere
f' accidit ē inducōne d' nō matē necessariā. quod si ea sūt nō matē necessariā tūc aut
ex necessariis materialit' nō formatū qd inducō nō curat necessit' at pcedit
singulāri nec colligit sed tūc veritati sive pcedit sit necessariā sive cōclūgē
tūc. pcedit licet utat' necessariis in tūc nō tūc cōclūgē necessariis. Quod nō inducō
tūc inferat' necessariis patet qd oīs syllogismus nō bona forma inferat' necessariis idē
suppositis pcedit necessariis inferat' cōclūgē, at inducō ut inferat' videt
ad syllogismū qd inducō necessō inferat'. Itac aut' necessitates ē tūc necessitates
cōclūgē sive necessitates ex suppositis sicut supposito quod hoc videt curruat
necessō sicut quod movet' cū tūc curruere, quā movet' cōclūgē hoc videt
cōclūgē tūc nō necessō. Adde quod etiam si inducō pcedit ex necessariis inducō
tūc nō dēt demonstrō pcedit quod pcedit d' singularibz ad univē. at d' c.
mostrō nō pcedit nisi ex univēlibz singularia nō nō pcedit ad pcedit.

Quinta obiectio. Demonstrō qd cōclūgē ex pcedit aliqua inaturali q; c.
hoc videt ē univē. oīs d' ē videt, q; oīs d' ē rationalis. In quod d' curruere
maior inaturalis ē sed demonstrō vera nō cōclūgē ex inaturalibus qd demonstrō
qd nō ē vera demonstrō. Ideo d' nego Minore nō illud intelligit' ē
de demonstrō pfecta et pcedit qd.

Sexta obiectio. Si d' d' demonstrō quā. oīs videt ē univē oīs
d' ē videt. Ex oīs d' ē rationalis. Si maior d' minor nō hoc syllogismo
cognoscit' nō solum probabit', sed etia necessō ut debet cognosci ad hoc ut
pcedit pcedit sicut hoc absurdū quod nō pcedit antequā inferat' et
sic collat' demonstratio vera. Probatur. Nam si cognosco
in maiori necessariā cōclūgē videt d' rationali cū nō sit
alia cōclūgē nō videt d' rationali quā cōclūgē cū d' effectū in cognosco
nō maiori rationalit' ē cū videt d' rationalit' qd in habeo in maiori quod nō tūc
deb' habere in cōclūgē nō deb' ē ex videt d' rationalit' cognoscere rationalit' tūc
tūc ex effectū cū. In minori etia cognosco cū tūc nō ē videt
propter rationalit' qd nō ē alia cū necessō cōclūgē videt d' rationalit' tūc
nō rationalit' qd ita cognosco nō minori quod debui cognosco cū
cōclūgē nō tūc cū rationali. Si d' demonstrō qd pcedit ex necessariis
ut certe debet eo qd nō erit demonstrō qd ad nō nō ex pcedit demonstrō
cōclūgē nō ante illationē ē nota in maiori et minori et hoc pcedit

si demōstrō nō pōt. sicut. iustulit demōstrōm qz à posteriori. s. dno
 quod ad maiore propositionē attinet cognosco vnalitātē eē cām rīpōr:
 libatū idēz qz rīpōrē nō pōt pōuēre ab alia cām qz nō
 rīpōrē nō ē qdā mētīs ab effectu nō cām cū pōt ex nātā effectu col:
 liging nātā cū nō ēn idē cognosco cōclusionē in maiori, nā nō cōclōc
 aliud cognosco nēqz vnalitātē nēqz mī nō nō cām cū rīpōrē
 quod nō attinet ad minore cognosco nēqz cōclōc nēqz rīpōrē nō qz rati:
 onalitātē sed qz inductionē licet nō inductionē ex se nō inferat necessariū
 ut dicitur c. t. ad iudicis alio dīcuntibz pōt qz cā colligi necessariū qz
 si adūqz quod id quod dī soli sūp at inuariabilr cōstet sūp nātā
 rei alioqz si nō haberet aliqūd sūdamētū qz nēqz cōnexionis nā:
 tā vā nō pōt illi soli et sūp et inuariabilr cōstet ut pōt in acci:
 dētibz. Quid forte erit aliqūd subiectū mīrī mīcognitū cū mīrī
 tal effectu et tū nō sūp s. dno. si aliqūd effectu vel proprietat mīrī
 alio subiecto separabilr habent aliqū cām accidētāgū nō ēl
 propria illi subiecti sed cōmunis cū aliis. an sūm dūbio talis effectu
 vel proprietat respicit nō aliis multis, sicut nō propriū nō ē mī ita cō:
 mune multis si aut mīcēt multis tūc sūp et inductionē talē effectu
 manifestant an cū nō manifestat certū ē cā cōstetudine qz pōt cū
 nō rebz naturalibz talē effectu cōuenire qz se et nēqz rei.

Q V A E S T I O

Quid sit demonstratio propter quid
 ubi d. de illius medio d. getur.

Hanc quaestio similiter ut praecedens nullas continet difficultates sit qz.

D V B I T A T I O . I.

Quid significet demonstratio propter
 quid.

quod attinet ad nomē hanc demonstrō pōt dici demonstrō d. cām ad demonstrō
 sed nō nātā s. dno ē qz pōcedit d. cām ad effectu d. a notioribz nātā pōt
 etiā dici demonstrō propter qd ob eādē rōnē qz pōt tradit causa propter
 quā tūc ē. ab aliis dī demonstrō sūp vel pōtissima qz ē demonstrō qz
 fecerit longa qz pōtior demonstrō quā. D V B I T A T I O . II.

Quid sit demonstratio propter quid

s. dno demonstrō propter qd ē illa quā pōt ēdē nō solū magis extremū
 ē sed etiā propter quā cām mīrī minori. Quō aut dīfīnī ē hanc demonstrō
 à s. dno docet sūp sūpiorē dīputatiōē quaestio. p. ultima.

D V B I T A T I O . III.

An detur demonstratio propter quid.

Quas posuisti demonstrare quod una in qua multi sunt sit ea essendi et manifesti
simul maioris extremi qualis est illa in qua probat aliqua passio de subiecto
de subiecti definitione ut quod sit visibile quod est aial rationale altam nigra
modum sit ea inexistendi tamen utcum probamus unum esse compositum quod est aial non
aial non est ea essendi igitur compositum. Videtur ita ut Auerius existimant non esse
ut nudum sit ea essendi sed sit ea habere maioris extremi. Et quoniam tractatus
demonstrare quod posita ab Auerio uix differt a idea quod posita a Platone
ideo fuit: hoc citato ait sententiam Auerii simile sententiam alberti.

[illegible]

ဒုတိယ ဂုဏ်

quod demonstrandum debet procedere si eam necessaria sed eam in adaequata non e necessaria
si nam e actus demonstrandi propter qd. minor e qd. si e latius patet quia effectus colligit
posita eam non ponit effectus, ut positio actus non ponit inspirationem, si non minus late patet
colligit ablata eam non auferri effectus, qm demonstratio procedens qd. eam in adaequata
non e demonstratio propter qd. sed qd.

480 VO 3?

Prodr.

Quod 3° subditur in demonstratio propter qd. frequenter eam format subiecti ut
subiecti definitio ut eam efficiens passiois Prodr. qd. passio debet demonstrari
q. sua propria eam, sed communiter passio fluit ex eam subiecti qd. debet de
monstrari qd. eam subiecti, ut qd. qd. eam efficiens. Dixit frequenter qd.
qd. demonstrati passio, quod non fluit ex natura subiecti ut lapsus soliorum
ex arbore ut eccelsus, non debet demonstrari qd. definitionem subiecti.

obis. no

12. 2.

Piceb? Mediu demonstratio qd. debet de de definitione maioris extremi,
sed quod e de definitione vel definitionis alterius, eam format illig. j. sola eam for
mat maioris extremi, pot e mediu. Ideo. Cetero modum debere de de
definitione maioris extremi Ad minorem duo posse eadem eam de simul
finali vel effine, respectu passiois, ut etia format qd. e de passio
definitione, proserti respectu accidentis, quod non e alia forma propter
definitionem Piceb? Satis non e verum tam materialiter maioris extremi
posse e mediu in demonstratio, na e natura assumitur, ut mediu, assumitur
deas tantu passiois, prob ad ab quod fluit ex ipsa, sed respectu eam
ipsa e eam efficiens, qd. eam materialiter na qd. e mediu Ideo dicitur materialiter
posse e mediu, tam si e eam vata respectu maioris extremi, tam si e eam
vata respectu minoris. Prima sic ostendo, qd. sicut subiecti et definitionis
subiecti di eam efficiens passiois, qd. passio fluit ab ipso, sicut etia utriusq.
pot dici materia, qd. e subiecti in quo in se habet, na materia accidentis e ipsu
subiecti in passionis. 2^a sic ostendo, na aliqui non cur aliqua passio in se
minori extremo e materia quod subiecti, ut, ai qd. materia prima demonstratio
ing corruptibilitate de subiecti qd. posita.

mediu no e alia forma
propter definitionem.

obis. no

Prodr.

in lo act de hie e ipse
subiecti e materia.

DUBITATIO
Quod definitio sit medium in demonstra
tione propter quod, praesertim potissima sex per

f. e. c. t. i. s. i. m. a.

Solutio huius dubitationis secundum re eadem e, ut solutio superioris, sed qd. qd.
seu ead de medio demonstratio loquuta sub nomine definitionis, ut eam, sicutam
propter tenent, ead de dubitatione e solutio claris sub diversis terminis.
Quamvis autem principue de medio eiq. demonstratio quod de potissima sex per
exponitur ea qd. distiguatur ab aliis sicut non. Quibus autem certis, sit de
finitio, ut e definitio non e mediu nisi materialiter, dubiu e eam debet
e definitio, an subiecti, an passiois, an utriusq.

mediu no e alia forma
propter definitionem.

1° quia dicit definitio
ma subiecti.

Prima sententia e eam qd. dicit mediu in demonstratio potissima eam definitio
one subiecti, ita breu. quest. 56. Trobeta e Alena. quest. 21. Pomi
nig. Gladia 2° post. quest. 1. art. 5.
2° sententia dicit de passio, qd. eam qd. dicit mediu eam definitionem passiois. Ita Breu. 2
post. c. 31. Quidam aut e loq de definitionem passiois materialiter, na ibi e act

2° sententia dicit de passio, qd.

mediū eā cū maiorib; extremis. Ide docet Aristoteli 2. post. cōm: suo
16 et 29. Egidius 2. post. in textu 3.
Tertia sententia ē 3. d. 2. 2. post. lecti: 1. partitela 7^a et lecti:
2. partitela: perultima, asserētis, mediū huius demonstratio in qua demonstrat
passio de subiecto, et definitionē passio: eū uō in qua demonstrat de
subiecto passio de definitionē subiecti. Hec uō ē Licomien 1. post.
in fine cōclū 15 et 2° post: circa cōclū 32^m.
Quarta sententia ē asserētis mediū ē aggregatū ex utroq; de sim:
licet passio sit et subiecti.
Pro solutione dubitationis nota 5^a. Cū hic querimus praequiri de mediū
demonstratio potissima, p. potissima nob nō intelligere eā, quā ē de esse
cōfinitio quādam, seu cā quā ē praestantissima rōnā cōditionū demonstratio, cui sit
in se cōditionē oīs regitae ab Aristoteli: a cap: 2° et deinceps.
Nota 2°. Definitionē accidētis diuisa ē a definitionē subiecti, sicut nō eni:
ita accidētis ē diuisa ab existē subiecti. Accidētis ē in sua existē de pē:
dēt a subiecto quā in sua existē ab aliqua alia re nō dependet. Sic et essā
accidētis ē ualde diuisa ab essā subiecti, et qz diuisa essā diuisas
exigūt definitionē, idē cōsequat ē, definitionē accidētis a definitionē
subiecti diuisa ē debere, diuersitas aut cōsistit in hoc, quod p. facta
subiecti definitionē dāt p. gēny, dōffrā, et nihil extraneū cōtinet.
Vei nō dependēt ab alia re extranea: at bona accidētis definitionē dāt
p. ad eādem 7. Met: 15 17 18. vñ accidētis p. definitionē quē nō cōti:
nēt dependēt ab aliqua re extranea, nō p. p. facta cognoscit, unūquodq;
in maxime cognoscit p. propria dōffrā, dōffrā aut accidētis a sub:
iecto definitionē. Et qz dependere ab aliquo tūq; a priori, ē dependere ut
essēt a cā, idē, et accidētis essētiale dependet a subiecto tūq;
a priori, necesse subiectū debet habere ut cā, et accidētis ut essēt,
et qdē subiecti respectu accidētis proprii de quo nūc loquimur a cā
finali, 2° de aū 36. et 37. qz accidētis propriū ē propriū ipsius sub:
iecti, ē alia cā essētis quatenus accidētis ē propriū sicut ex sub:
iecto ē etia cā materialis nō ex qua sed in qua, qz in eo ē ut in sub:
iecto in passio, ē demū cā formalis quatenus ē de ipsis definitionē,
id explicatā dependētia ipsius a subiecto, quod aut ponit in definitionē
aliā ex 2° d. 2. 2. 2. de rationē cā format respectu definitionē.
Nota aut quod subiecti propriū loquēdo nō ē cā format respectu
accidētis sui proprii, quod ab eo sicut sed aliq; cā format, qz ac:
cidētis quodāmodō ad cā format, ē in format ē specificare essā
rei ac prae de dūcere nob in cognitionē gōditatiuā et essētiale rei,
at subiecti adequatū et propriū sui accidētis specificat sub nō essā
illig et dūcit nob in cognitionē essā eū. Pot p. dūcti duplex cā format
alia ē format in se, quā specificat et cōstituit in in se, et alia ē format
absolutē dū cā format ut aū in malis ē cā format sub. alia ē cā

3^a sententia

7^a sententia

nota 1^a

2^a

Definitionē subiecti ē in
qua a 3. p. facta acci:
dentis.

Definitionē subiecti ē in
qua a 3. p. facta acci:
dentis.

Definitionē subiecti ē in
qua a 3. p. facta acci:
dentis.

Subiectū ē cā finit
accidētis propriū

Accidētis a cā cā off. iō
est etia cā materialis quā
est etia cā format

Subiectū propriū nō ē
cā format sed aliq;
cā format

Causa format a spōsi:
cā format rei.

Cā format duplex
Alia ē in se, quā
specificat et cōstituit in in se, et alia ē format
absolutē dū cā format ut aū in malis ē cā format sub. alia ē cā

[illegible][illegible]

1890 - July 20 - 1891

Nota 1.

... ..

continet in eis tres terminos ad demonstrationem necessarios, et caret talu sola
dispositione significata.

Sub ita constitutis dico 1° Mediu in demonstrac propter qd, no e aggregatu
ex utraqz definitioe, passiois scilicet et subiecti. Hanc assertio e con quada senten
propter 3° hanc substa et accides faciut aggregatu p accides, sic definitio
subiecti d accides, sed entia accides, sicut: et excludit a scilicet no e mediu in demonstrac aggregatu senten.

2° ex pmo 2° post. qd clare docet, mediu demonstrac e vnum maioriu ex
termini, quod idem videtur docere lex: qd d qd. ubi docet definitioe passiois e
mediu in demonstrac qd no e mediu definitio passiois et subiecti, sed talu defi
nitio passiois.

Dico 2° Mediu in demonstrac propter qd, no e definitio sub
iecti formalis substa. Hanc assertio e contra prima senten de parte con 3° pmo 1°
ex pmo vult mediu demonstrac e cum maioriu extremi et aliqd quod sit
finitio, vel de definitioe maioriu extremi, sic de 2° post. lex: qd. 3° pmo 1°
vult 2° post. lex: qd. 3° docet mediu demonstrac dicere qd, et propriu passiois sed
definitio subiecti, ut sic, nec dicit qd, nec propter qd passiois, ab utro sit in

ab oī similitudine ad ysa 3° Definitio subiecti, vel simile formalis et sit
certu e no e mediu qz sup probatu e mediu formalis e cum maioriu
extremi, vel simile materialis et sic nec mediu saltu univacu e definitio
subiecti qz pot e definitio passiois data p am extrinsecā a subiecto ite
sit vī una passio prior respectu posterioris.

Prima obiectio si accidentia propria sunt ex principiis sui subiecti et
a natura ipsius itaqz a propria et qd accidentia considerata subiectu qd qd e univacu
demonstrac p propria cum conser: ex 1° de aia 3. ubi pmo ait naturam
subiecti p anere gloriu ad naturā passiois et qd pmo 3. cognitio qd e talis solue
difficultas et a q rei proprietas demonstrac et qd alit: sum 2° cap 1° ait
ysa qd, id e definitioe e mediu in demonstrac. sicut d habareli: lib 1° de me:
dō demonstrac cap: 23 d negat antecedes et consequen Intercedes qd qd
no oī accidentia sunt ex principis materialis subiecti sed aliqua a causibz:

terminis ut ecclisib d laryus folioru ex arboze. Consequen vō negat qz
dato quod accidentia sunt a natura subiecti, no tū oī immediate sunt ab ea
sed ordine quoda. Quare no segit oī demonstrada e p natura subiecti. Rode
quod licet sermo sit de prima passione consequen e falsa qz ex hoc talu segit
definitione subiecti materialis p pta postea aliqd e mediu in demonstrac sed
ut e ea passiois et de causali definitione p pta, et sic intelligit sit oī loca
p qd quā adduxit.

Secunda obiectio. Mediu p pta demonstrac debet eī indupedēs a cā priori
aliter qm si no eē eē imediata et pna, sed definitio passiois p pta a
cā priori id e a definitione subiecti qz tū passio quā aī definitio dependet
a natura subiecti qd no pot eē mediu demonstrac p pta. sicut d habareli: lib 1°
de hoc argumēti procedere de definitione passiois esse tali, quae no e mediu
in demonstrac no aut de causali data p aliqua causa extrinsecā et sic vō:
cadit totu argumēti, mediu in demonstrac e definitio causali passiois
de qua argumēti vō procedit qz definitio causali passiois no dependet a formali
subiecti definitione nec e aliqd postea ysa sed materialis, vel e ipsamet, vel
ea qd natura indupedēs a natura, et definitioe eē tali subiecti.

4° de aia 1°

Propter 1°

4° de aia 2°

1° de aia 1°

3°

Obiectio 1°

1° de aia

no oī demonstrac
p naturā subiecti

4° de aia 2°

1° de aia

Mediu in demonstrac
e definitio causali
passiois

nota 1

nota 2

nota 3

nota 4

nota 5

nota 6

nota 7

nota 8

nota 9

nota 10

nota 11

nota 12

nota 13

nota 14

nota 15

nota 16

nota 17

nota 18

nota 19

nota 20

nota 21

nota 22

nota 23

nota 24

nota 25

nota 26

nota 27

nota 28

nota 29

nota 30

nota 31

nota 32

nota 33

nota 34

nota 35

nota 36

nota 37

nota 38

nota 39

nota 40

nota 41

nota 42

nota 43

nota 44

nota 30. Ille hic tractare demonstrum potissima seu perfectissima digne
 spe ab aliis, sed tunc explicare quod sit ipsius medii quocumque non ipsa digne
 quare. Nota 20. Passiones quae de subiecto demonstrantur posse esse mirabilia
 infra. quaedam quae illi insunt, ex ea extrinseca subiecto et eclipsis in luna,
 et lapsus foliorum in arbore. quaedam quae illi insunt ex natura illius, quod fluit
 ab ipso non tamen immediate, sed mediate aliqua alia priore, quale est admira-
 tiue respectu bonis, quod non illi mediante discursivo, quaedam denique quae illi
 insunt ex natura illius, et ab ipso immediate fluit, ut est prima passio, verbi causa
 discursiva respectu bonis. Hec assertio procedit de tertio quae passioni. Propter
 1a passio demonstratur de subiecto per propriam ipsam causam, id est de subiecti defini-
 tionem, sed demonstrum potissima demonstratur passionem primam, quod demonstratur de
 finitionem subiecti. Maior, et inter subiectum et primam passionem non potest dari ali-
 ud medium, quod vel definitio. Efficiat passio, vel ipsa subiecti, sed definitio
 efficitur passio, non potest esse medium quod definitio subiecti non ut est definitio
 subiecti, sed ut est causa passionis. Nam subiectum est causa passionis non ut est causa et sub-
 iectum. Minor, et illa est potissima seu perfectissima demonstrum quae est
 conditio a primo respectu, sed sola demonstrum quae probat primam passionem
 est huiusmodi quod demonstrum potissima probat primam passionem. Propter minor haec
 nam demonstrum quae probat unam passionem et alteram non constat praemissis si
 per et in demonstrabilibus ut. et admirativum in est visibile.
 ois bonum est admirativum quod Minor non est immediata, ita est discursiva et admirabi-
 le non bonum est discursiva quod ita. Hec igitur minor est immediata, potest in demonstrari
 a priori et definitionem subiecti. Illa quod demonstrum quae probat passionem de
 subiecto et extrinseca causam vel constat ex necessitate et per se, tamen absque, ut sit po-
 tissima, quod per se potest in demonstrum eclipsis, nam si ea formetur format
 existens 20. post. con. suo 136. sic, quod terra interponitur, luna eclipsata
 tunc interponitur quod eclipsata Minor non videtur per se. deinde si ea formetur
 ita. 1. Topi. in 1. cap. sic, id est quod, at sola interponitur terra obscuratur
 sed tunc non sola et luna interponitur terra quod eclipsata Minor non videtur
 vera. si autem ea formetur aut non lib. 1. leg. cum quod sic quod potest a ter-
 ra interiecta prius lumine, id eclipsata sed luna a terra interiecta pri-
 uat lumine quod Minor saltem non est actu immediata ut bona Plani. saltem
 quod illa tamen est perfectissima demonstrum quae probat primam passionem de subiecto
 a quo fluit per eandem subiecti definitionem tamen per eandem passionem. Debat
 aut probare primam passionem a primo et adagato subiecto a quo immediate
 fluit ut constat ex dictis quod quarta dubitatio.

Q V A E S T I O 3^a
 Quomodo inter se comparantur demonstrum
 Quia et propter Quid.

vedat ut aliqui loquatur, et quidam spectent. D V B I T A T I O. I.
An demonstratio quid et propter quid
differt a specie.

Ideo affirmatur Et qd quodammodo ex a posteriori differat qd a
 nostra propo^{ti}o^{ne} Probr 1o. ex differunt n^{on} promissio et cetera at illi
 ad differentes differunt qd 2o diversitas mediorum qnat diversas cognitiones
 sed n^{on} demonstrat ex a posteriori ut propter qd sunt diversa qd media cu
 ject et effectus qd demonstrat propter qd qd ex qnat diversitas qd cogni
 tione n^{on} intellectus. Ma id. ex mente est v^{er}o assuetudi cetera, at v^{er}o assuetudi
 qd affiat cognitione si qd sunt diversa v^{er}o assuetudine ut diversa qd co
 gnoscit at si sunt diversa media sunt diversa v^{er}o assuetudi qd si sunt diver
 sa media sunt diversa qd cognitione.

¶ *U*n a obuietio. Demostratio cōstat ex eisdē terminis et propoſitiōis nō differūt q̄
iā deſerūt qz et p̄pter qd cōstat eisdē terminis et propoſitiōis q̄ nō differūt q̄
Aliaior qz tota effiā deſerētiō cōſiſtūt in terminis et propoſitiōis. Alior. gatet in ſis de
moſtratiōis cō rōalis ē v̄ſibile oīs sō ē rōalis. q̄ oīs sō ē v̄ſibil. et oē v̄ſibile ē rōalis
oīs sō ē v̄ſibil. q̄ oīs sō ē rōalis. Prior deſerētiō ē p̄pter qd, p̄ſentior exia. in
utraqz t̄i ſūt eodē propoſitiōis at terminis licet nō eodē nō d̄ſſiſti. Iſdeo qd d̄ſſiſti
ſp̄ſifica deſerētiōis. ſuffiūt d̄ſſiſtiōis p̄miſſarū at cōſiſtiōis tot aut ſiſt ē in de
moſtratiōis p̄pter qd et qz ſiue ſūt eodē propoſitiōis ſiue nō.

Secūda obiectio. Si causis sp̄s dicitur nō p̄t idē effectus sp̄s produci sed a de
natura qz et propter qd producit idē effectus sp̄s tūc eade scia qd demonstrat p̄p̄
qd et qz nō dicitur sp̄s minor. Na si de accipit luce habeat demonstrat qz ex
effectu scilicet accidēte demonstrat propter qd nō generabit n̄ nō p̄t illuc
scia sp̄s dicitur sed a natura demonstrat generabit idē effectus sp̄s h̄deō demon
strat nā idē calor sp̄s producit ab igne et a sole quia scia qd sp̄s dicitur.

Deinde rursus inquit Et ubi sunt dicitur vobis assentien ibi sunt dicitur etia spe
affertur vobis assentien significat affertur sicut obicit significat cognitionem.
Dicitur si a dicitur spe cuius pot produci dem spe efficitur etia ad dicitur

spe demonstratio propter qd et qz nō poterit produci idē qz affigat maxime cū
sit ea eodē obiecto qd pōt sit de aliis causis certe vobis affigandi qz
dixerit ea qz pōt sit de aliis causis certe vobis affigandi qz
nisi forte eūde materiali qz circa idē obiectū nō bī eūde formati qz gl'ibet qz
scilicet sit in tūte sua nō assentiēdi.

Quod uō demonstratio quia a priori differat qz a demonstratio propter qd patet tū qz
procedit p̄ diversa media formati eam sūt venota et p̄pina ex qz una ē ade:
grata altē uō mādignatū qz differētiā p̄missis et cōtōe tū qz una ē venē de:
mōstrō qz et sup̄ ostēdi altē p̄pina qd tū qz idē cōtat ex dīctis tū et i. qz cōgi:
de demonstratio qz.

**AN eadē demonstratio possit esse pro:
p̄ter qd et qz**

Idē nō loquimur ex natū rei demonstratio propter qd nullo mō pōt cū demonstratio
qz et cū cū sit demonstratio qz diversa dīgnū nūbet sua natū et assen:
nō pōt una demonstratio trāire in altē cōfir: qz demonstratio propter qd nūquā
ē a posteriori. si uō qz p̄missis nōdū nūm intelligēdi tū demonstratio propter qd
poterit in aliquo cū demonstratio quia pōt nō aliter probare qz cū nōt cōp̄pina:
va illa uō cū sed tūc de mūdū nōcessariū ad probēda cōclūsiōm sūc qz
nō p̄pina p̄pina qd sit effectū sed tūc quod sit ac p̄pina vobis de:
mōstrō propter qd tāguā demonstratio qz. sūc hūc ē qz demonstratio propter qd nō
solū demonstratio p̄pina qd sit effectū sed et tūc quod sit ut p̄pina nīra
qz pōt in aliquo nō debetū habere demonstratio qz vobis quā demonstratio qz demonstratio tū
quia nūqz pōt tūc propter qd qz nullo mō cōtinet nō p̄pina qd sit effectū
demonstratio uō propter qd cōtinet nō p̄pina qd ac quod sit effectū quod p̄pina
demonstratio p̄pina qz p̄pina qz demonstratio cū idē solū ex op̄ione habetū de:
nōcessariū propter qd nō vere qz nō demonstratio vobis propter qd sit effectū.

**AN demonstratio dicatū in voce de demonstratio cuius
p̄ter qd et qz**

Idē affirmatiue qz demonstratio nō cōmuni solū dicit p̄pina ex nōcessariū abtē:
sed a cū p̄pina uō remota et effectū ac tūc vō format de demonstratio ex
aliquo dū in voce cōp̄pina utriqz demonstratio. qz uō alior qz nec cōmuni vobis p̄:
p̄pina altē uō ex nōcessariū nec vobis nūqz quā abtē. quod aut demonstratio pro:
pter qd sit p̄pina demonstratio tūc tūc nō ex vobis quā demonstratio sed ex re:
tione sua p̄pina qz p̄pina qz cū p̄pina tūc dī p̄pina aīal quā leo nō ex
vobis cōmuni vobis sed ex vobis p̄pina cōmuni vobis vobis aīal ad mēn
p̄pina nōdū.

**AN dūc tātū sint spēs demonstrationis
in cōmuni. Quid et propter qd.**

Prima sententia ē hūc: 1. qz cō: 8. qz. 96. et nō dīct: dogmatica. qz de demonstratio
et c. p̄pina nō p̄pina 2. qz cō: 25. 2. cōli. cō: 35. qz locū nūbet cū
tūc p̄pina demonstratio 1. demonstratio qz. quā p̄pina ad cū p̄pina
2. demonstratio qz cū p̄pina tūc p̄pina qd effectū. 3. p̄pina sūc p̄pina:
p̄pina qz cū demonstratio simul et p̄pina qd et existant effectū. sūc p̄pina
p̄pina tūc p̄pina: et nō sūc tabula verbo demonstratio ubi aut dīct:
et qz p̄pina demonstratio p̄pina sūc p̄pina p̄pina sūc p̄pina: tūc accide:
tūc dīct: ab aliis. sūc lūc Bernardus p̄pina. sūc p̄pina: quēqz 7.
et. 8. et oēs sūc p̄pina.

Quarvobis tres nūbet

Nota solutio huius questionis maxime pendere ex cognitione differentiarum
 demonstratio potissima huius duplex distinguitur a demonstratione propriam quod, nam si illa sit
 essentialis negatur non esse consequentem quam distictam, sicut videtur si non sit essentialis
 Bernardinus Thomae: ut refertur habere: lib. de quibus demonstratio: c. 13. tractatus ad:
 dicitur differentia. sed de natura accidentis et praesentia una est talis quae demonstratur ex
 fine et ipsa quae producit demonstrationem potissimam, et ex quocumque quoniam soluti:
 one efficitur, nam demonstratio propter quod secundum Averroem declarat unum tantum quodvis,
 id est propter quod effectus, potissima videtur duplex, an sit et propter quod sit. Addit
 etiam Bernardinus aliam quandam differentiam ratione medii, nam demonstratio propter quod, tantum
 procedit per medium notum secundum naturam tantum, nobis vero notificatur a posteriori
 per demonstrationem per se, potissima vero per medium sicut notum id est secundum nobis et naturam ut
 non opus fuerit ante ipsam praecessisse demonstrationem per se, ubi nota quod haec differentia
 a Thomaeano posita est ista quae ponit Bernardus sicut subordinata, id est ad
 unam revocari possunt, nam tunc Bernardus subiungit istam, ex eo quod non quod medium
 demonstrationis potissimae non solum est notum secundum naturam, sed etiam secundum nobis immediate
 et sine ullo medio non debet notificari per effectum effectus, et propter quod per tale
 medium habens solutionem etiam quocumque, et per se, et propter quod est effectus
 est, non ut per medium demonstrationis propriam ut ex duobus patet. Et haec differentia
 potissimum est de natura Averroem: 1. post: com: 95, et 2. post: com: 99 et 100, et
 in quibus Bernardus: de demonstratione. Sed haec differentia non videtur vera et probata.
 non est differentia convenientis medio ex natura sua, sed tantum respectu nostri quod non est differentia
 in se ipsis et essentialis ipsi demonstrationi Antae: per se differentia non est differentia
 ex conditionibus principiorum et medii, traditis ab Averroem. cum quod omnes dies habet
 ad demonstrationem propter quod, consistat non ex veris, primis et immediatis, causis, prin:
 cipibus et notioribus, quod procedit ex causis in se ipsis sicut in quo effectus a po:
 tissima distinguitur. Quod vero principia demonstrationis potissimae
 sit etiam notoria nobis, id est, quo ad se, hoc non facit diversitatem essentiali
 in eis, sed tantum accidentalem, quatenus scilicet eadem principia in demonstratione potissimae
 sine operibus a nobis cognoscuntur, cum sit notiora non solum naturae sed etiam nobis.
 unde solum differentia secundum magis notum et minus notum, quae differentia est accidentaliter in quibus
 magis notum quod magis notum, nam principia eorum demonstrationis in uno notiora et possunt et
 magis nota quod magis notum, non in propria demonstratione in hoc vel illa intellectus erit
 essentialis diversitatem naturae in demonstratione habet affirmari ex modo nostro principia, quod
 est variis et multiplex circa eadem rem, sed notum ex natura et conditionibus earum
 minorum et fortiorum? Ceterum una eadem demonstratio respectu unius habere
 haec differentiam, respectu alterius non habere illam quod non est differentia essentialis. Quod
 per differentiam essentiali non potest abesse ab illa natura quae constituit naturam non eandem
 sicut tamen esse sine rationalitate et differentia opposita. Sicut et eodem modo ex Averroem
 in post: com: 182. et 183. sicut quaedam sunt sensibiles quod si primo occurrat
 hoc vel illud poterit esse per se habere facere demonstrationem potissimam ad cognoscendum quod
 et propter quod est effectus, sed quod tamen sunt etiam effectus sensibiles si sunt

huius occurrat effectus et si huius inveniatur cum causa inuenta vagari
ad effectum, tunc demonstratio ista, facta est eadem causa si quae facta fuit de
monstratio generabilis respectu Platonis, non notificavit quod est sed tantum propter
quod effectus, si eadem demonstratio respectu unius potest habere tunc diffinitionem
et respectu alterius erroris ipsa. Nulla demonstratio propter quod potest
significare effectus, quia si notificat etiam quod est. si demonstratio propter quod non
quasi quod notificat non differt a demonstratione potissima. Antecedens patet
tunc quod quodammodo propter quod est bene quodammodo an sit, non docere propter
quod res est, est docere propter quod eam res est quodammodo propter quod est bene
quodammodo an sit, si omnis demonstratio declarata propter quod declarata etiam an sit
tunc quod. Primo et propter quod ait, quod licet possit cognosci quod sit ignorato
propter quod sit, non tamen est con. potest cognosci propter quod sit, non cognoscit quod
sit, si omnis demonstratio propter quod est etiam demonstratio quod sit, tunc quod sunt res
se res ad ea, ita ad cognitionem, ut res se ad a suis causis. si cognoscit
juba esse ex illis, ea sunt passiva sunt etiam res existant. possunt in subie
cto, tunc quod si effectus probat sufficienter existantiam rem si multo magis ea
potest probare existantiam effectus.

Primo 3.

Secundo 1.
quodammodo propter quod
contra de quodammodo an sit

Secundo 2.

Secundo 3.

Secundo 4.

Obiectio

Secundo 5.

2.

Cum arguitur contra...
quodammodo arguitur contra quodammodo

Quodammodo propter quod non est
obiectio contra quodammodo
quodammodo propter quod non est
quodammodo propter quod non est

Quodammodo propter quod non quodammodo in haec rationem existant effectus, ad nota non
existant demonstratio propter quod quodammodo ante demonstrationem propter quod sciari
existant effectus, tunc est quod accidit ad demonstrationem. quod de se etiam illud
notificat. 2. Sicut existant effectus tunc sit nota per se, non tamen ex
ta et velut et finalitatem, quare potest ad hoc demonstrationem arguere.
re sciari de existant effectus, cum non arguitur existant cognoscit, arguitur
existant cognoscit. Et tunc in hoc caso non demonstrationem tamen existant effectus,
non id est in demonstrationem propter quod erit spe demonstrata a demonstrationem
notissima, in demonstrationem non tamen existant effectus quodammodo quodammodo
existant effectus, et demonstrationem propter quod est apta existant.
ex sua natura effectus cognoscit existant effectus sicut si accu effici:
ut sicut non, id non mutat naturam demonstrationem propter quod, sicut si calidum
revertit non inducit in lignum calidum et quatuor, nisi quatuor reliquos
quodammodo caloris, non id est in ducit calore illi. Tunc spe ab alio
induxerit oia.

Sic quod de specie demonstrationis sciendi videtur, ut cum omnis demonstratio sit syl
logismus necessarius. tunc necessarium progressum, vel a causis effici, vel
a causis cognoscendi, si procedat a causis effici, illorum proximis sit de
monstratio propter quod, quod tunc est perfectissima appellari solet potissima si
non procedat tantum a causis cognoscendi sicut utia a causis effici
remotis quodammodo sit appellari tamen cognoscit tantum sit demonstratio gr.
Ita postea dicitur de demonstrationem propter quod et potissima, res simplex,
non sunt decem species demonstrationis distinctae effectus. Haec assertio est contra:
nisi Aristoteli et Peripatetis et con. Averrois et Averrois. Propter quod
Et haec demonstratio potissima seu simplex differt a demonstrationem propter quod

Secundo 6.
a causis efficiendi
a causis cognoscendi

Aristoteles 1.

Propter quod 10

e inuatu huer: Arripit: et pergit: nautu, na Arripit: tuxi g^r assignat
 quib^{us} demonstrat^{ur} tati nemine demonstrat^{ur} et et Propter qd^o no aut^{ur} is
 si iunio qua^m p^rit^{ur} huer: quod si daret^{ur} alia quib^{us} p^rit^{ur} a demonstrat^{ur} significat^{ur}
 no careret^{ur} res^{us} huer: Arripit: missa facies potissima demonstrat^{ur} in qua
 includit^{ur} ut huer: dicit^{ur} ois p^rit^{ur} de p^rit^{ur} et Propter qd^o huer dicit^{ur}
 huer: de signis hac demonstrat^{ur} egger^{ur} p^rit^{ur} a tuxi: q^o ad g^r de demo:
 stratoe no Propter qd^o et g^r egger^{ur} de cap^o a tuxi: g^r na in tuxi: g^r diuidit^{ur}
 demonstrat^{ur} in comuni in p^r et Propter qd^o et probabi^{ur} ia e demonstrat^{ur}
 tati q^o p^rit^{ur} no differre a Propter qd^o et demonstrat^{ur} Propter qd^o euenire
 cod^o tati ois demonstrat^{ur} tati a tuxi a tuxi: q^o ad g^r 2° si daret^{ur}
 demonstrat^{ur} potissima disticta effictat^{ur} ab aliis maxime Propter fidan^{ur}:
 tu huer: sed hoc e falsu^{us} ut patet ex dictis in anotatione q^o.

Arripit 2°
 huer tati sit q^o
 demonstrat^{ur} effictat^{ur}
 a tuxi

Propter 1°
 2

3°

huer tati sit q^o
 demonstrat^{ur} effictat^{ur}
 a tuxi

f^o

Dico 2° Quia tati sit demonstrat^{ur} quib^{us} effictat^{ur} disticta sit demonstrat^{ur}
 et et Propter qd^o. Hanc assertio^{em} parti habet ex dictis sup^{er} de disticta
 demonstrat^{ur} et et Propter qd^o, parti ex s^a assertio^{em}, parti ex s^b s^a p^r
 p^rit^{ur} tuxi: g^r duab^{us} tati quib^{us} demonstrat^{ur} facit^{ur}. 2° p^rit^{ur} ois demonstrat^{ur} uel e
 p^rit^{ur} causat^{ur} effictat^{ur} uel p^rit^{ur} causat^{ur} agnoscedi^{ur}. si primu^m erit demonstrat^{ur} Propter
 qd^o si scdm demonstrat^{ur} et. 3° ois demonstrat^{ur} uel probat^{ur} tati quod uel sit
 uel alia Propter qd^o sit si primu^m e demonstrat^{ur} quia. si scdm Propter qd^o.
 Ex s^a v^o: duplex e s^a quib^{us} p^rit^{ur} demonstrat^{ur} agnoscedi^{ur}, alia quib^{us} s^a p^rit^{ur} g^r alia
 quib^{us} s^a p^rit^{ur} et et Propter qd^o. q^o duplex tati e quib^{us} demonstrat^{ur} et et Propter
 qd^o 4° demonstrat^{ur} quib^{us} p^rit^{ur} agnoscedi^{ur} s^a e demonstrat^{ur} potissima.
 sed demonstrat^{ur} Propter qd^o agnoscedi^{ur} huer q^o p^rit^{ur} e demonstrat^{ur}
 potissima. huer. et p^rit^{ur} tuxi: loz docet maxime p^rit^{ur} e uel de
 demonstrat^{ur} illa quib^{us} sit in s^a p^rit^{ur}. sed ibide^m docet demonstrat^{ur} Propter qd^o
 debere e in prima p^rit^{ur} q^o sed in p^rit^{ur} demonstrat^{ur} Propter qd^o e maxi:
 me p^rit^{ur} et potissima.

Dico quatuor sit quib^{us} quatuor an sit, qd^o sit, Propter qd^o, et quale sit.
 2° p^rit^{ur}: 1° q^o alia quatuor erit quib^{us} demonstrat^{ur}, quia sigula tati
 quib^{us} sita agnoscedi^{ur} quib^{us} demonstrat^{ur} q^o quib^{us} sigula quib^{us} sita
 demonstrat^{ur} in ois illa demonstrat^{ur} reducit^{ur} ad duas uel, ad Propter qd^o
 et et. Na an sit et qd^o sit demonstrat^{ur} a posteriori p^rit^{ur} demonstrat^{ur}
 et. Propter qd^o sit p^rit^{ur} demonstrat^{ur} Propter qd^o, quale sit, p^rit^{ur} demonstrat^{ur}
 et uel alia p^rit^{ur} demonstrat^{ur} Propter qd^o.

4° p^rit^{ur} 2°

Dico 3° Demonstrat^{ur} a ca p^rit^{ur}, pot accid^{ur} et tati diuidi in demonstrat^{ur}
 potissima et Propter qd^o. ita ut noie demonstrat^{ur} potissima p^rit^{ur}
 no no quib^{us} demonstrat^{ur}, Propter qd^o sed p^rit^{ur} quib^{us} tati
 ois cod^o tati ab Arripit: p^rit^{ur}, qualis aut^{ur} ea sit sup^{er} ex p^rit^{ur}.
 Hanc assertio^{em} recipit^{ur} communat^{ur} ois p^rit^{ur} p^rit^{ur}.

QVAESTIO 1^a
 An debeat admitti regressus
 in demonstratione

Questio hanc quatuordecima e in hac materia, et ut dicitur tradat. Iudei.
da in dubitationibus. **D V B I T A T I O**
Quid scit regressus demonstratiuus
et in quo clinetur a Circulo.

h. 2. 2. Inter regressu quod dicitur: edmittit. et circuli que dicitur
hic cap. 3. pluribus copulat multum inuenit. Circuli, qui que antequam
probat: e progressu quod dicitur quod progressu ex. a. tagna a priori et notione
idem notione ad. b. et tagna a. b. tagna a priori e notione idem notione regressu
ad. a. et concludit circuli: de aut circuli qz sunt in describendo circulo cir-
cui reuertitur ad idem punctum in incipere sit in circulo demonstratiuus
premissas probans concludit et y concludit reuertitur ad probandas premissas
eodem que demonstratiuus et sub eadem ratione. stat sermone quod dicitur: post. textus
19 et 20, et a. tagna. 21 incipit ea copulare. 1. si demonstratiuus circuli est
possibilis. sequeretur quod idem esset prius et posterius, notis et ignotis respec-
tu eodem eodem modo sequitur sed consequens e falsum qz antecedit consequella
patet na premissas demonstratiuus sunt priores et notiores, concludit, sed in circulo
lo. premissas concludit, sunt idem, na que in priori dicitur e premissas, in poster-
iori exadit concludit, et a. con. y premissas que in primo dicitur e notior
et prior concludit in secundo dicitur e ignotior et posterior ysa concludit. y qua
tagna y prius et notis demonstratiuus y ne a. qz sequeretur eodem demonstratiuus
tunc probari y idem, sed consequens e falsum y. sequella patet quidquid sequit
ad consequens in bona consequella sequit etiam ad antecedit ysa. ut ad esse
bonum tagna antecedit sequit ad ratione. qz idem sequit ex ratione quod
e consequens, in bona consequella sequit etiam ad bonum quod e antecedit bonum
valet e ratione qz ysa. dicitur etiam, e bonum ysa. si ysa ad
premissas sequit concludit et ad concludit sequit premissas y premissas sequit
ad sequit d. qz se demonstratiuus. Regressus aut demonstratiuus no eodem modo
circulo, qz vel procedit. ab effectibus ad causas et no reuertitur
ad effectus in incipere sed ad propter qd effectus, vel etiam procedit
ab una causa in alteram sicut ab uno effectu in alterum, sed no reuertitur eodem
modo, et sub eadem ratione, ad idem modo in incipere ut patet ex dictis
circuli aut regressu ad idem modo et eadem ratione. Et ex hoc patet
qd intelligamus y regressu demonstratiuiu qz regressus pot appellari in
sequella.

hic regressus non
est in circulo

quare in circulo

consequella
1.

regressus non

D V B I T A T I O
An admittendus sit hic regressus
demonstratiuus.

Regressus demonstratiuus in multis pot demonstrari, conquire d. In qua de:
no sermo propter qd ita ut utraque demonstratiuus sit propter qd quod accidit
ad una ea probatur y alia d. e. con. ut cu ex sanitate tagna ex fine
d. adulatione, et verus ex d. adulatione tagna affirmit sanitate de.
demonstrans. 2. In qua demonstratiuus propter qd et ita ut una sit de:
demonstratiuus et alia propter qd, ut cu ex effectu demonstratiuus cum et verus

nō negat in unicursu regressu seu circuli in se, sed tantū negat cir-
 culu p. factu et in demonstratōib. p. se, ut p. mōtū ita p. ut utraq;
 demonstratō sit p. eam d. propter qd et hoc ipsum rōnē probat nā eū sibi
 objicit pōt idē eū notig et ignotig simul, notig natū ignotig not. qd dāt
 demonstratōnē nō procedere ex notiorib. not, scire enī ē p. eam cognoscere
 eā aut pōt notiores natū nō not, quod sanē nō pōt intelligi nisi dā dē.
 notiorē p. secula maxime cū illi cōm quib. d. putat nō cōcedat aliā dē.
 notiorē nisi eā quā procedit p. eam. desinit n. scire eū v. p. eam cognō:
 scire ut patet ex eodē capite, deinde eodē cap. tertio cap. 62. admittit
 hū regressū in terminib. cōvertibilib. et tex. 166. docet dari regressū in
 iib. quā sūt multā quātionem v. in vaporib. et pluvia nā ex vaporib.
 v. sūt pluvia et ex pluvia rursus sūt vapores docet q. licet dē.
 notiorē pluvia p. vapores d. hoc v. sūt p. pluvia, quod idē docet 2. post:
 tex. 91. et 92, et 93. v. admittit tere regressū cōstatū ex dā:
 stōe p. et propter qd excludere aut circuli cōstatū ex dēplū
 demonstratōe p. iiori p. secula, et 1. post: tex. 96. et 97. docet p. seculu:
 nū nō servari p. alterā gā cā et effectū sūt reciproca. 2. Idē patet
 ex ipso argumēto. v. p. sūt v. regressu et circulo, nā 1. post: tex.
 96. 97. 98. declarat d. sūt nō demonstratōnē p. p. qd et qd utit
 quodē regressu sūt n. adert exēplū demonstratōis p. d. ab effectu dā:
 servat eam dāinde effert exēplū demonstratōis p. p. qd et qd eam probat
 effectū v. p. facit in iib. terminib. et nō solū v. dēplū demonstratōis exēplū
 traheret nō etiā traheret exēplū regressu. Est autē insignodū regressu
 cū scitillat p. p. ē planctus nō scitillat p. p. sūt, rursus quod p. p.
 p. ē nō scitillat planctus p. p. sūt p. nō scitillat v. quod circuli
 illuminat ē rotūda luna circuli illuminat p. ē rotūda, et rursus
 quod ē rotūda circuli illuminat, luna ē rotūda p. ē. Scē 1. post: tex. 15.
 probat demonstratōnē eā ex p. se 92. ē ex necessariis, et infra rursus probat
 eā ex necessariis 92. ē ex p. se, Scē 2. cali. 98. ex imobilitate demonstrat
 stellas eā sphericas tex. deiv. 59. regredietur d. ex sūt spherica probat
 stellas eā imobiles. Præterea 1. post: 48. demonstratōe p. ex nōlu
 eterno demonstrat motū eternū et tex. 53. regredietur et demonstrat
 p. p. qd ex motore eterno probat eternitatem notig. Scē 2. cali. 98.
 15. probat in calō eā dextrū et sinistru et d. sūt positiois p. p. signat
 n. p. p. ab ortu ad occidu, et tex. 39. ex eo quod ortus ē dextrū p. p.
 bat calū moveri ab ortu ubi 3. Item: aut altam demonstratōnē eā ē cā
 altam ē p. p. 3. nō solū sūt utit regressu sed etiā docet quō facit
 et p. sit nā 1. post: c. la docet fieri p. p. regressu a demonstratōe p. p. ad
 propter qd si maior demonstratōis p. p. cōvertit sūt et cōtō sūt minor
 tūc n. ex demonstratōe p. p. sūt propter qd et regressu ut quod nō scitillat

[illegible]

et sanitas effectus abulationis et versus sanitas et ea final abulatio
ambulatio e effectus causatus ex fine regressu sanitatis.

Hic ita constituitur Dico 1. Circulus perfectus et in demonstrato perfectus
ta sedm p'm cas: 2. qua sedm veritate regressus a. Hanc assertio op:
ne probat judamatis primae genae.

Dico 2. circulus perfectus et in demonstrato non perfectus, que nob appella:
regressu om admittendus i tagna utit, et ad habenda perfectam
necessarij. Hanc assertio e ex illa genae p'm ut patet ex judamatis 2. genae

maxime ex locis p'p' p'm ibi citatis. Quod p'r p'm nunc et circuli
perfecti et in demonstrato perfecti, id evidenter colligitur ex p'p'is variis:
nubes gbg d'nat circuli, sic n' de p'p'is est p'p' alto et postens,

notij et p'p'is. idqz eade vna. Quod no admittat circuli perfecti
et in demonstrato perfecti, id clare colligitur, tu ex illo p'p' cas: 3 ubi
d'nat circuli tu ex aliis oibz locis citatis p'o judamento primo

sedm genae. Et qm hic circuli perfecti p'p' colliguntur in triplici illo
qua demonstronum ratio huj sedm dubitationis possit, id eonec p'p'is:
aut probanda e illu de admittendi in quocunqz ex illis tribz q'mbz

probo p'r in primis quod in causis p'p'is de demonstron circularis
idqz ea in diverfo p'p'is ea, qua in eode. probo p'p'is: 1. quia p'p'is
sibi nunc ea p'p'is sibi nunc demonstrabilia, demonstron i e ex causis,

sed ea p'p'is sibi nunc ea, q' possit ex se nunc demonstrari. Minor p'p'is:
tet ex 2 p'p'is 3o na abulatio e ea efficias sanitatis, et sanitas ea
finalis abulationis, q' ut abulatio ex sanitate et sanitas ex abulati:

oa tagna ex ea poterit demonstrari circuli, et hoc in diverfo p'p'is
ea 2. p'p'is etia in eode p'p'is ea p'p'is de demonstron circularis p'p'is i
nob p'p'is et ad esse ita i ad cognosci, ut possit aliqua duo de aduere

ea in eode p'p'is, q' poterit illa duo ex se nunc tagn ex causis p'p'is:
p'p'is i demonstrari, idqz docet p'p'is 2 p'p'is: 1. et aut in nob mgbz
e mutua p'p'is de mutua demonstratione etc. raciones p'p'is ea ma:

teriat p'p'is, p'p'is versus e ea material uersioni, q' ex racione:
vibz p'p'is i ex p'p'is raciones poterit demonstrari Confir: p'p'is
disticta ea p'p'is h'it disticta rationem ea ta p'p'is et disticta ra:

tionem medii ad cognoscendu effectus et consequenter deducit nos ad distict:
et nob cognosce. Con p'p'is nunc et circularis nuncit utilitibz qz noua nob
cognitione generabit.

Unde ita huc circuli no ea p'p'is qz no redit ab eode in id na
quod p'p'is regressum attinet ex abulatione tagna ex ea efficias
probat sanitas in regressu no ex sanitate probat abulatio no tagna

ea efficias sanitatis sed tagna effectus causus ex fine seu p'p'is
ex itetoe sanitatis. Quod ad sedm no regressum attinet no redit etia
ab eode in id na ex racione demonstrate p'p'is ex p'p'is no no demonstrat

ille de vapor ex quo p'p'is genta a sed alig gda a primo disticty p'p'is consequet

et de 1

et de 2

Quod p'p'is d'nat op:
aut p'p'is.

quod admittat circuli
perfecti.

Hic probat circuli in
p'p'is p'p'is colligere in
triplici p'p'is demonstron

probat 1. in
p'p'is p'p'is.

et in id na ea in nob
in causis et distict.

Deinde ex vaporibus non sicut demonstratur pluvia sed ex vaporibus
frigoris et coactis in media regione aeris: at ex pluvia demonstratur
et vapores procedendi a sole per rarefactionem et resolutionem pluviae ter-
ra madefactis.

Item: Ad hoc sicut idem fore sicut et posterior notis et ignotis non est san-
ctus ex abulatione probatur tamen ex priori et notiori natura quia tamen ex
abulatione probatur ex sanitate tamen ex priori et notiori natura quia ex
eodem sicut ambulo exit prior et notior natura sanitate quia est illi
et erit etiam simul posterior et ignotior natura quia est effectus eiusdem
natura. Item: Idem si diverso quia cum potest esse sicut et posterior notis et ignotis
natura quod in proposito accidit, nam abulatio in qua cum effectus est prior et no-
tior sanitate, in qua non effectus finalis est posterior et ignotior eadem sanitate, si-
cuti sanitas in qua cum finalis est prior et notior natura abulatione igne non est
sicut procedens ab abulatione tamen a cum effectus est ignotior ista abulatione
quare cum ut cum non eo. in quo est eadem et notior et prior, in eo non in quo est effectus
alterius est ignotior et posterior, quare absurdum non est de diversa ratione est no-
tis et ignotis, sicut et posterior natura. Et ex his patet circulari sicut in causis non
est sicut, patet alia non est in demonstratione sicut quia una cum non est sicut
prior aut sicut posterior alia cum ut dixi supra.

Deinde probatur in eadem et effectus dari posse demonstrationem circularem, nam modo no-
tis naturalis cognoscitur ex effectu investigare eam, cum non cognita proce-
ding deinde ad demonstrandum propter quod sit effectus et ex effectu eam et
ex eadem effectu investigare demonstrare, nam effectus quoad sicut notior est notus quia
eum sicut rationem non est eam cum notior est notus quia effectus, quare utriusque
utriusque demonstrari potest. idem patet ex ratione allatis pro sicut sicut per se
sicut etiam in videre sicut hunc circulum non est sicut non est ab eodem in de.
nam ex eadem effectu probatur eundem eam, et utriusque natura cum reding
non ad eandem effectu sed ad propter quod sicut effectu. Nec etiam hic circulari
est in demonstratione sicut, nam demonstratio est non est sicut.

Nota nullas esse huius circulari utilitates 1^a est quia sicut corrigere ut in de.
natura est in eadem maiori propina debet iudicari eam de suo effectu non propi-
uam eam formati. sed tamen materiali, quia in mini cognoscimus id quod est eam
sed non qualiter est eam sed quatenus est quod necessario cognoscimus effectum ut
inferat effectum et ex eo necessario inferat quod possit corrigere in demonstratione
materialibus. Cum vero procedimus post demonstrationem et ad demonstrationem pro-
pter quod nam in hac cognoscimus formati eam et eam est. 2^a est quia sicut in de.
notione quia cognoscimus eam non solum materialiter sed etiam formati ut eam est
in cognitione quia copia et sicut deinde ut dicitur alius dicitur
eum et reddere nobis valde iustis et nota, cum sit ut eam multo maiori eam.
De tamen videtur ad cognoscendum effectum ex eam quia eam ab eo inferamus
3^a est quia potest corrigere ut eam in demonstratione est sit nobis nota formati ut eam et
etiam eundem ita ut nullis dicitur eam ad penetrationem eam ad
que tamen utilis erit regressus a eam ad effectum quia licet quod cognoscimus in
demonstratione propter quod cognoscimus aliqua ratione in demonstratione quia

Denū probō qd quē demonstrat per dari demonstrat circulari ut si ex visibile
 demonstrat possibile d ex possibile rursū demonstrat visibile tū ex dictis ex qd
 facile hoc colligi pot nō ēē dīsticta difficultate a pcedētib. tā ex pō
 q ostēdit demonstrat cōstare ex p se qz cōstat ex necessariis et rursū cōstā
 re ex necessariis qz cōstat ex p se deinde in Matematica ostēdit de triangulo
 ex aequalitate laterū aequalitab angulorū et rursū ex aequalitate angulorū
 rē aequalitab laterū.
 Ex dictis solui possūt pēdamēta pē jamē. Ad in sēdo nec autoritates pō
 nec rōnēs pōt pōt cōm hūc circuli. na Aristoteli pōt dānat circulari pōtē d
 in demonstrat pōtē d in illis nō nō rōnē idē cōt pōt d pōtē d notū et ignotū
 pōtē d et pōtē d pōtē d probant. Circuli uō quē nō pōtē d nec a pōtē d nec in emō
 pōtē d pōtē d d ideo nō ut pōtē d ostēdi idē nō ē notū d ignotū pōtē d et
 pōtē d pōtē d eadē rōnē pōtē d qd nō pōtē d nō nō ē in demonstrat
 pōtē d ē notū nō ē qd pōtē d in demonstrat pōtē d pōtē d qd cō ē notū
 notū nata d qd pōtē d pōtē d pōtē d deinde pōtē d ē notū notū pōtē d
 pōtē d cō nō ē notū effectū pōtē d nata et cōtē qz cōtē effectū pōtē d ab
 cōtē cō in dīversis aut qd idē cō notū et ignotū nō pōtē d qd alia ex
 pōtē d pōtē d pōtē d dicit qd pōtē d nata cōtē ignotū nō ē cōtē.
 Ad sēdū pōtē d nō ē pōtē d in utraqz demonstrat in demonstrat
 pōtē d nō pōtē d pōtē d pōtē d qd rē bilitat nō ē hūc aut pōtē d
 pōtē d in demonstrat pōtē d pōtē d. Deinde pōtē d pōtē d in nō pōtē d
 eo nō cōtē d et pōtē d ut ostēdi. Nec ostēd qd pōtē d pōtē d
 in utraqz demonstrat licet nō ē cōtē nō ē hūc aut pōtē d nō dīsticta ob quod
 dīversis sciam pōtē d. Adde qd cōtē d dīversis media qd effectū
 pōtē d dīversis pōtē d hūc aut pōtē d. Deinde pōtē d cōtē d demonstrat pōtē d nō
 assūmēt pōtē d pōtē d demonstrat pōtē d pōtē d solū ut cognita pōtē d demonstrat pōtē d
 sed dīsticta alia dīsticta magis ac magis pōtē d qd pōtē d cōtē d qd pōtē d
 in illa cōtē d pōtē d ab hūc aut pōtē d cognita et sic ex maiori pōtē d
 et rōtē d cōtē d rursū nō ē hūc aut pōtē d ad probādū effectū. 2° pōtē d assū
 mēt pōtē d pōtē d solū ut cognita pōtē d demonstrat pōtē d ad hūc hūc de
 alia dīversis rōtē d cōtē d qd pōtē d ē ignotior effectū, qd nō
 pōtē d et nō ē dīsticta ē notior qz pōtē d pōtē d effectū et cōtē dīsticta
 habet ex cōtē d demonstrat pōtē d pōtē d cōtē d ex effectū qd pōtē d
 ac pōtē d ē ignotior effectū. in demonstrat pōtē d pōtē d assūmēt cōtē d
 ut dicit pōtē d pōtē d effectū ac pōtē d ut notior nata effectū.

DE SPECIEBUS
 CONSTATIONIS FORGE SYLLOGI

Huc usque cum P^{ro} agi de iis quibus demonstratio in quibus demonstratio dividit
ratio ratione nunc cum eodem P^{ro} agi de iis quibus demonstratio in quibus di-
vidit ratione formae syllogisticae de his in insequentibus agit P^{ro}.

P V A E S T I O I I I A

De perfectissima demonstratione fiat solus in prima figura

Haec quaestione breviter aliquot assertionibus definiam. Quia 1°
figura demonstratio debet esse syllogistica Probatur 1° ex P^{ro} 1° post. Quia
ubi agitur de demonstratione figura non meminit alterius argumentationis quia
syllogismi et 1° post. 6 docet inductionem non esse proprie demonstrationem
quod demonstratio per notiora natura probat ea quae non notiora sunt inductione
non ex notioribus non procedit ad notiora natura sed colligi potest ex
1° post. c. 25. 2° si per aliquam aliam quam argumentationem licet demonstrari
vel maxime per inductionem sed per hoc non licet quod ipsa non procedit per
causas sed per singularia et notiora non ex P^{ro} 2° post. c. 1° post.
6. 3° nulla alia quam argumentationis 3° quod inductionem non necessario infert
nisi reducat ad syllogismum.

Secundo 2° Prima figura syllogismi maxime est accommodata demon-
strationi ita P^{ro} hic Probatur 1° ex P^{ro} 2° quod omnes scilicet quae concludunt pro:
pter quod ut proximum concludit in 1^a figura 2° quod in 1^a figura omnes con-
clusiones demonstrationis possunt at in 2^a et 3^a minime nam in tertia conclusio est
semper particularis in 2^a semper est negativa in 1^a non tam univocalis affir-
mativa quam univocalis negativa demonstrare potest 3° quod 1^a figura non indiget
alio alio non figura indiget 1° quod 1^a figura est presentissima ac pro:
inde demonstratio maxime accommodata. Antea 1° quod prima figura potest
per se probare sua principia, omnia in proprio potest concludi in 1^a figura
at 2^a et 3^a non potest per se probare sua principia nam in 2^a figura
2^a et 3^a figurae est proprio univocalis affirmativa at tunc non potest
bari nisi in 1^a figura 4° Probatur potest quod 1^a figura superat alias in ex-
tensione et evidentia quod evidentissime concludit et evidentissime principia
omnibus scilicet dici de omni et dici de nullo cum aliae figurae reducuntur
ad 1^{am} figurae tunc apta est maxime demonstratio.

Secundo 3° Perfectae demonstrationi sola 1^a figura convenit ita P^{ro} hic
Probatur 1° ex P^{ro} 1° post. c. 1° quod 1^a figura debet esse evidentissima
demonstratio non solum necessario sed etiam evidenter debet concludere, sed
sola 1^a figura est evidenter conclusio et clarior patet aliorum patet
clara est quod hinc quae dicitur in libris P^{ro} 1° quod 1^a figura Galeni.
2° quod in aliis figuris conclusio semper debet esse vel negativa vel par-
ticularis per se aut demonstratio debet habere conclusionem univocalem
affirmativam et in ea debet demonstrari propria passio de subiecto
cui positiui et univocaliter convenit.

Quod si illud qd pfectissime demonstratur debet e solum primus modus 1^a fi:
 qd Probr ex 10 post: tex 10 d. u. ubi P^{ri}us docet conclusio co p^{ri}or
 demonstratur debere e solum quod ipsu. Ad quod regitur ut cocto sit uni:
 ualis affirmativa, ita ut nihil eiq p^{ri}dicati sit extra subiectu sed uni:
 ualis affirmativa p nullu aliu modu cocludi qd Confir: ex tex 21. ubi
 P^{ri}us eult conclusio pfecte demonstratur debere e uniualem qd p^{ri}or
 p se e de uniuatibz, de particularibz uo p accidet quatenus co^{li}netur
 sub uniuersalibus.

Quod p demonstrationes nung pfecte et in oibz modis 1^a p^{ri}or et in aliis
 quoz figuris fieri possut Probr. Demonstrationes nung pfecte no regunt
 conclusionem affirmatiua nec uniualem qd possut fieri in quatuor alia figura v
 no stent. Probr Et 1° quod negat conclusionem affirmatiua patet ex 10 post:
 38 ubi P^{ri}us docet Principia demonstrationis posse e negatiua sed cocto p^{ri}or
 debiliore premissa qd pot e alia negatiua Confir: ex tex 30 ubi ubi
 docet demonstrationem affirmatiua e potiore negatiua qd supponit e aligua
 negatiua. Quod aut no regat conclusionem uniualem Probr ex tex: 39. ubi
 docet P^{ri}us demonstrationem uniualem e potiore particulari qd supponit e par:
 ticulari Confir: ex tex 30 ubi docet de luna demonstrari figuram p^{ri}or
 p augmenta luninis que suscipit atq luna no solu e particularis sed et
 singularis. Adde quod de terra aere igne d celo multa in P^{ri}ncipis
 demonstratione habent aut demonstratione usq in P^{ri}ncipia morali d medicina frequen:
 tissime e ut colligi ex P^{ri}o 6 Etc. c 7.

Q V A E S T I O S E C U N D A

Quid sit demonstratio inuialis ad particularis Extra sit p^{ri}or

Constat ex dictis superiore quatuor in oibz figuris fieri posse demonstrationes
 et cu ex figuris d modis eant alii inferat conetm uniualem alii particu:
 lare alii affirmatiua alii negatiua. Sic diffinitur oviter un demonstratio uniuatib
 sit pfectior qua particularibz affirmatiua qua negatiua. Demonstratio uniuatib
 illa e qua inferat conetm uniualem qua p^{ri}or inferri debet ex premissis
 uniuatibz. Particularis illa e qua inferat conclusionem particularem siua p^{ri}or
 missa sit uniuales ut accidit in aliquot modis 3^a figura. Sicut una sit uni:
 ualis alia particularis negt n utraq premissa e particularis qd ex
 puris particularibz nihil segit. Affirmatiua demonstratio e illa qua cocludit
 affirmatiua conclusionem qua p^{ri}or constare debet ex utraq premissa affirmati:
 ua, negatiua qua inferat conclusionem negatiua qua p^{ri}or constare debet alia p^{ri}or
 missa negatiua no utraq na ex puris negatiuis nihil segit. Hec quatuor co:
 parabimus demonstrationem uniualem cu particulari segre ut affirmatiua negatiua
 P^{ri}us sic allatis quatuor modis quibz pcedi uidet demonstrationem uniualem qd
 rioru no e particulari aliis optimis rationibz probat contrariu ex
 qbz patet solutio illam exare. 1° cu P^{ri}us demonstrat uniualem e pfectior

particulari. Hec assertio probatur à 3° multis rationibus. Præcipue per
 hoc 3°. Demonstratio univialis fuit magis seiva quàm particularis est præfatio.
 Antea: per nonit passionem cōvenire subiecto in quatuor yssu magis novit
 omnia subiecto propriam cōpetat illa passio quàm illa quod novit passionem cōpe-
 tere subiecto non in quatuor yssu sed per demonstrationem univalem seivam passionem cō-
 petere subiecto in quatuor yssu non per demonstrationem particularem quod magis seivam
 per univalem. Minor per passio univialis non nā subiecto particulari in quatuor
 yssu sed subiecto univale ut. visibilitas non nā Petro in quatuor yssu sed
 aliis solo Petro aut visibilis sed in quatuor yssu est quod oēs tres sunt visibiles
 et perfectior scilicet est de ente quàm de non ente. sed univalem sunt magis
 entia quàm singularia. et perfectior scilicet est de yssu quàm de singularibus. Minor
 per univalem in sua ratione essentia sunt in corruptibilibus singularia non sunt cor-
 ruptibilibus incorruptibilibus est magis ens quàm corruptibile quod univalem sunt
 magis entia quàm singularia aut univalem incorruptibilibus, vel quod oēs
 corruptio cōvenit rei ratione existat quatenus in reo amittit existant
 de corrupti quatenus non eadem accipit generi. univalem aut ut univalem
 abstractas existat: quare non sunt in se id ratione autem dñi corrupti vel
 generari cōsi per accidens quatenus sunt in singularibus dñate corrupti ut
 patet ex cap. de subiecto ubi de corruptis singularibus non est possibile
 aliquid permanere vel quod univalem ut univalem dñat purā essentia ut
 est ut essentia est incorruptibilis quod cōnexio prædicatorum officiatum quod
 constituit essentia magis potest mutari scilicet in verū est dicere hoc est autem
 rationale non propter immutabilitatem prædicatorum essentia est incorruptibilis
 lib 3° Illa demonstratio est perfectior quod reddat eam aut univalem reddit
 eam non particularis univalem est perfectior. Minor per passionis est subie-
 ctum non particulare sed univale ut visibilitatis eam non est generat
 sed hoc est demonstratio univalem probat passionem de subiecto univale
 per naturam subiecti univalem. 4°. Demonstratio particularis tendit admi-
 finita quod particularia in infinitum possunt multiplicari de passionem
 univalem tendit ad finita univalem in eam quod simplex et sub uno
 univalem continet infinita singularia sed perfectior scilicet est de finit
 quàm de infinitum nā finita seivam possunt infinita nequāquam quod perfectior
 est demonstratio univalem quàm particularis quare si visibilitas univalem
 cognoscere in oīs singularibus infinita singularia seivam debet. si non cognos-
 cit de subiecto univalem nā de me id assuevit ab oīs ulla diffi-
 cultate. Illa demonstratio est perfectior per quod plura scilicet sed plura
 seivam per demonstrationem univalem quàm per particularem univalem est perfectior
 Minor per quod novit univalem novit et particularem non est cōm. ut. quo-
 vit oēs multa autem seivam novit et hoc multa autem seivam non cōm.
 autem in demonstratione quod intelligi de solo habet est perfectior ea quod
 terminatur ad seivam et univalem terminatur ad intelligi particularis des-
 nit in seivam. intelligi non univalem. scilicet particularia cognoscuntur
 illa est perfectior. Item rationes sunt.

QVINTIO DEKKA

Quid sit demonstratio ostensiva quod dices quod ipse
 quod sit demonstratio affirmativa quod negativa patet ex dictis precedere
 quoniam quod tunc videtur est utrum sit potior. Probo quod demonstratio affir-
 mativa est nobilior quam negativa ita probetur sic Propter quod illa de-
 monstratio est nobilior quam patetioribus adhibetur. sed affirmativa patetioribus non dicitur
 quam negativa quod est nobilior minor patet licet utrumque constet tribus ter-
 minis et tribus propositionibus. tunc demonstratio affirmativa non est nisi una pro-
 positione nempe affirmativa. ita negativa est duplici nempe pro-
 positione constat. 1. ex propositionibus tunc affirmativis quod negationibus. 2. ex
 propositionibus negativis non sunt ita aptae ad demonstrationem sicut affirmativae
 nam ex duabus negativis nihil sequi potest et ex duabus affirmativis optime sequitur
 tunc nisi cum negativa coniungatur affirmativa propositio nihil omnino concluditur potest
 3. Illa demonstratio est nobilior quam procedit ex nobilioribus principijs ut as-
 firmativa procedit ex nobilioribus principijs quod procedit ex affirmati-
 vus tunc non sunt nobiliora negativis tunc quod sunt illis notiora nam negati-
 va probata per affirmationem non contra tunc quod estiam tunc affirmativa quam ne-
 gativa sit propositio immediata ut una non probetur per altam tunc ad huc
 affirmatio prior est quam negatio quod negatio nam ad demonstrandum non est in natura
 prior est et negatio non potest cognosci nisi per affirmationem tunc supponit affirmati-
 onem. sicut privatio habetur non ens non est ens negativum non tunc est tunc
 negativum.

SEXTIO DEKKA

Quid sit demonstratio affirmativa quod negativa ostendit
 sit per se patet
 Demonstratio ostensiva illa est quae ostendit aliquid divinare ex suis principijs
 ut cum ostendit diversum esse tunc quod est rationalis. demonstratio vero tunc ad
 impossibile est illa quae ex contrario vel contraditorio propositione negata
 cum altera praemissa infert aliquid impossibile. ut si quod negat nullum tunc esse
 lapidem sic deducitur ad impossibile omnino tunc est lapidus et animal rationale est tunc
 quod omnino animal rationale est lapidus. Hoc posito dico tunc quod demonstratio
 ostensiva sit potior quam ducit ad impossibile Probo quod demonstratio
 ostensiva procedit ex principijs prioribus secundum naturam et ex veris deducit
 non ad impossibile procedit scilicet ex una praemissa falsa quod procedit ex
 contrario vel contraditorio verum proponi negata infert conclusionem
 falsam quam tunc tenetur concedere ad verum quod contrarietatem praemissam
 falsam nimium contrariam vel contradictoriam verum proponi quam negavit.
 Quare? tunc tunc demonstratio ducit ad impossibile sit vera demonstratio
 pro debitatione est quod probetur licet vocat cum demonstrationem et comparat cum ostensi-
 va autem ostensiva est illa nobilior quod supponit demonstrationem ducit ad
 possibile ut vera demonstrationem 2. quod scilicet alternativa quae per contrarios
 demonstrationes habetur dicitur fore ut tunc. 3. quod est syllogismus hypotheticus ut quod
 probatur ut patet quod demonstrationis. loquor autem de syllogismo in materia necessaria.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

Ad primam Quid non appellari demonstrationem sicut sed cum conditione diminui-
atque id est ducere ad impossibile quia est ex suppositione quod contrarius praemissis
sibi quod aduersariis concedere licet dato necessario scilicet ad hanc non
propter veram connexionem quam habet extrema inter se sed propter connexionem
putatam ab illo. Ad 2am cum demonstratio mathematica ducit ad per se
finali non est sermo de ducere ad impossibile quare usus non est ad probanda
conclusionem aliquam, sed ad neque ad aduersariū. Ad 3am scilicet non sicut
est syllogismus sophisticus peccat in non ex suppositione aut est demonstratio.
Hactenus

Hactenus de hac questione

In reliq. oibz textibus usq. ad finē primi libri praeter ea q. supior.
bus questionibz evadidm, et alia q. infra tractatū de scia traditū sunt
annotatū r. d. p.iora sūt hoc q. p. p.ioris evadim.
1^a p.ioris. p.ioris ē Ignorantia opposita scia et demonstrati. Alia p.ioris
negatiōis, alia p.ioris d. p.ioris, illa dicit mēā carētiā scia qualis ē in
hūanis vel iustis. hoc uō dicit cognōm sed erronē, q. p.ioris d. p.ioris
intellectū circa veritatē qualis ē in tractatibz, et in tractatibz cognōm falsā
de aliqua re. illa nihil dicit p.ioris, hoc p.ioris in intellectu cognōm erronē
illa ē opposita scia p.ioris tractatū illa p.ioris nec mēdī nec remittit.
t. 2. hoc d. mēdī et remittit.

2. Propositio. Ignorantia praeae dispositionis accidit tñ in propositionibus affirmativis quā in negativis. potest habere vel y aliquā syllogismū vel ex simplicia exultimatione. Haec fit uno nō tñtū. Per syllogismū ut fit multis modis. Nam vel procedit ex utroque praemissa falsa, vel ex altera falsa, altera vera. Ex vero nō falsū deducit nō pot.

3ª propositio. Ignorantia sive negotio causat in nob ex defectu sensus.
Cum si nostra ois cognō oriatur a seip, eo deficiente deficit quoq seia corā qd
illū seip fecerit. Causa i de coloribz indicare nō pot, sive de cōtate mē.
Sic, si tē sap fuerit causā vjvdg. Nā si casu aliquo fuit facta causā
pōt indicare de coloribz q spās ex prima illa seiatōe relinquit in statua
vñ si quē ois seip deficeret a naturāte, id procul dubio nulla possat arg:
rare de rebz cognōm.

4. **Propositio.** In demonstratibz nō datz processus in infinitū. Nota tūc pro:
 ponem dūptz intelligi posse. 1. qd̄ habita una demonstratō nō possit procedere
 in infinitū in agendis aliis demonstratibz aliarū rerū, & hoc nō dari pot̄ in
 demonstratibz processibz infinitis. Si n̄ hō in infinitū ulterius vivat. possit
 novis et novis demonstratibz de novis rebz argvere; nec hoc regit Phil.
 2. qd̄ eadē demonstratō nō p̄beat ab aliis demonstratibz in infinitū, nec sup̄e:
 nat infinitas antea, et hoc n̄ dicit hic Phil., et qz cū om̄es op̄ina sūt
 eas tūc addere. Probat p̄t̄ in primis nō posse procedi in infinitū in modis
 q̄cūqz in predicatibz. quod media infinita eē nō possit probat tūc in affirmatibz
 quā in negativis prop̄itibz. in affirmativa hac vōt, n̄t duo extrema determi:
 nata nō p̄t intercedere media infinita, sed in qua libet demonstratō affirmativa
 sūt duo extrema determinata, nepe subiectū & passivū. q̄ media ad probandā
 passivū de subiecto nō possit eē infinita. Maior. quia in infinitū nō dēve:
 nire ad ultimā, sed int̄ duo extrema datz ultimā q̄ ubi sūt duo extrema nō
 datz infinita media. Adde ante tūc nōm. si ad probandā passivū de subiecto
 sūt media infinita, seq̄t nūquā talē passivū convenire tali subiecto. Protr.
 Et talis passivū cōnecti tā tali subiecto q̄ sua media q̄ n̄t p̄onatz media cō:
 nectētia, nō poterit p̄t̄ cōnecti subiecto, at si media sūt infinita nō p̄t p̄mi:
 qz infinitū p̄traheri nō p̄t, nec ab intellectu, nec a natura. q̄ si sint infinita ne:
 dia nūquā p̄t̄ poterit cōnecti subiecto. quod ubi ad prop̄itē regulatā nō
 dēntur infinita media probat Phil. hac vōt. oibz cōnectis negativis n̄t ex aliqua
 affirmativa ex p̄t̄ negativis n̄t sagt, sed p̄p̄o infinita media nō sūt nec nega:
 tiva. Et hoc dēvuit Phil. dēvuit eē ad prop̄itē immediatā nec oīem eē
 demonstratē, aliis cū processibz infinitis, p̄inde probat in p̄dicatibz nō procedi
 in infinitū in demonstratōe, et si p̄cedit p̄dicata essentialia nō eē infinita qz si
 nō habent p̄dicata essentialia infinita definiti nō possit, at nō possit defi:
 niri q̄ nō sūt p̄dicata essentialia infinita Maior. Et infinita nec cognosci
 nec definitiōe cōp̄endi p̄t. Infinitū autē continet oīa p̄dicata essentia:
 alia q̄ quā definita nō sūt p̄dicata essentialia infinita. 2. Probat vni:
 versatē in oībz p̄dicatibz. nā tūc vel sūt essentialia vel accidentalia, sed
 nec essentialia, sūt infinita et probatū ē, nec accidentalia, qz p̄t duo exte:
 ma possit eē media infinita, sed oīa p̄dicata accidentalia, claudite vtrūqz
 duobz extremis, q̄ nō possit eē infinita Minor. nā p̄p̄o p̄cedēdo claudite
 tūc sūmibz p̄t̄ accidentiū dēvuit nō dēvuit dēvuit claudite singularibz. 3. Probat
 in particulari de demonstratōe, demonstratō cōstat ex p̄dicatibz p̄t, at tūc nō sūt
 infinita q̄ demonstratō nō cōstat ex p̄dicatibz infinitis. Maior. nā p̄dicata
 p̄t vel sūt in p̄mo vel in s̄cōdo, sed negz p̄dicata p̄t̄ in p̄mo sūt infinita,
 qz essentialia nō sūt infinita, negz p̄dicata s̄cōdo nō sūt, qz passivū nō
 sūt infinita. quod ita probat. Et si in passivū p̄cedit in infinitū, tūc
 sūt p̄t̄ p̄mo definiti q̄ subiectū, ita s̄cōdo q̄ p̄t̄, tūc sūt p̄t̄ in infinitū
 n̄t, at ex hoc sagt eē processū in infinitū in p̄dicatibz definitis et

exstentibus cum supra demonstrata. Propter quod omnes passionibus praedictas quidem
 definitiones posterius per se procedunt in infinitum in passionibus, procedunt in infinitum
 in praedictis definitionibus. Nota tamen rationem istam procedere, sit ut est. Facit
 est, sed est visibile tunc non procedat in infinitum, nec in praedictis exstentibus
 huius, nec in praedictis huius, quae illi cogitatur vane visibilitatis. Nec praedicta
 te quae conveniunt huius rationi visibilitatis, vel sunt ipsi visibilitatis exstentibus
 et in his non datur processus in infinitum, quod tamen ascendat, ad semper per visibi-
 litatis quod est qualitates, vel sunt veluti propriae passionibus visibilitatis et in
 his etiam non datur processus in infinitum, ut tamen rationem probat. ut se de visu-
 bilitate praedictis passionibus. Et de passionibus. Praedicta alia passionibus. Sic
 non procedunt in infinitum. Et ex his constat in demonstratione nec possit dari in fin-
 ta media, quibus passionibus probetur de subiecto, nec possit dari in finitibus passionibus
 quae demonstrata de subiecto, sed tandem deinde videtur esse quod aliquid medium quo
 aliud non sit finitum, et ad aliquid passionibus quo alia non sit posterius.

Haec tenus de demon-
 stratione.

DESCIENTIA EFFECTIVAE MONSTRATIONIS.

Scientia prout comprehendit talem formam et naturam argui-
 sitam. Nam non ago hic de scientia supernaturali quae est in
 gelorum, nec de ea quae supernaturaliter hominibus a Deo infunditur
 potest argui tribus modis. 1. Quia tunc pro quatuor cognitionibus. 2.
 Pro ut cognoscitur hoc est certa deinde, et sic cognitio sensitiva, definitio praedictorum de scientia.

3° Quare d' proprie pro cognoscere vel si cum qual habetur q' demonstratio et in
 hoc sepe disputari dicitur a nobis de forma forma aut hoc textus non accepta
 ad varios artifices spectare potest 1° ad metaphysicam prout e' ex gradu
 et cognoscendo quodam in eis realiter in comuni d' prout nunciat principis quodam
 communibus qm' philosophus de ea agit 9° 6, et 11 dicit: Sic e' q' sicut metaphysica
 sicut quia e' forma universalis agit de subiectis in generali ita d' debet agere de
 forma in generali cum et proprie e' metaphysica trahere sequitur q' forma
 obiecta cu' agit de ente in generali, quod et si ita se habet sicut in mens
 cu' non metaphysica sed p'prie, eis scilicet q' p'prie e' o'ia forma assignare
 diffinitio in forma in particulari, tu q' philosophus 1° de partibus c: 1 dicit, p'
 niti cu' considerare qd bene qd male a forma considerari cu' q' p'prie
 diffinitio in forma in particulari nunciat diffinitio cum illam cognoscere quia
 quale non se metaphysica sed p'prie q' p'prie se habet. Non e' in mens
 du' nunciat et in generali posse metaphysicam assignare diffinitio in forma quia
 nunciat de p'prie, dicitur quia ad diversas, sicut p'prie 2° forma spectat
 ad p'prie quatenus e' effectus d' quas intellectus q' agere cu'
 gerere de ea d' effectus, d' hoc non ait Aristoteles de forma 3° de anima 3° generat
 ad formam moralem quatenus e' habitus q' d' sicut uirtus intellectus aliqua
 ratione educens ad finem salutem et rationem boni vel mali uis, q' ex
 1° et 2° ad moralem formam p'prie p'prie p'prie q' in civitate p'prie
 sicut q' uis nunciat. 4° forma dicitur ad logicum ut e' effectus et finis p'prie
 q' ad eundem finem agere de inferno et finem effectus illis nunciat
 aut forma in hac sententia e' demonstratio de qua ait logicus 1° philosophus
 tu de demonstratio qua de forma act 1° post: prout e' cu' non possit p'prie
 cu' cognoscere demonstratio sicut forma cognoscere dicitur in p'prie cu' p'prie
 magis sicut consideratione logica et metaphysica: et ex parte animae
 p'prie s' consideratione de ea sub hac ratione referens ad 3° de anima
 moralem velignam. Philosophia morali. Quia uis expositio sicut de
 forma e' utilissima et amplissima, ideo dividenda e' in multas diffinitio
 tuas ut nunciat p'prie uidebimus. **DISPUTA**

DE SCIENTIA IN COMUNI.

In hac disputatio agit de forma forma et de non ea agere ad de
 obiecto forma in generali qd dicitur in forma p'prie ex obiecto cu' habitus
 et agere o'ia in quos nunciat forma ex obiectis cognoscere 2° de anima

Q V A E S T I O . I . **An detur rerum scientia**

Multae sunt in hac questione antiquorum sententiae 1^a e' eorum q' dixerunt
 hanc in qua cognoscere vel nunciat vel uis uis dicitur. In hac sententia sunt tres
 modi dicendi. 1us e' q' dicitur q' agere nunciat cu' rerum o'ia nunciat d'
 ideo nunciat in cognoscendo dicitur sed id ea uis quod autem uideat quoniam

sicut si in re tam manifesta nemo rationem graviter sic non est quia veritas
non diffunditur utroque opinione a falsis ad hoc non sufficit accipere a natura
sed bene dispositos lumine quiberec intellectus quo affertur a veritate
principiorum quod si accedat diligentia non est difficile multarum verum
veritatem assequi.

Primo 2. quod omne aut per se aut intellectus in iudicio falsum est. Hanc
sententiam cum 2. sententia. Propter 1. quod se habet exterior ex 4. sententia 24. et 2.
de anima 63. bene dispositus et circa proprium obiectum bene applicatum non
desipit. 2. quod quia nota sunt lumine intellectus sunt verissima ut pri-
ma principia et hoc negare stultum est. 3. quod multae sunt in mundo res
simpliciter et immutabiles de quibus certissima cognoscuntur haberi possunt ut
per se, intellectus, cetera. 4. quod de his rebus mutabilibus et fluctantibus
possunt certo et eundem cognoscere quod fluit et mutatur. Denique
hoc assertum adeo est proprium ut non indigeat probatione. Quapropter
acutius epictetus stoicus et Academicus magister a me parum poterat dare
gladium quod querebat ut pro pane gladium dare. Sicut enim videtur quod
gladium sed est pane nam et sicut ipsos iudicio sed sunt falsi. Si sed
iudicant de gladio desipit. Quod non est gladius sed panis.

Prima obiectio contra veritatem et sera quae est cognitio veritatis unica
tamen ei debet de eadem re sunt infinitae sententiae et falsae. Ideo secundo
maiorum ad minorem dico. Item quoddam est obiectum sane mentis non ar-
bitratur ut sunt principia per se nota ut ex 4. sententia 8. quodlibet est verum
Potum est namque sua parte item quod se habet patet sunt magnitudinis ut calidum
moueri per se est calidum minus frigidum et quoddam est occultum circa
res per se habet namque ad varias sententias circa res per se habet concordant
hoc tamen non legitur non dari sententiam sed ex multis partibus ea invenire quod
vel accidit vel ex ignorantia vel diligentia diligenter. Hoc concedimus
quoddam satis est probatur opinari.

Secunda obiectio omnis nostra cognitio 2. sententia 21. ostendit dicitur a se se sed
omnis se habet sunt obnoxii errorum et intellectus Minor Patet primo in
sententiis exterioribus nam iudicium istius circa veritatem solus est falsum.
ut cum iudicatur in colore colubae vel inde cum plures colores et sunt verum.
cum una pars inversa sit et aqua de fructu. 2. Id patet et terminis
quod ex 2. de anima textus 156. imaginatio est falsa et sensus exterior
interius falsi sunt. Ideo huiusmodi minor huiusmodi se habet exterior ex 4. sententia
24. et 2. de anima 63. circa proprium obiectum non desipit tamen quod circa
commune rationem proprii se habet minus errat eadem in magna vires
non visibile pro visibile nec contra tamen quod circa specificas rationes
propriis obiectis servatis quodam conditionibus ut quod potest esse bene

disposita et non ut apta et obiecta proportionati uis corrigat error ut de anima tenet. ^{de anima}
cui autem Jesus propria est uis autem paucissimi habent. ^{habent paucissimi} Ad primam
probationem minoris diu uisū decipi circa quantitatem solis ex defectu
debitae approximationis cui autem iudicat in colore colubae. ^{colore colubae}
res uariis non debet quia licet illi colores non sit pmetas et ex pmetis
tunc qualitates sunt tunc sic apparentes ex tali lumine reflexione. ^{reflexione}
Jesus ~~h~~ ^h ius iudicis abstractat à colore pmetas et non pmetas
et uere sic inuitetur non eductio decipi et illud de re pmetis.

deceptione nasci ex medio frequenter quod nascitur deceptio ex dispositi.
one ut patet in oculis reueris et eia uidet coloris eundem idem apparet in figurae
iudicatis nuel amari eia. ^{amari eia} Ad probationem de se ius iudicis. Concedo nuel
eia imaginatio fallax praesenti eia somniam, non autem ois si praesenti ius iudicis
or bene apparet in organa non sit loca. ^{loci} Ad probationem dico. Intellectus ius iudicis
a se ius iudicis ad approximationem non quatuor ad iudicium imo p iudicium pot conui.
pere error. ^{error} Jesus uel Jesus uel eia corrigat oculi circa quantitatem solis
uel p aliu ius iudicis et p eia uisū circa rectitudinem ueni ex organa extra.
eia, uel p tunc ut eia uisū.

Secunda obiectio iudicis rationis. Igitur unusquisque complexio et affectus
oio uariis om de eadem re aliter iudicat colore aliter nuel aliter
aliter trinitas aliter laty, q iudicium ueni non pot eia ueni. ^{ueni}
Concedo ex complexio nasci alio de deceptione iudicis p praesenti ius iudicis obiecti
organon dispositione pot tunc deceptio se ius corrigi ab intellectu aliquo ex
modis sup dictis. Concedo praesentia affectus eia in iudicium ad uerita.
tis affectione praesenti circa agibilia ad moues, sed tunc tunc colligi
difficultas ueritatis assaguedae non impossibilitas.

Quarta obiectio. Scia pides ex experientia et pides: c. ultimo sed ex expi.
eia ex expi. ^{experiencia} ^{experiencia} e fallax. ^{fallax} Sed deo oem experientia eia fallax e
n experientia ueni quanda certissima ut ueni Geometriae Arithmeticae
e quanda Astrologiae. In quanda etia nob p iudicis experientia non a fallax
ut de quanda elementon et mixton proprietatibz. ^{proprietatibus} e aut negadu quani.
da ueni experientia fallax eia et praesenti n iudicium de qua Hippocrati loquebatur
om fit eia valde difficile exerceo medicina sine errore, at eia experientia di.
uturna et iudicium ueni circa alio eia cordat habet tunc certitudina
quanta exigit humana scia.

Quinta obiectio. Scia e regio inuitabil et necessaria e de ce ueni
sed ois sit caduca q non pot dari scia. ^{caduca} Sed deo Concedo maxime et nego
minore inuinitis n ius aliqua ius in corruptibiles ut ius eia eia ius
obicit dicit: q nuel 20. et in fine tenet: 22. Sed de quod eia de ius
adhibere eia de ueritatis ius q eia quod debet eia de ius in qua eia conuio
necessaria et altera, quae eia inuinitis in nob caducis sicut et in altera

aliquod hoc videtur inuisibile. Item q. dicitur: 22. . . Ex dictis intelligitur
 secundameta duarum priorum sententiarum falsa esse et quod secundameta Academicorum
 collectio sciam quod non datur aliquod certum in signum vari exorbitat a Philosopho q.
 silet 26. et ubi falsitas patet ex dictis. Secundameta quoque straxagorae
 et per mox. collectio sciam quod in qualibet re sunt contraria et contradi-
 ctoria et mare et exarsum a Philosopho q. dicitur: 20 ubi ostendit ex eo quod
 ex aqua sunt contraria non solum quod in aqua sit alia contraria sed etiam
 potentia quod licet aer sit. q. sicut ex aqua non fiat ex non sicut sicut sit
 licet ex non sicut actu et quod in potentia non non sicut quod in aqua sita.
 et aer addit Philosopho falsi esse quod sicut non obnoxia generationi et cor-
 ruptioni de quibus argumentum non sit in. Secundameta quoque Pyrronicorum
 collectio sciam non quod omnia sunt in continuo motu exorbitat a Philosopho q. dicitur:
 22 et 23. de eo non quod sicut in quod caducum est aut sicut esse sicut
 et affirmari quod sicut in mutari. Rode quod omnia rerum caducum est in:
 tabet quod corruptione iudicatorum essentialium quod sufficit ad etiam
 addit etiam quod cum praestantissima corpora minime celestia non sit
 obnoxia alteri motui quod locali magis deest ex immutabilitate
 istorum rerum omnia existima esse aliquid immutabilia quod ex rerum caducum:
 in fluxu dicere omnia esse obnoxia corruptioni. Secundameta denique Ciceronis
 repugnat experientia exprime non nos videre audire. et non tunc dolere et volup-
 tate habere. Quid 3. datur aliqua cognoscere euidetur et certum
 et per nos causas et consequenter non est negandum dari sciam Probr 1.
 omnium rerum quod sicut sicut cadit ut primorum principiorum exprime non nos:
 bene certa et euidetur cognoscere exprime etiam nos sicut ceteros quod:
 de qua vel ex se vel ex primis principis deducitur q. datur aliqua
 sciam 20 quodlibet non potest esse sicut sicut naturalis sed sicut naturalis
 potentia est et sicut sicut omnia et consequenter sicut naturalis
 intellectus non erit cognoscere sicut sicut id est scientifica q. intellectus non
 sicut esse certa sciam. 30 datur sicut sicut appetitu naturalis sicut
 ex 10 silet: c. 1. q. naturalis sicut esse sciam consequenter ex natura non
 facit aliquid frustra in calce. 32. et 3. de anima 60 confirmari: 22. lo-
 quuntur seipsos sicut non vel ipsi certo sicut nihil sicut vel non
 si sicut certo q. naturalis est sicut sicut sicut sicut sicut sicut vel non
 sicut sicut quod hoc argumento dicitur sicut sicut sicut sicut sicut sicut
 hoc vero sicut ut Carneades Antiochus non erat et tunc illud non est
 credendum. Sicut apud Philosophum q. dicitur: a. b. 15. q. ad sicut sicut sicut
 circa hanc materiam.

Q. V. A. E. S. T. I. O. 2.
 An ab intellectibus humano solis
 naturae viribus omnia sciri possunt.

De his quæstionibus primo. An nulla oia sit cognitio ad quam intellectus hominum possit
naturaliter pervenire sive sit cognitio rerum naturalium sive mysteriorum fidei christi;
ad. 2° An saltem oia rerum naturalium cognitio possit intellectus hominum naturaliter
affegit logicis aut de cognitione certa distincta et per conceptum proprium rei.

Quod 1°. Intellectus non potest naturaliter affegit cognitionem omnium rerum. Propter 3°. Quia multa
sunt quæ sola fide et divina revelatione cognoscuntur. Haec 6^a. De saculo non audit.
autem namque auribus percipit, oculis non vidit. Quod ab eis ea quæ præparasti
expressatibus etc. 2°. Nihil est in intellectu quod aliquo præparatum non sit. 3°
De anima et 2° post. ultimo sed sunt multa quæ nullo modo cadunt in sensum et sunt valde
remota ab illis obiectis quæ in sensu cadunt ut divina essentia clarè visibilis esset
trinitas per sonum etc. 3°. Nemo equè exhibet quod omnium rerum noticia naturaliter
sit adaptata quod hoc fuerit magis.

Prima obiectio. Obiectum adagratum intellectus nostri ex 3° de anima
est ipsum quod est id est ens ut ens sed hoc comprehendit oia. 1^a. De 12° deo. Obie.
cum intellectus quoddam est notivum et terminativum simul, quoddam terminativum
tamen. Item quod movet intellectum ad sui noticiam. Item quod illi propria
est media secundum 2^{am} est quod ab intellectu percipitur sed non videtur ipsum quod
est sed per ipsam alterius rei cuius quæ sit aliqua conexio. Sicut intelligitur
cognoscitur a nobis per ipsam acceptam a corporibus celestibus. Nunc dico ob.
verum intellectus motivum et terminativum simul, et terminativum tamen co:
prehendere aliquo oia ens in concedo intellectum in confuso et secundum aliquam
rationem cognoscere oia non est distincte ut secundum omnem rationem quæ ea
obviam natura sua possit cognoscere nisi ab extrinseco divinitus illustrata.
Secunda obiectio. Intellectus 3° de anima per 3° est aptus fieri oia sed modo
quo intelligit est fieri ea quæ intelligit quod potest fieri oia et cognoscere naturaliter
per oia. Pro. Intellectus potest aliquo fieri oia et potest non explicato
cognoscere oia id est confuso. et non est. ex intellectu sit oia mediis secundum
cuius sit multa quæ nec cadunt in sensum nec sunt sensibilibus conexa sunt
sit ut intellectus non possit hoc distincte cognoscere.

Tertia obiectio. De naturali appetitu sciendi oia. Intellectus 1.
quod vel fructus de huius appetitu et hoc est absurdum vel potest ipsum explere
et habere intuitum ergo potest oia intelligere. Sedes. Primum loquitur de appe:
titu quæ de hoc cognoscendi res naturales. Obiectio. Sed potest de his
hoc est appetitu cognoscendi per oia et in appetitu assequendi sine
sui naturalis sed hoc comprehendit in per se res naturales oia cognoscere et
a divina esset quod hoc est potentia naturalis ad visionem divinam quod naturaliter
potest esse assequi. Item. Item per quædam. Item habere appetitum et
potentia naturalis ad clarè dei visionem sed tamen obiectivale quare
nec potest illa affegit visibus habere, et hoc non arguere in se rationem in hoc
sed potest per sectionem magis ut potest ordinari sit ad finem suum naturalem.

Ex obg locis colligi nō intellectus fieri ab aīa informate nō aut vel ab in-
tellectu aīa vel ab ullo intellectu afficere 2° Intellectus ē opō aīa q̄ sit
ab aīa gualia vel nō itallatus ē opō aīa q̄ sit ab aīa et recipit in
eade et habeo intellu, vel aīa q̄ recipit ab aīa et sit ab intellectu
vel ab intellectu afficere et hoc sequit intellectus in operu aīa cū nō
nō passionē nec cū operationē vitale nec imaginē nec fieri quodvis aīa vult
cū facere quā aīa sit cū experientia, experientia nō nos intelligere quodvis volu-
nt et aliter intellectus man. 3° Natura nō deficit in recipiis et cū aliqua
nō ordinat ad aliquā operationem vel aliquā propriā p̄fectionē tribuit ei quod
vale facere illa facere. Sed natura ordinavit nō sūm sūm ad cognoscere veni-
ut ad propriā p̄fectionē q̄ dedit illi intellectū agere quā sūm necesse ad
intellectus. 4° Sed q̄ cognoscere nō se sēlibilia q̄ et intellectus in-
telligibilia 5° Si intellectus nra sit ex cōiūone ad intellectū q̄ nō p̄-
des necesse a sēse et cōsequenter elgō nātū cōiū p̄terit affig ab intell-
gētia sicut de coloribz. Itac nō ē s. Thomā de veritate quā lo-
et 2 cōiūones: c. sp. ubi cōiūat quādā regressiōe aīa nō valent p̄dicare
aīa opore cōiūat ad p̄stantiā aīa opore cognoscere sēlibilia ut p̄ca
dignat ad recipiēdū n̄ p̄ca intellectū. Nā cū intellectus sit sēlibilia
abstracta magis dīstincta aīa ad cōiūonē cū illa p̄ abstractionē a sē-
libilibz quā p̄ cōiūonē ad illa. 6° Regit aīam intelle nō univē-
sali naturā et p̄pter propriā aliquā p̄fectionē de quella nā si univē-
sali propriā aliquā p̄fectionē nō p̄ime q̄ ad intellectus nō p̄ cōiū-
cū p̄ sēse recipit n̄ ab ipso vel q̄ si aīa recipit n̄ ab intell-
gētia et nō p̄ sēse ab abstracto nō nō p̄t cōiūonē ad n̄ recipiēdū
q̄ nec ad intellectus q̄ nec univē- cōiūonē nā p̄t n̄ valent p̄dicare
aīa opore cōiūonē ut existeret cognoscere sēlibilia et cōiūonē aīa quā
n̄ p̄telligibilia recipit ab intellectu nā sūm regressiōe potit indicat
cōiūonē aīa et cōiūonē et impedimēto ad intelligēdū nā p̄pterea
aīa opore existeret illa q̄ ut Plato dixit p̄ cōiūonē ad cōiūonē cōiūonē
q̄ cōiūonē p̄telligit immedie cognoscere p̄ cōiūonē ad cōiūonē cōiūonē
gētia et sic veniret quod cōiūonē et cōiūonē nō cōiūonē naturalis Quid
plura apud 8° Thomā p̄telligit: q̄. art. 1. p̄.

tradit. Et illa qd e modus agendi di sciam q inuentione que tradidim e agendi
sciam prout scia dicit cogit qd nra intellectus na prout scia dicit co:
quom inuentione certa et euidete agendi q experientia et inductione supposito
no isto agendi q inuentione que tradidim de quo questio sequenti.

Prima Obiectio. Ideo no pot ee agens et patiens respectu auidete sed inter
lectus respectu scia e patiens qd recipit ea in se q no pot ee ea efficiens
respectu auidete. Ideo Ideo respectu auidete et scia eade ratione no pot ee
agens et patiens diversa in ratione pot si actio sit inanimata qualis e intellectus qui
no diuina consistit in hoc quod intellectus determinatur a se ipso interno exprimit
in se ipso obiecti q qua efficit in se intellectu ita ut ipse intellectus sit
co agens et patiens et intellectus et mediata qd producat intellectus qui in
se solo recipiat. Sed id intellectus e in actu uel reali qd no ee in se forma:
tu qm qua in se exprimit aut actus que producit sed tantu uirtute o eminenter
ad eu modum quo co agens co tenet suos effectus o e in potentia formali pass:
ua qd ee formale potentia qua o ipm et actu recipit de quo latius suo loco.
Secunda Obiectio. Nihil reducit se de potentia ad actu nisi ab aliquo quod sit
actu tale sed intellectus in no e actu scia a nata n habens sola potentia
intellectiva no actu q no pot se reducere ad actu scia Ideo. Obiectio pro:
cedit de potentia inerte passiva qualis e potentia ligni ad recipiendam formam
que reducit ad actu ab igne q e actu tal no de potentia actiua o passiva
ymul quat e in intellectu q et producit et recipit actu scia.

QUESTIO. 4

Quis sit modus acquiritendi sci entiam per seipsum inuentione

Ex dictis 1° o 3° questio constat dan sciam et ea no ee remissio sed
in nob de nouo fieri posse, consequens e nra agere de acquisitione scia duplex aut
e modus 1° per inuentione et experientia 2° per doctrina et disciplinam in hac
questione agens de prior. Et ut intelligatur de quo sit differt. 1° prout
tota sit aliqua 1° qd sit experientia, qua in rebus sit dicendi modi. Alter e
doctus et Gabriel questio in philosophia dicendi ee notitia iudicativa alicuius
singularis seculi causata ex multis notis co similes seculorum. Alter
modus e Alex. Itaque sit 1° Alex: in c: 1° et 2° qd questio 1° et aliorum
quod in experientia proprie dicta duo spectari debet 1° qd materiale
et sit multi habet memorandi praterita ex multis recordationib. 2°
ti. alium qd formale o e collatio quida singularis que his habitibz
memoriter tenet. 2° nudiq recordati multorum singularium in gbo rex:
barbaro purgat bile dngi ea oia coert in hoc quod q reubarbaro pur:
gata sit a bile dngi habere experientia quod reubarbaro purgat bile. Et sic
scia modus magis uidi cognoscere multi in 1° Alex: c: 1° et 2° post c: ulti: ubi ad
experientia fieri ex multis memoriis auidete rei id e limitat proprietatis ut
quod reubarbaro purgat bile. 2° cu id ee 1° Alex: c: 1° docet in brutis
ea magis scia experientia in brutis aut q scia ad hoc uidi respicere quod
scia in brutis sit et materiale et formale experientia in brutis solu materiale

Nota tñ qd dñari aliquod iudiciū se habent adeo eundē et adeo bene iugē:
In memorie ut agitat at plerūq iudiciis et memoriis et tale iudiciū pot
duci expinētū veritate. Solet autē huiusmodi iudiciū ēē illud quod fertur
aliqua re inmutabili, quale ē illud quod primū mobile mouetur spatio in:
quāto maior sit sonus.

Nota 2° statibz sine practico sine speculativo ad id duplici diffra alio
et appropinquat g^o concipit extrema proportionem alio indicatibz g^oibz
indicant de concilio extremum et g^o diversa e^o v^o iudicandi de p^o
cipit et c^oclibz: Ideo statibz iudicandi q^oda sunt g^oibz indicant de veni:
tate p^orioru. Q^odam ad p^orioru assensu statibz ponendz ut q^oda
sunt g^oibz indicant de veritate c^oclom. Principia aut^o complexa et cognoscendi
de g^oibz logice sunt in duplici diffra. quaedam sunt communissima quaedam alia
sunt propria.

His postulat debuit etiam tunc subire auctoritatem grati iudicium sine sibi
reputa communis sine propriam sine sit conclusionem fiat ex expuncto.

Sicut si ad productionem habetis appropinquari terminum non pervenit
exspecta sed sufficit appropinquare seculi saecula iterata. Nec cessato te
erubescas. Propter hoc. Exspecta puerum. Iuxta est iudicium sed

antequodam iudiciū hoc intellectu apprehendere si nō ē necessaria experientia.

2° per si vaghezza cognitia maxime ut y illa vedderene certi ex terna
talio proprio cu conara in iorlarita ad ad - ubi talium na è uccello

certitudo conexio extremorum & nec existeria. Minor. Et pot. aff. b. di.

aliqua prope ab ipso eo quod extrema ipsius videlicet de cometa vel no
re: g. nigrum Crocodili videt quidem quod est Crocodili noui speciemina:

dubita, apoi bi de tunc propozițiune n-o fi ea adevrat. Confir. 82 sũt
 multe quaștiões puse în discuțiune subito puse în discuțiune.

multas quasdam quatuor habemus tabulas appropinquas non tamen indicati
 ge. sunt non habemus expectat, ne sit nebulosa pars vel imperio nigra
 quatuor habemus quatuor habemus quatuor habemus quatuor habemus quatuor habemus

graffione neutra in parte meliorang. Sed a pars affectibus prius lota ap:
 p' de his intellectus supponat appetitione scilicet patet qz nihil in intellectu:

Cum ergo aliquis prae se sit in Jesu vel cogniti et se ab ipso Jesu ut alibi vel
in partibus ut simul vel per effectus ut per se habet in eo.

q. partes ut chimera vel q. effectus ut pres. intelligentia ac virtutes oc-
cultae veri vel q. aliquid simile ut q. abest q. imaginari vel q. opposita ut

ut supra & lenia tenebra & lenis aut p. si dantiā ut p. dā mētiōē
& utatō substatōs seu denominatōs. Tercia pars assertiōis

Quod p^ote app^o desio se p^obe debeat c^o iterata Protr^o p^o n^ogu^o s^ondi

cē ni mitaluē d mādū se iē niji gā ea jossung uti ci uolung sed babitini afibi:
 jiwō extemori se iē nō jossung uti ci uolung niji gā m mēnori se iē iwa ser.

uare & modū habet noticiā alicuius indiuidui aut pluriū, ut autem habet noticiā
imprimatā memoria sepe uice & modū habet nō impingatā ut autem uice

Ještě jednou bychom se měli zkusit zabývat tímto jevem v aplikacích

sed opus ē iterata apphēsiōe nisi hoc apphēsiō fuerit adeo ut uterque et alio
adeo uterque et continetur ut agnoscitur multis apphēsiōibus et reliquis.
ut in pressu habili in memoria p. sitiva.

Quid 2° ad productionē habitus indicatū principiorū quae sunt communissima
vel si talis habitus nō datur ad productionē suā p. facti d. 3° ex habitu p.
in mētē, nō videtur necesse inductionē aut expiētiā sed sufficit apphēsiō simpliciter
iterata nō explanata. Hanc assertō ē cōm. Ruber. 1 post. cōm. 134. et post.
cōm. 106. Item. 2 post. c. 36. et 37 et Philosophi cōm. suo 57. Item.
dū dicitur. Ouat. in cap. ultimū 2° post. d. 2° de mātē alberti 111. et.
trac. 1 cap. 8. Alex. de alob. 2° et 1° et 2° et 3° et 4° et 5° et 6° et 7° et 8° et 9° et 10° et 11° et 12° et 13° et 14° et 15° et 16° et 17° et 18° et 19° et 20° et 21° et 22° et 23° et 24° et 25° et 26° et 27° et 28° et 29° et 30° et 31° et 32° et 33° et 34° et 35° et 36° et 37° et 38° et 39° et 40° et 41° et 42° et 43° et 44° et 45° et 46° et 47° et 48° et 49° et 50° et 51° et 52° et 53° et 54° et 55° et 56° et 57° et 58° et 59° et 60° et 61° et 62° et 63° et 64° et 65° et 66° et 67° et 68° et 69° et 70° et 71° et 72° et 73° et 74° et 75° et 76° et 77° et 78° et 79° et 80° et 81° et 82° et 83° et 84° et 85° et 86° et 87° et 88° et 89° et 90° et 91° et 92° et 93° et 94° et 95° et 96° et 97° et 98° et 99° et 100° et 101° et 102° et 103° et 104° et 105° et 106° et 107° et 108° et 109° et 110° et 111° et 112° et 113° et 114° et 115° et 116° et 117° et 118° et 119° et 120° et 121° et 122° et 123° et 124° et 125° et 126° et 127° et 128° et 129° et 130° et 131° et 132° et 133° et 134° et 135° et 136° et 137° et 138° et 139° et 140° et 141° et 142° et 143° et 144° et 145° et 146° et 147° et 148° et 149° et 150° et 151° et 152° et 153° et 154° et 155° et 156° et 157° et 158° et 159° et 160° et 161° et 162° et 163° et 164° et 165° et 166° et 167° et 168° et 169° et 170° et 171° et 172° et 173° et 174° et 175° et 176° et 177° et 178° et 179° et 180° et 181° et 182° et 183° et 184° et 185° et 186° et 187° et 188° et 189° et 190° et 191° et 192° et 193° et 194° et 195° et 196° et 197° et 198° et 199° et 200° et 201° et 202° et 203° et 204° et 205° et 206° et 207° et 208° et 209° et 210° et 211° et 212° et 213° et 214° et 215° et 216° et 217° et 218° et 219° et 220° et 221° et 222° et 223° et 224° et 225° et 226° et 227° et 228° et 229° et 230° et 231° et 232° et 233° et 234° et 235° et 236° et 237° et 238° et 239° et 240° et 241° et 242° et 243° et 244° et 245° et 246° et 247° et 248° et 249° et 250° et 251° et 252° et 253° et 254° et 255° et 256° et 257° et 258° et 259° et 260° et 261° et 262° et 263° et 264° et 265° et 266° et 267° et 268° et 269° et 270° et 271° et 272° et 273° et 274° et 275° et 276° et 277° et 278° et 279° et 280° et 281° et 282° et 283° et 284° et 285° et 286° et 287° et 288° et 289° et 290° et 291° et 292° et 293° et 294° et 295° et 296° et 297° et 298° et 299° et 300° et 301° et 302° et 303° et 304° et 305° et 306° et 307° et 308° et 309° et 310° et 311° et 312° et 313° et 314° et 315° et 316° et 317° et 318° et 319° et 320° et 321° et 322° et 323° et 324° et 325° et 326° et 327° et 328° et 329° et 330° et 331° et 332° et 333° et 334° et 335° et 336° et 337° et 338° et 339° et 340° et 341° et 342° et 343° et 344° et 345° et 346° et 347° et 348° et 349° et 350° et 351° et 352° et 353° et 354° et 355° et 356° et 357° et 358° et 359° et 360° et 361° et 362° et 363° et 364° et 365° et 366° et 367° et 368° et 369° et 370° et 371° et 372° et 373° et 374° et 375° et 376° et 377° et 378° et 379° et 380° et 381° et 382° et 383° et 384° et 385° et 386° et 387° et 388° et 389° et 390° et 391° et 392° et 393° et 394° et 395° et 396° et 397° et 398° et 399° et 400° et 401° et 402° et 403° et 404° et 405° et 406° et 407° et 408° et 409° et 410° et 411° et 412° et 413° et 414° et 415° et 416° et 417° et 418° et 419° et 420° et 421° et 422° et 423° et 424° et 425° et 426° et 427° et 428° et 429° et 430° et 431° et 432° et 433° et 434° et 435° et 436° et 437° et 438° et 439° et 440° et 441° et 442° et 443° et 444° et 445° et 446° et 447° et 448° et 449° et 450° et 451° et 452° et 453° et 454° et 455° et 456° et 457° et 458° et 459° et 460° et 461° et 462° et 463° et 464° et 465° et 466° et 467° et 468° et 469° et 470° et 471° et 472° et 473° et 474° et 475° et 476° et 477° et 478° et 479° et 480° et 481° et 482° et 483° et 484° et 485° et 486° et 487° et 488° et 489° et 490° et 491° et 492° et 493° et 494° et 495° et 496° et 497° et 498° et 499° et 500° et 501° et 502° et 503° et 504° et 505° et 506° et 507° et 508° et 509° et 510° et 511° et 512° et 513° et 514° et 515° et 516° et 517° et 518° et 519° et 520° et 521° et 522° et 523° et 524° et 525° et 526° et 527° et 528° et 529° et 530° et 531° et 532° et 533° et 534° et 535° et 536° et 537° et 538° et 539° et 540° et 541° et 542° et 543° et 544° et 545° et 546° et 547° et 548° et 549° et 550° et 551° et 552° et 553° et 554° et 555° et 556° et 557° et 558° et 559° et 560° et 561° et 562° et 563° et 564° et 565° et 566° et 567° et 568° et 569° et 570° et 571° et 572° et 573° et 574° et 575° et 576° et 577° et 578° et 579° et 580° et 581° et 582° et 583° et 584° et 585° et 586° et 587° et 588° et 589° et 590° et 591° et 592° et 593° et 594° et 595° et 596° et 597° et 598° et 599° et 600° et 601° et 602° et 603° et 604° et 605° et 606° et 607° et 608° et 609° et 610° et 611° et 612° et 613° et 614° et 615° et 616° et 617° et 618° et 619° et 620° et 621° et 622° et 623° et 624° et 625° et 626° et 627° et 628° et 629° et 630° et 631° et 632° et 633° et 634° et 635° et 636° et 637° et 638° et 639° et 640° et 641° et 642° et 643° et 644° et 645° et 646° et 647° et 648° et 649° et 650° et 651° et 652° et 653° et 654° et 655° et 656° et 657° et 658° et 659° et 660° et 661° et 662° et 663° et 664° et 665° et 666° et 667° et 668° et 669° et 670° et 671° et 672° et 673° et 674° et 675° et 676° et 677° et 678° et 679° et 680° et 681° et 682° et 683° et 684° et 685° et 686° et 687° et 688° et 689° et 690° et 691° et 692° et 693° et 694° et 695° et 696° et 697° et 698° et 699° et 700° et 701° et 702° et 703° et 704° et 705° et 706° et 707° et 708° et 709° et 710° et 711° et 712° et 713° et 714° et 715° et 716° et 717° et 718° et 719° et 720° et 721° et 722° et 723° et 724° et 725° et 726° et 727° et 728° et 729° et 730° et 731° et 732° et 733° et 734° et 735° et 736° et 737° et 738° et 739° et 740° et 741° et 742° et 743° et 744° et 745° et 746° et 747° et 748° et 749° et 750° et 751° et 752° et 753° et 754° et 755° et 756° et 757° et 758° et 759° et 760° et 761° et 762° et 763° et 764° et 765° et 766° et 767° et 768° et 769° et 770° et 771° et 772° et 773° et 774° et 775° et 776° et 777° et 778° et 779° et 780° et 781° et 782° et 783° et 784° et 785° et 786° et 787° et 788° et 789° et 790° et 791° et 792° et 793° et 794° et 795° et 796° et 797° et 798° et 799° et 800° et 801° et 802° et 803° et 804° et 805° et 806° et 807° et 808° et 809° et 810° et 811° et 812° et 813° et 814° et 815° et 816° et 817° et 818° et 819° et 820° et 821° et 822° et 823° et 824° et 825° et 826° et 827° et 828° et 829° et 830° et 831° et 832° et 833° et 834° et 835° et 836° et 837° et 838° et 839° et 840° et 841° et 842° et 843° et 844° et 845° et 846° et 847° et 848° et 849° et 850° et 851° et 852° et 853° et 854° et 855° et 856° et 857° et 858° et 859° et 860° et 861° et 862° et 863° et 864° et 865° et 866° et 867° et 868° et 869° et 870° et 871° et 872° et 873° et 874° et 875° et 876° et 877° et 878° et 879° et 880° et 881° et 882° et 883° et 884° et 885° et 886° et 887° et 888° et 889° et 890° et 891° et 892° et 893° et 894° et 895° et 896° et 897° et 898° et 899° et 900° et 901° et 902° et 903° et 904° et 905° et 906° et 907° et 908° et 909° et 910° et 911° et 912° et 913° et 914° et 915° et 916° et 917° et 918° et 919° et 920° et 921° et 922° et 923° et 924° et 925° et 926° et 927° et 928° et 929° et 930° et 931° et 932° et 933° et 934° et 935° et 936° et 937° et 938° et 939° et 940° et 941° et 942° et 943° et 944° et 945° et 946° et 947° et 948° et 949° et 950° et 951° et 952° et 953° et 954° et 955° et 956° et 957° et 958° et 959° et 960° et 961° et 962° et 963° et 964° et 965° et 966° et 967° et 968° et 969° et 970° et 971° et 972° et 973° et 974° et 975° et 976° et 977° et 978° et 979° et 980° et 981° et 982° et 983° et 984° et 985° et 986° et 987° et 988° et 989° et 990° et 991° et 992° et 993° et 994° et 995° et 996° et 997° et 998° et 999° et 1000° et 1001° et 1002° et 1003°

id e appbitione sejitiva iterata. Ideo 3. *Prin leg de mo inuenien*
principia etia communia ut plurimu in quoru inuetione gr ultimr comuni:
lex indicioe uel expiatia, etia se jstiat sola expiatia sejitiva ideo
sunt dixit principioru cognom fieri in nob p expiatia, no quod aliter
fieri possit negat ut patet ex locis adductis p scda q. 10. e. Quod ut
naly intelligat nota su q p mutacione aliqua noticia accrit uti
ministerio sejus q variat circa singularia. con communio intellectu p
efficit proposab uniuales et Probo na prior e appbitione singulari
terminoru qua uniuatunq prior e propo singularis id e iudiciu de signi:
laru qua propo uniuat, qua id e iudiciu de uniuati. hoc tn si fieri no
e necessm. et Probo 1. qz antequa fiat iudiciu de aliquo singulari
habita terminoru uniuatiu appbitione pot intellectu suo lumine,
videre conexione necessariam extremoru et ita de illis fore iudiciu
2. qz qn res e ualida clara ad sumu satis e tulyre iudiciu de uno
singulari, cognoscit n intellectu in uno singulari inuicem conexione
et no dubitat ea uniuat pferre.
Scda obiectio. Etia posita appbitione terminoru intellectu qz
aliquo determinate potit ad sua gata ad alia coplexione facienda co:
tigit q aliqua habere coactum boni terminoru aguale magale. et
magale tn habuisse noticia iudicativa huius pri cipij si ab agualib.
agualia demas que remanet sut agualia. Ideo. Terminos pri:
cipij dicitur posse appbidi uel unu seorsu ab aliis et cetero hac ap:
pobitione no sufficere ad ferendu de ijs iudiciu. Vel quod in intellectu
etia sit tunc propo appbitione uel qz aliq ab aliis audit tale propo:
nem, uel qz ex aliqua occasione qz se forat, et tali appbitione p:
ta duo intellectu ex naturali terminoru conexione et suo lumine si
adertat tale conexione sufficenter determinari ad ferendu iudi:
cium quod p pacificatione. ita sott quod dytatione no possit uari
ari audienter principie e ueru et oppositum e falsu. ita ut ex
q alit: tunc q. no possit existimare qz e falsu. Quid? Multi
negant principia na Crutib ex pto q alit: q. dixit hoc princip
quodlibet e uel no e no e ueru. Ideo ibi sunt no e necessm
ut quicqz qd dicit eade se jtiat. Negat aut aliq principia q se nota
uel qz negat soluere aliqua difficultate que ex illis nascit et bene
q negat soluere quo in notu no ptra seate partu infinita negant
notu: qz ut noui aliqd afferre uideat. Dico pnterea intellectu
his principis nascit appbitione etia quod exercitiu alio qz ex 1.
post: 1. intellectu ad tale assensu satis e dytatione q sola appb:
itione terminoru quod bene docet Premisti 3 du aia cap: 10.

Per consuetudinem intelligit inductionem, quae observationem colligit circa mores
ut quod concupiscentia minuitur cum ei non obtemperamus.

Secundum quod huiusmodi principia debeant cognosci exposito esse ex natura rei
quod aliter cognosci non possit nisi per accidentia. Ideo per quod accidentia vel in his
principia sunt tantum nota secundum nos et sic cum habeant modum per quod a priori
probare possit si nos autem cognoscimus tale medium non esse oppositum experientiae vel sunt
et sic nota tantum secundum naturam et tunc si termini cognoscantur a nobis dicitur
quod dicitur statim cognoscatur conexio inter tales terminos ob defectum per
per se per cognoscere terminos est necessaria experientia quod dicitur deinde, Gabriel
quasi per philosophum.

Prima obiectio nulli sunt medici antiqui habent experientiam quod non est
oppositum experientiae. Ideo obiectio procedit de cognitione habita per doctrinam
et disciplinam, nos autem loquimur solum de qua gra per mutationem habetur.

Secunda obiectio huiusmodi philosophi addunt seras mathematicas praesentis philosophiae.
mathematica et geometria antiqua cum aliquo experientia habeant et adsumunt
sufficit solum habuisse de se re iudicium per se ipsum nam si alius generaliter
videtur quod supradicta materia linea est tunc constituitur triangulum aequalitatem
terram cognoscit certo sic se per se, si saltim non est necessarium experientia. Ideo
si mathematica ut plurimum sunt duo principiorum quia quaedam non adhibent
ad consideranda vel nec ut ea coloribus sed tantum ad explicandos terminos, ut
plurimae definitiones quae initio Geometriae traduntur et hoc merito vocantur
positiones sunt in quibusdam aliis conclusionibus cum eo quod addunt et cum conclusionibus
constat non agitur experientia. Quaedam vero sunt principia de eorum coloribus deinde
traduntur de his agitur per se per se tantum ut videtur ad quod sufficit unum
tantum individuum per se ipsum et docui per se. Ideo in mathematica constituitur ob
stabilitatem veritatis per se ipsum agit.

Tertia obiectio. Philosophi docent motum proprium non orbis, absolute
spatio 36 milium annorum, quod tamen nemo potuit experiri. Si deinde experiri
tunc totius circulationis non potuit haberi, sed plurimum partium haberi potest
it ex gravium replicatione intelligi potest quanto tempore debeat absolvi tota
circulatio.

Quarta obiectio dicitur est cognitio certa et evidens, si non solum nescit ex
experientia quae est fallax. De experientia fallaci non potest effectus quicquam
et proprie cognitio certior quae est simpliciorum sed mathematica de se ipso.
Sicque potest non experientia agit via intellectui ad veritatem principiorum quod
quae deinde ex terminorum conexione immutabili apparet. Adde quod
non se per se fallax experientia.

Itaque haec dicta sunt de non quo principiorum cognitio a nobis acquiritur
et mutatione quod principiorum immutabilis exercitatio propria de secula

amāduariorē ex praeagnōe illa primorū principiorū sūt qđ nō esse
discernere circa verū proprietates et essas et facere syllogismos
ac demonstrāos quā nō illis intelligere vult cognitiōe et scire produci.
et qđ sic patet quō scia p. propriā mētiōe nō nob. sūt.

QVAESTIO. 7.
An scientia possit haberi p̄ seip̄

ut scilicet quæstio intelligatur nota dupliciter intelligi posse & seipsum haberi
scilicet, uno modo in beatitudine, altero modo in corpore. In beatitudine
habetur scilicet & seipsum, si cognoscitur scilicet prima sua origo habeat à seipso
tunc autem corpore si seipsum in solo seipso possit & cum accipit seipsum in corpore
ita scilicet sicut accipit & intelligitur. Et ratio quod procedit in utroque seipso.
Quod 1. beatitudine habetur in beatitudine & seipsum utroque ad seipsum sine seipso haberi
negat ita Philosophus hic tunc autem deficit seipsum deficere scilicet in 3. de anima
oportere intelligitur fatismata speculari. Ratio huius à priori dicitur
ex modo esset anima nostra illud non oparetur seipsum modo esset, cum quod anima sit for-
ma corporis, et habeat esse in corpore, et amittat corpori quodam de unitate
extra quodam operari cum corpore et ab eo in operari deperdet, quod deperdet
non potest esse alia quam gratia ut ad intellectum anima, convertat etiam corpus
fatismata et quod impossibile non explicato lib: 3 de anima.

Dieb. Expe quæ nullo nō sciunt se in potuit et egit ualea me. angeli
et reg. 1500. Quæ nullo nō cadit sub se in nullo nō a nob sciunt. nihil
nā in intellectu quod nō prius fuerit in se. Quæ aut nō ea possit credere
in se. Explicat superiora quæstionē, assertio. prima Iudā parte assertio. b.
sic regte de iudicibz nō se. b. nullo cā posse cognem in nō intellectu
ac se sequit nec ulli apparet nec motu a ten qz cū motu quā ex
potet causate ex cognitiōe.

[illegible]

Ideo per seipsum potest haberi cognitio certa et evidens non tam scilicet transita
 et per seipsum quod ex se illis cognitio non cognoscitur necesse est conuenienter
 rationi et subiecto, quod per seipsum non potest esse terminorum ac promissum nec conuenienter
 rationi quod ex seipsum videtur, tunc quod per seipsum non habetur cognitio per seipsum propter quod
 videtur seipsum non habet potestatem per seipsum naturalem non tam formatam et
 rationem ex seipsum. 3° Probat 3us hoc ratione, scilicet de universalibus, sed
 seipsum non percipit universalia, sed singularia quod per seipsum seipsum non potest haberi, sed
 Maior ex seipsum est res per seipsum cognoscere, cognoscere autem res per seipsum
 re cognoscere universaliter quod seipsum videtur per seipsum, sed ubique nouit res ita se habere
 bene ut ubique fuerit talis et debeat esse talis effectus quod seipsum est de
 universalibus Maior Tunc 2us seipsum seipsum in res ut sunt in mundo at ut sunt
 in mundo sunt singulares tunc quod ab eis quod agunt in seipsum et illam nouit
 per seipsum sunt singularia et promittit in seipsum seipsum representate seipsum.
 tunc quod seipsum non cognoscit nisi hic et nunc id est hoc obiectum et talis est
 universale non est hic et nunc sed ut dicitur 3us seipsum dubius. Dicitur quod
 universale est seipsum ubique. Ideo non potest quod extendatur ad omnia tempora
 et loca sed negative per abstractionem quod abstractum ab omni tempore et loco.
 Dicitur. Cur abstractum a tempore et loco. Ideo ex abstractum ab existenti
 non in non nisi per existentiam sunt tempore et loco ex dictis infero cum 3us quod
 generalis seipsum cognoscere, tunc agunt. scilicet habere tres agunt agunt
 duobus rebus ad hoc tunc agunt de monstrare quod per seipsum non cognoscere
 in universale. Eadem ratione atque seipsum luna est agunt de monstrare terra interposita
 inter illa et sola ad hoc tunc non habere seipsum de seipsum, quod agunt seipsum
 quod est seipsum in universale. Dicitur. Quod si autem 3us hoc non habere seipsum per seipsum
 Ideo. Insuper non dicit absolute nos per seipsum habere seipsum, sed dicit nos habere
 seipsum per seipsum vel quod cum seipsum aliquid percipimus seipsum colligimus universale per intellectum
 vel seipsum quando verum habere seipsum seipsum in seipsum de illis dubitare quod quod
 facile colligimus universale. scilicet dubitamus. Subdit 3us de monstrare interposita
 utroque inter seipsum et nos ad hoc luna sol ad nos quoniam, at seipsum videmus foras
 luna tenuissima in utroque per quod luna inter seipsum in seipsum dubitare. Hoc tunc dicit
 3us ex opinione antiquorum quod putabat luna esse corpus et per seipsum utroque
 et per seipsum invisibile.
 Hanc vero per quod ultimo probavi assertionem nonnulla sunt difficultates. 1^a seipsum
 3us 2us 3us 4us 5us 6us 7us 8us 9us 10us 11us 12us 13us 14us 15us 16us 17us 18us 19us 20us 21us 22us 23us 24us 25us 26us 27us 28us 29us 30us 31us 32us 33us 34us 35us 36us 37us 38us 39us 40us 41us 42us 43us 44us 45us 46us 47us 48us 49us 50us 51us 52us 53us 54us 55us 56us 57us 58us 59us 60us 61us 62us 63us 64us 65us 66us 67us 68us 69us 70us 71us 72us 73us 74us 75us 76us 77us 78us 79us 80us 81us 82us 83us 84us 85us 86us 87us 88us 89us 90us 91us 92us 93us 94us 95us 96us 97us 98us 99us 100us 101us 102us 103us 104us 105us 106us 107us 108us 109us 110us 111us 112us 113us 114us 115us 116us 117us 118us 119us 120us 121us 122us 123us 124us 125us 126us 127us 128us 129us 130us 131us 132us 133us 134us 135us 136us 137us 138us 139us 140us 141us 142us 143us 144us 145us 146us 147us 148us 149us 150us 151us 152us 153us 154us 155us 156us 157us 158us 159us 160us 161us 162us 163us 164us 165us 166us 167us 168us 169us 170us 171us 172us 173us 174us 175us 176us 177us 178us 179us 180us 181us 182us 183us 184us 185us 186us 187us 188us 189us 190us 191us 192us 193us 194us 195us 196us 197us 198us 199us 200us 201us 202us 203us 204us 205us 206us 207us 208us 209us 210us 211us 212us 213us 214us 215us 216us 217us 218us 219us 220us 221us 222us 223us 224us 225us 226us 227us 228us 229us 230us 231us 232us 233us 234us 235us 236us 237us 238us 239us 240us 241us 242us 243us 244us 245us 246us 247us 248us 249us 250us 251us 252us 253us 254us 255us 256us 257us 258us 259us 260us 261us 262us 263us 264us 265us 266us 267us 268us 269us 270us 271us 272us 273us 274us 275us 276us 277us 278us 279us 280us 281us 282us 283us 284us 285us 286us 287us 288us 289us 290us 29

in comuni quodam modo potest intelligi, videtur a bono in comuni.
 Quod ut verius intelligatur, nota hoc est obiectum potentia d' actus, na potentia
 parat fertur in obiectum et non attingit suum obiectum nisi per aliquem actum, et tunc
 per se in potentia et actum quod obiectum potentia est, et per se et latius patet
 quia obiectum actus est obiectum visus est omnis color, obiectum vero visus actus videtur
 si est tantum hic color non est albus, cum quod est obiectum totale d' adagratu re:
 species actus est partialis et in adagratu respectu potentia potentia non est
 illimitata ex tunc se ad actum multos et multa obiecta partialia actus non
 est quod limitatum et contractum ad hoc d' id aliud obiectum quare in obiecto
 unius potentia sunt multa quae partes quae diveris actibus attinguntur et in
 obiecto visus sunt multi partier laras coloris albi, nigris, qui diuersi id
 etia actibus videndi attingunt. Et ex his patet clarum id quod dicitur in his ob:
 iectis se per se univale non potiri in se singulari.

Q V A E S T I O . 6 . a

An ad scientiam requiratur ut sciamus

hanc affirmativam cum comini dicitur in prima sententia requiritur ad scientiam
 ut sciamus nos scire. Probo per ad scientiam requiritur scientia d' modo certum.
 tunc al' nisi sciamus nos scire non habebimus omnem certitudinem quae scientiam
 Minor. Quia ad omnimodam certitudinem requiritur ut sciamus
 nos non falli in cognitione rei alia si hoc ignoramus
 poterimus dubitare an sciamus res ita se habeat.

Prima obiectio. Hanc conditio ut sciamus nos scire non ponitur in definitione
 scientiae quod non est necessaria ad scientiam. Sed contra. Hoc dicitur in prima sententia
 ut sciamus nos scire quod res non potest aliter se habere ita sciamus ut sciamus
 nos non falli ac proinde sciamus nos scire.

Sed obiectio vel sciamus nos scire per eandem ipsam demonstrationem vel per aliam
 novam non per eandem tunc quod id sciamus per demonstrationem quod demonstramus et de
 manifestatam passionem de subiecto non vero quod sciamus nos scire tunc quod
 nec in natura nec in miris nec in coelo sciamus nos scire, nulla est talis
 propositio inuenerit in demonstratione. Sed per novam aliam tunc quod segetur demon:
 strationem per se acceptam non gravem sufficiens scientiam eo quod regeret aliam
 novam tunc quod etia in illa nova demonstratione habebimus scire nos scire, si
 per aliam novam demonstrationem et in illa per aliam in infinitum et sic per demonstrationem
 per daret a demonstratione infinitis quae omnes non sciri neguerat quod sunt infinitae
 nec prima demonstratio sciri possat. Ideo. Quia possumus scire nos
 scire per ipsam demonstrationem quam habemus et per aliam novam. Per ipsam
 quod quod eodem lumine demonstrationis quo cognoscimus non non posse aliter
 se habere cognoscimus etia cognoscimus nam non posse aliter se habere si:
 quod cognoscimus immutabilitas oritur ab immutabilitate obiecti ac proinde
 eodem lumine illuminati intellectu et circa ipsum obiectum et circa co:
 gnitionem obiecti. In lumine non non solum obiectum ipsum dicitur quod
 sed etia illa omnia quae illi adiacent. Per novam non demonstrationem quatenus
 intellectus regit se per suam cognitionem et ex immutabilitate obiecti
 ducit immutabilitatem et videtur per cognitionem tamen ex propria causa

propriu effectū. Igitur si nō scire nos scire vagrite esset ad sci-
 gr n ea tātu lūmē debere uterū illūminā nō dubitans. Atque rei
 ad san p. vationē s. d. In demōstratō nō sibi sciūg ea quā demōstrāg
 sed etia ea quā sūt essetialitē edicta demōstratō qualis ē hīc atqz quo sciūg
 nos scire. Ad qm sciūg nos scire nō in maiori nec in minori nec in cōtōe
 sed in illo iudicio illatio cōtōis ex p. ramiis idqz uirtuat et iplūit nō
 format et explicit ē ut statū dū. Quod uō nō regnat ad sciūg ut sciūg
 nos scire p. nouā demōstratō id optima probat et p. rami obiectōis.
 Tertia obiectō. Si ad sciūg vagrite ut sciūg nos scire q et ad illū autē quo
 sciūg nos scire p. ratiō vagrite aliū atqz quo sciūg nos scire ni
 priori actu et nō falli et ad illū actū aliqz in finitū et sic etā rei p. dicit
 ab infinitis actibz ac p. dicit ab i. p. dicit sciū. Sed eo qm sciūg nos scire
 sciū nos scire s. p. ratiō et iplūit in illo actu quō infering cōtōm
 ex p. ramiis quātū tāta euidētia et certitudine infering ut ex ui
 illū illatiois nō possing ulla ratiōe dubitare quō sciūg et tūc atqz
 yte quo sciūg nos scire uirtuat cōtinet in illatioe sicut l. o. in lūmē
 2 format et explicit per nouū actū reflexū. Itā igitur si nō vagrite
 ad sciūg ut sciūg nos scire ut patet ex dictis nō uō sed ut nō p. dicit
 obiectō p. dicit in intellectu talē reflexiōē facere licet sciū quā habet
 de re a tali reflexiōe nō p. dicit. Itā tūc de hac quāstione
 si quāvis ulterig itā p. dicit sciū debeat p. dicit ex causis p. dicit
 affirmatiue ut patet ex dictis l. o. et d. p. dicit hūc libri iniqua. 4.

Q V A E S T I O . 7. Quod et quale debeat esse ob- iectum scientiæ

Multas conditiones obiecti scilicet numerate conueniunt in p. ratiōe sciūg sciūg doc-
 in p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg. Sciūg quā q. et p. ratiōe sciūg. art. 1. p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg
 quam p. dicit p. dicit s. p. dicit. 2. 6. ad t. ut habet aliquas p. ratiōe sciūg quā p. dicit
 p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg de eo demōstrari possint. nā si sciū quā habet p. dicit
 nōstrum cognoscim tāta p. ratiōe sciūg tūc effat ipsa p. dicit p. ratiōe sciūg p. ratiōe sciūg
 demōstratō ex dictis p. dicit p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg
 causis et p. ratiōe sciūg p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg
 alia conditiones quā conueniunt numerate. Ceterū qm de hīs conditionibz v. d. a.
 l. o. et p. ratiōe sciūg nō p. ratiōe sciūg sūt aliqua p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg
 erūt p. ratiōe sciūg examinada. Itē ergo.

D V B I T A . 1. An de non ente possit esse sci- entia.

Nota p. ratiōe sciūg ex p. dicit nō p. ratiōe sciūg: et o. p. ratiōe sciūg: 14. Entō uerū aliud d. in cō-
 p. ratiōe sciūg cuiusmodi ē subiectū de quo in cōtōe demōstratō p. ratiōe sciūg aliud p. ratiōe sciūg
 et hoc ē cōtōe et utrūqz ut bēdicit Gregori vocatē abstrahit ex cap. de op.
 p. ratiōe sciūg. Obiectū igitur sciū ex Capre: quā p. art. 1. p. ratiōe sciūg de p. ratiōe sciūg
 ē aliqd nō p. ratiōe sciūg de subiectū cōtōis. ē ut ē aliqd p. ratiōe sciūg de cōtōe quā
 nō p. ratiōe sciūg. Quid igitur de nō ente sive p. ratiōe sciūg Quod ē p. ratiōe sciūg p. ratiōe sciūg

quia incomplexo non possit haberi scia probari potest. Et hoc quod non possit haberi
de non ente complexo videtur clari quod non ens complexum est falsum quod ex hoc patet
omni lo. non potest sciri non est autem ens non ens sciri. Confir: ex his quod dicitur
cum quing de prima conditione demonstrandi ubi late probatur et sciam esse non posse de
propositione falsa. Quod vero de non ente incomplexo etiam non possit haberi scia probatur
1. quod non ens nihil habet nisi se quod sciri debet at cum sit non ens et nihil agitur.
Confir: 1. quod non est obiectum intellectus non est obiectum scire, at non ens non
est obiectum intellectus quod nihil habet nisi se quod possit intelligi et movere in tali
lectu. Ergo. 2. omne scia est de aliqua passionis procedente ab esset subiecti
tamen a causa, at a non ente nihil proprie causari potest. Causa si debet esse ens quod
si nulla sit entitate nisi se nullas sit ad causam veras.

Dico 1. quod non ens incomplexo non potest haberi scia. Nec assero bene patet ex ratione
dubitandi: loquuntur de non ente complexo et actu exarito id est de propositione falsa.

Dico 2. quod non ens incomplexo potest haberi scia non positivam sed negativam. Probatur
quod non ens habet passionem negativam. et causas passionum negativarum v. c. quod non
ens non sit disjunctiva demonstratur per propria causam quod non est rationale, sicut non affirmativa
est propria causa affirmativa, ita negatio est propria causa negativarum. 2. quod possunt de
monstrare de non ente quod non possit esse obiectum intellectus et similes alias passio-
nes negativas. Et hoc scia negativa est quod demonstrat passionem negativam
et causas negativas. Scia vero positiva quod demonstrat passionem positivam
et causas positivas. Hic in Philosophia de vacuo multa praedicata negativae
demonstrant ut quod dari non possit in natura de infinito quod non possit generari co-
gnoscere et c.

Ad primum. Nec. Negationes cognoscimus per habiles negatos quos si se includit
non est si est negatio. An non habemus per tunc cognoscimus et tunc patet ad confirmationem
Ad secundum ad causas passionum negativarum non requiritur intellectus sed potius negatio
et: Entitatis ex negatione si causas causatur negatio passionum. An de ente veritas possit esse scia?

Quid affirmat quod inquit ens veritas sit proprias passionibus quae possunt de ipso
demonstrari per propria causa. Probatur. quod non ens veritas habeat passionem posi-
tivam. quod non ens sit aliquas passionibus et proprietates sed ens veritas est ens
dicendum si ens veritas sit passionibus, sit etiam causas passionum quod passio oritur
ex esset subiecti ac proinde sit causa in esset subiecti. Confir: quod non ens veritas
tamen potest haberi cognitio certa et evidens et necessaria per propria causa Ergo.

Dico tamen de ente veritas non posse esse veram et propriam sciam sed tantum An-
tiqua et similitudinaria. Probatur 1. quod ens veritas non est vere scibile vel si
sit scibile per sua entitatem, at veritas non sit vera entitatem quod nec vera
scibilitatem. Sicut si veritas sit ad esse ita ad cognoscere. 2. Idem probatur ex par-
te sciae quod scire est cognoscere vel ita vera esse at de ente veritas non potest co-
gnosci quod vere ita sit. Si ens veritas non potest sciri. Minor quod si scire
entis veritas, est ens veritas, at ens veritas non vere est quod nec vere est, nec esse
enim supponit esse. 3. Ex parte demonstrandi tria requiruntur. Subiectum pas-
sionis, causa, et non ens veritas hoc tria non vere manent quod nec vera demonstratio.
Minor. Et tamen subiectum quod passio et causa non sunt vere entia ergo.

ut vera causa nec vera passionis nec vera subiecta a quocumque nemo:
ut vera pars renovata d. vera pars illis quibus. at ab ente rationis
ut vera ens q. et vera pars entis. vera est vera pars vera subiectum.
Sicut e quod sicut ens rationis e analogia ens q. imitatione quada subiectis
malis. sicut bo q. res verum subiectum. ita d. sicut de ente rationis avit ana:
logice sicut no vere ac proprium. an sicut no e certa audas necessaria q. an,
no en e sicut certa audas ne. q. enti rationis in vere me ut ostendi q. quo
patet ad fundamenta prima sententia. **D V B I T A**

An de ente per accidens possit haberi scientia.

Nota pro solutione s. ex ordine s. Met. quare. 13. Alio quatuor p. p. p. p. p.
ei ens q. accidens. 3. Accidentalitate predicantibus q. sicut predicantibus d. de subiecto
et sicut in nullo no dicendi q. ut bo e albi. 2. Accidentalitate vi no predicantibus
conis. et hoc negite in oi predicantibus aug. predicantibus e propria pars no sub:
iecti. proprii n. predicantibus de subiecto in sicut no q. se. et en e eis accidens
nec ad q. facit unum q. se. na bo rigibilis no e unum q. se. licet rigibilis no co:
ueniat ei q. accidens. 3. q. sicut duo res quam una accidit albi nec una q. se
predicantibus de albi. et hoc. quod proprii d. ens per aggregati q. accidens
e in triplici diffra. vel n. e q. sicut duo subiecta completa d. totales ipse n. fa:
ciunt aggregati q. accidens proprii q. una no q. se ut albi albi ut potest
cuiusmodi e leo. d. bo. vel ex subiecto et accidens comuni q. sicut res diverso:
ru predicantibus. ut bo albi. vel damus ex accidens q. diverso sicut diverso
predicantibus ut linea albi sicut unde ut sapor viridis. hoc aut tertium meum
conis habet tres diffra. conis etia primu meum primo loco sicut conis q. ac:
cidens q. n. sicut predicantibus accidens de albi q. cu illo faciat ens q. accidens ac:
cidentalitate vi. q. d. ens q. accidens accidentalitate causalitate q. sicut ens q.
comparat ad can a q. no e q. se ut si p. uat n. uisus ad q. grad ad q. uisus q. accidens
e mixta. 2. per hoc q. dictis sup. d. uisus albi e sicut sicut s. quod e in eo q. se
ut subiecti conis. de q. demonstrat pars sicut q. modu communiter assignat
ob hoc q. sicut ut n. uisus d. d. uisus Arithmeticu. corrog. naturale s. sicut. 2. albi
completi ut e cocto qua n. demonstrat sicut d. mixta. **Dico s. ens q. accidens**
no pot e sicut lingua cocto. Probi q. ois s. q. no q. predicantibus e proprii pars no sub:
e sicut et in sicut no q. se. q. d. 2. s. ens q. accidens q. no ubi cu bo rigibilis. q. sicut
ut subiecti id e no pot e sicut uera et proprii sicut. Probi q. bo et rigibilis. q. sicut
predicantibus no q. sicut et ens q. se qua quod d. bo q. accidens ne. bo albi ut putat ab ois
q. predicantibus q. quod n. sicut no q. accidens albi. buat q. sicut in quod no q. sicut in q. probat ens q. se

Dico! Nam propositio e sicut bo rigibilis e disciplinabilis q. sicut pars no e
pot demonstrari q. prima sed subiecti id e bo rigibilis e q. accidens q. sicut
negro n. uisus licet n. disciplinabilis possit demonstrari de huius q. rigibilis
no ta demonstrari pot de hoc aggregato bo rigibilis q. no q. se ut sicut vna d. sicut.
tione demonstrat q. disciplinabilis de huius solo sed q. rigibilis q. sicut
priori. **Dico** 3. ens q. accidens tertio mo no pot sicut ut cocto
hoc assero patet ex dictis s. de demonstrari na talis propositio bo e albi
color e dulcis ne no sicut propositio q. se nec de vi. nec necessitas q. no sicut rigibilis
Dico q. ens q. accidens tertio mo no pot e sicut ut subiecti nec pot e
obiectu sicut sicut assero e comitens sicut et s. s. Met. a bo q. ad

D. V. B. I. T. A. T. I. O. 4.^a
An subiectū sciē possit ēē & quocū
uel analogum.

Ande obiecto non necessario possit haberi scientia.

Prima obiectio nulla necessitas est necessaria propter causam quod de nulla re
non fuerit et possit in deum non esse quia possunt destruere a deo
quod non sunt necessaria necessaria nisi quod non potest non esse deo. Res creata
quoad existentiam non sunt necessaria sibi quod possunt esse sine se saltem virtute
causae extrinsecae, quoad essentiam vero sunt necessaria quod immutabiles essentia non fideat
propter seipsum a ventatibus. Et hoc necessitas deum a deo necessitas est
necesse quia in hoc consistit ut quicquid accipit per se causam accipiat et per se

gr. gradicabi vel intrat vone effatiale subiecti vel manet ab effa
 subiecti et sic res creata cadit sub sciam.
 Secunda obiectio de rebus corruptibilibz e. scia nesci. Physica et nec cor-
 ruptibilibz non sunt necessariae q. de non necessariis e. scia. Dices? Res e. cor-
 ruptibilis quod existat non esset. Contra tu q. subiecta existat vel manet esse
 vel non si manet q. data idem Platonis hoc non sunt esse verum q. se ext. signaria
 existet, si non manet q. corruptibile maxime non amittere ei sit corrupti-
 bi q. q. res corruptibilibz non solum quoad existat sed etiam quoad esset sunt cor-
 ruptibiles corruptibilitas non vel e. q. res corruptibilis vel manet esse
 to. Metaph. ultimo. Ideo. Res corruptibiles secundum quod sunt corruptibiles non
 sunt necessariae nec cadit sub sciam sed secundum quod sunt incorruptibiles sunt aut
 corruptibiles quoad existat incorruptibiles quoad esset quare ad pri-
 mam probationem Ideo subiecta existat non manere esset non sequitur q.
 hoc est esset existat sine existat. et q. inducere idem Platonis
 manet bi quoad connexionem predicatorum effectuale q. hoc per con-
 gruit nuncupari magis in re aliud e. coniectus intellectus ad tale con-
 nexionem facienda nec patet ubi maneat esse q. esset vel esset abesse;
 vel ab existat ac proinde ab omni loco, et tunc. Ad secundam q. Ideo.
 Res non q. e. esset sunt corruptibiles sed non in esset ita ut corruptibiles.
 talis fluit q. ab esset res corruptibilis sed desinat et terminata
 non in esset sed in existat.

Tercia obiectio de contingentibus multa sibi possunt et de casu for-
 tuna de moribus et contingentia non sunt necessariae q. scia non e. ta. nec.
 Janibz Ideo. de contingentibus quoad predicata illis contingentia non potest da-
 ri scia sed solum quoad predicata necessaria sunt in quodam predicata
 quod contingentibus necessario competunt ut docet, sequitur sup.

Et sic patet q. probatu e. obiectum de quo tamquam de subiecto habet
 tria debere esse necessaria nam videndum e. an obiectum quod scitur ut
 color debeat esse necessarium. Sed iam sup. ostendit de propositione contingentis
 quod non sit q. se primo aut 2. modo non posse haberi sciam, debet q. cuncto
 quod scitur de propositione necessaria et q. se in 1. vel 2. modo non ut fuit supra
 ostensum e. Et ex his soluta alia questio an de his quod scitur
 a casu et fortuna possit esse scia, cuiusmodi e. inuento thesauri repper-
 to fodientis terram, nam de his si ut proponit merum contingentem
 et raro evenientem nulla certa haberi potest scia quia e. de solvere.
 cessat ut probatu e. De eodem non contingentibus a casu ut de fabris
 et potest scitificari cognoscere haberi ut quod raro eveniat quod fiat
 propter intentionem appetitus de illis si ea vone ait p. 1. et 2. p. 1. sed
 hoc predicata illis non contingentem sed necessario conveniunt ut dixi sup.
 et deo faciunt propositiones necessarias et sequitaneas veritatis ac proinde
 possunt talia predicata de illis demonstrari de effectibus non aut
 plurimum contingentem sed non sicut potest aliqua minor haberi scia ut
 docet p. 1. et 2. p. 1. 13, 6 Metaph. 1, et 6, 1 post: 67 et 181 et post: 67 et 68

sed hoc non erit scia ita p[ro]p[ri]a quia e[st] de re s[ub]iecta q[uod] scia
p[ro]p[ri]a debet e[ss]e certa non aut erit talis nisi obiectu[m] sit o[mn]i[n]e
ess[entia] et inmutabile ab inmutabilitate n[on] obiecti de s[ub]iecto certitudo scia

De singularibus possit haberi Scientia

Magna e[st] in parte negativa sing[ulari] dubitatio q[uod]dum co[n]s[ider]at[ur] de si[n]g[ulari]bus
q[uod] n[on] posse haberi sciam causa de s[ub]iecto apperit i[n]p[ri]m[is]
p[ri]mo 1. Met. 20. si n[on]t p[ri]ncipia univ[er]salia n[on] s[un]t sed singularia n[on]
erit scibilia p[ri]ncipia n[on] univ[er]salia o[mn]i[n]e scia s[un]t et i[n] p[ri]m[is] sup[er]ius p[ro]p[ri]a
negat haberi sciam q[uod] p[ro]p[ri]a n[on] pot[est] cognoscere univ[er]salem q[uod] scia e[st]
de univ[er]sali et p[ro]p[ri]a sic docet demonstratio constare ex univ[er]sali
de cu[m] s[ub]iecto de s[ub]iecto o[mn]i[n]e p[ro]p[ri]a Berpat.

Contra hac e[st] co[m]mune Aristotelis et p[ro]p[ri]um sciam illud p[ro]p[ri]a
facit quod d[icitur] p[ro]p[ri]etates individuales co[n]s[ider]at[ur] gradu[m] individui
et e[st] id eo s[ed] de individuo pot[est] demonstrari habebit p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
eo scia n[on] s[un]t p[ro]p[ri]etates p[ro]p[ri]a co[n]s[ider]at[ur] gradu[m] p[ro]p[ri]a
possit a p[ri]ori demonstrari e[st] gradu[m] p[ro]p[ri]a q[uod] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]etates individuales co[n]s[ider]at[ur] gradu[m] individuale de n[on] p[ro]p[ri]a a p[ri]ori
e[st] e[st] gradu[m] individuale? quod aut d[icitur] talis p[ro]p[ri]etates
p[ro]p[ri]a q[uod] ad o[mn]i[n]e natam co[n]s[ider]at[ur] p[ro]p[ri]etates q[uod] ad natam n[on]
dividit[ur] ut individualis a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]etates co[n]s[ider]at[ur] e[st] aut p[ro]p[ri]a
etab[il]i subiecto s[ed] si eo can[on] a p[ro]p[ri]a erit. Id e[st] co[n]s[ider]at[ur] individui in
alio individuo e[st] q[uod] p[ro]p[ri]a singularis quod a p[ro]p[ri]etates quod n[on] s[un]t
p[ro]p[ri]a s[ed] quod nec v[er]itas q[uod] p[ro]p[ri]a de singularibus haberi n[on] posse

sciam p[ro]bat sufficiens s[un]t, na[men] alig ita p[ro]bat sufficiens s[un]t,
singularia cu[m] sit naturalia n[on] possit cognosci ab intellectu q[uod] de
illis n[on] pot[est] haberi scia sed hoc n[on] deficit in iudameto q[uod] in lib[ro]
3o de a[n]i[m]a habet singularia naturalia n[on] solum cognosci sed etia[m]
p[ri]mo cognosci ab intellectu ita p[ro]bat. Infinita et indetermi[n]a
p[ro]p[ri]a, sed hoc n[on] n[on] co[n]cludit q[uod] licet singularia quod ex infi[n]i
mita p[ro]p[ri]a n[on] possit. C[on]s[ider]at[ur] aut infinita singularia quod ex infi[n]i
t[ur] q[uod] p[ro]p[ri]a de una aliquo singulari p[ro]p[ri]a haberi. Illi s[ed] p[ro]bat
de corruptibilib[us] n[on] e[st] scia singularia s[un]t corruptibilia q[uod] hoc nec
hoc n[on] co[n]cludit, q[uod] singularia licet s[un]t corruptibilia uo[n] existant
sunt et univ[er]salia ex quo ad usum s[un]t incorruptibilia agere n[on] de
et agere singularis ac univ[er]salis e[st] e[st] inmutabilis q[uod] co[n]nexionem
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. Cur p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a singularia cu[m] absolute corru
ptibilia n[on] u[n]iv[er]salia s[ed] i[n] singulari qua[m] univ[er]salia corru[n]t e[st] e[st]

quoad existam par e de utriusq; vō et utraq; agnū dicte corruptibilia.
Sed de. Inter utraq; coniūgatē tantū quoad existam gationi ēn ratioe segui:
laria sūt corruptibilia quā univēalia, tū qz illa imēdiate sūt subiecta
corruptiōi corruptio ē variate circa singulariā, cū oib; actio et passio ter:
minet et cōjunctat inalequod singulari, at univēalia mediātib; singularib;
corruptiōe, tū qz univēalia ita corruptiōe ut videat corruptio in uno si:
gulari vultat sēp aliud vidē spū at singularia ita corruptiōe ut nūqz
videat jamel in corruptū nūqz idē nemo redire pot ēt idēo signi:
larie absolute dicte corruptibilia.

Perseverat tū in bilomina a in parte negativa et afferendū singula:
ria nō posse ēē subiecta utro at propria sūt. Cuius vera rō de:
sūnda ē ex natā ipsa demonstrōis et sūa hoc pāto. Si quōd denō:
strat de subiecto sūa ē proprietat aliqua, tūc aut vel ē generica
vel specifica vel individualis itaqz, si qd debet demonstrari et fieri
de individuo, erit proprietat generica vel specifica vel individual
at si sit proprietat generica vel specifica nō debet demonstrari de
individuo sed de gēa vel spū tāqz de primo subiecto cui qz sēd:
venit et rōe cui; oib; aliis, at licet demonstratio qz ē de spū appli:
cari etiā possit oib; individuis vidē qz qd cōvenit spū cōve:
nit et individuis tūc hoc demonstrō nō ē nova aliqua demonstrō sed
extērio quā dā demonstrōis de spū nec ē de individuo quatenus
individuum sed de individuo quatenus in eo vagite spū. Quare tū:
lib demonstrō ex natā sua ē univēalis nō singularis licet attēno:
detz singulari. Si vō proprietat demonstrada sit individualis tūc etiā de:
monstrari et fieri nō pot de individuo qz ei cōtēpētē nūqz ut habet inductionē
nā hoc pāto tūc individuale vel ē passio generica aut specifica indivi:
duatū accepta ut tūc visibilitat, et tūc passioes demonstrari nōqz:
sūt de individuo qz sūt cōtēpētē et nō sūt necessariā cōnexionē cū sub:
iecto. qz: tūc visibilitat et tūc rationalitat, ab eadē nō rationali:
tate possūt mīnita visibilitatē nūmō distictae singulari, ita ut si
deservat una adhuc possit cōseq altā. Sed ē qz ab eadē nūmō ea
possūt procedere disticti nūmō effectū ut ab eadē calore et igne disti:
cti nūmō calores et ignes, idqz varū ē etiā in accidētib; emanatib;
a subiecto frigū nō emanat ab aqua et ēn expulso frigore
qz calefactionē emanat itēn alterū frigū solū qz subiectū ēne:
cessariā cōnexionē cū passioe in cōmuni accepta nō in particulari.
Quare existā individuali ut tūc existā et nōqz tūc pot demonstrari
nā existā vel ē actualis vel aptitudinalis, actualis cū sit cōtēpētē
nō pot demonstrari de individuo aptitudinalis vō vel nō pot demonstra:
ri ē fieri qz ē univēalissima passio entis quā imēdiate enti mōst
hoc ē nūla mediātē cā vel si demonstrat nō demonstrat primo de

individa, sed univatu de Ente tūquā de primo subiecto et q̄ extensionē
deinde demonstrōis applicatū deinde individuo, in individua n̄ quatenus
Entia sūt p̄tē apta existere, vel deniq̄ ē propria passio individualis, ut expositū in tractatū
Et nōq̄ tūc pōt demonstrari de individuo nā proprietates quas arming
in individuis oriūtē ordinariē ex dispositiōe naturā quam variā ē in variis
individuis eiusdē sp̄ci, et q̄ n̄ sequūtē corpora et imutātē ad imutā
tionē corporū sic sūt ut tales proprietates traieciāt ad aīem nā sicut videt
nūc aīem ex dispositiōe corporis nūc imutari ad latitiā nūc ad timorē
tristitiā et aliā passionē ita ex peculiari corporū dispositiōe in quibūdā in
dividuis emergūt peculiariōs quādā proprietates et inclinatioēs. Cū p̄t
tales proprietates sūt dētā in dispositiōe naturā que accidētaria ē individuo
et pōt adire et abire quātū ē ex parte sua et p̄p̄tū individui, sic sūt
ut etiā ipsae proprietates sūt cōtingētēs nec demonstrari possūt de individuis
sp̄ci aut ē tales proprietates nō omni ex eīa individui q̄ videmus nō
om̄a individua eiusdē sp̄ci habere faciliōs quādā proprietates indivi
duales sicut sūt peculiariōs naturā individuales, at si ex naturā individui
oriūtē aliqua proprietates debent omni in om̄is individuis ut patet a similitudinē
specificis et generis.

Et ex his probati manet individua nō ē subiecta sicut ac provide de iis
haberi nō posse sciri. Quāvis, ut quod scitis dicit nō oīs vō tūc p̄p̄o
sicut m̄tri videtē cōcludare, nā effi veni ē proprietates individui quā
oriūtē ex dispositiōe naturā ē cōtingētēs nec posse de illis demonstrari tū
qd̄ prohibet omni imēdiatē aliquas necessitas proprietates ex natura ipsa
individuali quē admodū oriūtē ex naturā specificā etiā in iis quae cōstāt
naturā ut si oīs quae p̄p̄tē proprietates individuales de ipso individuo
sūt naturā individuales a qua oriūtē possūt demonstrari. Quod si nos videmus
individua argē de sp̄ci, habere faciliōs naturā individuales nō autē p̄p̄o
liēros proprietates id accidit nō q̄ nō sūt sed q̄ eas nō cognoscimus.
At de quod in individuis imaterialibz ut angelis nō apparet nec nō
oriūtē ex naturā ipsa individuali imēdiatē proprietates quae de ipsis
demonstrari possūt nā in illis nō ē naturā in aīe variā dispositiōe p̄p̄o
sūt p̄p̄o variā proprietates individuales. Quare si in individuis dētā
passiōes imēdiatē oriūtē ex naturā individuali ut eas debere dari
probat bene nō adducta sūt et ea quae sic subieciōis nō videtē cur in
individua nō possūt ē subiecta vane sciri.

Q. V A E S T I O . 8^a V N D E S U M A T U R V N I T A S S C I E N T I A E .

Est sēp̄ quāstiois intelligas nota tripli nob̄ posse in sēp̄a unitatē cōsiderare
generica, specificā, numerica. Et de his oīs unitatibz ē quāstio nū
nā in sēp̄a de sumēde sūt. Quod attinet ad unitatē generica
scilicet dico totas posse dici argē qm̄ dupli. vel efficiatē q̄ cōvenit

in eadem voce generica scilicet sic oēs demonstrat propter qd sunt eisdem
 quibz qz cōveniūt in una ratione essentiali generica demonstrat propter
 qd: vel attributionē ad unū genus quō oēs demonstrat in physica dicitur
 qd ē quibz attributionē ad unū genus subiecti rēya ad corpus natura:
 le nā quod cūqz demonstrat in physica sunt vel principia vel effectus vel yst:
 quibz corporis natural. Hanc de unitate generica scilicet.

Quod attinet ad unitatē specificā. Duo cā dixerūt ex unitate ob:
 iecti formalis scilicet ē qz ab eodē accipit eā unitatē sed scientia accipit
 eā ab obiecto formali hī et accipit ab eodē unitatē maior ex unitas
 ē passio entis. Illi nor ex scilicet specificatē ab obiecto.

Nota ē in obiecto eā duo. Materialē et Formale. Materialē substat
 formali. Formale vō attigit ab ipsa cognitione etc. in ve ipsa corpus
 ē obiectū materiale cuius albedo vō ē obiectū formale qz corpus
 nō scdm quod corpus sed scdm quod albi videtur. Porro. scilicet formalis obie:
 cti dīstīguīt in rationem formalem et Vā, rationem formalem sub qua
 et in rationē formalem propter quā scilicet format. Et Vā ē illa qua
 dicitur ē attigit ab actu et cognoscitur ut ē albedo respectu rēya
 et hoc vō format. Quia, dī vō format obiecti ut vō ē et ad obiectū
 materiale addit aliqd reale. Tū ut apparet se tenet ex parte obie:
 cti. Scilicet etia appellari vō format determinativa qz potētia cōsi:
 derat aliquod obiectū terminatur seu determinatur ad illud quod scdm eā
 rationē formalem, quia, et nō scdm alia. scilicet format sub qua quacū:
 cūqz potētia vocari vō formalis obiecti ut obiectū ē id ē ut obicitur po:
 tētia cognoscitiva dī dī etia vō formalis motiva qz ē vō qua movet
 potētia ad hoc ut possit variari circa suū obiectū sicut lūmē movet
 visū ad percipiēdū colorē et cōditio ratiō et modus qdā obiecti cogniti
 sub quo dīcedit cognoscitur licet ipse modus nō cognoscatur ut vāpser.
 orio a nata signata in physica et hoc vō nō ē reale addit obiecto sed potē:
 aliqua vōis denominatione nā cū abstractū ē qd vōis. Explicatē hoc
 exemplo visū nā in ve ipsa corpus ē obiectū materiale visū corpus vō format
 quāqz corpus nō scdm quod corpus sed scdm quod albi videtur. scilicet formalis. Sub
 qua ē eā illuminatū quia ē cōditio quādā vagita ex parte colorē
 nisi in colorē illuminatū nō possat videri. Porro triplex in scilicet
 speculativus vō format sub qua statuit. 1^a dī abstractio a singulari
 signato vel sensibili vel a nata signata et ē qz consideramus res
 materiales et sensibiles sed in univale. 2^a ē abstractio a materia se:
 sibili etia in univale considerata C y materiam autē sensibile in univale
 intelligo materiam aptā officii qualitativz sensibilibz dī quātitatē
 dī abstractiove a materia sensibili. 3^a ē abstractio a materia intel:
 ligibili C ger materiam autē intelligibile in intelligēda ē quātitatē cōti:
 nua quia dī materiam propter similitudinē quā se cū materiam ut in hoc
 substantiales formas vōcipit sic etia. Materiam nō recipit accidentales

ut variab. fuerat. Et alia intelligit qz prout ad abstracta a materia prima non se
sed intellectus per se pot. et ne ab ipsa quantitate non intelligatur
ut tunc materia et quantitate abstracta a materia sensibili et intelligibili
1^a abstractio per se ad abstracta quae considerat compositionem quod a materia sensibili
emul non in particulari cu a materia sensibili particulari abstractat ratione a materia ut
li nec abstractat in communem rationem. Secunda abstractio per se in abstracta
materia quae considerat quantitatem abstractat rationem a materia
sensibili quatenus extra in unitate non pot. sed in re qz reali quantitas non pot.
et sine materia sensibili sed secundum rationem qz abstracta considerat quodam proprii
etiam quantitas quae illi convenit extra qz est separata re a materia sensibili
in in eis considerari in intellectu rationem abstractat ab eo quod est in materia sen
sibili. 3^a abstractio invenit in abstracta quae abstractat secundum re a rationem
a materia sensibili et intelligibili qz considerat intelligibiles quae re sunt a materia
et quantitate separata et considerat eo non quod sunt a materia separata
id est de abstracta re et ratione ex se ut actus a de ratione formali sub qua
non formalis propter quod non formalis ostendi aliquid obiecto ut in denotatio
quod non sit rationis rationalitas non formalis propter quod qz propter illa effecti
in illi ratione non est rationis.

materiali

Si ergo de ista loquamur certum est unitatem et distinctionem specificam non posse
desumi ab obiecto materiali. Sed est et non ab eo accipit unitatem a quo acci
pit et sed ab obiecto materiali. Sed non accipit et non unitatem specificam
illam. Et ista specificatur ab obiecto et cognito ab obiecto materiali utma
teriale non cognoscitur sub sua ratione materiali sed solum sub ratione formali
obiecti alteri.

2°. Certum videtur eadem unitatem et distinctionem specificam non posse de
sumi a ratione formali sub qua hoc est ab abstractione. Hanc assertio est con
tra istam qz voluit unitatem et distinctionem specificam sumi a ratione
formali sub qua id est ab abstractione sed probatur contra assertio 1° qz a ratione
formali sub qua non accipit et ista qz nec unitatem et hoc est: qz ista in
tate accipit et ab obiecto in quantum cognoscit obiectum ad rationem formalem
sub qua non cognoscitur in ista nec in ista est de abstractione sed de natura
habitu illa abstractione qz non formalis sub qua non dat et ista. Consequenter
1° qz obiectum secundum id specificat cognitionem secundum quod cognoscitur et cognoscitur
rationem formalem quae non secundum rationem formalem sub qua qz non formalis
non specificat rationem. Consequenter 2° qz ista non pot. habere et ab abstracta
ratione qz nec unitatem. Et hoc. Tu qz ista est de abstractione qz non
qz rationis qz ab hac non accipit et tu qz abstractione est conditio quenda
extrinseca obiecto. Tu qz ista sicut habet habitus accipit et ab obiecto
in quo terminatur solutio illud autem est obiectum ut non est. 2° qz ista
non formalis obiecti debet specificare rationem certum magis specificabit
illa quae est magis principalis ut non formalis quae est magis principalis
non autem formalis sub qua est magis principalis qz est tantum conditio obiecti
non ipsi obiecti qz illa non debet specificare rationem 3° qz ista
est sicut qz quod est et al qz sua unitate si est et qz sua unitate si

de scibile q ab arbitrate obiecti sumenda e specificatio scia. q. p. 2
aliter ois acty unig potetia vnt eide spai. qz eade e vo formalis
sub qua omni coru et ylig potetia q. si a vone formali sub qua de
sumita specificatio ois acty eide potetia arit eide spai v. ois
acty intellecty qz ferute in obiecta sub vone intelligibilis qz ois acty
qz ferute in obiecta sub vone boni et appetibilis qz ois acty qz
hoc pacto acty oim sciantimo et alio scia p. c. qz ois opinois fidei
ino dextori et sciam acty ^{inter se ut ratione} essent eide scia
5. p. 2 si a ratione formali sub qua sumita specificatio scia q. si vone
comunitat dicat tres illos triu scietia abstractiones distigui solu qz
tres illos scia distiguit solu qz no etia qz ut no continet sub se
scias partiales distictas spacia quod scie qz scie probabo esse falsum.
Confr: p. 2 plures sut qua tres abstractioes qz distictas q. si ab illis pte:
da e distictio specificatio scia. plures erut qz disticta qua illa tres quod
e con ylig. Itac: p. 2 1^a abstractio e a materia figurata qua scia p. 2
e figurata. 2^a a materia sensibili scdm vone m. tati qua e geometria hac
n considerat magnitudin. utay proprietates ut vone p. 2 scia a materia
sensibili 3^a a materia sensibili et intelligibili ^{qz ois acty} qua e arith:
metica hac n considerat numeru et numeri proprietates abstracto
eb et materia sensibili et intelligibili. qz a materia sensibili et intelligibili
ne d vone no aut a materia abstracta qua e intelligibilis ex pte
5 a materia sensibili et intelligibili et n. sup ab ois materia abstracta
qua e propria solis dei 6^a a materia sensibili et intelligibili y indifferetia
qua e coru qua n. uenit t. n. vobz materialibz qua in materia:
utay ut e d. n. substa accid. acty. potetia re. It. tra ois abstractioes
necesse differt qz ut patet qz constituent scias distictas qz et c. p. 2
qz plures qua tres quod e con ylig. atqz ita b. ut minimu erit
scia disticta qz ex abstractioe scia quod in abstractioe figurata dua
disticta sut in materia sensibili in unali accepta ut sut ois formae coru.
vltibiles alia coru qua vone no va sut disticta cu materia sensibili unali
ut e aia rationalis. q. scia figurata no erit una qz quod ylig n. qz
et ia ut minimu scia scia ex abstractioe qz disticta qz ois acty
qua oia sut con ylig. Et ex h. oibz constat scia no accipere unita:
te specificata a ratione formali sub qua id e ab abstractioe.
It. p. 2 si scia unitate et distictione specificata tu a ratione formali
qua. tu a ratione formali propter qua. ex ratione formali propter qua disti:
guite qz demonstratio propter qd ut demonstr. p. 2. qz media sex vone ylig:
scietia in dictis demonstratioes sut qz disticta. qz vone vo formali qua
distiguit demonstratioes qua diuersas passioes demonstrat de subiecto sub:
iectu enim in demonstratioe obiectu materiale passio e vo format qua
ca scia media e vo format propter qua abstractio vo a materia e vo for:
mat sub qua. Itac de unitate specificata scia.

quod attinet ad unitatē numerica scilicet unā rā ad summatē quatuor eō:
 transgressio ē scilicet quod eadē differentia ē de scilicet ac de quatuor accidit et in
 syllogismo autem junctis de principio unitatē numerica idem quod ibi de
 finiet de principio individuationis accidit applicari facili potest scilicet nuncupatio
 ibi probata cum hominis individuatione accidit nō desumi a subiecto
 et p̄ter. quod si de principio extrinseci individuationis accidit loquamur
 illud nō potest ēē aliqua rā creata sed solus p̄ter, oēs n̄ cū creati sūt ex
 se nō differēt ad producēdū hūc vel illū nūmō effectū. ut ignis ex se ē
 nō differēt ad producēdū hūc calorem vel illū s; quod producat hūc calorem
 nūmō determinatē et nō aliū quē potest producere, hoc fit ex determinatiōe
 hūc s̄ cū p̄ter videtur. p̄ter ḡ erit principiu extrinseci individuationis
 accidit et cōsequenter scilicet hūc loquamur de principio formali primo
 et intrinseci hoc ē differentia individualis ipsius accidentis individui quā s̄
 ex determinatiōe primi agentis ut cū beato latig. dicitur in metaphysica
 et cōsequenter principiu primū intrinseci et formale individuationis scilicet
 erit ipsa differentia individui ipsius scilicet de quo suo loco plenig.

O V A T I O 9^a An scientia totalis sit una simplex

Cū scilicet dividatur a p̄ter in parciales ē totalis et partialis sit illa quae habet
 de aliquo particulari obiecto, ut de hūc, boue, &c. totalis autē illa quae subiecto
 p̄ter dicitur plures scilicet parciales qualis ē differentia metaphysica: scilicet n̄ constat
 ex dicto. s; p̄ter nō quatuor scilicet parciales cū una simpliciter qualitate cū habet
 solū unū obiectū ip̄e, a quo unitatē accipit: de scilicet nō totali dubit ē an
 sit aliqua una simplex qualitas quae habilitat intellectu ad oēs demonstrātes
 et ad oīa obiecta eisdē scilicet ut. differentia vel metaphysica: an nō sit aggregati
 quoddā ex pluribus partialibus quib; ip̄e distinctis et ideo nō sit una simplex
 qualitas sed plures qualitates in intellectu quatuor una quae ḡ causat a p̄ter
 quib; demonstrātes quae n̄ scilicet totali sūt, ita ut una qualitas seu habitus
 partialis inclinet intellectu solū ad eliciendū actū illig rō clōis scilicet demonstrātes
 p̄ter a quo sūt produci et alig ad alig ut.

Prima scilicet ē con̄ ḡ dicit scilicet totalē nō ēē unū aggregatū ex plu-
 rib; habitib; et qualitatib; particularib; sed ēē unū simplex habitus seu
 una simpliciter qualitas quae inclinatur ad agendū ob̄ cōclōib; eiūsdē
 scilicet et hūc habitū voluit agri p̄ primā demonstrātes quae sit in illa scilicet p̄
 reliquas rō demonstrātes nō sūt agri novū habitū sed priore excedi
 ad agendū aliis cōclōib;. Si autē alig. 1^a demonstrātes p̄ter iteratē
 dicit illū habitū n̄tēdi et fieri p̄ faciliore ita ut p̄ illi rā in tēgiōne
 intellectu nō datur p̄terior ad eūsdē actū primā demonstrātes eliciendū
 Quare scilicet hūc habitus n̄tēdi p̄ alig eiūsdē rōis et cōclōis scilicet
 iteratōib;. p̄ alig rō aliarū demonstratiōnū idē habitus extendi. Scilicet
 sūt p̄. Item: 1^a 2ª quest: 5 p̄ art: 4. Causat: ibi dicit: tot: quae: 3. Scilicet
 et: post: qu: 7. conclō: ḡ et s; et reliq. hominis conuincit.
 Scilicet a scilicet ē con̄ ḡ dicit in scilicet totali ēē plures scilicet parciales

intēdr uel nō. Si intēdr cō. hoc inprimis ē cō ylos. deīn q̄to mte:
datz tñ sūy remanebit idē habitz nā mteio at remissio nō uariāt
q̄m q̄ sūt antea nō poterat appēri p̄bentibus cōlōz p̄bentibus p̄mā
p̄stā oīa nō poterit nisi mteio appēri aīdē 1^a. Cōfir. p̄r si ad rō:
uab cōlōz regitā sola mteio aīdē habitz cū idē p̄mā habitz p̄stā
mteio q̄ aīdē p̄mā dēmonstrōis p̄p̄is iteratū ut etiā ip̄si cōcedūt nō
sēgite ut post habitz mteio cāusatā ab ista iteratōe possit affēri
uel oīz uel plūibz cōlōz aīdē s̄cā cō exp̄ctā uīdē q̄ nō iūa:
libet noua dēmonstrōe regitā nouā difficultatē un regitā noua habitas
idē nōuū habitz. Si nō illa habitz nō mteio dē p̄p̄is dēmonstrōis tūc
nō p̄bent op̄bitz p̄stāq̄uā antea q̄ idē manēdū sūy ē nati facere
idē 2° dēgnatōe. 1°. Quod si dicab nō intēdi sēd extēdi cō. In ista ex
tēsiōe uel additū aliqd aīdē rōis et tūc aīdē mteio q̄uā sit ā similitudinē
si cōlōz adduntz cōlōz uel additū aliqd diuersa rōis et tūc nō aīdē q̄lū
unū habitz sēd plūibz q̄ acciditā diuersa rōis nō subiecto nō cōcedit:
ut unū aīdē aīdē q̄. 3° p̄r si q̄uā totat ē una simplex qualitas q̄
p̄ p̄mā dēmonstrōe aggruatē tota s̄cā q̄ aggruatē illa unica qualitas
quā ē tota s̄cā. at hoc absurdū ē tū q̄ itē dē mteio post p̄mā dē
mteio p̄stā dēmonstrare oīa quā sūt in illa s̄cā s̄gite dē ē habitz
dēmonstrōe mteio circa oīa obiecta illig s̄cā quod ē cō exp̄ctā sū
q̄ habitz ē quādā inclinatio ad obiectū tūc autē nō inclinatio habitz
accipit ab aīdē ex quo p̄mā ē. aīdē autē nō p̄t dare alia inclinatio
quā quādā nō sē. inclinatio nō nō aīdē ē ad unū tūc obiectū nō ad
alīa oīa obiecta aīdē s̄cā. ergo nō nō habitz nō inclinatio ad oīa obiecta sēd
tūc illa dēgnatōe inclinatio aīdē ex quo habitz p̄mā ē tū q̄ circa
diuersa obiecta sūt diuersa difficultates q̄ p̄mā aīdē sēd dēmonstrōe
nō p̄t mteio aggruatē facilitatē circa oīa obiecta sēd tūc circa
unū. **Prima obiectio** (p̄mā ē sēd q̄nētu dēmonstrōe dē s̄cā q̄:
significat ab obiecto, at s̄cā totalis ē unū q̄ obiectū formale q̄ et
ipsa erit una q̄p̄e at p̄uide simplex qualitas. s̄cā. explicata 1° nō p̄stā
nō quā licet sūt multa obiecta q̄p̄e dēgnatā in q̄nētu ut patet in
matā forma. cōlōz, elementis et. tñ s̄cā oīa nō q̄nētu sūt cōstituit
p̄ una dēgnatōe formale specificā nā p̄r p̄r abstractionē ā matā sigelari
oīa nō obiecta p̄stā sūt aīdē q̄p̄e abstractionē ut patet formale
sub hac abstractionē. P̄inde nō aīdē oīa nō uisibilia licet quādā dēgnatōe
sūt sūt q̄p̄e dēgnatā alia nō ē dēgnatōe albi alia nō ē s̄cā cōueniūt in
una rōe formale uisibilia sūt unū obiectū q̄p̄e ē ab hac rōe formale specificā
cate p̄stā uisibilia. hēo nō p̄mā minor ex obiecta formale quā, in s̄cā
totali, ā q̄q̄ s̄cā specificatē, sūt diuersa q̄p̄e, ut patet ex oīz p̄p̄is. abstrō
tūc autē nō specificat s̄cā cū sūt vō formale sūt quā, ut s̄cā dēgnatōe
hēo quod nō dēgnatōe illis s̄cā specificatōe nō ē s̄cā tūc s̄cā abstractionē
specificā. sēd quā uis illarū abstractionē cōp̄let nō ē sub se multas p̄stāles
abstractionē

abstractio est distincta ut etiam sup. dixi. sed illud quod addit de potentia
est quia si deo alia est potentia alia habitus potentia non est quod illa sit
habitus in se prior et non producat ab actu. habitus aut ab actu
producat natura non producat ab uno ad multa in una anima sunt plures
potentia in una potentia plures habitus ab uno habitu sunt plures actus
cum potentia sit prior actu et ab eo non producat pot. producere multos
actus quia distinctos ideos una potentia pot. producere multos actus quia
non aut unus habitus cum sit posterior actibus et ab eis generatur et non habeat
rationem inclinationis quam accipit ab actu ex quo generatur quia actus non in-
clinatur ad alios actus distinctos sed tantum ad unum quem actu.

Item obiectum est aliis habitibus tam intellectibus quam voluntatibus sunt simpliciter
res qualitates ergo et habitus sunt habitus. Nam habitus in se ut fides quod
est habitus ab actu accipit ordinem ut virtutes temperantia in se quia
est habitus non ordinem ut sanitas in se virtutibus sunt simpliciter qualitates
Item in habitibus in se cum sit prior actibus et non agatur per actus sunt
in se modum potentia et ideo ad instar potentiarum possunt agere quia distincti
et producere. et obiectum est nova difficultas nova ratio format et non
notum in se variatur habitus etiam in virtutibus moralibus. in absolute loquens
virtutes morales non sunt simpliciter qualitates quia non ex nova difficultate
variatur ratio format obiecti. Verum est in communiter unius virtutis est uni-
ta rationem formatam. Item et tunc una virtus est una simpliciter qualitas
et temperantia inclinat abstinendum secundum rectam rationem ab omni re con-
cupiscibili quia ratio format requirit eadem in se vel illa natura concupis-
cibili. Item si alius abstineat ab aliqua re non ob illam rationem non ex-
hibet actum temperantia ideo autem frugiter contingit ut unus abstineat ab una
re et non ab alia quia non exerceat illos actus ab una ratione formatam
sed ob plures. Item non in obiecto eadem virtutis sit novae difficultas et no-
va ratio format. Quia si in se totali in pluribus. obiectum est diversa
cum illa obiecta sciatur non tantum secundum rationem communem quibus sed jam
suas rationes etiam specificas quia sunt diversae alia sunt principia
alia passionum alia essentia et ideo si in se totali sunt diversae ra-
tiones formales, quia sunt plures habitus constituturi unum habitum
totale per aggregationem in ordine ad obiectum totale.

Item 2o scia totali est una non esset sed attributio ad unum quod
est actus de uno licet multum continet propter unam collectionem et
ordinem. Hanc assensum est scoti et autem rationem. Item autem unitate do-
cet scoti et autem una esse sciam quia est unum quibus sunt subiecti habitus
principia, habitus, passionis, sed autem est quia unitas sciam de unitate ab obiecto
et obiectum sciam non est unum, nisi attributio et ordinem. Item sciam non
est una nisi per attributionem et ordinem. Item autem attributio consistit in
hoc quod quicquid sciam in se vel sit principia vel sunt vel passio-
nes aliter quibus quod sunt per obiectum sciam atque ita revocatur et

attribuunt ad illud genus et quod sicut obiecta sunt tunc ad obiecta ita
sunt ad seipsas idem de seipsa de quibus de passionibus et principibus reuerenti.
Et habebunt attributionem ad seipsam de genere sicut et ipsa obiecta ita se habet
ut principia quod ac proprietates habeant attributionem ad illud genus cuius
ea sunt principia. Quod ac proprietates deinde omnia obiecta in una scientia totali
licet non conveniant in una ratione formali, quia, conveniunt tamen in una ratione for-
mali sub genere, ac provide in una ratione scilicet ut aiunt Thomista ita ut
collectio omnium convenientium in una ratione scilicet sit una scientia totalis
re: in philosophia vero format sub genere. Et abstractio a materia singulari, in Meta-
physica est abstractio a materia scilicet et intelligibili re et ratione, in Mathematica
est abstractio a materia scilicet ratione non re. Et ex hac triplici abstra-
ctione dividitur scientia speculativa in Metaphysicam, Philosophicam et Mathematicam.
Oportet si vero accideret inspicere unde sunt dividenda in tribus illis scientiis totalibus.
Philosophia Metaphysica: Materiam, ut non est tantum ens sed plures rationes formales sub:
genus generis id est abstractiones a materia ita ut scientia totalis ex rationibus forma-
libus generis sub genere id est abstractionibus distinetur sit plures quam ens quod
ita ostendo. Philosophia igitur Metaphysica: sunt due scientie totales habentes duas gene-
ras abstractionis at mathematica: unde etiam cum due scientie totales habentes
duas rationes abstractionis sunt distinctae. Explico. In Philosophia genus abstra-
ctionis est abstractio a materia singulari tantum in qua sunt due particulares
abstractiones quae distinetur, una eorum quae consistit cum materia univale re et ratione
ut forma corruptibiles alia eorum quae solum ratione ut anima rationalis. In scientia
Metaphysica: est una abstractio generis et totalis abstractio a materia re et ratione
in qua sunt tres particulares abstractiones quae distinetur 1^a eorum quae abstractum
a materia re et ratione per indifferencia 2^a eorum quae abstractum a materia
Philosophia re et ratione 3^a eorum quae abstractum re et ratione ab omni
materia etiam Metaphysica: qualis abstractio solum deo convenit. In scientia demum
Mathematica: unde est duplex totalis abstractio una a materia scilicet ratione
non re, et haec convenit geometriae, alia a materia scilicet et intelligibili
re et ratione per indifferencia et haec convenit Arithmeticae quae agit de
numero per agere vegete ex ratione sua ut ostendi cap. de quantitate
in rebus materialibus et immaterialibus ita scientia Mathematica: erunt due
scientie totales duabus generibus abstractionibus distinetur. Quarum ut quod
scientia dicta non vides quod haec abstractio Mathematica distinetur
ab abstractione Metaphysica eorum quae abstractum a materia re et ratione:
tunc per indifferencia. Dicere possat forte quod scientie totales ex abstra-
ctione distinctas cum tres tantum illas dicat, et in Mathematica cum
tantum una abstractione sit a materia scilicet ratione non re et consistat
in Arithmeticae: consideravi cum solum numerum per naturam et diversitas co-
luntur seu cum per vegete in solum rebus materialibus sed cum dicendum esset vel
dari aliam scientiam Arithmeticam: quae agat numero absolute cui haec subalterna

et ita ad hoc essent plures mathematicae ex abstractione distinctae
quod intendimus: vel certe Arithmetica subalternari ei parti illata:
physicae quae agit de numero (sic in communis est verbum materialibus
et immaterialibus) et sic Aristotelica non distinguitur quia ab ea
partem illatam physicae non sunt subalternata non distinguuntur quia a subalter-
nata. Porro ex dictis et assertione colligimus 1. obiectum in scientia totali
esse generis aliquod cuius species sunt apia, et passiones et veritate in scientia
rationum non formale, quia obiectum est rationem formale illius generis ad
quam revocata sunt formales species in precisionem passionem et in hoc
sensu communi una est rationem formalem obiectum in scientia namque ratio:
non formale generis ad quam aliae revocatae ut in physica obiectum est
corpus naturale quatenus rationale 2. eadem est scientia de genere et speci-
eibus quod de assertione subiecti et materiae: 3. contrarium est unam
scientiam, quia duo sunt duo species eiusdem generis eiusdem autem est species tractare
de genere et speciebus quod ex dictis de unitate scientiae in communi apparet:
itaque est logica de ea in quod ad hoc eadem est ratio quae de aliis scientiis, bene quod
procedit.

Q V A E S T I O I O Q V I D S I T S C I E N T I A H A B I T V A L I S Q D a c t u a l i s e t q u o d i f f e r a n t i n t e r s e.

Scientia habituat prout est habitus. Aliud est quia qualitas seu dispositio subiecti non
tribuitur prima facultati operari sed tantum per se esse potestatem faciliem
et propriam operari quia propterea apta est conservare in subiecto etiam ipso non operante
in qualitate quae est generis illius quod constituit habitum esse actus quod nulli alio modo generari potest
quia ad qualitatem, sed in eo non afficiendi quia in qualitate, in a se ipso, hoc
nisi in prima specie qualitatibus. per dispositionem subiecti quia non sunt loco distinctae
et per ea differunt habitus ab aliis qualitatibus, nam per illa verba non tribuitur
prima facultati operari distinguuntur ex dictis et etiam 6. a potentia quia est a
natura a qua potentia alia de prima facultate operari: habitus vero solutus
tribuit facultati ipsi potentia non a se ipso de habitibus esse dispositio perfecti ad optimum
per illa autem verba quia propterea apta est conservare in intellectu etiam ipso
non operante distinguuntur habitus ab actu emanante quod non sufficeret excludere per
priora verba nam aliquid et unum actu disponitur potentia ad melius et proprium
creandum aliquid ut per actu amovibile ad actu desiderium per se in precisionem ad
agendum ceteris et tamen tractato actu ipso non remanet aliquid. Quare habitus
et actu differunt sicut ut actu principium et actu secundum, huius non est nisi gradus
illa vero est etiam cum potentia dormit ut loquitur philosophus sub hac etiam particula
consequenter illa quia philosophus requirit scire ut habitus sit difficile mobilis a se
iecto in se non aliquid est quia illa permanet in subiecto praesenti quod iam per mel-
lior et iteratos actu fuerit habitus acquisitus et bene confirmatus in quod disti-
guuntur a dispositione quia est habitus non tractatus et facile movetur ut dixi cap. de
qualitate. Ita vero habitus in communi sit qualitates distinctae quod agitur ut ipse
quod ordinatur dicta lib. 3. de anima ubi et multae aliae quaestiones de habitibus

speculatio definitur. Et hoc se scia habitudo ut e habitus. ut uo e habitus scie
se hoc ut sit formati qualitas gradus in ipso intellectus subiectum exigit
cognitio potestatem generalis et propriam dicendum actu scientia.
Scia actualis e actus ipse scio scie productus in intellectu sciam habitus;
le et e cognitio gradus perfectissima rei. Qualitas e cognitio specificata pedet ab in
tellectu et ab obiecto qd ois cognitio ppetit intellectui circa aliquod obiectum
diversa et non pedet ab intellectu et ab obiecto na ab intellectu dependet
tanta accedit a subiecto. ab obiecto uo tanta relatiue a suo correlatiuo
a quo de specificatione. Accipit aut cognitio ea ab intellectu duplici ratione qz
intellectus e ex ea et efficiens et subiectiva. ab obiecto uo specificata non in
trijere sed extrijere ex eo quod specificatur respicit obiectum. Specificatur aut
cognitio ab obiecto tu ex parte cognitis ipsius. tu ex parte obiecti tu ex parte
potestatis. Ex parte ppe cognitio qz hoc ex sua esset e aliquid obiecti cognitio
An nec ex se nec intelligi pot sine obiecto. obiectum ipm intrat rationem
specificatam ipsius. Ex parte uo obiecti qz specificare e dare tale id est. at
obiectum dat tale id est cognitio qz dno a talis cognitio qz e de tali obiecto. Et
in cognitio imago quada et expressio obiecti in intellectu. hie aut specificata
imago debet ab obiecto. Ex parte demum potestatis seu intellectus qz
intellectus e potentia quada virtualis ac proinde ea non ppetit ad productionem
tale uel tale spe actu. Determinatur ppr ad tale spe actu a tali spe
obiecto. in circa diversa spe obiecta. diversos quosqz spe actus producit
determinat aut obiectum intellectum non immediate sed mediate. sua spe
intelligibile quae perit in intellectu uia obiecti et e ueluti illig jamen
agere aut tales spe intellectus a se ipsis. seipsos aut ab obiectis de quo
alibi. Ita ipm cu cognitio pedet ab intellectu ab obiecto effectiue d ab in
tellectu tanta a ea efficiens et subiectiva ab obiecto uo quoad specifi
cationem inde e quod ea intellectus qua obiectum regit specificatur ad cognitionem
intellectus ppe tanta ea productiva et materialis a qua cognitio accipiat
de obiecto uo tanta ea specificativa d formalis a qua accipiat deter
minationem et specificationem. Quid 1. Cognitio uidetur agere tunc ab
obiecto d ab intellectu. intellectus n ea producat non solum in qre sed etia
in spe qd dat illi etia specificationem sicut et obiectum. Quid 2. Intellectum
producat cognitionem producere etia in tali spe in nobis qd uerum e cognitionem
quoad specificationem pedere ab obiecto qz intellectus determinatur ab
obiecto p ipm intelligibile ad producenda tale spe cognitionis. Scopus sicut
de aspectu procedit a duobus causis totq e ab una totq ab altera sed non totat
qz alia ratio procedit uel pedet ab una. alia ab altera ut patet in duobus
tractantibus nauim tota n tractio nauis e ab uno tota ab altero sed non
totat e ab uno. qz aliquid cofere unq ad tractationem quod non cofere alter
pari ratione tota cognitio e ab intellectu tota ab obiecto. sed alia atq alia ratio

na ab obiecto tñquā à determināta ad specificōm ab intellectu nō tñq̃
ab efficiēte et exegūte istā specificōm.
Quib. 2.º Si obiectū ē cū specificōs cognōm q̃ de eodē obiecto nō possūt
haberi cognōes q̃e dīstīctas, at hoc ē falsū nā cognō sensitīva et intellectuā:
na angelica et dīvīna dīstīguūt q̃e dīstīctas de eodē oī obiecto imode
eodē etiā obiecto habet dīversas q̃e cognitiōes q̃ dīversas mēdia. Sed.
Si cognō p̃cederet cōsuetudinē solū ab obiecto cōcluderet argumētū at q̃z q̃z
p̃cedat cōsuetudinē nō solū ab obiecto sed etiā à subiecto, hoc ē potētia cognō:
scilicet accipit nō cū ab utroq̃z idē nō cōcludit, pot̃ q̃z cognō variari n̄ effi:
tia 1.º nō solū obiectū cū ab eodē q̃e intellectu dīstīctas q̃e obiecto
cognoscūt, vel idē obiectū q̃ dīversas mēdia tūc n̄ erūt cognōes cōsuetudinē
dīstīctas ex parte obiecti. 2.º Ex parte potētīe cognoscūtibz et cū dī
obiectū à dīversis q̃e potētīibz cognoscūt tūc n̄ erūt cognōes q̃e dīstīctas
sic dīstīctas cognō vā quā habet q̃z sēp̃ intellectu sic etiā dīstīctas intell:
ctiva cognō omīs dīstīctas de eodē re. 3.º Ex parte utriusq̃z ut cū dīversas
obiecta à dīversis q̃e intellectu vel potētīis cognoscuntur ut cognitiō an:
geli in intellectu humano et cognitiō vā in angelis
Ex dictis iam constat quā sit natura scientiā actualis quatenus ex est cognitiō
quedam nī genere at q̃z ut dīctū est scientiā non est quācūq̃z cognitiō sed per
seōntinū itē requirit varias conditiones tam ex parte intellectus quam
ex parte obiecti nempe oīs eas quā ad p̃fectam de re cognitiōem habendā
requirunt. Prīmō ad p̃sentīam concurrentī intellectus obiecti demonstrā
vero secundariō de instrumentum, ea quā requirunt ex parte instrumen:
ti dicta iam sūt p̃ima disputatiō de demonstratiōe. Ex parte intelle:
ctus requirit p̃mo scientiā ut sit cognitiō intellectuā 2.º ut sit vera 3.º
ut sit certa 4.º ut sit evidēs. Quatenus intellectuā excludit sensitīvā
quatenus vera excludit errorē, quatenus certa excludit opiniōē suspiciā:
onē fidem humanā, quatenus evidēs excludit fidē dīvīnā quā certa ē sed
necidēs ac etiā fidē humanā quā necidēs etiā ē Ex parte nō obie:
cti requirit 1.º ut sit rei necessā 2.º ut sit q̃z p̃p̃riā eam dīctā p̃mi
scīa nō ē de cōtīgētībz, vā sēp̃, nō ē de nō habētībz causa vel
de iis quā nō p̃ causa cognoscūt. Haec oīs cōditiōes scientiā collī:
gūt tūc ex dictis tota sēria dīsp̃tatiōnē hūc p̃mī lib̃i tūc ex
dicēdīs sēp̃ti dīsp̃tatiōnē ubi cōparabīng sciām cū errore fidē et
opiniōē etiā ex dīfīnīōe sciā quā assignat p̃mī 1.º q̃z 2.º
cū ait scīre eē nō q̃ causa cognoscūt p̃p̃ter quā res ē et quod
nō cōtīgīt aliter se habere q̃z n̄ scīa ē q̃ causa idē ē intellectuā:
ctiva vera et evidēs q̃z nō ē cognō cū quod nō cōtīgīt aliter
se habere idē ē cognō certa et rei necessā dīctā q̃z à p̃ri
p̃tatiōe dīfīnīte scīa hoc p̃acto scīa ē cognō intellectuā certa et
evidēs rei necessā q̃z p̃p̃riā causa nūc explicatō ex dīctis habet

Potest etiam sic describi scilicet scire est cognoscere intellectiva rei necessaria
 per quam non contingit aliter se habere quam per quam res est et quod illud
 est causa quae descriptio sua est et cum separatione ac patet ex dictis.
 Quod excludit ne ab hac definitione scire quae accipitur per definitionem scire
 si per se magis verbum huius definitionis scire se non excludit. Nam et illa est intellectiva rei necessaria
 per quam formalis per quam res est res in maxime est per quam formalis. Si autem
 quae tangit intentionem scire non contingit excludi in per particulam. Causa
 quae sic explicanda est. Breve est cognoscere cognitionem per quam tangit per medium
 ex quo inferat. Et deo per hunc caput. 2. postquam definiuit scirem addit illa
 verba si est aliquid scire modum posterioris dicat in uno definitionem de qua
 non libet et sic dicit scirem ibi definitam accipi per demonstrationem ex fine ipsius
 scire in se habet conditiones demonstrationis quae dicunt scirem debet inferre materiam pro
 ducere et a fortiori excludi scire quae sunt deus et intellectiva quae
 sunt cognoscant proprietates per eas non tamen eas cognoscunt per causas
 tangit per medium dicitur quod non dicitur.

Quare? Cum scire accipitur per demonstrationem in demonstratione sunt multi actus
 sive multa iudicia intellectiva quae ex illis actibus sunt actus scire. Quod
 scire scire est iudicium illud illativum consequentis necessarii ex antecedente
 continente veram causam tale est iudicium est actus scire et sit iudicium seu cognoscere
 rei necessaria per propria ac veram causam quae tangit actus simpliciter intellectus formalis
 includat tamen antecedens et consequens demonstrationis tangit materiam ut claris
 patet ex dictis in libro priorum ubi tunc dicitur de dictione ac iudicio illa
 tunc in eodem probata sunt eadem in eorum vero in demonstratione.

Et ex his patet quod sit scire actualis quod habitus patet contra quod sit
 diffinitum. Nam scire actualis consistit in actu scire habitus in habitu illa consistit in
 actu scire in habitu. Unde dicitur sicut actus et habitus illa non habent nisi cum
 actu de re cogitamus. Hae vero etiam sunt de re cogitantes habent. Soverat in et
 dominat habitus habitus logica licet non habeat actum. Per actum scire de producit
 habitus scire in intellectu per habitum vero scire modo intellectus proprius et paratus
 ad actum scire. Unde habitus potest comparari potest et paratus lapidis actus in
 motu et de se qui quidem. Hic in gravitas inclinatur lapidis ad motum. Eodem
 modo habitus inclinat potentiam ad actum. Conveniunt autem actus et habitus quod tangit
 eadem sub quibus qualitatibus et in prima quae qualitatibus continetur ut tangit in tangit.
 habitus et remissibilis ut tangit per se potest circa obiecta ut tangit specificat
 ab obiecto sed actus est res transiens et in fieri consistit. Sicut in solis consistit
 producit. Habitibus vero est res permanens circa transiens actu. Est ergo in modo actus
 habitus actu ac obiectum. Habitibus in immediate inclinatur ad actum actus est tangit
 inclinatur obiectum per modum tendendi in illud. Hactenus de hac quaestione per.

DISPUTATIO DE COMPARATIONE SCIENTIAE CUM ALIIS HABITIBUS NOSTRI INTELLECTUS.

Hac ratio, quod de scientia secundum se nunc nigrum est quod se habeat collata cum aliis habi-
 tibus nunc intellectus cum quibus magna videtur habere affinitatem cuius ratio gra-
 vius et occasione probat nos ista. Primum quod in fine huius libri sepe tractatione
 scientia secundum se ea cogatur ad ignorantiam opinionem et solertia quae etiam sunt habitus
 ad intellectum pertinentibus. Cum autem praeter istas dentur alii nobis proprii intellectus
 et enumerati ab eodem 6. Ethic. cap. 3. id est intellectus, sapientia, ars, et prudentia
 videtur de praedictis ordo est de fide quae etiam ad intellectum pertinet agendum erit.
 De prudentia nihil dicam cum ea potius habitudine deat ad voluntatem et ad virtutes
 morales dirigendas referatur. de habitibus vero quod intellectus sunt principiorum
 quod sit et quod differat a scientia multa spargi deinde sit in totis superioribus tra-
 ctationibus. de solertia etiam quae nihil aliud est quam habitus facile invenien-
 dium ad aliquam gratiam demonstrandi vel dissolvendi ut superius dicitur. Simili-
 ter et de ignorantia per ea negotia de quibus aliquid dixi superius. Quia tamen de ignorantia
 prava dictionibus id est de errore causae congeram cum scientia, de arte etiam sic non
 dicam tamen quod in Proximo logica aliquid de ea dictum est, tamen quod 2. Ethic. ubi dicitur
 de natura, plura de ea dicenda sunt. superius autem ut in superioribus aliquid de valis
 id est de sapientia, errore, opinione et fide dicam.

Q V A E S T I O 1^a QUID SIT SAPIENTIA ET QUO DIFFE^r

Quaestioni hanc speciem ad difficultatem reddidit ipse Philosophus quod de sapientia variis
 locis scribitur quia digne coherere videtur dicere, nam 6. Ethic. c. 1. et in 1. Mag.
 moral. c. 33. videtur dicere sapientiam esse unum habitum distinctum a scientia ut dicitur.
 erat etiam 6. Ethic. 3. et praeterea ad istum consilium ex duobus id est habitibus scientia
 et habitibus intellectus, vel saltem virtute consistere utrumque id est et cognoscere pri-
 cipiorum quae est intellectus et cognoscere conclusionibus ex principibus quae est scientia. In 1. autem
 Metaph. cap. 1. extremis verbis dicitur: cap. 2. videtur asserere sapientiam non differre
 a scientia nisi quatenus illa versatur circa res nobiliores et diviores, et circa pri-
 mo causas et prima principia, hanc vero circa alias res ignobiliores ubi etiam videtur
 concludere scientiam Metaphysicam. Quamvis id expressum non asserat dicens ista sa-
 pientia quae versatur circa res altissimas causas etc. hoc factum est ut variis sit
 prout genus de hoc habitu. Alii non dicunt sapientiam non esse unum aliquem simplicem
 habitum sed esse veluti consilium ex duobus illis dictis, scilicet partibus integralibus.
 ad eum modum quo superius dictum est scientiam totalem esse unum aggregatum ex pluribus par-
 tialibus. Sed hoc non est verisimile quod Philosophus in dicto, cap. 3. enumerat octo habitus
 intellectus ponit sapientiam tamquam distinctum habitum ab intellectu et scientia
 et secundum istos sapientia istis duobus non potest adderi sed esset illi idem duo ratione.
 tam sua distinctione. Alii aliter vident et vane difficile est assignare rationem
 huius habitus. Aristoteli locum colligere dicere tamen hunc habitum non ratione habitus
 et non non operari circa sui obiectum non differre ab habitu scientiae sed solum differre ratione
 praecisionis obiecti et principiorum maxime evidenti quibus modis sunt illa prima prin-
 cipia maxime nota, et deinde ratione altissimarum causarum quas considerat.

Circa qua oia ueritate eode modo ac scia circa qua obiecta minus perfectiora non differunt nisi secundum magis et minus perfectiora, et propterea Philosophus in toto Prooemio Metaphysici sic ait: propter hoc sciamus quod sciamus et uideri dicere Metaphysici quod sciamus sapientia quam consistat peruenire ad habitum scientie ad solum ratione obiecti nobilitatis et nobilitatem et ad Metaphysici. 3. dicit sciamus quia agit de primis causis et subiectis uocata sapientia. Sed autem cur non per se sapientia habitus primo dicitur ad scientiam et quod non uidetur contra posset etiam modo procedendi diuersus huius habitus sapientie ab habitu scientie sicut et reliquorum habituum inter se.

Solum super difficultas quare Philosophus nunciat sapientiam ut habitum distinctum a scientia et aliis et quare dicitur consistere ex habitu scientie et intellectu. Ad primum dicere nunc: nunciatur a Philosopho dicitur habitum quod scilicet ratione obiecti nobilitatis et principum maxime communium per quos procedit et aliqua distinctio a scientia profertur quod Philosophus in libro moralium non curauit tam exacte oia persequi ut ipsa dicitur. 2. Etiam: 3. In secundo non est maior difficultas, quod non apparet quia ratione habitus unus possit consistere ex duobus diuersis nam uel non esset unus distinctus ab illis ut super dixi. Si ex utroque partium consistat factum est uno aggregato ex duobus habitibus uel si e contra scilicet et tam uerbete continetur utrumque non potest explicari cuius quilibet actus pro: ducere debeat et simul ferat in principia ut principia quod pertinet ad habitum intellectus et in conclusionem ut ex principis procedat quod pertinet ad habitum scientie.

quare dicere consistere ex utroque non proprie sed ad effectum scilicet ut dixi, quod tam in scientia quaedam superior, ad omnia alia, et sic principia communia quae etiam a posteriori uel deducendo ad impossibile probat contra propter hoc et propterea probat principia aliarum scientiarum inferiorum idcirco alige ratione consistit in: intellectu licet improprie, et hoc sufficit ad saluanda dicta Aristotelis: a. quod dicitur in moralibus non est ex genere tantum doctrina uigor sicut in Metaphysici: ubi melius est locutus. Ex dictis patet sapientiam hanc descriptam non differri a scientia sed esse ipsam scientiam Metaphysici: siquidem obiectum sapientie non est aliud quam obiectum scientie.

Q. V. A. E. S. T. I. O. 2. Quo coparetur scientia cum ignorantia praeiudicis dispositionis

Scientia ignorantia praeiudicis dispositionis seu errori opponitur in ueritate. Quia scientia a se ipsa uera error seu falsus quod error est scientia falsa. Cum non suspensa: tunc prima de demonstratione quaestio. 1. a. probatur sic scientiam non esse de falsis nec ex falsis sequitur scientiam esse cognoscere uerum in qua ueritate error non opponitur ut dixi.

opponitur autem scientia error inoponitur non in ueritate sed in contraria Error non nec magis priuatio scientiae in ueritate, sed est actus quidam uel habitus positivus in: elinatus ad falsum. Quae autem forma absoluta seu inuoluta non personata nisi in: tueri. Porro regit scientia ueritate, tam ex parte intellectus, quod hinc per cognitionem falsam non perficitur sicut nec uoluntas per actum uitiosum sed potius destruitur, et per scientiam per se non uero duci debet intellectus, quia ex parte cognoscit uel ipsius scientie. quod hinc non est quia non cognoscit sed per se prima, et sine ueritate per se non potest, oia in alia scientia conditionis supponit ueritate tam in iudicium, quia etiam ex parte obiecti quod scientia est de obiecto quod aliter se habere non potest, ne obiectum

quod aliter se habere nō pōt ē sepe uerū. Sed iā ingrediēdū ē quāta sit oppositio
inter sciam et errorē, an quāritur an scia possit simul stare cū errorē in eodē
intellectu. Duo hic sūt certā 1° sciam et errorē in diversis intellectibz
de eodē posse simul stare 2° In eodē intellectu de diversis obiectis posse
ē sciam et errorē simul, pōt nūq et idē de una re habere sciam de alia
uō errorē. Sed tanta difficultas ē an in eodē intellectu de eodē obiecto possit ē
scia et error. Ratio dubitationis ē s. qz cōtraria licet in actu intēso nō possit ē
simul in eodē posse tñ ēē in actu remisso, eadē nō magis v. c. sed in aliquo gradu
ē frigida sed in aliquo calida scia ē et error cū sit cōtraria nō poterūt gō ēē
in eodē in actu intēso poterūt tñ ēē in actu remisso ita ut alig gradus erroris mere
at cū aliquo gradibz scia. Confirm. qz si unus gradus caloris indurata in aqua nō sta
tū pellat ab ea totū frigus, ē etiam gradus scia alig producat in intellectu
nō statū perire debuit oīs gradus erroris 2° Et ita actus scia et actus erroris
ut gō ē in actu remisso possunt ēē simul. adhuc tñ habitus scia poterūt ēē simul
cū actu erroris et habitus erroris cū actu scia, licet nō intē actu et actu, ha
bitū et habitū sit cōtrarietas nulla tñ uō ēē intē habitū et actu.

Quid 1° actus scia nullo nō pōt stare simul cū actu erroris. Probatio huius
assertionis desumit nō debet ex natura cōtrarietatis in cōmuni qz cōtra in actu
missio possit ēē simul in eodē ipsa aut assertio dicit sciam et errorē in nullo gradu posse
stare in eodē simul deducenda pōt ē nō tñ ex parte scia quā ex parte intellectus
ex parte gō scia qz scia ex sua rōne essentiali excludit oīm quōvis errorē ē
nullū pōt cōmūtare finitudo: qz scire ē cognoscere īfinitū ēē aliter se
habere at ex utralibz cognōis excludit oīs error oppositū nā error oppositū
credit possibile ēē se aliter se habere imo ē de facto se aliter se ha
bere ē ex rōne essentiali scia excludit oīs gradus erroris. cū licet ex rōne cō
trarietatis in cōmuni nō repugnet sciam et errorē ēē simul in aliquo
gradu repugnet tñ ex rōne talis cōtrarietatis qualis et quāta ē in scia
et errorē neqz nō in oīb cōtrariis ē equalis cōtrarietas sed intra locū.
In cōtrarietatis data maior et minor ex parte uō intellectus qz de si
mul et simul nō pōt moveri motibz cōtrariis actibz et recessibz sed cognō
ē motus gō intellectus in obiectū ē duobz cognitionibz cōtrariis nō pōt si
mulet genit intellectus fieri in obiectū tūc nō simul accideret qz scire
at recederet ab eodē ē dīstīgu quod ē īpossibile nec cognitiō scire scia
et errorē pōt habere intellectus simul. Quidē quāvis dīstīgu hoc nōve
fugiant adhuc tñ repugnet moratū intellectus nō ē actu scia ēē simul
evidētia et certitudine de re ita ut nihil dubitāt nō poterūt ēē scire ea.
de evidētia exire in actu erroris et dubitationis.

Quid 2° habitus scia nullo nō pōt stare simul cū habitus erroris in eodē
intellectu. Probat 1° qz tanta ē repugnantia habitū et habitū quāta ē
natiōis et habitus inclināt ad actus sibi similes, sed actus scia et erroris
in nullo gradu se possunt cōparatē simul in eodē qz pōt elitari quādā natura
cōtrarietatis ut dixi assertio 1° ē nec habitus scia et erroris poterūt

se simul copati in eodem in illo gradu. 2°. Et glit et gradus scilicet habet in se ipsa
 cu[m] it[er]u[m] gradib[us] errorib[us] ita n[on] p[oss]it intellectui ut hoc existimet impossibile esse
 n[on] aliter se habere q[uam] ita p[oss]it intellectui ut hoc excludat o[mn]i[m] habitui errori-
 bus seu erroru[m]. Consequenter q[uod] habitus erroris et habitus scie[n]tie n[on] inclin[ant] intellectu[m]
 ad opposita si q[uod] q[uod] habitui scie[n]tie inclinatur intellectu[m] ad obiectu[m] ut existimet
 nullo m[od]o posse aliter se habere consequenter ita inclinabitur ut n[on] admittat
 ulla alia inclinatione habitus oppositi, si n[on] intellectu[m] taliter inclinatur ad una[m]
 partem n[on] pot[est] ulla r[ati]o[n]e inclinari in oppositu[m] at q[uod] habitui scie[n]tie inclinatur p[oss]it
 in veru[m] q[uod] habitum erroris nullo m[od]o p[oss]it inclinari in falsu[m].
 Cu[m] igitur habitus erroris sit q[uod] n[on] inclinatur habitus ad falsu[m] n[on] poterit cu[m]
 scie[n]tia simul stare in intellectu.

Prima obiectio. Habit[us] virtutis p[oss]it copari habitui utriusq[ue] in aliquo gradu ut p[er]
 latitudinem n[on] n[on] statim ac p[er]fecting p[er] se in virtute degrading habitui ut n[on] h[ab]et
 naturam ad contrariu[m] utriusq[ue] q[uod] et habitus scie[n]tie copariatur scie[n]tie in aliquo gradu habitui
 erroris. Sed maior e[st] oppositio in seipsa et errorem quia int[er] virtute[m] et viciu[m]
 n[on] scie[n]tia ex sua r[ati]o[n]e essentiali s[ed] excludere o[mn]i[m] p[er]fecting errorem sicut bene
 excludit tenebras virtutis aut n[on] s[ed] tanta[m] oppositio[n]em cu[m] vicio.

Secunda obiectio. Quid si p[ri]m[us] p[er]fecting p[er]fecting habitus scie[n]tie et erroris in eodem
 intellectu q[uod] tunc p[oss]it destruetur unus alteru[m] vel n[on] ? p[ri]m[us] aut[em] agere
 inter se. Sed hoc admittit[ur] casu[m] q[uod] si p[oss]it conservare contra in eodem et illa tunc a
 corruptione et dare n[on] vult p[er]fecting corruptioni. Tunc igitur d[icitu]r quod habitus scie[n]tie
 destruet habitui erroris q[uod] licet sit agere n[on] p[er]fecting t[ame]n habitus scie[n]tie superat
 habitui erroris t[ame]n in p[er]fecting essentiali qua[m] in imobilitate a subiecto
 habitus n[on] scie[n]tie e[st] p[er]fecting habitus ac p[ro]inde cōnaturalis et cōp[ar]atib[us]
 cu[m] natura intellectu[m] et causas habet sua p[er]manētia fixa et inmutabiles q[uod] p[oss]it
 ex iis quia aliter se habere n[on] p[oss]it.

Quia 3°. Habit[us] erroris n[on] p[oss]it stare cu[m] alio scie[n]tia in eodem p[ro]p[ter] q[uod] p[ri]m[us]
 actu scie[n]tie destruet totu[m] habitus erroris q[uod] sic regit simul stare in eodem
 cu[m] actu scie[n]tie. Itaque n[on] p[oss]it alio scie[n]tie p[ro]ducere habitus scie[n]tie in intellectu
 at habitus scie[n]tie tollit o[mn]i[m] habitui erroris ab intellectu ut patet ex 2° effec-
 tu q[uod] p[er] actu scie[n]tie destruet totu[m] habitus erroris. p[ri]m[us] igitur p[ro]p[ter] n[on]
 habitui et alio n[on] sit cōtrarietas t[ame]n alio p[oss]it corrumpere habitui cōp[ar]atib[us]
 quatenus induit habitui cōtrariu[m] a quo p[oss]it corrumpere habitui cōp[ar]atib[us]
 habitus oppositus sicut ignis destruit frigus in aqua quatenus induit cal-
 rem oppositū frigori et illud expellit.

Ita e[st] habitui scie[n]tie posse gravi[us] p[er]m[an]ere actu ut videt[ur] colligi ex p[ri]mo c[ausa] de qualitate
 cu[m] aut[em] si q[uod] vel mediocriter sumat scie[n]tia aggravat habitui scie[n]tie. Sed h[oc]
 e[st] q[uod] actus ex natura sua s[ed] ut causandi habitui q[uod] et p[ri]m[us] actu scie[n]tie
 causari poterit scie[n]tia habitus nec si maior e[st] v[er]o de p[ri]mo qua[m] de secundo actu
 cu[m] o[mn]i actus sit aigda p[er]fecting natura et facultatis maxime cu[m] habitus scie[n]tie
 producat p[ri]m[us] actu n[on] solum quoad eff[ect]u[m] sed etia[m] quoad denominat[i]o[n]em sit
 habitus q[uod] ex sua off[ic]ina e[st] qualitas difficile nobis a subiecto alio v[er]o habitus

dicuntur agri & multos acty qz nō erādēt īmobiles ā subiecto nī si possēt 263.
multos acty, atqz ita possēt multos acty argvūt nomen habitus.

Sicō q. scabitus scia nō pot stare simul nī eodē cū actū erroris. Probr
qz habitus scia respicit ab intellectu oēs tenebras ita ut quāvis ap:
parent nī lumina scia stati intellectu apparet ut falsa et hoc vidē vō:
Lucifer pñs i. possēt. cap: 2 nī fine cū ait oportere scia ā credulitate
īmutabile cū. hoc ē nō posse scia dēbere. opposito.

Nota tñ. 1. scabitus scia pñs loquēdo nō ē cōvariū actū erroris habitus
nī cōvariū habitus nō actū, tñ cōpati nō pot actū erroris quātqz vādēt nī:
tellectū nī capatū erroris cū ista īcōpabilitas nō nascit ex cōvarietate
sed ex īcapabilitate nītellectū 2. pñs scia nō pot stare nī eodē
simul cū habitus scia pot nī habitus scia cogitare de vobz falsis et īcōca:
re cū falsa ut assēs erroris nullo mō stare pot nī habitus scia stati nī
proposita re falsa intellectu cū nī lumina scia videat intellectu sig. fal:
sitate respicit illā.

Ex dictis patet 1. qd. q. scia nō pot stare simul nī eodē cū actū erroris
de eadē re qz habitus scia nō admittit nī intellectu actū erroris et id
clarē colligv ex pñs cū ait scia ā credulitate īmutabile cū
2. scia nō posse corrūpi qz erroris tñ qz scia nō admittit nī intellectu
actū erroris tñ qz erroris poneret habitus erroris cū habitus scia nō
tñ hūc dēbueret qd. patet ab ipso dēbueret ut sup. dictū ē. 3. scia
solū q. obliuione dēbueret posse destruit aut q. obliuione solū quoad actū
nō quoad habitū obliuio nī accidit cū ipso scia scia seu statumata
abolitū vel q. morbi vel q. ut tenetū aliqua passioē ab olitū aut qz
cū scia scia intellectu nō pot exire nī actū solū, qz oportet intelli:
gēte statumata speculari, scia tñ maras nī cō intellectu habitus scia
qz nō ē ā quo corrūpat. Q V A E S T I O 3.

Q V O M O D O C O P A R E T V R S C I E N
T I A C V F I D E.

Fides nī qnē ē asseritū seu cōgnō alicūqz cōtētibz solū ob autoritate dicētibz
Et vō duplex ē. Diuina seu iugnaturalis. et humana. Illa versatz circa articulos
fidei. Catholica et nītz autoritate pñs dicētibz q. sūnt veray ē et ā solo ip:
nīfidei nītellectū humanū de quo nō ē locy agēdi nī pñs scia, solū dūc cū dī:
ferre ā scia quod illa ē obscura et nīcūdas hūc cūctōr quā sū et nō ē pñs
ob quā res ē, sed ob autoritate dicētibz. Scia nō ē cūctōr clara ē pñs
Et nō scia diuina et scia possit nī eodē, de eadē re simul cū dīpētat nī scia:
Fides vō humana versatz circa res naturales ut humanas et nītz auto:
ritate humana, q. quā facile ē cū ā scia dīpētat aut fides humana
nūqz pot cū cūctōr sed ē obscura qz q. videt nō erādēt sed scia nī ca aut
cū credamz alī dicētibz solū, nec cū cūctōr afferētibz cōjēctar nō videt:
nī id ē nō habemz cūctōr scia. Sciatēca cōmunitar ē fallibilibz qz nītz
autoritatē hūm oīs aut tñ nīdax. Interdū tñ pot cū ita certa morali
et maxime cū cōmunitar credere et qn oēs fare id asserūt fieri
nī nō pot et tñ multū. Inā cōctōr cōjēctar pñs scia. Porro dīpētat

fides humana alia quae est conclusa cum actuali formidine oppositi et tunc est positiva
incerta. alia non conclusa cum actuali formidine oppositi, ut quando credo aliquid non existens
de opposito et talis fides est tamen negativae incerta et dubia.
Quare: Item fides humana distinguitur ab opinione: hoc: 1. per: cap. ult. et alia inquit
distingui. Nec etiam fides est ubi distinguitur ut patet ex 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
c. 1. 2. Priori in loco sunt propositiones probabiles sunt eas quae sapientibus videntur.
Posteriori autem loco aut fides est certissima opinio sed tamen ducendi est distinguere
tamen quod media utriusque sunt oia diversa, fides enim est autoritas dicentis glorie ex:
in secula cui quae credimus opinionibus aut aliqua non probabili quae habet falsi
aliqua conexione cum re quam opinari videtur. Item quia fides nulla glorie
est evidens cum nitatur veritati alterius mer extrinseca cui quae credimus opi:
nio non est aliqua evidens falsi probabile ab illa ratione probabili quae asserunt
ut probabile congrua cum re non aliquo videtur re in se. Et hoc est quod 9. propositiones
sunt probabiles non possumus non asserunt probabile ob aliquam evidentiā probab:
at quando aliquid narratur ab alio possumus non asserunt si volumus. Quare fides 2. de
alia lot. opinionem autem sequitur fides ubi videtur eas distinguere, quare si aliquid non
distinguitur sunt quodam distinctione a secula communiter in hoc quod neutra est sequitur
evidens nec certa sicut secula. Similiter existimo non differre fides illa humana
certa movetur ab alia incerta, quod sequitur in utroque est eadem non formalis idem
autoritas dicentis cum obscuritate quavis non cum credenti aliquo sit minor
aliquo minor. Item vero fides humana possit esse simul cum secula idem dicendum
est ad dicta sequitur quodammodo de opinione, fides in humana conclusa cum actuali
formidine non potest simul esse cum secula cum sit positiva incerta intellectus
non non potest simul esse certus et dubius de eadem re at fides humana non conclusa
cum actuali formidine oppositi. Quia cum non sit de eadem illis potest ab illa separari
ut infra dicam de opinione. Cum sit incerta solum negativae potest esse simul
cum secula eo modo quod dicam infra de opinione. cum cum fide fiat est non quod hoc
fide non ratione evidentiā fides tamen humana tamen divina opposita secula. Fides
de humana quod ut dixi nulla est evidentiā fides non divina quod est quod verum
certa sed incertus et obscura, quod differt in ea a autoritates divina re:
velat. at tunc non sunt evidentiā rei, non in deo quod revelat aliquid
a in se evidens. fides quod cum specificiter a tali ratione asserendi erit incertus
secula non est evidens et clare quod patet tamen ex parte intellectus quod non potest
habere sequitur de re iudicium sine evidentiā. Et autem de re iudicium sequitur
seculum. Item ex parte seculi quia cum sit sequitur minima rei cognoscere non solum regit
sequitur de re iudicium quod causat certitudinem sed etiam sequitur rei app:
sequitur quae causat evidentiā tamen denique ex parte obiecti quod secula est cognitio
rei quod suas causas at cognoscere rei quod cum evidens rei cognoscere. Cum si explorat videntur
epistola naturam rei. consistit sequitur evidentiā in sequitur rei app: sequitur et sequitur
Quare: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. non non causat evidentiā seculo. Ex 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
tate intellectus non quo quod sequitur sequitur est ingenio et magis bene intellectu:
reale se eo clare et evidentiā rei app: sequitur et sequitur, sunt unus

264
quo clarior e et perfectior eo evidētijs et distinctijs eādē rē cognoscit et gl:
ra videt quā nubes infirmior et debilior sic in eodē principio plures videt e:
ditior et perfectior nō quam qui sūt rudes, sic beati in celo... g uo...
magis intellētijs eo clarior videt quā ut plura videt. Et ad hanc intellētijs
claritatem spectat quod dicit sic Philo de solertia, dicit nō ē perfectior quā:
dā intellētijs q̄ quā p̄p̄tā cōiectat, seu ut desinit Philo ē bona quā dā
cōiectatio nō nō p̄p̄tā tpe id ē brevissimo tpe ut se ḡ videt luna nubes
solē magis p̄p̄tā dā cōiectat statim illuminari cā d. solis solent ē nō p̄p̄tā cōiectat
statim nūm̄q̄ cām 2° Causate evidētia q̄ p̄p̄tā cōiectat cū nō nō p̄p̄tā cōiectat
app̄b̄sio sūt p̄p̄tā cōiectat q̄ p̄p̄tā cōiectat q̄ p̄p̄tā cōiectat q̄ p̄p̄tā cōiectat
debet intellētijs cōparari sibi evidētia q̄ distinctijs applicando talia media
qua habeat conexione cū natura illig rei ac p̄p̄tā illā explicet quare
mediū ē cū natura effectus et alia effectus alijs applicatōs naturā cū
et tū demū intellētijs p̄p̄tā et evidētia rei app̄b̄sione arguit. 3° Causate
evidētia ex p̄p̄tā et representatiōe obiecti quā sūt p̄p̄tā intellētijs;
tū quo p̄p̄tā perfectior fuerit eo perfectior erit representatiō et cō:
iunctio app̄b̄sio obiecti. quare in Adam sūma sūt evidētia revivacōis un
q̄ habuit p̄p̄tā intellētijs perfectior nō arguit a se sibi ut nō p̄p̄tā cōiectat a lūc
p̄ creatione. Quia vob? 2° quāta sūt evidētia sōla. 1° deo. 2° deo
minora evidētia p̄p̄tā cōiectat q̄ p̄p̄tā sūt magis evidētia quā cōiectat
et iunctio ut sūt p̄p̄tā cōiectat cū tū maiore p̄p̄tā alia evidētia intellētijs q̄ p̄p̄tā cōiectat nulla
cū cognō ē perfectior intellētijs quā cognō sicut p̄p̄tā cōiectat alia cognōs arguit ut arguit
de se sicut p̄p̄tā cōiectat tū q̄ lūc intellētijs ē perfectior lūc intellētijs sūma
vob evidētia quāta tū q̄ evidētia cōiectat nō p̄p̄tā cōiectat et p̄p̄tā cōiectat
tractat rei, at solus intellētijs penetrat naturā et essentiam rei se sicut solus
in se sicut vob cognoscit sū q̄ se sicut sū p̄p̄tā cōiectat et nullo negotio at nō cū se sicut recta facit.
Porro dividi evidētia in intuitivā et abstractivā. Illa ē cū intuitivā vob in
se sicut tū q̄ p̄p̄tā cōiectat tū bati videt p̄p̄tā cōiectat cū vob cū vob cognō:
sū q̄ evidētia in abstracto quō p̄p̄tā cōiectat de p̄p̄tā cōiectat abstra:
ctivā. sū alia ē evidētia actualis alia habitualis de q̄ p̄p̄tā cōiectat.

QVAVESTIO. 4^a.
QVOMODO COMPARETUR SCIEN
tia & cum opinione.

Secunda solutissima opponitur opinio in certitudine illa non est certa tunc incerta
scilicet aut est certa, tunc quod scire est cognoscere rem non possit aliter se habere ac
scire est certitudine immutabit ad debet, tunc quod nec intellectu scitatur cognoscere
incertum nec cognoscere potest ad effectum sine certitudine tunc demum quod obiectum scitatur
tunc est quod non potest aliter se habere. Constat autem certitudo non tam in appropinquando
quam in firmo assensu et effectum de re iudicio dicitur in intellectu certum de obiecto
est firmiter et immobiter ipsi obiecto adhaerere tunc autem ad basem non fit
nisi per firmum de re iudicio.
Porro causatur certitudo ex obiecto non quod intellectus non causat in se certitudinem

sua cognoscit hanc in nigredine ipsa esse cognoscit at cognoscit causam secundum se sub:
stantiam ab intellectu ergo in intellectu virtute obiecti causat certitudinem deo hoc
in obiectum resolutum rationem in prima causa non intellectus gratiam cognoscit
aliquid necessarium et immutabile competere obiecto et per medium necessarium et immutabile:
hanc causam reddi certum de obiecto. Et fit ut ceteris paribus illa scientia sit cer:
titudine cuius obiectum est magis immutabile et necessarium quia ratione maiori est certitudo
fidei Catholica quam cuiuslibet scientie humanae obiectum fidei et non asserendi
quia est deus seu prima veritas reuelata est maxime necessaria et immutabilis
Et hoc certitudo quia sumitur ex obiecto est essentialis scientia non illa quia sumitur
ex maiori intentione cognoscit est illi accidentat intellectus non potest esse obiectum
propter eandem causam magis vel minus asserendi non si maiori coram ferat
in obiectum et intentionem aliam producat firmius obiecto ad hoc videtur si non mi:
nori coram ferat non ita firmius ad hoc videtur.

Quare si ad certitudinem negatam evidenti obiecti sicut affirmat. Ergo
intellectus in qua est certum de obiecto nisi ab eo conuicta. Cuius non liberum
illi est asserere vel dissimulare obiecto ad libitum sed solum secundum quod iudicat
obiectum esse verum vel falsum necessarium vel contingens. tunc in secundum merita obiecti
conuicti facere non possunt ut credamus dat non intellectus non potest conuinci
ab obiecto nisi ex habeat evidenti sicut in visis in tenebris non potest infallibiliter
et sine errore iudicare de coloribus ita nec intellectus per cognitionem obiecti
et merita potest habere infallibilitatem de re iudicari hoc est sola voluntas est
non potest impellere intellectum ad infallibiliter asserendum aliam veritati nisi
illa veritas conuicta intellectui licet in rebus differens. multum valeat
affectio voluntatis ut in bonis affectibus est ad aliquid ita iudicat et ita vult
verum est quod multi ob affectum ad personam ad hoc videtur illis opinionibus et sola
affectio voluntatis non est nisi veluti medium quoddam probabile ad asserendum
magis bene quam illi parti rationis circa infallibilitatem sola voluntas daretur
licet non potest et hoc satis docet experientia multa non vultur esse vera quia in
credere non possunt esse vera.

Quare! Sed fidei Catholicae sunt non merita et tamen certo a nobis
certitudo non regit evidenti obiecti sicut duplex est evidenti
aliam rei aliam credibilitatis rei. Illa est cuius ad hoc videtur ipsa nisi vel in
scientia causat et talis evidenti est in scientia; tunc non est cuius non ipsa nisi est in
videns, evidens tamen est, rebus autem credibile et credenda, et talis evidenti
est in rebus fidei, evidens non nobis est quod reuelat esse credibile, evidens
est quod hoc deus reuelat, et per consequens evidens est hoc esse credibile
et tunc evidenti habet per medium extrinsecum rei et solum applicat intellectui
ad asserendum rebus fidei non ut intrat ipsa affectum fidei, ergo absolute est
merita et obiectum de quo latius in Prologia.

Ita uo scia quatenus certa e oppositi o cognio incerta oppositi contraria
 Duplex aut e cognio incerta. Prædā e incerta positivè quia admittit opposi:
 tu et e cōiuncta cu actuali formidne ut cu existimamus v. posse aliter se
 habere quādā uo e incerta solu negativè, qz ex nō se incertitudine
 nō nec includit nec excludit formidnē ut cu probabili assentiā nō
 nōhil cogitatio de opposito. Inor cognio oppositi scia contraria posterior
 nō opponitur ut statū dicit.

Nota aut quatuor modis intellectu posse se habere circa assensu solum:
 1. opido assensu nec assentiendo nec dissentiendo propter aequales rationes
 ex utraqz parte. 2. Pōt intellectu inclinari magis n una parte nō
 prebendo tū integrū assensu ne se se n suspitione 3. Pōt integrū as:
 sensu habere uni parti nō tū excludendo oppositā ut se se n opinioe
 4. Pōt prebere assensu integrū uni parti ita ut oīo excludat opposi:
 tā ut scit ex v. illig assensu sit oīo certū et nōhil dubitatio de v. et
 sic se se intellectu nō scia. In particulari pōt querite an scia et opinio
 possint simul eē in eodē de eodē.

Convuls fieri pōt pōt hūc negat, qz nō duo cōtra nō possunt eē
 simul in eodē sed scia et opinio sūt cōtra qz negant ut simul in eodē.
 Minor patet. In ex pōt hūc id assensu, tū ex eig ratione qz scia eē:
 dere v. nō posse aliter se habere at opinari e credere v. posse aliter
 se habere hūc aut sūt cōtra, an subdit pōt. sūt cognio vera et
 falsa nō pōt haberi de eodē ita nec scia et opinio cōfiv: qz sūt scia
 p veritate excludit errorē ab intellectu ita qz certitudinē excludit opi:
 nionē opinio nō e cognio incerta et dubia. Quādā tū quasi 1. a. Prolegi:
 1. Bonau. leri. dyti: 24. art. 1.º quasi 3.º et alii multi affirmat sciam
 et opinionē simul eē posse in eodē de eodē, qz nulla aut e repugnātia
 int opinionē et sciam qz possunt eē simul stant: pūa tūc repugnātia
 eēt propter incertitudinē opiniois ut opinio solu dō incerta negativè
 qz ex se nō gnat certitudinē nō uo positivè qz ex se gnat incertitudinē
 et dubitationē qz propter incertitudinē nō repugnat certitudinē scie.
 Itale opinio placet.

Nota tū propter hoc duplex eē opinio scia quia e cōtra oīa cu actu:
 ali formidne oppositi, et tūc eē sit positivè incerta itave nō pōt eē scia
 nō pōt nō intellectu simul eē certū et dubiū de eodē v. scia nō cōiuncta
 cu actuali formidne oppositi ut sūt assensu oīo probabile qz nō magis
 cōfirmamus nō veritate et tūc opinio cu nō sit positivè incerta et dubia
 sūt stare simul cu scia qz eā pōtū iuvat et cōfirmat ut patet tū
 pōtūesse. 1.º nō opinioem utiqz pōtū hūc eē negat sciam et opinionē
 posse haberi de eodē 2.º nō iūmit opinioem 1. etic: cap: 3.º cu aut nō:
 nullo certū eē de iis quæ opināte et nullo nō abigat. Iuxta tūc qz:
 dico 1.º Formido nō e de eā opiniois Protr 1.º ex pōt 7. etic: 3.

quida ngt opinata et nullo mo abque. 2° Probr rone i posteriori si formido
 est de essa opiniois multiplicatis rationibz probabilitbz multiplicatis rone
 ac hoc e ymo con opietia na quo plures rones probabiles habent. ve
 e o ming dubitang 2° con oes 3° et 4° et 5° q cor loch de mo tralat va:
 tionez probabilitbz confirmat 3° qz nullo fidel psser habere rationes
 probabile de rebz fidei qz p illa formidat de opposito et de dubio
 de fide ac p consequat pde pderet cu in uduang oes fideles habere ali:
 quatione probabile de rebz quas erudit q formido no e de essa opiniois
 p det aduersarij. multiplicatis ronez probabilitbz qda ex una parte formidat
 sed ex altera parte multiplicari etia probabilitate. Ratio n probabilis no solt for
 midat qda sed etia probabilitate. Con ex hoc ymo ipiet nobis. Nam ex hoc multiplicat formido
 no multiplicat probabilitat si i nre magis dubito qua ante rone me minit
 probabilitate habeo de re qua ante na fiat maior probabilitat minuit formidat
 ita maior formido minuit probabilitate. Sedent alij psser qda de re erudit vel
 scita haberi rone probabilem sed tuc illa no paxeratur distictu a sege ab as:
 sege scite vel fide, sic n erat ille asseps cu formidat qda con rone ad eni asseps
 cu habitu scite vel habitu fidei fiat dua rone solt edere ad unu asseps
 et tuc opiniois no paxeratur formidat de opposito. Sed con 1° arguente upat
 et solt qn e semel aq opiniois et scite sed etia qn alij opiniois et scite actu
 scite et sine actu fidei tuc n et scite et fidel p actu opiniois formidat de
 opposito qda e falsu. 2° falsu e rone probabile conrere ad effeudu affe:
 su scitificat tunc qz sed n ipos no probabit ex se gigne incertitudine et formi:
 dine actu no scitifico repugnat incertitudo et formido q no probabit no poterit
 conrere ad affe su scitificat qz sic contrariu causerat contrariu tunc qz duo media
 seu dua rationes asseps necesse causerat distictos actz et asseps quatuor illi
 actz at asseps disticti possit uno canatu produci a poteria opno i effe:
 ratz a ratione asseps. qz a rationibus distictis asseps distictis opno
 paxerit idq maxime ualeat in opinioe et fide diuina na actz fidei diuina e
 totz signaturat at opinio no pot aliqd signaturale cauare. 3° Probr affe:
 rone a priori qz formido e actz qda intellectz angus opiniois ac paxer:
 erigat no effeiat ipi Probr p opiniois et formidinis fut obiecta disticta
 p opiniois n asseps probabile rei p formidat no dubitang de opposito.
 4° Probr dici pot formidat de essa opiniois 1° art formido actualis qda e
 ex actu dubito de opposito sit de eis essa 2° art uirtuat qz ex ui medi probabit
 e actz qz formido sed neutro mo formido e de essa opiniois. No 1° pz no
 pot de actualis formido de opposito nisi intellectz de eo actu cogitet at
 cu intellectz sit ratione probabilem no e necesse ut cogitet de opposito
 q nec ut de eo formidet. No 2° pz medie probabile solu va spicit obiectu
 propriu no uo eis oppositu alies o medie probabile probaret ui sua utriqz
 oppositoru, solu q ex ui medi probabilis no e certitudo no tn e incertitudo
 licet n medie probabile no asserat certitudinem no tn ea tollit et excludit
 a no n ad excludere no ualeat consequa.

pido 2° Scia et

Dico 20. Scia et opinio possunt de simul in eodem de eodem stare asserto
 ex supiori colligi et prob. ex int opinio et sciam nulla e repugnata cu
 formido no sit de ega opinioib q possit stare simul. Deinde no solum nulla e
 repugnancia sciam et opinioe sed etia e affinitas quada scia n iuvet abo.
 opinioe na q ratioes probabiles confirmant magis ac magis n assen
 scitificatio. Ex dictis constat qd sit opinio. Est n opinio assen q probabilis
 q ratioe probabile est aut assen probabilis illa q no e usquevagante
 seu q no adfert omnimoda certitudine intellectui. Potest aut assen
 probabit causari n intellectu vel p ratione probabile et sic erit cognio
 mediata vel q cognio conuiois probabilis terminore qua connectuntur sensus
 vel potis n quoru conuioe sine alia probatioe appareat probabit veritas
 et tuc erit opinio imediata ut hoc nellig e Hippob: a bonis qua a malis
 administrari. Porro pot assen probabilis cu ta de ra necessaria qua de
 cotigete. Ra ra necessaria ta q mediū cotigeb qua p mediū necessariū opini.
 cu solum e probabile e. Hic fit ut quod uni e demonstratio alii sit opinio ut
 quod Epuro fuit opinio certasse causari ex interuatu terre hoc Hepar.
 Ho fuit demonstratio n mediu necessariū cognosci vel ut necessariū vel ut q
 babile tati. Quare? Et si multiplicare media probabilia tade possit
 fieri certu et scitificatio assen qd dubitatioe ex q ratioes probabiles
 sit firmior assen q si multiplicare ratioes probabiles n infinitu tade
 fuerint ad firmitate assen. Confir: ex vito unita plus sit qua diffor.
 Ia q media probabilia simul unita poterit gnare plusqua probabilia
 assen ac proinde certu. Sed et extra si ratioes probabiles multiplicet
 n infinitu nequa tñ gnabunt assen ois certi et infallibile sed tñ n
 que assen probabilis gnabit assen probabili finu q fieri pot prob
 ex ista multiplicatio rationu e intra latitudine assen q probabilis
 et solum auct probabilitate no uo causat certitudine probabilitat n
 a certitudine diffgi effiat q vñ q tñ multiplicatione nūq quod i probabiles sed latitudine proba
 procedit a minori ad maiore quare nūq quauit ad certitudine cu tñ
 sit ex latitudine probabilitat sicut si vñq auctat n latitudine n
 infinitu nūq quauit ad maiore latitudine ac probabilitate Confir.
 ex no solum singula ratioes sunt probabiles sed etia tota latitudo ratio
 nūq probabili e probabilis q tata ea no gnabit nisi assen probabile
 et simile qd docet Porolegi de pccatis animalib. quod quavis n infinitu
 auctat nūq tñ euadet mortalia, et si valde disponat ad mortale
 sic etia ratioes probabiles nūq gnabunt assen certu quavis diffmat
 ad agredū fuisse certu assen. Et ex dictis patet tñ ad fūdāctū
 1° sentē tñ ad rationē dubitatiois proxima posita.
 Ex iis quae hucusq dixim n hac quēstioe constat certitudine e
 vobis firmitate et inmutabilitate cogniois, tñ n iung certi de obiecto

existimamus non posse aliter se habere. Constat alia certitudine cognoscimus
 ex immutabilitate obiecti ita ut certitudo sit iudicium illud de immutabilitate ob-
 iecti cum sit ut quod intellectus adheret obiecto propter immutabilitatem eius
 quam nemo videt dicere de certitudine de obiecto si non firmiter adheret obiecto
 non ex merito ipsius obiecti neque propter eius immutabilitatem sed vel ex
 leuitate vel certitate aut durezza cordis. tunc non de eis certum de se sed
 propter hoc, ita ut hoc differat certitudo a pertinacia quod illa sit firma ad-
 hæsio ad obiectum proveniens ex immutabilitate obiecti cognita, ac proinde
 ad hanc rationabilis pertinacia non est firma ad hanc non tamen ex obiecto
 desumpta quam ex leuitate aut vel falsa existimatione vel ignorantia vel
 ex inmoderato affectu. Constat alia distincta certitudine ab euidencia quod
 tunc consistat in profusa effusione et penetratione obiecti, ille vero in firmo
 iudicio de immutabilitate obiecti et quamvis certitudo supponat aliquam
 euidenciam vel veri vel credibilitatis rei, tamen certitudo format non est eui-
 dencia sed sit duo distincti gradus essentialiter cognoscimus. Duo essentialiter
 ex utroque desumitur ab obiecto formali perfectio aut actus desumpta a formali
 obiecto est essentialiter actui obiecti non formali specificat actum et dat illi essentiam
 Euidencia igitur sumitur ab obiecto quatenus hoc sub pluribus gradibus
 penetrat in euidenciam cognoscitur. Certitudo vero sumitur ab obiecto quate-
 nus intellectus iudicat de immutabilitate obiecti per hoc in iudicio format effi-
 citur certum. Porro euidencia potest esse duplex ut duplex, vel obiecti vel credibi-
 litatis obiecti. Certitudo igitur aliquando provenit ex euidencia ipsius obiecti aliquid
 vero ex euidencia credibilitatis ut accipit in fide, prophetia et euidenter glori-
 dentia credibilitatem veri fidei tamen debeat a quo sufficiens proponitur
 autoritas divina intellectui, tunc autem ex se est apta gratia firmi et certi
 essentia ideoque fides divina est certa de quo suo loco. Hactenus de hac
 questione et de agnitione.

Superat ad completam et absolutam tractationem de ista parte de scientia
 autem tunc distinctio et comparatio inter se tunc de subalternatione. Sed haec
 angustis tribus excludit reuertitur ad propositum. Huiusmodi in quo tres questionibus
 diligenter tractabo. Hactenus de scientia et de libro 1. Posteriorum

LIBER SECVNDVS DE POSTERIORI RESOLUTIONE

Liber secundus posteriorum tractationem in medio demonstrans explicando totum
 confirmatur ut annotavit liber. Philopon, Eustratius et nos in Prologo
 posteriorum. Cum enim ut diximus prius: est non satis sit structura syllogismi
 quoscunque scilicet habere oporteat potestate syllogismos facere quod est proprium
 inuestigare et demonstrare quod syllogismus sit oportet ut non late demo-
 strationis ratio inuestigari sed facultas alia componendi quod sit per medium
 demonstrandi inuestigari hoc igitur in hoc secundo libro fit. Quoniam vero definitio

est autem ex mediis et potissime de definitionibus differunt, sed gaudent
ut medium est. Quia autem lib. 1.º nos agimus de demonstratione propter quod
multa tradidimus de eius mediis et de definitionibus quatenus eius medium est hic
solum quia de definitionum ordine ad definitum adduci potest. Deinde
vixit fuit dicimus.

DISPUTATIO I. DE DEFINITIONE. QVÆST. I. An definitio sit instrumentum sciendi et quomodo comparatur cum suo definito et cum demonstratione.

Definitio ut alibi dixi lib. 1.º est appere de medio demonstratio duplici
fideiari potest 1.º In ordine ad definitum cuius additamentum explicat per se
et diffinitum 2.º In ordine ad passionem ad quam demonstranda adhibetur. 3.º In
de definitio. 2.º cum medio. Quia patet quod definitio ut definitio res
est subiectum non passionem quatenus non est medium et cum respicit passionem
non subiectum. Quod definitio ut medium est per se loco citato. Nunc agamus de de-
finitionis ordine ad definitum.

DVBITATIO I. An definitio et definitum sint termini distincti.

Hoc affirmativum licet si quoad verum sit idem quia eadem res sunt nomen
in terminis et modi sciendi ad hoc idem quia non eadem conceptus formam de
definitione et de definito differunt non terminorum nascitur ex distinctione
conceptuum nam conceptus definiti est conceptus essentiae vel confusus et indistinctus
conceptus vero definitionis est conceptus essentiae vel distinctus et per se. Cum
apprehendimus definitum apprehendimus essentiam vel confusam et indistinctam et ita
conceptus definiti est conceptus confusus et indistinctus. Cum vero apprehendimus de-
finitionem apprehendimus essentiam vel claram et distinctam et ita conceptus defi-
nitionis est conceptus clarus et distinctus. Ita tamen ut si conceptus distinctus
solum in nobis est confusus primo apprehendimus vel naturam et postea distinctam nam
in se et angelis perfecte nos apprehendimus non datur conceptus confusus
et distinctus cum primo in tunc per se distinctus est essentia cum omnibus eius partibus
apprehendatur. Etiam respectu intellectus divini et angelici nulla est di-
stinctio definitionis et definiti sed in terminis definitio et definitum
solum sunt distincti ab intellectu humano et in ordine ad illum solum distincti.
Cum scilicet solus intellectus humanus confusus et distinctus cognoscit verum
tunc secundum quod cognoscit distinctum definitio et definitum.

DVBITATIO II. An definitio sit instrumen- tum sciendi.

Ideo affirmati. Quo si requirit ad hoc ut aliquid dicatur instrumentum scilicet
 id quod faciat scire 2° quod faciat scire per modum instrumenti dirigendo et ita
 quando intellectus in actum per se sed utrumque præstat definitio. Nam imprimis
 facit nos scire. Scire enim est verum et eam cognoscere et definitio facit nos sa-
 re definitum per suas proprias causas scilicet per se et per se et diffinitio. Unde facit
 nos scire per modum instrumenti regula si quas in definiendo adhibens iuvat
 et dirigunt intellectum in cognoscere per se definiti ad rationem aut instrumentum
 nihil aliud videtur requiri quam esse directum alicuius cognoscere vel scire. Pro quo
 Nota definitio dicitur semper posse. 1° In actu. Significatio id est in unitate prout
 dicitur aurum ipsum artificium et forma definiendi et sic definitio est ordinata
 statim quod ut diffinitio et hoc modo non potest esse dubium quod habeat rationem
 instrumenti si cum sic non in alio conceptu quam in artificium quodam et modo defini-
 endi in cognoscere additatis. 2° In actu exercito id est in particulari
 quatenus illud artificium et forma definiendi est applicata alicui materiæ
 particulari et quodammodo exercita et tunc nihil aliud est quam conceptus
 ipse distinctus additatis per demonstrationem directam et quo quodam intellectu
 artificiosa. In tali autem conceptu additatis est distinctus duo 1° habetur
 ipse conceptus 2° artificium. Illud definitio quod est directum ille conceptus
 definitio per in actu exercito super rationem primi est conceptus quidditatis
 vel rationis sed est verum et proprium instrumentum scilicet.

D E F I N I T I O 3. An definitio sit instrumentum scilicet.

In prima operatione intellectus.
 Ideo affirmative. Ratio est. Sic ex natura ipsius definitionis definitio si vide-
 retur facit nos scire quodam intuitu scilicet in definitum consistit in definitio
 in se habet a se igitur definiti. in hac autem nulla compositio, nullo discursus
 requiritur sed sufficit sola intuitus simplex qualis est in deo et in angelis et
 ex natura ipsius additatis quod explicat definitio additatis in propriis et ex
 natura sua est cognoscibile in prima operatione intellectus et quod simplex et per se
 sequens simplex cognoscere cognoscibile ita si nos debet cognoscere sicut de se
 nec additatis includit aliquam compositionem cum eo cuius est additatis, additatis
 si ut additatis abstrahit ab eo cuius est additatis nec etiam est cognoscibile
 per demonstrationem quia non potest fieri cum non habet immediatam coniunctionem diffinitio
 et utrumque simul immediate coniungit ipsi definitio. Cuius definitio et de
 finitum non differunt nisi secundum conceptum conceptus et diffinitum sed conceptus defi-
 niti est simplex et in prima operatione per se etiam conceptus definitionis. Quia ubi
 inuestigatur definitio per discursum tunc non facit nos scire per discursum postquam
 non inuestigata et collecta fuerit definitio per discursum tunc illa sola
 valens est discursus finis immediate in definitum per modum simplici intuitus
 in definitio sufficit quod discursus non videtur includit effectum. Cuius.

Prima opatio nō eget dire. hīc nec nō ē cūq̃q̃ ullig erroris q̃ nō possit
 mō dēci nō app̃tēsiō ita nō ṽt app̃tēsiō ut nōt p̃p̃tēsiō nec lib̃tēsiō
 ē aliter app̃tēsiō ṽt q̃ cōsequētiā nec eget ullo iñf̃rēsiō ibi nō sōtēsiō
 iñf̃rēsiō ubi sōt error cōtēsiō. p̃p̃tēsiō nōt duplex ē cōf̃tēsiō
 et iñf̃tēsiō et dīg̃tēsiō ac p̃f̃tēsiō. hīc iñf̃tēsiō nōt ṽt app̃tēsiō nōt
 q̃cūq̃ ullo iñf̃rēsiō ad talē app̃tēsiō dēterminat a p̃f̃tēsiō
 ṽt q̃cūq̃ a sēsiō accipit t̃i quoad clarā et p̃f̃tēsiō ṽt app̃tēsiō
 egeat iñf̃rēsiō nōt circa p̃f̃tēsiō ṽt app̃tēsiō possunt aliq̃dēsi
 mō p̃f̃tēsiō app̃tēsiō: dēinde clarā ṽt app̃tēsiō nōt habent a sēsiō.
 p̃dēsi multo labore et diligētiā cōparat. Praterea ad hoc ut aliq̃d
 app̃tēsiō nōt egeat iñf̃rēsiō p̃dēsi ut hoc obiectū et talē mō app̃tēsiō
 egeat aliq̃d iñf̃rēsiō. **D V B I T A T I O 4^a**

An definitio sit instrumentū sciētiā dīstī-
cta a demonstratione.

p̃dēsi affirmatiue q̃ definitio facit scire q̃ nōtēsiō sēsiō mōtēsiō dēsi
 sēsiō ṽt p̃dēsi. 2° definitio facit scire q̃ causas iñf̃rēsiō ṽt sēsiō
 p̃dēsi et dīf̃tēsiō quā sēsiō p̃f̃tēsiō formalia ṽt, at definitio facit scire
 p̃dēsi causas extēsiō p̃f̃tēsiō nōtēsiō p̃dēsi causas iñf̃rēsiō et p̃f̃tēsiō p̃f̃tēsiō

An definitio demonstrari possit a priori
de definito.

p̃dēsi negatiue ut p̃dēsi dēsi: 1^a de demonstratiōe quāsi: 2^a q̃cūq̃
 p̃p̃tēsiō ēssēsiō ē iñf̃rēsiō p̃f̃tēsiō cōnexiō nōtēsiō iñf̃rēsiō
 a tēsiō dīf̃tēsiō. P̃dēsi t̃i definitio demonstrari de definito a p̃f̃tēsiō
 ṽt sēsiō oīa p̃dēsi ēssēsiō iñf̃rēsiō a p̃f̃tēsiō ex effectiō et
 p̃f̃tēsiō. hīc t̃i nōt obiectū quod definitio data p̃dēsi ēssēsiō
 demonstrari a p̃f̃tēsiō de definito p̃dēsi aliq̃d p̃dēsi q̃cūq̃ sēsiō sēsiō mōtēsiō

An definitio passionis habeat in demonstratiōe.

p̃dēsi affirmatiue. Ita sēsiō hīc. sēsiō ē q̃ p̃f̃tēsiō definitio p̃dēsi
 nōtēsiō dēsi p̃f̃tēsiō p̃dēsi de subiecto p̃dēsi causā q̃ nōtēsiō
 habet definitio p̃f̃tēsiō ut si dēsi ēssēsiō de luna ex mōtēsiō
 sēsiō ṽt hīc habet ex tali demonstratiōe definitiō ēssēsiō. Est
 nōt ēssēsiō de defectu luminis nōt luna ob iñf̃rēsiō tēsiō. hīc aut
 hīc sēsiō de definitiō p̃f̃tēsiō causā p̃dēsi data p̃dēsi additāsiō de
 quā q̃cūq̃ libro 1° cōtēsiō de mōtēsiō demonstratiōe.

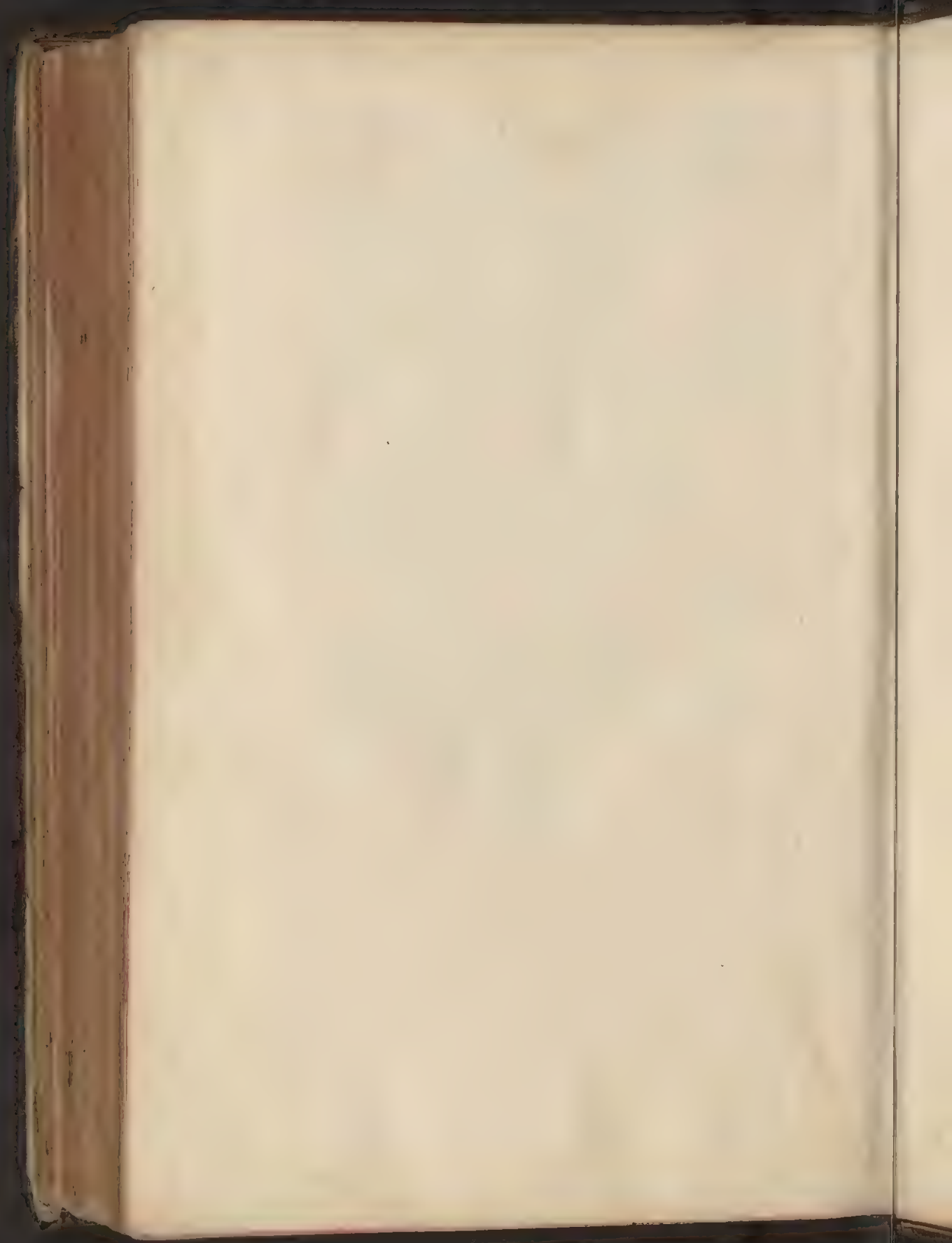
An definitio ex suo g̃n̄e sit nobilior
demonstratiōe.

p̃dēsi affirmatiue 1° nōt definitio ē nobilior demonstratiōe ṽt obiectū dēsi
 mōtēsiō nōtēsiō circa ēssēsiō ṽt dēsi nōtēsiō circa p̃f̃tēsiō et ēssēsiō nobilior

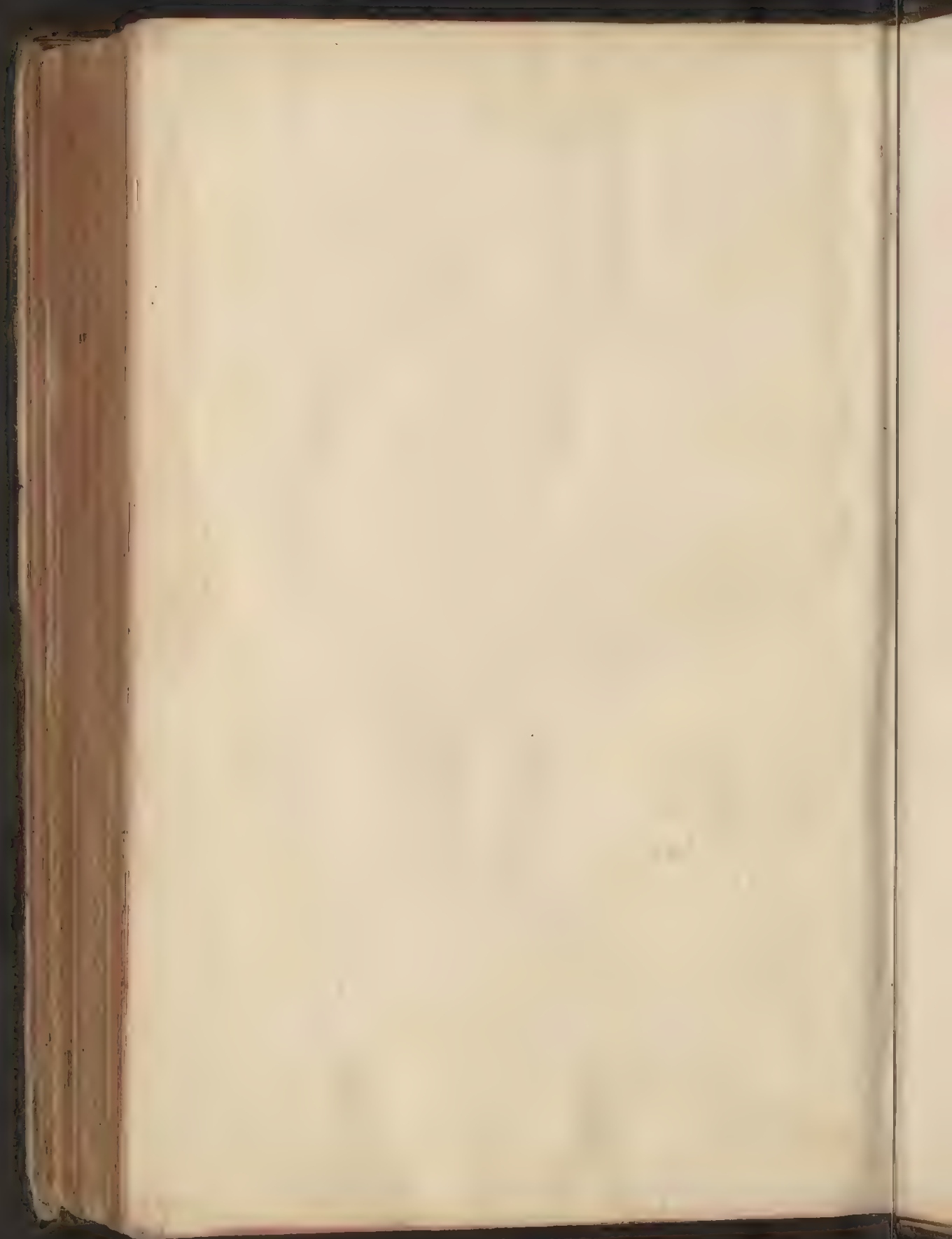
obicitur quā passio et ratione modi attingendi obicitur quā definitio facit
 nos scire per se quā gradu ratione et per modum intuitus demonstratio vero per discursum
 ac scire per modum intuitus est longe nobilior quā scire per discursum licet quod si
 nlex intuitus nunciat in rebus per se et simpliciter in se et angelis non aut
 discursus tū quod discursus includit multas inspectiones nā sit per partes
 successivē et nobis per illationē simplex vero intuitus sit totus simul et in
 indivisibili cōjunctis et facit per se et simpliciter penetrare et inspicere re 3.
 Ratione mediū nā definitio assumit causas intrinsecas et effectuales rei et per
 eas facit scire demonstratio vero non assumit pro nullo rationis causas extrinsecas.
 Propter hoc! Demonstratio ipsa includit definitionem quod est nobilior sola definitione
 Hanc: et utitur definitione subiecti pro medio ad demonstrandam passionem
 Hec nos comparare definitionem ad demonstrationem precise accepta quatenus
 una non includit altam ita ut consideramus demonstrationem precise ut facit
 nos scire per illationem et definitionem precise ut facit nos scire per modum
 intuitus. Deinde in demonstratione utitur definitione non ut definitio est sed ut
 mediū et ea passionis at nos comparamus definitionem ad demonstrationem ut de
 finitio est. Et tū definitio in nobis inspectionem demonstrationis nā procedat
 essentialiter nobis ignotissima ut non passionem sicut nobis notior.
 Ex dictis inferre solā demonstrationem et definitionem instrumentū propriū
 scien? ad ea sola faciāt scire res per proprias causas et faciāt scire
 per modum instrumenti dirigendo et iuvando intellectum in egrā a sola nō dicto
 in diviso nō est propriū instrumentū scien? quod nō tradit cognōm rei per
 aliquā eam sed tūc explet cōfusionē et multiplicatē rei et tū
 necessa logica quod nō potest ut res definiri et demonstrari nisi in suis
 partibus distinctis si multipliciter sit. De divisiōe autem in particulares pro
 ter dicta in introductione non occurrit aliqd aliud dicēdū.
 Topicō et elocō cōjunctū traditū ē in summa et apud Fonseca
 in introductione latius cōtinetur cui nihil occurrit addēdū prave
 cū nihil aliud suggerit quod tradamus finem optatū universae logicae
 imponamus.

Ad laudem et gloriam dei
 omnipotentis. P. R. T. R. L.
 ET FILII ET SPIRITUS
 T. V. S. S. A. N. C. T. I.
 A. M. E. N.

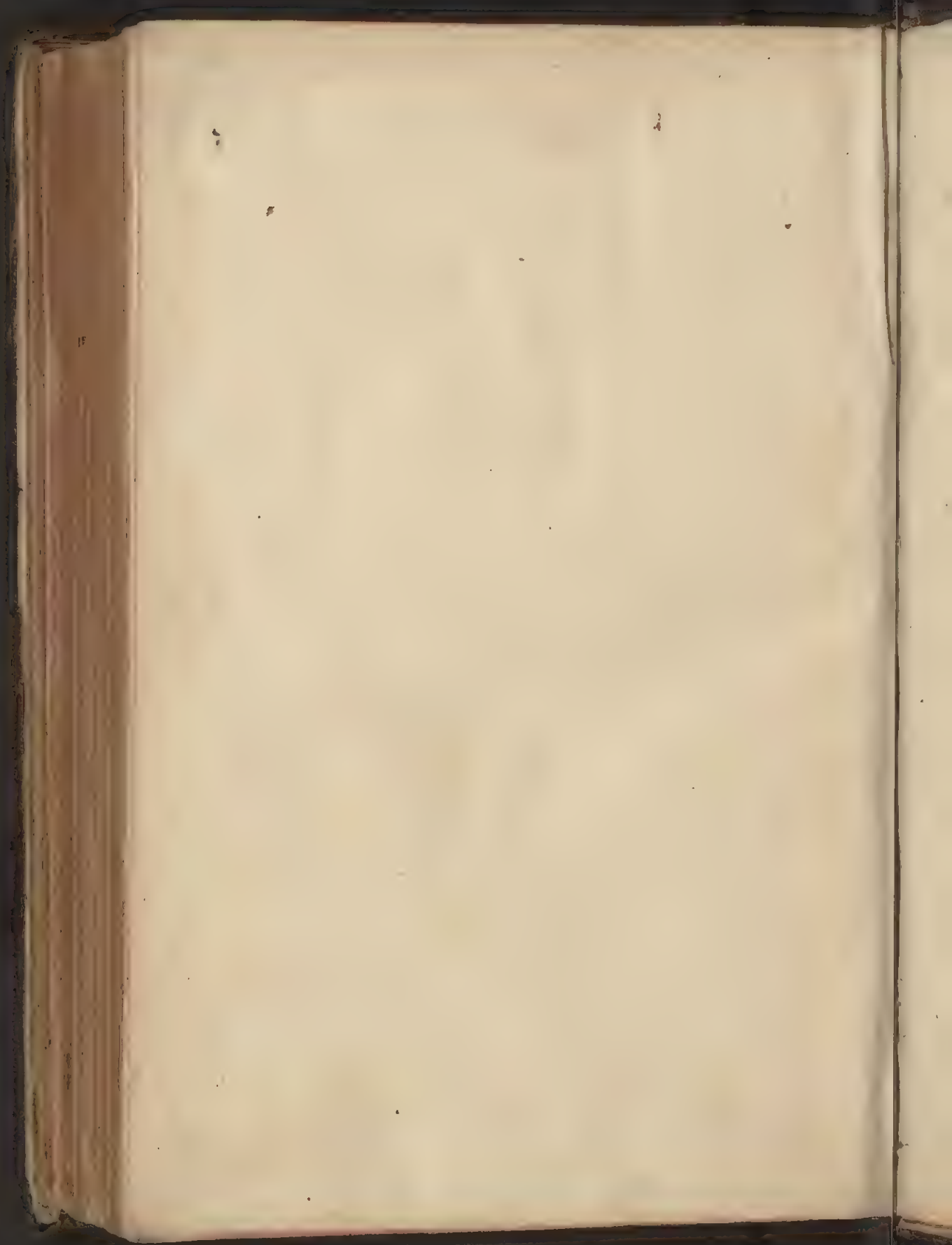
ait
hij
si
aut
e
m
3.
ut
i.
e
ione
m
fuit
du
ut
t d.
ta
u
e
to
p
ti
ab
me
a
ei
S
i
i

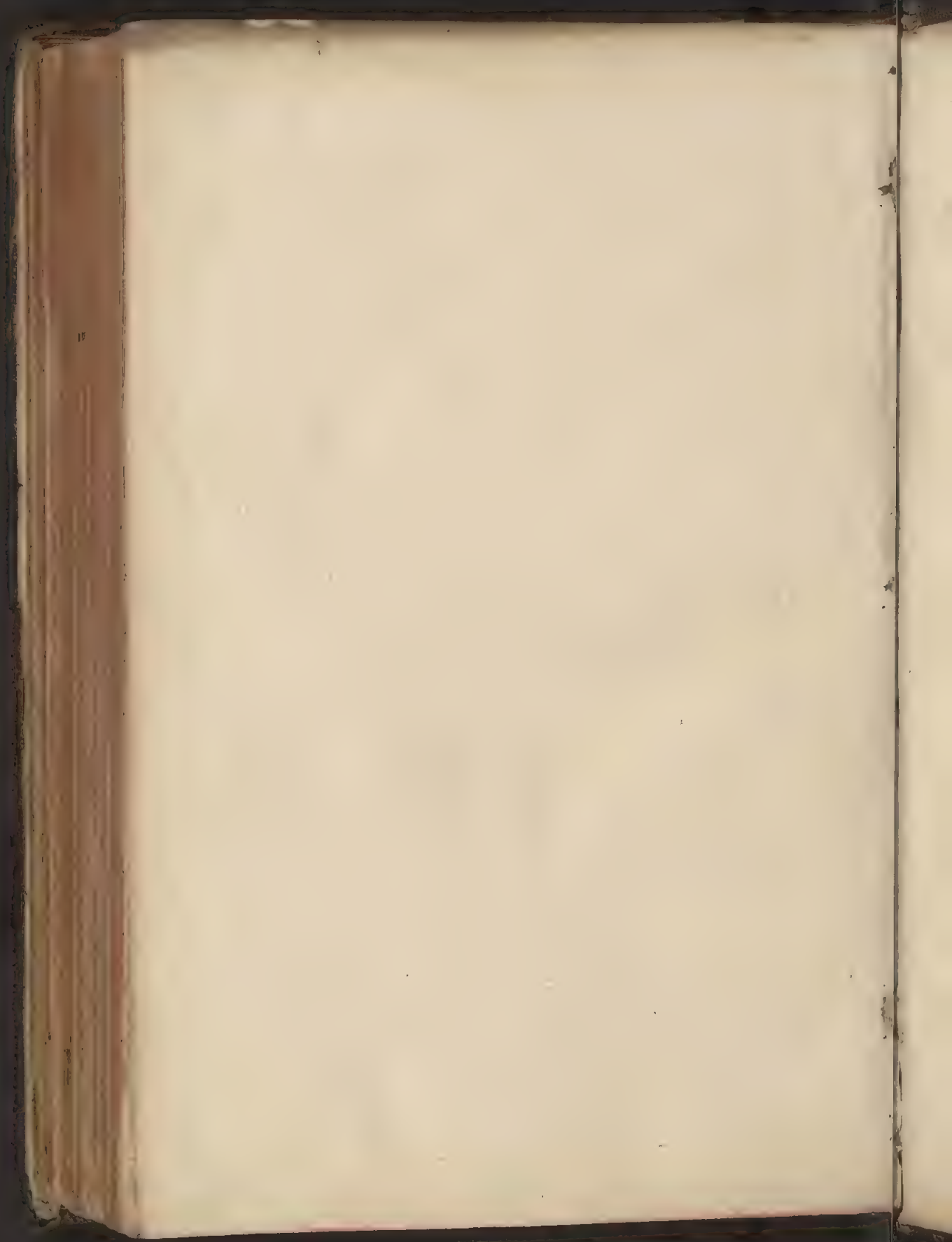
346

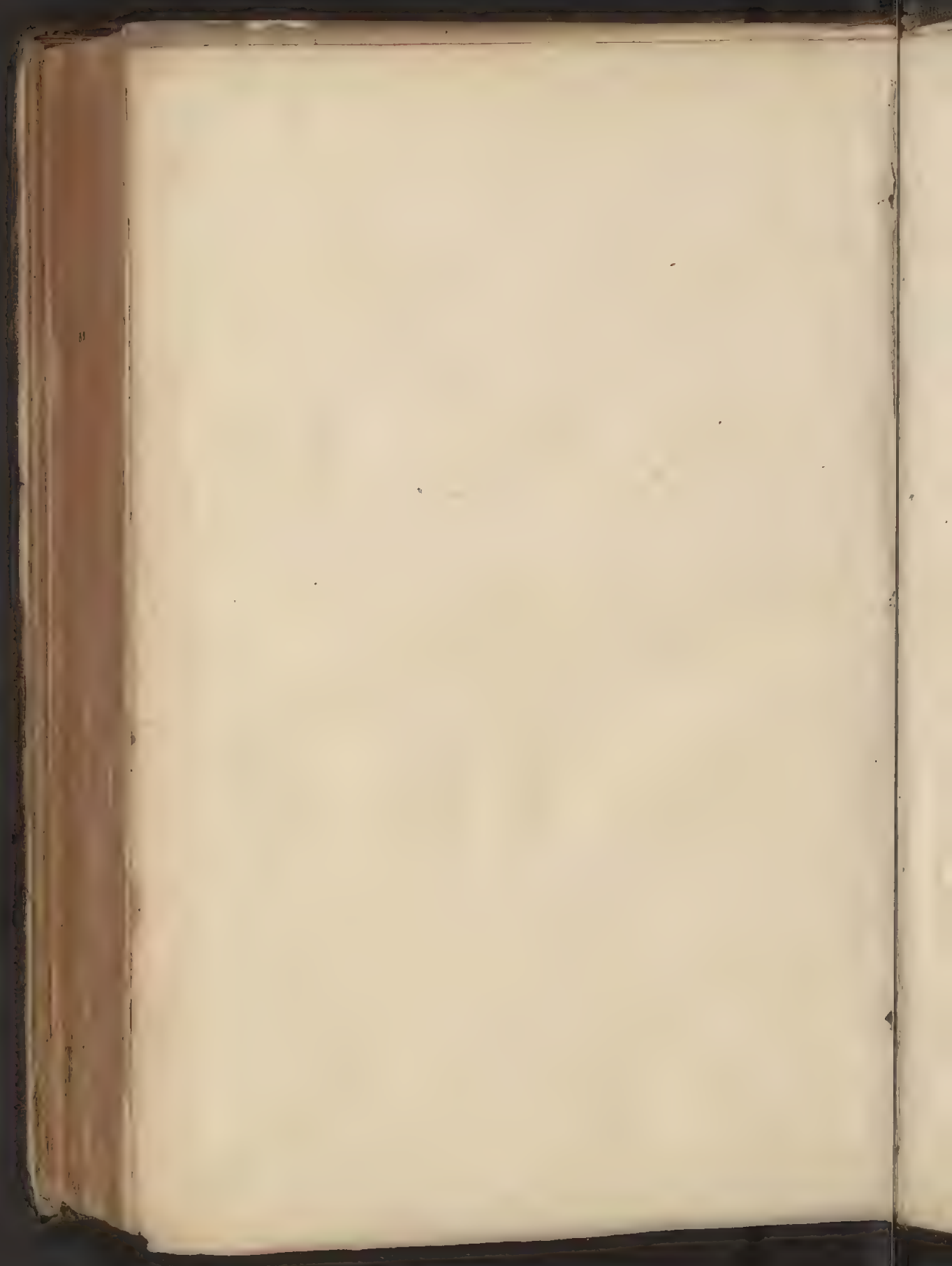

342.

348

320

